

PiYESLERİM

Otuz Eser

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

Birinci Basım: 2011

ISBN 978-605-62733-0-8

Dizgi:
Kadir Erkoç

Kapak tasarımı:
İrfan YİĞİT

Baskı:
TEKOFSET
Tekmatsan Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş.
Gülabibey Mah. Milönü Cad.
Sancaktar İşmerkezi No: 1/8 ÇORUM
Tel: 0364 224 05 05

İsteme Adresi:
Çorum Belediyesi Kent Arşivi
Yeniyol Mah. Gazi Cad. Turgut Özal İşmerkezi
Kat:3 No:92 ÇORUM
Tel : 0 364 225 08 10 / 1539

Bu eser Çorum Belediyesi'nin Kültür Yayını'dır.
Para ile satılamaz.

TAKDİM

Değerli Dostlar;

Kitaptan daha sadık bir dost, bilgidен daha zengin bir hazine, ilmin hikmet meş'alesinden daha aydınlatıcı bir ışık bulunmadığı yadsınamaz bir gerçektir. Kitapla, bilgiyle, kültür ve sanatla hemhal olmak hem birey olarak bizi hem de mensubu bulunduğumuz toplumu, özgüveni ve bilinç düzeyi daha yüksek bir konuma taşıyacaktır.

Mensubu olduğumuz medeniyet, ecdadımızdan bize tevarüs eden eşsiz bir hazinedir. Bu medeniyet mirasını daha da tahkim ederek bizden sonraki kuşaklara taşımak ise bizim görevimizdir. Bu sorumluluğumuzu da ancak; okuyan, araştıran, bildiğiyle yetinmeyen nesiller yetiştirerek yerine getirebiliriz.

Değerli Dostlar;

Çorum, bu köklü medeniyetin oluşmasına çok önemli katkılar sağlamış bir tarih ve kültür havzasıdır. Sahip olduğu tarihsel birikim, günümüz uygarlığına yeni değerler üreterek verdiği destek, Çorum'un canlı ve dinamik bir medeniyet şehri olduğunun kanıtıdır.

Biz Belediye olarak böylesine güçlü bir medeniyet şehri olan Çorum'un kültür hayatını diri tutmak, hemşehrilerimizin eğitime, bilgiye, kitaba, kültür ve sanata olan ilgisini daha da artırmak amacıyla çok yönlü kültürel ve sanatsal projeleri hayata geçiriyoruz. Bir yandan fiziki yatırımlarla şehrimizi mamur hale getirirken diğer yandan da kültür, sanat, spor, eğitim ve sosyal hizmetlerimizi nicelik ve nitelik bakımından artırarak insanımızın zihin ve gönül dünyasını ihya etmeye çalışıyoruz.

Değerli Dostlar;

Belediyemiz Kent Arşivi'nde Çorum'un tarihi zenginliğine, kültürüne, medeniyet birikimine, örf ve geleneklerine ışık tutan her türlü bilgi, belge ve materyali titizlikle inceliyoruz. Bu önemli vesikaları kitaplaştırarak Çorum'un adeta yazılı hafızasını oluşturuyoruz. Göreve geldiğimiz günden bugüne kırka yakın eseri bu şekilde Çorum'un kültür hayatına kazandırdık. Bu eserler, bugünden yarına kıymetli bir miras olarak kalacaktır. Bu alanda yaptığımız çalışmaları, bundan sonra da aynı kararlılıkla sürdüreceğiz.

Ethem ERKOÇ Hocamızın otuz piyesinden meydana gelen bu eser de kültürel belediyeçilik anlayışımızın bir ürünüdür. Özellikle okullarımızda, sahnelenecek tiyatro eseri bulma ihtiyacını, önemli ölçüde karşılayacaktır. Başta Ethem ERKOÇ Hocamız olmak üzere bu eserin hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ediyor, Çorum'un kültür ve sanat hayatına katkı sunan herkese sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Muzaffer KÜLCÜ
Belediye Başkanı

ÖNSÖZ

Toplumların aydınlatılmasında bilimsel eserlerin yanı sıra hikaye, roman kadar tiyatro da önemli araçlardandır.

Tiyatro, seyirciler huzurunda bir sahnede sergilenmek amacıyla hazırlanmış bir gösteridir. Sergilenen eser anlamında kullanılır. Piyes de tiyatro eseri ile eş anlamlıdır.

Hikaye ve roman gibi tiyatro da beşeri bir ihtiyaçtır. Her cemiyette mutlaka vardır. Türklerin Anadolu'yu yurt edinmeye başladığı XI.yy.'dan itibaren buralara taklit ve güldürüye dayalı, belli bir konusu olan seyirlik oyunları getirdikleri bilinmektedir. “Karagöz”, “Orta Oyunu” ve “Kukla” bunun ilk örnekleridir. O dönemin meddahları; görgüye, düşünceye, hatta harekete dayalı, mizah çizgileriyle zenginleştirilmiş tiyatro ihtiyacını başarı ile karşılıyorlardı.

Tanzimat'la birlikte batı tarzı tiyatro ile tanışan Osmanlı toplumunda ilk özgün eserler de ortaya çıkmaya başlamıştır ama günümüzde hala yerli eserlerden çok çevirilerin sahnelendiği bir gerçektir. Onun için yerli yazarlar, bu sahada eser vermeye fazla ilgi duymamışlardır.

Bu nedenle öğrenciliğim ve öğretmenliğim döneminde sahneye koyabileceğimiz piyes bulmakta çok zorlandım. Basılı eserlerin sayısı pek az olduğu için, her yıl farklı eser bulmak imkansız gibi bir şeydi.

Öğretmenlik hayatımda okullardaki kültür etkinliklerinde eksikliği hissedilen tiyatro eserleri konusunda çalışmalarımı sürdürdüm. Yazdığım piyeslerin altı tanesini Çorum'da Devlet Tiyatrosu Salonu'nda sahneledim. Birini de yurt dışında bizzat kendim sahneye koydum.

Bu çalışmalarımın haberdar olan pek çok meslektaşım ve öğrencim, benden piyeslerin müsveddelerini alarak farklı illerde oynadılar. Ben de bu ihtiyacı karşılamak için piyeslerimden otuzunu bir araya getirerek PİYESLERİM adı altında yayınlamaya karar verdim.

Piyeslerimde kimi zaman tarihten günümüze ayna tuttum. Bazen yakından şahit olduğum farklı olayları birleştirerek gençliğe ve topluma mesaj vermeye çalıştım. Kimi zaman güldürdüm ama en çok kez düşündürmeyi yeğledim.

Meslek hayatımda önemli yer tutan eserleri PİYESLERİM adıyla yayınlamak eğitime katkıda bulunmak istedim. Bu eserin basımını gerçekleştiren Çorum Belediye Başkanımız Sayın Muzaffer KÜLCÜ'ye teşekkür ediyorum. Kitabımı, tiyatro eseri arayışında olan öğretmenlerimizin takdirlerine sunuyorum.

Saygılarımla.

Ethem ERKOÇ
Aralık-2011

Ethem Erkoç

1950 yılında Çorum'da doğdu. 1969'da Çorum İmam Hatip Okulu ve Çorum Atatürk Lisesi'ni bitirdi. 1973'de Konya Yüksek İslam Enstitüsü'nden, 1974'de Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nden mezun oldu. Kırklareli Atatürk Lisesi din dersi öğretmenliği ile meslek hayatına başladı. Osmancık İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri öğretmenliğinden 1977 yılında Çorum İmam Hatip Lisesi meslek dersleri öğretmenliğine atandı. 1987 yılında Arapça dil eğitimi için kısa süreli olarak Mısır'a gitti.

Okullardaki kültür etkinliklerinde eksikliği hissedilen tiyatro eserleri konusunda çalışmalar yaptı. 1999 yılında emekli oldu. Yapmış olduğu araştırma, inceleme ve tebliğleri yerel ve ulusal basında çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlandı. Kitap çalışmalarının yanı sıra çeşitli dergi ve gazetelerde makale ve inceleme yazıları devam etmektedir.

Evlî ve dört çocuk babası olup Arapça ve İngilizce bilmektedir.

Yayımlanmış eserleri:

1. Çorum İli ve İlçeleri
2. Nikonya'dan Çorum'a (*Roman*)
3. Suheyb-i Rumi
4. Yusuf Bahri Efendi
5. Çorum Evliyalari (*Ali İzzet Efendi 'nin Tezkire-i Makamat adlı eserinden sadeleştirme*) ilaveli 3. Basım
6. Elvan Çelebi
7. Arapça Kelime ve Cümle Yapısı (2.Basım)
8. Hayat Çizgisi (*Tiyatro*)
9. Gurbet Yuvası (*Tiyatro*)
10. İkinci Ömer (*Tiyatro*)
11. Selahattin Eyyubi (*Tiyatro*)
12. Yedi Sekiz Hasan Paşa
13. Âşık Paşa ve Oğlu Elvan Çelebi
14. Zekât Rehberi (2. Basım)
15. Mazlumoğlu Hacı Halil Ağa
16. Anadolu'da Bir Köy Odası (2.Basım)
17. Sahabe Evliya Ulema Yurdu Çorum
18. Ebu Talib'in Müslümanlığı (Ahmet Feyzi Çorumî'nin *Feyzü'l-Vahib Fi- Necat-i Ebi Talip* adlı eserinden sadeleştirme)
19. Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Çorum Yöresi
20. Necmi Şamlı
21. Çorum Fatihî Danişmend Ahmet Gazi (*Tiyatro*)
22. Piyeslerim

İÇİNDEKİLER

1. Gurbet Yuvası	11
2. Fetih ve Fatih	53
3. İkinci Ömer	95
4. İmam-ı Rabban	133
5. Hayat Çizgisi	163
6. Danişmend Ahmet Gazi	197
7. Selahattin Eyyubi	233
8. Yermuk Savaşları	261
9. Endülüs Fatihi Tarık	291
10. Öncüler	327
11. Kudüs'ün Anahtarları	363
12. Saadet Asrına İlk Çengel	395
13. Kapanmayan Defter	423
14. Nasıl İsterseniz	463
15. Habeşistan Yılları	481
16. Vefa ve Cefa	511
17. Bizans Zindelerinde Direniş	525
18. Medine'de Bir Garip	537
19. Suheyb-i Rumi	551
20. Buralara Gelince	559
21. Yine de Oğlum	579
22. Dönüş	593
23. Beklenmedik Konuklar	605
24. İthalat Meselesi	617
25. Seni Ben Getirdim	635
26. Kısmetse	647
27. Kim Kılıbık?	659
28. Evlilik mi?	673
29. Kimse Görmesin	687
30. Fatih Yargı Önünde	695

GURBET YUVASI

Piyes

İki Perde

Yazan:

Ethem ERKOÇ

Öğretmen

ŞAHISLAR:

- 1. Selim:** Lise öğrencisi. Yenal'ın arkadaşı .
- 2. Yenal Savruk:** Fakülte öğrencisi.
- 3. Ökkeş:** Yenal'ın hemşehrisi. Meslek lisesi öğrencisi.
- 4. Oktay:** Yenal'ın arkadaşı.
- 5. Murat:** Çocuk. Selvi'nin kardeşi.
- 6. Recep:** Yenal'ın babası.
- 7. Yusuf Ziya:** Selim'in amcası.
- 8. Cezmi:** Ev sahibi.
- 9. Postacı**
- 10. Kapıcı Şevket**
- 11. Elektrikçi.**
- 12. I. sivil polis**
- 13. II. sivil polis**
- 14. Yusuf:** Selim'in arkadaşı.
- 15. Gülay**

BİRİNCİ PERDE

Dekor: Çalışma odası. Üç masa, üç sandalye, duvarda posterler, afişler, levhalar ve birkaç takvim. Yerde bir halı, kenarda basit üç koltuk... Masaların üzerinde kitaplar ve ders araçları yer alır. Ayrıca bir masada radyo, diğerlerinde teyp vardır. Değişik tipte birkaç sehpa...

Selim: (Sehpayı önüne almış, yemek yiyor.) Eline sağlık; güzel olmuş.

Ökkeş: (Masada ders çalışıyor.) Afiyet olsun.

Selim: Ökkeş.

Ökkeş: Evet.

Selim: (Lokma ağzındayken) Sen lokantada falan çalıştın mı?

Ökkeş: Yok...

Selim: Yemek yapmayı nereden öğrendin?

Ökkeş: Zarureten.

Selim: Anlamadım?...

Ökkeş: Zarureten.

Selim: Yani annenden.

Ökkeş: Ah... ah... (Kitabını kapatır. Yeri kaybolmasın diye parmağını arasına koyar. Gözlerini ufka dikip dalgınlaşır.) Rahmetli annemin zamanında elimi sıcak sudan soğuk suya değdirmedim. Ama onu kaybedince her şey bana kaldı. Babam, benimle hiç ilgilenmedi. Yeniden evlenme sevdasıyla yandı tutuştu.

Selim: (Bir lokma daha ağzına atar.) Bunu, hiç söylememiştin.

Ökkeş: Neyi?

Selim: Annenin öldüğünü.

Ökkeş: Belki söz açılmamıştır. Ne diyordum?... Şey... Evet, ondan sonra iş başa düştü. Yemek pişirmeyi de öğrendim, çamaşır yıkamayı da...

Selim: (Kaşık elinde konuşur.) Allah rahmet eylesin. Nur içinde yatsın. Annelerin hakkı ödenmiyor. İşte benim beceriksizliğim de mecburiyet olmamasından. Annem, beni hep ilkokula giden çocuk gibi severdi. Canının istediği neyse söyle yavrum derdi. Tabii ki bunlar, beni biraz şımarttı. (Tekrar yemeğe başlar.)

Ökkeş: (Sözü değiştirmeye çalışır.) Sahi, bugün dersler nasıl gitti? Kimyadan yazılı oldunuz mu?

Selim: Olduk ama durum biraz kritik.

Ökkeş: Neden?

Selim: Akşam kopyalık hazırlamıştım ya... Adam, bize göz açtırmadı. Yandakine biraz bakayım dedim; kağıdını alırım ha deyince korktum.

Ökkeş: Zaten kopyaya güvenirsen olacağı o...

Selim: İyi bildiğim üç soru çıktı da paçayı kurtardım.

Ökkeş: Allah'a şükür, benim teknik resim iyi gitti.

Selim: Sıkma o kadar kendini. Mimar Sinan mı olacaksın?

Ökkeş: (Bir hatayı düzeltircesine) Koca Sinan.

Selim: Ne fark eder? Mimar Sinan ya da Koca Sinan.

Ökkeş: Çok fark eder. (Selim'in umursamaz bakışları arasında) Mimarlık fakültesini bitiren herkes mimar olabilir. Ama Koca Sinan olmak, herkese nasip olmaz.

Selim: Yani o da sana mı nasip olacak?

Ökkeş: Neden olmasın? Seçersin kendine bir hedef; ona göre çalışırsın.

Selim: Öyleyse sen de bol bol cami yaparsın, Sinan gibi.

Ökkeş: Sen, Sinan'ı tanıımıyorsun öyleyse. (Kitaplarını karıştırır.) Hay Allah... Neredeydi o kitap? (Bir kitap bulur.) İşte bu kitaptaydı. (Sayfalarını karıştırır.) Evet buldum. Bak, dinle.

Selim: Çok dinledik.

Ökkeş: Öyleyse bir daha dinle. (Ayağa kalkıp okumaya başlar.) Mimar Sinan; 73 cami, 49 mescit, 50 medrese...

Selim: Dedik ya...

Ökkeş: Kesme, dinle. (Okumaya devam eder.) 7 kütüphane, 17 imaret, 6 hastane, 31 hamam, 7 köprü ve 7 su kemeri.

Selim: Bitti mi?

Ökkeş: Biter mi? Daha var. (Devam eder.) 27 saray ve 18 kervansaray yaptırmış. Üç kitada eserleri varmış.

Selim: Başka???

Ökkeş: Mimar Sinan'ın şu sözünü de iyi dinle: Şehzade camii çıraklık eserim, Süleymaniye camii kalfalık eserim, Selimiye camii ise ustalık eserim.

Selim: Selimiye ile Süleymaniye arasında ne fark var ki?

Ökkeş: Onu da erbabı bilir. (Yerine dönerken)

Selim: Ökkeş!

Ökkeş: Evet.

Selim: Bunların minarelerinde üç şerefe vardı, değil mi?

Ökkeş: Evet. (Yerine döner.)

Selim: Hangi caminin minarelerine ayrı yollardan çıkılıyordu?

Ökkeş: Selimiye'nin.

Selim: Yahu işte bunu aklım almıyor.

Ökkeş: Neyi?

Selim: O incecik minareye üç ayrı merdiven çıkışını nasıl sığdırmış?

Ökkeş: Evet, işte ustalık orada. Sinan'ı Koca Sinan yapan da bu ve benzeri özellikleri.

Selim: Evet, bu dediklerini televizyonda "Dünya Durdukça" dizisinde anlatmışlardı. (Yemeğe ara verir.) Aklıma bir şey geldi. Evet, sen ve ben, iyi bir ikili olabiliriz.

Ökkeş: Nasıl?

Selim: Ben arkeolog olurum, sen de mimar.

Ökkeş: (Ayağa kalkıp Selim'in yanına gelir.) Eeee?

Selim: Ben, tarihi yapıları ortaya çıkarırım. Sen de mimari özelliklerine göre restore edersin.

Ökkeş: Neyi?

Selim: Tarihi kalıntıları...

Ökkeş: Sen, hala bu kafadasın, öyle mi?

Selim: Neden?

Ökkeş: Sen, arkeoloji adına yer altında kalıntı arayacaksın. Bulduğun dört temele falan kilisenin veya falan tapınağın kalıntısı diyeceksin. Benden bu kalıntıları tamamlamamı isteyeceksin, öyle mi? Ben, bunda yokum.

Selim: Sen, arkeolojiyi küçümsüyor musun?

Ökkeş: Hayır... Ama ben, arkeolojiyi sadece kiliseye değil, tarihe hizmet eden bir bilim olarak görmek istiyorum.

Selim: Tamam... Ben de başka meslek seçerim. Mesela doktor olurum.

Ökkeş: Anlaşıldı, henüz kendine bir hedef seçmemişsin.

Selim: Seninle de aç karnına konuşulmuyor ki. (Yemeğe dalar.)

Ökkeş: Öyleyse tokken konuşalım. (Yerine geçip oturur. Derse

başlar. Çok geçmeden kapı çalar.) Sen, devam et. Ben, bakarım. (Kapıyı açar.) Gelsene Murat?

Murat: Ökkeş ağabey, Yenal ağabey içeri de mi?

Ökkeş: Henüz gelmedi.

Selim: Gel Murat, yemek ye.

Murat: Gelemem. Ablam bekliyor.

Selim: Nerede?

Murat: Köşede.

Ökkeş: Bir şey mi diyecektin?

Murat: Ablam, Yenal ağabeyi soruyordu. Gelince haber verin, olmaz mı?

Ökkeş: Olur.

Murat: (El işaretleriyle birlikte) Bay bay...

Ökkeş: Güle güle. (Murat çıkar.)

Selim: Ablana selam söyle. (Yemeğini bitirir.)

Ökkeş: Ayıp oluyor Yenal'ın kız arkasına... Yengemiz olacak.

Selim: (Meyve yemeye başlar.) Belki ama çok şüpheli. O kızım üç tane daha erkek arkadaşı var. Şu bizim Yenal gibi...

Ökkeş: Öyle ya... Yenal'ın da beş altı tane kız arkadaşı var. Bakalım hangisiyle evlenecek?

Selim: Belki de hiç biriyle... Belki şu anda listesinde bulunmayan biriyle...

Ökkeş: (Telefon çalar. Ökkeş, telefona bakar. Ahizeyi alırken işaretleşirler.) Alo... Kimsiniz?... Yenal mı?... Henüz gelmedi... Gelince söyleyeyim. Kim aradı diyeyim?... Tamam. Güle güle. İyi günler.

Selim: Kimmiş? (Kaplari götürmek üzere kalkar.)

Ökkeş: Filiz.

Selim: (Kapıdan çıkarken) Tezgahtar kız. Akşamları birlikte sık sık pastaneye gidiyorlar. Kız ciddi gibi ama...

Ökkeş: Yenal, belki onu da avutur.

Selim: (Mutfaktan dönüşte telefona sarılır.) Bir de ben arayayım.

Ökkeş: Kimi?

Selim: Yengeni, yengeni...

Ökkeş: Sen de mi? (Tekrar kitabını açar, ders çalışmak ister.)

Selim: Olacak o kadar aslanım. Biz erkek değil miyiz? Alo... Afedersiniz, yanlışlık oldu (Ökkeş'e döner.) Babası...

- Ökkeş:** Bir gün belanızı bulursunuz ya... (Okumaya koyulur.)
- Selim:** (Tekrar telefon açar.) Bu da başkası... (Kapatır, tekrar açar.) Alo... Nesrin, sen misin? İyiyim, iyiyim... Bayağı korkmuştum. Baban evde mi?... Ya annen?... Biliyor mu?... Nasıl öğrenmiş... Kendi mi görmüş?... Çok anlayışlı kadınmış... Ne de olsa damat adayını beğenmeli tabi... Bu akşam diyecektim ki... Olsun, yarın akşam gideriz sinemaya... Neden?... Öyleyse pastaneye gideriz. Biraz parkta dolaşırız... Sen yanımda olunca dünyam şenleniyor... İnan bak, yalan değil... İnan, seni seviyorum... Başka kimse yok... Selda mı?... O, yalnız sınıf arkadaşım... Hepsi o kadar... Tamam, yarın görüşürüz... Öpüyorum. (Telefonu kapatır.) Kız, iyiden kaptırılmış. Beni de yokluyor ama hiç çaktırmadım.
- Ökkeş:** (Konuşmalardan huzursuz olur. Doğru dürüst ders çalışamaz.) Onu nereden tanıyorsun?
- Selim:** Yolda tanıştık. Sonra kütüphanede buluştuk... Sonra parkta...
- Ökkeş:** Yolda tanıştınız, öyle mi? (Selim, başını sallayarak tasdik eder.) Ailesini tanıyor musun? Kimin nesi, kimin fesi? Babası sarhoş mu, derviş mi? Nasıl biri? Annesi nasıl bir kadın? Aile yapılarınız uyuyor mu? Kızı tanıyor musun? Geçmişini biliyor musun? İnanıcı, yaşayışı, kılık kıyafeti, anlayışı nasıl? Çocuklarına anne olmaya layık mı?... Hiç bunları araştırdın mı?
- Selim:** (Sorulardan sıkıldığı her halinden bellidir. Koltuğa oturur, ayaklarını sehpanın üzerine koyar.) Niyetim ciddi olsa aştırırdım.
- Ökkeş:** Ama bu yaptığın doğru mu? (Kitabı bırakır.)
- Selim:** Ne varmış?
- Ökkeş:** (Ayağa kalkar. Selim'e doğru yaklaşır.) Düşün bir kere; senin kızın veya kız kardeşin de Nesrin gibi yapsa... Veya bir genç, onlara senin gibi yaklaşırsa...
- Selim:** (Ayaklarını toparlar, yumruklarını sıkar. Öfkeli bakışlarla) Öldürürüm.
- Ökkeş:** Kimi?
- Selim:** (Ayağa kalkar. Ökkeş'le göz göze gelirler.) Ökkeş,

Ökkeş, bana bak... Beni, zamparalık yapıyor diye ne sanıyorsun?.. Ben, bile bile pezevenklik yapamam... (Öfkeyle döner, yerine oturur.)

Ökkeş: Ne oldu? Söz sana gelince aslan kesildin. Önce Allah'tan kork. Kulundan da utan... (Bu esnada kapı açılır. Yenal, ıslık çalarak içeri girer.)

Yenal: Selam çocuklar. (Teybi açar. Rock müziği dinlemeye başlar.)

Ökkeş: Adam gibi selam vermeyi de öğretemedik. Yine da aleykümselam... (Çalışma masasına dönüp oturur.)

Selim: Hah şöyle... Ruhum kararmıştı. İçim kıpır kıpır oldu. (Yerinde raksetmeye başlar.)

Ökkeş: (Kitabını açar ama öfkesinden çalışamaz.) Teneke tankırtısı gibi şeylerden ne haz alıyorsunuz?

Yenal: (Kendinden geçercesine dans ederken) Sen, ne anlarsın bunlardan? Dünya gençliği, hep bunları dinliyorlar. Sabahlara kadar çılgınca dans edip eğleniyorlar.

Selim: Yenal, Murat seni aradı. Ablası çağırıyormuş.

Yenal: (Dansı bırakıp sorar.) Başka?..

Selim: Filiz de aradı.

Yenal: (Selim'e yaklaşarak) Nurel, aramadı mı?

Ökkeş: (Masasından mırıldanır.) Birini daha bulmuştur.

Yenal: (Ökkeş'e yönelerek şakayla karışık tehdit eder.) Ağzını topla. Başkasıyla görürsem onu...

Ökkeş: (Sözünü keserek) Ne yaparsın?

Yenal: (El ve ağız hareketleriyle de destekleyerek) Çiğ pişmiş yerim.

Selim: (Yerinden kalkar.) Tamam, bırakın boş sözleri. (Yenal'la Ökkeş'in arasına girer. Yenal'ı bir tarafa çekerek) Yenal, bu akşam nereye?

Yenal: (Aynanın karşısına geçer.) Bizimkilerle diskoda buluşacağız. (Saçını, başını düzeltir.)

Selim: Ya ben?...

Yenal: Sen de gel ama damsız olmaz.

Selim: Bu akşama bir şey ayarlayamadım.

Yenal: Düşünme. Sen gel. Sana da birini bulurum.

Ökkeş: (Söze karışır.) Ne o? Yedek akçe mi bulunduruyorsun?

Selim: Hayır, banknot...

- Yenal:** Yani kağıt para. Bozdur, bozdur, harca. (Kahkahayı basar.)
- Ökkeş:** Evet, anlaşılıyor. Demek ki siz, bu kafadasınız. Kadına bozuk para gözüyle bakıyorsunuz.
- Yenal:** (Tekrar Ökkeş'e yönelir.) Ökkeş, yoksa bir sıkıntın mı var? Ne oluyor, ikide bir imalı sözlerle havayı bulandırıyorsun.
- Selim:** (Yenal'a) Bırak ağabey... (Ökkeş'i kastederek) Anlamaz öyle şeylerden. Yaşı tutmuyor galiba.
- Ökkeş:** Evet, yaşım tutmuyor. Namus düşmanlığına yaşım tutmuyor. Kendime yapılmasını istemediğim şeyi başkalarına yapmaya vicdanım el vermiyor. Masumları yoldan çıkartmaya imanım müsaade etmiyor. İnançım izin vermiyor veya yaşım tutmuyor.
- Yenal:** Anlaşıldı. (Tekrar saçlarını ve elbisesini düzeltir.) Yaşım tutuyor ama kafa yapın tutmuyor.
- Selim:** Boş ver onu. Zaten aramıza çekemezsin.
- Ökkeş:** Çok iyi bildin.
- Selim:** Yenal, sigaran var mı?
- Yenal:** (Ceplerini yoklar.) Kalmamış.
- Selim:** Ben sigara almaya gidiyorum. (Çıkarken)
- Yenal:** Bana da al.
- Selim:** Ver parayı da...
- Yenal:** (Parayı verir.) Artanına da bira al.
- Selim:** Bizim bakkalda bira yok. Şimdi ta çarşıya gidemem.
- Yenal:** Neyse, kalsın. (Selim çıkar.) Tam kafa dengi. (Ökkeş'e döner. Söyleyip söylememekte tereddüt eder. Sonra açlık içgüdüsüyle sorar.) Sahi mutfakta ne var?
- Ökkeş:** (Teybi kapatır.) Yemek hazır, getir ye. (Masasına döner)
- Yenal:** (Mutfağa gider. Elinde tepsiyle döner.) Eline sağlık. Güzel şeyler yapmışsın. Yanında bir de bira olsaydı...
- Ökkeş:** Ne anlıyorsunuz ki ondan?! O, bana bir şey hatırlatıyor.
- Yenal:** Yine bir taş olmasın.
- Ökkeş:** Yok canım... Biranın, rengi, kokusu, köpüğü... Evet, aklıma bir başka şeyi getiriyor.
- Yenal:** (Ağzını ekşiterek) Anladım galiba... Ama şimdi sırası mı? Midem yerinden oynadı. (Kapı çalınır.)
- Ökkeş:** Sen, yemeğini ye. Ben bakarım. (Kapıyı açarken Yenal

vaziyeti sezer. Ben yokum, diye işaret edip koltuğun arkasına saklanır.)

Gülay: Yenal'ı aramıştım.

Ökkes: Daha gelmedi. Belki birazdan gelir.

Gülay: Ama nasıl olur? Eve girerken gördüm.

Ökkes: Bir yanlışlık olmalı. Göz yanılması falan...

Gülay: Neyse, öyle olsun. Ama onu yine bulurum.

Ökkes: İsterseniz içeri girin. Burada bekleyin

Gülay: Teşekkür ederim. Gitmeliyim. Akşam yine uğrarım.

Ökkes: Kim aradı, diyeyim?

Gülay: Gülay deyin. O bilir. Allah'a ismarladık.

Ökkes: Güle güle. (Kapıyı kapatır.) Oh be... Kurtulduk.

Yenal: (Ayağa kalkar.) Asıl ben kurtuldum. Yoksa bir kavgamız vardı.

Ökkes: Lanet olsun. Beni de yalanlarına alet ettin.

Yenal: Çok yapışkan kız. İlle de evlenelim, diyor. bense eğlenmek istiyorum. (Tekrar yemeğe koyulur.)

Ökkes: Hep söylüyorsun ama tersinden dinliyorsun. Namusla eğlenilmez. (Yine kapı çalar.) Sen devam et. Ben bakarım. (Kapıyı açar.) Murat, sen misin?

Murat: Evet, benim. Yenal ağabey geldi mi?

Ökkes: Geldi.

Yenal: Gel Murat, içeri gir. Ben de yeni gelmiştim. (Murat içeri girer.) Otur, yemek yiyelim.

Murat: Teşekkür ederim. Tokum. Yenal ağabey, Selvi ablam, seni bekliyor.

Yenal: (Lokma boğazına durmuş gibi boğuk bir sesle) Nerede?

Murat: Köşedeki fırının yanında.

Ökkes: (Kendi kendine mırıldanır.) Köşe başı beklerim. / Vay benim emeklerim.

Yenal: Bir şey mi dedin?

Ökkes: Yok... Tren geçti.

Murat: Ne zaman geleceksin?

Yenal: Yemeği bitirince... (Saatine bakar.) En çok on dakika sonra oradayım.

Murat: Tamam... Ablama söyleyeyim. (Çıkar.)

Ökkes: (Kapıyı iyice kapatır.) Çok yazık... Çocuk, ne yaptığımı bilmiyor.

Yenal: Görevini yapıyor.

Ökkeş: Yani pezevenklik... Hem de kız kardeşine pezevenklik.

Yenal: (İkinci tabaktaki yemeğe başlar.) Sana şaşıyorum. Çağın akışına ayak uyduramadın gittin.

Ökkeş: (Yenal'a yaklaşıp.) Doğru... Haklısın... (Seyirciye yönelerek) Hovardalığı, eş değiştirmeyi, pezevenliği hiç onaylamadım. Onaylamam da... Bu, örfüme, dini-me, imanıma, namus anlayışıma tamamen ters. (Yenal'a dönerek) Evet, anlıyorum sizi. Yabancı dizileri seyrede ede dışısını kıskanmayan mahluk misali oldunuz. (Telefon çalar.) İşte biri daha. Sanıyorum seni ararlar. (Ders çalışmak için tekrar masasına döner.)

Yenal: (Sofradan kalkar. Ahizeyi alır.) Alo... Benim, canım... Yok yok... Vallahi hiç de öyle değil... Atlamak niyetinde değildim... Bugün sana uğrayacaktım... Boş şüpheleniyorsun... Öbürleri, sadece sınıf arkadaşları... O da komşum... İnan, aramızda bir şey yok... Dedim ya; boş yere şüpheleniyorsun... Pekala pekala... Söyle hepsini de için ferahlasın... Bu akşam mı?... Yok, tatlım.... Tabî ki başka birine sözüm yok... Ama ders çalışacaktım. Biliyorsun, finaller yakın... İnan, atlatmıyorum... Pekala, yarın akşam desem... Tabî ki bizim diskoda... Şöyle loş ışıklı bir köşe seçeriz, seninle baş başa... Dans da ederiz... Tamam, anlaştık... Görüşmek üzere... Yarın akşam saat dokuzda... Ben de... (Telefonu kapatır.) Hepsi, birbirine benziyor. Kimse kuma istemiyor. (Sofrayı toplar.)

Ökkeş: Burası, Gurbet Yuvası mı, aşk yuvası mı? Karıştı her şey.

Yenal: Olacak o kadar... Genciz biz. Senin gibi...

Ökkeş: (Sözünü keserek) Biz de genciz ama zübbe değiliz.

Yenal: (Tepsiyi mutfağa götürürken) Uğraşma boşuna, kızdıramazsın.

Ökkeş: Doğru. Yağmur yağıyor sanıyorsun.

Yenal: (Mutfaktan döner. Kendisine çeki düzen verir.) Neyse, yengeni bekletmeyeyim. Sen de rahat rahat çalış.

Ökkeş: Nerede rahat?... Ya kapı çalar, ya telefon. Ya Yenal aranır, ya Selim. Senin burnun havada. Bari Selim'i rahat bırak. Onu da kendine benzetme, ne olur...

- Yenal:** Canımı sıkma sen. Herkes, hayatını yaşıyor. (Çıkar.)
- Ökkeş:** (Çalışmasına devam eder.) Yarın edebiyattan şiir incelemesi vardı. Biraz çalışabilsem. (Edebiyat kitabını ve büyük sözlüğü önüne alarak çalışmasını sürdürür.)
- Selim:** (Anahtarla kapıyı açıp girer) Yenal mutfakta mı?
- Ökkeş:** Gitti.
- Selim:** Nereye?
- Ökkeş:** Randevuya.
- Selim:** Hani bu akşam beraber gidecektik. Vay hain vay, ekti yine beni.
- Ökkeş:** O başka bir alemde. Sen de uydun ona. Allah, sonunuzu hayır etsin.
- Selim:** Bak, dostum, kınama bizi. Biz, çoğunluktaız.
- Ökkeş:** (Cevap olmak üzere bir beyit okur.)
*Haykırsam kollarımı makas gibi açarak,
Durun kalabalıklar, bu cadde çıkmaz sokak.*
- Selim:** Ne dersen de; biz çoğunluktaız.
- Ökkeş:** Evde mi?
- Selim:** Hem evde, hem okulda. (Masasına oturur. Sigara yakar.)
- Ökkeş:** Okulda da mı böylesiniz?
- Selim:** Ne sandın ya? Okulda bizim grup, çok canlı. Dersler de neşeli geçiyor. Hocaları zaman zaman kendi havamıza çekmeye çalışıyoruz. Güncel sorular, spor, magazin, moda, müzik... Ders bitiyor ama hayat bitmiyor.
- Ökkeş:** Şoför sloganı gibi.
- Selim:** Evet, dersten sonra da hayat, tüm canlılığıyla sürüyor. Hep birden “Sev kardeşim” şarkısıyla ayrılıyoruz. Akşamları da bir yerlerde buluşup efkar dağıtıyoruz. Dans, müzik, eğlence... Tabii her şey kardeşçe, arkadaşça...
- Ökkeş:** Hep öyledir zaten. Maske, hep aynıdır.
- Selim:** Sen, inanmazsın ki bunlara. Yaşamadın ki hiç bu cıvıl cıvıl yaşamı. Genciz; içimiz kıpır kıpır... Yerimizde duramıyoruz.
- Ökkeş:** (Ayağa kalkar. Selim’e doğru ilerler. Omzuna elini koyarak konuşmasını sürdürür.) Son sözüne katılıyorum. Yerimizde durmamalıyız. Uzaya art arda uydu yerleştirildiği, ayı güneşi aşır çeşitli gezegenlerle

ilgilenildiği bir dönemde yerimizde saymamalıyız. Bu ülkede bizleri önemli sorumluluklar, önemli görevler bekliyor. Çağlar ötesinden gelen ölümsüz mesajı, çağın idrakine sunmak zorundayız. Bazılarını da içinde buldukları bataklıktan kurtarmak durumundayız.

Selim: (Sigarasını efkarlı efkarlı çekerek ayağa kalkar.) Bırak şimdi vatan, millet, Sakarya nutuklarını. Onlar, zor iş. Üstesinden gelemeyeceğimiz şeyler. Kafa yormaya da gerek yok.

Ökkes: Kafa, varsa çalışır, yorulmaz. Ama kafası dumanlı, zihni boş bir gençlik, bunları omuzlayamaz.

Selim: Dedim ya; ne dersen de, biz çoğunlukta yız.

Ökkes: (Dönüp yerine otururken) Ona da katılmıyorum. Siz, çoğunlukta değilsiniz, olamazsınız da... Ama sesi en çok çıkan sizsiniz. Bir de sessiz çoğunluk var ya...

Selim: Onlar, hep sessiz. (Sigarasını söndürür.)

Ökkes: Bir gün onlar da sesini yükseltecekler. O zaman boş kafalar, boş teneke gibi tıngırdayacaklar. Ama fikri olan konuşacak. Tezi olan, tezini ortaya koyacak.

Selim: Tamam. Kafamı yeterince karıştırdın. (Yerine döner.)

Ökkes: Seni de severim, Yenal'ı da. Yenal, iyi, dürüst çocuktur. Son zamanlarda çok değişti. Seni de etki çemberine aldı. Ama onunla ilgili bir endişem var. (Selim'in gözüne merakla bakar.) Kız arkadaşları, karma karışık...

Selim: Ben de farkındayım. (Çalışma masasına oturur. Kitapları karıştırmaya başlar.)

Ökkes: Bazı kızlar var ki her şeyini yitirmiş.

Selim: Örneğin Gülay... Yenal'ın fakülte arkadaşı. Bir gün tartıştık onunla. Allah'a da inanmıyor. Tabiat yarattı bizi, diyor. Tabiatı kim yarattı, deyince apışıp kalıyor. Öfkeden çılgına dönüyor.

Ökkes: Evet, o bir örnek...

Selim: Dahası var. Evliliğe de inanmıyor. Canının istediği ile sevdiği sürece birlikte olmayı savunuyor. Terlik, tayyör değiştirir gibi sevgili değiştiriyor. Çocuk istemiyor... Dayanamadım, sen fahişe gibisin dedim. Köpürdü...

Ökkes: İmanı olmayanın değer yargıları da böyle çarpık olur.

Selim: Bak, bir endişemi daha söyleyeyim; o kız, hırlı değil.

Ökkeş: Anlamadım.

Selim: Sanıyorum, bir örgüt elemanı.

Ökkeş: İşte bu, çok tehlikeli.

Selim: (İfşaatından pişman olarak) Aman, boş ver... Bize ne onun örgütünden!

Ökkeş: Belki ama Yenal?...

Selim: Ne olabilir ki Yenal'a?

Ökkeş: O, Yenal'ı kafeslemiş olmasın.

Selim: Olur mu dersin?

Ökkeş: Korkarım... Zaten hep böyle başlar.

Selim: Nasıl yani?

Ökkeş: Bazen parayla, bazen kadınla...

Selim: Yenal, mert çocuk. Paraya tenezzül etmez.

Ökkeş: Ama, kadın, şehvet?...

Selim: Olur mu olur. Ne de olsa delikanlı.

Ökkeş: Üniversitelerde okuyan ağabeylerimizden sık sık duyuyoruz. Önce arkadaşlık şeklinde başlıyor. Sonra birden bire kendisini, bir eylemin içinde buluveriyor.

Selim: O zaman da iş işten geçmiş olur. Batağa düşer.

Ökkeş: Mevlana'nın dediği gibi tepindikçe batır. Artık söz de kâr etmez.

Selim: Ökkeş... (Ayağa kalkıp sahnenin ortasına doğru ilerler.)

Ökkeş: Evet.

Selim: Yahu Yenal'ın babası çok mu zengin?

Ökkeş: Bu soru da nerden çıktı?

Selim: Ne bileyim, aklıma geliverdi.

Ökkeş: Dilinin altında bir bakla var...

Selim: (Ökkeş'e döner.) Yenal ağabey, bol para harcıyor. Bankadan sık sık para çekiyor.

Ökkeş: Nereden çıkartıyorsun bunu?

Selim: Gerçek diyorum. Soruyorum; babam göndermiş, deyip geçiştiriyor.

Ökkeş: Babası, fakir, gariban biri. Karnını zor doyuruyor. Dışından, tırnağından artırıp biraz harçlık gönderebiliyor.

Selim: İyi biliyor musun? (Bir sigara daha yakar.)

Ökkeş: Hem de çok iyi. Ne de olsa komşu köylüüz. Evlerine de gittim. Biliyorum durumlarını.

Selim: Yenal ağabey, üniversitenin birinci sınıfında biraz para sıkıntısı çekmiş ama...

Ökkeş: (Sözünü keserek) Buna inanmam. (Yerinden fırlar.) Parası bol da niye iki aydır ev kirasını veremiyor? Yok... İnanmam.

Selim: Vallahi doğru söylüyorum.

Ökkeş: Öyleyse endişem, gittikçe artıyor. (Elini şakağına koyarak) Yoksa... (Kapı çalar.) Telefon durdu, kapı başladı. Bakıver şuna. (Selim, kapıyı açar.)

Kapıcı Şevket: Selim, çöpçü geldi. Çöpünüz varsa çıkartın.

Selim: (Ökkeş'e) Çöp var mı?

Ökkeş: Çok az.

Selim: (Kapıcıya) Tamam, sağ ol Şevket amca.

Kapıcı Şevket: Pekala. Benden demesi.(Kapıyı örter.)

Selim: (Saatine bakar.) Haberler geliyor, açalım. (Radyoyu açar.) Yine maç... (Kapatr.)

Ökkeş: Ne oldu sizin takım?

Selim: Ne olacak, yine yenildi. (Kapı çalar.) Sen çalış, ben bakayım. (Açar.)

Postacı: Yenal Savruk'a mektup var.

Selim: Teşekkürler. (Postacı, kapıyı örter.)

Ökkeş: Kimdenmiş?

Selim: Suzan Kırmacı'dan.

Ökkeş: Bu adam, bunları koleksiyon mu yapacak yoksa?

Selim: Böle zengin koleksiyonu kim istemez ki? (Tekrar masasına döner.) Sahi sizin ikinci yazılılar başladı mı?

Ökkeş: Önümüzdeki hafta başlayacak. (Masasına dönüp kitabına bakar. Fakat yerine oturmaz.)

Selim: Bizimkiler de öyle. İşler yine karışacak.

Ökkeş: İyi ya... Otur da çalış. O kızlar sana aferim deyince, sorunlar çözümlenmiş olacak mı? Yoksa notlar, onların kuyruğuna takılmakla mı alınacak?

Selim: Bırak canım şu iğnelemeleri. Tamam, bu akşam çıkıyorum. Ders çalışacağım.

Ökkeş: Öyleyse ben de çay demleyeyim. (Mutfağa gider.)

Selim: Çok iyi olur. (Yine kapı çalar. Sigarasını söndürür.)

Ökkeş: Kim o?

Cezmi: Açın evladım. (Selim, sesi duyunca paketi ve izma-

ritleri saklar.)

Ökkeş: Eyvah, ev sahibi. (Kapıyı açar.) Ooo... Buyurun Cezmi Amca.

Cezmi: Selamün aleyküm.

Ökkeş: Aleyküm selam. Hoş geldin Cezmi Amca. Paltonu alayım.

Ökkeş: Teşekkür ederim. Çok kalmayacağım.

Selim: Hoş geldin Cezmi Amca. Nasılsın?

Cezmi: Teşekkür ederim. Siz nasılsınız?

Ökkeş: Bizler de iyiyiz. Çalışıyoruz.

Cezmi: Çalışın, çalışın çocuklar. Çalışkan, bilgili insanlara her zaman ihtiyacımız var.

Selim: Cezmi Amca, siz elmayı çok severdiniz.

Cezmi: Memleketinizdense severim. (Koltuğa oturur.)

Selim: (Mutfuğa gider.) Memleketten tabii. Elmaya da para verecek değiliz ya. (İçinde bir tabak elma bulunan bir tepsiyle gelir. Tepsiyi sehpaye koyar.) Buyurun. (Sandalyeyi çekip oturur.)

Ökkeş: (Şakacı eda ile) Cezmi Amca, sayende biz de yiyelim.

Cezmi: Yoksa size yedirmiyor mu? (Bir elma alıp bıçakla soymaya başlar.)

Selim: O, bana sataşmadan duramaz.

Cezmi: İyidir iyi. Allah, muhabbetinizi artırsın. Selim, elma da çok iyiymiş. Sanki dalından yeni kopmuş mübarek.

Ökkeş: Bize bunları hiç koklatmazdı.

Cezmi: Sen de yeyiver, fırsattan istifade.

Selim: (Şakadan alınmışçasına) Kilit altında değil ya... Söz olsun, kolay gelsin.

Cezmi: Sahi, Yenal nerede?

Selim: (Ökkeş'le bakışır.) Arkadaşlarıyla ders çalışmaya gitti.

Cezmi: Çocuklar, sizi de sıkıntıya sokmak istemem ama iki aydır kira alamadım.

Selim: (Ökkeş'le göz göze gelirler. Yutkunarak konuşmaya çalışırlar.) Cezmi Amca, verecektik ama...

Ökkeş: Biz de parayı denkleştirelim diye düşünüyorduk.

Cezmi: Olur evladım. Biz de talebelik yaptık. Bin bir yoklukla okuduk. Şu içinde bulunduğunuz imkanların hiç birine sahip değildik. Ama insan haber verir, değil mi?

Selim: Haklısınız amca.

Cezmi: Biz de ona göre harcıyoruz, ona göre borçlanıyoruz.
Öyle değil mi evladım?

Ökkeş: Bir aylığı hazırdı... Ama ikinci aylığı henüz tamamlamamıştık.

Selim: Açıkçası, iki aydır Yenal para vermedi de...

Cezmi: Olabilir. Parası gelmemiştir. Belki babasının da bir sıkıntısı vardır.

Ökkeş: (Derin bir ah çekerek) Öyle diyelim de öyle olsun.

Cezmi: Çocuklar, sizi çok meşgul etmeyeyim. Ders çalışırsınız. Elma için de teşekkür ederim.

Selim: Afiyet olsun.

Cezmi: İzninizle, ben gideyim. (Ağır ağır ayağa kalkarken diğerleri de kalkarlar.)

Ökkeş: Cezmi Amca, kusurumuza bakmayın. (Cebinden para çıkarır.) Şu bir aylık... Kalanını, ben getiririm.

Cezmi: Pekala... (Parayı alıp göz ucuyla sayıp cebine koyar.) Çocuklar, telefon parasını da yatırmayı ihmal etmeyin.

Selim: Onu hiç aksatmadık.

Cezmi: İyi, aferim.

Selim: Sizi yorduk. Kusura bakmayın.

Cezmi: Önemli değil. Allah'a ısmarladık. (Tokalaşırlar.)

Ökkeş: Güle güle, yine buyurun. (Cezmi çıkar.)

Selim: Perişan olduk be Ökkeş.

Ökkeş: Hep Yenal'ın yüzünden.

Selim: (Endişeyle sorar.) Sahi telefon borcumuz var mıydı?

Ökkeş: Ben yatırdım. Su parasını da kapıcı aldı. Bu ay işler, iyice karıştı. Yenal parayı vermese de biz, kirayı ödemek zorundayız. (Çalışma masasına oturur.)

Selim: Yahu Yenal iyice cıvıttı. Son zamanlarda mutfak masraflarına katkısını da ödemiştir.

Ökkeş: Çok zaman dışarıda yiyemiş beyefendi. (Kapı çalınır.) Allah vere de Cezmi Amca geri dönmese...

Selim: (Kapıyı açar.) Buyur Oktay. Gir içeri.

Oktay: (Girer.) Selam. (Sahnenin ortasına doğru ilerler.)

Selim: Aleykümselam.

Oktay: Yenal nerede?

Selim: Arkadaşlarıyla gitti.

Oktay: Kimle?

Selim: Bir kızla.

Oktay: Hangisiyle?

Ökkeş: Komşu kızla.

Oktay: Anladım. Onu da yolda eker. Akşama kadar kim bilir kaçıyla daha fing atar?!...

Selim: Gel, otur şöyle.

Oktay: Teşekkür ederim. Bekleyemeyeceğim. Biliyorsunuz, fakültede vize sınavları yaklaştı. Ders çalışalım diye uğramıştım.

Ökkeş: Öyleyse boş beklersin. Yenal'a ders deme de ne dersin de.

Oktay: Anlaşıldı. (Kapıya doğru yaklaşır.) Yenal'a selam söyleyin. Size iyi günler.

Ökkeş ve Selim: (Oktay çıkarken) İyi günler, güle güle.

Ökkeş: Bugün derse kendimi veremedim. Her defasında bir engel çıkıyor.

Selim: Çay ne oldu acaba? (Mutfağa gider.)

Ökkeş: Demlenmiştir herhalde. Getiriver. (Yerine oturur.)

Selim: Getiriyorum. (İki bardak çayla içeri girer.) Şuna bak, keklik tırnağı gibi. (Ökkeş'in masasına koyar. Sandalye çekip yanına oturur.)

Ökkeş: Eline sağlık. Tavşan kanı gibi. (Cebindeki paraları sayar.) Az eksigi varmış. Ev sahibinin parasını verebilirmişiz.

Selim: Biraz yedekte kalmalı. (Kapı çalar.) Burası da yolgeçen hanına döndü. (Kapıyı açar.) Buyurun, kimi aradınız?

Elektrikçi: (Elinde pense ve kağıtla içeri girer.) Burası, Yenal Savruk'un evi mi?

Selim: Evet, kendisi yok ama biz arkadaşız.

Elektrikçi: Elektrikçi keseceğim. Parasını yatırmamışsınız.

Selim: Evet, yatırmadık. Ama yatırırız. Acelesi ne?

Elektrikçi: Üzgünüm. Kesmek zorundayım. Sayaç nerede?

Selim: (Öfkelenir.) Kesemezsiniz, kestirmem. (Adamın yakasını tutar.)

Ökkeş: (Yerinden kalkıp engel olmak ister.) Selim, yapma. Bak, bu arkadaş da görevini yapmaya çalışıyor.

Elektrikçi: Öyle tabii. Emir kuluyuz. Kes dediler, keseceğiz.

Ökkeş: (Elektrikçiye) Bak, ağabey, biz öğrenciyiz. Elektriksiz ne yaparız?

Elektrikçi: Ama bunu önce düşünmeliydiniz.

Ökkeş: Ağabeyciğim, siz de öğrencilik yapmışsınızdır. Bugünlerde sınavlar, yazılılar, sözlüler pek çok. Elektrigimiz kesilirse mahvoluruz.

Elektrikçi: Anlıyorum sizi ama ne yapabilirim ki?

Ökkeş : Her şeyin bir idaresi vardır.

Selim: Öyle ya canım, insanlık öldü mü?

Ökkeş: Sen karışma Selim. Bak ağabeyciğim; sen bize biraz tolerans tanısın. Biz bu parayı sabah yatırsak...

Elektrikçi: Eeee...

Ökkeş: Siz de bugün hiç uğramamış olun. Ya da uğramış ama evde bulamamış olun.

Elektrikçi: Olur mu öyle şey?

Ökkeş: İsterseniz olur. Yarın ister siz uğrayın, isterseniz biz makbuzu santrale getirip göstereyim.

Elektrikçi: Neyse... Şimdiye kadar hiç yapmadım ama öğrenci olduğunuz için bu defa öyle olsun.

Ökkeş: Çok minnettar oluruz.

Selim: (Öfkesi geçer, ferahlar ve sevinir.) Çok teşekkür ederiz. Bir an için şaşırdım. Ne söylediğimi bilemedim. Kusuruma bakmayın.

Elektrikçi: Neyse... Yarın yatırmayı ihmal etmeyin bari.

Ökkeş: (Elektrikçi çıkarken) Tamam, hiç endişen olmasın.

Elektrikçi: İyi günler. (Çıkar.)

Selim: İyi günler.

Selim: Bugün her şey üst üste geldi.

Ökkeş: İyi ki biraz para ayırmışsınız.

Selim: Dedim ya her zaman yedek akçe lazım.

Ökkeş: Onu da sabahleyin elektriğe yatırırız. El elde, baş başta... (Çayları yudumlamaya devam ederler.) Buz gibi olmuş Selim.

Selim: İyice soğumuş. Bitir de tazeleyeyim Ökkeş.

Ökkeş: (Bir yudumda içer.) Biraz daha sert olsun. Bu akşam çok çalışmalıyım.

Selim: Ben de çalışacağım. (Mutfağa gider. Ökkeş, derse başlar. Selim, çay tepsiyle girer.) Yahu elektrik

faturası da çok gelmişti. Yoksa yine mi zam yaptılar?

Ökkeş: Bu zamlar bitmez. Hayırlısıyla okul bitseydi.

Selim: Okul bitince dert bitecek mi?

Ökkeş: Hayır. Adı, şekli, biçimi değişecek. (Telefon çalar.)

Selim: (Telefona koşar.) Alo... Yanlış numara... Burası değil... Burada öyle bir kimse yok...(Öfkeyle kapatır.)

Bir de bunlarla uğraş

Ökkeş: Aldırma. Olur böyle yanlışlık. (Kapı çalınır.)

Selim: Bu da mı yanlışlık?

Ökkeş: Sanmam. (Tekrar çalar.) Bu ciddi. İstersen ben bakayım. (Kapıya yaklaşır.) Kim o?

Recep: Benim ben.

Ökkeş: Sen kimsin?

Recep: İncep.

Ökkeş: Açıyorum. (Selim'e) Yenal'ın babası. (Açar.) Oooo... Yel mi attı, sel mi attı Recep amca?

Recep: (Köyünün şivesiyle konuşur.) Yel de değil, sel de değil. Evlat hasreti, evlat hasreti. (Çantasını kapının arkasına koyar.)

Ökkeş: (Recep'in elini öper.) Hoş geldin. Şu paltonu çıkaralım.

Recep: Hoş bulduk. Çıkaralım. (Çıkarır. Ökkeş de askıya takar.)

Ökkeş: (Selim'le tanıştırtır.) Yenal'ın babası.

Selim: Öyle mi? Hoş geldin amca. (Elini öper.)

Recep: El öpenlerin çok olsun yavrum.

Ökkeş: Selim de arkadaşımız. O da burada kalıyor.

Recep: Öyle mi? Üçünüz kalıyorsunuz, demek ki...

Selim: Evet, üçümüz kalıyoruz. (Yerine döner.)

Ökkeş: Şöyle otur da istirahat et. (Recep oturur.) Açsındır, yemek getireyim.

Recep: Yolda yedim. Otobüs mola vermişti de.

Ökkeş: Öyleyse çay içeriz.

Recep: İçeriz ama demli olsun.

Ökkeş: Olur tabii (Mutfağa gitmek üzereyken)

Selim: Sen otur da ben getireyim.

Ökkeş: (Yerine dönüp oturur.) Eee anlat bakalım, Recep Amca. Ne var, ne yok memlekette?

Recep: Ne olacak, harmandan yeni kalktık.

Ökkeş: Onu biliyorum. Bu zamana harman mı kalır?

- Recep:** Bağları kesip pekmezleri de kaynattık.
- Ökkeş:** Bize de getirdin mi?
- Recep:** Getirdim. Aha Şu antada.
- Ökkeş:** Onu sonra açarız. Daha başka?...
- Recep:** YaęıŐlar iyi gitti. Biz de gÜzlükleri ekiverdik.
- Ökkeş:** Babamı da gördün mü?
- Selim:** (ayı getirir.) Buyur amca.
- Recep:** Hay, eline sağlık... (ayını yudumlarken) Ne diyorduk?
- Ökkeş:** Babamı gördün mü demiştim.
- Recep:** Gördüm, gördüm. Hususi olarak köyünüze gittim. Haşim avuş'un bir gece misafiri oldum.
- Ökkeş:** Nasıl, iyiler mi?
- Recep:** Hepsi de iyiler. Selamları var. (Ceplerini yoklar. Yeleğinin içinden çıkartarak) Şu parayı da sana gönderdi.
- Ökkeş:** (Parayı alır.) Gördün mü Selim, Allah bunaltmıyor. (Selim'le göz göze gelirler.)
- Recep:** Yoksa paranız kalmadı mıydı?
- Ökkeş:** Öyle bir Şey... Daha başka ne haberler var?
- Recep:** Başka ne olacak ki? Baban, traktörü de yenilemiŐ.
- Ökkeş:** Eskisini de satmıŐtır.
- Recep:** Elbette...
- Ökkeş:** Başka?
- Recep:** O gece bol bol et yedik. İnek kesmiŐler de...
- Ökkeş:** Afiyet olsun. Hangisini?
- Recep:** Sarı ineği.
- Ökkeş:** Deme yahu.
- Recep:** Dedim gitti. Yoksa murdar ölecekmiŐ.
- Ökkeş:** Yine de üzÜldüm. İyi süt verirdi. Anamın elinin tutağıydı.
- Recep:** Baban da öyle diyor. Ama buzağısı varmış. Onu da damızlık yaparız diyor.
- Ökkeş:** Olabilir. Başka?
- Recep:** Doğrusunu söyleyeceksek, köyünüzün gidiŐatını hiç beğenmedim.
- Ökkeş:** Neden?
- Recep:** Muhtarlık yüzünden köy ikiye bölünmüŐ.
- Ökkeş:** Cahillikten amca. Halbuki muhtarlık, bir kamu hizmeti. Dönem dönem deęiŐebilir, deęiŐmelidir.
- Recep:** Neyse, bunları konuşuruz. Yenal nerede?

- Ökkeş:** (Selimle bakışlırlar.) Arkadaşlarıyla gitmişti.
- Recep:** (Şüphelenir.) Bak Ökkeş, severim seni. Ama doğru söyle. Bir şey saklama.
- Selim:** Arkadaşlarıyla ders çalışmaya gitti.
- Recep:** Siz niye gitmediniz?
- Ökkeş:** Biz de burada çalışalım dedik.
- Recep:** Pekala, öyle olsun... Arkadaşları kim?
- Ökkeş:** Adlarını bilemiyorum. (Recep, Selim'e bakar.)
- Selim:** Ben de bilemiyorum.
- Recep:** Kız mı, erkek mi?
- Selim:** Fakültede kız da var, erkek de.
- Recep:** Bak oğlum, ben köylüyüm ama...
- Selim:** Afedersiniz, yanlış anlaşıldı galiba.
- Ökkeş:** Recep Amca, bazen kız arkadaşlarıyla çalışıyor, bazen erkek arkadaşlarıyla.
- Recep:** Ula oğlum, karı işi zordur. Bizim oğlanı baştan çıkarıverirler. Yoksa daha çok kızlarla mı çalışıyor?
- Ökkeş:** Eee zaman zaman.
- Recep:** Ula oğlum, bunlar hergün ders mi çalışıyorlar? Yoksa... (Başını sağa sola çevirir.)
- Ökkeş:** Ders çalışlırlar, gezerler, derse giderler....
- Recep:** Pekala, öyle olsun. Ama içimde bir sızı var. (Ayağa kalkar, dolaşmaya başlar.) Ben, yavan ekmeğ yiyorum. Tarhana çorbasına üç öğün talim ediyorum. O da böyle yapıyorsa yazıklar olsun ona.
- Ökkeş:** Canını sıkma. Sen, vazifeni yapıyorsun.
- Recep:** Bak oğlum, sırtımdaki şu elbiseyi bile bit pazarından aldım, on yıl önce. Yemedim, yedirdim. Kendim giymedim, ama ona her yıl bir takım elbise aldım. Önüm boşa çıkarsa... (Elleriyle boğacağını işaret eder.)
- Selim:** Amca, çok karamsar düşünüyorsun. (Recep, yerine oturur.)
- Ökkeş:** İnşallah, korktuğumuz gibi olmaz. (Ezan okunmaya başlar. Hepsisi de mırıldanarak "Azizallah" derler.)
- Recep:** Akşam ezanı mı?
- Ökkeş:** Evet.
- Recep:** (Toparlanıp oturur. Ezanı sessizce dinlerler.) Yenal, namaz kılıyor mu?
- Ökkeş:** Ne yalan söyleyeyim, kılmıyor.

- Recep:** Vah benim emeklerim! (Kalkar.) Ben, namaza gidiyorum.
- Ökkeş:** Belki yetişemezsiniz. Seccade var; burada kılabilirsiniz.
- Recep:** Sen, namaz kılıyor musun?
- Ökkeş:** Elbette. Namaz, boynumuzun borcu.
- Recep:** Neyse, ben, camiye gideyim. (Kapıyı açıp çıkarken)
- Ökkeş:** Camiden çıkınca çabuk gelin. Yemek yapacağım.
- Recep:** Tamam. Gecikmem. (Çıkar. Ökkeş ile Selim, bakışlırlar)
- Selim:** Şimdi ne olacak?
- Ökkeş:** Gün ola, harman ola...
(Perde kapanır.)

İKİNCİ PERDE

Dekor: Birinci perdedeki dekordan biraz değişiktir. Eşyalar, tablolar, perdeler yer değiştirmiş durumdadır. Kostümler de bahar havasına uyumludur.

Yusuf: (Ders çalışıyor.) Selim, matematikte nereye gelmiştik?

Selim: (Soğan, patates soyarak yemek hazırlıkları yapmak-tadır.) Trigonometriye geldik.

Yusuf: Bu konu işlenmedi, değil mi?

Selim: (Soğandan gözleri yaşardığı için gözlerini silerek konu-şur.) İşlenmedi.

Yusuf: Ne oldu sana?

Selim: Görmüyor musun?

Yusuf: (Alay ederek) Seni, gözü yaşlı görmek, bana ızdırap veriyor.

Selim: Bırak gayde yapmayı da dersine çalış, evladım.

Yusuf: Ders çalışırım. (Dalga geçmeye devam eder.) Ama seni böyle dertli, böyle ızdıraplı görünce içimi bir hüžün kaplıyor. (Dersi bırakıp Selim'in yanına gelir.) Söyle, üzerimize düşeni yapalım, řu gurbet yuvasında.

Selim: Gel öyleyse, soğan doğra şu gurbet yuvasında.

Yusuf: Ona dayanamam. Beni de ağlatır sonra.

Selim: Süt kuzusu, ne bilsin iş yapmayı. Allah bilir, annen hala altını bezler.

Yusuf: Vah vah... Senin yeniliklerden haberin yok. Artık bez kullanılmıyor. Sil-at kağıtları çıktı.

Selim: (şakalara zor tahammül eder.) Olabilir. Ama neyi değiştirir ki?...

Yusuf: Aferim, elin de güzel yakışıyor. İleride yengem rahat eder. Yemek senden, bulaşık senden, süpürge senden... Çamaşırı da yıkarsın.

Selim: (Bıçağın ucunu göstererek) Eee başka sıkıntın?

Yusuf: O zamana kadar yengemiz de makyajını tamamlar. Birlikte çıkararsınız. Gezer, dolaşır, alışveriş yaparsınız.

Selim: Yengen ne iş yapacak? (Bıçağı indirir.)

Yusuf: Dedim ya; makyaj yapacak.

Selim: Biz, vitrin süsü isteseydik plastik manken alırdık. Yok yok... O, bize göre değil.

Yusuf: Ama Nesrin, tam dediğim gibi.

Selim: Bırak şu sürtüğü.

Yusuf: Yoksa derdini mi deştim? (Sandalyeyi alıp karşısına oturur.)

Selim: Bırak dedim ya...

Yusuf: Sahi ne oldu? Aranızda ne geçti?

Selim: (Gözlerini ufka diker.) Ne olacak; Saf, temiz aşkım sömürülmüş. (Gözleri dalar. Bıçak elinde öylece kalır.) Ne hayaller kurmuştuk, ne hayaller!...

Yusuf: Eee...

Selim: Aldanmışım meğer.... Ökkeş, ne kadar haklıymış!...

Yusuf: Ökkeş mi bozdu aranızı?

Selim: (Tekrar işine devam ederek) Hayır hayır.... Ama o, sık sık söylüyordu; “Yolda bulduğunu yolda kaybedersin.” diye.

Yusuf: Yoksa seni ekti mi? (Yerinden kalkarak Selim’in omuz başında durdurur.)

Selim: Hem de hiç bitmeyesiyse.

Yusuf: Üzüldüm doğrusu. Ummazdım o kızıdan.

Selim: Ben de ummazdım. Söylediler, hiç ihtimal vermedim. Meğer benimle beraber üç genci daha avutuyormuş. Hepimizin de eli boşa çıktı.

Yusuf: (Selim’in karşısına doğru gelir.) Başkasını mı bulmuş yoksa?

Selim: Aynen öyle... Bu gidişle biz, daha uzun zaman kendin pişir, kendin ye usulüyle gurbet lokantasına devam edeceğiz.

Yusuf: (Umursamaz bir eda ile) Geçer bunlarda, aldırma.

Selim: Sen bilmezsin bu sıkıntıları. Tatmadın ki...

Yusuf: Şimdilik öyle.

Selim: İlköğretimdeyken ben de bilmezdim. Büyük şehirlerde daha iyi yetişiriz hayaliyle geldik buraya. Öğrendik Hanya’yı, Konya’yı. Zamanında yemek beğenmezdik, naz ederdik. Şimdi naz edecek kimse yok. İş başa düştü. Yemek, bulaşık, çamaşır... Her şey selfservis... Burası, gurbet yuvası.

Yusuf: (Yine gırgıra başlar.) Bak aslanım, bunları bana söyleme. (Yerine oturur.)

Selim: Kime söyleyeyim?

Yusuf: Babana söyle. Yahut yazıver iki satırlık bir mektup.

Selim: Sen, yine işin gırgırındasın. Ben, kendi başımı kurtarmıyorum. Sen de bana aile sorumluluğu yükleyeceksin.

Yusuf: Eee benden vebal gitti. Elimden başka bir şey gelmez.

Selim: (Malzemelerin hazırlığını tamamlar.) Şimdi her şey tamam. Sen biraz çalış. Bak, Nisanın son günleri. Sınavlar sıkışık. Annen kızar sana. (Mutfağa gider.)

Yusuf: O kadar da değil. (Ders çalışmaya başladığı sırada kapı anahtarla açılmaya çalışılır. Yenal içeri girer.)

Yenal: Selam Yusuf. Hoş geldin.

Yusuf: Aleykümselam Yenal ağabey. Hoş bulduk.

Yenal: (Telaşlı) Beni arayan, soran oldu mu?

Yusuf: İki saattir buradayım. Ama hiç arayan olmadı?

Yenal: Selim, bakkala mı gitti?

Selim: (Mutfaktan seslenir.) Buradayım.

Yenal: İyi, tamam. Beni arayan olursa yok deyin.

Yusuf: Ne oldu, Yenal ağabey? Bir şey mi var? (Ayağa kalkarak Yenal'a yaklaşır.)

Yenal:(Yusuf'un omzuna dokunarak) Sonra anlatırım. Şimdi yatak odasına gidiyorum. Biraz uzanacağım. (Giderken) Gülay diye bir kız gelecekti. Gelirse gitti deyin.

Yusuf: Tamam, ağabey. Onu ekerim ben. (Yenal, yatak odasına gider. Yusuf, söylenerek masasına döner.) Bir şey anlamadım ama... Haydi hayırlısı.

Selim: (İçeri girer. Endişeyle sorar.) Ne o? Bir şey mi var?

Yusuf: Bir şey anlayamadım. (Kapı, hızlı hızlı çalınır.) Bu da kim? (Kapıyı açacakken yeniden çalınır.)

Selim: (Yusuf'a) Sen dur, ben bakayım. (Yusuf, geri çekilir. Selim, kapıya doğru seslenir.) Geliyorum. (Kapıyı açamaz Kör Abdi içeri dalar.)

Kör Abdi: Nerde o zübbe?

Selim: Kimi aradın?

Kör Abdi: Bal gibi biliyorsunuz kimi aradığımı. Yenal denilen ödlele neredede?

Yusuf: Biraz önce çıktı.

Kör Abdi: Beni atlamazsınız. Burada olduğunu çok iyi biliyorum. Nerede saklanıyor o?

Selim: (Engel olmak, yatıştırmak ister.) Abdi ağabey, sakinleş, otur. Ne oldu? Anlat bize.

Kör Abdi: Size ifade verecek değilim. (Selim'in yakasını toplar, silkip bırakır.) Çağır şu zübbeyi. (Her hareket edişinde belindeki tabanca görünmektedir.)

Selim: Biraz önce geldi. Yatmıştı. Uyartayım. (Yatak odasına giderken)

Kör Abdi: Ne tez yatmış!... Daha yeni girdi eve.

Selim: Yenal ağabey, bak misafirin var.

Yenal: Geliyorum. (Uykudan kalkmış bir eda ile sahneye girer.) Hoş geldin Abdi.

Kör Abdi: (Bağırmaya başlar.) Ulan, sen kim oluyorsun? Beni biliyor musun beni?

Yenal: Bilmem mi Abdi?

Kör Abdi: Bana derler Kör Abdi. Ben, bu uğurda neler neler feda ettim. Gözümü kırpmadan doğrarım seni. (Yenal, eliyle sus diye işaret verir.) Benim kimseden çekindiğim yok. (Yenal'ın yakasını toplar.) Ulan, kızlarla alem yaparken iyiydi, değil mi? Düşünmedin mi hiç; bunların bir bedeli olduğunu? Paraları çekip yerken, kızlarla fınğ atarken keyfin yerindeydi. Sana bir görev verdik diye ortadan toz oldun. Var mı yağma? Biz, adamı diri diri yüzeriz, tamam mı? (Yenal'ın yakasını silker.)

Yenal: (Yakasını düzelterek) Tamam... Sen git, ben de geliyorum.

Kör Abdi: Bir numara yapayım deme. İnin deliğinde olsan buluruz.

Yenal: Tamam... Birlikte çıkarsak şüphelenirler. Sen git, ben gelirim.

Kör Abdi: Malzemeleri nereden alacağını biliyor musun?

Yenal: Biliyorum.

Kör Abdi: Gerisini orada konuşuruz.

Yenal: Tamam... (Kör Abdi, ters ve öfkeli bakışlarla çıkar.)

Selim: Ne oldu Yenal Ağabey? Senden ne istiyor bu kör?

Yenal: Anlatamam. Çok zor durumdayım. Ya eyleme katılacağım, ya da beni temizleyecekler.

Yusuf: (Şoktadır.) Zorla eylem olur mu?

- Selim:** (Feveran edercesine) Bunun bir çıkışı olmalı.
- Yusuf:** Çıkamaz sokak gibi; girişi var ama çıkışı yok.
- Yusuf:** Örgüt işi mi?
- Yenal:** Dedim ya, fazla bir şey açıklayamam.
- Yusuf:** Her şeye rağmen diren.
- Yenal:** Bilmem ki... (Kapı çalınır.) Yoksa yine Kör Abdi mi? Dışarıda beni mi bekliyor?
- Selim:** (Tereddütle kapıyı açar.) Sen miydin Şevket Amca?
- Kapıcı Şevket:** Bendim ya... Yenal içeride mi? (Başını uzatıp bakar. Yenal'ı görür.) Yenal, seni bir kız çağırıyor.
- Yenal:** Adı ne? Gülay mı?
- Kapıcı:** Yok, Filiz'miş.
- Yenal:** Tamam, geliyorum. (Kapıcı çıkar.) Çocuklar, dua edin. Belki onda saklanabilirim. Ama kimseye bir şey söylemeyin.
- Selim:** Tamam. (Yenal çıkarken) Allah, işini rast getirsin.
- Yusuf:** Allah kurtarsın. (Selim'e döner, olanları sorgularcasına bakar.)
- Selim:** (Sinir harbinden çıkmış gibi bir halde koltuğa yığılır. Bir sigara yakar.) Akli, havadaydı. Hiçbir şeyi gözü görmüyordu. Ama son zamanlarda... (Birden suskunlaşır.)
- Yusuf:** (Yandaki koltuğa otururken) Son zamanlarda ne oldu?
- Selim:** Çok endişeliydi. Çıkış yolu arıyordu. Arkadaşlarıyla ilişkisini kesmek istedi. Peşini bırakmadılar.
- Yusuf:** Gördün vaziyeti. (Elinde iki poşetle Ökkeş girer. Selim ve Yusuf, sakin ve suskun vaziyettedirler)
- Ökkeş:** Selamün aleyküm.
- Selim:** Aleyküm selam.
- Ökkeş:** Hoş geldin, Yusuf.
- Yusuf:** (Ayağa kalkıp tokalaşırlar.) Hoş bulduk.
- Ökkeş:** (Sessizlikten endişelenir) Neyiniz var, yoksa tartıştınız mı?
- Selim:** Yok be Ökkeş, keşke öyle olsa.
- Ökkeş:** (Yusuf'a) Yoksa kötü bir haber mi var? (Selim'e) Köyden mektup mu geldi?
- Yusuf:** Değil, değil... Konu, Yenal'la ilgili.
- Ökkeş:** Yenal... (Düşünür.) Başına bir şey mi geldi? Yoksa trafik kazası mı?
- Selim:** Yok...

Ökkeş: Yoksa fakültede yine mi eylem var?

Selim: Öyle bir şey yok.

Ökkeş: Söyleyin, öyleyse ne oldu? (Elindeki çantaları bir kenara koyar.) Yahu siz, adamı meraktan çatlatırsınız.

Yusuf: Yenal'ın hayatı tehlikede.

Ökkeş: Şunu doğruca anlatın...

Selim: Kör Abdi vardı ya. (Yumruğunu koltuğa vurup kalkar.)

Ökkeş: Eee...

Selim: Bugün geldi. Yenal'ı tehdit etti.

Ökkeş: Neden?

Selim: Örgü işi.

Yusuf: Bir eyleme zorlanıyor.

Ökkeş: Öyle şey olur mu? (Düşünür.) Olur, örgüt işiyse olur.

Yusuf: Ya o eylemi yaparsın yahut kendini yok bil, deyip gitti.

Ökkeş: Yenal nerede?

Yusuf: (Selim'e bakar.) Bilmem ki.

Selim: Ökkeş, senden saklayacak değiliz ya, kaçtı.

Ökkeş: Nereye?

Selim: Söylemedi.

Ökkeş: Yalnız mı kaçtı?

Selim: Filiz'le gitti.

Ökkeş: Öyleyse kaçamaz. Filiz, ona ayak bağı olur. O kızın da Kör Abdi'yle ilişkisi var.

Selim: Nasıl olur? Yenal'ın en çok güvendiği kız.

Ökkeş: Zamanında çok söyledik. Hiç ciddiye almadı. Kulağının şurasından girdi, öbür tarafından çıktı.

Selim: Bir de bugün görmeliydin.

Yusuf: Bin pişman. Herşeye, hemen herşeye pişman.

Selim: (Bitkin ve endişelidir.) Ökkeş, ne yapacağız? Bizim de huzurumuz kaçtı.

Ökkeş: (Kendisini toparlar. Tedbirli ve temkinli konuşur.) Telaşlanma. Takdir-i ilahi neyse o olur. Örgüt öyle dedi diye hemen ölecek değil ya. (İmalî bir eda ile) Birini kurtaramadıysak da yine kârlıyız.

Yusuf: Anlayamadım.

Selim: Ben de...

Ökkeş: Yusuf'un anlayamaması normal. Ama Selim, sen anlamalısın.

Selim: İnan, anlayamadım. Kafam, öyle karışık ki...

Ökkeş: Belki... Düşün bir kere; Yenal'ın ekibiyle arkadaşlığı sürdürseydin neler olurdu?

Selim: Ben mi?

Ökkeş: Elbette sen.

Selim: (Konunun kendisiyle ilgili olduğunu anlar.) Evet, haklısın. Yenal'ın başına gelenler, benim de başıma gelebilirdi. O zaman belki...

Ökkeş: Belki sen de ölümle pençeleşirdin. (Kapı çalınır. Herkes, birbirine bakar.) Yerinize geçin. Hiçbir şey olmamış gibi oturup ders çalışmaya başlayın. Ben, kapıyı açarım. (Bu arada kapı, birkaç kere daha çalınır. Kapıyı açar.) Buyurun, kimi aradınız?

Pazarlamacı: Afedersiniz, rahatsız ettim. Ben, albüm satıyorum. Apartmanda birkaç kişiye sattım. Siz de alırmıydınız?

Ökkeş: Hayır, almayız.

Pazarlamacı: Almazsanız da bir bakın. Bakmak da parayla değil ya... (Selim ile Yusuf da gelirler.)

Ökkeş: (Sakince) Ne dersiniz, çocuklar?

Selim: Bakalım, belki alırız.

Pazarlamacı: Almanız şart değil. Ama şunlar, çok cazip. (Çantasından iki albüm çıkarır. Onlar, albümlere bakarlar-ken göz ucuyla odayı inceler) Siz, öğrenci misiniz?

Selim: Evet.

Pazarlamacı: Ben de öğrenciyim. Fakültede... Halden anlarım. Alacaksınız taksit yaparım.

Selim: Fiyatı?

Pazarlamacı: Üzerinde etiketi var.

Yusuf: Çok pahalı. (Albümü çantaya koyar.)

Pazarlamacı: Size %20 indirim yaparım.

Ökkeş: Yine de alamayız.

Pazarlamacı: %30 yapayım. Hiç peşinsiz, beş ay taksitle ödeyin.

Yusuf: (Albümü geri verir.) Öyle de olsa babama danışmadan alamam.

Pazarlamacı: (Söylenilenlere pek de önem vermeyerek) Yahu, buralarda bir arkadaşım duruyordu. Sanıyorum, bu veya yandaki apartmanda. Adı Yenal...

Ökkeş: Nereden tanıyorsun onu?

Pazarlamacı: Dedim ya, sınıf arkadaşım. Fakültede aynı sınıftayız.

Selim: Öyle mi?

Pazarlamacı: Öyle ya... Ne yapalım, hayat zor. Hem okuyoruz, hem de çalışıyoruz.

Ökkeş: (Şüphelenir.) Yenal'ı niye sordun?

Pazarlamacı: (Umursamaz bir eda ile) Hiç... Soruverdim. Ne de olsa arkadaşız.

Selim: Biraz önce gitti.

Pazarlamacı: Döner mi acaba?

Yusuf: Bilmem, belki.

Selim: Sanmam. Gelse de geç gelir.

Pazarlamacı: Eee, ne diyorsunuz? Alıyor musunuz?

Ökkeş: Talebeyiz. Hani para?

Pazarlamacı: Anlaşıldı. (Çantasını toparlayarak) Allah'a ısmarladık. (Kapıyı açarken) Yenal'a da selam söyleyin.

Selim: Kimden diyelim?

Pazarlamacı: Albümcüden dersenez, anlar.

Ökkeş: Tamam, güle güle. (Kapıyı kapatır.)

Selim: Ökkeş, neredeyse birini alacaktım. Fiyatı da hesaplıydı.

Ökkeş: Boş ver; şimdilik fotoğrafları nerede olsa biriktirirsin.

Selim: (Efkarlı vaziyette sandalyeye oturur. Ökkeş'in dalgınlığını fark eder.) Ne o? Gözlerin dalıyor. (Sandalyeyi çevirip ters vaziyette oturur.)

Ökkeş: Yenal'ı düşünüyorum. Ailesini, anne-babasını düşünüyorum. Onu ne umutlarla, ne hayallerle göndermişlerdi. Ne umdular, ne buldular? Onu düşünüyorum. (Bu esnada Yusuf da yerine oturur.)

Selim: Ökkeş, gerçekten sana minnettarım. Beni uçurumun kenarından çektin.

Yusuf: Annem, babam, beni gölge gibi izliyorlardı. Ben de bayağı kızıyordum. Demek ki endişeleri buymuş.

Ökkeş: Çok şanslısın. Bizler, köyümüzden, kasabamızdan ayrıldık, geldik şu gurbet yuvasına, okuyalım diye. Büyük şehirlerin ışıltılı cazibesine kapılıp kalabalıklarda kaybolalım diye değil. Kadının, kızın kulu; paranın, pulun

kölesi olalım diye de değil. Vatanın bağrında, vatana ihanet edenlerin kuklası olmak için hiç değil. Biz, buraya ilim ve irfan için geldik.

Selim: Ah rahat bıraksalar...

Yusuf: (Kapı çalındığını haber verir.) Yine birisi daha...
Açayım mı? (Birbirlerinin gözüne bakarlar.)

Selim: (Ayağa kalkar.) Ben açayım. (Açar.) Sen misin Şevket Ama?

Kapıcı: Ya kim olacak? Tabii benim.

Selim: Ne diyordun?

Kapıcı: Yenal nerede?

Selim: Gitti.

Kapıcı: Dönmedi mi?

Selim: Daha yeni gitti. Ne vardı?

Kapıcı: Arkadaşı soruyor da...

Ökkeş: (Kalkıp gelir.) Kız mı, erkek mi?

Kapıcı: Herhalde kız. Ne bileyim kız mı, dul mu? İşte kız...
(Konuşma sürerken kız, kapının ağzına gelir. Ökkeş, geri çekilir.)

Gülay: Yenal nerede? (Kapıcı geri çekilir.)

Selim: Gülay, sen miydin? Yenal gitti.

Gülay: Nereye?

Selim: Bilmiyorum.

Gülay: Söyleseniz iyi olur.

Selim: Kör Abdi çağırды, gitti.

Gülay: Oraya gitmemiş.

Selim: Orasını bilemem. Gitti işte.

Gülay: Gelirse çabuk gönderin. Gelmezse kendi bilir.

Selim: (Morali bozulur.) Gelirse söyleriz.

Gülay: Bize ihanet edenin sülalesini temizleriz. Aynen söyle.

Selim: Tamam, olur. (Kapıyı örter. İçeriye sessizlik alır. Selim, masasına döner. Başını ellerinin arasına alıp düşünmeye başlar.)

Ökkeş: (Selim'i teselli için yanına gider.) Sıkma canını. Her şey olacağına varır. Teslimiyet şart. Büyük bilgin, ne güzel demiş:

Görelim Mevlam neyler, Neylerse güzel eyler.

Yusuf: Ökkeş, senin bu soğukkanlılığına şaşıyorum.

Ökkeş: Telaş, hiçbir şeyi halletmez. Bunları, önce düşünmek

gerekirdi. (Seyirciye dönerek) İnsanoğlu, uydurma izmlerin peşinden koşmayıp da Allah'a teslim olsaydı, son Peygamberin kılavuzluğunu kabullenseydi, yaşayışını Kur'an'a göre düzenleseydi, bunlar başına gelmezdi. Pisipisine Niyazi olmazdı.

Selim: Renkli hayat, cazip geldi. Yenal, derdini paylaşmak yerine, gece kulüplerinin loş ışıklarıyla sırdaş oldu.

Yusuf: (Derin bir iç çeker.) Her genç, bu cazibeye kapılabilir.

Ökkeş: İşte esas mertlik burada. Esas mertlik, geçici cazibeleri göğüsleyip ölümsüzlük sırrına erebilmektedir. (Onlara şöyle bir bakar.) Hayal aleminde olduğumu sanıyorsunuz, değil mi?... Bakın size çok canlı bir misal vereyim. Hayatı boyunca hep çile çekmiş ama her sözüne bin bir övgü, bin bir alkış almış bir şair vardı.

Selim: Necip Fazıl'dan mı bahsediyorsun?

Ökkeş: Evet... O, kalabalıkların göz kamaştırıcı manzarasına, alkışların cazibesine kapılmamış. Şöyle vasiyet etmiş:
*Son gün olmasın dostum, çelengim, top arabam.
Alıp beni götürsün, tam dört inanmış adam.*

Yusuf: Şu tevazuya bakın; öyle bir adam, böyle vasiyet ediyor. (Hayretini, dudak hareketleriyle de ifade eder. Bu esnada kapı çalınır.)

Ökkeş: Durun, ben çayım. (Kapıyı açar.) Kimi aradınız?

Yusuf Ziya: (Kır saçlı, gözlüklü, iyi giyimlidir.) Selim evde mi?

Ökkeş: Niçin soruyorsunuz?

Yusuf Ziya: Amcasıyım.

Selim: (Sesinden tanır. Yerinden kalkıp gelir.) Buradayım, Yusuf Ziya Amca. Buyurun, içeri girin. Hoş geldiniz.

Yusuf Ziya: Hoş bulduk, çocuklar.

Selim: (Yer gösterip otururlar.) Amca, nereden geliyordunuz?

Yusuf Ziya: Kasaban. Emeklilikle ilgili işlerim vardı.

Selim: Hallettiniz mi?

Yusuf Ziya: Hallederiz... Sen nasılsın?

Selim: İyiyim, amca. Ders çalışıyorduk. Sınavlar sıkıştı da...

Yusuf Ziya: Çalışın tabii. (Piposunu çıkartıp yakar.) Hep aynı sınıfta mısınız?

Selim: Yusuf-la ikimiz aynı sınıftayız. Ökkeş de meslek lisesi son sınıfta.

Yusuf Ziya: Hep birlikte kalıyorsunuz herhalde.

Selim: Yusuf misafirimiz.

Yusuf Ziya: Yalnız ikiniz kalıyorsanız kirası ağır gelir.

Selim: (Sıkıntısını açmak ister.) Keşke tek derdimiz kira olsaydı.

Yusuf Ziya: Niye böyle konuşuyorsun?

Selim: (Ökkeş'in işareti üzerine sözü toparlamak ister.) Sahi, bizimkilerden ne haber? Annem, babam ne yapıyorlar?

Yusuf Ziya: Hepsi de iyiler. Selamları var. Yeğenin Ömer de selam gönderdi.

Selim: Aleyküm selam.

Yusuf Ziya: Baban metanetli ama annen çok merak ediyor.

Selim: Bilmem mi annemi? Bensiz lokma geçmez boğazından.

Yusuf Ziya: Eee yemek yapmaya başladın mı?

Selim: Sağ olsun Ökkeş, epeyce öğretti.

Yusuf Ziya: Öyle ya, burada naz edecek kimse yok. (İkisi de gülüşürler.)

Selim: Anlarsınız ya amca...

Yusuf Ziya: (Selim ve Ökkeş'in dalgın ve durgun vaziyetlerini görerek) Çocuklar, bir derdiniz mi var?

Selim: Önemli değil amca.

Ökkeş: Önemli de yeni değil.

Yusuf Ziya: Nedir, Allah aşkına?

Ökkeş: Burada kalan bir arkadaşımız daha var.

Yusuf Ziya: Öyle duymuştum. Ne oldu? Sınıfta mı kaldı?

Yusuf: Belki de kalacak.

Ökkeş: Ondan da önemli...

Selim: Biraz önce burada kıyamet kopmak üzereydi.

Yusuf: Arkadaş iyi ama bazılarına kapılmış.

Yusuf Ziya: Kız meselesi mi?

Ökkeş: Öyle başladı ama işler iyice karıştı.

Yusuf Ziya: Yoksa örgüt işi mi?

Selim: Evet, öyle.

Ökkeş: Patronları iflas etti ama örgütleri sürüyor.

Yusuf Ziya: Haklısınız. Patronları iflas etti, doğu-batı yakınlaşası başladı, diyeceksiniz. Bizim için en büyük tehlike bu.

Selim: Neden? Halbuki tüm dünya, buna alkış tutuyor.

Yusuf Ziya: Ama ben endişeliyim. (Herkes merakla izler.) Çocuklar, bunlar ayrı ayrı dururlar ama bir noktada

birleşirler.

Yusuf: Dünya barışında mı?

Selim: Yoksul ülkeleri sömürmekte mi?

Yusuf: Dünyanın yeni haritasının hazırlanmasında mı?

Ökkeş: Belki de aynı ideolojide.

Selim: Ama nasıl olur?

Yusuf Ziya: İdeolojileri, farklı görülebilir. Ama hedefleri aynıdır. Ortak hedefleri, İslam dünyasıdır. Birleştikleri nokta, İslam düşmanlığıdır.

Yusuf: Bunu hiç düşünmemiştim.

Selim: Bilmem ki; hür dünya, demokrasi havarisi görünen dünya, gerçekten öyle mi?

Yusuf Ziya: Dışı bizi, içi onları yakıyor.

Ökkeş: Yusuf Ziya Bey amca, yüce Allah'ın buyruğu, her çağda geçerlidir, öyle değil mi?

Yusuf Ziya: Elbette evladım. (Diğerleri, başlarıyla ve bakışlarıyla tasdik erler.)

Ökkeş: (Duvardan takvim yaprağını koparır.) Dinleyin, size bir ayet meali okuyorum: “Ey iman edenler, Yahudi ve Hıristiyanları dost edinmeyin. Onlar, birbirlerinin dostlarıdır.” Maide, 51.

Yusuf Ziya: Evet, gerçekten de öyle. Bir hariciyeci olarak, buna defalarca şahit oldum.

Selim: (Konuyu değiştirmek ister.) Yusuf Ziya Amca, merak ettim; nasıl tahmin ettiniz örgüt işi olduğunu?

Yusuf Ziya: Bakın çocuklar, bu taktik yeni değil. Tarihin her döneminde insan, iki önemli tuzakla avlanır; para ve kadın.

Ökkeş: Bunda ikisi de var.

Yusuf Ziya: Eyvah, çıkmaz sokak.

Selim: Neden amca? Bir çıkış yolu bulunmalı?

Yusuf Ziya: Ama kanser gibi erken teşhis gerek

Yusuf: Açıktan tehdit ettiler arkadaşları. Ya yaparsın ya ölürsün dediler.

Yusuf Ziya: Çocuklar, Selim yeğenim ama sizlerle yeni tanışıyoruz. Ben, şu anda emekli konsolosum. Dış temsilciliklerde, hariciye teşkilatında yıllarca çalıştım. Orada gördüm ki ülkemizin düşmanları, oldukça çok. Yıkıcı ve

bölücü örgüt elemanlarını, düşman devletler besliyor.

Ökkeş: (Arkadaşlarına) Gazetelerde okuduklarımız doğruymuş.

Selim: Demek ki Yenal'ın paralar da oralardan geliyor.

Yusuf Ziya: Hiç şüpheniz olmasın. Bunların kökü dışarıda. Buralarda eylem yapanlar, milleti birbirlerine düşürenler, onların beslemeleri.

Ökkeş: Bunlar, Avrupa'da sık sık toplantı yapıyorlarmış.

Yusuf Ziya: Evet, yapıyorlar. O toplantılara düşmanımız olan ülkeler, çelenk ve kutlama telgraflarıyla destek verirler.

Selim: Onlar, bir avuç insan...

Yusuf Ziya: Tarih boyunca ne geldiyse başımıza, o bir avuç insandan geldi. Koca imparatorluğumuzun parçalanmasına da onlar sebep oldu. Kala kala elimizde şu vatanımız kaldı. Onu da param parça edip tarihten silmek istiyorlar. (Seyirciye yönelerek) Ama bu devleti yıktırmayacağız. Bir Osmanlı paşasının dediği gibi, onlar dışarıdan, beslemeleri içeriden çabalasalar da yıktırmayacağız.

Ökkeş: (Yerinden kalkarak konuşmaya başlar.) Evet, yıktırmayacağız... Ama gözümüzün önünde arkadaşımızı çaldılar. Anadolu'nun bir köyünden kopup gelen saf, temiz gençler, göz baka baka gidiyor. (Sözünün sonunda yerine oturur.)

Yusuf Ziya: Çocuklar, bunlar yeni değil. Yıllardır kendi benliğinden koparılmış bir gençlik türetilmeye çalışıldı. Ama siz, kendinizi bunlardan koruyun. Allah'ın ipine sımsıkı sarılın. İncancınıza sahip çıkın.

Ökkeş: Evet, iman bizim zırhımız, koruyucu kalkanımız. İmanını koruyamayan, yolunu da kaybeder.

Yusuf Ziya: Bir de inanan insan, cesur olmalı.

Ökkeş: (Saatine bakarak ayağa kalkar.) Yusuf Ziya Bey de buradayken çayları tazeleyeyim.

Selim: Önce yemek yiyelim, sonra çay içeriz.

Yusuf Ziya: Çocuklar, ben tokum. Çaya da perhizim.

Selim: (Kapı çalar. Ayağa kalkıp kapıya yaklaşır. Açmadan seslenir.) Kim o?

Postacı: Postacı. Telgraf var.

Yenal:(Kapıyı açar.) Telgraf kime?

Postacı: Yenal Savruk'a.

Selim: Tamam. (Telgrafi alır.)

Postacı: Şuraya adınızı yazıp imzalayın.

Selim: (İmzalar.) Teşekkür ederim.

Postacı: İyi günler. (Çıkarken)

Selim: İyi günler, güle güle. (Kapıyı kapatır.)

Ökkeş: (Merakla sorar.) Telgraf kimden?

Selim: (Telgrafın üzerini okur.) Adem Savruk'tan.

Ökkeş: Demek ki kardeşinden.

Selim: Açalım mı?

Ökkeş: Önemli değil. Açma. Kendisine veririz.

Selim: (Telgrafi Yenal'ın çalışma masasına koyar.) Buraya bırakıyorum.

Ökkeş: (Yerine döner.) Yusuf Ziya Bey, bunca yıldan sonra emekli olup dinlenmeye karar verdiniz, öyle mi?

Yusuf Ziya: Öyle sayılır.

Yusuf: Ne mutlu size!

(Konuşma sürerken Yenal, kapıyı açıp kaçarcasına içeri girer. Kapıya yaslanıp nefesini toplamaya çalışır. Arkadaşları, yerlerinden fırlarlar. Yenal'ın çevresinde yer almaya başlarlar.)

Selim: Ne oldu?

Yusuf: Kaçtın mı?

Ökkeş: Kovalıyorlar mıydı?

Selim: Yine mi Kör Abdi? (Yenal, başıyla hayır der.)

Ökkeş: Yoksa adamları mı? (Yenal, başıyla onaylar.)

Yusuf: Kapıya kadar geldiler mi? (Omzunu çekerek bilmediğini ifade etmeye çalışır.)

Ökkeş: (Yenal'ın kolundan tutarak koltuğa oturtmaya çalışır.) Tamam, geçti. Korkma, biz yanındayız. Bir şey yapamazlar.

Yenal: (Bitkin vaziyette oturur.) Siz, bunları bilmezsiniz. Yaparlar, yaparlar.

Selim: Biz, ne güne duruyoruz? Birlikte karşı koruz.

Yenal: Hepimizi öldürürler.

Yusuf Ziya: (Olanları hayretle izlerken dayanamayıp Yenal'ın yanına gider.) Sen, Yenal'sın galiba?!

Yenal: (Daha hiç görmediği bir kişinin sorusu üzerine korku ve şüpheyile yerinden fırlar.) Sen de kimsin?

Yusuf Ziya: Korkma, yabancı değilim.

Selim: Korkma, amcam.

Yenal: (Ferahlar.) Artık her şeyden pirenir oldum.

Yusuf Ziya: Anlıyorum seni evladım ama korkma. Artık bir şey yapamazlar.

Yenal: Yaparlar, yaparlar. (Yusuf, yerine oturup olanları izler.)

Yusuf Ziya: En azından bugün yapamazlar.

Yenal: Sen, nereden biliyorsun?

Yusuf Ziya: Eee evladım, bu saçları değirmende ağırtmadık ya... Bizim de tecrübemiz var.

Yenal: Gerçek mi? Yapamazlar mı? (Umut ve cesaretini toplayarak ayağa kalkar.) Bir kurtuluş yolu var mı?

Yusuf Ziya: (Düşünerek yerine oturur.) Olmalı... Buluruz, bulacağız...

Ökkeş: (Yenal'ın omzuna dokunarak) Mesela kılık değiştirip bir yerde saklanmanı sağlayabiliriz.

Selim: Ya da başka bir şehre aşırabiliriz.

Yusuf: Orada bir süre saklanabilirsin.

Yenal: Sonra... Sonra ne olacak? Yine bulurlar beni.

Yusuf Ziya: Evladım, bu kadar karamsar olma. Belki o zamana kadar şartlar değişir.

Selim: Belki onlar, yakayı ele verirler.

Ökkeş: En azından postu deldirtmekten kurtulursun.

Yenal: Bilmem ki... Acaba olur mu? (Yine karamsarlık çöker. En yakın yere oturur.)

Ökkeş: Bak, sana memleketten haber var.

Selim: (Telgrafı getirir.) Bir telgraf.

Yenal: Kimden?

Ökkeş: Adem'den.

Yenal: (Açıp okur. Üzüntüyle ayağa kalkar.) Babam...

Ökkeş: Ne oldu babana? (Yenal'ın yanına gelir.)

Yenal: Babacığım! Nasıl olur? Daha geçen ay... (Ağlamaya başlar.)

Yusuf Ziya: Evladım, ne oldu? Babana bir şey mi oldu? (Yenal, başını öne eğerek tasdik eder.)

Ökkeş: Hasta mı? (Yenal, cevap veremez.)

Selim: Yoksa?...

Ökkeş: Öldü mü?

Yenal: (Ağlayarak) Evet.

Yusuf Ziya: (Yenal'a yaklaşarak) Üzülme oğlum. Ne gelir elden?!... Allah, imanından ayırmasın.

Ökkeş: Allah, rahmet eylesin.

Selim: Dinç adamdı. Öyle ya, ölüm uzak değil ki...

Yusuf: Başın sağ olsun.

Yenal: Şimdi ne yapacağım?

Yusuf Ziya: Onu da düşünürüz. Hele bir otur, sakinleş.

Yenal: Amca, isminiz?

Yusuf Ziya: Yusuf Ziya.

Yenal: Yusuf Ziya beyamca, öylesine perişanım ki...

Yusuf Ziya: Anlıyorum.

Yenal: Ben, bir bakıma baba katiliyim.

Yusuf Ziya: Neden evladım? Sen buradasın. Baban, memleketinde ölmüş, hem de eceliyle.

Yenal (Üzüntüyle sandalyeye oturur.) Hayır, kahrından öldü.

Yusuf Ziya: Öyle deme evladım.

Yenal: Biliyorum, beyamca. Babam, beni ne hayallerle göndermişti buraya?! Köyde hep övünürdü; oğlum hakim olacak diye.

Yusuf Ziya: Yine olursun, evladım.

Yenal: Geçti, beyamca, geçti. Babam da anladı bunu.

Yusuf Ziya: Nereden anlasın? (Sandalye çekip yanına oturur.)

Yenal: Babam, köylüydü ama hani çarıklı erkan-ı harp derler ya, işte öyleydi. Gelmiş, beni gizlice soruşturmuş, günlerce izlemiş. Ama iş işten geçmişti. Bunu, o da anladı.

Ökkeş: (Merakla) Ne zaman?

Yenal: Geçen ay. (Arkadaşları, hayretle birbirlerine bakarlar.) İşte ondan sonra felç olmuş. Vücudunun bir tarafı tutmamış. Çok geçmeden de... (Gözyaşlarını siler. Bu esnada telefon çalar.)

Selim: (Telefona bakar.) Yenal ağabey, seni istiyorlar.

Yenal: Kimmiş?

Selim: (Eliyle ahizeyi kapatarak) Herhalde Filiz.

Yenal: (Telefonu alır.) Filiz... Gülay, sen misin?... Tamam, geliyorum.... Tamam, bankanın köşesinde buluşuruz.... Kapatıyorum... Tamam, geliyorum. (Telefonu kapatır. Dalgınlaşır.)

Ökkeş: Ne oldu?

Yenal: Eyleme çağırıyorlar.

Selim: Gidecek misin yoksa?

Yusuf: Gitme be ağabey.

Yenal: Evet, gitmeyeceğim.

Yusuf Ziya: Efendim?

Yenal: Gitmeyeceğim, bey amca.

Ökkeş: Ne bileyim; konuşmandan endişelendik de...

Yenal: Öyle demek icap ediyordu. (Kapı çalınır.) Açmayın.
(Tekrar çalınır.)

Selim: Kim o?

II. Polis: Benim.

Selim: Sen kimsin?

II. Polis: Yenal'ın arkadaşı.

Ökkeş: Yenal, buradan gitti.

II. Polis: Tanımadınız mı? Ben, albümcü arkadaşayım.

Selim: Evet, şimdi hatırladım. (Kapıyı açar. İçeriye iki sivil polis girer. Kendini albümcü diye tanıtan, aceleyle dalar. Elinde telsiz bulunan diğer polis, daha sakın hareket eder.)

Selim: Ne oldu? Ne var?

I. Polis: Yenal nerede?

II. Polis: (Yenal'ı görür.) Burada amirim.

Yusuf Ziya: (Kalkıp polislere yaklaşır.) Evladım, derdiniz nedir? Ne istiyorsunuz?

I. Polis: Yenal'ı götürüreceğiz. (Yenal, bunu kurtuluş olarak görür ve sakın davranır.)

Yusuf Ziya: Siz kimsiniz? Niçin götürüyorsunuz?

II. Polis: Getir dediler, götürüreceğiz.

Ökkeş: (Yenal'a) Bunları tanıyor musun?

Yenal: Hayır.

Yusuf Ziya: Siz kimsiniz?

I. Polis: Biz, sivil polisleriz. (Kimliklerini gösterirler.)

Yusuf Ziya: Pekala, arama izniniz var mı?

II. Polis: (Cebinden bir kağıt çıkarır.) Hem de savcılıktan.

Yusuf Ziya: Suçu neymiş?

I. Polis: Kısacısı örgüt işi.

Selim: (II. Polise) Sen, albümcü değil miydin?

II. Polis: O da görev icabıydı.(Birbirlerine şaşkınlıkla bakarlar.)

I.Polis: (II.polise) Haydi, tak kelepçeleri de götürelim. (II. Polis, kelepçe takmaya başlar. Yenal, şoktadır, önce direnir.)

Yusuf Ziya: Yenal, evladım, belki böylesi hayırlıdır. (Polise) Memur bey, Yenal'ın üzüntüsü büyük. Babası, yeni vefat etti.

II.Polis: Ne malum doğru olduğu?

Ökkeş: İnanmanız gerekmiyor zaten. (Kelepçeyle çıkarken üzgün üzgün bakarlar.)

Yenal: Hakkınızı helal edin.

Arkadaşları: Helal olsun.

Ökkeş: Biraz sonra biz de geliriz.

I. Polis: Haydi çıkalım.

Ökkeş: (Yenal çıktıktan sonra) Kaderde bu da varmış.

Selim: (Elini masaya vurarak) Allah, kahretsin. Huzur dolu bir yuvamız vardı; gurbet yuvası... Onda da huzur kalmadı.

Ökkeş: (Selim'e yaklaşır. Elini omzuna koyar.) Moralini bozma. Geç kalmış sayılmayız. Yuvamızı, yeni baştan kuralım.

Selim: (Kendini toparlar.) Kuralım ama nasıl?

Ökkeş: Temeli İslam olsun.

Selim: Harcı iman olsun.

Ökkeş: Mimarı, Pergamber-i Zişan olsun.

Selim: Rehberi, Kur'an olsun.

Yusuf: (Yanlarına gelerek) Yücelsin yuvanız.

Yusuf Ziya: (Konuşmaları izledikten sonra seyircilere yönele- rek) Ne mutlu gençlere!... (Ökkeş ve Selim'e) Gençler, sizi tebrik ederim. Gerçek yolu buldunuz.

Ökkeş: O gerçeği, tüm dünya bulacak. (Bu cümle kulisten yankılanırken perde kapanır.)

FETİH VE FATİH

Piyes

Onbeş Tablo

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

II. Murat

Veziriazam

İbni Hacer Askalani

Muhafız

Hacı Bayram

Akşemsettin

Harem Ağası

Molla Yeğen

Molla Gürani

Molla Hüsrev

Çandarlı Halil Paşa: Veziriazam.

Zağnos Paşa

Saruca Paşa

Karaca Paşa

İshak Paşa

Şahabettin Paşa

Turahan Bey

Hamza Bey

Baltaoğlu Süleyman

Silahtar Ağa

İki yeniçeri

Bizans Elçisi I

Bizans Elçisi II

Macar Elçisi

İmparator Konstantin Dragezes

Patrik Genedios: Ortodoks patriği.

Kardinal İzodor: Katolik rahibi.

Grandük Lukas Notaros: Başbakan.

Jüstinyani: Cenevizli komutan.

Mabeyinci

İhtiyar

İhtiyar kadın

Rahip

Rahibe

Sütçü

Manav

Çocuk

Bizans Askeri

Auvixe Diedo: Liman komutanı.

Sergio Galimberi: İstihbarat subayı.

BİRİNCİ PERDE

TABLO I

(Sultan II. Murat, saraydaki odasında vezirleriyle sohbet ediyor.)

Veziriazam: Hünkarım, bir oğlunuz oldu diye duyduk. Cenab-ı Hak, uzun ömürler versin.

II. Murat: Dün sabah Kuran-ı Kerim okuyordum. Muhammed Suresi'ni bitirip Fetih Suresi'ne başlamıştım ki haberi ulaştırdılar. Çok mesrur oldum." Ravza-i Murad'da bir gül-i Muhammedi açtı." diyerek Rabbıma hamd ettim ve adını Mehmet koydum.

Veziriazam: Alametler, hayırlı evlat olacağını gösterir. Bu gece Miraç gecesiydi. Bir takım alametler, hele de Bizans üzerinde öğle vakti görülen o kuyruklu yıldız...

II. Murat: Ne dersin vezirim? On yıl önce yarım bıraktığımız kuşatmayı o tamamlar mı?

Veziriazam: İnşallah, öyle olur.

II. Murat: İbni Hacer Askalani, sen alim insansın. Sen, bu konuda ne dersin?

İbni Hacer Askalani: Takdi-i Huda... Belki de fetih, bu oğlunuza müyesser olur efendimiz.

Muhafız: (İçeri girer.) Hünkarım, Hacı Bayram Veli geldi. Huzura girmek diler.

II. Murat: Vezirlerim, çok önemli konuğum geldi. Onunla başa kalmak isterim. (Vezirler ve Askalani, geri geri çıkarlar.) Bekletme evladım, buyursun. (Muhafız çıkar.)

Hacı Bayram: (Akşemsettin'le birlikte girerler.) Selamün aleyküm Hünkarım.

II. Murat: (Ayakta karşılar.) Aleykümüsselam şeyhim. Hoş geldiniz, Safalar getirdiniz. (Yer göstererek) Şöyle buyurun. (Yelerine otururlar.)

Hacı Bayram: Hünkarım, bir müddetten beri burada misafiriniz olduk. Eğer izniniz olursa...

II. Murat: Hacı Bayram hazretleri, umarım hizmette bir kusurumuz olmamıştır... Gerçi hakkınızda yalan yanlış

şeyler söyleyen çok olmuştu ama gördüm ki siz, sırat-ı müstakim üzere yürüyen bir dervişsiniz.

Hacı Bayram: Haşa... Bizler, Hak yolunda yürümeye çalışan aciz kullarız. O'na kulluktan başka da çaremiz yoktur.

II. Murat: Amenna. Hepimiz, ona kullukla mükellefiz. Ancak benim mesuliyetim, herkesten çoktur. Öyle değil mi?

Hacı Bayram: Elbette Sultanım, daha çok ibadet edip daha çok bağış ve ihstanda bulunasin ki halk refah içinde ola.

II. Murat: Çok doğru...

Hacı Bayram: Bilginlere hürmet edesin. Yaşlılara saygı, gençlere sevgi gösteresin. Fasıklardan uzaklaşıp halka yaklaşasin. Sırrını kimseye açmayasin. Emin olmadığın kimselerin dostluğuna güvenmeyesin. Halka müsamaha gösteresin ki dertlerini sana açabileler.

II. Murat: Haklısınız...

Hacı Bayram: Nefsini başıboş bırakmayasin. Hiddet ve kin, hakikati gören gözleri kör etmeye. Öfkeni yenesin ki halka şefkatle yaklaşabilesin.

II. Murat: Ne güzel söylersin! Uyanışıma vesile olur inşallah.

Hacı Bayram: Müsaade buyurursanız Hünkarım, artık biz Ankara'ya dönelim deriz.

II. Murat: Sohbetinizden feyiz aldım. Hep burada kalasınız isterim. Ama karar sizin.

Hacı Bayram:

II. Murat: Size takdim edilecek hediyelerimi lütfen kabul buyurun.

Hacı Bayram: Sultanım, bizim dünya malında gözümüz yoktur. Siz, onları ihtiyacı olanlara veresiz.

II. Murat: Onlar, sizin için hazırlandı.

Hacı Bayram: Mutlaka ihstanda bulunmak isterseniz, derim ki talebelerimiz üzerindeki vergi yükünü kaldırasın.

II. Murat: Fermanımdır; dergahınız, bundan böyle her türlü tekellüften muaftır. (Bu esnada Harem ağası, kucağında kundakla girer. Sultan o tarafa yönelirken Hacı Bayram Veli, heyecanla fetih suresini okumaya başlar. Sultan, hayretle onu izler. Harem ağasına sitem eder.) Bu ne hal efendi? Destursuz girersiz...

Harem Ağası: Yeni şehzadeniz Hünkarım.

- Hacı Bayram:** (Çocuğa saygıyla yaklaşır. Dikkatle inceler. Yanağını okşayarak) Barekallah... Barekallah...
- II. Murat:** Şeyh hazretleri, ne oldu size? Sanki siz benim huzur-ı Hümayunumda değil de ben sizin huzur-ı ruhaniyetinizdeyim.
- Hacı Bayram:** (Kendine gelir.) Bağışlayın sultanım. Bir an kendimden geçtim.
- II. Murat:** Hayırdır inşallah...
- Hacı Bayram:** Hani İstanbul'un fethinden söz etmiştik ya...
- II. Murat:** Atam Osman Gazi'den beri arzumuzdur.
- Hacı Bayram:** Sultanım, ikimiz de o günleri göremeyeceğiz. Fetih, Allahü a'lem, bu çocukla (Akşemsettin'i işaret ederek) şu bizim köseye nasip olacaktır.
(Işıklar söner.)

TABLO II

(II. Murat Molla Yeğen'le sohbet halindedir.)

- II. Murat:** Molla Yeğen, hacdan yeni döndünüz herhalde.
- Molla Yeğen:** Evet, Hünkarım. Salı günü geldik.
- II. Murat:** Bana, diyar-ı mukaddesten armağanınız nedir?
- Molla Yeğen:** Haremeyn ahalisinin selem ve sadakatlerini getirdim.
- II. Murat:** Mısır'a uğradınız mı?
- Molla Yeğen:** Uğradım. İbni Hacer Askalani'den bir armağan getirdim.
- II. Murat:** Yeni bir kitap mı?
- Molla Yeğen:** Ondan da önemli... Mısır'da İbni Hacer'in vekillerinden, tefsir, hadis ve fıkhıta eşi benzeri bulunmayan Molla Gürani'yi getirdim, armağan olarak.
- II. Murat:** (Heyecanla sorar.) Nerededir bu zat?
- Molla Yeğen:** Kapıdadır Hünkarım. Huzur-ı şahanenize kabul buyrulmayı bekler.
- II. Murat:** Hemen gelsinler. Tanışmak isterim.
- Muhafız:** (Çıkıp Molla Gürani'yi getirir.)
- Molla Gürani:** (Girer.) Selamün aleyküm. Devletlü Hünkarım.
(İhtiramda bulunur.)

- II. Murat:** (Ayakta karşılar.) Aleykümüsselam. Hoş geldiniz, Safalar getirdiniz. Şöyle buyurun. (Yer gösterir ve otururlar.) İnşallah yolculuk iyi geçmiştir.
- Molla Gürani:** Sağ salim huzurunuzla ulaştık elhamdülillah.
- Molla Yeğen:** Hünkarım, Molla Gürani üstadımız, Mısır'ın yetiştirdiği ender alimlerdenidir. Hangi görevi takdir buyurursanız hakkıyla yapabilecek dirayete sahiptir.
- II. Murat:** (Biraz düşündükten sonra) Öyleyse hocamızı önce Bursa Yıldırım Bayezid Medresesi müderrisliğine tayin eyleyelim.
- Molla Gürani:** Takdir, Hükarımızındır.
- II. Murat:** Önce memleketi tanıyasın, sonra Şehzade Mehmet'in eğitimiyle ilgilenesin diye Manisa'ya tayin ederiz.
- Molla Yeğen:** Hünkarım, şehzade Mehmet'e pek çok hoca görevlendirdiniz. Akşemsettin, Molla Hüsrev, Molla Zeyrek, Hoca Yusuf Sinan Paşa, vezir Ahmet Paşa...
- II. Murat:** İbni Temcit, Çelebizade Abdülkadir, Molla Ayaz, Müderris Abdülkadir Hamidi, Hocazade Mustafa, Molla Hayrettin...
- Molla Yeğen:** Bildiğim kadarıyla İtalyancayı bir İtalyan'dan, Yunancayı da bir Rum'dan öğrendi.
- II. Murat:** İtalya ve Avrupa tarihini de Giovanni'den öğrenmeye çalıştı.
- Molla Yeğen:** Molla Gürani hoca efendi de inşallah yeni şeyler öğretecek.
- II. Murat:** (Molla Gürani'ye hitaben) Şehzade Mehmet, Kur'an-ı Kerim okumayı Molla Yeğen'den öğrenmişti. Ondan sonra Akşemsettin hazretlerinin terbiyesinde büyüdü. Diğer hocaların her birinden farklı diller ve farklı ilimler tahsil etti. Yani bundan sonrası size ait...
- Molla Yeğen:** Molla Gürani hazretleri, işiniz zor. Manisa valisi makamında olan bir şehzadeyi eğiteceksiniz.
- Molla Gürani:** Farkındayım.
- II. Murat:** Valilik başka, sultanlık başkadır. Mesuliyeti de kat be kattır.
- Molla Gürani:** Sultanın cehaleti, bütün teb'ayı sarsar. Bunun bilincindeyim. Devlet-i Osmani'nin padişahı olacak zatın her türlü ilimle mücehhez olması elzemdir. Zira

cahil kişi, koyun çobanlığı bile yapamaz.

- II. Murat:** Ne güzel dersin, hocam. Ben de sizden bunu beklerim. Őehzademi tatlı dille, güler yüzle, gerekirse elinizdeki asa ile te'dip edesin. Onu geleceğe iyi hazırlayasın.
(Işıklar söner.)

TABLO III

(Şehzade Mehmet, gece odasında ders çalışmaktadır.)

- Fatih:** (Şamdanın işığında kitapları, haritaları, planları karıştırıp incelemektedir. Ara ara gözü ufuklara dalıp gitmektedir.) Ben, o kraliçeye tutkunum. Şehirlerin kraliçesi İstanbul'a vurgunum. Ona, benden başkasının eli değsin istemem. Bilirim herkesin gözü onda. Tarih boyunca nice krallara mekan, nice sultanlara hedef olmuştur. (İstanbul'un da bulunduğu duvardaki büyük haritayı gösterir.) Kıtaların keşiştiği nokta, işe burasıdır. evresi, hep Osmanlı memleketidir. Bu, merkezde tomurcuk gl gibi duruyor. Yirmi dokuz defa bu tomurcuğa ulaşmak istemişler. Surları kuşatmışlar. Yedi defa da ecdadım kuşatmış. Olmamış, alamamışlar... İslam ehlinden nice melik ve sultan, İstanbul'un güzelliğine meftun olmuş. Ordu hazırlayıp İstanbul'u almaya çalışmış. Fakat hiç birinin eli ona yetişememiş. Hepsi de yürekleri yaralı, ciğerleri dağlı dönmüşler... Ama ben, bunu aşacağım, kralieme, İstanbul'uma kavuşacağım. (Tekrar çalışmaya aşlar.)

- Molla Gürani:** (Ağır ağır girer.) Mehmet, evladım, daha yatmadın mı?

Fatih: (Toparlanır.) alışıyordum, Gürani Hocam.

- Molla Gürani:** Odanda ışık görünce merak ettim. Bu zamana kadar uyumuşsundur sanıyordum.

Fatih: Ders alışıyordum.

Molla Gürani: Hangi derse?

Fatih: (Mahcup bir eda ile susar.)

- Molla Gürani:** (nndeki kitaplara bakar. Harita ve planları inceler.) Yine fetih planları mı?

Fatih: Gürani Hocam, sizden saklayamam. Doğru... Fetih planı üzerine çalışıyorum.

Molla Gürani: Bu, sadece plan ile olmaz, şehzadem.

Fatih: Farkındayım hocam. Ama burası, (Eliyle göstererek) hep içimi kavurmaktadır. Düşünüyorum ki ta sahabeden beri defalarca kuşatılmış ve nice Müslüman kanıyla sulanmış bu topraklar... Ama niçin fethedilememiş? İşte bu soru, uykumu kaçırıyor. Sabahlara kadar kıvranıyorum, planlar yapıyorum.

Molla Gürani: Baban Sultan Murad-ı Sani de hep bunu istemişti. Ama ona kismet olmadı.

Fatih: Belki bize kismet olur.

Molla Gürani: Belki de baban, senin iyi yetişmeni bu sebeple çok arzu ediyordur.

Fatih: Farkındayım hocam. Ancak İştanbul'un bunca yıldır alınamaması içimi yakıyor. Peygamberimizin müjdesine ulaşamamak, imanıma dokunuyor. Ordularımızın binlerce şehit vermesine rağmen buranın fethedileme-yişi, uykumu kaçırıyor.

Molla Gürani: Onun için mi uyuyamadın?

Fatih: Evet hocam. Onun için vaktimin çoğunu bu planlarla geçiririm.

Molla Gürani: Demiştim, sadece plan yetmez. Ordu, silah, donanma, teçhizat, en önemlisi sabır ve sebat lazım.

Fatih: Gece yatağımda, gündüz divanda hep onları düşünürüm. Yeni imkanlar ve yeni silahlarla çıkmak lazım yola. Güçlü ve inançlı bir orduyla kuşatmak lazım İştanbul'u. Surları yıkıp o goncaya ulaşmak lazım. (Hocasının dizlerine kapanarak) Hocam, kınama beni ne olur; ben o goncaya aşığım, ben o beldeye vurgunum. (Işıklar söner.)

TABLO IV

(Fatih, vezirleriyle ayak divanındadır.)

Fatih: Vezirlerim, malumunuz olduğu üzere Marmara Denizi, bizim için bir göl mesabesinde. Kuzeyi de bizim, güneyi de bizim. Ancak güven içinde geçemiyoruz. Çanakkale Boğazı'ndan, Haliç tarafından tehdit altındayız.

Çandarlı Halil Paşa: Frenk gemileri, hep oralardalar.

Zağnos Paşa: Bursa'dan Gelibolu'ya bile geçemez olduk.

Fatih: Bilirim paşam, bilirim. Onlar, babam Murat Han'ı da Bursa'dan Gelibolu'ya salmamışlardı da Kocaeli üzerinden İstanbul Boğazı'na gelmişti. Oradan da dedem Yıldırım Bayezid Han'ın yaptırdığı Anadolu Hisarı sayesinde Rumeli'ye geçmişti.

Zağnos Paşa: İyi ki o hisar yapılmış.

Fatih: (Çandarlı'ya) Lala, onun karşısına, tam karşısına bir hisar daha yapmak gerek.

Çandarlı: Çok isabetli olur. Orası, boğazın en dar yeridir. Milattan beş asır önce İran Şahı Dara da ordusuyla Avrupa kıtasına oradan geçmişti.

Saruca Paşa: Karşılıklı iki hisar, ordumuz ve toprağımız için güvencedir. Bizans için de Karadeniz yolunun kapanması demektir.

Fatih: Ben de öyle düşünüyorum. Kararım karar...

Çandarlı: Ancak Hünkarım, Bizanslılardan izin almak lazımdır.

Fatih: Keyflerine uyup devletimiz için elzem olan işlerden vazgeçecek değiliz. Orada hisar yapılacak...

Zağnos Paşa: Ferman, Hükümdarımızdır. Lakin yerinde inceleme yapmak lazımdır.

Fatih: Ben, oraları inceledim. Muslihiddin Paşa'ya projesini bile hazırlattım. Yine de birlikte inceleyelim. Lakin Zağnos Paşa, tepedeki burcu sen yapacaksın.

Zağnos Paşa: Emriniz olur Hünkarım.

Fatih: Karşısındaki tepeye yapılacak olan burcu da Saruca Paşa'ya havale ediyorum.

Saruca Paşa: Emriniz başım üstüne Hünkarım.

Fatih: (Çandarlı'ya dönerek) Merkezdeki en büyük burcu da Lala, sen yaptıracaksın. Veziriazam'ın şanına layık ola.

Çandarlı: Şeref duyarım Hünkarım.

Fatih: Unutmayasız; oraları herkes kesesinden yaptıracaktır.

Çandarlı: Evvel Allah, bir yılda bitiririz.

Fatih: O kadar vaktimiz yok Lala. En çok beş ay içinde bitmeli.

Saruca Paşa: Onca usta, onca ırgat lazım...

Fatih: Biliyorum; iki bin duvarcı, dört bin ırgat lazım.

Zağnos Paşa: Öyleyse derhal hazırlıklara başlamalı.

Fatih: Başlansınız iyi olur. Zira takvim, işlemeğe başladı.

(Işıklar söner.)

TABLO V

(*Fatih, Vezir-i Azam Halil Paşa ile görüşüyor.*)

Çandarlı: Hünkarım, hisar dört ayda tamamlandı.

Fatih: Bu iyi haber... Şimdi sıra bizde... Bundan böyle boğazdan geçen her gemiyi arayasız. Geçiş akçesi vermeyenleri salmayasız. Burçlara yerleştireceğiniz toplarla boğaza hakim olasız. Hele de Bizans'a erzak ve silah salmayasız. Bu fermanımı aynen uygulayasız.

Çandarlı: Fermanınız, aynen uygulanacaktır Hünkarım. Ancak Bizans İmparatoru, kaygılanmış ki bize elçi yollamış.

Fatih: Ne isterler?

Çandarlı: Bizzat sizinle görüşmek dilerler.

Fatih: (Muhafıza) Çağır, gelsinler.

Muhafız: (Çıkıp seslenir.) Hünkarımız, sizi istiyor.

Elçi I: (Elçiler girerler. Padişahı selamlayarak hürmetlerini arz ederler.) Devlet-i Osmani'nin büyük hükümdarı Mehmet Han'a Bizans'ın haşmetli imparatoru Konstantin'in selamlarını getirdim.

Fatih: Hoş geldiniz, safa geldiniz.

Elçi I: Efendimiz, dedeniz Murat Hüdavendigâr Edirne'yi alalı yüz yıldan fazla olmuştur. O zamandan beri yaptığımız antlaşmalara bağlı kalmışızdır. Aramızda her şeyin iyi gittiği bir anda Rumeli'ye yaptığımız hisar, boğazı tamamen kesmiştir. Karadeniz'e Frenklerin geçmesine engel olmuştur. Endişemiz odur ki bu hal, İstanbul'un açlıktan mahvolmasına sebep olacaktır. İmparatorumuz,

bundan vazgeçmenizi rica ediyor. Babanız Murat Han ile dost olduğumuz gibi sizinle de dost kalalım, diyor

Elçi II: Büyük babanız Yıldırım Bayezit Han, Anadolu Hisarı'nı yaptırırken yüce imparatorumuzdan izin istemişti. Siz ise...

Fatih: (Hiddetle ayağa kalkar.) Ben Murat Han oğlu Sultan Mehmet Han, sizleri yeterince dinledim. Şunu iyi bilersiz ki imparatorunuz, şehrin hendeğinden dışarı hiçbir yere malik değildir. Surların dışındaki topraklar, köyler ve kasabalar benimdir. Söz ettiğiniz hisar, kendi arazimde, kendi mülkümde inşa edilmiştir.

Elçi I: (Elçiler, korkuya kapılmışlardır.) Elçiye zeval olmaz derler. Biz, imparatorumuzun talebini ilettik.

Fatih: Bilirim ki siz, elçilersiniz. Size denileni söylersiniz. Ancak bir daha böyle bir taleple gelen olursa derisini yüzerim. Şimdi doğru gidesiz ve İmparatorunuza diyemez ki; şimdiki padişah, öncekilere benzemiyor. Benim iktidarımın ulaştığı yerlere, onların hayalleri bile ulaşamaz. Çıkıp gidesiz ve aynen söyleyemez. (Elçiler, korku ve endişeyle çıkarlar.) Kefere çıkmazdadır. Çare aramaktadır. (Sahnedeki öfkeyle dolaşmaya başlar.)

Çandarlı: Hünkarım, elçiler şimdi gidecekler ama Bizans boş durmayacak... Frenklerden, Macarlardan, Roma'dan da yardım isteyecekler.

Fatih: Elllerinden geleni geri komayalar. Hisarlar, onların nefesini kesti. Gelibolu'daki tersanemiz de faaliyete geçti. Çanakkale Boğazı da artık kontrolümüzde...

Çandarlı: Elbette Hünkarım.

Fatih: Lala, kesin emrimdir: Marmara'dan Karadeniz'e ve Karadeniz'den Marmara'ya gidecek olan gemiler, hangi devlete ait olurlarsa olsunlar, yelkenlerini indirecekler ve hisar önüne demirleyeceklerdir. Ancak tayin edilen gümrük vergisini ödedikten sonra yollarına devam edebilecekler. Emrim hilafına hareket edecek olan çıkarsa top atışlarıyla batırılacaktır. Fermanım budur... (Işıklar söner.)

TABLO VI

(Fatih, vezirlerini ve hocalarını huzura davet etmiş, onları bekliyor.)

Fatih: (Sahnedeki birkaç tur attıktan sonra seyirciye döner.) Aklım, fikrim hep onda... Gezerim, dolaşırım, kitap okurum, plan yaparım ama hep onu düşünürüm. Sabahlara kadar uyku tutmaz; yatağında kıvranıp dururum. (Bir tur daha atar.) Memleketimin ortasında küfür ocağı, taşkınlar yatağı ve asiler durağı bir şehir... Devlet-i Al-i Osman'ın bağrına saplanmış bir hançer gibi durur. O hançeri çıkartmak bize düşer. (O esnada başta veziriazam olmak üzere vezirler, paşalar ve hocalar içeri girerek sultanı selamlarlar. Ayak divanında yerlerini aldıktan sonra Fatih, konuşmaya başlar.) Ey benim vezirlerim, paşalarım, hocalarım! Bilip görürsünüz ki başımızda bir Bizans galesi vardır. Bağrımızda bir hançer gibi durmaktadır. Oranın fethi, bize elzem olmuştur. Bilirim İstanbul, surlarla çevrili muhkem bir kaledir. Yirmi dokuz kez kuşatılmış ama alınamamıştır. Baş vezirim, sence nedendir?

Çandarlı: Surları muhkem ve yüksektir. Ayrıca Hıristiyan alemi, en dar zamanlarında yardımlarına koşmuşlardır.

Fatih: Elhak, bunlar doğrudur. Çare nedir (Molla Gürani'ye) Hocam?

Molla Gürani: Çare, ona göre hazırlık yapmaktır.

Karaca Paşa: Surları delecik silahlar, toplar döktürmek lazım.

Turahan Bey: Ecnebilerin yardımını engellemek gerek.

Fatih: Evet, bunların hepsi şart. Ama bir de güçlü donanma lazım. Bilir misiniz Bizans'ın Haliç'te kırk savaş gemisi var. Haliç'in ağzına gerilen o zincir, savaş gemilerini her türlü saldırıdan koruyor. Buna Venedikli ve Cenevizlilerin büyük gemilerini de eklemek lazımdır. Demem odur ki donanma çok önemlidir. Zira Bizans'a yardımın çoğu denizden gelmektedir.

Zağnos Paşa: Hisarlarla Boğaz yolunu kestik. Ancak Gelibolu'daki donanmamız, Marmara'dan geçecek yardımı engelleyecek kudrette değildir.

- Fatih:** Kaptan Paşa Baltaoğlu Süleyman, de bakalım, Donanmamız ne durumdadır? Kaç gemimiz vardır?
- Baltaoğlu Süleyman:** Elimizde sadece yirmi kadirgamız ve üç tane de nakliye gemimiz vardır Hünkarım.
- Fatih:** Çok az. Bu donanmayla savaşa çıkılmaz. En az yüz kadirga lazım. En az otuz nakliye gemisi gerek. Nakliye gemilerinin üzerlerine de top yerleştirilebilmeli ki gerektiğinde savaşa girebilsinler.
- Baltaoğlu:** Emredersiniz Hünkarım. Ancak...
- Fatih:** Mazeret istemem. Usta mı yok? Malzeme mi yok? Ödenek mi yok? Söyle neye ihtiyacın var?
- Baltaoğlu:** En önemlisi zaman...
- Fatih:** Bu günden tezi yok, başla işe... Gerekli olan her şey emrinde olacak, tamam mı?
- Baltaoğlu:** Ferman, Hünkarımızdır. Ancak bu işi ne zamana kadar bitireceğim?
- Fatih:** Gelecek yılın baharına.
- Baltaoğlu:**...
- Fatih:** Baltaoğlu, durma, işinin başına. Zira sekiz ayın kaldı.
- Baltaoğlu:** Ferman, Hünkarımızdır. (Selamlayarak çıkar.)
- Fatih:** (Molla Hüsrev'e) Hocam, Bizans'ın elinde bir silah varmış ki surlara yaklaşıp yakıyormuş.
- Molla Hüsrev:** Ona Grek ateşi derler ama nasıl bir şeydir görmedim. Belki Molla Gürani bilebilir.
- Fatih:** (Molla Gürani'ye) Ne dersin hocam?
- Molla Gürani:** Maalesef Hünkarım... Onun kimyevi terkiğini Bizanslılardan başkası bilmez.
- Fatih:** Onu bir araştırın. Ona karşı tedbir almamız gerek. (Hocalara bakar, biraz düşünür.) Hocalarım, ben İstanbul'a kadar at sürdüm. Hendekleri ve surları dışarıdan inceledim. Ancak içini hiç görmedim. Surların kalınlığını da yakından inceleyemedim. Herhalde siz, İstanbul'a gitmişsinizdir...
- Molla Gürani:** Çok gittim Hünkarım. Şehri ezbere bilirim.
- Zağnos Paşa:** Ben de gezdim. Bilirim...
- Molla Hüsrev:** Ben de iyi bilirim.
- Fatih:** Çok iyi... Öyleyse bana ayrıntılı bir İstanbul haritası hazırlayasız. Ama her biriniz ayrı ayrı..

Molla Gürani: Sadece şehir planı mı?

Fatih: Hayır... Sokakları, caddeleri, sarayları, çarşıları, mabetleriyle tam bir şehir planı... Ayrıca surların durumu, kalınlıkları, yükseklikleri, kaç sıra oldukları... Bir de limanlarını, gemilerini, askeri gücünü, topraklarını ve her türlü hazırlıklarını da ayrıntılı şekilde tespit edesiz.

Hocalar: Emredersiniz Hünkarım.

Fatih: Surların en zayıf noktalarını beyan etmeyi de unutmayasız. (Hocalar birbirlerine bakarken) Paraysa para, casussa casus... Ne lazımsa emrinizde olacaktır.

Şahabettin Paşa: Hünkarım, biliriz ki yeni ve büyük toprak döktürürsünüz. Acep bunlar kafi midir?

Fatih: Şahabettin Paşa, endişende haklısın. Şimdiye kadar atalarım, surları aşamamışlardır. Kalın duvarlarını yıkabilecek kale döver topraklara ihtiyaç vardır. Bunun farkındayım. Onun için çok büyük toprak döktürüyorum. Bu konuda Saruca Paşa ile Mimar Muslihittin Ağa'yı görevlendirdim. Saruca Paşam, vaziyet nedir?

Saruca Paşa: Hünkarım, fermanınız üzere topçu ocağını yeniden teşkilatlandırdım. Toprakların dökümünü, altı batarya halinde tamamladım. Hepsisi de emir buyurduğunuz ölçüdedir. Güllerin dökümüne de devam etmekteyiz.

Fatih: Macar Urban Usta ne yaptı?

Saruca Paşa: Zat-ı şahanenize sığınan Macar Urban, gerçekten büyük bir bilgin ve büyük bir usta. Orta büyüklükte pek çok top imal etti. Büyük topraklardan da bir kaçının dökümünü tamamladı.

Fatih: Haberim var; bir tanesini elli çift öküzle çektirilerek Edirne Sarayı'nın bahçesine getirdiler. Yakında deneme atışı yapılacaktır. Adı da Şahi...

Saruca Paşa: Gülleri altı yüz kilo ağırlığındadır. Menzili de bir mil kadar... Sesinin on beş kilometreden duyulacağı tahmin ediliyor.

Fatih: Bu yeni topraklara rağmen mancınıklar da ihmal edilmeye. Harbe hazır ola.

Çandarlı: Hünkarım, Sırp madenciler de emrine amadedirler.

Fatih: Lala, onları da unutmuş değilim. Biz topraklarla,

mancınıklarla surları döverken o madencilerle bizim lağımıcılar, tünel açacaklar. Şehre yer altından da girmeye çalışacağız.

Çandarlı: Hünkarım, görüyorum ki her türlü tedbiri almaktasınız.

Fatih: Lala, harp hazırlıksız yapılmaz. Düşman hafife alınmaz. Düşmandan üstün olmadıkça zafere varılmaz. Onu bilmek ve ona göre tedbir almak gerek.
(Perde kapanır.)

İKİNCİ PERDE

TABLO VII

(Çandarlı Halil Paşa, Zağnos Paşa, Karaca Paşa, İshak Paşa, Baltaoğlu Süleyman Paşa, Turahan Bey, Molla Gürani, Molla Hüsrev ve Akşemsettin ayak divanında Fatih'i bekliyorlar)

İshak Paşa: Paşalar, beyler, niçin toplandık burada? Bileniniz var mı?

Baltaoğlu: Bana da Gelibolu'da ulaştı haber.

Turahan Bey: Akıncıları gönderip hemen Edirne'ye döndüm.

Karaca Paşa: Ben de acilen geldim. Merak edip dururum.

Molla Gürani: Mesele mühim olmasa davet acil olmazdı.

Muhafız: (Ayak sesleri duyulur.) Hünkarımız geliyor. (Kapıyı açıp karşılar. Fatih, girer. Selam verip tahtına oturur. Bir tarafında Veziriazam Çandarlı Halil Paşa, diğer yanında Şeyhülislam Akşemsettin yer alır. Çandarlı'nın yanında paşalar, Akşemsettin'in yanında hocalar sıralanır.)

Fatih: (Tahtına oturduktan sonra bir müddet sessizlik olur. Sonra söze başlar.) Ey benim paşalarım, beylerim, hocalarım! Her birinizi bir beldeden buraya çağırdım. Farkındayım. Ancak yıllardır zihnimde dolandırdığım bir düşüncem var. Gündüz sarayda onu planlarım. Meriç kenarında onu hayallerim. Gece düşlerime girer. Kınamayın beni. Zira tasavvurumun kaynağı, Allah Resulü'nün müjdesidir. O, bize büyük bir hedef göstermiştir. Ashab-ı kiram, onun için koşup gelmiştir buralara. Her müslümanın gönlünde o vardır. Her padişah, evladına onu vasiyet etmiştir. Benim gönlümdeki de odur. Artık hedefe çok yakınız. Hocalarım, vezirlerim, paşalarım! İstanbul, illerde ünlenmiş, dillerde ünlenmiştir. Bunu bilmeyen yoktur. Ancak Devlet-i Al-i Osman'ın bağrında bir hançer gibi durmaktadır. (Herkes birbirine bakar. Heyecanla ne diyeceğini beklerler.) Bilirsiniz ki Bizans'ın üstüne gitmekte kararlıyım. Hem de baharın...(Fonda kısık bir sesle Fetih Marşı'nın müziği çalınır.)

Çandarlı: Bu baharda mı, Şevketlü Hünkarım?

Fatih: Evet Lala, bu baharda.

Çandarlı: Hünkarım, bağışlayın ama aceleye gelmiş olmaz mı?

Fatih: (Aniden ayağa kalkar.) Görmez misin Lala, bunca hazırlık niçindir? Boğazkesen Hisarı'nı neden yaptırık? Bunca topları niçin döktürdük? Onca gemiyi niye inşa ettirdik?

Çandarlı: Bilirim de Hünkarım, Bizans'ın dış bağlantıları...

Fatih: Lala Lala, Bizans artık bitmiştir. İmparatorluğun kuvvet ve kudreti tükenmiştir. İstanbul, bir kaleden ibarettir. Surların dışında toprağı ve sığınağı kalmamıştır. Bizans, on asır içinde kaşşamıştır. İndirilecek bir darbe, köhne binayı temelinden yıkmaya kafi gelecektir. (Sahnede bir tur daha atar.) O belde, elbet feth olunacaktır. Yüce Rabbimden dileğim odur ki o fetih, benim dönemimde gerçekleşe. Hepimiz bu şereften nasiplenelim. (Molla Gürani'ye dönerek) Ne dersin Hocam?

Molla Gürani: İnşallah öyle olur, Sultanım.

Fatih: (Dönemindeki Osmanlı haritasını çıkartıp duvara asar.) İşte Devlet-i Al-i Osman'ın vaziyeti. İşte Bizans. Adı büyük Bizans İmparatorluğu'nun toprağı bu kadar. Kala kala Boğaz kenarında bir kalesi kalmış. O da İstanbul...

Çandarlı: Hünkarım, şahsen ben, Papalıktan, Venediklilerden, Cenevizlilerden, Macarlardan yardım gelir diye endişe etmekteyim.

Fatih: Onları da düşündüm Lala. Hatta haçlılar, Macarların yanı sıra Sırları da kandırabilirler.

Zağnos Paşa: Hünkarım, ben buna ihtimal vermiyorum. Ayrıca Avrupa'da böyle bir hazırlık da yok...

Molla Hüsrev: Hünkarım, Venedikliler hep güçlüden yanadır.

Karaca Paşa: Şu anda güçlü biziz. Ordumuz, Avrupa'nın ve Anadolu'nun en güçlü ordusu.

Çandarlı: Bir tehlike daha var. Şu anda Katolik ve Ortodoks kiliseleri, birleşme kararı almışlar. Aralarındaki mezhep ayrılığını ortadan kaldırıyorlar.

Fatih: Bu mümkün müdür Gürani Hocam?

Molla Gürani: Hünkarım, nazari olarak evet. Ancak inanç konusu, konsil kararıyla kolay kolay değıştirilemez. 1400 yıllık ayrılık, birkaç papazın ittifakıyla bir anda ortadan kalkmaz. Bunu halk, pek kabul etmez.

Fatih: Bence de Lala, o ihtilaf, kıyamete kadar sürer. Bizans'ı kurtarmak için bile bir araya gelemezler.

Çandarlı: Devletlü Hünkarım, bana gelen haberlere göre papalık, yardıma hazırlanıyormuş.

Fatih: Her duyduğuna inanma Lala. (Sesinin tonunu biraz daha yükselterek) Onlar gibi düşünmeyi bırak da Bizans'ı nasıl dize getirebiliriz? Biraz da onu düşün. (Çandarlı, başını önüne eğip susar.) Kimse aksini düşünmeye kalkışmaya. Bu konuda hata yapan, bedelini kellesiyle öder. (Diğer komutanlara döner.) Bu, sadece kara savaşı değildir. Donanmamıza da çok iş düşecektir. Kaptan Paşa, hazırlıklar ne durumdadır?

Baltaoğlu: Hünkarım, emirlerinizi ikmal etmek üzereyim.

Fatih: Eksik nedir?

Baltaoğlu: İşi çabuklaştırmak istiyorum. Kereste, demir ve usta ihtiyacımız var.

Fatih: İhtiyaçlarını bildiresin ki derhal temin edile. (Baş vezirine bakarak) Baş vezirim, gereğini yerine getire.

Çandarlı: Ferman Hünkarımındır.

Fatih: Gemilere yerleştirilecek toplar tamam mı?

Baltaoğlu: Gelibolu'daki dökümhanelerin kapasitesi yetersiz.

Çandarlı: Hünkarım, onları Edirne'de döktürüp göndereyim.

Fatih: Toplar, Haliç'teki Bizans gemilerini dövebilmeli.

Baltaoğlu: Ancak Bizanslılar, Haliç'e büyükçe bir zincir çekmişler. Orayı geçmek imkansız derler.

Fatih: Paşa, paşa, mazeret istemem. Ne gerekiyorsa söyle vereyim. Şunu unutma ki biz, imkansız mümkün hali getirmekle mükellefiz. Zamanı gelince Haliç'e nasıl girdiğini hepiniz göreceksiniz. (Turahan Beye döner.) Akıncılar ne yapıyor Turahan Bey?

Turahan Bey: (Bir adım öne çıkıp padişahı selamladıktan sonra) Hünkarım, Sofya'dan Mora'ya at koşturuyorlar. Keferenin toplanmalarına fırsat vermiyorlar.

Fatih: Emrinde kaç sipahi var?

Turahan Bey: Kırk bine ulaştı Hünkarım.

Fatih: Âlâ, âlâ... (Rumeli Beylerbeyi Karaca Paşa'ya dönerek) Karaca Paşa, Rumeli'de durum nedir? Hazırlıklar ne durumdadır?

Karaca Paşa: Hünkarım, Rumeli’de sükunet hakimdir. Hazırlıklarımız sürmektedir. Şu anda yüz yirmi bin sipahi, emrinize amadedir. Her an sefere çıkmaya hazırdır.

Fatih: Bu, uzun ve çetin bir kuşatma olacaktır. Ona göre talim yaptırın.

Karaca Paşa: Baş üstüne Hünkarım.

Fatih: İshak Paşa, sen Anadolu Beylerbeyisin. Emrinde ne kadar asker var?

İshak Paşa: Şevketlü Hünkarım, muhtelif yerlerde olmakla beraber, cem’an yüz yirmi bin askerim var.

Fatih: Sen de askerlerini muhasaraya göre talimleyesin.

İshak Paşa: Emriniz, başım üstüne Hünkarım.

Fatih: Bilirim seni; kuşatıp da alamadığın hiçbir kale yoktur.

İshak Paşa: Bu uğurda canımız fedadır.

Fatih: Zağnos Paşa, yeniçeri gücümüz ne durumdadır?

Zağnos Paşa: Yeniçeri ağası Mustafa Paşa’dan aldığım bilgiye göre on bin kadardır. Sekiz bin de süvarimiz vardır. Lağımcılar üç bin, topçu birliği altı bin civarındadır.

Fatih: Topçu birliğini takviye edesin. Onlara çok iş düşecek.

Çandarlı: Şevketlü Hünkarım, yeni ve büyük topların dökümü devam ediyor. Esas ihtiyaç, o zaman belli olacaktır.

Fatih: Haklısın Lala. Ordumuzun her kesimine fermanımı bildiresin. Bahara kadar tüm hazırlıklarını tamamlayalar. (Seyirciye döner.) Kırlarda çiçekler açarken, kırmızı laleler mor menekşeler dağı ovayı donatırken kuşatacağız Bizans’ın son kalesini. (Şeyhülislama döner.) Ne dersin Akşemsettin hazretleri; fetih bize nasip olacak mı?

Akşemsettin: Oğul, niyetin halistir. Yolun Hak yoludur. Gayretin ila-i kelimetullah içindir. Ümmet-i Muhammed’e düşen, gönül birliğidir, duadır. Burada ayrılık gayrılık olmaz. Zaman, birlik zamanıdır. Herkes gibi ben de dilerim ki İstanbul’u fethedesin, Hazret-i Nebi’nin methine layık komutan, sen olasın.

Fatih: Duanız himmetine hocam... Duanız himmetine... (Işıklar söner.)

TABLO VIII

(İmparator, tahtında oturmaktadır. Bir yanında Patrik Genedios ve Kardinal İzodor, diğer yanında Başbakan Grandük Lukas Notaras ve Jüstinyani bulunmaktadır. Konuşmalar sürerken fonda kısık bir sesle klasik batı müziği duyulur.)

İmparator: Bir süredir müzakere ediyoruz ama ortada umut verici bir şey yok. Boğaza o hisarı yaptırmayalım, gerekirse savaşalım dedim, cesaret edemediniz.

Notaras: Haşmetli İmparatorum, durum çok vahimdi. Kale inşaatında çalışan binlerce işçi vardı. Padişahın çevresinde de en az elli, altmış bin kişilik bir ordu... Boğazı yepyeni kadirgalar kaplamıştı. Üzerlerinde kocaman kocaman toplar vardı.

Jüstinyani: Biz Cenevizliler, onları haklayabilirdik.

İmparator: Bırakın boş sözleri. Cesaret edemediniz. Hep barış teklifinde bulunmamı istediniz. Elçiler gönderdik de ne oldu? Azarlandılar, aşağılandılar. Eli boş döndüler.

Notaras: Macarları kışkırtalım. Batıdan yardım isteyelim.

İsodor: Sadece Macarlar değil, tüm haçlılar hazır... Papa hazretleri, gerekeni yapacaktır. Yeter ki şu kiliselerin birleşmesi tamamlansın.

Notaras: Papadan hayır gelmez. O, kiliselerin birleşmesini değil, Ortodoks kilisesinin yok olmasını istiyor.

İsodar: Hayır, biz, Katoliklerle Ortodoksların tek çatı altında, tek kilisede toplanmalarını istiyoruz sayın Notaras.

Notaras: Bizans halkı öyle düşünmüyor, sayın Kardinal İsodor.

İmparator: Grandük Lukas Notaras, iyi araştırdınız mı; halkım ne düşünüyor?

Notaras: Haşmetli İmparatorum, halkın büyük çoğunluğu, dinini kaybetme endişesindedir. Katoliklere teslim olmaksızın ölmeyi tercih ediyorlar.

İsodor: Haşmetli İmparatorumuz, Ayosofya’da yapılan ayinde kiliseler birleşti. Halk memnundu.

Notaras: Orada sadece sizin davet ettikleriniz vardı. Halk ise dışarıda feryat ve isyandıydı.

İmparator: Anlaşıldı Grandük Notaras. Sen, kiliselerin birleşmesini doğru bulmuyorsun.

Notaras: Bunun samimi bir birleşme olmadığını düşünüyorum. Bence bu, Osmanlı korkusuyla Papa'ya teslim olmaktır. Durum böyle olunca ben de İstanbul'da Katolik kühahı görmektense Osmanlı sarığı görmeyi tercih ederim.

İmparator: Notaras, bu çok ağır oldu. Neyse. Patrik Genedios, sen ne dersin?

Genedios: (İstavroz çıkartarak) Tanrı'ya, İsa Mesih'e sığınmak lazım. Papa'ya sığınmakla hem İstanbul'u hem de dinimizi kaybederiz.

İmparator: Patrik hazretleri, haddi aşyorsun.

Genedios: Ben, İstanbul'u ve Ayasofya'yı düşünüyorum. Vatanımı ve dinimi kaybetmek istemiyorum.

İmparator: Patrik hazretleri, bırakalım bunları. Birleşme bitmiştir. Önümüzde çetin günler vardır. Mehmet Han, çetin bir hükümdardır. Öncekilere hiç benzememektedir. Şimdiye kadar bizi oyalamıştı ama şimdi açıkça İstanbul'u istiyor. Ya teslim edin yahut gelip alırım diyor.

Jüstinyani: Gelse de alamaz, Haşmetli İmparatorum. Biz Cenevizliler, tüm gücümüzle yanınızdayız. Venedikliler, zaten doğal müttefikiniz. Papalıktan çıkan yardım gemileri, Ege sularına kavuştu bile. Bir de Macarları kışkırtabilirsek bu iş tamam demektir.

İmparator: (Vaziyetten memnundur.) Sizlerden böyle şeyler duymak istiyordum... Öyleyse yardımlar gelene kadar biz de surların bakım ve onarımını yaparız.

Notaras: İmparatorum, surların onarımı için en az on bin kişi lazım. O kadar usta ve ameleli temin etmek zor.

İmparator: Askerlerden ayır.

Notaras: O kadar asker ayıramam ki...

İmparator: Şehir halkını çağır.

Genedios: Halk kırgın. Yardıma gelmezler.

İmparator: Genedios, sen sus... Seninle hesabım sonra...

Notaras: Yani halk, gönüllü çalışmaz.

İmparator: Gönüllü gelmezlerse zorla getirip çalıştırın. Dövün, kırbaçlayın ama surları baştan başa onarın. Zira en önemli savunmamız surlar... Ancak surlar durdurur Osmanlı ordusunu.

(Işıklar söner.)

TABLO IX

(İki ihtiyar, kilise merdiveninde oturmuşlar, sohbet ediyorlar. Bu esnada kiliseye girip çıkanlar ve yoldan geçenler olmaktadır. İhtiyarlar, bunların sohbetlerine de şahit oluyorlar.)

İhtiyar: Maria, sen de mi yoruldun?

İhtiyar kadın: (Örgü örmektedir.) Yoruldum ya...

İhtiyar: Dünkü yağmurda neredeydin?

İhtiyar kadın: Evdeydim. Pencereden seyrettim.

İhtiyar: Ne kadar şiddetliydi! Sokakları sel aldı. Dükkanlar suyla doldu. Mahzenlerdeki şarap ve erzak mahvoldu.

İhtiyar kadın: Çok korkunçtu. Gök gürültüsü, yeri göğü inletiyordu. Yıldırımlar düşerken kıyamet koptu sandım.

İhtiyar: Şehrin her köşesine ateş topu düşmüş. Gökten taş yağmış. Öyle diyorlar... Sabaha da depremle uyandık.

İhtiyar kadın: Bunlar, Tanrı'nın gazabı... Taş da yağar, bela da. Deprem de olur, kıyamet de kopar.

İhtiyar: Haklısın... İmparator da sapıttı, Patrik de.

İhtiyar kadın: Kiliseleri birleştiriyoruz diye Vatikan'ın emrine girdiler. Dinimizi bırakıp Katolik olmaya kalkıştılar.

İhtiyar: Güya Katolik dünyasından yardım gelecekti.

Rahip: (Bir rahibeyle dertleşerek kiliseden çıkarlar.) Bu, birleşme değil, Papa'ya teslim olmaktır. Biliyoruz ki Papa'dan bize hayır gelmez.

Rahibe: Zamanında onların zulmünü de yaşadık. 1204 yılında Haçlı Ordularıyla İstanbul'a giren Latinler; evleri, çarşıları yağmaladılar. Kadınlara, kızlara tecavüz ettiler. Koca şehri harabeye çevirdiler. Bunu asla unutamayız.

Rahip: İstanbul'da Latin külâhı görmektense Osmanlı sarığı görmeyi tercih ederim.

Rahibe: Ben de...

Rahip: O sapkınlar, Kutsal Ruh'un yalnızca Baba'dan değil, Baba ve Oğul'dan geldiğini kabul etmedikçe Bizans halkı, kiliselerin birleşmesini asla onaylamaz.

Rahibe: Şahsen ben, Ortodoks bir aileden geliyorum. Öyle büyüdüm. Mezhep değiştirmeyi asla kabul etmem.

Rahip: Kabul etmesek de bir süre susmak zorundayız.

- Rahibe:** Ben susmayacağım. Bizans halkı duysun bu sözümü: Katolik olmaktansa Müslüman olmaya razıyım. Bakın da görün. (Çevredekilerin şaşkın bakışları arasında dizlerini yere koyup kelime-i şehadet getirmeye başlar.)
- Rahip:** Sen ne yapıyorsun? Muhammedî oldun. İsa Mesih'i kızdırdın.
- Rahibe:** (Ayağa kalkarak) İçimden geldiği gibi hareket ettim. Müslümanlığı seçtim. Papazların ve kiliselerin kavgasından kurtuldum. (Tartışarak çıkarlar.)
- İhtiyar:** Vaziyet kötü... Bunlar bile can düşmanımızın dinine geçerse var git, sen hesap et gerisini.
- İhtiyar kadın:** İsa Mesih de Kutsal Meryem de bize yardım etmez artık.
- Sütçü:** (Omzunda süt güğümüyle girer.) Sütçü... Sütçü geldi... Süt alan... Sütçü geldi, sütçü...
- İhtiyar:** Halk, ekmek bulamıyor. Sütü kim alır ki?..
- Sütçü:** Haklısın be ihtiyar. Sabahtan beri dolaşırım, bir maşrapa süt satamadım.
- İhtiyar kadın:** Zor be oğlum... Unu, nişastayı sulandırıp mama diye çocuklarına veriyorlar. Süt alacak hal mi kaldı?
- Sütçü:** (İstavroz çıkartarak) Bu günlerde ben de korkuyorum. Üzerimizde kara bulutlar dönüyor. Ayasofya'nın tepesinde üç gündür öten baykuşu kimse susturamadı. (Elini dizine vurarak) Bizans gidiyor. Tanrı da artık bizi korumuyor... (Çıkarken) Sütçü... Sütçü geldi, sütçü...
- İhtiyar:** Dedim ya, vaziyet kötü...
- Manav:** (Elinde iki küfe, boynunda teraziyle girer.) Ispanak var, pırasa var. Taze bunlar, taze.
- İhtiyar:** Evladım, işler nasıl?
- Manav:** İş yok be babalık. Sabahtan beri dolaşırım, sadece bir okka pırasa sattım.
- İhtiyar kadın:** Bu sıra kazanlarda aş değil, dert pişiyor. Halk, yarı aç, yarı tok geziyor.
- Manav:** İşte sebze... Alsın, pişirsinler.
- İhtiyar kadın:** Alacak para nerde?!...
- Manav:** Eeee... Biz, ekmek parasını nasıl çıkartacağız?
- İhtiyar:** Biz ne bilek? Onu, imparatora sor.
- Manav:** (Endişeyle bakınarak giderken) O tehlikeli. O bizi aşar.

Çocuk: (Yırtık elbiseli bir çocuk, demir tekerleğini çevirerek içeri girer.) Korkunç, çok korkunç...

İhtiyar kadın: Evladım, korkunç olan ne?

Çocuk: Kocaman bir balık bulundu.

İhtiyar: Nerede?

Çocuk: Altın kapı kıyısında... Dev gibi, ölü balık...

İhtiyar kadın: Ölü mü?

Çocuk: Ölü... Balıkçılar, hiç böyle yaratık görmedik diyorlar.

İhtiyar: Nasıl bir balık?

Çocuk: Yüzü insana benziyor. Gövdesi balık gibi... İki tane de yüzgeci var ki dev ayak gibi... Korkunç...

İhtiyar: Kim dedi bunu?

Çocuk: Gözlerimle gördüm. Kocaman bir şey...

İhtiyar kadın: Ne yaptılar onu?

Çocuk: Kokularından manastırın bahçesine gömdüler.

İhtiyar: (İstavroz çıkartarak) Bunlar, hep işaret... Felaket habercisi... Vaziyet kötü... (Bu esnada bir asker girer.) Evladım vaziyet nasıl?

Asker: Bizimki mi?.. Kötü...

İhtiyar kadın: Aylardır süren hazırlıklar, boşa mı gitti?

Asker: Gitmedi ama yetersiz. Bu sefer düşman çetin... Bu padişah, ötekilere benzemiyor.

İhtiyar: Gelsinler... Surlara takılıp kalırlar.

Asker: Öyle toplar yapmışlar ki surları bile uçurur diyorlar. Bir topu, altmış manda zor çekiyormuş. Her topun etrafında beş bin asker varmış. Her bir güllesi, altı yüz kiloymuş. Vurduğu yeri uçuruyor, düştüğü yeri göçürüyormuş.

İhtiyar kadın: Yavrum, askeri o kadar çok muymuş?

Asker: Çokmuş... Kimi yüz bin diyor, kimi iki yüz bin. Trakya ovasını doldurup geliyormuş.

İhtiyar: Olsun, yine de alamazlar İstanbul'u.

Asker: Bilmem... Durum tehlikeli.

İhtiyar: Korkma evladım. Denizden yardım gelir iki günden....

Asker: Deniz yolları da tutulmuş. Boğazda Osmanlı donanması, kuş uçurtmuyor.

Çocuk: Eyvah!... Annem çok korkuyor. Söyleyim de mahzene saklansın.(Hızla çıkar.)

Asker: Dedim ya... Vaziyet kötü...

İhtiyar kadın: Umudumuz, Tanrı'ya kaldı. Kutsal Meryem, bizi korur.
(İstavroz çıkartırken ışıklar söner.)

TABLO X

(Mabeyinci Frantes ve Grandük Notaras, İmparator Kostantin Drages'i bekliyorlar.)

Notaras: (Beklemekten sıkılmıştır.) Ne bekleyip duruyoruz? Çok önemli bir konu mu var?

Mabeyinci: Şehir kuşatıldı. Elbette olacak.

Notaras: Her türlü tedbir alındı. Surlar güçlendirildi. Hendekler ayıklandı. İçi suyla dolduruldu. Mahzenlerimiz erzak ve şarapla dolu. Endişe edilecek bir şey yok.

Mabeyinci: Notaras, sen böyle demezdin. Ne oldu sana?

Notaras: Kim böyle derdi?

Mabeyinci: İmparatorumuz Kostantin Dragezes...

Notaras: Ben, kimin sayesinde bu makamdayım?

Mabeyinci: İmparatorumuz sayesinde.

Notaras: Öyleyse onun gibi düşünmek, onun gibi konuşmak gerek.

Jüstinyani: (Zırhlı bir komutan olarak yalın kılıç girer.)

Günaydın dostlar.

Notaras: Günaydın.

Mabeyinci: Tam teçhizat, savaşa hazırsın.

Jüstinyani: Şartlar, onu gerektiriyor. Görmüyor musunuz, Türkler surlara dayandı.

Notaras: Orada bekler bekler giderler.

Mabeyinci: Ya gitmezlerse?...

Jüstinyani: Gitmezlerse yağlı paçavrayla, Grek ateşiyle yakarız.

Mabeyinci: Ya Haliç'ten girerlerse?....

Jüstinyani: Haliç'i zincirledik. Hiçbir yabancı gemi yanaşamaz.

Mabeyinci: (Ayak seslerini dinlemeye başlar.) İmparator hazretleri geliyor. (Hepsi, hazır vaziyette beklerler.)

İmparator: (Öfkeyle girer ve dolaşır. Sonra tahtına oturur. Bu esnada fonda piyano resitali başlar.) Beklenen gün

geldi. Hem de göz göre göre... Adam, önce Anadolu Hisarı'nın karşısına Rumeli Hisarı'nı yaparak boğazla bağlantımızı kesti. Sonra Marmara'dan takviye gelişini engelledi. Kısa sürede tüm hazırlığını tamamladı.

Mabeyinci: Sultan Mehmet, çok genç, savaşmayı pek bilmez.

Bizans, böyle bir komutanın kuşatmasına teslim olmaz.

Notaras: Direniriz, canımızı ortaya koyarız.

Jüstiniani: Bizi, kolay kolay teslim alamaz.

Mabeyinci: Sultan Mehmet elçi göndermiş; görüşmek ister.

İmparator: Nerede?

Mabeyinci: Sarayda.

İmparator: Yabancıları saraya sokmayın demiştim.

Mabeyinci: Sultanın elçisi olduğunu söyleyince mecbur kaldık.

İmparator: Mecbur kalsanız da tehlikeli... Öylelerini saraya en yakın kapıdan alın demiştim.

Mabeyinci: Öyle ettik, efendim. Şehri gezmesine ve hazırlıkları görmesine fırsat vermedik

İmparator: İyi etmişsiniz. Şimdi nerede?

Mabeyinci: İsterseniz hemen içeri alayım.

İmparator: Al içeri. Ne diyecekmiş, bakalım.

Notaras: (Mabeyinci çıkarken) Belki barış teklifi için gelmiştir.

Jüstiniani: Barış yetmez. Teslim olmaları şart.

Mahmut Paşa: (Mabeyinciyle birlikte girer. İmparatorun karşısında durup elini kalbinin üzerine koyarak) Selam İmparator hazretleri. (Bu arada piyano resitali kesilir.) Ben, Osmanlı Sultanı Murat Han-ı Sani oğlu Sultan Mehmet Han'ın elçisi Mahmut Paşa'yım. Sultanımın selamlarını getirdim.

İmparator: Hoş geldiniz, safa geldiniz. Mehmet Han, genç ve akıllı bir sultandır. Umarım iyi haberler getirmişsindir.

Mahmut Paşa: Görevimiz, padişahımızın mesajını iletmekten ibarettir, efendim.

İmparator: Mesajı nedir?

Mahmut Paşa: (Mektubu çıkartıp okumaya başlar.) *“Osmanlı Sultanı Murat Han-ı Sani oğlu Sultan Mehmet Han'dan Bizans İmparatoru Kostantin Dragazes'e. Malumunuz olduğu üzere bir kaleden ibaret olan Bizans'ı kuşatmış bulunuyorum. Şehri teslim etmekten başka bir çaren*

yoktur. (İmparator, ellerini ve dişlerini sıkmaya başlar. Yüzündeki ve gözündeki tikler, belirginleşir.) Şayet şehri savaştan teslim edersen sana ve aile efradına her türlü kolaylığı gösteririm. Can ve mal güvenliğinizi sağlarım. Dilediğiniz yere yerleşmenize izin veririm. Refah içinde yaşamanızı sağlayacak maaş bağlarım. Halkın da malına mülküne dokunmam. Dinini ve dilini serbest bırakırım. Amma huzur bozucu hiçbir harekete de izin vermem. Şayet şehri teslim etmezsen, surları yıkıp yine şehre gireceğim. Ondan sonrasını sen düşün. O zaman taş üstünde taş bırakmam...”

İmparator: (Mektubun bitmesini beklemeden hiddetle ayağa kalkar.) Sayın elçi, anlaşıldı. Sultan, bizi tehdit ediyor.

Mahmut Paşa: (Mabeyinciye mektubu teslim eder.) İmparator hazretleri, sultanımız, niyetinde ciddidir. Şimdiye kadar söyleyip de yapmadığı olmamıştır. Beni bir elçi değil de dost gibi görürseniz, size derim ki bir anlaşma yaparak şehri teslim ediniz.

İmparator: Sayın elçi, söyle padişahına; bu şehri asla teslim etmeyeceğim. Cesedimi çiğnemeni asla...

Mahmut Paşa: İmparator hazretleri, acele etmeyiniz. Yirmi dört saat süreniz vardır. Düşününüz, devlet adamlarınız ve komutanlarınızla durum değerlendirmesi yapınız.

İmparator: Kararım kesindir. Sonuna kadar savaşıcağım.

Mahmut Paşa: Son kararın bu mu?

İmparator: Evet, evet, evet... Padişahına söyle; kanımın son damlasına kadar savaşıcağım. Ancak...

Mahmut Paşa: (Dikkatle izler.)

İmparator: (Biraz bekledikten sonra) Dostça yaşamak istiyorsa kuşatmayı kaldırsın. O zaman ona tabi bir vilayet olarak kalmayı kabul ederim. Vergi de veririm. Teklifimi kabul ederse oturup anlaşırız. (Bir iki tur attıktan sonra yerine oturur. Ağlamsı bir ses tonuyla) Sultanınızın mülkü geniştir. Bu şehirden, bu zavallı insanlardan ne istiyor? Anlaşalım, kardeşçe yaşayalım.

Mahmut Paşa: Efendim, son kararınız nedir?

İmparator: (Birden sertleşir.) Vergi vermeye hazırım. Ama şehri asla teslim etmem, edemem. Zira bu şehir, bana

atalarımın armağanıdır. Onlara ihanet edemem.

Mahmut Paşa: Efendim, bu cevabı sultanıma iletmeğ istemem.
Gazab-ı şahanesi çok şedit, akıbeti de çok elim olur.

İmparator: (İstavroz çıkartarak) Bizans'ı İsa Mesih korur.
Önceki kuşatmalarda olduğu gibi Kutsal Meryem, bu kuşatmada da imdadımıza yetişir. (Kendini toparlayıp ayağa kalkar.) Sultanınıza selamlarımı ve dostluk dileklerimi iletin. Barışa hazır olduğumuzu bildirin.
(Perde kapanır.)

ÜÇÜNCÜ PERDE

TABLO XI

(Fatih, Otağ-ı Hümayun'da Zağnos Paşa ve Şahabettin Paşa ile durum değerlendirmesi yapıyorlar. Padişah, harp planlarını önüne sermiş, gelişmeleri aktarıyor.)

Fatih: Zağnos Paşa, durum ciddi. Kuşatma başladı. Toplar ateşlendi. Ama hala surda bir gedik açamadık.

Zağnos Paşa: Hünkarım, henüz işin başındayız.

Fatih: Biliyorum. Lakin sadece karadan saldırıyoruz. Bu şekilde sonuç alamayız.

Zağnos Paşa: Kaptan-ı Derya Baltaoğlu Süleyman Paşa, deniz harbinde mahirdir. O da denizden saldıracaktır.

Fatih: Gemilerimiz, Haliç'e yaklaşamıyor. Toplarının menzili de oraya yetişmiyor. Bir türlü savaş düzenine giremiyorlar.

Zağnos Paşa: Beklemek ve ilk fırsatta Haliç'e girmek lazım.

Fatih: Ancak beklemeye tahammülüm yoktur.

Şahabettin Paşa: Başka çaremiz yok.

Fatih: Var... Bence var... Ya zinciri kırıp gireceğim ya da Galata sırtlarını aşıp gireceğim.

Zağnos Paşa: Nasıl?

Şahabettin Paşa: Çok denedik ama zinciri kıramadık.

Fatih: Öyleyse donanmayı Galata sırtlarından aşırıp Haliç'e gireceğim.

Zağnos Paşa: Yani gemileri karadan mı yürüteceğiz?

Şahabettin Paşa: Bu imkansız.

Fatih: Tarihte bunun pek çok örneği var. Burada ilk uygulayan ise biz olacağız.

Zağnos Paşa: Bu bir tasarı mı yoksa karar mı?

Fatih: Kararım katidir... Size şu kadarını söyleyeyim ki ben, günlerce keşif yaptım. Gemilerin güzergahını tespit ettim. Gerekli olan kızakların yapılmasını da emrettim. Oraları sizlere göstereceğim. Bu, şimdilik devlet sırrıdır. Bilesiniz ki gemiler, karadan yürütülecektir.

Silahtar Ağa: (İçeri girer.) Hünkarım, Mahmut Paşa, Bizans'tan gelmiştir. Huzura kabulünü arz eder.

Fatih: Gelsin. (Silahtar Ağa çıkar. Mahmut Paşa girer, selam ve hürmetlerini arz eder.) Söyle Paşa, cevap nedir?

Mahmut Paşa: Hünkarım, imparator şehri teslim etmiyor. Ancak münasip göreceğiniz bir vergi ödeyerek antlaşma yapmak istiyor.

Fatih: Demek ki imparator, savaşı göze alıyor.

Zağnos Paşa: Hünkarım, acaba İmparatorun güvendiği yerler mi vardır?

Mahmut Paşa: Bana bir şey açıklamadı ama yabancı ülkelerden yardım vadi almış olabilir.

Fatih: Onların hepsi hayal... (Hiddetle ayağa kalkar. Gür sesle) Ya Bizans beni alır ya da ben Bizans'ı. Bu böyle biline. (Mahmut Paşa'ya) Sen çıkabilirsin. (Mahmut Paşa, geri geri çıkar. Zağnos Paşa'ya) Lala, hocalarımla beraber dolaşıp orduya moral veresiz. Daima duada bulunasınız. Sizlere güveniyorum. Yüce Rabbimin izni ve erenlerin himmetiyle bu şehri alacağım.

Silahtar Ağa: (Heyecanla girer.) Sultanım, Macar elçisi geldiler. Huzura kabulünü arz ederler.

Fatih: Önce Veziriazam Çandarlı Halil Paşa'ya götür. O, gerekeni yapar.

Zağnos Paşa: Yoksa Macar kralı savaş mı ilan ediyor?

Şehabettin Paşa: Bizans'ın en çok umutlandığı, Macar kralıdır.

Fatih: Üç yıllık antlaşmamız var. Üzerinden henüz bir yıl bile geçmedi. Sanmam...

Zağnos Paşa: Belki Papa'dan emir almıştır.

Fatih: Papa'dan bir yel esse haberim olur. (Tahtına oturur.)

Zağnos Paşa: Belki henüz bize ulaşmamıştır.

Fatih: Paşa, Paşa, benim her yerde gözüm kulağım vardır. Gece gündüz hep dinlerim, hep gözlemlerim.

Silahtar Ağa: Sultanım, huzura çıkmakta çok ısrarlı... Krallarından mektup getirmiş.

Fatih: Öyleyse al içeri. (Silahtar Ağa, Macar elçisini içeri alır ve Sultan'ın karşısına kadar getirir. Macar elçisi, kendi usulünce sultanı selamlar.)

Macar Elçisi: Haşmetli Kralımız V. Laszlo'nun selam ve saygılarını getirdim ey Türk Sultanı.

Fatih: Kralınız Jan Hunyad değil miydi?

Macar Elçisi: O ayrıldı. Tüm yetkilerini, haşmetli kralımız V. Laszlo'ya devretti. Bu nedenle genç kralımız, beni size

bir mektupla gönderdi. (Mektubu çıkartır.)

Fatih: (Zağnos Paşa'ya) Lala, bak bakalım; ne istiyor genç kral?

Zağnos Paşa: (Mektubu alır. Açıp okumaya başlar.)

“Krallık yetkisini tamamen ele almış bulunuyorum. 1451 yılında Devlet-i Al-i Osman ile eski Macar Kralı Jan Hunyad arasında imzalanan antlaşma hükümlerinin iptal edilerek yeni bir antlaşma yapma niyetimi arz ediyorum...”

İmza: Macar Kralı V. Laszlo.

Fatih: Mesele anlaşılmıştır Lala. (Elçiye dönerek) Jan Hunyad, iyi bir dost ve gerçek bir müttefikti. Ancak yeni kralınız, iki ülke arasındaki güven ve anlayışı zedelemiştir. Antlaşmanın süresi dolmadan tek taraflı olarak feshetme kararı vermek iyi niyetle bağdaşmaz. Buna rağmen kralınızı tahta çıkışından dolayı tebrik ediyorum. (Birden ayağa kalkar. Yüksek sesle) Ancak Macar ordusu değil Tuna'yı geçmek, kıyısına bile yaklaşacak olsa bedelini ağır öder. Söyle kralınıza, bunu böyle bile. Sabrımızı ve gücümüzü denemeye kalkışmaya. (Silahtar Ağa'ya seslenir.) Silahtar Ağa, söyle muhafızlara; elçi hazretlerini topçu bölüğünün önünden uğurlayalar. Veziriazam Çandarlı Halil Paşa'ya da buyruğumdur: Elçiye ve maiyetine surları döven toplarımı göstere. Topun namlusunu ve güllesini anlata. Göre kefere gücümüzü de adımlarını ona göre ata.

Macar Elçisi: Yüce Sultanım, isterseniz yeniden anlaşabiliriz.

Fatih: Görüşme bitmiştir. Kralınız V. Laszlo'ya iyi niyet dilekelerimizi iletiniz. (Elçi ve Silahtar Ağa çıkarlar.) Gördünüz paşalarım, korkulacak bir şey yok. Macar Kralının savaş ilan etmeye cesareti yok...

Zağnos Paşa: Hünkarım, bu günlerde pek çok elçi gelir. Hepsinin maksadı farklı görünse de niyetleri aynıdır. Kimi vaziyeti müşahade etmek ister. Kimi de gördüklerini Bizans'a aktarır.

Fatih: Bilirim Lala, bilirim. Biz, bize düşeni yapalım kafi.

Şehabettin Paşa: Hünkarım, gemileri karadan yürütme fikri beni çok heyecanlandırdı. Keşke gerçekleştirebilsek...

(Biraz duraklar)Kimse düşünemez böyle bir şeyi...

Fatih: Şehabettin Paşa, unutma ki benim kudretimin yettiği şeylere onların hayalleri bile ulaşamaz.

(Işıklar sönerken bir yeniçeri içeri girer, sahnenin önüne kadar gelip şiir okuyarak sessizce çıkar.)

Allah'tan yardım ister semadan melekler

Yüklenin şahbazlarım haydi Allahü Ekber

Daha henüz ömrünün baharında genç Sultan

Diyordu ki; gemiler yürüyecek karadan

Tahta bir yol yapıp üstüne yağ sürülsün

Donanma bir gecede limana götürülsün.

TABLO XII

(Fatih, kendi otağında. Çandarlı Halil Paşa, Akşemsettin, Molla Gürani, Baltaoğlu Süleyman Paşa ve Hamza Beyle ayak divanındalar.)

Fatih: (Öfkeli öfkeli birkaç tur attıktan sonra Baltaoğlu Süleyman Paşa'yı sorgulamaya başlar.)Sana bir emir verdim. Zincirleri kırasın, Haliç'e giresin... Sen ne yaptın? Koca bir hiç... Paşa, bu ne rüsvalkıtır?!...

Baltaoğlu: (Tek gözü sarılıdır. Mahcup ve kaderine razı bir vaziyette) Hünkarım, donanmamız ve leventler, elinden geleni yaptı. Ben de tek gözümü kaybetme pahasına canhıraş saldırdım. Ama zincire bir türlü yaklaşamadık.

Fatih: Orada zincirleri bahane ediyorsun. Ya açık denizde dört gemiyle baş edemedin. Ki onlar, Bizans'a yardım getiren Ceneviz gemileriydi. (Bir tur daha attıktan sonra) Sana fermanımı hatırlayasın. Bu deniz harbinde bütün gemiler tutula ve askerleri tutuklana demiştim. Ya öl ya bu gemileri denize sokma demiştim.

Baltaoğlu: Ceneviz gemileri çok yüksekti. Yüksekten ateş etme imkanları vardı. Bizi hiç yaklaştırmadılar.

Fatih: Onlar, elbette öyle yapacaklardı. (Kamçısını şaklatıp bağırır.) Söyle, bana mantıklı bir mazeret söyle. İki yüz kadırğa yaptın. Neden bordolarını kefere gemilerinden yüksek yapmadın?

Baltaoğlu:

Fatih: Para istedin de vermedim mi? Malzeme istedin de temin etmedim mi? Usta istedin de göndermedim mi?

Baltaoğlu: Hepsini verdiniz Hünkarım... Ne olur, beni bağışlayın. (Padişahın ayağına kapanmak ister.)

Fatih: (Eliyle itekler.) Defol bire beceriksiz. Koca bir devletin onurunu iki paralık ettin. (Süleyman Paşa, iki büklüm geri çekilir.) Seni kaptanlıktan azlettim. Çık huzurumdan. Hesabın sonra görülecektir. (Silahtar Ağa ve iki yeniçeri refakatinde dışarı çıkarılır. Hamza Bey'e bakarak) Paşalarım, bundan böyle Gelibolu Sancak Beyi Hamza Bey, donanmamın kaptan-ı deryasıdır. Malumunuz ola.

Hamza Bey: Emriniz başım üstüne Hünkarım.

Çandarlı: (Kısa bir sessizlikten sonra) Hünkarım, günlerdir toplarla surları döveriz. Lağımcularımız, tünel açıp şehre ulaşmaya çalışırlar. Kulelerimizle hendekleri geçip surlara yaklaşmak isteriz. Lakin bir türlü varamadık, Bizans'ı dize getiremedik. Denizdeki başarısızlığımız da düşmana cesaret verdi.

Zağnos Paşa: (Kendi kendine mırıldanır.) Yine bir fitne kaynatacak.

Fatih: Lala, bilirim bunları... Teklifin nedir, onu söyle.

Çandarlı: Hünkarım, malumunuzdur ki Bizans, yıllık yetmiş bin düka altın vermeyi kabul ediyor. Pek çok talebimizi karşılayacak teklifler sunuyor. Bir taraftan da dünyayı ayağa kaldırmaya çalışıyor. Derim ki yol yakinken kuşatmayı kaldıralım. Fazla telefata vermeden çekilelim. Teklifim budur. Ferman, sultanımdır.

Fatih: Zağnos Paşa, ne dersin bu teklife?

Zağnos Paşa: Bu şartlar altında geri çekilmek, Bizans'ın zaferi olur. Bizler, fetih yoluna baş koymuşuz. Gayri kılıcımızı kınına sokmayız. Sonra çocuklarımıza ne deriz? Bize zafer müjdeleyen Resulullah'ın yüzüne nasıl bakarız? Şehit oluruz amma buradan asla geri dönmeyiz.

Fatih: (Cevaptan memnundur. Akşemsettin'e dönerek) Şeyhim, hocam, ilminize ve ferasetinize saygım sonsuzdur. Bu konuda siz ne dersiz?

Akşemsettin: Zağnos Paşa, doğru söyler. Biz. Buraya Resulullah (sav)'in müjdesine ulaşmak için geldik.

Mihmandar-ı Resul Ebu Eyübü'l-Ensari hazretleri de buraya o muştuya ulaşmak için geldi.

Fatih: Ki onun kabr-i şerifini de dün gece bulduk, Akşemsettin Hocam'ın himmetiyle.

Molla Gürani: Hünkarım, bu bir işaret olsa gerek. Feth-i Mübin, yakındır inşallah.

Fatih: İnşallah, Gürani Hocam, inşallah.

Akşemsettin: Umudum odur ki bu fetih, bu orduya nasip olacaktır. Buna inanırım, bunu söylerim. Bizler bu uğurda şehit olmaya hazırız. Lakin cihat meydanından kaçmak, asla doğru değildir. Takdir, Hünkarımındır.

Fatih: Gürani Hocam, bir de sizin fikrinizi almak isterim.

Molla Gürani: Oğul, daha işin başındayız. Elbette bazı zorluklarla karşılaşacağız. Endişeye kapılmaya, ümitsizliğe düşmeye hacet yoktur. Neticeye ulaşmaya kadar devam etmek lazımdır. Demem odur ki bize düşen, her türlü tedbiri almaktır. Zaferi nasip edecek olan Cenab-ı Hak'tır. O'na inanmak ve O'na güvenmek gerektir. Şahsen ben, Veziriazamın endişesine katılmıyorum. Ferman Hünkarımındır.

Çandarlı: Ben demek istemiştım ki Hünkarım...

Fatih: (Dişlerini sıkıp elini yumruklayarak) Hey gidi Koca Halil, dua et ki babam yadigarısın...

Çandarlı: Ferman Hünkarımındır. Benim sizden gayri fikrim ve maksadım yoktur.

Fatih: Olmaya Lala, olmaya... Rical-i devlette ihtilafa mahal olmaya.... (Işıklar sönerken fondan fetih hadisi ve anlamı okunur..)

TABLO XIII

(Mehter, top ve çığlık sesleri arasında Tekfurun sarayında Grandük Notaras, Cenevizli komutan Jüstinyani, Kardinal İodor, Patrik Genedios, liman komutanı Auvixe Diedo ve mabeyinci durum değerlendirmesi yapmaktadırlar.)

Notaras: (Pencereden Haliç'e bakar. Öfkeyle haykırır.) Bu ne cüret? Bu ne pervasızlık? Diedo, zincirleri kim açtı?

Diedo: Zincirler, hiç açılmadı, efendim.

Notaras: Öyleyse Osmanlı donanması, Haliç'e nasıl girdi?

Jüstinyani: Hem de yetmiş iki gemi birden...

Genedios: (Pencereden bir daha bakar.) Ben de rüya sanmıştım ama gerçek...

Notaras: Sultan da ordusu da tam bir çılgın... Gözü kara adamlar... Ne cesaret buraya gelebilirler?

İsodor: Çıngından her şey beklenir.

Notaras: (Mabeyinciye) İmparatora haber verdin mi?

Mabeyinci: Verdim. Ayıkmaya çalışıyor.

Jüstinyani: Yine akşamdan mı kaldı?

Mabeyinci: Deniz zaferini kutlamak için birkaç kadeh atmıştı.

Genedios: Birkaç kadehle yetinmez. Yine bir testi devirmiştir.

Notaras: Erken başlamış kutlamaya. Şimdi vaziyeti görünce ne diyecek?

Diedo: Yine bizi suçlar. Liman komutanısın diye önce bana çatar.

İmparator: (Gözlerini ovalayarak girer.) Ne oldu? Niye toplandınız?

Notaras: Vaziyet kötü...

İmparator: Ne oldu ki?...

Notaras: Osmanlı donanması Haliç'te...

İmparator: Olamaz... Giremezler, gelemezler...

Jüstinyani: Hem de yetmiş iki gemi, Haliç'e demir atmış.

İmparator: (Pencereden bakıp vaziyeti gördükten sonra Diedo'ya öfkelenir.) Diedo, sen liman komutanısın. Zincirlere niye hakim olmadın?

Diedo: Haşmetli İmparatorum, zincire hiç yanaşmadılar ki...

İmparator: Ya bunlar ne?

Diedo: Gemileri dağdan indirmişler. Hem de gece karanlığında.

İmparator: Olur mu öyle şey? Saçmalamayın. Dağdan gemi indirilir mi? Bırakın bunları, bana doğru dürüst anlatın.

Sergio Galimberi: (Tartışmalar sürerken heyecanla girer.) Selam Haşmetli İmparatorum.

İmparator: Tam zamanında geldin Sergio Galimberi. Sen, güvendiğim bir istihbaratçısın. Bu gemilerin durumunu bilirsin.

Sergio: Yüce İmparatorum, günlerdir Osmanlı donanmasını izliyordum.

İmparator: Öyleyse anlat.

Sergio: Sultanın ordusu, çok disiplinli. Şafak sökerken top atışıyla uyanıyorlar. Saf saf diziliyorlar. Yüz bini aşkın

asker, hep birden sabah ayini yapıyorlar. İmamlarının komutuyla hep birden eğilip doğruluyorlar, yatıp kalkıyorlar. Görmelisiniz, muhteşem bir manzara.

İmparator: Geç bunları. Donanmadan bahset. Bunlar, Haliç'e nasıl indiler?

Sergio: Ben de oraya gelecektim, Haşmetli İmparatorum.

İmparator: Çabuk söyle.

Sergio: Son günlerde bir tuhaflık olduğunu fark ettim. Haliç'e umumi bir hücum olacak diye bekliyordum. Donanma, birden bire Beşiktaş sahillerine çekildi.

İmparator: Sen de o tarafa geçseydin.

Sergio: Ben de öyle ettim. Baktım ki orada hummalı bir çalışma var. Birkaç saat içinde binlerce, amele yolları düzlediler, üzerine yuvarlar kalaslar dizdiler. Başladılar kalasları yağlamaya. Sonra gemileri denizden çıkartıp kızaklarla bu kalasların üzerine yerleştirdiler.

İmparator: Sonra...

Sergio: Sonra binlerce manda koşuldu. İnsanlar ve mandalarla bu gemiler dağlardan aşırılıp Haliç'e indirildi.

Notaras: Sen, bunları bizzat gördün mü?

Jüstinyani: Yoksa uyduruyor musun?

Sergio: Bizzat (İstavroz çıkartarak) şu gözlerimle gördüm.

İmparator: Bize niye daha önce haber vermedin?

Sergio: Haliç'i dolanıp saraya ulaşmam zaman aldı.

İmparator: Tamam, çıkabilirsin. (Sergio çıkar. Biraz düşündükten sonra) Diedo, donanmana hakim ol. Osmanlı donanmasına hareket imkanı bırakma. Taciz atışlarıyla sürekli sıkıştır.

Sergio: Lakin donanmamız, zor durumda. Zincirin dışındaki gemilerden ve Haliç'teki donanmadan da sürekli taciz atışı yapıyor.

İsodor: (Pencereden bakmaktadır.) Bakın bakın... Sultanın askerleri bir şeyler yapıyorlar.

Genedios: (Pencereden bakar.) Köprü gibi bir şey.

Jüstinyani: (Pencereden bakar.) Bunlar, tam çılgın... Burnumuzun dibine gelmişler. Fıçıları, kayıkları birbirine çivileyerek köprü yapıyorlar. Haliç'in iki yakasını birbirine bağlıyorlar.

Diedo: (Pencereden bakarak) Bu çok tehlikeli. Bu köprüden beş asker yan yana geçebilir.

Jüstinyani: Öyleyse buradan top da geçer.

İmparator: (Paniktedir. Dönelemeye başlar.) Şimdi ben ne yapacağım? Bu durumda sarayımda bile güvende değilim demektir.

Genedios: Halk perişan... Halk panikte... Karadan, denizden kuşatıldık. Kaçacak yerimiz kalmadı.

Notaras: Sultan Mehmet, öyle toplar yapmış ki surlar delik deşik oldu. Tamir etmekle başa çıkamıyorum. Papazlar mezhep kavgasında, halk ekmek kavgasında.... Erzak stoklarımız tükeniyor. Artık yardım da gelemiyor.

İmparator: Top sesleri, at kişnemeleri, asker naraları halkımda moral bırakmadı. Bunun farkındayım.

Jüstinyani: Seyyar kuleleri var. Ta surların dibine kadar gelmişler. Dehşet saçan top gülleleri, şehrin ortasına düşmeye başladı.

Notaras: Yerin altı da güvenli değil. Her taraf köstebek yığını gibi... Osmanlı askerlerinin hangi tünelden hangi saraya ulaşacağı belirsiz... Her gün bir tünel kapatıyoruz ama nafiye...

İsodor: Bozmayın moralinizi. Papa hazretleri, kısa sürede yardım ulaştıracaktır.

Notaras: Biz, bu masalı çok dinledik.

İmparator: Komutanlarım, vezirlerim, kardinalerim, biliyorum; durum çok vahim. Ama bu şehir, bizim. Savunmaktan başka çaremiz yok.

(Top sesleri, silah şakırtıları, at kişnemeleri devam ederken ışıklar yavaş yavaş sönmekte ve fonda şu mısralar seslendirilmektedir):

*Bir gün gemiler dağlara tırmandı denizden
Kudret ve zafer bizlere miras dedemizden.
Şafak vakti olunca düşman dehşetle baktı
Artık olan olmuştu Bizans yıkılacaktı.
Öte yandan bin bir top başladılar ateşe
Cehennemî gülleler düşüyordu peş peşe.*

TABLO XIV

(Sultan, Otağ-ı Hümayun'da Akşemsettin ile sohbet halindedir. Karşılıklarında Kuran-ı Kerim, post seccade ve haritalar asılıdır.)

Fatih: Hocam, iyi ki geldiniz. Günlerdir gözüme uyku girmiyor. İstanbul'u karadan ve denizden kuşattık. Keferenin her türlü ikmal yollarını kestik. Dağları aşırıp Haliç'e donanma indirdik. Koca toparla surları dövüyoruz. Ama hala kaleyi teslim alamadık.

Akşemsettin: Tasalanma oğul. Her şey, zamanını bekler. Meyve bile olgunlaşmadan düşmez dalından. Peygamber müjdesi var. Bu kale, elbet feth olunacaktır.

Fatih: Amenna hocam.

Akşemsettin: Bu fetih, sana nasip olacaktır.

Fatih: Ama ne zaman?

Akşemsettin: Bak oğul, iyi dinle... Sana yatsı namazından sonra gördüğüm bir rüyayı anlatayım. Sorunun cevabı ondadır.

Fatih: (Sevinç ve heyecanla) Bir müjde bekliyorum şeyhim, bir müjde...

Akşemsettin: Az önce içim geçmiş, dalıvermişim. Rüyamda Mihmandar-ı Resul Ebu Eyyübü'l-Ensari'yi gördüm. Artık İslam beldesinde yatacağından memnundu. Size ve askerlerinize hayır duada bulunduktan sonra fetih tarihini de söyledi.

Fatih: Ne zaman? Ne zaman? (Heyecanla hocasının eline sarılır.)

Akşemsettin: Ebu Eyyub hazretleri buyurdu ki: "Salı günü şafak sökerken, Topkapı tarafından surlara yürüyüş yapılsın. O gün Bizans fethedilecek ve İslam askerleri, sabah namazını surların içinde kılacaklar."

Fatih: (Zihninden hesaplayarak) Yani 29 Mayıs Salı günü...

Akşemsettin: Evet.

Fatih: Dua et hocam, dua et de bu rüya gerçekleşsin.

Akşemsettin: Ta Edirne'den beri her namazda dua ediyorum. (Ellerini kaldırarak) Ya Rabbi! Bir bölük mücahidi yendirme. Küffarı sevindirme. İslam askerlerini Mansur ve muzaffer eyle. Mehmet kulunu muzaffer eyle.

Fatih: (Gönülden gelen bir sesle) Aminnn!... (Şükür secdesine

kapanır. Akşemsettin de duanın son kısmını üç kere tekrarlar.)

Akşemsettin: (Fatih başını secdeden kaldırdığında) Duydum ki savaş kuralları gereği Bizans'a son bir şans için İsfendiyaroğlu Kasım Bey'i göndermişsin.

Fatih: Evet, tavsiyenize uydum. İmparatora elçi gönderdim. Şehri teslim etmeyi kabul ederse bütün ailesiyle birlikte mal varlığını da alıp dilediği yere yerleşmesine izin vereceğim. Gitmezse İstanbul'da bir Osmanlı vatandaşı olarak kalmasına müsaade edeceğim.

Akşemsettin: Bunları keşke İmparator'a da bildirseydin.

Fatih: Elçime hepsini söyledim.

Akşemsettin: Büyük bir alicenaplık.

Fatih: Ama o, şehri teslim etmemekte kararlı. Sadece vergi vermeyi kabul ediyor.

Akşemsettin: Sen ne diyorsun?

Fatih: Buradan geri dönüş yoktur Lala. Ya ben Bizans'ı alırım ya Bizans beni...

Akşemsettin: (Fatih'in omzuna dokunarak) Haklısın evlat. Artık hedef bellidir. Dağ ne kadar yüksek olsa da yol onun üzerinden geçer. Şartlar ne kadar zor olsa da azim ve kararla o şartlar sana teslim olur.

Fatih: Dua et hocam, dua et.

Akşemsettin: Sana sadece ben değil, tüm İslam alemi dua ediyor. (Biraz duraklar. Sonra Sultan Mehmet'in yorgun gözlerine bakar.) Bitkin ve uykusuz görünüyorsun. Ben gideyim de biraz uyu. (Kalkıp kapıya yönelir.)

Fatih: Hocam, Bizans'ı alana kadar gözlerime uyku girmez (Işıklar sönerken fonda fetih hadisi ve anlamı okunur..)

TABLO XV

(Fatih, Akşemsettin ile halvet halindedir. Biraz sonra ayak divanı toplanacaktır.)

Fatih: Hocam, yarın Salı... Müjdelenen gün geldi. Bu gece, son gecemiz. O kadar heyecanlıyım ki... Yarın inşallah

İstanbul'da olacağız.

Akşemsettin: İnşallah oğul, inşallah.

Fatih: (Heyecanla ayağa kalkıp dışarı bakar.) Tanyeri ağarmak üzere. Şimdi silah arkadaşlarımla ayak divanı yapacağım. Ne olur hocam, siz de bulunun.

Akşemsettin: Pekala evlat.

Silahtar Ağa: (Selam vererek huzura girer.) Hünkarım, komutanlar ve paşalar geldiler. Divana katılmak isterler.

Fatih: Hepsini de al içeri.

Silahtar Ağa: (Otağın kapısını açarak) Buyurunuz efendim. Hünkarımız, sizi bekliyor. (Çandarlı Halil Paşa, Zağnos Paşa, İshak Paşa, Mahmut Paşa, Şahabettin Paşa, Hamza Bey, Turahan Bey, Karaca Bey içeri girerler. Hünkarın karşında yerlerini alıp divan dururlar.)

Fatih: Benim can yoldaşlarım! İstanbul kuşatmasının elli üçüncü gününü tamamladık. Artık yolun sonuna geldik. Ancak ordumun arasına fitne sokmak isteyenlere, zinhar fırsat verilmeye. Avrupa'dan, Papalıktan Bizans'a büyük bir yardım geliyormuş diyenlere inanılmaya. Dedikodulara kulak asılmaya.

Çandarlı: Ancak Hünkarım, bana ulaşan istihbarata göre askerlerimizin yorgun oluşundan yaralanarak bir baskın yapma ihtimalleri her an varittir.

Fatih: Sadede gel...

Çandarlı: Ben derim ki Bizans'ı ağır bir vergiye bağlayıp izzetle çekilmek varken bütün Haçlı ordularıyla vuruşmak, devletin bekası için büyük tehdittir. (Fatih, paşalarına bakar. Görüşlerini bekler.)

Zağnos Paşa: Hünkarım, Veziriazamın buyurduğu gibi bir tehdit mevcut değildir.

Akşemsettin: Hünkarım, bir takım söylenti ve vehimlerle harp meydanından kaçılmaz. Cihat, sabır ve sebat işidir.

Hamza Bey: Hünkarım, ben bir casus gemisiyle Marmara'dan çıkıp bütün Ege Deniz'ini araştırdım. Böyle bir yardım konvoyu yoktur. Mesele, dedikodudan ibarettir.

Fatih: (Çandarlı'ya) Lala, mevzu anlaşılmıştır. Sen de Veziriazam olduğunu unutmayasın. Artık şu vehim ve korkularından sıyrılasın.

Çandarlı: (Mahcup bir eda ile) Bağışlayın Hünkarım, maksadım emin olmaktadır.

Fatih: Bu konu kapanmıştır. Gelelim hareket planımıza. (Haritada yerlerini göstererek) Şuralardan epeyce saldırdık. Ancak bu defa kuşatma altında tuttuğumuz tüm noktalardan harekete geçilecek. Böylece düşmanın savaş gücü dağıtılacak. Son bir hücumla inşallah zafere ulaşacağız.

Hepsi: İnşallah, sultanım inşallah.

Fatih: Paşalarım, beylerim, ağalarım, silah arkadaşlarım! Sizi bu gün burada toplamaktan maksadım, icrasına karar verdiğim umumi hücumda sizden daha büyük gayret ve cesaret göstermenizi istemektir. Adı cihana ün salmış İstanbul'u fetheden kahramanlar olarak şan ve şerefle anılacaksınız. Böylece bize karşı düşmanlık etmiş bir komşuyu ortadan kaldıracaksınız. Gayri barış içinde yaşayacak, endişesiz uyuyacaksınız. Kalenin zaptı, artık güç değildir. Hendekler devrilmiştir. Kale surlarının üç bölgesi, iyice tahrip edilmiştir. Demem odur ki kale, at ve silahla geçilebilecek hale gelmiştir. Kaleyi müdafaa edenlerin çoğu, yabancı paralı askerlerdir. Onlar, canlarını tehlikeye atmazlar. Buna rağmen yıkık kale duvarlarına saldırarak yiğitlerim, yine de büyük tehlikeyle karşılaşabilirler. Tedbirli oluna. Size son defa hatırlatırım ki bundan böyle neticeye ulaşmıncaya kadar gece gündüz hücumu devam edile. Zafer rüzgarı, bizden yana esmektedir. (Komutanların gözlerine bakarak) Bütün cesaretinizle maiyetinizdeki askerleri zafere inandırıp harbe teşvik edesiz. (Komutanlar, başlarıyla tasdik ederler. Fatih, onların savaşa hazır hallerini gördükçe mutlu olmaktadır. Biraz durakladıktan sonra) Ancak fermanım odur ki zinhar çocuklara, kadınlara, din adamlarına, sizinle savaşmayan ihtiyarlara, kilise ve manastırlara sığınmış silahsız masumlara dokunulmaya.

Akşemsettin: Hünkarım, zaten bunlar, atalarımızdan intikal etmiş prensiplerdir. Komutanlarımızın ve askerlerimizin de malumudur.

Fatih: Haydin yoldaşlarım, gazamız mübarek ola. (Fonda tekbir

sesleri, asker naraları, mehter marşları) Artık büyük saldırı zamanı gelmiştir. Kösler vurula, ilan edile. Sabah namazı için bütün askerlerim, otağımın önünde saf tuta. Cemaat-i Kübra ile sabah namazı kılına. Akabinde tekbir sedalarıyla hücumla geçile. Göre küffar, ordumuzun gücünü. Göre ve direnmekten vazgeçe. (Biraz soluklandıktan sonra) Ben de bu cengin bir neferiyim. Sizinle beraber savaşıcağım. Paşalarım, beylerim, ağalarım, şimdi herkes görevinin başına... (Sabah ezanı okunmaya başlarken sahneye loş bir ışık verilir. Herkes, vecd içinde ezanı dinlerler. Ezanın bitiminde fonda yüksek sesle Fatih'in şu komutu duyulur: "**Askerlerim, hedefiniz surlar... Hücum!**" Perde kapanırken fonda fetih marşı okunmaktadır.)

İKİNCİ ÖMER

(Ömer İbni Abdülaziz)

Piyes

Üç Perde

Yazan:

Ethem ERKOÇ

Öğretmen

Bu piyes, Muhammed Hasan Abdullah'ın "El-halife Ez-Zahid Ömer İbni Abdülaziz" adlı Arapça eserinden kısaltılarak çevrilmiştir. Son tablo, tarafımızdan eklenmiştir.

ŞAHISLAR:

Ömer ibni Abdülaziz (Halife)

Süleyman ibni Abdülmelik (Halife)

Reca ibni Hayve (Şam'ın meşhur alimi)

Hişam ibni Abdülmelik (Emevi emiri)

Halid ibni Reyyan (Baş muhafız)

Amr ibni Muhacir (Muhafız)

Muhafız

Müzahim (Azatlısı)

Müsalim (Saray dalkavuğu)

Muti (Saray dalkavuğu)

Abdülmelik (Ömer'in büyük oğlu)

Asım (Ömer'in küçük oğlu)

Mesleme b. Abdülmelik (Ömer'in kayın biraderi)

Eyyüb b. Şurahbil (vali)

Adiy b. Erta (vali)

Anbese

Tellal

Emevi emirleri (Üç kişi)

Meymun b. Mihran (Devrin bilgini)

Süleyman b. Yesar

Mücahid

BİRİNCİ PERDE

TABLO I

(Emevi sarayında muhteşem mefruşatlı bir salon. Pencereleeri, bir yandan Emevi emirlerinin konaklarına bakıyor, diğer taraftan Ümeyye camii görülüyor. Perde açıldığında halife Süleyman görülür. Koltuğuna oturmuş, başını ellerinin arasına almış, düşünüyor. Yanına yetmiş yaşlarında, beyaz elbiseli beyaz sarıklı, Şam'ın meşhur alimi Reca girer.)

Reca: Esselamü aleyküm, ey mü'minlerin emiri.

Süleyman: Aleykümüsselam, ya Reca. (Ayağa kalkar, yer gösterir.) Gel, şöyle otur. (Reca oturunca) Umarım, yeterincede bilgi toplamışsındır...

Reca: Günlerdir onun için koşturdum.

Süleyman: Öyleyse Ömer hakkında ne diyorsun?

Reca: Ey mü'minlerin emiri, biliyorsunuz, emriniz üzerine onunla bir ay arkadaşlık yaptım, onu, her yönden dürüst buldum. O adam, münafıklık nedir, bilmez.

Süleyman: Şiirle, musikiyle ilgisi var mı?

Reca: Keskin zekaya, tükenmez azme, yüce duygulara sahip.

Süleyman: Güzel kokular sürünürmüş, elbiselerinin etekleri yeri süpürüyormuş, öyle mi?

Reca: Görünüşü çok cazip, gönlü de çok şeffaf, ya emir'el-mü'minin.

Süleyman: (Biraz düşünür.) Hastalığım gün be gün artıyor.

Reca: Allah şifa versin... Geçer, inşaallah.

Süleyman: Oğlum Eyyüb'ü veliaht tayin etmiştim. O da öldü.

Reca: Allah rahmet etsin. Cenâb-ı Hakk'ın rahmeti boldur.

Süleyman: Benden sonraki veliaht mevzuu, beni tedirgin ediyor. Ne yapacağımı bilemiyorum.

Reca: Haklısınız. Bu insanlar, size Allah'ın emaneti. Bu gün de, yarın da böyle...

Süleyman: Günlerim tükeniyor, ya Reca. Benden sonra gelecek olan halife, ya mü'minlerin hukukunu gözetecek, ya da dünyaya meyledip müslümanları sapıtacak.

Reca: Bu durumda sorumluluk, vebal, çok büyük...

Süleyman: Oğlum Davud'u veliaht tayin etsem?..

Reca: Ama oğlunuz Davud, şu günlerde İstanbul kuşatmasına katılmaktadır.

Süleyman: Öyleyse ne düşünürsün?

Reca: Ferman, zatınızdır, efendim.

Süleyman: Küçük oğlumu veliaht tayin etsem, o da hiç olmaz.

Kılıç kuşansa taşıyamaz. Belki kılıç, ondan uzundur...
Söyle bana, ey Reca, söyle; eli, yüzü belli, dürüst,
Allah'tan korkan, kullarının hukukunu gözetebilecek
birini söyle... Ne olur, söyle.

Reca: Efendim, eğer arzu ederseniz, size böyle bir adam tavsiye edebilirim. O, sizi kabrinizde huzursuz etmez. Herkes, size hayır duada bulunur.

Süleyman: (Heyecanla) Haydi Reca, haydi. Çabuk söyle.

Reca: Ömer ibni Abdulaziz...

Süleyman: Allah hayrını versin, ben de onu düşünüyordum.

Onun için, senin onunla arkadaşlık kurmanı istedim.
Onu, yakından tanımak istedim.

Reca: O, çocukluğundan beri, hassas ve ince ruhlu bir kişiymiş.
Çocukluğunu bilenler, anlattı. Bir gün annesi, odasına
girmiş, bakmış ki Ömer ağlıyor. Annesi sebebini
sormuş. Ne dese beğenirsiniz?.. Bir şey yok, anneciğim,
ölümü ve sonrasını hatırladım da gözyaşlarımı
tutamadım, demiş.

Süleyman: Öyleyse benden sonra Ömer ibni Abdülaziz'i halife tayin ediyorum. Emevi hanedanını susturabilmek için de Ömer'den sonra Yezid ibni Abdülmelik'i halef tayin edeceğim. (Kalem, kağıt alır ve yazar.) İşte vasiyetim, ey Reca. Onu, kendi elimle yazıyorum. (Vasiyetini yüksek sesle okuyarak yazar.) "*Bismillahirrahmanirrahim. Ben, mü'minlerin emiri, Abdülmelik oğlu Süleyman, benden sonra hilafeti Ömer ibn Abdülaziz'e devrediyorum. Ondan sonra da Abdülmelik oğlu Yezid, halife olacaktır. Dinleyiniz ve itaat ediniz. Allah'tan korkunuz ve ihtilafa düşmeyiniz.*" (Altını imzalayıp mühürler ve kağıdı katlar. Muhafızı çağırır.) Bana, saraydaki emirleri ve valileri çağır.

Muhafız: Baş üstüne, ey mü'mininlerin emiri. (Çıkar).

Süleyman: Emevi hanedanından biat almak istiyorum. Bu konuda şeytanın rolü olmasın, istiyorum.

Emirler: (Hişam ve Ömer'le birlikte içeri girerler.) Esselamü aleyküm, ey mü'minlerin emiri.

Süleyman: Ve Aleykümüsselam. Geçin, şöyle oturun (Emirler otururlar.) Emevi hanedanının değerli emirleri, benim vaktim doluyor. Ömrümün son günlerini yaşıyorum. Şu elimdeki kağıda vasiyetimi yazdım. Benden sonra gelecek olan halifeyi tayin ettim. Ona biat etmenizi istiyorum. (Emirler, hayretle birbirine bakarlar) Haydi, çabuk olun. Biatınızı bildirin.

Hişam ibni Abdülmelik: Ama kim?.. Kime?..

Süleyman: Hayır, ismini şimdi öğrenemezsiniz. Bu vasiyet, benden sonra açılacak. Haydi, ey Hişam, önce sen başla. (Önce Hişam, sonra diğer üç emir, en son olarak da Ömer ibn Abdulaziz, halifeye biat ederler. Süleyman, elindeki vasiyetnameyi Reca'ya teslim eder.) Ya Reca, bu vasiyetname, sana emanet. İçindeki malumatı, vakti gelince ilan et.

Reca: Baş üstüne, ey emir'il-mü'minin.

Süleyman: Çok yorgun ve uykusuzum. Ben, biraz istirahat edeyim. (Emirler, birer birer çıkarlar. Halife de kendi odasına geçer. Ömer ile Reca, kalırlar. Ömer, başını ellerinin arasına alarak düşünceli biçimde oturmaktadır.)

Reca: Ne düşünüyorsun, ya Ömer?

Ömer: Bir şey yok... Bir şey düşünmüyorum.

Reca: Ama yüzünde keder ifadesi var.

Ömer (Düşünerek) Bu emirlik meselesinin, bende kalmasından korkuyorum.

Reca: (Gülerek) Hangi emirlik meselesi ya Ömer? Sen, Abdülmelik oğullarının, seni işe karıştıracaklarını mı sanıyorsun?

Ömer: Senden ısrarla rica ediyorum. Şayet halife hazretleri seninle istişare edecek olursa, sakın beni tavsiye etme.

Reca: Ya Ömer, halifelik konusuna fazla aklını taktın. Sanki çok istiyor gibisin.

Ömer: Hayır, hayır... Onu, peşinde koşanlara versin. Ben, yapamam.

Reca: Öyleyse onu, yetkilisine bırak... Hadi biz, kendi işimize bakalım. (Reca ve Ömer, çıkarlar. Müsalim ve Muti, kapıda muhafızla karşılaşırlar.)

Müsalim: Esselamü aleyküm.

Muhafız: (Dik dik bakar. Kılıcını sıyıırır.) Ne istiyorsunuz?

Müsalim: Emir'il-Mü'mininle görüşmek istiyoruz.

Muhafız: Yedi gündür hasta... Kimseyi kabul etmiyor.

Muti: Fa.... fa.... fakat..

Muhafız: Çabuk, gözümünden kaybolun. Çabuk çıkın, buradan. Yoksa şu kılıç, sizin son lokmanız olur. (Kılıcı Müsalim'in karnına dürter. Müsalim, geri geri çıkar. Peşinden Muti, çıkar. Kulisten konuşmaları duyulur).

Müsalim: Fa.... fakat şimdi nereye?

Muti: Hadi, mescide... Artık dünya, bize sırt çevirdi.

Müsalim: Biz, artık, rüzgarın önündeki tüy gibiyiz. İsterse bizi, Dicle ırmağına atar, isterse sarayın mutfağına.

Muti: Dicle'nin suyu, buz gibidir. Donarız. Bari sarayın mutfağına atsa...

Müsalim: Düşünme; bunlar da geçer... Yine bahar olur.

Muti: Görelim, kader, bizi neye çevirecek? (Sesleri gittikçe hafifleyerek kaybolur. Bu arada ışıklar söner, yanar. Reca içeri girer.)

Reca: Esselamü aleyküm.

Muhafız: Aleykümüselam.

Reca: Mü'minlerin emiri nasıl?

Muhafız: (Göz yaşlarını silerek) Hastalığı an be an artıyor. Yemiyor, içmiyor...

Reca: Allah, şifa versin. (Ziyaret etmek ister.) Bir görevim istiyorum.

Muhafız: (Ağlayarak) Yedi gündür, tam yedi gündür, yatağa girdi, hiç çıkmadı. (Reca'nın ardından halifenin odasına girer. Az sonra hiçkırarak çıkar.)

Reca: (Muhafıza seslenir.) Yapılacak bir şey kalmadı. Allah rahmet etsin... Sen, bana Emevi hanedanının emirlerini çağır. Haydi, çabuk, acele et... (Muhafız çıkar.) Biz, kul olarak sadece rahmet dileyebiliriz. Allah, mekanını cennet etsin.

(Işıklar söner.)

TABLO II

(Işıklar yandığında Emevi emirleri aynı salonda toplanmışlar, kendi aralarında konuşurken meşhur alim Reca, içeri girer. Halit ve Amr, kapıyı beklemektedirler.)

Reca: Esselamü aleyküm.

Emirler: Aleykümüsselam.

Reca: Emevi hanedanının değerli emirleri, bakınız. (Kuşağının arasından kağıdı çıkartıp açar.) Mü'minlerin emiri Süleyman ibni Abdülmelik, bana emretti. Sizden tekrar biat alacağım. (Emirler, birbirine hayretle bakarlar.)

Hişam b. Abdülmelik: Ama efendim, biz, mü'minlerin emirinin önünde bir kere biat ettik. Yine mi biat edeceğiz?

Reca: Evet, yine biat edeceksiniz. Mü'minlerin emiri, böyle ferman buyurdu. (Vasiyeti açar.)

Hişam: (Alayla). Ha, eğer Abdülmelik oğullarından birine biat edeceksek, ne âlâ...

Reca: (Öfkelenerek) Sen, ey Hişam, sen, fitne kıvılcımını tutuşturuyorsun. Senin gibilerin cezası kılıçtır, kılıç... (Hişam'ın elini tutar. Hişam, sinir krizi geçirmek üzeredir.) Haydi, önce Ömer ibn Abdulaziz'e, ondan sonra da Yezid ilmi Abdülmelik'e biat et. İşte vasiyet!.. Emir'il-mü'minin Süleyman ibni Abdülmelik, böyle ferman buyurdu.

Emirler: (Sırasıyla Ömer İbni Abdulaziz'e biat ederler.) Emri-nizdeyiz, ey Ömer.

Hişam: (Yavaş yavaş gider. Ömer'e biat eder.) Ben de ya Ömer. Ama artık işim, Allah'a kalmış. Her şeyim, boşa çıktı... Dedim ya benim işim, Allah'a kalmış. Gerçi hepimiz, neticede ona döneceğiz.

Ömer: Ey Hişam, gerisini bırak. Son sözüne bak. Onu ihlasla söyle: Hepimiz, Allah'a döneceğiz.

Reca: (Biat ettikten sonra) Ey Emirler, Allah, dilediği gibi hükmeder. Bu gün Allah, Süleyman ibni Abdülmelik'i kendi katına çağırdı. (Gözyaşlarını silerek) Sonra mü'minlerin emiri olmayı Ömer ibni Abdülaziz'e nasip etti. (Halifenin ölüm haberini yeni öğrenen emirler, halifenin naaşının bulunduğu odaya girmek üzere ayrılırlar. Ömer de onlarla birlikte odaya gider.)

- Halit b. Reyyan:** (Salonda Amr b. Muhacir ile yalnız kalırlar. Ağlayarak konuşur.) Bunu, önceden sezmiştim. Halifemiz Süleyman'ın hastalığından beri içimde bir sıkıntı vardı. Şimdi günler ne getirecek, bilemiyorum, ya Amr.
- Amr:** Sakin ol, ya Halit. Bu, Allah'ın takdiri... Ölümüne karşı ne yapabiliriz? (Sahnenin ışıkları hafifler. Vakit, akşamın yaklaştığını gösterir. Ömer, tekrar sahneye dönen emirlere ve orada bulunanlara hitaba başlar.)
- Ömer:** Benim görüşüm alınmadan, bana danışılmadan, mü'minlerin emiri olarak görevlendirildim. Şu anda bana biat edip etmemekte hüsrünüz.
- Emir I:** Biz, seni seçtik, sana biat ettik.
- Emir II:** Bundan böyle bize itaat, sana da hizmet farzdır.
- Emir III:** Herkes, vazifesini bilsin. (Ömer, sorumluluk duygusuyla titrer.)
- Reca:** (Ömer'in elinden tutar.) Gördün mü, ya Ömer? Seni istiyorlar...
- Ömer:** (Topluluğa ve seyircilere yönelerek) Ey mü'minler, bu millet, Rabbi konusunda hiç bir ayrılığa düşmedi. Peygamberinde, kitabında hiç bir şüphesi yoktur. Ancak dünya ve para, ayrılıklara sebep olabilir. Allah'a yemin ederim ki kimseyi hakkından mahrum bırakmayacağım. Kimseye de haksız kazanç sağlamayacağım. Ey insanlar! Allah'a itaat edene itaat, vaciptir. Allah'a isyan edene, zaten itaat edilmez. Ben, Allah'a itaat ettiğim sürece, bana itaat ediniz. Eğer isyan edecek olursam sakın ha bana itaat etmeyiniz. (Ömer konuşmasını bitirince emirler, sevinç ve endişeyle fısıldaşırlar.) Diyeceğim, bu kadardır. Çıkabilirsiniz. (Selam vererek çıkarlar. İçeride Ömer ile Reca kalır. Halit b. Reyyan, yine muhafız olarak bekler. Ömer, başını iki elinin arasına alarak hıçkırığa hıçkırığa ağlar.)
- Reca:** Ey mü'minlerin emiri, artık emirlik görevini devral.
- Ömer:** (Ağlar) Hayır, hayır... Önce evime gideceğim. Şu göz alıcı elbiseleri çıkaracağım. Sade elbiseler giyeceğim. Saltanat kokusu, sultan büyü bulaşmış elbiseleri atacağım. Dünya sevgisini gönlümden çıkartacağım... Haydi Reca, önce eve gidelim, eve... (Çıkarlar).

Halit ibni Reyyan: (Onlar gidince öfkeli ve endişeli olarak sahnede dolaşır.) Şimdi ben, ne yapacağım?.. Belki beni öldürmekle işe başlayacak. (Biraz durur, düşünür. Sonra bağırını açarak kahramanlık gösterisinde bulunur.) Ama ben, korkmam. Ben, muhafızların reisi baş muhafız değil miyim?.. Ta Velid ve Süleyman devrinden beri baş muhafızım. (Kılıcını sıyrır.) Bu kılıçtan herkes korkar. Ama ben... ben, korkmam. Ben, (Kılıcı işaret ederek) bunun sahibiyim. Hayır, asla korkmam. Ben, baş muhafız Halit ibni Reyyan. (Biraz düşünür. Heyecanla) Ama ben, evet ben, suçsuz ve günahsız çok müslüman öldürdüm. Ömer de beni gördü. Şimdi o, mü'minlerin emiri. Felaket, felaket... Benim için en büyük musibet... Keşke ben, sarayda ya sultan, ya da bir hizmetçi olsaydım. (Eliyle çenesini tutar ve düşünür. Sonra yine bağırını açar.) Ama ben, kendiliğimden kimseye dokunmadım ki... Velid yahut Süleyman, emretti. Ben de öldürdüm. Bu, benim suçum mu? Ben, onların kanlarından sorumlu değilim. (Oturur, düşünür, titreyerek kalkar.) Düşün ey Halit, (Kendi kendine sorar.) Mü'minlerin emiri, sana günah olanı emretse, sırf yaratıklar hoşnut olsun diye yaratıcıya isyan eder misin?.. Yoksa suçsuz bir insanı öldürmenin haram olduğunu bilerek mi hareket edersin?.. Düşün, ey Halit, Ömer gelince ne yapacaksın? Ne cevap vereceksin? (Ömer, Reca ile birlikte içeri girmek üzereler. Halit, titremeye başlar. Kılıcı, iki eliyle tutar. Kılıç, elinden düşer. Alır, tekrar düşer.) Hay Allah, işte ecel geldi, Halit... Kısas zamanı geliyor. Şimdi ne yapacağım?.. Kılıcı bırakıp kaçsam... Ama nereye kaçacağım?.. Yandım ki yandım...

Ömer: (Reca ile birlikte içeri girer. Halid'e doğru yaklaşır. Halit, geri geri çekilir.) Sen, Halit İbni Reyyan değil misin?.. Şu muhafızların reisi Halit?

Halit: (Kılıcını iki elinin arasında tutar. Titreme, devam eder. Kılıç da sallanır.) E... e... evet, ee... evet, ey emir

Ömer: Bu kılıcı ne yapıyorsun?

Halit: Hiç, hiç, hiç bir şey, efendim.

Ömer: (Öfkeyle) Haruri'yi sen öldürdün, değil mi?.. Konuş, cevap ver...

Halit: Evet, e... evet,... Velid, emretti. Ben de öldürdüm.

Ömer: (Öfkelenerek) Rabbinin katında Velid sana şefaahat mı edecek? Seni vebalden mi kurtaracak?.. Çıkar kılıcı, ver bana... O kılıç senin elinde çok cinayet işledi. Haydi, kaybol.

Halit: (Kılıcı ve kınını çıkarırken titremesi üzerine kılıç yere düşer. Yerden alıp, Ömer'e verir.) Gi... gidiyorum... gidiyorum... ya... emir'el... mü'minin, gidiyorum. (Geri geri çıkarken sendeler. Titreyerek, korkarak çıkar.)

Ömer: (Ellerini kaldırıp dua eder.) Allahım, zulümle mücadeleye böylece başlamış bulunuyorum. Sen, başarılı kıl, ya Rabbi. (Bir muhafız, içeri girer, kendine doğru ilerler.) Sen, Amr b. Muhacir değil misin?

Amr: (Hayretle) Evet, benim, ey mü'minlerin emiri.

Ömer: İşittim ki sen, çok Kur'ân okuyor, düzenli olarak namaz kılıyormuşsun. Bu kılıcı al. Sen, şu andan itibaren baş muhafızsın. Allah'a itaat ettiğim sürece bana itaat et. Nefsimin hevasına düşersen, sakın bana itaat etme.

Amr: (Kılıcını alır.) Emredersiniz, ey mü'minlerin emiri.

Ömer: Bundan böyle kapının dışında nöbet tutulsun.

Amr: Emredersiniz, efendim. (Nöbeti kapıda tutmak üzere dışarı çıkar.)

Ömer: (Reca'ya döner.) Bu tamam, ya Reca. Kendimi, kıyamet gününün azabından kurtarmak istiyorum. (Seslenir) Müzahim, bana divid, hokka, kağıt getir.

Müzahim: Baş üstüne, efendim. (Çıkar.)

Ömer: (Yerlerine otururlar). Mısır'da halka zulmeden Yezid b. Ebumüslim ile haraç toplamakla görevli olan Usame b. Zeyd'i azletmeye, görevden uzaklaştırmaya kararlıyım. Mesleme b. Abdulmelik'i de ordusuyla birlikte İstanbul'dan çağıracağım.

Reca: Ama biraz bekleseniz, iyi olur. Düşmanların hedefleri, açığa çıkar.

Ömer: İslâm ordusu, uzun zamandan beri Bizans surları önünde, karada ve denizde savaşıyor. Bu günlerde gıda sıkıntısı ve veba yüzünden kırılıyorlar. Perişanlıkları sürüp gidiyor.

Geri çağırarak için ben, neyi bekleyeceğim?

Reca: Ama daha önce Halife Süleyman, hiç dönüş emri vermedi.

Ömer: Bu, onun vebali. Bu işlerin beklemeye tahammülü yok.

Müzahim: (Divit, hokka, kağıt getirir.) Getirdim, efendim.

Ömer: (Rahlenin başına oturur, dividi eline alarak üç ayrı kağıda fermanlar yazar. Yazarken bazı açıklamalar yapar.) Mesleme'yi ordusuyla birlikte geri çağırıyorum. Mısır valisini, Kuzey Afrika valisini görevden uzaklaştırıyorum. Yerine yeni valiler tayin edeceğim.

Reca: Hay Allah, razı olsun.

Ömer: (Kağıtları katlar) Müzahim, bunları al, acele yerine ulaştır.

Müzahim: Derhal efendim, özel posta ile göndereyim. (Çıkar).

Reca: Bu ve benzeri hareketlerde daima yanındayım.

Ömer: Evet, Reca, benim için hak ve hukuk, sultanlıktan daha değerli. Merhamet, dalkavukların yardım dilenmesinden daha şerefli.

Müzahim: (Tekrar içeri girer.) Postacıya emrinizi ilettim. Posta arabalarınızdan beğendiğiniz birisi ile götüreceğim, efendim.

Ömer: (Hayretle bakar.) Ne diyorsun, ey Müzahim? Ne posta arabası? Nasıl oluyor da benim posta arabalarım oluyor?

Reca: Evet, halifelere mahsus arabalar vardır.

Ömer: Ah Reca ah... Bunlar, ilk günden beri karşılaştığım saltanat tantanası... Şimdi beni iyi dinle, ey Müzahim! Git, o saltanat arabalarını beytülmale devret... Haydi, durma öyle.

Müzahim: (Hayretle bakar.) Derhal, efendim. (Çıkar).

Ömer: (Halılara, divanlara, örtülere, tüm ihtişama şöyle bir bakar.) Bu halılar, şu süslü koltuklar, bu ziynet, bu göz kamaştırıcı manzara kim için?.. Bunlar, kim için?.. Bizans kralı için mi?.. İran kirası için mi?.. Benim içinse, ben, buna razı olamam. Ben, sırtınızda taşımak zorunda olduğunuz bir asalak değilim.

Reca: Bunlar, saltanatın itibarı, melikin haşmetidir. Bunlar, milletin benliğinde, emir'il-mü'mininin heybetinin timsalidir.

Ömer: Parıltıların, lüks ve ihtişamın gölgesine sığınan o heybet batsın. Ben, Allah'a boyun eğen heybeti arıyorum.

Müzahim: (Girer.) Emrinizi beytülmale ilettim, efendim. Saltanat ve posta arabaları, bundan böyle beytülmale kaydedildi.

Ömer: İyi etmişsin, Müzahim. Şu yeni hayatımda bunları da (Eliyle eşyaları göstererek) görmek istemiyorum. Hep-sini beytümale götür. Bunların yerine bana bir hasır getir, kafi...

Müzahim: Efendim...

Ömer: Hasır dedim, hasır... Onun da üzerinde devlet işlerini görebilirim.

Müzahim: Baş üstüne, efendim.

Reca: Müzahim, halifemizin tören alayı ne zaman hareket edecek?

Müzahim: Yakında, efendim. Saray terzileri, tören elbiselerini hazırladı.

Ömer: Tören elbiseleri, saray terzileri... O da ne, ey Müzahim?

Reca: Evet, efendim. Müslümanlar, emirlerini yıldızlı elbiseler içinde görmeye alışıklardır, efendim.

Ömer: (Kızarak) Ama ben, o emirlerden değilim. Benim için esas olan, Allah'ın Resulüdür. O, bizim önderimiz... Allah, Resûlü'nün diliyle neyi helal kıldıysa o, kıyamete kadar helaldir. Neyi de haram kıldıysa o, kıyamete kadar haramdır. Unutma ey Müzahim, o elbiseler de, benim değil, hazinenindir. Saray terzilerine söyle; bana değil, kendilerine birer elbise diksindir. Çünkü onlar, buna muhtaç...

Müzahim: Baş üstüne, efendim. (Çıkar.)

Ömer: (Reca'ya döner.) Ya Reca, bu, böyle olmayacak. Ben, bütün malımı beytümale devretmeye karar verdim. Haydi gidelim. (Ömer ile Reca, çıktuktan sonra, Muti ile Müsalim, konuşarak girerler.)

Muti: Dünkü emirü'l-mü'minin başka idi, bu günkü başka. Bunun çevresinde bizim gibilerden hiç kimse yok.

Müsalim: Şu çevresindeki adamlar... Onlar da hep mü'minlerin emiri Ömer gibiler... Çalışan müslümanlara beytümal'dan bol bol verecekmiş. Ama bize, hiç pay yok. Gerçi biz de, asalak yaşamaya alışmıştık, öyle değil mi Muti?

Muti: Gerçeği arıyorsan, hazineyi biz yemeliyiz. Biz, çalışmıyoruz. İşimiz yok, gücümüz yok... Avareyiz.

Müsalim: Muti, sen çok acayip fikirler üretiyorsun. Keşke sen, hazinenin muhafızı olsan... Dilediğin gibi yer, içer, savurursun.

Muti: Yani bu, imkansız bir şey mi?.. Dünya acayıpliklerle dolu. Bir gün ben de, bu hazinenin, bu beytülmal'in muhafızı olacağım. İmkansız sanma, bunu. O gün sana, çil çil altınlar, bol bol dinarlar vereceğim. Başından sel gibi paralar dökceğim.(Birden irkilir.) Müsalim, biz, saraydayız... Bizim burada ne işimiz var? Haydi... Kimse görmeden buradan kaçalım.

Müsalim: Haydi, çabuk. Allah'a dua edelim de başımıza bir şey gelmesin. Ya bizi gören olduysa... (Korkarak, birbirlerine ve çevreye endişeyle bakarak çıkarken perde kapanır.)

İKİNCİ PERDE

TABLO I

(Ömer ibni Abdulaziz'in evi. Yerde halılar, çevrede koltuklar, renk renk perdelerle muhteşem bir ev. Sağdaki pencereden, Ümeyye camii, soldakinden Emevi hanedanının konakları görülür.)

Ömer: (Azatlı kölesi Müzahim ile ayakta konuşuyorlar.) Nasıl canım sıkılmasın ki?.. Sarayı ıslah etmeye çalışıyorum. Ama evim, saray gibi... Bunlar, vicdanıma birer yük.

Müzhahim: Evi de mi değiştirmeyi düşünüyorsunuz?

Ömer: Evi değil, eşyaları değiştireceğim.

Müzhahim: Emredin, daha iyisini, yenisini getirelim, değiştirelim.

Ömer: Hayır, eskisi ile...

Müzhahim: Anlayamadım, efendim.

Ömer: (Oturur.) Çok açık... Evimde böyle bir ihtişam istemiyorum. Şu halıları, şu kaftanları, şu ipeklileri beytül-male teslim et...

Müzhahim: Evet, efendim.

Ömer: Onların yerine, şahsi param ile bir kilim, bir kaç hasır al... Kafi... Şu fani bedene, bu kadarı kafi...

Müzhahim: Buna, eşiniz Fatıma hanım ne derler?

Ömer: O, ne der, bilemem. Bildiğim bir şey var; cehennem azabından beni, o da kurtaramaz.

Müzhahim: Ferman sizindir, efendim.

Ömer: Müzhahim, Müzhahim, bilesin ki ferman, Allah'ındır.

Abdumelik: (18 yaşlarında, beyaz elbiseli bir delikanlı, halifenin oğlu. İçeri girer.) Esselamü aleyküm.

Ömer: Aleykümüsselam. Gel, oğlum, otur şöyle.

Abdumelik: (Oturur.) Bir kaç gündür göremiyoruz, babacığım.

Ömer: Devlet işleri, bilirsin, çok yoğun.

Abdumelik: Öyle ama biraz da istirahat et, babacığım.

Ömer: O kadar işin arasında bir de geçmişin acısını çekiyorum. Emeviler'e yaslayıp zulmedenler, başımın belası.

Abdumelik: Her türlü zulmü bir anda önleyemezsin ki...

Ömer: Bunun farkındayım. Onun için önce evimden, kendimden başlamak istiyorum.

Abdumelik: Nasıl?

Müzahim: Evin eşyası, hazineye teslim ediliyor. Yerine kilim, hasır serilecek.

Abdumelik: Bu, çok isabetli bir karar. Babacığım, gerçekten tebrik ederim. Ama o arazi, o mal mülk ne olacak?

Ömer: Onları da hazineye devrediyorum.

Abdumelik: (Biraz hayret, biraz sevinçle) Bütün mallarımı, bütün servetini mi?

Ömer: Evet.

Abdumelik: Yıllık geliri, kırk bin dinarı geçiyordu. Hepsini mi hazineye devrettin?

Ömer: Evet, hepsini... Hatta elbiselerimi, elimdeki nakit paramı, hepsini beytümale devrettim.

Abdumelik: Pekala... Günlük ihtiyaçlarımızı nasıl karşılayacağız? Ne yeyip, ne içeceğiz?

Ömer: Oğlum, ben, hem devlet başkanayım, hem de aile reisiyim. Hem milleti, hem de ailemi düşünmek zorundayım. Ali fertlerim için Süveydiye kuyusunu ayırdım. Süveydiye kuyusunu, kendi ellerimle kazmıştım. Onda hiç kimsenin katkısı yok. Onun geliri, tümüyle helal.

Abdumelik: Geliri ne kadar?

Ömer: Yıllık iki yüz dinar.

Abdumelik: Bence yeterli ama...

Ömer: Aması ne?

Müzahim: Yıllık kırk bin dinar harcamaya alıştınız. Şimdi iki yüz dinarla asıl idare edilecek?

Abdumelik: Herkese örnek olması için çalışırız. Sahi Hayber'deki Fedek arazisi ne oldu? Geliri, fena değildi.

Ömer: Gerçekten Fedek arazisi, tüm servetime denkti... Ama o da, benim değildi. Aslında onu, Hz. Peygamber, yolda kalanlara hibe etmişti. Emevi halifeleri de onu, servetlerine katmışlar. Ben, onu da gerçek sahiplerine bıraktım.

Abdumelik: Güzel ama Emevi hanedanı, hizmetçisinden bekçisine kadar hepsi, mal, mülk, arazi sahibi...

Müzahim: Müslümanların mallarının nerdeyse üçte biri, ya Emevilerin elinde, ya da bekçi ve hizmetçilerinin...

Ömer: Onların hepsi, gerçek sahiplerine verilecek.

Abdumelik: Öyle ise için çok zor...

Ömer: Neden?

Abdumelik: Emevi hanedanının ileri gelenleri, seni asla rahat bırakmazlar. Onların servetlerini alıyorsun. Bu, onlar için yaşarken ölmektir.

Ömer: Öyle de olsa hak, sahibine verilecektir.

Abdumelik: Anlaşılıyor ki önce evden, hanedandan başlıyorsunuz.

Ömer: Evimde önemli bir pürüz daha var.

Müzhahim: Evde bir şey kalmıyor ki.. Her şeyi beytümale veriyorsunuz.

Abdumelik: Teslim edilecek başka bir şey kaldı mı?

Ömer: Evet, bence daha var.

Abdumelik: Üzerimdeki şu elbise mi?

Ömer: Hayır, daha önemlisi...

Abdumelik: Merak ettim. Ne olur?.. Söyle, babacığım.

Ömer: Annen Fatıma'nın altın ve ziynetleri..

Abdumelik: Ama onlar, annemin şahsi malı. Ona, nasıl el korsun, babacığım?

Müzhahim: Ben de iyi biliyorum ki o altın ve ziynetleri, merhum babası düğün hediyesi olarak vermişti.

Abdumelik: Onlar, annem için çok değerli.

Ömer: Biliyorum... Benim için de çok değerli. O takılar, en mutlu günümüzün süsü, hatırası... Ama Allah'ın rızası, ondan daha değerli, öyle değil mi?

Abdumelik: Bence bir sakınca yok. Ama dedim ya için zor. Allah, yardımcın olsun.

Müzhahim: Öyle ya... Bize, ancak böyle demek düşer.

Ömer: Ben de sizden bunu bekliyordum. Benim için Allah'ın yardımı çok önemli.

Abdumelik: Babacığım; her şeyi, birden düzeltmek mümkün değil... Biraz da istirahat edin.

Ömer: Nasıl istirahat edeyim? Biraz uyuyacağım. Sonra zalimlerle ve zulümle savaşıacağım.

Abdumelik: Allah yardımcın olsun.(Kalkar, düşünür, gezerler.)

Ömer: Ne düşünürsün, evladım?

Abdumelik: Birden içimi bir düşünce kapladı: Senin uyuman mı, yoksa zalimlerle savaşman mı daha önemli? Başka

bir ifadeyle zalimlerle savaşmak gibi önemli bir olay varken mü'minlerin emirinin uyuması caiz midir?

Ömer: (Üzülür, ağlar, kısa sürede kendini toparlar.) Öyleyse oğlum, (Abdumelik'e yaklaşır, elini omzuna kor.) Kalbini ferah tut. Uykuyla vakit öldürmeyeceğim. Zulme karşı savaşacağım. (Oğlu ile kucaklaşırlar.) Rabbime binlerce şükürler olsun ki benim neslimden böyle bir oğul verdi; beni hakka çağırıyor, gafletten uyarıyor. (Oğluna döner.) Oğlum, şimdi mescide gideceğim. Orada haksızlığa uğrayan herkesi dinleyeceğim. Haklarını koruyacağım. Kapıya doğru yönelir.) Haydi Müzahim, mescide... Adalet, bizi bekliyor.

(Çıkarlarken kulisten tellalın sesi duyulur:

"Ey ahali, duyduk, duymadık demeyin. Mü'minlerin emiri Ömer ibni Abdülaziz, ferman buyurdu. Duyduk, duymadık demeyin. Her kim zulme uğramışsa mescide gelsin. Her kim haksızlığa uğramışsa Ümeyye Mescidi'ne gelsin. Bugün, adalet günüdür. Kadre uğrayan herkese hakkı geri verilecektir. Bugün zalim ceza görecektir, mazlumun yüzü gülecek..."

(Işıklar söner.)

TABLO II

(Ömer ibni Abdülaziz'in evinden sade görünümlü bir oda. Koltuklar, mobilya, süs, ziynet, hepsi kaldırılmış. Yerde bir hasır serili. Tam bir derviş odası. Kulisten şu mısralar okunur.

***Ne mutlu asrın çocuğunu dünyaya getirdi bu günler,
Günler geçiyor, aylar geçiyor, devrediyor yıllar.***

***Ondan şerefle devraldı mutluluk timsali Sıddık,
Onu hakla, hukukla, adaletle izledi Ömer'ül-Faruk.***

***İki nur sahibi Osman şan saldı, bilad-ı İslâm'a,
İki salih evlatla ilmin kapısı Ali, ulaştı bu unvana.***

Mutluluklar ideal oldu, tüm elemeler dağıldı.

Bu günlere Faruk, ahfadiyla nida saldı.

(Bu mısralar, kulisten okunurken, Ömer içeri girer. Hasıra oturur. Yemeğini önüne alıp yemeye başlar. Bu esnada Hişam ve Anbese, kapının önünde konuşurlar.)

Hişam: Unutma ki Anbese, babalarımızdan bize intikal eden mal ve mülkü, asla bırakmayacağız. Kelleimiz, gövdemizden ayrılrsa bile...

Anbese: Hayır, Hişam, hayır... Biraz sakın ol. Şayet dediğin gibi yaparsak, kendi ocağımızda fitne ateşini tutuşturmuş oluruz. Düşmanlarımıza yardım etmiş oluruz.

Hişam: Öyleyse ne yapalım?.. Mü'minlerin emiri, akraba olduğumuzu da unuttu. Söyle ne yapalım?

Anbese: Kendini ferah tut, ey Hişam. Önce sakın konuş.

Hişam: Pekala, öyle olsun... Ben başlayayım, sen de devam et. (Girerler. Ömer'in ekmekle çorba yediğini görürler. Selam verirler.)

Ömer: (Selamı alır.) Hoş geldiniz, buyurun, oturun. Birlikte yemek yiyelim. Haydi, oturun. (Yemeğe bakarlar. Anbese, doluktur.) Ne oldu? Bir durum mu var?

Anbese: Biz, bir istekle gelmiştik. Gördüm ki sen, önce kendi nefsenden başlamışsın.

Ömer: Ne o?..

Anbese: Bakıyorum, sadece ekmek ve çorba yiyorsun. Evinde daha lezzetli bir yemek yok mu?

Ömer: Olsaydı onu yerdim... Benim için canını sıkma. Sen ihtiyacını söyle.

Hişam: İhtiyacımızı biliyorsun, ey mü'minlerin emiri. Bütün gelirimiz, kesildi. Ta Abdulmelik zamanından beri devam eden gelirlerimiz kesildi.

Ömer: Abdulmelik, Velid ve Süleyman, size müslümanların malını veriyordu. Bana göre o mallar, benim şahsi malım değil ki size vereyim.

Hişam: Öncekileri, günahıyla, sevabıyla baş başa bırak. Sen, kendi devrinde, bildiğin gibi hareket et.

Ömer: Ey Hişam, iki istekle geliyorsun: Biri benden, diğeri baban Abdulmelik'den.. Hangisini tercih edersin.

Hişam: Babamdan geleni. Çünkü o, daha önce.

Ömer: Güzel... Öyleyse Allah'ın emri de Babanın emrinden daha önce... Ben de bunu tercih ettim, ya Hişam.

Anbese; Ama oğulların ve Emevi hanedanı soruyorlar: Bizim bu cemiyet içindeki mevkiimiz ne?

Ömer: Siz, biz hepimiz, birer müslümanız. Yardıma kim daha çok muhtaçsa ona yardım yaparız.

Hişam: Seni de bizden diye sevinmiştik. Hakkımızı çiğnetmez demiştik. Elimizden alacağını hiç düşünmemiştik

Ömer: Şuna inanıyorum ki; dirhemler kandır. Asıl kaynağından başka yere harcanamaz. Müslümanların ortak malı olan hazineden değil ama isterseniz kendi malımdan bir şeyler verebilirim.

Hişam: Kendi malın ne kadar?

Ömer: Kendimin, eşimin ve çocuklarımla tüm serveti, yıllık 200 dinar. İstedığınız kadarı sizin olsun.

Hişam: Senin servetinin tamamı, bana, bir ay bile yetmez.

Ömer: Bende olan bu kadar. Başka yok. Geri kalan her şeyimi beytülmale devrettim. Tamamen bana ait olan, içinde haram şüphesi bulunmayan bir tek kuyuyu bıraktım kendime. Onun geliri bize yeter.

Anbese: Pekala ey mü'minlerin emiri, Halife Süleyman'ın bana tahsis ettiği maaşa ne diyorsun? O, bana yirmi bin dinar maaş bağlamıştı. Henüz mühürlemeden eceli geldi..

Ömer: (Yemeğini bitirir.) Elhamdülillah. (Sofrayı toparlar. Misafirler, öfkeli öfkeli dolaşırlar.) Yirmi bin dinar mı? O, dört bin aileye yeter... Sen, nasıl olur da müslümanların malına göz dikersin. Sen, gerçek ihtiyaç sahibi değilsin ki...

Hişam: (Arkadaşına) Haydi gidelim, haydi. Mü'minlerin emiri, kılıç gibi kesip attı. Haydi, eski hayatımızı yaşayalım. (Çıkarlar.)

Ömer: (Seyirciye dönerek) Bunlar, halifeliği, bir nimet kapısı olarak görüyorlar. Müslümanlar sürünsün, halifenin adamları lüks hayat yaşasın istiyorlar. Artık o, geride kaldı. Ben, hayatta olduğum sürece bu, böyle olacak. (Işıklar söner)

TABLO III

(Hişam ve Anbese yolda konuşurlar.)

Anbese: (Hişam'ın koluna girmiş, yürüyorlar.) Yirmi bin dinarı da kaybettik. Onu, bize, halife Süleyman bağışlamıştı. O, çok cömertti. Bu, bizi, ondan da mahrum bıraktı.

Hişam: Allah'a şükürler olsun ki gözlerinle gördün, ya Anbese. Bu adam, bizi akraba olarak görmüyor. Bize, zerre kadar şefkat ve merhameti yok. Gözünle gördün, kulağınla duydun.

Anbese: Gerçekten de Hişam, sen, çok nazik, çok kibar konuştun ama Ömer, dediğinden bir adım geri gitmedi.

Hişam: Ey Emeviler, başkasını değil, kendinizi suçlayın. Siz, başta hata ettiniz... Rahmetli babası Abdulaziz'i, gittiniz de Ömer ibni Hattab'ın torunu Fatıma ile evlendirdiniz. O da size ikinci Ömer'i dünyaya getirdi. Adı da Ömer... Huyu da Ömer... Zaten bundan başkası beklenmez. Adalet, der... Allah korkusu, der... Cehennem azabı, der... Kul hakkı, der... Der de başka bir şey demez. Onun için siz, suçu başkasında değil, kendinizde arayın.

Anbese: O zaman kim düşünürdü ki bunu?

Hişam: İlerisini düşünmezseniz şimdi çekersiniz, işte böyle...
(Işıklar söner.)

TABLO IV

(Ömer, yer sofrasında yemek yiyor. Sofrada yalnız çorba ve çavdar ekmeği var. Sakin sakin yemek yerken küçük oğlu Asım içeri girer.)

Ömer: Gel, oğlum gel. (Eliyle sofrayı işaret eder.)

Asım: Baba, annem nerede?

Ömer: Kuyudan su getirmeye gitti.

Asım: Karnım öyle aç ki...

Ömer: Gel öyleyse beraber yiyelim.

Asım: Ne o?

Ömer: Un kavurması.

Asım: Hep aynı... Sabah mercimek çorbası, öğle başka bir

çorba, akşam un çorbası... Adları değişik, ama hep çorba... çorba... Baba, bıktım artık.

Ömer: Bıkmak da ne demek? Şükretmeliyiz, evladım.

Asım: Herkes bizim her öğün et, tavuk yediğimizi sanıyorlar. Halbuki biz, yumurtayı bile, bir kaç hafta göremiyoruz. Sözde burası, Halife Ömer ibni Abdulaziz'in evi.

Ömer: Evet, öyle... Ne olmuş?

Asım: Yani halifenin evi, mü'minlerin emiri Ömer'in evi... Her şey olmalı.

Ömer: Bizim diğerlerinden farkımız ne?

Asım: Ama olmalı. Önceleri vardı. Önceki emirler, hep yağlı ballı yerlerdi. İpekli şalla gezerlerdi.

Ömer: Beyler, saltanat sürdü. Halk, sefalet içinde kıvrandı

Asım; Halkın sefaletinden bize ne?

Ömer; Bunu sen de öğreneceksin. Ama şunu unutma; size lüks yemekler yedireceğim, ipekli elbiseler giydireceğim diye harama sapamam. Helal rızkıma, haram katamam.

Asım: Baba, o zaman haram mı olur?

Ömer: Halkın rızkından kesip onu biz yersek helal mi olur? İyi düşün, oğlum. (Bu söz üzerine Asım, gönülsüz gönülsüz sofraya oturur.)

Mesleme: (Kapıyı açıp girer.) Esselamü aleyküm. Afiyet olsun.

Ömer: Ve aleykümüsselam. Buyur, ya Mesleme, beraber yiyelim.

Mesleme: (Sofraya bakar.) Hani yemek?.. Burada sadece çorba var. Halife, bu yemekle doyar mı? Halifenin çocukları, bunları mı yer?

Ömer: Sen de mi, ya Mesleme? Haydi bu çocuk... Sana ne demeli?

Meseleme: Yalan mı?.. Şam'daki en fakir ailenin sofrasında, bundan daha güzel yemekler var. Bu çocuklar, buna razı olur mu?

Asım: Alıştık bu yemeklere, alıştık, dayı.

Ömer: İştahın varsa buyur...

Mesleme: Afiyet olsun. Ben, biraz önce yedim. (Sofradan uzak bir yere oturur.)

Ömer: Öyle olsun...

Asım: Dayı, sizi epeyden beri göremedim. Buraya uğramaz oldun.

Mesleme: Yok... Hiç de öyle değil... Mesela üç gün önce yine gelmiştim. Ama sen, dışarıda oynuyormuşsun.

Ömer: Ben de göremedim. Evde idim ama...

Mesleme: Evde olduğunu duymuştum. Fakat...

Ömer: Fakat ne?

Mesleme: O gün elbiselerini yıkamışsın.

Ömer: Ha, evet, hatırladım. Şu kaftanımı yıkamıştım.

Mesleme: Ama içerideki odadan hiç çıkmadın. Neden?

Ömer: Elbisemin kurumasını bekledim.

Mesleme: Başka bir elbise giyip çıkabilirdin.

Ömer: Ya Mesleme, şu gömleğimle, şu kaftanımdan başka giyeceğim yok.

Mesleme: Hiç mi yok?

Ömer: Vardı, ama eskidi.

Mesleme: Yenisini alsanız ya...

Ömer: (İki eliyle başını tutar. Gözleri yaşarır.) Cenâb-ı Hak, şöyle buyuruyor: "Şu ahiret yurdu var ya onu biz, dünyada hiç bir yükseklik ve bozgunculuk istemeyenlere nasip ederiz. En iyi sonuç, Allah'tan hakkıyla korkanlarındır." İşte Mesleme, ben, bunu istiyorum. Ben dünyayı değil, ahiretteki mevkiyi istiyorum. Ben, buradaki bolluğu değil, ahiretteki mutluluğu istiyorum. (Mendili ile gözlerini siler.)

Mesleme: Ama Ömer, nefesine, bu kadar da yüklenme.

Ömer: Hayır, Mesleme, hayır... Bildiğin gibi ben, önceleri dünyaya çok yönelmiştim. Dünya nimetlerini, dilediğim gibi savuruyordum. Şimdi... Şimdi nefsimi, dünya nimetlerinden, dünyalıklardan mahrum bırakmaya çalışıyorum. Şu emanet ve sorumluluk, boynumda. Daha dikkatli olmalıyım, ya Mesleme.

Asım: Gördün ya dayı. Ne yiyor, ne yediyor. Kendi de giymiyor. Bize de giydirmiyor.

Mesleme: Baban haklı galiba... Bu sorumluluk, sorumluluk duyan herkesi sarsar. Baban da, dedesi Hz. Ömer gibi, sorumluluğunu düşünüyor. Ne diyeyim, haklı galiba.

Ömer: Çocuklarımın, dünyada güzel nimetler yemesi pahasına, cehennemde yanmaya gözüm kesmiyor.

Mesleme: Biz de istemeyiz. Ama düşünüyorum da, dünyada biraz da rahatlık lazım.

Ömer: Haklısın. Ama önce millet rahat etsin. Sonra biz....

Asım: Ama ne zaman?

Ömer: O da olur, inşaallah. (Bu arada yemek biter. Hamd ederler. Sofrayı toparlar, kaldırmak ister.)

Mesleme: İzin ver de, ben, kaldırayım.

Ömer: Şöyle toparlarsak, kafi. (Yer sofrasını, bir kenara koyar.)

Mesleme: Sahi, kardeşim Fatıma nerede?

Ömer: Kuyudan su getirmeye gitmişti. Neredeyse gelir.

Mesleme: Benim biraz işlerim var. İzninizi isteyeceğim. (Ayağa kalkarlar.)

Ömer: (Ayağa kalkarak) Biraz bekleseydin bacını da görürdün.

Asım: Annem, çabuk gelir.

Mesleme: Selamımı söyleyin. Sonra yine ziyaret ederim. Şimdilik Allah'a ısmarladık. (Tokalaşır.)

Ömer: Güle güle... Yine bekleriz.

Asım: (Gözlerinden öpen dayısına) Güle güle, dayıcığım. (Birlikte uğurlayıp yerlerine otururlar.) Baba, dayım, bir şey mi diyecekti?

Ömer: Bilemem ki... Düşünceye dalar. (Bu sırada büyük oğlu Abdumelik girer.)

Abdumelik: Esselamü aleyküm. Hayırlı akşamlar, babacığım.

Ömer: Aleykümüsselam. Hoş geldin, oğlum.

Asım: Hoş geldin, ağabey.

Abdumelik: Hoş bulduk.

Ömer: Gel, şöyle yanıma otur. Neler gördün? Anlat, bakayım.

Asım: Baba, arkadaşlar, bekliyorlar.(Ayağa kalkar.) Gidiyorum.

Ömer: (Asım çıkarken) Çabuk dön. Tamam mı? (Asım, başıyla tasdik eder.) Evet, (Abdumelik'e) seni, dinliyorum.

Abdumelik: Rabbine karşı ne diye söz verdiğini öğrenmek istiyorum. Şayet dinden olmayan bir şey, bir bid'at görürsen, onu mu tercih edersin? Yoksa Resûlullah'ın sünnetine mi yönelirsin?

Ömer: (Ürpererek) Ne demek istiyorsun?.. Neyi kastediyorsun?.. Bir şey mi gördün yoksa? Söyle, çabuk söyle.

Abdumelik: Hayır. Vallahi bir şey görmedim. Ancak içimde bir şeyler hissettim. Merak ettim de...

Ömer: Öyleyse düşüncemi söyleyeyim: Benden önce bazıları, halka zulmederek devlet idare etmişler. Ben de onlar gibi olursam, Müslüman kanı, sel olur akar. Ama ben, bir damla bile İslâm kanının akmasına razı olamam.

Abdumelik: Öyleyse ne yapıyorsun? Ne tedbir alıyorsun?

Ömer: Bak, dinle, oğlum. Şam'a geldiğimde gördüm ki Müslümanlar, dünyaya öyle rağbet ediyorlardı ki helal, haram düşünmeden yeyip, içip, yaşıyorlardı. Önce kendimden, ailemden başladım. Sonra Emevi hanedanını hizaya getirdim. Yıllardır ilk defa, şefkatle davranarak işe başladım. Bunu, sen de duymuşsundur.

Abdumelik: Evet, duydum. Ama ömrümde ilk defa, değişik bir hutbe dinledim. İmam, minberde hutbe okuyor, ama mü'minlerin emiri için dua etmiyordu.

Ömer: (Seslenir) Müzahim, bana ılık su getir. Abdest alacağım.

Müzhahim: (Girer.) Baş üstüne, efendim. (Çıkar.)

Ömer: (Abdumelik'e döner.) Evet, haklısın. Ama dikkat ettin mi, hatipler, hutbede Emevi hanedanına düşman olanlara, ve evlad-ı Rasûle sövmüyorlar. Onun yerine Kur'ân-ı Kerim'den ayetler okuyorlar.

Abdumelik: Gerçekten de öyle babacığım. Müslümanlar, Allah'ın ayetlerini dinledikçe şevke geliyorlar. Gönülleri nurla doluyor. İmam, hutbenin sonunda bir ayeti okumaya başladı, bu günlerde. O adeti de sen, başlatmışsın. (Gözleri ufka dalar.) Tok bir sesle okuyordu: "Şüphesiz ki Allah, adaleti, iyiliği ve akrabaya vergili olmayı emreder. Fuhuştan ve kötülükten men eder. Tutasınız diye size böyle öğüt verir."

(Bu ayetin meali, kulisten yankı yoluyla tekrar edilir.)

Ömer: Evet, cuma hutbelerinin sonunda bu ayetin okunmasını, ben emrettim. Müslümanların çekıştırilmesinden daha iyi değil mi?

Abdumelik: Allah, razı olsun. Bu hareketin, İslâm'a hizmettir.

Ömer: Oğlum, ben, İslâm'dan daha üstün olamam. İslâm'ı, gölge gibi takip etmeye çalışıyorum. (Müzhahim, elinde sıcak su kabıyla içeri girer.) Bu ne, Müzhahim? Suyu çabuk getirdin. Nerede ısıttın?

Müzhahim: Çabuk olsun diye, imaretin mutfağında ısıttım.

Ömer: İmaretin mutfağında mı? (Müzhahim, başını sallayarak tasdik eder.) Devletin mutfağında ısınan su ile abdest alamam. (Kuşağının arasında çıkardığı paraları uzatır.) Al, şu dinarları. Mutfahın sorumlusuna öde. Onu,

mutfağa harcasın.

Müzahim: Ama efendim, bu para çok. Yapılan iş, ne ki?..

Ömer: Bu, kul hakkı konusu... Zerresi de haram. Git, ver. Sen gelinceye kadar, bu suya el süremem. Çabuk, bana, ücretini ödediğine dair bir bilgi getir.

Müzahim: Baş üstüne, efendim. (Hayretle çıkar.)

Abdumelik: Öyle ya... Allah'ın rızası, emrine uymak ve yaşamakla olur. Sözle değil.
(Perde kapanır.)

ÜÇÜNCÜ PERDE

TABLO I

(Emevi sarayında mütevazı, sade görünümlü bir salonda valilerden Eyyüb ibni Şurahbil ve Adiy ibni Erta ile Ömer ibni Abdulaziz sohbet ediyorlar ve devlet işlerini görüşüyorlar)

Ömer: Sizler, vali olarak devletin temel direklersiniz. Hükümetler, sizlerle ayakta durur. Ben, sizi serbest bıraktım. Uygun gördüğünüz işlerde, iznimi beklemeden icraatınızı sürdürün. Amacımız, Allah'ın emirlerini yerine getirmektir.

Eyyüb: Allah'ın rızası, tek arzumuz... Bütün kalbimle inanıyorum ki, Allah'ın izniyle, İslâm toplumu layık olduğu şeref ve mertebeye tekrar kavuşacak.

Ömer: Evet, sen, Mısır'da neler yaptın ya Eyyüb? O zenci kadının isteğini yerine getirebildin mi?

Eyyüb: Evet, emrini alır almaz, gittim. Yıkılan duvarlarını yaptırдыm.

Ömer: İyi etmişsin. (Adiy'e) Bir kadın, bana tavuğunun çalındığına dair bir şikayet mektubu yazmıştı. Dilekçeyi sana havale ettim ve ona da şikayetinizle ilgilenecektir, diye yazdım.

Adiy: Gücümüz yettiği kadar, müslümanların isteklerini yerine getirmeye çalışıyoruz. Ama bazen imkansız olanı da istiyorlar.

Ömer: Sen, galiba Irak'tan bahsediyorsun. Söyle bakalım; imkansız olan istekleri neymiş?

Adiy: Mesela birisi geldi. Benden ev ve hizmetçi istiyor. Eyyüb de burada. Soralım ona da. Ne diyebilirdim?

Eyyüb: Böyle durumlarda şaşırıp kalıyoruz. Ne yapacağımızı bilemiyoruz?

Ömer: Unutmayınız ki müslümanlara, barınacağı bir ev, evine bir hizmetçi, atına bir seyis bulmak da bizim görevimiz.

Eyyüb: Yani o adamın isteğini yerine getirecek miyiz?

Ömer: Elbette yerine getireceksiniz, ya Eyyüb. Mü'minler, her şeye sahip olacaklar. Efendiler, müslümanların idaresi,

boynumuzda bir emanettir. O kadar ki bizden, hiç bir canlı, şikayetçi olmamalı. Bu nedenle develere de yüz okkadan fazla yük yüklenmemesini emrettim.

Eyyüb: Bunca isteğe, bu vergiler nasıl yetecek?.. Yükümüz gittikçe ağırlaşıyor. Özellikle şu son genelgenizde her hastaya hizmetçi ve her âmâyaya yardımcı temin etmemizi emrettiniz.

Adiy: Fermanınız üzerine, yoksullar için aşevleri, yolda kalmış yolcular için misafirhaneler inşa ettirdik. Oralarda hem yolcuları, hem de binek hayvanlarını besleyip barındırıyoruz.

Eyyüb: Alimlere de valiler kadar maaş bağladınız...

Ömer: Beni dinleyin. Bizim valilere ihtiyacımız olduğu kadar, müslümanların da bize ihtiyacı var. Önemli olan şu: Her dirhemi yerli yerine harcamalıyız. Az şeyle çok iş başarmak zorundayız.

Adiy: Ama devletin haraç geliri her gün azalıyor. Haraçtan kurtulmak için gayrimüslimlerin çoğu İslâm'a giriyorlar.

Ömer: İsteyen herkes, İslâm'a girsin. Haraç gelirimiz, azalırsa azalsın, korkma ya Adiy. Allah'a yemin ederim ki tüm insanların müslüman olmasını isterim. Tek olsunlar da hepimiz elimizin emeğini yiyelim. Toprağı kazıp karnımızı doyuralım.

Eyyüb: Ama bazı valiler, halk İslâm'a girse de haraç almaya devam ediyorlar. Kamu ihtiyaçlarını, ancak böyle karşılayabiliriz, diyorlar.

Ömer: Urve b. Muhammed, önceki valilerin Yemen'de Müslümanların dertleri ile ilgilenmediğini, onları sömürdüğünü bildirmişti. Ben de ona dedim ki; bir avuç Yemen toprağı kadar bile olsa hak, yeryüzü dolusu altın değerindeki batıldan daha hayırlıdır.

Adiy: Ey mü'minlerin emiri, bazıları, Allah yolunu hakir görüp sapıklığı tercih ediyorlar. İzin verin, onları hizaya getirelim.

Ömer: Zoramalar, tehditler, kişiyi yola getirir mi? Bu, yanlış bir yol. Şayet bu, çıkar yol olsaydı, önceki halifeler, Haricileri yola getirirlerdi. Ama ben, onların liderleriyle

görüştüm. O, delillerini getirdi. Ben, görüşlerimi açıkladım. Sonuçta hariciler, silahlarını bıraktılar.

Adiy: Fakat benim dediklerim, bizi zor kullanmaya mecbur bıraktılar. Yumuşak davranırsak tamamen şımarırlar.

Ömer: Yani sen, benden, insanlara işkence yapmak için izin mi istiyorsun? Benim razı oluşum, seni Allah'ın gazabından kurtarır mı?.. Allah'a yemin ederim ki; onları, günahlarıyla baş başa bırakmak, kanlarını akıtmaktan daha iyidir.

Eyyüb: Bunlar, yeryüzünde elini kolunu sallayarak dolaşırlarsa müslümanlar arasında kötü örnek olurlar.

Ömer: İnsanlara bir daha zarar vermezlerse bırakın dolaşınsınlar.

Adiy: İnşallah öyle olur.

Ömer: Sahi gelin, gidelim. Beytülmale bakalım. Gözlerinizle görün beytülmalin halini. (Ayağa kalkarlar.) Hazinenin gelirinin hiç de eksilmediğini gözlerinizle görün. (Çıkarlarken ışıklar söner.)

TABLO II

(Olay, yolda geçmektedir. Sahneye girerken Muti tökezler. Kalkar, yürür. Biri diğerinin omzuna dayanarak, düşe kalka yollarına devam ederler. Reca, içeri girer. Muti'nin haline bakar, tereddütle söze başlar.)

Reca: Ne haber, Muti? Nasılsın?.. Müsalim, senin de benzini biraz solgun görüyorum. Halife Velid ve halife Süleyman zamanında böyle değildiniz. Ne oldu şimdi?

Muti: (Müsalim'e yaslanarak zar zor ayakta durabilir.) Bir şey yok, efendim. Bir şey yok, hocam. Biz... biz zaten ne Süleyman'ın adamı idik, ne de Velid'in... Biz, hiç kimsenin adamı değildik, hocam.

Müsalim: (Birbirine yaslanmış ve tutunmuş olarak) Ve... ve... biz, konuştuğumuz her söze, her harfe bahşiş alıyorduk. Yaşayıp gidiyorduk. Biz, kimsenin samimi dostu değildik. Ne istediyseniz, kendimiz için istedik.

Muti: Senden bir isteğimiz var. Konuştuklarımızı Ömer'e duyurma. Yoksa soluğu zindanda alırız.

- Reca:** Korkmayın. Mü'minlerin emiri, affetmeyi sever. İnsanları cezalandırmaktan zevk duyan birisi değil.
- Muti:** (Gülerek) Doğru... İşte bu doğru. Demek ki biz, güven içindeyiz. Korkmaya gerek yok.
- Reca:** Siz, insanlardan korkmayı bırakın da Allah'tan korkun, Resulünden utanın.
- Müsalim:** Yani bu demektir ki biz de yaşayabileceğiz. Yiyebileceğiz içebileceğiz. Dünya nimetlerini, lezzetlerini tadabileceğiz.
- Reca:** Elbette yaşayabilirsiniz. Yeter ki siz de diğerleri gibi çalışın, gayret edin. Bir şeyler biriktirmek isterseniz, kolları sıvayın, daha çok çalışın.
- Muti:** Haydi, Müsalim haydi, kendimizi bir çukura atalım. Günlerimizi orada geçirelim. Biz, dünyaya geleli hiç çalışmadık. Çalışmaya da alışmadık. Haydi gidelim.
- Müsalim:** Haklısın Muti... Didinecekmışız, çalışacakmışız, çabalayacakmışız. Bunlar, bize göre şeyler değil. Hayatta gözlerimizi yumduğumuz, dalıp gittiğimiz zaman, ebedi istirahata geçtiğimiz zaman, işte o zaman bizim için tam kurtuluş... Bizim için ölüm, yaşamaktan bin kere iyi... (Birbirine yaslanarak çıkarlar.)
- Reca:** (Gülerek) Allah, ıslah etsin. Eski günleriniz, geri gelmez. Dünyanız artık böyle... Şimdiki mü'minlerini emiri Ömer İbni Abdulaziz'in çevresinde dürüst insanlar, namuslu kişiler var. Burada sizin gibilerin yeri yok. (Işıklar söner.)

TABLO III

(Ömer kendi evinde kitap inceliyor. Birkaç kitap, rahlenin üzerinde, birkaçı da yanındadır. Bu esnada Reca içeri girer. Ömer, kitapları kapatır, toparlanıp oturur.)

- Reca:** Esselamü aleyküm.
- Ömer:** Aleykümüsselam. Hoş geldin, Reca. Ben de seni görmek istiyordum.
- Reca:** Hayırdır, inşaallah.
- Ömer:** Bak, dinle. Dün neler oldu?.. Kervan yoluna çıkmıştık,

Müzahim'le beraber. Oradakilere durumlarımı sordum.

Reca: Allah hayrını versin. İnşallah, bir şeyler öğrenmişsindir.

Ömer: Evet, Reca, evet. Çeşitli ülkelerden gelmiş birçok müs-lümanla karşılaştım. Durumlarımı sordum. Adam, bana ne dese beğenirsin? (Gülerek) İstersen, bir cümleyle cevap vereyim. İstersen ayrıntısıyla anlatayım, dedi.

Reca: Adamlar, seni tanıdılar mı yoksa?

Ömer: Hayır, hiç birisi beni tanımıyordu.

Reca: Bu, güzel. Ama beni merakta bırakma, anlat şu olayı.

Ömer: Şöyle otur da anlatayım. (Reca oturur.) Ne diyordum?.. Evet, öyle oldu. Ben de ona veciz olarak ifade edersen nasıl olur, dedim. O da peşpeşe sıraladı: Dedi ki: Za-limler kahroldu. Mazlumun yüzü güldü. Zenginler bolluğa, fakirler nimete erişti.

Reca: Daha ne desin adam? Her şeyi özetlemiş. Fermanların, her yerde yankı yaptı. Mescitlerde, sohbetlerde, düğünlerde, törenlerde hep onlar konuşuluyor. Halk, artık öyle inandı ki bir şey, hak ise yaşayacak. Batılsa er geç ölecek.

Ömer: Evet, bu, ulaştırılması gereken en iyi sonuç... Ama daha iyisi için çalışmak şart. Göreve başladığımda ilan ettim; İslâm'a uyduğumuz sürece bize itaat edin. İslâm'a uymadığımız, Allah'ın kitabıyla, Resûlü'nün sünnetiyle amel etmediğimiz zaman bize itaat etmeyin, demiştim.

Reca: Adam, sözünde haklı. Bu gün müslümanlar huzur buldu. Artık sapık fikirli kişiler, ülkemizde at oynatamıyor.

Ömer: Benim için şehirli ile göçebe, Şamlı ile Iraklı, Mısırlı ile Yemenli eşittir. Onlara yeni valiler gönderdim. Müs-lüman olanlardan cizyeyi kaldırdım. İslâm'ın tanıdığı tüm haklara sahip olduklarını hatırlattım. Evet, bu sonuçlar, zayıf iradelileri şaşırttı. Başlarında kılıçla duran, astığı astık, kestiği kestik, işkence eden, hapis-lerde süründüren sultan aramaya başladılar, ya Reca.

Reca: Ey mü'minlerin emiri, bütün İslâm beldesi, o adamın anlattığı gibi, mutlu ve huzurlu. Tüm valiler, emirlerini uyguluyorlar. Halka iyi muamelelerde bulunuyorlar.

Ömer: Esas olan, ya Reca, İslâm'dır. İslâmın direkleri sağlam, binası sağlamdır. İslâm'ın, kılıca ihtiyacı yok. Biz,

İslâm'ı yaşayarak, insanları İslâm'a davet edersek, bu, insanların ruhlarına, gönüllerine kılıçtan daha tesirlidir.

Müzahim: (Ellerinde iki büyük sepet ile içeri girer.) Bunlar, efendim...

Ömer: Bunlar ne?

Müzahim: Ürdün hurması, efendim. Ürdün emiri, göndermiş.

Ömer: Nasıl geldi bunlar?

Müzahim: Posta hayvanları ile...

Ömer: (Üzüntüyle başını sallar.) Bunlar, şahsıma olamaz. Ayrıca, hayvanlara da kapasitesinin üstünde yük yüklenmiş... (Müzahime emreder.) Bu hurmaları, pazara götür sat. Parası ile yem al. Onu taşıyan hayvanlara yedir. Hayvanların dili olsaydı, onlar da şikayet ederdi. Heyhat... Haydi Müzahim, bekleme.

Müzahim: Baş üstüne efendim, (Sepetleri alır, çıkar.)

Ömer: (Biraz sessizlikten sonra başını kaldırır.) Şey... neyse... Asıl zihnimi meşgul eden şey, Emevi hanedanının durumu. Tüm haksız kazançlarını, gasp ettikleri malları, ellerinden geri aldım. Şu anda onların da hoşnutsuz olduklarını görüyorum.

Reca: Öyleyse maaşlarını artır, beytülmalden bir şeyler öde.

Ömer: Ama beytülmal, muhtaçların hakkı...

Reca: Pekala ne düşünüyorsunuz?

Ömer: Diyorum ki, sen, hanedanın konaklarına bir git. Maddi durumlarını araştır. Ama kimse bilmesin. Güvendiğim için bu görevi sana veriyorum.

Reca: Emriniz baş üstüne, ey mü'minlerin emiri. Emrinizi, gizlilik ve titizlikle yerine getirmeye çalışacağım. (Çıkar.)

Müzahim: (Üzüntü ve telaşla diğer kapıdan girer.) Ey mü'minlerin emiri, efendim... Ey emir... (Gözyaşlarını siler.) Oğlun Abdülmelik... Abdülmelik...

Ömer: Ne oldu Müzahim? Çabuk söyle. Hastalığı mı şiddetlendi?..

Müzahim: Evet,e...e... evet, evet efendim. Abdülmelik, çok hasta... Ama o, seni üzmemekten korkuyor. Yüzleri ateş gibi yanıyor. Hiç konuşmuyor.

Ömer: Ne oldu, ya Müzahim? Açık söyle. Ne oldu? (Müzahim'in cevap vermesine kalmadan feryad eder.)

Oğlum, canım, ne oldu sana? (Odaya doğru yönelir. Bu esnada oğlu, sahneye girer. Müzahim, kolundan tutarak destek olur. Güçlkle ağır ağır yürür.) Ne oldu sana oğlum? Ne oldu?

Abdumelik: (Çok zor konuşur.) Ben... ben geldim, babacığım. Benden endişelendiğini duyunca yürüyerek geldim.

Ömer: (Gözyaşlarını siler, oğlunu tutar.) Ama sen, gerçekten hastasın... Benden bir şey saklama, oğlum.

Abdumelik: Bir şey yok, babacığım. Senin çok önemli işlerin var. Vaktini onlara harca. Benim için kendini yorma.

Ömer: Oğlum, kendini, benden ayrı tutma. Ailemi ve çocuklarımı da düşünmek zorundayım. Haydi oğlum, söyle. Kendini nasıl hissediyorsun?

Müzahim: (Gözyaşlarını silerek.) Günlerdir susuyor. Keşke konuşsa, dardını paylaşsın...

Ömer: (Abdumelik'e daha da yaklaşır.) Oğlum, her zaman sen, evet sen, bana, hayırlı olanı gösterir, şerden sakındırırdın. Ben, babanı. Her halini bilmek isterim...

Abdumelik: Haklısın, babacığım. Hastalığımı sakladım. Bana kızma, ne olur. Müslümanların derdi, yeterince meşgul ediyor seni. Bir de ben, dert olmak istemedim. Gerçi Allah bilir ya, ben... Ben ölmek üzereyim. Beni düşünmeyin. Allah'ın sevabını düşünün. Allah'ın azabından sakının. (Ağlaşırlar.)

Ömer: (Ağlayarak sarılır, kucaklar.) Oğlum, kıyamet gününde senin mertebende olmayı, çok, ama çok isterim. (Müzahim'e döner.) İçeri götür de biraz istirahat etsin. Ben, mescitte namazı kılıp döneyim. (Müzahim, gözyaşlarını silerek Abdumelik'i götürür. Ömer, onları izlerken gözyaşlarıyla ellerini semaya kaldırarak Allah'ım, takdirine dayanacak güç ver. Yalnız senden, diliyorum Ya Rabbi, takdirine dayanacak güç ver. (Işıklar söner.)

TABLO IV

(Ömer, saraydaki çalışma odasında oturmuş, evraklarla meşgul iken Reca ile Anbese içeri girerler.)

Reca: Esselamü aleyküm, ey mü'minlerin emiri.

Anbese: Esselamü aleyküm, ya emir.

Ömer: Aleykümüsselam ve rahmetullah. Gel Reca. Haydi Anbese... Gelin, şöyle oturun.

Anbese: (Tereddütle söze başlar.) İzin verirsen, ya emir, huzurunuzda gelmişken aklımda olanı söyleyeyim.

Ömer: Otur Anbese, otur da söyle. İnsanlar, ancak Allah'ın huzurunda kıyam dururlar. Acem krallarının önünde dikilir gibi durma öyle. Otur da söyle.

Anbese: (Otururlar). Emevi oğulları, beytülmalдан nafaka bağlayışından çok memnunlar.

Ömer: Ne mutlu!

Anbese: Ama onlar, önceki halifeler zamanında, yüksek hayat seviyesine alışmışlardı.

Ömer: Ben de aynı fikirdeyim. Onlar, uzun zamandan beri lüks hayat yaşadılar.

Anbese: Öyleyse sorun yok.

Ömer: Var. Onlar, sadece kendi gelirlerini yükseltmek istiyorlar.

Reca: Evet, öyle.

Ömer: Onlara, bu hayatı sürdürtmeceğimi bile bile beni seçtiler. Ben, sesini duyuramayan, isteme cesareti bile bulamayan insanların da gelir seviyesini yükseltmek için çalışıyorum.

Anbese: Bizim gelirimizi yükselt, kafi.

Reca: Evet, Emevi oğulları, bu düşüncelerini sık sık tekrarlıyorlar.

Ömer: Ben, yalnız Emevi oğullarının halifesi miyim?

Anbese: Şey... Elbette sen, tüm İslâm ümmetinin reisisin.

Ömer: Öyleyse diğer müslümanlara uygulanan, aynen onlara da uygulanır.

Anbese: On... onlar,... hanedan çocukları, sultanın evlatları... Dünya, ayaklarının altında karınca gibiydi. Bugün onlar da, beytülmalдан nafaka bekler hale geldiler. Buna rağmen icraatından memnunlar. Onlardan hiçbir şey duymuş değilim de...

- Ömer:** Ey Anbese, ben, eşit ve adil davranmak zorundayım. Onlar, memnun olsalar da, olmasalar da... Akraba, dost, arkadaş ayrımı yapacak olursam, hak-hukuk kaybolur. Yerini zulüm alır.
- Anbese:** (Eli boş ve üzgün olarak) Nasıl istersen... Elbette mü'minlerin emîri, sensin... Öyle olsun. (Reca'ya döner.) Haydi Reca, haydi gidelim. (Selam verirler.) Esselamü aleyküm, ya emir'el-mü'minin.
- Ömer:** Aleykümüsselam. (Anbese ve Reca, çıkarlar. Ömer, yerine dönüp oturmak üzeredir.)
- Müzahim:** (Ağlayarak içeri girer.) Abdul...melik...Abdul...melik.... öldü.
- Ömer:** (Ömer, hayret, üzüntü ve şaşkınlıkla iç odaya koşarken) Allah'ın takdiri. Emrine boynumuz eğri. (Kulisten Ömer'in üzgün bir eda ile sesi gelir.) Allah'ım, takdirine dayanacak güç ver. (Işıklar söner.)

TABLO V

(Bu tabloda olay, yolda geçmektedir.)

- Tellal:** (Elinde davul ile sahneye girer. Davula vurur ve sahnede yönünü seyirciye kısmen dönerek:) Ey ahali, duyduk, duymadık, demeyin... Mü'minlerin emiri Ömer ibni Abdulaziz'in fermanıdır. (Her cümleinin sonunda, davula bir daha vurur.) Her kimin borcu varsa, beytülmale gelsin. Borcu ödenecektir... Parasızlıktan evlenemeyen genç varsa, düğün yardımı yapılacaktır... Her kimin ne ihtiyacı varsa, halifeye başvursun, ihtiyacı giderilecektir... Köyünüzde, kentinizde bildiğiniz fakirlere haber verin. Devlet hazinesinden yardım yapılacaktır... Tüm yoksullara duyurun. Zekattan payları verilecektir... Duyduk, duymadık demeyin... (Sahnede davul çalarak bu ilanı tekrarlar. Diğer kapıdan çıkarken Muti ve Müsalim, sahneye girer.)
- Muti:** Şu günlerde çok garip şeyler oluyor. Bazı beyler, fakirden, yoksuldan kaçardı. Dertlerini bile dinlemezdi.
- Müsalim:** Şimdi de Ömer, tellal çağırarak fakir arıyor.

Muti: Ama neden?

Müsalim: Neden olacak?.. Yardım etmek için.

Muti: Müsalim, paraları o kadar çok mu?

Müsalim: Çok, hem de pek çok.. Geçen yılın zekatı da artmış, bu yılın zekatı da. Dağıtacak fakir bulamıyorlar.

Muti: Dünya tersine dönüyor galiba. Tellal çağırarak fakir arıyorlar.

Müsalim: Benim de aklım almıyor, bunu... Gerçi bizde bunu anlayacak kafa yok ya...

Muti: Neyse... Onu bırak da, şu çobanı anlatsana...

Müsalim: Hangi çobanı, ya Muti?

Muti: Issız bir çölde bir çobanla karşılaşmıştık da ona Ömer ibni Abdulaziz'in adaletini sormuştuk.

Müsalim: Hı... hatırladım.

Muti: Artık kurtlar, koyunlara saldırmıyor, birlikte yayılıyorlar, Ömer, halife olunca onlar da uysallaştı, demişti.

Müsalim: Demek ki onlar da doyabiliyorlar artık.

Muti: Öyle ya, Müsalim.

Müsalim: Öyleyse biz, yanlış yoldayız. (Karnını gösterir.) Biz, hep bunu memnun etmeyi düşündük.

Muti: Ama bu (Karnını göstererek) Başka organlara benzemez. Bu, kurt değil, ahmak.

Müsalim: Ondan da kötü... Onu hoşnut edeceğim diye Allah'ın gazabına uğrarız... Zaten yalan söyleyip haram yiyorduk. Hişam'ın fitne ve fesadına yardım ediyorduk.

Muti: Ne güzel geçinip gidiyorduk.

Müsalim: Ama emir'il-mü'minin Ömer ibni Abdulaziz'e yardım etmeyi, aklımızdan bile geçirmiyorduk.

Muti: Kızma be arkadaş... Hatırın kırılmasın... Haydi, mü'minlerin emirine gidelim, ona yardımcı olalım

Müsalim: (Alaylı alaylı güler.) Yıllar geçti. Daha biz, yeni uyanıyoruz. Aslında bizim için en iyisi, ıssız çöllerde pinekleme... Haydi, Muti, haydi... Ne yüzle gideceğiz Ömer'in yanına?.. (Kolundan tutarak) Haydi uçsuz, bucaksız çöllere...

(Işıklar söner.)

TABLO VI

(Devrin alimlerinden Mücahid, Meymun b. Mihran, Reca b. Hayve mescitte sohbet ediyorlar. Konuşmalar sürerken alimlerden Süleyman b. Yesar da girip sohbe katılacaktır.)

Reca: Dedim ya onun kadar güzel konuşan insana rastlamadım.

Meymun: İlme düşkünlüğü, çocukluğundan belli idi. Henüz küçük çocukken Mısır'da hadis bilginleri, edebiyatçılar ve şairlerle tanıştı. Ömer'in evi zamanla, bilgin ve edebiyatçıların buluşma yerine dönüştü.

Mücahid: Kur'ân-ı Kerîm'i, henüz küçük yaşta ezberelemiş... Medine'de de hadis bilginleriyle dost olmuş, fıkıh bilgisini de artırmış.

Reca: Bence en önemli icraatı, hadislerin toplanması konusunda olmuştur, denebilir.

Meymun: Gerçekten de öyle. Zamanımızın ilim dehası ve hadis bilgini olan Ebu Bekir b. Muhammed b. Hazm'a bir mektup yazmış, peygamberimizin hadislerini bir araya toplamasını ve yazmasını emretmiştir.

Mücahid: Ama çok haklı... Kararı da çok isabetli... Çünkü bilenlerin yok olmasıyla hadislerin de kaybolmasından endişe ediliyordu.

Meymun: Öyle ya... En azından katıntılar yapılabilirdi.

Reca: O, ileri görüşlü bir insan. Hür fikirli, tartışmaya açık bir kişi. Biliyorsunuz, bizlerle gece sabahlara kadar ilmî tartışmalar yapardı. Ama hiç usanmazdı.

Meymun: Yerinde başkası olsa... Olsa da ne demek?.. Olduğu zaman neler yaptıklarını gördük. Aslında Ömer ibni Abdulaziz'in de dünya, ayaklarının altında olabilirdi.

Mücahid: Ama olamazdı... O, her şeyden önce Allah'tan korkar. Allah'ın emirlerini ve peygamberimizin güzel sözlerini en iyi bilen, odur.

Reca: O, ilim ile ameli ikiz kardeş sayardı. Allah için bilmeli, Allah için uygulama yapmalısın, derdi.

Meymun: Onu, biz bilginler, çok iyi tanırız. Çok da severiz... Ona, düşmanları bile hayran.

Reca: Bu da, yeni bir şey mi?

Meymun: Pek yeni sayılmaz... Kulaktan kulağa dolaşıyor; Bizans imparatoru III. Lui, Ömer ibni Abdulaziz'e hayret ediyormuş.

Mücahid: Nasıl?

Meymun: Bizans imparatoru, öyle diyormuş: "Ben, kapılarını dünyaya kapayarak yalnızlığa çekilen bir rahibe şaşmam. Zira onun başka çaresi yok... Ama dünya ayaklarının altında iken, Allah korkusuyla onu reddeden Ömer ibni Abdülaziz'e hayranım."

Reca: Evet, bu, ciddi bir itiraf.

Mücahid: İtiraf, ama tamamı da hakikat

Meymun: Gerçekten de o, bir kral gibi değil, bir derviş gibi yaşadı. Kendi yokluk çekti. Ama halkını, bolluk içinde yaşattı.

Reca: Devrinde ilim, gerçek hüviyetini; alim, gerçek şahsiyetini buldu. Bizler, bu gün onun himayesinde hürüz. Yoksa bu kadar huzurlu bir ilim hayatı olur muydu?

Süleyman b. Yesar: (Kapıyı açar, ağır ağır ilerler.) Esselamü aleyküm.

İçerdekiler: Ve aleykümüsselam.

Süleyman: Sohbetinizi bozmayayım... Buyurun, devam edin... Ben de istifade edeyim. (Aralarında bulunan boş bir yere oturur.)

Mücahid: Sen, gelmeyince biz de sohbet ediyorduk. Henüz derse geçmedik. Sahi sen, nerede kaldın?.. Geciktin...

Süleyman: Mü'minlerin emiri Ömer'in yanında idim.

Mücahid: Ona bir şey öğretebildin mi?

Süleyman: Ne gezer...

Reca: Neden?

Süleyman: Vallahi o, bizden daha bilgili...

Meymun: Haklısın... Gerçekten de o, hem zahid, hem alim.

Mücahid: Bir defasında bizi çağırmış... Biz de birkaç bilginle birlikte ona bir şeyler öğretme düşüncesiyle gitmiştik. Ama sonunda ondan bir şeyler öğrenerek döndük... O, bizlerden, günümüz alimlerinden daha alim.

Reca: Şu anda durum, hiç de iç açıcı değil. Öyle değil mi Süleyman?

Süleyman: Öyle... Şu anda Ömer'in sağlık durumu hiç iyi

değil... Ama yine de sağlığını hiç düşünmüyor.

Reca: O, ahireti, sorgu-suali düşünür.

Mücahid: Kul hakkını, fakir-fukaranın geçimini düşünür.

Meymun: Allah korkusuyla yatar, o duyguyla kalkar.

Reca: Korkum o ki; Mü'minlerin emiri Ömer, bu hastalıktan kurtulamaz da ölürse, onunla birlikte iki buçuk yıllık nice güzellikler de ölür... Nice güller de birlikte solar...

Süleyman: Benim de endişem bu...

Meymun: Haklısınız ama... Esas olan, İslâm... O da, biz de ölsek, İslâm yaşayacaktır... İslâm yaşayacaktır...
(Perde kapanır.)

GÖNÜLLER SULTANI İMAM-I RABBANİ

Piyes

3 Perde

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

- 1. İmam-ı Rabbani**
- 2. Cihangir Şah**
- 3. Şah Cihan**
- 4. Baş vezir**
- 5. Kumandan**
- 6. Vezir**
- 7. Katip**
- 8. Abdullah**
- 9. Gardiyan**
- 10. Kale kumandanı**
- 11. Muhammed Masum**
- 12. Muhammed Said**
- 13. Bedreddin Serhendi**
- 14. Uşak**
- 15. Beşi**

BİRİNCİ PERDE

Yer: Cihangir'in sarayı, yemek salonu

Dekor: Arkada Babür İmparatorluğu haritası. Sahnede kapları toplanmış sofraya, şömine, sofraya üzerinde tütün tabakası, vazolar, biblolar... Zemin halılarla kaplı.

Cihangir: (Yemek sonrası sohbetinde konuşmasını sürdürür.) Baş vezirim, bu günlerde hiç av partisi düzenlemediniz. (Kulisten Hint müziği başlar.)

Baş vezir: Biliyorsunuz, bu kumandanın görevidir. O, hazırlar. Biz de katılırız.

Kumandan: (Toparlanır.) Emredin, hemen tertipleyeyim.

Cihangir: Emre lüzum yok. Sen haber ver, biz de katılalım.

Baş vezir: Cumartesi nasıl?

Cihangir: Bu gün Perşembe, değil mi?

Baş vezir: (Tabakadan tütün sarar. Cihangir'e takdim eder. Bir köz ile sigarayı ateşler.) Evet.

Cihangir: (Mağrur bir eda ile geri çekilir ve keyifli bir vaziyette) Cumartesi uygun.

Kumandan: Hay hay, o kolay. (Baş vezirin ikram ettiği sigarayı almadan vaziyeti anlatmayı uygun görerek) Size bir müjdem var, Hünkarım.

Cihangir: (Merakla) Neymiş o?

Kumandan: Sigarayı bıraktım.

Cihangir: Aferim sana. Bunu size defalarca söyledim ama anlatamadım. Neyse, geç de olsa anladın ya... (Kumandan, bu iltifattan memnun olur. Baş vezire) Tütün ekimini yasaklamıştım. Uyguluyorsunuz, değil mi?

Baş vezir: (Toparlanarak) Uyguluyoruz, Hükümdarım.

Cihangir: İyi, iyi, uygulayın tabi... Sahi kumandanımız sigarayı bırakmış ne dersiniz, bunun üstüne içilir, değil mi?

Baş vezir: (Saygıda kusur etmeden sakin bir eda ile) Siz nasıl arzu buyurursanız, Hükümdarım...

Cihangir: (Ellerini birbirine çarparak çağırır.) Uşaklar!

Uşak: (İçeri girer. Avuç içlerini birbirine yapıştırıp çenesine kadar kaldırıp indirerek geleneksel selamını verir.) Emredin Şahım.

Cihangir: Bize şarap getir.

Uşak: Baş üstüne Şahım.

Cihangir: (Uşak çıkmak üzereyken) Ha, benim nargilemi de unutma.

Uşak: Derhal Şahım. Başka emriniz?...

Cihangir: Yok... Çabuk getir. (Uşak, geri geri çıkar.) Bunlara da uzun uzun tarif edeceksin.

Baş vezir: (Dalkavukça bir eda ile) Cahil adamlar. Bu kadar anlarlar. Ne de olsa adı Ahmet.

Cihangir: (Ahmet adına duyulan alerjiden dolayı sigarasını bir daha çeker, doğrulur.) Bunlara, bu adlara neden düşmansınız? Hala anlamıyorum. (Öfkesini yatıştırmak için enfîye çeker.)

Baş vezir: (İkna edercesine) Rahmetli babanız Ekber Şah, Ahmet ve Muhammed gibi adları koymayı yasaklamıştı.

Cihangir: Olabilir ama...

Baş vezir: Ama bir sebebi vardı.

Cihangir: Şu eski hikaye. Bu adlar, İslamlığı hatırlatıyormuş. Öyle değil mi?

Baş vezir: Evet... Halbuki biz, koskoca Hindistan'da Hindu-ların, Budistlerin, Müslümanların, hatta Hıristiyan ve Yahudilerin yaşadığı şu Hint yarımadasında büyük bir devlet idare ediyoruz.

Kumandan: (Derhal ayağa kalkarak söze karışır.) Bilhassa Hindu-ların çoğunlukta olduğu bir ülkeyiz.

Cihangir: (Durumu yatıştırmak ister.) Anlıyorum... Hindu Dinine mensup olduğunu da biliyorum.

Kumandan: Rahmetli babanız, İslam diniyle yetinmeyip yeni bir din icat etmişti.

Cihangir: Bunu biliyorum. Adına da İlahi Din demişti. Ama kaç kişi inandı?

Kumandan: Gerçi babanızın sağlığında sadece on sekiz kişi inanmıştı ama... (Morali bozulur, yerine oturur.)

Baş vezir: (Öfkeyle sigarasını sık sık çekerek) Ama o din sayesinde herkes kendi dinini hür olarak yaşadı. İnsanlar, namaz oruç gibi şekilcilikten kurtuldu.

Cihangir: Bu defa başka şekilcilikler başladı.

Muhafız: (İçeri girip selam verir.) Şahım, vezirinizle katibiniz

geldi. İzninizi istiyorlar.

Cihangir: Girsinler... Ama şaraplar gelmedi.

Muhafız: Haber vereyim, Şahım. (Çıkar.)

Veziir: (İçeri girer.) Selam Şahım.

Katip: Selam yüce Sultanıma.

Cihangir: Selam... Nerede kaldınız? Ben de bugün gelmeyeceksiniz sanmıştım.

Veziir: Önemli bir devlet meselesini mi kaçırdık?

Cihangir: Nefis sofrayı kaçırdınız.

Veziir: Nasip değilmiş demek ki...

Cihangir: (Yer göstererek) Gel, şöyle otur.

Veziir: (Yerlerine yerleşirken) Sohbetinizi bozmuş olmayalım.

Katip: (Oturunca) Neler konuşuyordunuz?

Baş veziir: Önemli bir konu, şu ilahi din konusu.

Veziir: Biz Zerdüştler, bu dinden çok memnunuz. Şu sarayınızda devamlı meşale yakışınız, bizim ateşgedelerdeki durumu andırıyor.

Katip: (Sarayda vakanüvislik yaptığı için bu konuşmaların tamamını not almak ister.) İzninizle, hokkamı, divitimi çıkarayım. Bu önemli görüşmeleri, not almak lazım. (Cebinden hokkasını, kamyş kalemini ve kağıtları çıkarır, sofranın üzerine koyup yazmaya başlar.)

Cihangir: Öyle ya, bunlar olmazsa o "Vakayiname" eksik olur.

Veziir: (Konuşmasına devam eder.) Ben, şu hususu da belirteyim ki akşamları törenle mum ve lambaların yakılmasının mecbur tutulması da bizi çok sevindirdi.

Uşak: (Şarap kabı ve kadehlerle dolu tepsi bir elinde, nargile diğer elinde olarak içeri girer.) Getirdim, Şahım.

Cihangir: Boğazımız kurudu, çabuk koy. (Kulisteki müzik, biraz meyhane müziğine döner. Şarap dağıtılırken herkes, sabırsızlanır. Cihangir, nargileyi çeker. Eh... bunun keyfi de başka oluyor. Ama sakın ha siz denemeye kalkışmayın... Bana serbest, size yasak. (Dinleyenler, dalkavukça tasdikte bulunurlar. Şarap kadehlerini alırlar.) Şerefe...

Kumandan: Şahımızın şerefine... (Diğerleri de aynı söze katılarak kadeh kaldırırılar.)

Cihangir: Sigara yasak ama şu anda özel izin veriyorum.

Sigara içebilirsiniz. İçkiye gelince serbest. Herkes, dilediği kadar içebilir.

Baş vezir: Biz de şarap konusundaki karardan memnunuz. Babanız Ekber Şah, Nevruz günü şarap içmenin farz olduğunu ilan edince, bizimkiler bayram ettiler.

Kumandan: (Kadehinden yudumlarcken) Şu bizim Hindular da inek yasağına çok sevindiler.

Cihangir: Neydi o?

Kumandan: Kutsal ineğimizi kesme yasağı... Müslümanlar, onu keserek bize ve dinimize saygısızlık ediyorlardı.

Cihangir: O iş tamam, yasakladık...(Kadehinden bir yudum daha çeker.) İneklere saygı göstermeyenleri bile cezalandırıyoruz.

Katip: Ama domuz etini helal saymanız, hiçbir şeyi etkilemedi.

Cihangir: (Kadehini sofraya koyar.) O, babamın baş veziri, lanet olası Ebü'l-Fadl'ın marifeti... (Dudağını bükerek) Güya Hıristiyanları memnun edecekmişiz.

Kumandan: (Ortamı yatıştırmak isteyerek) Cenazelerin gömülme-yip yakılması da güzel oldu.

Baş vezir: Bu yüzden ölümlere anıtsal kabirler yapamıyoruz. Sırf bu endişeyle babanız Ekber Şah'ın cesedini de yakmadık. Böylece şanına uygun anıtsal bir kabir yapabildik.

Cihangir: Yakılmasına ben de karşı çıktım.

Vezir: (Cihangir'i uyarmak ister.) Bu düşüncenizi, Hindular ve Zerdüşter duyarsa hiç de memnun olmazlar.

Cihangir: (Sert bir eda ile) Olabilir... Zaten yıllarca onları memnun etmeyi düşündük. Bu yüzden imparatorluğun çoğunluğunu teşkil eden Müslümanlar, bize kırgınlar.

Baş vezir: (Şeytani bir kurnazlıkla) Onlar da çok tutucu... Hiç hoşgörülerini yok ki... Her şeyi zahire göre açıklıyorlar. Halbuki batına bakmak lazım. Namazla, ibadetle uğraşmaya ne lüzum var; kalbin temiz olsun, yeter.

Kumandan: (Kadehini sofraya bırakır. Tehditkar bir eda ile) Bizler, yıllardır Din-i İlahi denilen yeni dinin terbiyesiyle yetiştik. Bildiğiniz gibi, Muhammed'den beri bin yıl geçti. O, çöl halkına peygamber olarak gelmiş olabilir. Şu uygar Hindistan halkına mesaj veremez. Biz, öylesi bir dine geri dönüşe karşıyız.

Cihangir: (Daha fazla tepki çekmemek için) Geriye dönuştten söz etmedim. Ancak her dine eşit davransak, her inanca özgürlük tanısak daha iyi olur, diye düşünüyorum.

Baş vezir: Eşit davranacağız diye Muhammed taraftarlarına da yüz mü vereceğiz?

Cihangir: Neden olmasın?

Vezir: Onlara biraz yüz verirsek, bizi (şarabı göstererek) şu zevkten mahrum bırakırlar.

Cihangir: Haklısınız galiba.

Vezir: (Alaylı bir eda ile) şarap içersin cehenneme, başka kadınlarla kaçamak yaparsın cehenneme, kul hakkı yedin diye yine cehenneme. Bu gidişle inanın, cennet yüzü göremeyiz.

Kumandan: Hem cehennem de neymiş?.. İcat edilen yeni dine göre tenasuh var ya...

Cihangir: Nasıldı o?

Kumandan: Tenasuh şöyle: Ölenin ruhu boşlukta dolaşır. O ruh, ileride başka bir bedende ortaya çıkar.

Cihangir: (Alay ederek) Benim ruhum, acaba kimden kaldı?

Kumandan: (Öfkelenerek) Bunu, ancak Tanrı bilir.

Cihangir: Galiba bu inanç, Hinduizm ve Budizm'den alınmış.

Baş vezir: Zaten yeni din, aslında karma bir din. Biraz Hinduizm'den, biraz Budizm'den, biraz Zerdüştlük'ten, biraz Hıristiyanlıktan, biraz da...

Cihangir: (Alaylı ve düşünceli olarak) Evet anlıyorum, Müslümanlık hariç, her dinden alınmış.

Baş vezir: Yok, Müslümanlıktan da alındı.

Cihangir: Mesela?

Baş vezir: (Düşünür.) şu anda aklıma gelmedi ama her dinden alındı. Evet, alındı, buna eminim...

Vezir: Biz, ileri görüşlü Müslümanlara bir şey demiyoruz.

Cihangir: Samimi Müslümanlara ne yapıyorsunuz?

Kumandan: Öylesi de mi var? Onlar, hep çıkarıcı, gösteriş düşkünü... Onlara yüz vermeye gelmez.

Baş vezir: Evet, yüz vermeye gelmez. (Düşünür.) Diyecektim ki.

Cihangir: (Konuşmalardan sıkıldığı bellidir. Uşağına seslenir.) Kaldır artık şunları.

Uşak: Derhal Sultanım. (Kadehleri toplar, nargileyi de almak ister)

Cihangir: O kalsın. (Uşak, kadeh tepsisini alıp çıkar. Bu arada meyhane müziğinin yerini, Hint müziği alır.)

Baş vezir: Yüz vermedik, yine de imamlar, dervişler türüyor.

Cihangir: (Hayretle) İmam mı?... Derviş mi?... Bunlar da ne demek oluyor? Kimmiş bunlar?

Vezir: Mesela İmam-ı Rabbani.

Cihangir: O da kimmiş? (Öfkesinden enfiye çeker.)

Vezir: Asıl adı, Ahmet Faruk-ı Serhandi imiş. Ama İmam-ı Rabbani diye biliniyor. Talebeleri, cemaati varmış...

Cihan: (İçeri girer.) Selam.

Cihangir: Selam. Gel oğlum, yanıma otur. (Sağ yanına otururken sofradakiler toparlanır.) Onu bir de oğluma soralım.

Cihan: Kimi?

Cihangir: Oğlum, sen İmam-ı Rabbani'yi biliyor musun?

Cihan: Evet, biliyorum, yani duymuştum. Niçin sordunuz?

Cihangir: Onu, bana bulabilir misin?

Cihan: Elbette... Arzu ederseniz hemen bulup getiririm.

Cihangir: (Eliyle omzuna dokunarak) Haydi göreyim seni...

Cihangir: Hemen getireyim mi?

Cihangir: Derhal getir. Ha.. yalnız gitme. (Cihan ayağa kalkar.) Yanına birkaç asker al.

Baş vezir: Sadece İmam-ı Rabbani'yi değil, talebelerini, taraftarlarını, oğullarını da getir.

Cihangir: Tamam, hepsini getir.

Cihan: Onu bana bırakın. (Çıkar.)

Baş vezir: Bu adam, çok tehlikeli... Çevresinde o kadar taraftarı var ki insanın aklı duruyor.

Kumandan: Hepsini ezer geçerez.

Vezir: (Tahrik ederek) Halk ayaklanırsa işimiz zor.

Cihangir: (Yerinden kalkarak, kızgın bir tavırla) Benim gücümü küçük mü görüyorsunuz? Ben, adamı...

Baş vezir: (Ayağa kalkıp) Haşa, Şahım, haşa... Siz, güçlü bir hükümdarsınız. Size, böyle dervişler vız gelir.

Vezir: Ama bu, sıradan bir derviş değilmiş. Daha çocukken Kur'an'ın tamamını ezberlemiş.

Kumandan: (Öfkeyle kalkar.) Ne çıkar bundan? Kuran'ı ezberlese de anlayamaz ki...

Vezir: (Kakar.) Tam aksine, çok da iyi Arapça biliyormuş.

Kur'an'ın manasını çok iyi anlıyormuş. Dahası var...

Cihangir: Dahası da ne?...

Veziir: (Korkarak ve tekleyerek konuşur.) Çok iyi felsefe biliyormuş. Hadis ve tefsir sahasında bir çok icazet almış. Kalam sahasında şu Babür İmparatorluğunda boy ölçüşecek kimse yokmuş. Bir de Bakibillah'ın dergahında ona intisap etmiş.

Cihangir: Olsun, bize ne zararı var?

Veziir: (Hatalarını tamir etmek istercesine) Halk arasında konuşuyormuş. Muhterem pederiniz Ekber Şah'ın icat ettiği yeni din aleyhinde sözler sarf ediyormuş.

Baş vezir: Hatta "Peygamberliğin ispatı" adlı bir eser yazmış. O kitapta Muhammed'in peygamberliğinin kıyamete kadar sürdüğünü anlatmış. İki cihanda mutluluğun, ancak Muhammed'in yolunda gitmeye bağlı olduğunu savunmuş. İslamın emirlerine uymak şartmış. Kafirlerin ibadet ve adetlerini -bizi kastediyor- terk etmek şartmış.

Cihangir: Daha neler neler... öyle mi?

Baş vezir: Evet, Sultanım.

Kumandan: Bunların başını ezmiştik. Yine mi hortladılar?

Cihangir: Çok görmeyin. Halkın çoğunluğu Müslüman...

Veziir: (Şahın yumuşak tutumu üzerine öfkeyle kuşağının arasından bir kaç kağıt çıkarır.) Ya bunlara ne dersiniz?

Cihangir: Neymiş onlar?

Veziir: İmam-ı Rabbanî denilen adamın mektupları... (Bir sessizlik alır.) Dinleyin, bakın, ne diyor: "Herkes, sapıklık, taşkınlık girdabında boğulmaktadır. Bu girdaptan kurtaracak kadar güçlü olduğuna inananlar, bunların haline nasıl seyirci kalabilirler?"

Baş vezir: Bu adam, kendini ne sanıyor?

Veziir: Daha önemlisi, bizi halka nasıl tanıtıyor?

Cihangir: Başka, başka ne diyor?

Veziir: (Mektupları inceler, ilginç bulduğu bir yeri daha okur.) Bakın şurada da bir şeylerden bahsediyor: "İslam büyüklerini yermekten, din ulularına dil uzatmaktan sakınılmalı, hem de çok sakınılmalıdır." "Allah, onlara karşı kin ve nefret duyanlara kafir demiştir. Akli başında olanlar, böyle şeylerden sakınılmalıdır...."

Baş vezir: Bu adam, kendini iyiden kaptırmış.

Cihangir: Ver bakayım. (Alıp inceler.) Bunlar, bende kalsın.

Vezir: Zaten size vermek için getirmiştim. (Dışarıdan ayak sesleri gelir. Muhafızların, buyurun şehzademiz, dedikleri duyulur. İçeridekiler, o seslere kulak verirler.)

Cihan: (Kapıyı açıp İmam-ı Rabbani'yi göstererek) İşte getirdim, size.

İ.Rabbani: Beni istemişsiniz, Sultanım.

Cihangir: (Cesaretli girişi üzerine hepsi şaşırıp kalırlar. Bir birlerine bakışıp dilleri tutulmuşçasına beklerler. Sonunda Sultan, kekeleyerek konuşmaya başlar.) Evet, seni istemişim ama selam sabah yok mu? (İ. Rabbani, hiç cevap vermez. Bunun üzerine oğluna döner.) Yalnız bunu mu getirdin? Hani çocukları?.. Hani talebeleri?..

Cihan: Ortalığı velveleye vermek istemedim.

Cihangir: Sana zorluk çıkarttı mı?

Cihan: Hayır... Ama yine de denemek istedim. Hükümdara secde et, seni kurtarayım dedim. Kabul etmedi.

Cihangir: (Hiddetle) Bu ne küstahlık? Neden secde etmedin?

İ.Rabbani: Yalnız Allah'a secde edilir. Kula secde edemem.

Cihan: Sultana secde etmek gerektiğine dair dedem Ekber Şah'ın fetvasını gösterdim. Onu da reddetti.

Cihangir: Bu ne cüret?..

İ.Rabbani: Ben, islama hizmet etmek isteyen bir kişiyim. Bu duyguyu taşımayanana, sultan da olsa boyun eğmem.

Cihangir: (Öfkelenir.) Ya boynunu cellat eğerse...

İ.Rabbani: Ecel gelmişse, ölümden kimse kurtulamaz.

Cihangir: (Kendini toplar. Sert bir çıkışla) Bu ne cüret?... Sen, kendini hangi aynada görüyorsun? Ona buna mektup yazıp halkı aleyhime kışkırtıyorsun...

İ.Rabbani: Mektup yazdığım doğrudur. Ama...

Cihangir: Aması ne?

İ. Rabbani: Ben, o mektuplarla Müslümanları irşat ediyorum.

Cihangir: (Öfkeyle mektupları çıkarır.) Bu ne? Burada ne diyorsun? (Satırları inceler. Bazı kelimeleri okuyup sorar.) Cezbe, şühut, marifet, süluk, vahdet, vahdet-i vücud... falan, filan. Bunlar ne? Bunlar, dervişlik değil mi?

İ.Rabbani: Onlar, tasavvufun önemli unsurları. O konular

derin. O konular, böyle ayaküstü anlatılamaz.

Cihangir: (Sesini alçaltarak) Neden anlatılmasın? Anlat da öğrenelim.

Baş vezir: Anlat, anlat da görelim şu cevherleri.

İ.Rabbani: (Kendinden emin, rahat ve endişesiz olarak) Önce islâmı bilmek lazım. Önce Allah'ı tanımak lazım. Resu-lullah'ı tanımak lazım. Ona gönülden bağlanmak lazım. O zaman insan, insanlığını, kulluğunu bilir. O zaman cezbe de olur, süluk da...

Vezir: (Alayla) Biz, Allah'ı tanımıyoruz diye insan değil miyiz?

Cihangir: (Diğerlerini azarlar.) Bırakın konuşsun.

İ.Rabbani: (Bu fırsattan istifade konuşmasını sürdürür.) Allah'a gönülden bağlanınca kendinden geçersin. Benliğinin Allah'ın birliğinde eridiğini görürsün. O zaman yeni bir dönem başlar. Bunlar, söz ile olmaz, hal ile olur. Yani tadılmadan bilinmez.

Cihangir: Pek anlayamadım ama neyse...

Kumandan: (Tahrik ederek) Bu adam, bizi, Müslüman değil diye hor görüyor. Seni de halka kötü tanıtıyor.

Cihangir: Anlayacağız...

İ.Rabbani: Ey sultan, Kur'an-ı Kerim'in Maide Suresinde şöyle buyuruluyor: "Ey inananlar, Yahudileri ve Hristi-yanları dost edinmeyin. Onlar, bir birinin dostudur. Sizden kim onları dost edinirse, o da onlardandır."

Cihangir: Yani ben de mi onlardan oluyorum?

İ.Rabbani: Ben, sadece ayetin mealini söyledim.

Cihangir: Ama bunlar (Eliyle içeridekileri göstererek) bana babamdan kaldı. Babam Ekber Şah da Hinduları, Mecusileri, Batınileri iş başına getirmiş. Ben de onları aynı görevlerde çalıştırıyorum.

İ.Rabbani: Kur'an-ı Kerim'i bilseydiniz Tevbe suresinin 23. ayetinde cevabını bulacaktınız.

Cihangir: Neymiş o?

İ.Rabbani: Yüce Allah, buyuruyor ki: "Ey inananlar, eğer imana karşı küfrü seviyorlarsa babanızı ve kardeşinizi dost edinmeyin."

Baş Vezir: Bu adam, babanıza bile pervasızca sataşıyor.

İ.Rabbani: Bunlar, benim sözüm değil, Allah'ın buyruğu.

Ayrıca babanız Şah Ekber'i o yala sevk eden, baş veziri Ebülfazl idi.

Cihangir: Bırak ol melunu. (Sofranın çevresinde hırsla dolaşır.) Zaten bütün bunlar, onun başının altından çıktı. Ama ondan öcümü aldım. Kendi ellerimle öldürdüm. (Bir sessizlik alır. Cihangir düşünceli, çevresindekiler ise endişelidir.) Bana seni yanlış tanıtmışlar. Sen, bilen ve bildiğini açıkça söyleyen cesur bir alimmişsin. Çıkabilirsin. (Muhafızla birlikte çıkmaya hazırlanırken)

Baş vezir: Ama bu adam çok tehlikeli.

Cihangir: Tehlikeli olan ne? Gördük işte...

Baş vezir: Bağışlayın Sultanım ama bu adam, bazı uluslararası ilişkilere bile el atmış.

Cihangir: Ne?... Ne yapmış?... (İ.Rabbani'ye) Bekle biraz.

Baş vezir: İran'daki Safevi Devleti aleyhine Buhara'daki Özbek hükümdarı Abdullah Han'ı kışkırtmış.

Cihangir: (İ.Rabbani'ye) Doğru mu bunlar?

İ.Rabbani: Evet, doğru.

Cihangir: Ama neden?

İ.Rabbani: Açıklayayım Sultanım... Şah Abbas, İstanbul'daki Osmanlı Devletini tehdit edip içişlerine karışmak istiyordu. Ben de onu başka cepheden, Özbeklerle vurdum.

Cihangir: Neden bu işlere bulaştın?

İ.Rabbani: Sırf Müslümanların iyiliği, mutluluğu, huzuru için. Sırf Allah rızası için...

Baş vezir: Bu adamın ne kadar tehlikeli olduğunu gördünüz.

Cihangir: Bundan bize ne?

Kumandan: (Söze karışır.) Bu adamı serbest bırakırsak bizim için çok tehlikeli olur. Ağzı, iyi laf yapıyor.

Katip: (Olayları hızla yazarken) Bir dakika müsaade edin. Divitimin ucu kırıldı, yontayım. (Cebinden küçük bıçağı çıkartır.)

Cihangir: (Kızgın ve öfkelidir.) Bugünkü olanları yazma.

Katip: (Kamış kalemini yontarken) Zaten ne yazdığımı ben de karıştırdım. (Eliyle başını ovar.)

Cihangir: Öyle de olsa bırak, yazma.

Katip: Ama Şahım, o zaman tarih eksik kalır.

Cihangir: Tarih, hükümdarların istedikleri gibi yazılır. Bunu

hiç aklından çıkartma.

Katip: Ferman, Sultanımındır. (Hokkasını, kağıtları toplar.)

Vezir: Sultanım, halk arasında kılık değiştirip dolaştım. Hep onun vaazlarından bahsediliyor.

Cihan: Ben de evine gittim. Etrafında pek çok talebesi var. Hepsi de can kulağıyla onu dinliyorlar.

Baş vezir: Dedim ya onu salıvermek, çok tehlikeli... Müslümanlar, büsbütün şımarırlar.

Cihangir: (Tahrikler ve tehditkar konuşmalardan etkilenir.) Öyleyse onu birkaç gün göz altına alalım.

Cihan: Ama bu doğru değil...

Cihangir: Sadece birkaç gün...

Kumandan: Emniyetli bir yere kapatalım.

Cihangir: Nereye?

Baş vezir: Güvalyer kalesine kapatalım. Orası, çok emniyetlidir. Hem kardeşim de kale kumandanı.

Cihangir: (Kabullenmek zorunda kalır.) Peki, götürün oraya. (İ.Rabbani gülümser. Muhafızlar, onu kelepçeleyerek götürmek isterler. Sultan hayretle sorar.) Seni hiç anlamıyorum. Zindana bile gülerek gidiyorsun.

İ.Rabbani: Şimdiye kadar okşanarak terbiye edildim. Bel ki de manen yüksek mertebelere erişmek, ancak böyle sert terbiye ile mümkün. (Birbirlerine şaşkınlıkla bakarlarken kulisten son cümlenin yankıları gelir.) (Perde kapanır.)

İKİNCİ PERDE

Yer: Guvalyer Kalesinde bir hücre

Dekor: İki ahşap sedir, üzerinde yataklar, demir parmaklıklı pencere... Kenarda bir testi, bir ibrik, bakır su kabı vs.

Abdullah: (İ.Rabbani önde, Abdullah arkada, yere ridalarını sermişler, cemaat halinde namaz kılmışlar, dua ediyorlar. Dua bitince Abdullah, ayağa kalkıp volta atmaya başlıyor. Dışarıdan nöbetçilerin ayak sesleri geliyor. İ. Rabbani de ayağa kalkıp ridasını topladıktan sonra yatağının üstüne oturuyor. O sırada kulisten ney sesi ve ilahiler duyulmaya başlar.) Dua ederken ne geldi aklıma biliyor musun?

İ. Rabbani: Ne geldi?

Abdullah: Müslüman olmadan önceki halim... Ne sapıklık-mış!... Sebzeçilik yaptığımı söylemiş miydim?

İ. Rabbani: Evet, galiba...

Abdullah: Sebzeçilik yaptığım sırada, kutsal ineklerimiz var ya, yollarda serbestçe başı boş dolaşan kutsal ineklerimiz... İşte onlardan birisi geldi, saldırdı marullara. İçimden kızıyordum ama bir şey diyemiyordum. Ne de olsa kutsal hayvan. Onun gelmesi bile uğur. O zaman öyle inanıyorduk. Geleneklerimize uydum, içerideki marulları da çıkarıp önüne koydum. İnek, onları da afiyetle yedi. Derken karnı doydu herhalde ki çekip gitti. Gitmeseydi işimiz fena idi. Muzlara ve diğer meyvelere de sarılıydı, hepsini önüne sermek zorundaydım.

İ.Rabbani: (Tebessüm eder.) O günler, cahiliye dönemi idi. Zaten islama uymayan her düşünce, cahiliye düşüncesidir. İslama uymayan her inanış, cahiliye inanışıdır. İslama uymayan her türlü yaşayış, cahiliye yaşayışıdır. Hz. Ömer (ra), cahiliye adetlerini anlatırken ne diyordu, biliyor musun?

Abdullah: Ne diyordu?

İ. Rabbani: Cahiliye döneminde iki şey vardı ki bir aklıma

geldikçe gülüyor, diğeri aklıma geldikçe ağlıyorum... Kız çocuğumu kendi ellerimle diri diri toprağa gömdüğüm hatırıma gelince ağlıyorum. Bir de yolculuğa çıkarken helvadan put yapıp ona tapardık, yolda acıkınca da yerdik. Bu da aklıma gelince gülüyorum. Ne kadar cahillik ve sapıklıkmış, diyor.

Abdullah: Hinduların ineği kutsallaştırmaları, tapınaklarda Buda adına yaptıkları heykellere tapmaları gibi.

İ.Rabbani: (Tespihini çekerek) Hepsi cahillikten...

Abdullah: Şu Hindular, garip insanlar... İneklere saygı gösteriyorlar da ölülerini yakıyorlar. Külünü de ırmaklara, denizlere savuruyorlar.

İ.Rabbani: Ya Zerdüşter, Mecusiler... Onlar da ölülerini akbalalara yem olarak bırakıyorlar.

Abdullah: İslamda her şey güzel. Her şey, İslam fitratına uygun. İnsan ölünce toprağa veriliyor.

İ.Rabbani: Eee.. topraktan geldik, toprağa gideceğiz.

Abdullah: Çok zor sanıyordum abdest almayı. Şimdi hoşuma gidiyor. Ne güzel, günde beş kere temizlenmek!

İ. Rabbani: Namaz kılmayı da öğrendin mi?

Abdullah: Sayende namazı da namaz surelerini de öğrendim.

İ.Rabbani: Allah nasip etti, biz de vesile olduk.

Abdullah: (Yatağın kenarına oturur.) Sana ilk günlerde yaptıklarım hatırıma geldikçe hala utanıyorum. Biliyor musun beni, Hindu diye senin yanına vermişlerdi.

İ. Rabbani: Biliyorum.

Abdullah: Bana tenbih etmişlerdi. Sana rahatlık vermeyecektim. Gizli faaliyetlerini tespit edip ihbar edecektim. Ödül olarak ben de gardiyan olacaktım. (İ.Rabbani, dikkatle dinler. Başıyla tasdik edip tespihine devam eder. Abdullah, yatağından kalkar. İ. Rabbani'nin önünde diz çöküp eline sarılır.) Bütün bu yaptıklarımı affettiniz mi? Beni bağışladınız mı?

İ.Rabbani: Cenab-ı Hak, bir kafir iman edince bütün günahlarını bağışlıyor. O bağışlar da ben aciz kul, bağışlamaz mıyım?

Abdullah: Hay Allah razı olsun. (Elini öper, boynuna sarılır.) Ne mutlu bana Allah'ım!... Çok şükür Allah'ım...

(Dışarıdan kilit sesi gelir. Abdullah, yine yatağının kenarına oturur. Kilit açılır. İçeriye elinde bir testi su ile gardiyan girer.)

Gardiyan: (Yüksek sesle) Ne yapıyorsunuz? Ne işler karıştırıyorsunuz? (Testiyi Rabbani'nin yatağının kenarına koyar. Abdullah'a eski adıyla seslenir.) Purana, bu adamın hareketlerini tesbit ediyor musun?

Abdullah: Ediyorum sahip. (Gardiyanın kulağına eğilir.) Bana Purana demenden hoşlanmıyorum. Yeni adımı söyle.

Gardiyan: (Hafif sesle) Ee.. ne yapayım? Beni de gözetleyenler var. Korkuyorum. (Kulağı seste olarak kapıya sırtını verir.) Biliyorsun ki seni Hindu diye bu hücreye soktular. Beni de Zerdüşt diye gardiyan yaptılar. Müslüman olduğumu sezerlerse derhal değiştirirler.

Abdullah: Korkuyor musun?

Gardiyan: Korkmak değil, temkin bu...

İ. Rabbani: Bana göre bu yol, yanlış. İslam ile küfür, asla birleşmez. Yoksa Cenab-ı Hak, Resulüne "Ey peygamber, kafir ve münafıklarla cihat et, savaş" buyurur muydu?

Gardiyan: Ama kale kumandanı, hem vezirin kardeşi hem de sapık bir adam...

İ. Rabbani: Olabilir.

Abdullah: Gerçekten de o adam, çok tehlikeli.

İ. Rabbani: Allah hidayet nasip ettiyse, o da ıslah olur.

Gardiyan: Belki.

İ. Rabbani: Belki değil, elbette.

Gardiyan: Belki deyişimin bir sebebi var.

Abdullah: Ne?... Bildiğin bir şey varsa söyle.

Gardiyan: Elbette var. Kale kumandanı benden (Eliyle Rabbani'nin omzuna dokunur.) üstadın kitaplarını istedi. Önce beni deniyor sandım. Sırf incelemek için olduğunu anlayınca bulabileceğimi söyledim.

Abdullah: Buldun mu?

Gardiyan: Birkaç gün sonra üç kitabını bulup verdim.

Abdullah: Ee ne dedi?

Gardiyan: Bir şey demedi ama ben bir değişiklik görüyorum. Önceleri bana; İmam-ı Rabbani'yi sıkıştır, işkence yap, içme suyundan başka su verme derdi. Şu günlerde o

ihtiyarın odasına her gün bir testi su bırak, diyor.

Abdullah: Abdest için demek ki...

Gardiyan: Bir defasında da abdest temizlik yönünden iyi ama her gün her gün namaz... Müslümanlar namazı her gün kılıyor mu diye hayretle sordu.

İ. Rabbani: Allah'a inanan, elbette emrini yerine getirir.

Gardiyan: Anladığım kadarıyla, bu adama, islami çok zor bir din olarak tanıtmışlar.

İ. Rabbani: (Yatağının üzerine bağdaş kurarak edeple oturur.) Zor görünen bir şey var, o da iman. Her şey imanla başlar. Yüce Allah, pek çok kolaylık tanımıştır. Yirmi dört saatte yalnız beş vakit namazı emretmiştir. Bunun hepsi bir saat sürmez. Ayakta namaz kılamıyorsa oturarak kılmasına izin vermiş, onu da yapamayana başka kolaylıklar tanımıştır. Abdest almak için su bulamayana, bulsa da kullanamayana toprak ile teyemmüm etmesine izin vermiştir.

Abdullah: Yani bınamazlık için hiçbir bahane kalmıyor.

İ. Rabbani: Evet, gerçekten de öyle. Oruçta da bir takım kolaylıklar tanımıştır.

Gardiyan: Haklısınız ama bazı alışkanlıklar var ki insan Müslüman olunca onları yapmaktan korkuyor.

İ. Rabbani: Cenab-ı Hak, nimetlerinin çoğunu helal kılmıştır. İçkiyi, domuz etini, eşek etini ve iğrenç hayvan etini, zinayı, faizi, katilliği haram kılmıştır. Sırf kulların iyiliği için....

Gardiyan: (Sakince dinlerken dışarıdan muhafızların düdük sesleri gelir.) Kaleye gelen biri olur da... (Yemek tabaklarına eğilir.) Şu karavana kaplarını alıp gideyim. (Kenarda duran yemek kaplarını alır. Sesini yükselterek ve göz kırparak) Hep böyle sessiz, sakın durun. Yoksa bu hücrede can verirsiniz. (Tekrar göz kırparak çıkar.)

İ. Rabbani: Bu insanları, hiç anlayamıyorum. Kuldan korktukları kadar Allah'tan korksalar, bunlar başımıza gelmezdi. Dünya gelip geçici, ahiret ise ebedidir.

Abdullah: Öyle efendim. (Testisine sarılır.) Yemekler, tuzlumuş.(İ.Rabbani'ye suikram eder.) Buyur, üstad.

İ. Rabbani: (Suyu besmele çekip üç defada içer.) Elhamdülillah,

sağ olası, ömrün bereketli olsun Abdullah.

Abdullah: Adımı duydukça çok seviniyorum. Ne mutlu bana, benim de müslümanca bir adam var.

İ. Rabbani: Adınla çok yaşa.

Abdullah: Amin...Ama dünya için mi, ahiret için mi?..
(Testiden bir bardak daha su içer.)

İ. Rabbani: “Dünya, ahiretin tarlasıdır.” Cenab-ı Peygamber (sav) böyle buyuruyor. Yani ahiret de dünyada kazanılır. Haramları terk edip helaliyle yaşarsan, Allah ve Resulünün emirlerini tutarsan ahiret için de çalışmış olursun.

Abdullah: Ama sende, bundan öte bir hal görüyorum. Sen, dünyaya ve dünyalığa hiç rağbet etmiyorsun.

İ. Rabbani: Bu, başka bir hal. Onu anlatmak zor. Yaşamak lazım. Buna sofilik denir.

Abdullah: O da nedir?

İ. Rabbani: Sofilik, Resulünün sünnetini kemaliyle yaşamaktır. Sofilik bu, farklı bir şey değil.

Abdullah: Ben de farklı bir şey sanmıştım.

İ. Rabbani: (Gözleri dalar.) Bir Hak dostu şöyle der: “Şeriat, tarikat, yoldur varana, /Hakikat meyvesi andan içerü.” Ne güzel söylemiş. Az ve öz söylemiş.

Abdullah: (Ayağa kalkar.) Oda, iyice havasız kaldı. Pencereyi açayım. (Pencereyi açar. Hint müziği duyulmaya başlar.) Burada bir hastalık kapmadıysak iyi...

İ. Rabbani: (Öksürerek) O da zindan hatırası olur.

Abdullah: Senden çok şey öğrendim.

İ. Rabbani: Ben, aciz bir kulum, bir faniyim. Ancak Allah’ın kitabı, kıyamete kadar bakidir. Resulullahın sünnet-i seniyyesi, hadis-i şerifleri var. Onlara uy. Ashabına uy.

Abdullah: Ashabına da mı?

İ. Rabbani: Elbette onlara da saygılı davran ve onları örnek al. Sakın ha bazı sapıklar gibi onlara sövme. Çünkü Allah’ın Resulü şöyle buyuruyor: “Ashabıma sövmeyin. Ashabım göklerdeki yıldızlar gibidir. Onlara uyarsanız, hidayete erersiniz.”

Abdullah: Allah, senden razı olsun, pek çok konuda beni aydınlattın. (Pencereden bakar.) Her şey aynı... Duvarlar, askerler, gardiyanlar, bulutlar... Her şey aynı. Ben,

Guvalyar Kalesinde hapis yatalı on beş yıl oldu.

İ. Rabbani: Benim de üç yılı geçti.

Abdullah: Alışabildin mi?

İ. Rabbani: Eh, takdir-i ilahide zindan da varmış, ne yaparsın?

Abdullah: (Odanın içinde sürekli volta atmaktadır.) Sahi takdir, kader ne demek?

İ. Rabbani: Kader...(Ayak sesleri ve konuşmalar duyulur. Sohbeti keserler. Kapı açılmaya başlar.)

K.Kumandanı: (İçeri girer. Kilidi bir kenara koyar. Hızla İ. Rabbani'nin yanına varır. Önünde diz çöküp eline sarılır.) Affet beni, büyük İmam, affet. (Elini öper.) Sana, çok zulmettim. Burayı işkence hücresi haline getirdim. Gardiyanlara gaddar davranmalarını emrettim. Yıllarca işkence çekmene sebep oldum. Ne olur, affet beni.

İ. Rabbani: (Eliyle omzuna dokunur. Benim affetmemden ne çıkar? Benden değil, Allah'tan af dile.

K. Kumandanı: Eserlerini okudum, inceledim, çok düşündüm... İman etmemek için direndim. Ancak kalbimde öyle bir iman nuru parladı ki söndüremedim.

İ. Rabbani: (Ellerini kaldırarak) Allah'ım, sen ne yücesin!..

K. Kumandanı: Müslüman olmaya karar verdim. Söyle bana, nasıl Müslüman olabilirim?

İ. Rabbani: Allah'ın varlığına, birliğine iman ettiğini, Hz. Muhammed (sav)'i peygamber olarak kabul ettiğini ilan et.

K. Kumandanı: Derhal... Nerede? Nasıl?

İ. Rabbani: Burada... Benimle beraber kelime-i şهادet getir. (Birlikte söylerler.) Eşhedü enlailahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühu ve resulühu.

Abdullah: (Hayret ve sevinçle) Allah'ım, bu günleri de gördük, hamdolsun.

K.Kumandanı: (Tekrar elinden tutar.) Şimdi ne yapacağız?

İ. Rabbani: Artık islamın kapısından girdin. Bundan sonra müslümanca yaşayacaksın. Önce gusül-abdest alacaksın; her türlü maddi ve manevi kirlerden temizleneceksin. Sonra namaz kılmayı öğrenip namaza başlayacaksın.

K. Kumandanı: Bunları yaparım. Başka?...

İ. Rabbani: Sonra helali, haramı tanıyacaksın. Haramlardan kaçınacaksın. Helalleri işleyeceksin.

K. Kumandanı: Ne olur, bunları da bana öğret.

İ. Rabbani: Elbette öğretirim. Bizim görevimiz bu.

K. Kumandanı: (Ayağa kalkar.) Biliyorum. Şu zindanda bile görevini sürdürdün. Bütün koşullarda mektupların okunuyor. Kitapların okunup dinleniyor. Yıllarca bunu önleyemedim. Bu durum, beni sana yöneltti.

İ. Rabbani: Herkesin hidayetine bir şey sebep olur.

K. Kumandanı: Bu günün şerefine size ikramda bulunayım. Artık siz, benim misafirlerimsiniz.

İ. Rabbani: Biz, dünyevi iltifat beklemiyoruz. Cenab-ı Hakk'ın ecrinden mahrum olmayalım, kafi. (Dışarıdan askerlerin "dikkat" nidaları duyulur ve hareketlilik hissedilir. "Dikkat, şehzade hazretleri geliyor." sesleri yaklaşır. Gardiyan kapıyı açar. Hint müziği kesilir, kahramanlık türküleri başlar.)

Gardiyan: Buyurun, şehzade hazretleri, kapı da açılmış.

Cihan: Selamün aleyküm. (Selamı alırlar.) Vay, vay, kimleri görüyorum!...Kumandan da buradaymış. (Hepsi endişelidir. İ. Rabani oturur, diğerleri el pençe divan dururlar.) Sohbet mi ediyordunuz?

K. Kumandanı: (Hazır ol vaziyetinde) Sohbet ediyorduk. Emredin Şehzadem, ferman buyurun.

İ. Rabbani: Bana istediğinizi yapın, ama arkadaşlarıma dokunmayın.

Abdullah: Hayır, bize ne olsa fark etmez ama sakın ha bu büyük imama dokunmayın.

Cihan: Korkmayın, endişe etmeyin. Ben, bir müjde ile geldim.

K. Kumandanı: Müjdeniz nedir, şehzadem?

Cihan: İmam-ı Rabbani, şu andan itibaren hür.

Abdullah, kumandan ve gardiyan: (Hayretle) Hür mü?

Cihan: Evet, yanlış duymadınız. İmam-ı Rabbani, artık hür ve serbest. (Bir birlerine bakarlar. Abdullah, imamın boynuna sarılır. İmam, soğukkanlılığını korur.) Onu zindandan çıkartmaya geldim.

İ. Rabbani: Bu, nereden icap etti?

Cihan: Babam Cihangir Şah, sizi affetti. Sarayda bizzat sizin için özel oda hazırlattı. Sizi, orada misafir edecek.

İ. Rabbani: (Yatağından sert bir sesle) İstemem... Zindan

zindan olduktan sonra, ha Guvalyar Kalesi, ha Cihangir'in sarayı... Fark etmez.

Cihan: (İkna etmeye çalışır.) İstemezseniz, kendi evinizde kalıp dilediğiniz gibi bir hayat süreceksiniz.

İ. Rabbani: Bizim için dünyada, safa sürmek diye bir şey yok. Biz, islama hizmet etmek isteriz. Bu olmadıktan sonra başka hürriyet neye yarar?

Cihan: (Elini İmam-ı Rabbani'nin omzuna koyar.) Müsaade edin, hepsini açıklayayım.

İ. Rabbani: Evet, sizi dinliyorum.

Cihan: Çıkışınıza müsaade eden babam, selam ve hürmetlerini arz etti. Bundan böyle istediğiniz gibi talebe yetiştirebileceksiniz. İsteddiğiniz gibi vaaz ve nasihat edebileceksiniz. Müritlerinizle sohbet edebileceksiniz.

İ. Rabbani: Her yerde kötülük serbest olacak; ben de batakhane de irşat yapacağım, öyle mi?

Cihan: Anlayamadım, efendim.

İ. Rabbani: Daha açık söyleyeyim. (Sesini yükseltir.) Cihangir Şah; sarayda gayrimeşru alemler yapacak, etrafında sapık vezirler, Hindu kumandanlar bulunacak. Halkı, onlar yönetecekler. Biz de, sözüm ona, hür olacağız.

Cihan: (Ortamı yatıştırmaya çalışır.) Üstadım, size bunları anlatmama fırsat kalmadı. O dediğin adamların hepsi, saraydan uzaklaştırıldı. Vezirlik, kumandanlık, başkatiplik görevlerinin tamamı müslümanlara verildi.

K. Kumandanı: Ne zaman?

Cihan: (Dolaşarak anlatmaya devam eder.) Bütün bunlar, birkaç gün içinde oldu. Gerçekleşmesini düşündüğünüz değişikliklere çok müsait bir ortam doğdu. Hatta...

İ. Rabbani: Sakın ha bizi de dünyalıklarla avutmayın.

Cihan: Hayır, hayır... Ama bizim sizden bir istirahatımız var; sarayımızda görev yapan, fakat Müslümanlığını unutmuş herkesi, sivil asker herkesi, irşat ederek işe başlamanızı istiyoruz. Takdir sizin...

İ. Rabbani: Bütün bu gelişmelerin sebebi ne?

Cihan: Üstadım, şöyle açıklayayım: Babam Cihangir, aslında o rezil hayattan bıkmıştı. Ama etrafındakiler izin vermiyorlardı. Sizi hapse gönderdiği günden beri içini

bir kurt kemirmeye başladı. Seni daha iyi anlayabilmek için eserlerini okudu, inceledi. Günlerce düşündü. Çok geceler, uykusuz kaldı. Nihayet kendine geldi. Benim kendisine isyan etmemi de siz önlediniz ya...

K. Kumandanı: Biz de öyle bir şey duymuştuk da dedikodudur demiştik. Gerçekten babanıza isyan etmiş miydiniz?

Cihan: Dedikodu falan değil, gerçekten ben, babama isyan etmiştim. Bir saray darbesiyle babamı devirmek istemişim. Herkesin desteğini aldım ama İmam-ı Rabbani'nin desteğini alamadım.

İ. Rabbani: Evet, geldiğinizde size nasihat etmiştim.

K. Kumandanı: Nasihatle isyan önlenebilir mi?

Cihan: Evet, önlendi işte.

İ. Rabbani: Şehzade hazretlerine demiştik ki; o senin babandır. Şu anda sultan o. Yakında sen sultan olacaksın. Git, babana itaat et. Sağlığında hayır duasını al. İnşallah o da islah olur...

Cihan: (Başıyla da tasdik ederek) Ben de sözünüze aynen uydum. Babam bunu duyunca size karşı tavrı değişmişti.

K. Kumandanı: Yani bu, onun ödülü mü?

Cihan: Babam, iyice anladı ki bu adam, ne yaparsa Allah rızası için yapar. Mal, mülk, şöhret ve makamda gözü yoktur.

İ. Rabbani: Allah, bunlarla kimseyi imtihan etmesin.

K. Kumandanı: Öyleyse bütün bunlar, sabrın zaferi.

İ. Rabbani: Elbette... Ama sabır, korkudan susmak değildir. Sabır, tahammül edip hedefe varmaya çalışmaktır.

Cihan: Evet, bütün bunlar, sabır ve gayretin zaferi. (İmam-ı Rabbani'nin tekrar eline sarılarak) Benim de sizden bir istirhamım var. Ne olur, kabul edin.

İ. Rabbani: Sen, evladım sayılırsın. İsteddiğin meşru ise söyle.

Cihan: Öyleyse beni evladın gibi yetiştir.

İ. Rabbani: Nasıl?...

Cihan: Biliyorsun, babamdan sonra bu koca Babür İmparatorluğunu ben yöneteceğim. Bu milletin vebali, benim boynuma binecek. Ne olur bana islâmı, ama her yönüyle islâmı öğret. Helali, haramı öğret. Bileyim ki helal olanı yapayım ve emredeyim... Bileyim ki haram olandan kaçınayım ve insanları da uzaklaştırırım...

İ. Rabbani: (Eliyle tamam dercesine omzuna dokunur. Ellerini semaya kaldırarak) Allah'ım, ne büyüksün! Sana şükürler olsun, bu günleri de gösterdin bize.
(Perde kapanır.)

ÜÇÜNCÜ PERDE

Yer: İmam-ı Rabbani'nin yatak odası.

Dekor: Ahşap bir sedir, üzerinde ince bir yatak, yorgan, yastık. yerde kilim, rahle, şamdanlık ve mum, ibrik, leğen, bakır su kabı vs. duvarda post seccade, masada birkaç kitap ve bir şamdanlık daha, yanmakta olan bir mangal...

İ. Rabbani: (Yatağında oturum vaziyetindedir. Astım nöbeti gelmiştir. Her nefes verişte hu demiş gibi hareket ediyor. Etrafında bulunan Muhammed Said, Muhammed Masum ve Bedrettin Serhendi üzgün üzgün onu seyrediyorlar. Astım nöbeti geçince yatağın kenarını göstererek) Lütfen şöyle oturun. Sizler böyle tedirgin iken sıkıntı duyuyorum.

Bedrettin: (Konuşulanları sürekli not alırken) Üstadım, bizi düşünmeyin. Bizler, sizi böyle gördükçe sıkıntı duyuyoruz. Keşke siz değil de ben hasta olsaydım. Bizleri irşat ederken görmek, hoşumuza gidiyordu.

İ. Rabbani: (Nefesini toplayarak) İrşat, nöbet işidir. Bir zamanlar Resulullah yaptı bu işi. Asıl mürşit, odur. Alimlerse peygamberlerin varisidirler. Şimdi sıra alimlerde.

M. Masum: Babacığım, bundan daha güzel ne olabilir? Sen görevini yerine getirdin. Keşke bizler de yapabilseydik!

İ. Rabbani: Yapacaksınız, elbette yapacaksınız. Eminim buna.

M. Sait: Babacığım, berat gecesi de böyle hastaydınız.

İ. Rabbani: Dört gündür cemaate gidemiyorum. Cemaatle namazın sevabı, yalnız başına kılmaktan yirmi yedi kat fazla... Tam dört gündür, bu sevaptan mahrumum.

M. Masum: Üzülmeyin, iyileşince yine cemaate gidersiniz.

İ. Rabbani: Takdir-i ilahi...

M. Sait: (Kısa süren sessizliği bozmak için sözü değiştirir.) Berat gecesi deyince aklıma geldi. Biliyorsunuz berat gecesi, ecelin ve kaderin takdir edildiği gecedir. Kim bilir, Allah Teala, kimin defterine ölecek, kimin defterine de yaşayacak kaydını düşürdü.

İ. Rabbani: Niçin tereddüt ve şüphe ediyorsunuz? Ya oradan adının silindiğini görseydiniz?

M. Sait: (Üzgün) Babacığım, bu bir işaret mi?

Bedrettin: (Konuşulanları not alırken) Ta on sene önce elli üç yaşında iken bugünleri haber vermişti. Altmış üç yaşında ömrünün tamamlanacağını söylemişti. Galiba üstada malum olmuş.

M. Masum: Evet, onu biz de dinlemiştik. Ancak babamın sağlığında hayır duasını almak, ilim ve irşadından yararlanmak istiyoruz.

İ. Rabbani: (Biraz daha doğrularak) Yoksa yine mi nöbet geliyor? (Eliyle göğsünü tutarak) Pencereyi biraz açsanız...

M. Sait: (Derhal pencereyi açar.) Yeter mi babacığım?

İ. Rabbani: Yeter, yeter.(Öksürür, sık sık nefes alır.) Dünyadan göçmemi çok yakın görüyorum. Şu anlarımı daha çok af dileyerek, Allah'ı anarak geçirmek istiyorum. Siz de sık sık tövbe, istiğfar edin. Kelime-i tevhit okuyun.

M. Masum: Elbette bu, her zamanki görevimiz... Sahi babacığım, Ecmir'de bulunduğun günlerde Muiniddin Çeşti hazretlerinin kabrini ziyaret etmiştiniz.

İ. Rabbani: Evet o, büyük velilerdendir. O günlerde türbesinin örtüsü değiştirilmişti. Eski örtüyü, bana kefen edin.

M. Sait: Babacığım, babacığım!(Yüzünü, yanağına sürerek) Allah, razı olsun. (Yüzüne dokunur, üşüdüğünü fark eder) Üşümüştün, pencereyi örteyim. (Örter.)

İ. Rabbani: Yaş, altmış üç... Resulullah (sav) de altmış üç yaşında vefat etti. Ashabın çoğu da aynı yaşta öldüler. Bu, hayırlı bir yaş. Bu yaşta ölüm, temenni edilmez mi?

M. Masum: Takdire boynumuz eğri. Ancak tedbir de gerek.

İ. Rabbani: Tedbir, dünya işleri içindir. Eceli değiştiremez. (Öksürür.) Sait, verdiğim paraları fakirlere dağıttın mı?

M. Sait: Son dirhemine kadar dağıttım.

İ. Rabbani: Oğlum Muhammed Masum, elbiselerimi talebelere dağıttın, demiştin. Dağıttın mı?

M. Masum: Dağıttık.... Ancak bir yedek elbise bıraktık.

İ. Rabbani: Ona ihtiyaç kalmayacak ki...

Bedrettin: Üstadım, bu davranışınızı görünce aklıma geldi de sorayım dedim. Bu sadakalar, belaların def'i için midir?

İ. Rabbani: Hayır. Rabbime kavuşma sevincimden... Mevlana Celalettin Rumi'nin dediği gibi, bu gece, benim düğün

gecem. Hintli şair de öyle diyor ya:

Vuslat günüdür, sırdaşım aleme kucak açayım.

Bu devletin, bu nimetin sevinçlerini saçayım

M. Masum: Babacığım, Rabbimize kavuşmak güzel şey. Ama geride üzgün bir ümmet, üzgün bir aile kalıyor.

M. Sait: Babacığım, bizleri mahzun bırakacaksınız. Ama en önemlisi; hükümdarı irşat edecek ve Müslümanları ferahlatacak bir alime her zaman ihtiyaç vardır. (Konuşurken mangala bakar.) Mangalın kömürü kalmıyor. Biraz daha getireyim. (Dışarı çıkmak ister.)

İ. Rabbani: (Eliyle işaret ederek) Gerek yok. Yeterince kömür var. Onları yakalım. Başka ihtiyaç olmayabilir.

M. Sait: (Çıkmaktan vazgeçer.) Peki, babacığım, sonra alalım.

Bedrettin: Üstadım, oğlunuzun dediği gibi, sizden sonra hükümdarı irşat edecek kimse yok.

İ. Rabbani: (Büyük bir tevazu ile) Olmaz mı efendim, olmaz mı? Bu milletin içinden nice alimler çıkar. Onlar, her cemaate nasihat ederler. Dini tebliğ, alimin görevidir. Resulullah (sav), “Din, nasihattir.” buyurmuştur ve bunu üç defa tekrarlamıştır. Resulullah’ın üç defa tekrar ettiği her şeyde süreklilik vardır. Din nasihattir derken ayırım da yapmamıştır.

M. Masum: Yani hükümdara veya esnafa yahut çiftçiye diye bir ayırım yoktur. Herkese nasihat edeceğiz, değil mi?

İ. Rabbani: Elbette öyle olacak. Size vasiyetim olsun; Allah’tan korkun, bir uşak bile Allah’ın emrini bildirse dinleyip gereğini yapın. Allah’ın Resulünün sünnetine sınıksız sarılın. Dinden olmayan şeylerden sakının. (Astım nöbeti başlar. Sık sık nefes alır. Oğulları, biraz daha doğrultup arkasına bir yastık daha koyarlar. Eliyle işaret eder.) Bu kadar kafi... (Yine pencereyi açarlar. Astım nöbeti geçince) Bana bir kağıt, kalem verin.

M. Sait: Vasiyet için mi, babacığım?

İ. Rabbani: Müminin vasiyeti bellidir.

M. Sait: Affet beni, babacığım. (Kağıt, hokka ve dividi çıkarıp verir.) Buyur babacığım. (Elindeki kalın ciltli bir kitabı da kucağına verir.) Bunun üstünde yaz.

M. Masum: (Babasının zor yazabileceğini fark eder.)

İsterseniz, babacığım, siz söyleyin, ben yazayım.

İ. Rabbani: Daha iyi olur. (Elindekileri verir.) Yaz bakalım.

M. Masum: Ne yazayım?

İ. Rabbani: Yaz bakalım. *“Bismillahirrahmanirrahim. Bu mektup, büyük hükümdar Cihangir Han’adır. Allahü Teala kuvvetinizi artırsın. Din düşmanlarıyla olan mücadelenizde Allah, yardımcınız olsun.*

“Önceki hükümdar zamanında insanlar, o kadar garip olmuştu ki, açıkça Müslümanlığı kötülüyorlar ve Müslümanlarla alay ediyorlardı. Dinsizliklerini ve ahlaksızlıklarını sıklımadan açıklıyorlardı. Çarşıda, pazarda kafirliği ve dinsizliği övüyorlardı.

“Artık hükümdarlığınızda alçakların dine saldırmaları gevşedi. Şimdi siz, alimlerle el ele vererek islami yaymaya çalışmalısınız. Öncelikle yasak edilen ibadetleri tekrar meydana çıkarmalısınız. Yayılan haramları ve ahlaksızlıkları yok etmelisiniz. .

“Siz, Resulullah’ın sünnetinin yayılmasında gevşek davranırsanız, iş başında olanların hepsi, neme lazım, derler. Bu gün sizin söz ile yapacağınız cihat, en büyük cihattır. Size nasip olan bu nimetin kıymetini bilin.

“Size ve doğru yolda bulunanlara selam olsun.”

M. Masum: (Babasının gözüne bakar.) Bitti mi?

İ. Rabbani: Şimdilik kafi. Önemli olan söz değil, icraattır.

M. Masum: (Kağıdı katlarken) Bunu hükümdara yarın veririm.

İ. Rabbani: Yarın vaktin olmayabilir. Onu, kıymetli talebem Bedrettin Serhendî versin.

Bedrettin: Baş üstüne. Şimdi götürürüm.(Mektubu alır.)

İ. Rabbani: Gece geç vakit oldu. Rahatsız etmeyelim.

Bedrettin: Nasıl isterseniz... Daha önce yazdığınız mektuplar, hükümdarı yumuşattı. Müslümanların hayrına oldu.

İ. Rabbani: (Gittikçe halsizleşir.) Zemzem neredeydi?

M. Masum: Derhal getireyim.

M. Sait: Beşir’i çağırıp söyleyelim. (Başından ayrılmak istemezler. Dışarı seslenirler.) Beşir!

Beşir: (Girer.) Buyurun efendim.

M. Sait: Zemzem getir.

Beşir: Derhal efendim. (Çıkar.)

- İ. Rabbani:** (Yatağından kalkmaya çabalar.) Bir abdest tazelesem... (Tekrar öksürük tutar. Oğulları koluna girerler. Nefes darlığı artınca tekrar yatağına oturur.) Gideme-yeceğim. Şöyle oturayım. (Nefesi sıklaşır.)
- Beşir:** (Elinde zemzem kabıyla gelir. İkrâm eder.) Buyurun.
- M. Sait:** Ver, ben vereyim. (Zemzemi babasına içirir.)
- İ. Rabbani:** (Beşir'e) Çok zahmet çektin. Hakkını helal et.
- Beşir:** Helal olsun. (Eline sarılır.) Siz de helal edin.
- İ. Rabbani:** Benden yana da helal olsun. Sana, aileme ve bütün din kardeşlerime, hatta bütün insanlara hakkımı helal ediyorum. Zira kul hakkıyla Rabbimin huzuruna gitmekten korkarım.
- M. Masum:** Babacığım, abdest tazeleyecekseniz, size abdest aldıralım. (Bu arada Beşir, elini bırakıp kenara çekilir.)
- İ. Rabbani:** Aslında buna gerek yok. Şu anda abdestim var. Teheccüt için abdest almıştım.
- Beşir:** Üstad, talebeleriniz sizi bekliyor. Cemaat sizi bekliyor. Herkes sizi bekliyor.
- İ. Rabbani:** Niçin?
- Beşir:** İrşadınız için, derslerinizi dinlemek için...
- İ. Rabbani:** (Elini ümitsizce açarak) Hizmet, buraya kadar. Allah, daha iyi bilir ya...(Yine nefesi daralır.)
- M. Sait:** Yine zemzem içmek ister misiniz?
- İ. Rabbani:** Varsa ver; zemzem, çok mübarek bir sudur. (M. Sait, zemzemi uzatır. Besmele ile içip hamd eder.) Öbür alemde Kevser suyunu da böyle bol bol içebilsek...
- M. Masum ve ötekiler:** Allah, hepimize nasip etsin.
- İ. Rabbani:** (Gözleri dalar.) Size önce de söylediğim gibi, mezarımı belli olmayan bir yere yapın.
- M. Sait:** Ama niçin?
- M. Masum:** Bir defasında da merhum oğlunuz Muhammed Sadık'ın yanına defnedilmek istemiştiniz.
- İ. Rabbani:** Ama şimdi mezarımın yeri belli olmasın diyorum.
- M. Sait:** Bu mümkün değil. Nasıl olsa bilinir.
- İ. Rabbani:** Öyleyse babamın mezarının yanına defnedin.
- M. Masum:** Olur, babacığım.
- İ. Rabbani:** Ya da şehirden uzak bir bahçeye defnedin.
- M. Sait:** İlk vasiyetine uysak...

İ. Rabbani: Peki, serbestsiniz. Ama mezarımı süslemeyin. Kısa zamanda kaybolsun. Topraktan yaratıldık, toprağa karışacağız. Ama her şey sünnete uygun olsun.

M. Masum: Resulullah'ın sünnetine boynumuz eğridir.

İ. Rabbani: Evlatlarımı böyle yetiştirmeyi nasip eden Allah'a (Elerini açarak) şükürler olsun. (Yatağına çekilir. Sağ elini sağ yanağının altına koyarak sağ yanı üzerine yatar.) Allahım ne büyüksün. Sağlığında bana her nimeti verdin.

M. Sait: (Yorganını düzeltirken) Baba, böyle rahat mısın?

İ. Rabbani: Dünya rahatlığı...

M. Masum: (Eğilerek sorar.) Baba, nefesin nasıl?

İ. Rabbani: İyi, iyi...(Yavaş bir sesle) Allah, Allah... Allah... iyiyim...(Hafifçe başını kaldırarak) Rabbime şükürler olsun, namazımı hiç bırakmadım. Namaz borcum yok. Gece yarısı kalkıp sürekli namaz kıldım. Bu gece de teheccüt namazını kalabildim. Evlatlarım, dostlarım, kardeşlerim, namazınızı kılın. Namazı asla terk etmeyin. (Başını tekrar indirir. Tebessüm eder vaziyette kalır. Son sözü, namaz olur. Başındakiler üzgündür.)

M. Sait: Babacığım, babacığım, baba... (Ağlamaya başlar, yüzüne kapanır.)

M. Masum: Baba... (Eliyle dokunur, okşar.) Öldü. Babam öldü. (Kendini toparlar) Elbette ölecekti. Öyle ya Yüce Rabbimiz, "Her canlı, ölümü tadacaktır." buyuruyor.

Bedrettin: Üstadım, müşidim öldü. (Elini tutarak) Tam altmış üç yaşında, Rebiulevvelin ilk gecesinde öldü...

M. Masum: Son sözü namaz oldu. Peygamber Efendimizin de son sözü namaz olmuştu... Pek çok İslam büyüğünün de son sözü, namaz olmuştu.

Beşir: Üzgün, gözü yaşlı olarak) Sen gittin, bizi mahzun bıraktın, ey imam... ey müşid-i kamil insan... Keşke biz de senin gibi olabilsek... (Ağlayarak ona sarılır.) (Perde kapanırken kulisten ney sesiyle birlikte korodan şu mısralar okunur.):

"Bil ki sen dünyaya geldiğin zaman,

Sen ağlardın idin, gülerdi alem.

Öyle bir ömür sür ki ölümün,

Sana güler olsun, aleme matem."

HAYAT IZGİSİ

Piyes

İki Perde

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

Saliha: Yaşlı kadın. Esmâ'nın babaannesi.

Zehra: Saliha'nın gelini. Esmâ'nın annesi.

Esmâ: Zehra'nın büyük kızı.

Şeyma: Zehra'nın küçük kızı.

Şenay: Esmâ'nın arkadaşı.

Şule: Zehra'nın yeni komşusu. Mesture hanım.

Nuray: Zehra'nın komşusu. Zengin, sosyete.

Ferdane: Zehra'nın komşusu. Dedikoducu bir kadın.

Ayşe: Ferdane'nin küçük kızı. 7-8 yaşlarında.

Betül: Esmâ'nın arkadaşı.

Arzu: Esmâ'nın arkadaşı.

Nilüfer: Zehra'nın ablası. Esmâ'nın teyzesi.

Sabahat: Nilüfer hanımın arkadaşı, komşusu.

Sosyete bir kadın.

Öylü kadın: Köylü kıyafetli.

Dr. Sevim: Zehra hanımların komşusu ve aile doktoru.

Hemşire.

Nurgül: Nilüfer'in kızı.

Günseli: Ferdane'nin büyük kızı.

Birkız: Şenay'ın arkadaşı.

BİRİNCİ PERDE

TABLO I

Yer: *Oturma odası.*

Dekor: *Üç kapılı, iki pencere, sade görünümlü bir oda. Odada üç koltuk, iki kanep, bir kaç sehpa, yerde bir halı. Duvarlarda değişik tablolar, duvar saati ve takvim. Köşelerde çiçek saksıları.*

Saliha: (Köşede bir koltuğa oturmuş, gözlüklerini takmış, kazak örüyor. Zaman zaman ilahi mırıldanıyor.)

Sordum sarı çiçeğe, / Sırat'ı gördün mü?

Çiçek eydür derviş baba, / Cümlemin ol yoludur.

Sordum sarı çiçeğe, / Tamu'ya girer misin?

Çiçek eydür derviş baba, / Ol kafir yeridir.

(Örgüsünü bir daha inceledikten sonra)

Benim adım dertli dolap, / Suyum akar yalap yalap.

Böyle emreylemiş Çalap, / Anın için inilerim.

Zehra: (Elinde bir tepsi patates ile içeri girer.) Anne, yine çok dertli söylüyorsun.

Saliha: Adı da Dertli Dolap.

Zehra: Yunus Emre'den mi?

Saliha: Elbette. En çok sevdiğim derviş. Onun şiirleriyle, ilahileriyle büyüdük.

Zehra: (Karşı koltuğa oturur, patates soymaya başlar.) Sadece Aşık Yunus mu?

Saliha: Hiç olur mu?... Aşık Yunus, Aşık Garip, Battal Gazi destanı, siyret kitabı... Çocukluğumuzdan beri senede bir kere hatmedilirdi.

Zehra: Bir de ilmihal kitabı vardı.

Saliha: Ya kızım, o da bambaşka idi. Namazı, abdesti, guslü ondan öğrenirdik. Ama şimdi... Allah korusun, zamane kızları, guslü bile bilmiyorlar. Geçenlerde Hayriye hanımın gelini gelmişti...

Zehra: Hı... Bodurların Hayriye'nin gelini.

Saliha: (Örgüsüne ara vererek) İşte o... Söz arasında sordum, namaz kılıyor musun, diye. Bilmiyorum ki, dedi. Ben

de önce abdest alacaksın, cünüpsen veya adetin yeni bittiyse gusül alacaksın, deyince ne dese beğenirsin?

Zehra: Ne dedi anneciğim?

Saliha: Gelin kızım, duyunca vurulmuşa döndüm. Gusül ne demek, demez mi?

Zehra: Aaaa.... Üç yıllık evli kadın... Guslü bilmez mi? Öyleyse bu kadın yıllardır öyle geziyor...

Saliha: (Örgüsüne tekrar devam ediyor.) Ben de aynı kanaate vardım ve dedim ki: Kızım, evlisin, senin için çok gerekli. Evlilik hali. Sonunda mutlaka gusül abdesti almalısın, tepeden tırnağa yıkanmalısın, dedim.

Zehra: Boy abdesti deseydin. Belki daha kolay anlardı.

Saliha: (Anlatırken sinirlenmeye başlar.) Hiç de öyle değil. Her pazar banyoda sırayla yıkanıyoruz, dedi. Ben de o gelin kıza durumu baştan anlatma ihtiyacı duydum.

Zehra: Saliha anne, gusül abdestinin farz olduğunu anlatsaydın.

Saliha: (Örgüsünü dizine koyarak) Onu da anlattım, Zehra kızım. Gusül abdestini de tarif ettim. Dedim ki, önce banyoda elini yıkayıp gusle niyet edeceksin. Sonra namaz abdesti gibi abdest alacaksın. Sonra bütün vücudunu yıkayacaksın. Vücudunda iğne ucu kadar bile kuru bir yer kalmayacak, dedim.

Zehra: Hay Allah razı olsun. Gelincağız, bundan böyle temizlenmiş olarak gezer inşaallah. (Elindeki tepsiyle ayağa kalkar.) Biraz sonra bizim kızlar gelir. (Mutfağa girer.)

Saliha: (Tekrar örgüsüne başlar.) Acıkmıştır, yavrucaklar.

Zehra: (Mutfaktan sesi gelir.) Biraz sonra yemek pişmiş olur. Yanında turşu da oldu mu... Bayılıyorum.

Saliha: Bende çok severim.

Zehra: Anne, salça neredeydi? Buzdolabında bulamadım.

Saliha: Kalmamıştır belki. Yeni kavanozdan aliver.

Zehra: Tamam, buldum.

Saliha: (Örgüsüne devam ederken bir ilahi daha mırıldanır.)

Salınır Tuba dalları /Kur'ân okur hem dilleri

Cennet başının gülleri/Kokar Allah deyu deyu.

Zehra: (İçeri girer. Sehpadan dantelini alıp örmeye başlar.) Anne, hatırlıyor musun, şu bizim haymalığı?.. Orada pişirir, orada yer, içerdik.

Saliha: Yatmaya odalarımıza çekilirdik. Ah... Nerede o günler? O zamanlar kapımızı kapatınca biz bizeydik. Ama şimdi... Şimdi kat kat apartmanlar yükseldi. Herkes birbirinin evinin içini seyrediyor.

Zehra: En büyük zararı da çocuklar görüyor.

Saliha: (Kapı zili çalar.) Kızım, bakıver, zil çalıyor.

Zehra: (Dışarı çıkar, kapıyı açar.) Çocuklar, çalıp kaçmışlar.

Saliha: Ah yaramazlar, ah... (Zehra yerine dönerken) Zehra, ilacımı verir misin?

Zehra: İlacın yanında, anneciğim. Ben de bir bardak su getireyim. (Mutfaktan su getirir. İçene kadar ayakta bekler.)

Saliha: Su gibi aziz olasin. Allah razı olsun. (Bardağı verir.)

Zehra: Afiyet olsun. (Boş bardağı mutfağa götürür.)

Saliha: (Örgüsünü ele alıp inceledikten sonra) Zehra, koltuk altına geldim herhalde. Kesmeye başlasam mı?

Zehra: (Kazağı inceler, bakar.) Tamam. Kesmek lazım. (Yerine dönerken pencereden bakar, sonra oturur.) Öğleden sonra tantana olacak.

Saliha: Ne o? Yine gelen mi var?

Zehra: (Yerine oturur. Dantelini örmeye devam eder.) Ferdane hanımlar, yarın oturmaya geleceklermiş.

Saliha: Doktora gidecektin. Hazırlık yapabilecek misin?

Zehra: Yaptım sayılır. Bir şeyler hazırladım. Yalnız bir korkum var. Aralarında pek kusur tutanlar var. (Ezan okunmaya başlar. Değişik camilerden ezan sesleri gelir. Sessizce dinlerler. Ezan bitince "Aziz Allah" derler.)

Saliha: Allah'ım, memleketimizden ezan sesi kesilmesin. Düşmana aman verme Rabbim. (Derin bir ah çeker.)

Zehra: Amin... (Yine zil çalar.)

Saliha: Misafirler mi yoksa?

Zehra: Sanmam. (Kapıyı açar.) Esmâ imiş.

Esmâ: (Çantayı koltuğun üstüne atar.) Ne pişirdin?

Zehra: Patates yemeği.

Esmâ: Yine mi?

Zehra: Bu hafta ilk defa.

Esmâ: Yanında ne var?

Zehra: Kızım, ne olsun? İstersen turşuyla ye. Ayrıca reçel, yoğurt da var.

Esma: O günler geride kaldı, babaanne. Eller, restoranlarda yiyor. Yemek hazırlama dertleri bile yok.

Zehra: Buldunuz da hazır hizmetçiyi, yemek beğenmiyorsunuz.

Esma: Bırak sitemi de yemekleri koy.

Saliha: (Gözlüğünün üzerinden bakarak) Kızım, yemek pişmiş. Tabacağına koy da ye.

Esma: (Hırkasını çıkarıp atar.) Zaten kafam yerinde değil. Bu gün felsefeci, yine benimle alay etti.

Zehra: Tamam, tamam... Her gün kafan aynı. Gir mutfağa da yemeğini masaya koyayım.

Esma: (Annesine sarılıp öper.) Hay kimin annesi... (Annesiyle beraber mutfağa girerler.)

Saliha: Kıyamet yakın mıdır, nedir? Kadınlar, efendisini doğuracak, derlerdi. Böyle olsa gerek. (Zil çalar.) Bu da benim kızım herhalde. (İçeri seslenir.) Kapıyı açiverin.

Zehra: (Mutfaktan seslenir.) Anne, yemeği koyuyorum.

Saliha: Esma açiversin.

Esma: (Kapıya giderken babaannesine) Sen açiversen, ne olur?

Saliha: (Öfkelenir.) Bir dövmediğin kalıyor.

Esma: (Kapıyı açar. Alaylı ve öfkeli bir eda ile.) Evet, kızınız Şeyma. (Şeyma'ya çıkışır.) Kız, hizmetçin mi var?

Şeyma: (Hayretle sorar.) Abla, bu nasıl karşılayış böyle?

Esma: (Mutfaka dönerken) Önce haber verseydin bandoyla karşılardık. (Mutfaka girer.)

Şeyma: Abla hiç yakıştıramıyorum sana.

Saliha: (Şeyma'yı teselli eder.) Aldırma kızım. O, cedelleşmeye alışmış. Hayatı öyle geçer onun.

Şeyma: Babaanne, insan, biraz güler yüz bekliyor.

Saliha: Öyle ya... Güler yüz, tatlı dil. Ne demiş atalarımız? Tatlı dil, yılanı bile deliğinden çıkartmış.

Şeyma: (Üzgün üzgün) Ne büyük heyecanla gelmiştim... Moralimi bozdu. (Çantasını uygun bir yere bırakır.)

Saliha: Aldırma, dedim ya.

Şeyma: Babaanne!(Yanına oturup elini tutar.)Sana müjdem var.

Saliha: Neymiş müjden?

Şeyma: Hem de iki müjde.

Saliha: Heyecanlandırma, söyle bakalım.

Şeyma: Kur'ân'dan üçüncü cüze geçtim.

Salih: Aferim kızım. (Başını ve sırtını okşar.)

Zehra: (Girer) Kur'ân Dili'ni bitireli henüz bir ay bile ol madan, öyle mi?

Şeyma: Evet, anne.

Salih: İkincisi neymiş?

Şeyma: İkinci müjdem... (Ayağa kalkar.) Bu gün namaz kılmayı öğrendim.

Salih: (Örgüsünü bırakır.) Aferim kızım. (Kalkıp kucaklarken) Göreyim seni... (Sırtını okşar, yerine oturur.)

Zehra: (Oturur, danteline devam eder.) Namaza da başla bari.

Şeyma: Başlayacağım.

Salih: Ne zaman?

Şeyma: Bugün.

Zehra: Ama namaz sûrelerini, namaz dualarını biliyor musun?

Şeyma: Onları ezberleyeli bir ay oldu.

Salih: Aferim kızım... Dedim ya, bu benim kızım, diye.

Zehra: Anne, (Mutfağı işaret ederek) dikkat et, alınabilir.

Salih: Alınırsa o da başlasın namaza. Bir kız, genç kız olur olmaz, ona namaz farzdır. O, tam dört yıl önce genç kız oldu. Ergenlik çağı, geldi de geçiyor bile.

Esm: (Mutfaktan çıkar. Babaannesine çıkışır.) Zaten sen, hep onu koruyorsun. Ayırım yapıyorsun.

Salih: (Sesini yükselterek) Bu sözümde ayırım falan yok. Yalan mı? Sen, Şeyma'dan dört yaş büyük değil misin?

Esm: Büyüksek ne olmuş?

Salih: Sana namaz, farz olmadı mı? (Örgüsüne devam eder.)

Esm: Olduysa ne olmuş?

Zehra: (Esm'a'yı yatıştırmaya çalışır.) Esm, o senin babaannen. Terbiyeli davran. Siz, bunları mı öğreniyorsunuz?

Esm: (Sesini alçaltır.) Ama canımı sıkıyor. Hep inadıma konuşuyor.

Zehra: Hiç de öyle değil. Senin iyiliğin için söylüyor.

Şeyma: Abla, gel, beraber başlayalım namaza.

Esm: (Sakinleşmiş olarak) Bilmem ki... Hiç başlamadım da...

Şeyma: Birlikte daha iyi olur. Birbirimizi teşvik ederek kılarız. (Ablasının ellerinden tutar.)

Esm: Ama ben namaz dualarını da öğrenemedim.

Şeyma: Ben öğretirim.

Esma: Neyse, sonra... (Eşofmanını çantasına yerleştirmeye başlar.) Şimdi arkadaşlarla buluşacağız. Kızların basketbol çalışması var, geç kalmayayım.

Şeyma: Öyleyse akşam konuşuruz.

Esma: Akşam televizyonda ne var?

Şeyma: Bilmiyorum ki...

Esma: Tamam. Hatırladım. Yine dedektifçilik var. Ama çok heyecanlı... (Zil çalar.)

Şenay: Esma, çabuk. Seni bekliyoruz. (Bu esnada Zehra ve Saliha hanımlara gözü takılır.) Merhaba Zehra hanım teyze. Nasılsınız?

Zehra: Teşekkür ederim kızım, iyiyim. Otursanız ya.

Şenay: Acelemiz var.

Esma: (Çantanın fermuarını çeker.) Ben hazırım.

Şenay: (Esma'nın kulağına eğilir.) Kız, Suat da var. Mini şort giysen olmaz mı?

Esma: (Göz kırpar, susturmak ister.) Tamam, çantamda. Haydi çıkalım.

Şenay: Hoşça kalın.

Zehra: (Danteli bırakıp yolcu etmek üzere ayağa kalkar.) Güle güle yavrum. (Yolcu edince oturup işine devam eder.)

Esma: Bay bay.

Şeyma: Güle güle. (Çıkarlar, Şeyma geri döner.)

Saliha: Bu kızı hiç gözüm tutmuyor.

Zehra: Nesi var? Neşeli kız... Hayat dolu...

Şeyma: Ama hep oğlanlarla fing atıyor.

Saliha: Ben de pencereden gördüm bir kaç kere. Neydi o?

Şeyma: Şenay.

Saliha: Şenay mıdır? Ne karın ağrısıdır!.. Bilmem...

Zehra: Aman anne, kime ne? Zararı kendisine...

Saliha: Öyle deme... Bir kötü dananın, bir sürüye zararı dokunur, derler. Ben, bu kızıdan korkuyorum. İki de bir onunla gidiyorlar. Bu kızın dümen suyuna giden iflah olmaz.

Zehra: Bu kadar vesveseye gerek yok... Biz zamanında çok sıkıldık. Çocukluğumuzu, genç kızlığımızı yaşayamadık. Bırakın, onlar bari yaşasınlar.

Saliha: Kötü mü oldu kızım? Arınla, namusunla gelin oldun.

Ev, bark sahibi oldun... Bir yuva kurdun.

Zehra: Orası öyle ama gençliğimde hiç gün görmedim.

Saliha: Eh... Görürüz... Gün doğmadan neler doğar?..
(Işıklar söner.)

TABLO II

(Doktor muayenehanesinin bekleme salonu. İki kapılı bir salon. Birisi dışarıya, diğeri de doktorun muayene odasına açılıyor. İçeride bir köylü kadın ile Sabahat hanım sohbet ediyorlar. Karşı köşede de hiç tanımadıkları bir kız oturmuş dergilerle meşgul oluyor. Salondaki komodinin üzerinde bulunan radyoda kısık sesle çeşitli oyun havaları çalıyor.)

Sabahat: Beyin gelmedi mi?

Köylü kadın: Kocam beni buraya bıraktı, gitti. Herhalde gelir.

Sabahat: Şimdi kaç aylık?

Köylü kadın: Üçüncü ayın içinde.

Sabahat: Bu zamana kadar aklın nerede idi?

Köylü kadın: Bilmem, cahillik işte...

Sabahat: A kuzum, bunda bilmeyecek ne var? Haydi gazete okumuyorsun diyelim, radyo da mı dinlemiyorsun? Televizyon da mı izlemiyorsun? Bir sürü korunma yöntemi var. Hiç duymadın mı?

Köylü kadın: Duydum ama...

Sabahat: Ama ne canım?.. Köyünüz, şehre on kilometre. Adam bu zamana kadar bir çaresine bakardı. Sekiz çocuktan sonra mı aklın başına geldi?

Köylü kadın: Ben razı değilim, ama kocam istemiyor artık.

Sabahat: Aaaa... Sen neden razı değilsin?

Köylü kadın: Hanım efendi, sizi bilmem ama biz köy yerde yaşıyoruz. Nüfusun ne kadar kalabalıkça, akrabaları ne kadar çoksa o kadar güçlüsün. Önünde kimse duramaz. Kimse tavuğuna kış diyemez. Kimse namusuna dil uzatamaz... Ama bir de azlık isen o zaman kağına dayağı gibi sürünürsün. Öksüz çocuk gibi görürler. Arsana beygiri gibi koştururlar.

Sabahat: Bırak bu köylü kafasını.

Köylü kadın: Bıraksam da böyle, bırakmasam da...

Sabahat: Dünyada artık uygar düşünce hakim. Çocuğu ne kadar iyi yetiştirebilirsen o kadar güçlüsün.

Köylü kadın: Dünya dedin de aklıma geldi. Hani şu Çinliler var ya...

Sabahat: Eeee...

Köylü kadın: İşte o Çinliler, dünyaya kafa tutuyormuş. Öyle fabrikası, silahı da çok değilmiş ama...

Sabahat: Olabilir.

Köylü kadın: Yani nüfusu çok olduğu için Amerikası da Rus'u da korkuyormuş ondan.

Sabahat: Bak hele... Neler de biliyormuşsun!..

Köylü kadın: Radyodan dinledim.

Hemşire: (Salondaki dolaptan bir kaç ilaç almak üzere gelir. O sırada kız ona bakışıyla arkadaşını sorar.) Biraz sonra çıkar. (İlaçları alıp muayene odasına geçer.)

Nilüfer: (Kapıyı açıp girer.) Aaa... Sabahat hanım, siz de mi buradasınız?

Sabahat: (Kalkıp kucaklaşırlar.) Hoş geldin. Burada mı görüşecektik ayol? Neredeyse bir yıldır görüşemedik.

Nilüfer: (Boş sandalyeye oturur.) Yok canım, o kadar oldu mu?

Sabahat: (Yerine oturur.) Şadan'ın düğününden sonra hiç görüşemedik. Onun da çocuğu kucağında.

Nilüfer: Haklısın.

Sabahat: Hayırdır... Bir rahatsızlığın mı var?

Nilüfer: Yok... Bacım gelecek de onu bekleyeceğim.

Sabahat: Yoksa kürtaj için mi?

Nilüfer: Yok yok... Sadece tahlil... Hamile olup olmadığını kontrol için.

Sabahat: Hamile ise kürtaj yaptırır herhalde...

Nilüfer: Yaptırmaz.

Sabahat: Ama neden? Zaten dört çocuğu var. Hem de arpalı buğdaylı.

Nilüfer: Kürtaj haram olduğu için yaptırmaz.

Sabahat: Haramsa da yaptırmalı ayol... Bak ben tam beş kez kürtaj yaptırdım.

Nilüfer: Yine onun için mi geldin?

Sabahat: Yok... Bu defa derdim başka.. Kadın hastalığı var.

Nilüfer: Sebebi neymiş?

Sabahat:Doğum kontrol ilaçları, kürtaj derken rahim hem incelmış, hem de ur oluşmuş. (Konuşmaları köylü kadın ilgiyle izler. Baş ve el hareketleriyle tezini vurgular.)

Nilüfer: Deseniz ya iş kötü.

Sabahat: Hem de çok kötü... Eşimle de huzurum yok. Onun da artık gözü başkasında.

Şenay: (Muayene odasından çıkar. Rengi solmuş. Dermansız dermansız yürür. Onu görünce arkadaşı ayağa kalkıp yanına gelir. Hemşirenin kolunda gelen Şenay arkadaşına) Koluma gir. Ayakta duramıyorum... Haydi gidelim.

Bir kız: Biraz otursan...

Şenay: Şimdi sırası değil. (Kız koluna girer.)

Hemşire: Sıra kimde?

Sabahat: Bende kızım.(Kalkıp, muayene odasına doğru gider.)

Hemşire: Gir, bekleme. (Sabahat ile birlikte girerler.)

Nilüfer: (Şenay'a sorar.) Ne oldu kızım?

Şenay: Aldırdım.

Nilüfer: Kaç aylıktı?

Şenay: İki aylık...

Zehra: (İçeri girer. Şenay'ı doğum doktorunun muayenehanesinde görünce şaşırır.) Ne o Şenay? Hasta mısın?

Şenay: Hı... hı...

Zehra: Rahatsızlığın ne?

Şenay: Ben de anlayamadım. (Çıkmak ister.)

Zehra: Geçmiş olsun. Allah şifa versin.

Şenay: Teşekkür ederim. (Arkadaşıyla çıkarlar.)

Zehra: Abla, kusura bakma. Seni çok beklettim.

Nilüfer: O kadını tanıyor musun?

Zehra: Kimi?

Nilüfer: Şimdi konuştuğunuz hastayı.

Zehra: (Nilüfer'in yanına oturur.) Tanıyorum.

Nilüfer: Nereden?

Zehra: Bizim Esmâ'nın arkadaşı.

Nilüfer: Ne zaman evlendi o?

Zehra: Kim? Ne evlisi?

Nilüfer: O kadın...

Zehra: Şenay mı?

Nilüfer: Adı Şenay mı?

Zehra: Evet.

Nilüfer: Şenay evli değil mi?

Zehra: Ne evlisi ayol... Esmâ'nın sınıf arkadaşı.

Köylü kadın: Çocuk aldırdı da...

Zehra: Kim? Şeyma mı? (İkisi de başlarını salanlar.) Olamaz.
(Fenalık geçirir.) Olamaz.

Nilüfer: Olmuş bile. Hem de iki aylıkmuş.

Zehra: Ama nasıl olur? (Şaşkın şaşkın dolaşır.) O zaman benim kız... En iyi arkadaşı... Hep beraber... O zaman ben...

Nilüfer: Otur, sakın ol. Bunları sonra düşünürüz. (Ayağa kalkıp koluna girer.)

Zehra: Haydi Nilüfer abla, ne olur, gidelim. Ben, fena oluyorum. (Köylü kadının şaşkın bakışları arasında dengesini kaybetmek üzereyken Nilüfer onu tutar. Dayanarak kapıdan çıkarlarken ışıklar söner.)

TABLO III

(Zehra hanımın misafir odası. Etrafta koltuklar, ortada uzunca bir masa, etrafında sandalyeler, masa servise hazırlanmış, üzerine pastalar, börekler, çerezler yerleştirilmiş. Misafirler koltuklara oturmuşlar sohbet ediyorlar. Zehra hanım, misafirlere hizmet etmeye, sofrayı hazırlamaya devam ediyor.)

Zehra: (Elinde yine bir pasta tepsiyle girer.) Kusura bakmayın. (Pastayı masaya koyar.) Mutfakta çayla ilgilenmem gerekiyor. Beni hoş görün. (Mutfığa doğru yönelir.)

Nuray: (Sosyete, sonradan görme bir kadın) Sen, işine bak. Zaten biz sohbet ediyoruz.

Zehra: Teşekkür ederim. (Mutfığa girer.)

Ferdane: (Dedikoducu bir kadındır. Ev sahibinin içeride olmayışından yararlanarak odada dolaşmaya başlar. Koltukların aralarına, sehpa üzerine, halıların altına, perdelerin kıvrım yerlerine, komodin, masa, büfe... gibi tüm eşyaların üstüne bakar. Tozlarını yoklar, burun kıvrır. Diğer misafirler, onu değişik tavırlarla izlerler.)

Ayol, insan, bu kadar da vurdum duymaz olmaz ki...

Nuray: Haklısın. Hiç olmazsa haftada bir temizlikçi kadın çağır. Sen yapamıyorsan o temizlesin. Öyle değil mi?

Ferdane: (Elini kapatarak) Sonradan görme ayol... Dili burnuna yetişmiyor. Yetişse bak neler yapar...

Nuray: Öyle birisine benzemiyor bence. Ne dersiniz, Şule hanım?

Şule: (Mesture ve dindar bir kadındır. Olanları üzüntüyle izlemektedir.) Bir süredir Ferdane hanımı seyrediyorum. Gerçekten çok yadırgadım. İnsan, misafir olduğu yere, kusur aramaya mı gelirmiş?.. Böyle kadınları duyardım da inanmazdım. (Ferdane hanım yerine oturur.) Bugün gözlerimle gördüm... Şu yaptığınız çok ayıp.. Şimdi ne yüzle onun pastalarını yiyeceksiniz?.. İşte size bir kul hakkı daha...

Nuray: Şule hanım, siz de olayı çok büyütüyorsunuz.

Şule: Herkesin dilinde dolaşan bir şey var; kadınlar çok gıybet ediyorlar, diye... Haklılar galiba...

Ferdane: (Kendini savunur) Ayol, söylediklerimin hepsi doğru. Bunda gıybet olacak ne var?

Şule: Hakkında konuştuğunuz kişi, sözlerinizi duyunca kızacak ya da üzülecekse elbette gıybet olur.

Ferdane: Ama hepsi de doğru... Yalan değil ki...

Şule: Zaten yalan olsaydı, gıybet değil, iftira olurdu.

Nuray: Neyse bırakalım bunları. (Zehra içeri girer. Sehpaları dizer, tekrar üzerlerinin tozunu alır.) Zehra hanım, size de zahmet oluyor. Kusura bakmayın.

Zehra: Rica ederim. Benim için misafire ikram, en büyük zevk. (Tekrar mutfağa gider.)

Ferdane: (Konuyu değiştirmek ister.) Bakın size bomba gibi bir haberim var.

Nuray: Meraklandırma da söyle.

Ferdane: Dilbeyler'in kızı Aylin var ya!

Nuray: Ee... Ne olmuş?

Ferdane: Onu birisine istiyorlardı. Oğlanın işi gücü yokmuş. Sürtüğün birisiymiş.

Nuray: Ben de duymuştum.

Ferdane: Meğer kız, kınayı yakmadan abayı yakmış. Sonunda oğlanla kaçmışlar.

- Şule:** Allah korusun. Kınamayalım. Çoluk çocuğumuz var.
- Nuray:** O oğlan, kıza değil de malına göz dikmiştir. (Bu arada Zehra hanım ve kızı Şeyma, servis yapmaya devam ederler. Ferdane hanım, gelen çatalı, bıçağı, tabağı inceler. Bazılarının temizliğini beğenir. Bazılarına da yine burun kıvrır. Ferdane hanıma bakarak tebessümle) Can çıkmadan huy çıkmazmış.
- Zehra:** (Çayları koyar.) Buyurun... Hem sohbet edelim, hem de çaylarımızı içelim. (Sofranın etrafındaki sandalyelere otururlar.)
- Ferdane:** (Zaten masanın yakınında oturmakta idi. Sofraya henüz geçmez.) Ay, vallahi olmaz... Kayınvaliden Saliha hanım gelmeden olamaz.
- Zehra:** O da geliyor. Namazını yeni bitirdi.
- Saliha:** (İçeri girer.) Hoş geldiniz.
- Misafirler:** Hoş bulduk. (Ayağa kalkıp elini öperler. Yer gösterirler. Masanın çevresinde yerlerini alırlar.)
- Ferdane:** Sensiz boğazımızdan geçmedi.
- Saliha:** Ben de ancak gelebildim. Buyurun. Eee... Nasılsınız, bakalım, Ferdane hanım?
- Ferdane:** Çok sağ olun Sizleri özledik, ziyarete geldik.
- Saliha:** Teşekkür ederim. Şule hanım, siz nasılsınız?
- Şule:** Allah'a şükür. Dünyamız rahat.
- Saliha:** Mahallemize alışabildiniz mi?
- Şule:** Alıştım sayılır.
- Saliha:** Nuray hanım, iyisinizdir, inşaallah...
- Nuray:** Çok mersi... İyi olmaya çalışıyorum.
- Saliha:** Haydi buyurun. Ne duruyorsunuz. (Çaylarını içmeye, pastalardan yemeye devam ederken Nuray'a) Yine modayı yakından takip ediyorsun, besbelli...
- Nuray:** Elimden geldiği kadar...
- Saliha:** Eee.. bu sene hangi renkler moda?
- Nuray:** Canlı renkler.
- Saliha:** Gençliğimizde onlara çingene renkleri derlerdi. (Gözü, Nuray hanımın saçlarına takılır.) Sahi, saçlarına ak mı düştü, ben mi öyle görüyorum?
- Ferdane:** Çok şakacısınız, Saliha hanım... O da moda. Saçını meç yaptırmış. (Pasta ve börekleri iştahla yer.)

Saliha: O da ne demekmiş?

Zehra: Anne, saçlarının bir kısmını dalga dalga beyaza boyatıyorlar.

Saliha: Deseniz ya boya diye... Doğrusu buna da aklım ermiyor. Bizim zamanımızda saçlarındaki akları gizlemek için siyaha boyatırlardı.

Ferdane: Saliha hanım, dünya değişiyor, dünya dönüyor.

Saliha: Galiba tersine dönüyor.

Ferdane: Ayol, (Nuray hanıma) hangi berbere yaptırmıştınız?

Nuray: Paris kuaförüne.

Zehra: Paris'ten mi gelmiş?

Nuray: (Kahkahayı basar.) Hiç olur mu, ayol? Paris modasını çok iyi takip ettiği için öyle tanınıyor. Saç yaptırmak isterseniz sizi de ona götürebilirim.

Ferdane: Ben de yaptırsam iyi olur.

Nuray: Şule hanım, arzu ederseniz sizi de...

Şule: Teşekkür ederim. Fakat dinen yasaklanan bir şeyi yaptıramam...

Nuray: A... aaa....

Şule: Geçenlerde kadınlarla ilgili dinî konulardan, helâllerden, haramlardan bahseden bir kitap okudum. Onda yazıyordu: Peygamber efendimiz bu konuda: "Allah, saç takan ve taktıran kadınlara lanet etmiştir." buyuruyor. Yine Peygamberimiz: "Giyinmiş, fakat çıplak kadınlar, kalçasını oynatarak, salınarak yürüyen kadınlar ve başları deve hörgücü gibi olan kadınlar, cennete asla giremezler." buyuruyor. (Sohbet devam ederken çaylar tazelenir. Telefon çalar.)

Saliha: (Zehra'ya) Bakıver, kızım.

Zehra: (Kalkıp ahizeyi alır.) Efendim... Kim?.. Şenay, sen misin?.. Hayır, derhal gelsin.. Akşam mı?... Asla olmaz... Olmaz, dedim ya... Tamam... Bırak kızın yakasını. Onu da kendine benzeteceksin. (Öfkeyle kapatır, yerine döner.)

Saliha: Bir şey mi oldu?

Zehra: Yok bir şey... (Öfkeli ve düşünceli olarak oturur.)

Nuray: Ne diyecektim? Evet, Şule hanım, (Düşünerek) Öyleyse bizim Cennet'te hiç yerimiz yok... Düşünür.) Çaresi?...

Şule: Tövbe etmek.

Nuray: Tövbeler olsun.

Şule: (Tebessüm ederek) Öyle değil... Canı gönülden tövbe edeceksin. Allah'a yalvarıp af dileyeceksin. Ama bir daha hiç yapmayacaksın.

Ferdane: Düğünde, bayramda da mı?..

Şule: Allah'a söz verdikten sonra o söz, her zaman tutulmalı.

Saliha: Şule hanım, doğru söylüyor. Maşallah, kızım epeyce de okumuş.

Şule: Estağfirullah... Bugün isteyen herkes, böyle kitaplar alıp okuyabilir.

Zehra: (Konuyu değiştirmek ister.) Nuray hanım, Erdemlerin kıza bir dünür vardı. Ne oldu?

Nuray: İlk defa duyuyorum. Nilay'ın da dünürü var mıymış?

Ferdane: Olmaz mı? Hem de kaç tane?..

Nuray: Kimlermiş?

Ferdane: Hangisini sayayım ki?. (Düşünür.) Ama en son Görkemler'in Tugay'a istiyorlarmış.

Nuray: Ay, ne kadar iyi... Görkemler deyince insanın nutku duruyor. Kaç yerde fabrikaları, yalıları, sahillerde yazlıkları... Ayol, kız, orada çok rahat eder.

Saliha: Oğlan nasıl, oğlan?

Nuray: Tugay mı?... Boylu poslu, yakışıklı... Benim Selçuk gibi... Doğrusu onlara gidecek gelin de pek şanslı. Elini sıcak sudan soğuk suya sokmaz... Aşçılar, hizmetçiler, bahçıvanlar, şoförler emrinin altında.

Saliha: Tugay mıydı, neydi? İşte o damat adayı nasıl birisi? İçkisi, sigarası var mı? Ahlakı nasıl? Namaz, oruç bilir mi? Nikahını korumayabilir mi?

Ferdane: Saliha hanım, bu soruların sırası mı? Oğlan çok zenginmiş, baksana...

Saliha: Tam sırası... Asıl bunlar sorulmalı... Bir erkek, işini gücünü bilmez, evini meyhaneye çevirir, ırzına namusuna sahip çıkmazsa ben öyle erkeği ne yapayım?

Şule: Haklısınız, Saliha hanım. Ama devrimizde üzüler söyleyeyim ki ölçü; para, şöhret ve servet olmuş.

Zehra: Para, her şey demek değil ki... Para ile mutluluk satın alınmaz. (Şeyma, çayları tazeler.)

Salih: (Çay için) Benim tamam.

Sule: Bir evlilikte güzellik, yakışıklılık, soy-sop, zenginlik, din ve ahlak gibi önemli unsurlar vardır. Peygamber efendimiz de evlilikte dindar ve ahlâklı olanı tercih etmemizi tavsiye ediyor.

Salih: Büyüklerimiz öyle derlerdi: Yüz güzelliğine kırk günde doyulur, huy güzelliğine kırk yılda doyulmaz.

Zehra: Nice zenginler vardı. Varlıklarının kıymetini bilmediler. Fukaraya zekat, sadaka vermeden yok olup gittiler.

Salih: Kün feyekûn oldular.

Ferdane: Ne yalan söyleyeyim, bu Tugay denen oğlan da çok hovarda, çok içkiciymiş.

Nuray: Öyle olsa şimdiye kadar bir şey bulurdu.

Ferdane: Ahlakını duyanlar, ona kız vermemişler. Verseler, iş Nilay'a kadar düşer miydi?

Zehra: (Çay bardakları, teker teker kapatılmaya başlanır. Şeyma sürekli servis yapar.) Kapatmayın, çay çok.

Nuray: Teşekkür ederim. Çok yedim. Pastalar da nefis olmuş. Elinize sağlık.

Zehra: (Zil çalar.) Şeyma, kapıyı açıver, kızım.

Şeyma: Tamam, anne. (Kapıyı açar.)

Ayşe: Annem burada mı?

Şeyma: İçeride, gel.

Zehra: Kim o, kızım?

Şeyma: Ayşe, anne.

Ferdane: Bizim cadaloz, gene ne istiyor?

Ayşe: (Kapının ağzında bekler.) Bana para ver.

Zehra: İçeri gir kızım. Gel, çay iç, pasta ye...

Ayşe: (Nazlı bir eda ile) Ben, para istiyorum.

Ferdane: (Sesini yükselterek) Ne yapacaksın?

Ayşe: Çikolata alacağım.

Nuray: Gel ben vereyim.

Ayşe: Hayır, istemem. Ben Uzaytadı alacağım.

Ferdane: O da ne?

Ayşe: Çikolotalı gofret... Yeni çıkmış... Akşam televizyonda gösteriliyordu ya...

Ferdane: Şaştık bu reklamlardan. (Çantasından parayı çıkarıp verir.) Her gün bir yenisi daha. Faydalı bir şeymiş gibi.

Nuray: Ayol, çocuklar haklı.... Öyle reklam yapıyorlar ki benim bile canım çekiyor.

Ayşe: Bir de... şey... Babam seni çağırıyor.

Ferdane: Tamam, tamam, geliriz. (Ayşe koşarak çıkar.)

Saliha: Bu televizyon da temelli baş belası. Evvel büyükler anlatır, küçükler dinlerdi. Şimdi "resimli sandık" konuşuyor; büyük, küçük herkes dinliyor.

Şule: O bir alet... Keşke hayra kullanılsa. Bize ilmî gelişmeleri anlatsa. Tarihimizi, kültürümüzü, ünlü bilginlerimizi, kahramanlarımızı, dinimizi, imanımızı tanıtırsa...

Zehra: Ya... Öyle... Ne kadar güzel olur.

Saliha: Bazen on, on beş dakika bir dinî konuşma oluyor. Kur'ân okuyorlar. O kadar çok seviniyorum ki...

Ferdane: Haftanın her günü maç, maç, maç... Bilmem ki ne anlıyorlar!..

Zehra: Buyurun, pastalardan aliverin.

Ferdane: Teşekkür ederim. Gerçekten güzel olmuş.

Şule: Ben de teşekkür ederim. Pastanın tarifini almak isterim.

Zehra: Hay hay... Arzu ederseniz kızlar yazıversinler.

Şule: Memnun olurum.

Zehra: Şeyma, unutma. Bir ara yaz da Şule hanıma götürü ver.

Şeyma: Olur, anne. (Tabakları toplarken herkes geri çekilirler.)

Nuray: (Saatine bakar.) Aaaa! Çok geç kalmışım. İzin istesem.

Zehra: Kendiniz bilirsiniz. Oturuyorduk.

Nuray: Terzime uğrayacaktım. Kusura bakmayın. (Ayağa kalkar. Çantasından sprey çıkarır. Kendisine biraz parfüm sıkar. Ferdane hanıma uzatır. O da memnuniyetle alır. Şule hanıma uzatınca almak istemez.)

Ferdane: Çok güzel. Siz de alın.

Şule: Dışarıya çıkacağım; alamam.

Ferdane: Daha iyi ya... Dışarıya çıkarken almak lazım.

Nuray: Belki başka parfüm kullanırsınız.

Şule: Hayır. Bir kadın, erkeklerin yanından geçerken herhangi bir koku duyulmamalı. Peygamberimiz, koku sürünüp erkeklerin yanından geçen kadınlara lanet ediyor.

Nuray: Güzel kokmak için kullanıyoruz. Ne sakıncası var?

Ferdane: Yani koku sürünüp süslenmek haram mı?

Şule: Hayır. Ama...

Nuray: Öyleyse niçin her şeye karşı çıkıyorsunuz?

Şule: İzin verirseniz sözümü tamamlayayım.

Saliha: Söyle kızım, söyle...

Şule: Bir kadının süslenmesi, güzel kokular sürünmesi haram değil, helaldir. İnançlı bir kadın yalnız kocası için süslenir, kocası için güzel kokular sürünür. Bu helaldir. Bunun dışındakiler haramdır.

Saliha: Kızım, ağzına sağlık, güzel açıkladın.

Nuray: Allah affetsin. (Kürkünü giyer.)

Şule: Gönülден diler ve tövbe edersek Allah da affeder.

(Son cümleyi seyirciye dönerek söylerken perde kapanır.)

İKİNCİ PERDE

TABLO I

(Genişçe bir oturma odası veya salon. Koltuklar, kanepeler, sehpa larla düzenli bir görünüme sahip. Yerde boydan boya halılar serili. Duvarlarda artist ve şarkıcılara ait çok sayıda poster takılı. Masa ve komodinin üzerinde çeşitli biblolar yerleştirilmiş. Daracık pantolon ve kolsuz bir tşört giymiş, dağınık saçlarıyla hippie kılıklı Şenay, bir kanepeye uzanmış, fotoromanları ve magazin dergilerini karıştırıyor. Çok kısa kollu ve kısa etekli bir elbise ile Esm a, Şenay'ın karşısındaki ikili koltukta şiir kitaplarıyla meşgul. Betül de elindeki kitaptan bilmeceler, tekerlemeler okuyor. Teypte de pop müziği çalıyor. Mesture giyimli Arzu ise ön koltukta hiç söze karışmadan kitap okuyor.)

Esm a: Bakın kızlar, şu şiir tam bize göre:

*"Kırpiğine sürme çek,/Kına yak parmağına;
Bu yıl yaşın girecek,/Kız, gelinlik çağına."*

Şenay: Tam bize göre... Şurada ne kaldı ki...

Esm a: Olsa olsa bir iki yıl. (Tekrar kitapları karıştırır.)

Betül: Eskiden masallar nasıl anlatılırdı?

Şenay: Bilmem.

Esm a: Edebiyatta okumuştuk, ama şimdi hatırlamıyorum.

Betül: Öyleyse dinleyin: (Ayağa kalkar.)

*"Evvel zaman içinde,
Kalbur saman içinde,
Develer cirit oynar,
Eski hamam içinde.*

*Biz biz idik,
Otuz iki kız idik.
Bir tahtaya dizildik.
Tahta bizi almadı,
Adalara salmadı.*

*Zaman da zaman,
Semerde kolan,
Bende tonlarca yalan.*

Esmâ: Belli belli. Bari annenin beşiğini tıngır mıngır salladığını da söyle. (Gülümser.)

Betül: (İlgisizliğe bozular.) Vaz geçtim, onu da siz söyleyin. (Oturur.)

Şenay: Şekerim, bunlara şimdi ne lüzum var ki? Çizgi filmlere bak, çocuklar şeytanadasını, iskeletorları, hayalet şehirleri, uydurma uzaylıları seyredip duruyor.

Şeyma: Evet, çağımızda masal daha bol.

Betül: Ama hepsi de Batılı'nın kafasına göre. Çizgi filmlerinde güçlü gösterdiği adamlarının göğsüne haç yerleştirip sürüyor piyasaya. Sonra bakıyoruz; o haç, bizim çocukların kafasına yerleşiyor.

Şenay: (Dergiyi karıştırırken) Bakın bakın... Bu yılın Oskarları yakında belli olacakmış... (Şenay'a çevirir.) Şuna bak, Jakson yine Oskar'a aday... Yılın en iyi kadın oyuncusu; Amerika'dan... "Çıplak Kızlar" filminde bir hayat kadını canlandıran Liza, en güçlü aday...

Esmâ: Hayatım elbette onlardan olacak. Sanat sevgisi zirvede... Sanatçıyı alkışlamasını biliyorlar. Dalita konserinde gençler yerinde duramıyorlar, coşuyorlar adetâ...

Şenay: (Dergiyi karıştırırken) Ay... çok üzüldüm.

Betül: Neye, Şenay?

Şenay: Baksanıza, "Mor Dünya" dizisinin ünlü oyuncusu Mariana intihar etmiş.

Esmâ: Ay... nasıl olur?

Şenay: Üçüncü kocasından boşanamadan ünlü şarkıcı Jaci ile arkadaşlıkları sürerken aralarında bir tartışma çıkmış. Restorandan üzgün ayrılan Mariana, havagazı musluğu açarak intihar etmiş.

Betül: Zaten ünlülerin çoğunun sonu böyle. Ya dostu tarafından öldürülüyor; ya intihar ediyor; ya da kokain komasına girip gidiyor Hayatta kalanlar da yoksulluk içinde inleyerek ölüyorlar.

Esmâ: Gerçekten de öyle... İyi tespit etmişsin Betül. (Tekrar

kitap karıştırır.)

Şenay: Pop müzik dünyasında yeni bir isim. Plakları liste başı.

Esma: (Ayağa kalkarak ısrarla) Bir çevir de bakayım. (Bakarken) Ayyy... çok da yakışıklı.

Betül: (Aniden söze karıştırır.) Size bir bilmecem var. Bilerseniz dondurma ısmarlarım.

*Dağdan gelir hız ile,/Yetmiş bin yıldız ile,
Ayağında bengi var,/Her tarafta cengi var*

Arzu: Şimşek.

Şenay: Kasırğa.

Betül: Hayır, bilemediniz.

Esma: Sel.

Şenay: Sel olmaz. Düşman.

Esma: Hayır, hayır. Bence savaş.

Betül: Bilemediniz.

Şenay: Tamam, tamam... Sen söyle.

Betül: Azrail.

Esma: Ayol nerden buldun böyle korkunç varlığı?

Betül: Korksak da bir gün gelecek.

Şenay: Acele etmesin. Yaşanacak günler var. Hayat tatlı.

Esma: (Şiir kitabını karıştırırken heyecanlanır. Tebessümle)
Bakın size bir dörtlük:

*"Gönlümün yok niyeti/Açılmak için sana.
Çektiğim eziyeti/Yüzümden anlasana!"*

Şenay: Orayı işaretle. Ben onu yarın birisine okurum. (Esma, o sayfayı işaretler.)

Betül: Anlaşıldı. Sizin hep aklınız, fikriniz aynı şeyde.

Esma: Ayol, bu yaşta başka ne düşünülür ki?

Betül: Öyleyse size, evet size göre bir bilmece. (Ayakta okur.)
Bilin bakalım:

*"Gittim eve ağlarlar,
Sordum neye ağlarlar,
İpsiz adamı bağlarlar."*

Esma: Ayol, şunu bir daha oku. (Betül, bir daha okur.)

Şenay: Göz yaşı.

Esma: Olamaz. Bak sonunda "İpsiz adamı bağlarlar." diyor.

Şenay: Öyleyse sicim.

Esma: Ama niçin ağlasınlar?

Şenay: Öyle ya niçin ağlasınlar? (Düşünür.)

Betül: Ama sen de zor şeyler buluyorsun.

Esmâ: Bilemedik. Söyle bari.

Betül: İp ucu vereyim. Dünya evine açılan kapı.

Şenay: Gerdek.

Betül: Hayır, gerdekten de önce.

Esmâ: Flört.

Betül: Hayır, hayır. Bilemediniz. Ben söylüyorum: Nikah.

Şenay: Öyle ya, nikah ile çiftler birbirlerine bağlanıyor.

Esmâ: Öyleyse ben de bir bilmece soracağım. Hem de bilimsel...

Betül: Sor bakalım.

Esmâ: (Ezberden söyler.)

"Karga karga gak dedi,/Çık şu dala, bak dedi.

Çıktım baktım o dala./Şu karga ne budala."

Bu manzum hikayenin yazarı kim?

Betül: La Fonten. Fabl türünün ünlü bir yazarı.

Şenay: Fabl, hayvanları, insanmış gibi gösteren ve konuşuran hikaye türleri değil mi?

Betül: Evet, ama La Fonten'den çok önce Hintli bilgin Beydaba, Kelile ve Dimne adlı eserinde bunu uygulamış. (Herkes, teker teker kitapları ve dergileri kapatır, sohbete, devam ederler.)

Esmâ: O kadar ayrıntısını okumadık.

Şenay: Ayol ben o konulan pek bilmem. Yazılılarda sürekli tanımlar falan çıkar, ama ben onları kopyalıktan yazı yorum.

Betül: Bizim edebiyatçı, hiç göz açtırmıyor.

Şenay: Kopya çektiğim, diyen öğretmen, kendini avutur. Geçenlerde bir kopya çektim; aklın hayalin durur.

Betül: Nasıl?

Şenay: Mendilin arasına kopyalığı yerleştirdim. Hapşırıkça çıkardım, baktım. Kimse çakmadı.

Betül: Ayol ben çekemiyorum. Hemen yüzüm kızarıyor. Elim, ayağım dolaşıyor.

Esmâ: (Burun kırıştırarak) Öğretmenler de senin gibi acemileri yakalıyorlar. Gelsin de Şenay'ı yakalasınlar; usta sanatçı... (Gülüşürler. Bu arada telefon çalar.) Şenay, baksana.

Şenay: (Aldırmaz) Sana daha yakın. Sen bak.

Esma: (Ahizeyi alır.) Alo... Burada. Vereyim (Şenay'a) Seni istiyorlar.

Şenay: Kimmiş ayol?

Esma: (Ahizeyi eliyle kapatarak) Oktay...

Şenay: (Telefonu alır.) Alo... Tanıyamadım... Hı... Şimdi anladım... Oktay, bak o iş bitti. Bana ne demiştin? Nasıl güveneyim?.. Hep aynı şey... Yalnız beni sevdiğini söylüyordun. Araştırdım, şimdilik, yedi kız olmuş... Fazlası vardır, eksigi yok... Söylesene bana, niyetin ne? Yedi Kocalı Hürmüz misali yedi karılı Oktay mı olacaksın? Ben o aptallardan değilim. (Öfkeyle) Sersem, manyak.. (Telefonu kapatır. Morali bozuk, koltuğuna oturur.)

Esma: Ne yüzle seni arıyor?

Şenay: (Öfkelidir.) Ne yüzle olacak? Adam, utanmayı yitirmiş (Telefon tekrar çalar.) Açma, yine odur. (Telefon çalmaya devam eder. Acar, öfkeyle söze başlar.) Ne yüzle tekrar (Telefondaki sestten fark ederek söz değiştirir.) Özür dilerim. Başka birisi sanmıştım... Yo şekerim, önemli bir şey yok. Biraz moralim bozuk. Seninle ilgili değil... Yok, canım, bir telefon manyağı... Sık sık oluyor ya... Evet, seni dinliyorum... Çamlı Park'ta mı?.. Yarın kaçta?.. Tamam, gelirim. Bay bay.. Ben de öperim... (Telefonu kapatır. Derin bir nefes alır.)

Esma: Erol muydu? (Yanına yaklaşarak sorar.)

Şenay: Hayır, bu da Erdal...

Esma: Ya Erol?

Şenay: Erol ile yarın öğleden sonra buluşacağız. Hakan'la da pastanede saat 5.00'de dondurma yiyeceğiz.

Esma: (Sırtına vurarak) Oktay'a diyordun ama sen de az değilsin. Yedi Kocalı Hürmüz'e asıl sen özenmişsin.

Şenay: Bunlar, günlük eğlencelerim. Hiç birisiyle ciddi bir ilişkim yok,

Esma: Faruk'la da aynı mı?

Şenay: O başka.. Ama bir endişem var...

Esma: Faruk'tan olamaz.

Şenay: Ondan... Beni sevdiğinden emin değilim. O da beni, günlük eğlence buluyor, galiba...

Şule: (Söze karışır.) "Eee.. Elbette. Eden, bulur."

- Şenay:** (Suratını asarak) Zaten moralim bozuk. Sen de hepten dağıtma...
- Şule:** Bu curcunayı başlatan, sonucuna da katlanır. (Tekrar telefon çalar.) İşte biri daha...
- Şenay:** (Ahizeyi kaldırıp karşısındakinin konuşmasını bekler. Sonra sakın bir eda ile) Esmam mı?.. Burada. Burada, Zehra teyze... Hiç... Birlikte ders çalışıyoruz., Tamam, geç kalmaz.. Teşekkürler, selamlar...
- Esmam:** (Dikkatle izler. Sonra ferahlayarak sorar.) Annem mi?
- Şenay:** Evet, merak etmiş de... Geç kalmasın, diyor.
- Esmam:** Tamam, (Tekrar telefon çalar.) Bu da kim?
- Şenay:** (Üçüncü çalıştan sonra cevap verir.) Alo... Sen misin Savaş?.. Olmaz... Yarın öğleden sonra olmaz... Ne zaman söz verdim?.. Ama komşunun kızının nikahı var. Gitmezsem hiç olmaz.. Nikahtan sonra da annemle çarşıda işlerimiz var... Söz... Pazar günü... Onu sonra kararlaştırırız... İyi günler. Seni seviyorum... Ben de... (Telefonu kapatır.) Ayol, neredeyse hatlar karışacaktı.
- Esmam:** (Hayretle izler?) Ustası olmuşsun bu işin. Ben olsam, heyecandan hep dolaştırırdım.
- Şenay:** Ustalık orasında... Birinin diğerinden haberi olmadan idare edeceksin.. Yoksa felaket olur.
- Esmam:** İbrahim'le çıktığımı Suat'tan nasıl gizleyeceğim, diye elim ayağım dolaşiyor.
- Şenay:** Korkma, seni de yetiştiririz.
- Betül:** (Konuyu değiştirmek ister.) Siz, pazar günkü kursa gelmeyecek misiniz?
- Şenay:** Ah üniversite, ah.. (Gözleri hayale dalar.)
- Esmam:** Geliriz tabii...
- Şenay:** Çok önemli... Ah bir üniversiteye girsem, o zaman üzerimde aile baskısı da olmaz. Büyük şehirlerde kalabalığa karışmak daha kolaydır.
- Betül:** Öyle ya, sanatımı orada daha da geliştirirsin.
- Şenay:** Sanat olacak ne var ki? Gönül eğlendiriyorum.
- Betül:** Sen değil de okuyacak olanlar gitse; bari memlekete bir faydası olur.
- Şenay:** Bizim ne zararımız var?
- Esmam:** Bizler, okuyacağız. Devlet dairelerinde veya şirketlerde

görev alacak, para kazanacağız.

Şenay: Senin anlayacağın, ekonomik bağımsızlığımızı kazanacağız. Beyimizin kulu kölesi olmayacağız.

Esmâ: Şekerim, paramız olursa, işimiz olursa daha zengin birini bulabiliriz.

Betül: Hep aynı hesap. Ama ben bu hesapları hâlâ yadırgıyorum.

Esmâ: (Teybi kapatır.) Ayol, başka kaset yok mu? Dinleye dinleye usandık.

Şenay: Olmaz mı? Çok. (Kasetleri karıştırır.) Mesela şu, Avrupa'nın liste başı rok şarkılarıyla dolu. (Kaseti değiştirir.) Ama bununla dans etmek lazım. (Dans etmeye başlar.) Yalnız da tadı çıkmıyor. (Esmâ ile dans eder.)

Esmâ: (Dansı bırakmak ister.) Sabret. Hızını veda partisine sakla. Son sınıflar, hep orada olacaklar. Sabaha kadar dans et, eğlen...

Şenay: (Dekolte bir elbise çıkarır.) Hayatım, hazırlıklar tamam... Veda partisinde bunu giyeceğim. Gençler, etrafımda pervane olacak.

Esmâ: Ben de böyle bir şey istiyorum ama annem izin vermez.

Şenay: Kolayı var. Burada saklarız. Veda gecesinde giyersin. (Betül'e gösterir.) Ayol, nasıl? Yakışıyor mu?

Betül: (Öfkesini gizler bir eda ile) Bilemem... Bana sorarsan, böyle bir elbiseyi yatağa girerken bile giyemem.

Şenay: (Sessiz sedasız okumakla meşgul olup konuşmalara hiç katılmayan Arzu'nun önünde durup elbisesini kendine ölçerek fikrini sormak ister.) Arzu, sence nasıl?

Arzu: (İslamî ölçülerde giyinen bir kız olarak bu konuşmalardan sıkıldığı halinden bellidir. Ancak bunu sezdirmeden konuşmak ister.) Bu, sizin probleminiz.

Şenay: Bırak okumayı da fikrini söyle.

Arzu: Düşüncemi biliyorsun.

Şenay: Bir daha: duymak istiyorum.

Arzu: (Kitaptan bir beyit okur.) Şu beyit sorunuza cevap olur sanırım;

"İssız çölde serabı hayal bilenler, Yarâb;

Bilmezler ki hakikat bildikleri tam serap."

Şenay: Bizim hayatımızı serap gibi gösteren şair de kimmiş?

Arzu: (Kitabın kapağına bakarak söyler.) Necip Fazıl.

Esmâ: Şiire bayılırım. Adı ne kitabın?

Arzu: Çile.

Esmâ: Ne olur bana bir dörtlük okusan...

Arzu: (Kitabı karıştırır.) Dinleysin:

*"Gece bir hendeğe düşercesine,
Birden kucağına düştüm gerçeğin.
Sanki erdim çetin bilmecesine,
Hem geçmiş zaman, hem geleceğin."*

Şenay: (Sıkıldığı halinden bellidir.) Bu, çok felsefî bir şey. Benim okuyacağım şiirde lirizm ağır basmalı. Aşk, sevgi, tutku üzerine olmalı.

Esmâ: (Arzu'ya yaklaşarak) Arzucuğum, öylesi yok mu? Şenay için okusan...

Arzu: (Sayfalan çevirir.) Belki şu olabilir:

*"Yâr o ki, hep yanında; eksilmez ve eksiltmez.
Muradı muradında, seni bırakıp gitmez."*

Şenay: (Omuz silkerek) Öyle yar da var mı? Bugünküler, günlük eğlence... Ama gençlikte de öyle olmak lazım.

Arzu: "*Gençlik... Gelip geçti... Bir günlük süstü;
Nefsim, duymamaktan dünyaya küstü."*

Esmâ: (Kitabı tutarak) Ne olur, bu kitabı ben de okuyayım.

Arzu: Az kaldı. Bitince veririm.

Şenay: (Esmâ'ya bozuk çalar.) Esmâ, bırak böyle kitapları. İnsanın ruhunu karartıyor.

Arzu: Kararmış ruhlar, bundaki derin anlama kafa yoramazlar. Aslında sadece ruhlar kararmamış; düşünen kafalar da kurumuş.

Şenay: (Elindeki elbiseyi bir kenara koyarak, hırçınlığı bir kat daha artarak). Bizi karalamaya kalkışma. Çağ, bizim çağımız. Biz, çağın gençleriyiz. (Sırtını dönerek oturur.)

Arzu: (Kitabı kapatarak konuşmasını ayakta sürdürür.) Biz de ilhamımızı çağların ötesinden, ölümsüz düsturlardan alıyoruz. Biz, kasap dükkanlarında et teşhir edercesine soyunan kadınlardan değiliz. Allah'ın görülmesini helal kıldığı el, yüz ve ayaklardan başka her yerini örtmeyi, önce Allah'ın emri sayarak örter; iffet, haya ve namusu baş tacı yaparız. (Teybi kapatır.)

Şenay: Niçin kapatıyorsun? Müzik, ruhun gidasıdır.

Arzu: Belki... Ama bir kısmı da, beyne çakılmak istenen paslı çivi gibi.

Esmâ: (Arzu'yu yatıştırmaya çalışır.) Kız, niçin kızdın böyle?

Arzu: Bir saattir sustum, dinledim. Hem de ipe sapa gelmez yüzlerce takırtıyı büyük bir sabırla dinledim. Bu tartışmaya beni, siz çektiniz.

Şenay: (Öfkeyle kalkar.) Ne zaman seni aramıza alalım istesek hep böyle yapıyorsun... (Biraz daha sükunetle) Bak, tatlım, biz genç kızlarız. Bu çağda yaşıyoruz ve çağımızı yaşamaya çalışıyoruz. Moda dergilerini takip ediyor, sanatçıların giysilerini taklit etmeye çalışıyoruz.

Betül: (Arzu'yu destekler.) Kişiliğimizden sıyrılıp adetâ şempanzeleşiyoruz.

Şenay: (Betül'e) Teessüf ederim. Ben öyle bir şey söylemedim.

Arzu: (Dolaşarak konuşmasını sürdürür.) Öyle veya böyle... Önemli değil. Örnek aldığımız kadınlar, bazılarının geçim metaı, bazılarının şehvet oyuncağı, bazılarının da reklam aracı... İşte İslâm çağlardan beri bize sesleniyor, bizi uyarıyor. Bizi, bataklığa düşmekten koruyor. Bize, eşine sadakatte Hz. Hatice, Hz. Aişe, Hz. Fatıma gibi iffet abidelerini örnek gösteriyor. Doğurduğu çocuğun babasını seçmekte güçlük çeken Batılı fahişe tiplerini değil... Sokağa çıkınca, karşısına çıkan erkeğe açık adres verircesine dolaşan, kimliğini yitirmiş kadınları hiç değil... İslâm kadını; ağır başlılığı, haya, iffet, mânâ, şahsiyet ve edasıyla cemiyet içinde dolaştığında, dünyanın erkekleri bile ona bakarken ürperecek, ona karşı hürmetten başka bir şey duymayacak. İslâm, böyle bir kadın tipini getirmiş dünyaya. (Konuşmasının son kısmında yerine oturur.)

Şenay: (Sert bir çıkışla) Hani? Nerede? (Tekrar oturur, tırnaklarıyla oynamaya devam eder.)

Betül: Şöyle bir etrafına baksan elbette görürsün.

Arzu: Gözlüğü değiştirmek gerek.

Esmâ: (Şenay'ı destekleyerek, yüksek sesle) Bu kadar aşağılanmana, ben de karşıyım. (Sesini alçaltır.) Şunun şurasında oturmuş, tatlı tatlı sohbet ediyorduk.

- Arzu:** Sohbet mi? Bilmem.. Ama kimliğinizi ortaya dök-
tüğünüz besbelli.
- Şenay:** (Esmâ'yı çekip oturtur.) Bırak, Esmâ, konuşsun... O
hayatını yaşasın, biz de hayatımızı yaşayalım.
- Arzu:** Eğer yaşamaksa... Sizler, yaşayan ölülersiniz. Nefsiniz
yaşıyor, ruhunuz ise ölü...
- Şenay:** Sen öyle san. Tüm Batı, tüm dünya bizim gibi.
- Esmâ:** Gerçekten de öyle. Çağın gerisinde kalmak olamaz.
- Betül:** Yanlış bir ifade.Buna, çağın çukurunda yok olmak denir.
- Şenay:** Zaman bizden yana.
- Arzu:** (Elinde şiir kitabıyla ayağa kalkar, yine Necip Fazıl'dan
bir şiir ile cevap verir.):
*"Zaman, korkunç daire, ilk ve son nokta nerde?
Bazı geriden gelen, yüz bin devir ilerde.
Zamanı kokutanlar, mürteci, diyorlar bana.
Yükseldik, sanıyorlar, alçaldıkça tabana."*
(Herkes düşüncesine göre değişik tavırla şiiri dinlerler.
Arzu yerine otururken) Bakalım, zaman ne gösterecek?
"Mevlam, görelim neyer, Neylerse güzel eyler."
(Işıklar söner.)

TABLO II

Yer: Zehra hanımın oturma odası.

Dekor: Birinci Perdenin ilk tablosundaki dekorun aynısı.

Esmâ: (Öfkeyle içeri girer, çantasını bir yana, kabanını bir yana fırlatır. Ağlayarak kanepenin üzerine yüzükoyun uzanır. Hıçkırarak ağlamasına devam eder.) Bıktım bu hayattan, bıktım. Hayat mı bu? Çıldıracağım artık. Her gün aynı hengâme... (Eliyle başını tutarak doğrulur, oturur.) Başım çatlıyor... Saatlerce aynı tambırtının içinde tepindik durduk. Sonuç?.. Sonuç, koskoca bir hiç... Hayat, hiç... Yaşamak, boşuna... (Düşünürken aklına bir şeyler gelir. Mutfak kapısından içeri girer, elinde ilaç kutusuyla geri döner. Kutuyu açar, bir avuç dolusu uyku ilacını ağzına atar. Üzerine biraz su içer, dalgınlaşır. Dengesini biraz kaybetmeye başlar. Bir

koltuğa uzanır. Telefon çalar ama doğrulup kalkamaz. Telefon çalmaya devam eder. Bu sırada kapı açılır. Zehra hanım, içeri girer. Acele telefona koşar.)

Zehra: (Öfkeyle) Vah kızım, vah... Bu ne kadar gamsızlık!.. Telefon çalıyor. Kalkıp cevap vermiyorsun. (Esmâ duyamaz. Ahizeyi kaldırır.) Alo.. Şenay, sen misin?.. Burada... Uyuyor herhalde... Bilemem. Bir dakika bekle. (Esmâ'ya seslenir.) Esmâ,, Şenay seni istiyor... Dalgın uyuyor. (Esmâ'nın yanına varır, uyartmaya çabalar. Fakat nâfile.)Kız, sen, yoksa. (Tekrar telefona koşar.) Esmâ'da bir hal var. Bugün ne oldu? Saklama, söyle... Suat'la mı tartıştı?.. (Öfkelenir. Hırçın bir eda ile) Şenay, gel de pisliğini temizle. (Telefonu kapatır. Esmâ'ya döner. İntihara teşebbüs ettiğini anlar. Tekrar telefona koşar.) Evde kimsecikler yok. Ne yapacağım şimdi?.. (Bir numara çevirir.) Alo.. Dr. Sevim hanımla mı görüşüyorum?.. Doktor hanım, çok zor durumdayım. Ne olur, acele gelin. Kızım intihara teşebbüs etmiş!.. Adresim mi?.. Evet, adresim: Çeşme sokak ev no: 6...: Çabuk yetişin!. (Telefonu kapatır. Bu arada kapı zili çalar. Kapıyı açar.) Nurgül, sen misin? Gir içeri.

Nurgül: Teyze, Esmâ nerede?

Zehra: (Eliyle göstererek) Orada... Doktor çağırdım Öyle endişeliyim ki.. (Gözleri yaşarır.) Babaannesi de köye gitmişti. Evin yalnızlığından yararlanmış. Bu yaşta evlat acısı da mı tadacağım? (Nurgül'e sarılarak ağlar.) Kızım, nedir bu başımıza gelenler?

Nurgül: (Esmâ'yı uyartmaya çalışır.) Teyze, durumu ciddi. Acele hastaneye götürsek..

Zehra: Doktorun evi yakın, Şimdi gelir. Bir görsün de... (Zil çalar.) Bakıver, kızım.

Nurgül: (Kapıyı açar.) Buyurun, sizi bekliyorduk.

Dr. Sevim: (İçeri girer.) Nerede? (Bu esnada Esmâ'yı görür. Esmâ'nın el, kol hareketlerini, nabzını kontrol eder. Göz kapağını açar, bakar.) Zehra hanım, endişe edilecek bir şey yok. Acele hastaneye götürürsek kurtulabilir. Yardım edin arabamla götürelim. (Telaşla Esmâ'yı kollarından ve ayaklarından tutarak dışarı çıkarırlar.)

Nurgül: (Sahneye tekrar döner. Annesine telefon eder. Titrek bir sesle konuşur.) Anne... Benim... Bende bir şey yok.. Buradan, teyzemlerden telefon ediyorum...Ben iyiyim de bizim Esmâ... Yok canım... Hastaneye göturdüler... Teyzem de gitti... Bir şey yok... İntihara teşebbüs etmiş. Midesi yıkanınca kurtulur, dedi... Yok, henüz kana karışmamış... Nedenini bilemiyorum ama erkek arkadaş meselesiymiş... Şenay mı? Allah belasını versin. Bizim kızı da kendine benzetti... Arı, namusu torbaya koymuş bir kere. Bizimki de ona özendi... Nasihat mı? Hem de kaç kere? Hiç fayda etmedi. Belki... Bir musibet, bin nasihattan iyidir ama... Hayırlısı.. Gelsen iyi olur. Tamam. (Bu esnada kapı çalınır. Telefonu kapatıp kapıyı açar.) Günseli, girseniz ya...

Günseli: Ayol, girmeyeyim. Doktor falan gelip gitti. Ben de merak ettim. Yoksa Esmâ...

Nurgül: Evet, Esmâ...

Günseli: Ne oldu?

Nurgül: (Olayı açıklamak istemez.) Bilmem, hastalanmış. Hastaneye gittiler.

Günseli: Ayol, ölü gibiydi.

Nurgül: Olabilir.

Günseli: İyi olduğundan emin misin?

Nurgül: Ağır hasta dedim ya...

Betül: (Girer.) Kapınız da açıkmiş. Esmâ nerede?

Nurgül: Hastaneye gitti.

Betül: Ne oldu? Yoksa...

Nurgül: Evet, tahmin ettiğin gibi.

Betül: Çok üzıldüm. Durumu nasıl?

Nurgül: Ağır, ama umut varmış.

Betül: Defalarca dedim, kızcağıza: Esmâ, sen bu Şenay'a ayak uydurmaya kalkışma, dedim. Ama nafile.

Günseli: Sonra ne oldu?

Betül: (Her şeyi açık açık anlatır.) Bu akşam bizim veda çayı vardı, Rona çay bahçesinde. Saatlerce güldük, eğlendik. Bir kısmı çılgınca eğlendi, dans etti. İbrahim, Esmâ ile ilgilenmek istedi. Fakat ona yüz vermedi. Onun gönlü Suat'ta idi. Ama Suat, hiç görünmedi... Kimseye

sezdirmeden hep Suat'ı aradı. Sonunda onu buldu. (Nurgül, bu anlatımlardan rahatsız olur. Kaş göz işaretleriyle onu engellemek ister. Ama konuşma sürer.)

Günseli: Nerede? Nerede?

Betül: Bir ağacın altında, loş ışıkların duldasında... Hem de çok samimi bir pozla..

Nurgül: Başka bir kızla mı?

Betül: Elbette... Hep derim; sokakta bulunan sokakta kaybedilir. Ölçüler yanlış olunca elbise bedene uymaz.

Nurgül: Ben de defalarca uyardım. Evlilik, evcilik oynamaya benzemez, dedim. Ama dinletemedim.

Betül: Allah korkusu olmayandan eş olmaz derlerdi büyüklerimiz. Ne kadar haklıymışlar!..

Günseli: Elbette haklılar. (Nurgül'e sitem eder.) Ama Nurgül, bunları benden niçin sakladın? Ne kötülüğümü gördün? Gidiyorum işte. (Kapıyı çarpıp çıkar.)

Betül: Kızmayın, gelin ne olur? (Nurgül'e döner.) Ne oldu? Neden kızdı?

Nurgül: Boş ver... Dedikoducunun biri... Aldırma.

Nilüfer: (Nefes nefese içeri girer.) Esmâ gelmedi mi?

Nurgül: Hastanede anneciğim.

Nilüfer: Durumu nasıl?

Nurgül: Henüz bir haber yok.

Nilüfer: (Koltuğa oturur.) Hızlı gelmişim. Nefesim daraldı. Eliyle yelpazelenir.) Kızlar, siz de oturun. (Otururlar.) Esmâ, sizin sınıftaydı, değil mi?

Betül: Evet, Nilüfer hanım teyze.

Nilüfer: Üniversite imtihanı sonuçları belli oldu mu yoksa?

Betül: Bu günlerde belli olur herhalde.

Nilüfer: Kazanırsanız?..

Betül: Bilemiyorum... Üniversitede okumak.. Ne bileyim?.. Sorunlarla dolu.

Nilüfer: Bacıma da aynı soruları soruyorum. Ama cevap alamıyorum. Esmâ kazanırsa ne olacak? Yurt, ev, para, arkadaş ilişkileri, yol durumu... Hepsi sorun.

Betül: Bizim de kavgamız aynı.

Nilüfer: (Bu sırada ayak sesleri duyulur.) Kızlar, bir bakın... Ayak sesleri geliyor, Yoksa onlar mı?

Nurgül: (Yan pencereden bakar.) Evet, arabadan inmişler, geliyorlar.

Nilüfer: Kaç defa söyledim... Bacım, bu kızı bu kadar başıboş bırakma, diye. Arkadaşlarını kontrol et; akşamları dışarı salma, dedim. Söz dinletemedim. "Biz çok sıkıldık. Bari kızım serbest büyüsün" dedi. Hayat çizgisini yanlış çizdi. Hayat çizgisi zikzaklarla doluydu.

Betül: Ama şimdi ne oldu?

Nilüfer: Bilirim bacımı. Şimdi de dizini döver.

Zehra: (Esmâ'nın kolundan tutarak yavaş yavaş içeri girerler.) Yavaş kızım, acele etme.

Esmâ: Ayakta duracak halim yok. (Betül ve Nurgül, Esmâ'ya yardımcı olmaya çalışırlar.)

Nilüfer: (Kanepeyi düzeltir.) Şuraya uzaniver kızını. (Esmâ, ağır ağır oturur, uzanır.) Başının altına da şunu koyun. (Küçük bir yastık koyarlar.)

Esmâ: Donuyorum.

Nilüfer: Bir battaniye verin. (Zehra hanım, battaniye getirip örter. Nilüfer hanım, Zehra hanıma sorar.) Ne oldu?

Zehra: Midesi yıkandı. Tansiyonu ölçüldü, tahliller yapıldı. Endişe edilecek bir durum yok, götürebilirsiniz, dediler.

Nilüfer: Dr. Sevim hanım da var mıydı?

Zehra: Olmaz mı? Sonuna kadar bekledi. Allah razı olsun. Çok iyi bir hanım. Çok iyi bir doktor. İnsan canlısı.

Nilüfer: Bununla geçmiş olsun.

Betül: Geçmiş olsun, Esmâ.

Nurgül: Geçmiş olsun.

Esmâ: Sağ olun.

Nilüfer: Esmâ, yorgunsun, hastasın, üzgünsün. Biliyorum... Ama bu, sana bir ders olsun, diyorum.

Esmâ: (Zor ve yavaş konuşur.) Oldu zaten... Hem de acı bir ders? Hep Şenay'a özendim. Onun gibi olmak istedim. Çağımızı en iyi o yaşıyor, dedim... Sonuç işte. (Kendini gösterir.) Ama ben asıl dostu bilememişim. Onu, hep çağı kavrayamamış bir kız olarak tanıdım.

Nilüfer: Kimden bahsediyorsun?

Esmâ: Arzu'dan.

Nilüfer: (Nurgül ve Betül'e sorar.) Arzu kim?

Nurgül: Sınıf arkadaşı.. Çok dindar, çok dürüst kız. O, bunları sürekli uyardı.

Betül: Şenay'ın ekibi, Arzu'yu hiç sevmezdi. Ona bir de ad taktılar; "Eski Çağın Arzusu" diye.

Esmâ: (Derin bir ah çeker.) Lanet olsun onlara. Hep onlara kandım. Arzu, haklıymış. Dedikleri kulaklarımda çınılıyor. Şimdi anlıyorum:

İslâm'ı yaşamak her çağın arzusu.

İslâm'ı yaşamak her çağın arzusu.

(Son cümleyi tekrar ederken perde kapanır.)

DANIŐMEND AHMET GAZI

PİYES

Üç Perde

On Bir Tablo

Yazan:

Ethem ERKOÇ

Öğretmen

ŞAHISLAR:

1. **Arif Ali:** Tarihçi
2. **Melik Ahmet Gazi**
3. **Ahmet Serges:** Komutan
4. **Alptekin:** Vezir
5. **Artuk:** Komutan
6. **Nizamettin Abdullah:** Kadı
7. **Şemsettin Efendi:** Müftü
8. **Yahya:**İstihbarat neferi
9. **Süleyman Numanoğlu:** Komutan
10. **Eyüp Yunusoğlu:** Komutan
11. **Osman Ayaoğlu:** Komutan
12. **Abdurrahman Tokadi:** Komutan
13. **Efromite:** Şettat'ın kızı ve Artuk'un eşi
14. **İhtiyar**
15. **Selçuk:** İhtiyarın torunu
16. **Zindancı**
17. **Sancaktar**
18. **Bayraktar**
19. **Haberci**
20. **Melikin muhafızları:** İki kişi
21. **Şettat (Jatatos Komonos):** Amasya tekmuru ve İmparatorunun amcasının oğlu.
22. **Nestor:** Çorum tekmuru
23. **Prences Helene:** Nestor'un eşi
24. **Masiye Banu:** Nestor'un kızı
25. **Keşiş Gregore**
26. **Kirakos:** Nestor'un yardımcısı
27. **Kimmonos:** Şövalye
28. **Niketas:** Haberci
29. **Kiropi:** Özel koruma
30. **Aleksis:** Kale muhafızı
31. **Kartelemiyos:** Komutan
32. **Antonios:** Komutan
33. **Phokas:** Komutan
34. **Gözdeler:** İki kadın
35. **Nestor'un muhafızları:** İki kişi

BİRİNCİ PERDE

TABLO I

(Perde kapalıdır. Perdenin önünde rahlede kitap yazan bir adam oturmaktadır. Işık, onun üzerine odaklanmıştır.)

Arif Ali: (Önünde rahle, üzerinde hokka divit, kağıtlar, kitaplar bulunmaktadır. Dividi hokkaya batırarak yazmaya devam eder. Kitapları karıştırır, okur, düşünür, sonra yazıya döker. Bir ara gözlüğünü düzeltir. Sönmek üzere olan mumun yedeğini yakar. Sonra başını kaldırıp seyirciye bakar.) Kusura bakmayın, dalmışım. Biz yazarlar, işte böyleyiz. Bir dalarız okumaya, yazmaya; çevremizde olup biteni unuturuz. Kendi iç dünyamıza bakarız da dış dünyada olanları görmeyiz. Neyse bu, bizim derdimiz. (Elinde bir kitapla ayağa kalkar.) Kendimi tanıtmayı unuttum. Ben, Arif Ali. Tokat dizdarı Arif Ali. Resmi görevim, kale muhafızlığı. Ama ben, daha çok tarihe, edebiyata meraklıyım. Anadolu'nun tarihini araştırıyorum. Bu beldelerin Türkleşmesi ve İslamlaşmasını inceledim. Malazgirt'ten yaşadığımız çağa kadar olup biteni derlemeye çalıştım. Bu noktada şu eser, çok ilgimi çekti: Adı "Danişmendname"dir. Bu eser, Melik Danişmend'in dillerden düşmeyen menkıbelerini bir araya getirmiş tam bir halk destanıdır. Bu menkıbelere, Anadolu Selçuklu hükümdarı II. İzzettin Keykavus, büyük ilgi duymuş. Katiplerinden İbn-i Âlâ'ya emredip derlemesini istemiş. O da 1245 yılında, gaziler arasında dolaşarak bu menkıbeleri derleyip iş bu Danişmendname'yi kaleme almış. Bu kitap, aradan yüz yıl geçmesine rağmen, en güzel halk destanıdır. İşte bu destanı inceleyen haşmetli, ferasetli, dirayetli sultanımız Murat Hüdavendigâr Padişah Efendimiz beni çağırıldı. Bu destanı, günümüz Türkçesiyle yeniden yazmamı ferman buyurdu. Ferman sultanımızındır,

dedim. Derhal koyuldum işe. Kitabı, yeni baştan ele aldım. Kolay okunsun ve iyi anlaşılsın diye on yedi bölüme ayırdım. Her bölümün başına da birkaç sayfalık şiirle gönülden geleni döküverdim.

Dedim ya (Elindeki kitabı göstererek) bu kitabın adı Danişmendname. Danişmend Melik Ahmet Gazi'nin destansı hayatı.

Melik Ahmet Gazi, Malatya'da dünyaya gelmiş. Battal Gazi'nin torunu Sultan Turasan ile arkadaş olmuş. Bir taraftan silahşörlük öğrenirken diğer taraftan İslami ilimlerle ilgilenmiş. Kısa zamanda bilgin olmuş. Herkes ona danışmaya başlamış. Bu nedenle kendisine Danişmend denilmiş.

Danişmend Gazi, bir gece rüyasında Hz. Peygamber'i görür. Ondan cihat ve gaza için emir alır. Aynı gece Sultan Turasan da rüyasında dedesi Seyit Battal Gazi'yi görür. O da dedesinden benzer talimatlar alır. Bunun üzerine Bağdat'a gidip halifeden gaza ve cihat için izin isterler. Halife, kendilerine izin verir. Battal Gazi'nin sancağıyla Ebu Müslim'in alemini de onlara teslim eder. Böylece 1070 yılında Rum Diyarında gaza ve cihada başlarlar.

Çavuldur, Çaka, Doğan, Kara Tekin gibi beyler, Hasan, Eyüp, Süleyman gibi kumandanlar ona katılırlar. En büyük cenkleri Malazgirt'te gerçekleşir. Büyük Sultan, Türk Hakanı Alparslan hazretlerinin emir komutasında Malazgirt'te Bizans İmparatoru Romanos Diogenes'in sayıca çok üstün ordusuna karşı savaşır.

Eee... Ne de olsa Bizans ordusu kalaba. İslam ordusu, onun yedide biri kadar. Olsun... Bizde iman var. Bizde akıl var, feraset var. Sonuç malum. Bizans sürüsü dağıldı. İmparatorları da esir oldu.

Size Malazgirt Savaşını anlatmak gibi bir niyetim yok. Bu savaşta Sultan Alparslan hazretlerinin askeri danışmanlarından biri, belki de en önemlisi Melik Ahmet Gazi idi. Bunu ben demiyorum. Tarihler yazıyor.

Malazgirt'teki kahramanlıkları üzerine Sultan Alparslan

hazretleri, Melik Ahmet Gazi'ye Sivas ve havalisini ikta ediyor. Melik Ahmet Gazi, Sivas'ı Bizans'tan alıp bayındır hale getiriyor. Burayı üs olarak kullanıp komutanlarıyla beraber Tokat'a, Niksar'a, Kayseri'ye yöneliyor, Amasya'yı fethediyor.

Söz Amasya'ya gelince biraz durmak gerekir. Amasya, Yeşilirmak havzasının simgesi güzelim bir şehir. Ama onu korumak için Kızılırmak havzasının da fethi gerekmektedir. Amasya'dan sonra ilk kilometre taşı, eski adıyla Nikonya, yeni adıyla Çorum'dur. Çorum'u fethetmeden Kızılırmak havzasına hakim olmaya imkan yoktur. Bu, nasıl olacak? İşte ben de bu bölüme gelmişim. Gelin birlikte izleyelim.

(Sahneden çekilirken perde açılır.)

TABLO II

(Perde açıldığında Melik, Vezir Alptekin ve Kadı Nizamettin ile ayak divanındadır. Sonra Efromite gelir.)

Melik: Diyeceğim şu ki Bizans keferesi, azmıştır. Anadolu halkına zulüm etmektedir. Ehl-i İslama göz açtırmaz olmuştur. Bir tedbir gerek. Ne dersin vezirim Alptekin?

Vezir: (Bir adım öne çıkar.) Tedbir, şart olmuştur... (Geri çekilir.)

Melik: Hocam, Nizamettin Abdullah Efendi! (Bir adım öne çıkar.) Siz, alim ve fazıl bir kişisiniz. Fıkıhta, kelimada, tefsir ve hadis ilminde üstatsınız. Ehliyet ve liyakatinizle Amasya kadılığı makamındasınız. Bu konuda siz, ne dersiniz?

Nizamettin: Melikim, siz ki Sivas'ı, Rum'un zulmünden kurtardınız. Taş üstünde taş kalmayan şehri bayındır eylediniz. Tokat'ı, Kayseri'yi ve nihayet Amasya'yı ehl-i salipten (haçlılardan) temizlediniz. İslam sancağını Yeşilirmak vadisine diktiniz. Şettat gibi bir keferayı dize getirdiniz.

Melik: Bunlar, yetmedi hocam.

Nizamettin: Ben de onu diyecektim. Bunlar gerekliydi ama

yeterli değil. Hedef, İstanbul olmalı.

Melik: İstanbul... İstanbul... Hep rüyalarımnda... Hep hayallerimde... Ama heyhat... Nizamettin... Evet, hedef İstanbul olmalı. Orayı fethedip o mübarek müjdeye, Peygamber müjdesine ulaşısam. Dileğim, budur.

Melik: Ağzın bal akıyor hocam. Ama oraya varmak için daha çok yol var.

Vezir: Melikim, o yolun önündeki ilk engel, Nestor'dur.

Melik: Bilirim onu. Çok hain ve çok zalimdir. Çorum halkı, ondan bizardır.

Uşak: (Girer.) Melikim, bir ihtiyar, sizi görmek istiyor.

Melik: Bekletme, al içeri.

İhtiyar: (Yanında oğlu Selçuk ile birlikte içeri girer. Yorgun, bitkin ve perişan vaziyettedir. Oğlunun başını okşayarak kapının ağzında durur. Uşak da yanında dikelir.) Melikim, gör halimizi. Perişanız, günlerdir açız.

Melik: Adın ne senin?

İhtiyar: Hasan, Melikim. Bu da torunum Selçuk,

Melik: (Yanlarına doğru gider. Onlarla ilgilenir.) Ne oldu size? Nedir bu hal?

İhtiyar: Melikim, günlerdir kaçıyoruz. Daha doğrusu gündüzleri saklanıyor, geceleri kaçıyorduk. Aş yok, ekmekek yok. Arazide bulduğumuz otlarla açlığımızı bastıra bastıra... (Ağlamaya başlar.)

Melik: Nereden geliyorsun?

İhtiyar: (Ağlayarak) Haymana Yaylasından.

Vezir: Haymana Yaylasından Amasya'ya, öyle mi? Hem de şu ihtiyar halinde.

İhtiyar: Ne yapayım, beyim? Bizans askerleri, yaylayı bastılar. Sürümüzü telef ettiler. Erkeklerimizi kılıçtan geçirdiler. Çocuklarımızı kaynar kazanlara attılar. Kadınları tutsak aldılar.

Melik: Siz, nasıl kurtuldunuz?

İhtiyar: Oğlum Cafer şehit edilince, torunumu alıp kaçtım. (Başını okşayarak) Zaten annesi de geçen yıl ölmüştür.

Melik: Deseniz ya bu da yetim kaldı.

İhtiyar: Bu, yine şanslı. Arkadaşları, hep öldürüldü.

Melik: İyi kurtulmuşsunuz.

İhtiyar: O kargaşada torunumla kaçtık. Ormanda saklandık. Ama aklım, fikrim yurdumda, obamda, oymağımdaydı. Saklandığımız yerden olup biteni seyretmeye başladık. (Gözyaşlarıyla) Dayanılacak gibi değildi. Yaşlı, kadın, çocuk demeden işkence ediyorlardı. Gebe kadınların karınlarına pis çizmeleriyle basıyor, çocukların kollarını, bacaklarını keserek işkence ediyorlardı.

Selçuk: Kardeşim Emine'yi süngüyle parçaladılar. Ahmet'i de kaynar kazana attılar. Çığlıklarını, kahkahalarla izlediler.

İhtiyar: Bunlar, gözlerimizin önünde oldu. Dedim ya, dayanılacak gibi değil.

Nizamettin: Vahşet bu... İğrenç, çok iğrenç...

Melik: Bunları görünce kaçtınız, öyle mi?

İhtiyar: Onlar gidince dönmek istiyorduk ama olmadı.

Melik: Gitmediler mi?

İhtiyar: Gitmek yerine çadırlarımıza yerleştiler. Şarap içip zil zurna sarhoş oldular. Gece ay ışığında ormandan izliyoruz. Sarhoş köpekler, tutsak kadınlara önce tecavüz ettiler, sonra parça parça doğrayarak öldürdüler.

Nizamettin: Bu, tam bir vahşet...

İhtiyar: İşte böyle, melikim. O korku ve o acıyla kaçtık. İki aydır dağ tepe dolaştık. Sonunda buraya ulaştık.

Melik: Burada güvendesiniz, korkmayın. (Uşağına) Evladım, bunlar, bizim özel misafirlerimiz. Götür, yeni elbiseler giydir. Karınlarını doyur. Kalacakları yeri göster.

Uşak: Baş üstüne, melikim.

İhtiyar: Allah razı olsun, melikim. (Elini, eteğini öpmeye çalışır. Uşakla birlikte çıkarlar.)

Vezir: Melikim, vaziyeti görüyorsunuz.

Melik: Görüyorum, görüyorum. Meseleyi, kökünden çözmek gerek. Kararım kesin. (Seyirciye doğru ilerler.) Kızılırmak'tan Sakarya Vadisine kadar, küffarla cengimiz var. Cihan, bunu böyle bile.

Nizamettin: İlk hedef, Nikonya olmalı.

Vezir: Nikonya'yı da Nikonyalıyı da Nestor'un zulmünden kurtarmalı.

Melik: Ben de o fikirdeyim.

Vezir Nikonya'da Bizans tekfurı Nestor, azmıştır. İslahı gerek. Şehrin girişine şövalyelerini yerleştirmiş. Aklınca Amasya'ya kafa tutuyor.

Melik: Aklı sıra elimizde tutsak olan Şettat'ı kurtaracakmış.

Nizamettin: Şettat'ı dine davet ettiniz, cevap alamadınız. Vergi vermesini teklif ettiniz, reddetti. Artık onun katli vacip olmuştur.

Melik: Haklısın, hocam. Ama son bir şans daha vermek istiyorum. Şettat'ın kızını çağırdım. Neredeyse gelir.

Vezir: Melikim, onu burada bırakıp sefere çıkamayız. O mel'un, hala tehlikelidir.

Melik: Çorum'a sefere çıkarken onu Amasya'da bırakmak, tedbirsizlik olur. Bunun farkındayım.

Efromite: (Girer, herkes ona bakar.) Melikim, beni ferman buyurmuşsunuz.

Melik: Gel, Efromite, gel. (Efromite yaklaşır.) Ben de seni bekliyordum.

Efromite: Emrinizdeyim, Melikim.

Melik: Biliyorum, Efromite. Sana güveniyorum. Sen ki baban Şettat Amasya Beyi iken onu bırakıp Müslüman oldun.

Efromite: Müslüman olup hak yolu buldum.

Melik: Tek başına Bizans komutanlarına karşı koydun. Safımızda yer aldın.

Efromite: Allah'a inandım. Hz. Muhammed'in peygamberliğine inandım. Kur'an-ı Kerim'in hak olduğuna inandım. Safınıza katıldım, Melikim.

Melik: Senden çok memnunuz. Ama babanız Şettat, imana gelmiyor. Vergiye razı olmuyor. Gel, Müslüman ol, Amasya'da padişahlığına devam et diyorum, çirkin sözler söylüyor.

Efromite: Babam Şettat'ın kalbi mühürlenmiş.

Melik: Diyeceğim odur ki, biz sefere çıkacak olsak onu burada bırakamayız. Bıraksak durmaz. Geride fitne kaynatır. Öldürsek hatırın kalır.

Efromite: Ey asrın padişahı, ey Melik Danişmend Ahmet Gazi, babam, atam, ecdadım din yoluna, Muhammed aşkına feda olsun. Ama iznin olursa, bu gece babama varıp nasihat edeyim. Ne de olsa babam...

Melik: Ben de öyle diyecektim.

Efromite: Gideyim, onu hak dine çağırayım. Kabul ederse hoş... Etmezse, Melikim, ne dilersen yap.

Melik: İnşallah, seni dinler.

Vezir: Ya imana gelmezse?..

Melik: Kadı, hükmünü verdi. Biz de gereğini yerine getiririz.
(Işıklar söner.)

TABLO III

(Zindandan bir bölüm. Şettat, demir parmaklıklar gerisindedir. Yatağının üzerinde oturup, efkarlı efkarlı sarma sigara içmektedir. Bu esnada zindancı içeri girer. Bu tablodan itibaren gayrimüslimler, bozuk bir şiveyle konuşurlar.)

Şettat: Ne o, zindancı? Yine yemek mi getirdin?

Zindancı: Yemeği, yeni yedin ya... (Kilidi açmaya başlar.)

Şettat: Yoksa beni, serbest mi bırakacaksın?

Zinancı: Yok be Şettat.

Şettat: Yoksa cellatlara mı teslim edeceksin?

Zindancı: Amma şüphecisin be...

Şettat: Söyle be zindancı. Çatlatma beni.

Zindancı: Bir ziyaretçin var.

Şettat: Oğlum Neblaluş mu?

Zindancı: Hayır.

Şettat: Çorum tekfuru Nestor mu?

Zindancı: Hayır, hayır. Bilemedin.

Şettat: Yoksa Melik Danişmend mi?

Zindancı: Yine bilemedin.

Şettat: Söyle be zindancı. Çatlatma beni.

Zindancı: Kızın be, kızın...

Şettat: Efromite mi? Olamaz.

Zindancı: Neden be?

Şettat: O, İsa'yı terk etti. Muhammed'e gitti. O, bana gelmez.

Efromite: (Sahnenin köşesinden zindanın kapısının önüne doğru gelir.) Gelmez olur muyum, babacığım? Hem de koşarak geldim. (Demir kapıdan içeri girer.)

Şettat: (Öfke ve nefretle) Gelme, istemiyorum seni. Ben, seni evlatlıktan reddettim.

Efromite: Reddetsen de ben, senin kızınım.

Şettat: Sen, Müslüman oldun. Muhammedî oldun. Defol, git.

Efromite: Ben, gerçeği buldum. Müslüman oldum. Sen de ol.

Şettat: Ben mi?... Beni, iyi tanı. Ben, İmparator Aleksiyos'un amcaoğluyum. Ben, Amasya tekfurı Jatatos Komanonos.

Efromite: Kısaca Şettat.

Şettat: Ben, anlı şanlı Şettat... İmparator, beni kurtarır.

Efromite: İmparator, şarap ve kadınla meşgul. Ondan sana fayda yok. Gel, Müslüman ol da kurtul.

Şettat: Ölürüm de Müslüman olmam.

Efromite: İslamı bir bilsen, böyle demezdin.

Şettat: Sen, keşiş misin, rahibe misin? Bana nasihat edip durursun. Sen, kimsin?

Efromite: Ben, senin kızınım. İmana gelip kurtulmanı istiyorum.

Şettat: Ben, İsa'ya inanırım. Ondan sonra kimseyi tanımam.

Efromite: Hz. İsa'nın müjdelediği Hz. Muhammed, son peygamberdir. İnan, ne olur...

Şettat: Bana onun adını anma. Ona da, onu peygamber tanıyanlara da...

Efromite: Bırak bu küfürleri de...

Şettat: Küfür de ederim, başka şey de... Ona inanan öz kızım da olsa, boğarım.(Boğazına sarılır.)

Efromite: (Kurtulmaya çalışır.) Yapma, boğuyorsun.

Zindancı: (Elindeki anahtar tomarını Şettat'ın eline vurarak) Bırak kızı. Utanmaz adam, o senin kızın.

Şettat: (Ellerini bırakır. Pişmanlık duyar gibi geri çekilir. Yatağın üzerine oturur.) Af edersin, kızım. İslam, Muhammed deyince bir an kendimi kaybettim.

Efromite: Babacığım, (Elini öpmeye çalışır.) ben, seni buradan kurtarmaya çalışıyorum. (Şettat, elini öptürmez.) Niyetim bu. Başka amacım yok.

Şettat: (Yatağından kalkar. Kızının sırtını okşayarak) Yavrurum, bu sıkıntıları, hep senin için çekiyorum. Yoksa bu Türklerle ne işim vardı? Girer miydim onlarla kavgaya?

Efromite: Benim için mi?

Şettat: Evet, senin için. Benden sonra Amasya'nın kraliçesi

olacaktın. Bu Melik Danişmend geldi. Oyunumuzu bozdu. Sen de onlardan yana oldun.

Efromite: Babacığım, kızsan da beni dinle, sözümü tut.
Müslüman ol, Hak dini kabul eyle.
*Din Muhammed dinidir, bilgil yakın,
İnanan olur cehennemden emin.
Odur bilgil şefaata eyleyen,
Ümmeti olana rahmet eyleyen.
Gel salavat ver, inan Muhammed'e,
Seni bundan kurtarıp azad ede.*

Şettat: (Beyitleri dinlerken kulaklarını tıkır.) Kız, sen ne saçmalıyorsun?
*Bana hışm eyledi hem benzü Mesih,
Kim bu kız söyler bana bunca kabih.
Pes Mesih'in kulluğun idemedim,
Dediği yolda anın gidemedim.
Gelme karşıma, ne söylersin bilmezem,
Ben bu sözü kulağıma koymazam.*

Efromite: Eğer ona ol dem sen inanmayasın,
Başınla canın dahi kurtaramayasın.

Şettat: Şöyle bil kim, ben dinimden dönmezem,
Yürü, var git, ben öğüdün almazam.

Efromite: Ben, Melik'in elçisiyim. Onun mesajını getirdim.
Eğer müslüman olursan kurtulacaksın ve de Amasya'ya yine tekdir olacaksın.

Şettat: Yürü var git, ben öğüdün almazam,
Şöyle bil ki, ben dinimden dönmezem.

Efromite: Eğer öğüdümü almazsan, Melik seni boğazından asar. Murdar olursun.

Şettat: Git, Melik'e söyle. Babam Müslüman olmuyor, de. Beni assın. Ruhum, İsa'ya ulaşsın.

Efromite: Baba, vazgeç bu inadından.

Şettat: (Kızını iterek kapıyı çarpar.) Git, defol. Melkine söyle.
Bilsin ki ben, Müslüman olmaaaaaammmm.

Efromite: (Babasının çığlığını, kulaklarını tıkayarak dinler.)
Babacığım, keşke aksini söyleseydin. Fermanımı, kendin imzaladın. (Son cümleyi tekrarlarlarken ışıklar söner.)

TABLO IV

(Melik; kadı, müftü ve komutanlarla birlikte ordunun huzurundadırlar. Sağında sancaktar, solunda bayraktar yer almaktadır. Fonda "Ceddin deden" marşı çalınmaktadır.)

Melik: Askerlerim, yeni bir sefere çıkıyoruz, Çorum'a doğru. Duydum ki orada Nestor diye bir kefere varmış. Halka zulüm edermiş. Kızılırmak havalisini kasıp kavurmuş. Çevresindeki komutanlarla da ittifak edip Çorum ve havalisinde Müslüman halka zulmedermiş. Bize de tehditler savuruyormuş. Gelsin de Türkler, sizi elimizden kurtarsınlar, diye meydan okuyormuş. Amasya'dan Çorum'a giden tüccarları soyuyor, hatta katlediymiş. Memleketimizin ulemasından kadı ve müftü efendiler de aramızdadır. Huzurunuzda soruyorum; Muhterem hocam, halkına zulüm eden, müslümanı katleden, İslamın intişarına mani olan Nestor keferesine karşı ne tedbir gerektir?

Müftü Şemsettin Efendi: Melikim, siz, İslam sancağını Amasya'ya diktiniz. Ezan sesleri, Yeşilirmak havzasını çınlatıyor. Çorum havalisinde Allah'ın şanını yüceltmek, küfrün belini kırmak için Nestor ve avanesine haddini bildirmek gerek. Allah yolunda savaş gerek, melikim.

Melik: Ya siz ne dersiniz, Kadı Nizamettin Efendi?

Kadı Nizamettin: Melikim, Amasya'yı Şettat belasından kurtardınız. Çorum'u da Nestor zulmünden kurtarmak lazımdır. Ben dahi savaş derim, melikim.

Melik: Komutanlarım, kadı ve müftü efendilerin görüşleri böyle. Sizler ne düşünürsünüz, bilmek isterim. Benim başkumandanım Ahmet Sergis, hazır mısınız cihada?

Ahmet Sergis: Seninle Allah yolunda ölüme hazırım.

Melik: Artuk Bey, Hıristiyanlığı bırakıp kendi gönlünle İslamı seçtin. Küffara karşı kahramanca savaştın. Benim sırdaşım, yoldaşım oldun. Fikrin, benim için çok değerlidir. Ne düşünürsün?

Artuk: Allah yolunda canım fedadır, melikim.

Melik: Siz ne dersiniz, komutanlarım?

Süleyman Numanoğlu: Emriniz, başım üstüne, melikim.

Eyüp Yunusoğlu: Emrinizdeyim, melikim.

Osman Ayaoğlu: Ferman, melikimin.

Abdurrahman Tokadi: Emriniz olur, melikim.

Melik: Hocalarım, komutanlarım, askerlerim, Allah şahittir ki niyetim halistir. Sözümde, maksadında hilaf yoktur. Niyetim, İslam sancağını, Bizans burçlarına dikmektir. Bu gün bu maksatla, töre gereği, atımın kuyruğunu bağladım. Beyaz elbisemi giydim. Ölürsem kefenim olsun. O zaman ruhum, göklere çıkacaktır. Komutanlarım, askerlerim, benimle beraber ölmeye hazır mısınız?

Komutanlar ve askerler: (Kulisten kuvvetli bir sesle) Hazırız.

Melik: Askerlerim, düşmanla karşılaşınca kadın ve çocuklara kılıç çekmek yoktur. Yaşlılara, keşişlere, rahiplere, silahsız halka dokunmak yoktur. Bağa, bahçeye, ahalinin malına zarar vermek yoktur. Anlaşıldı mı?

Askerler: (Kulisten koro halinde) Emredersiniz, melikim.

Melik: Amasya'da yerime vezirim Alptekin'i vekil bırakıyorum. Vezirim, Amasya, sana emanettir.

Vezir Alptekin: Ferah olun. Amasya'yı gözüm gibi korurum.

Melik: Hocam, dua buyurun da sefere çıkalım gayri.

Müftü Şemsettin Efendi: Melikim, bugün Cuma namazında tüm camilerde dua edildi. Ümmetin dua ve niyazı sizinleedir. Ancak töredendir; askeri savaşa uğurlarken hep dua ederiz.

Melik: Buyurun.

Müftü Şemsettin Efendi: Amin...(Eller kaldırılır, amin sesleri yükselir.) *Elhamdü lillahi Rabbil-alemin. Ves-salatü ves-selamü ala seyyidina Muhammedin ve ala alihi ve sahbihi ecmeîn. Allah'ım, senin şanını yüceltmek, islamın sancağını yükseltmek için cihada çıkan bu orduyu Mansur ve muzaffer eyle. Düşmanlarını, Kahhar ism-i şerifinle kahreyle. Allah'ım, senin yoluna canlarını adayan bu mücahitleri yalnız bırakma. Ya Rabbi, Melik Ahmet Gazi ve ordusunu düşmanlarına karşı muzaffer kıl. Askerlerini meleklerinle kuvvetlendir. Ya ilahel-alemin, bu kulların, rızanı*

kazanmak için canlarını vermeye hazırlar. Onlar, senin yolunda, dinini yüceltmek uğrunda cihat ediyorlar. Sen de onları koru, Allah'ım. Onlara zafer nasip et, Allah'ım. Amin, bi-hürmet-i Taha ve Yasin ve bi-hurmet-i seyyidil-mürselin. Velhamdülillahi Rabbil-alemin. El-fatiha. (Fatıha okunup eller yüzlere sürülürken kulisten Euzü-Besmele çekilerek "Nasrun minallah ve fethun karib ve beşşiril-müminin." ayeti okunur. Ardından "Destur Ya Allah" diyerek marşlar çalınmaya başlarken perde kapanır.)

İKİNCİ PERDE

TABLO V

(Nestor, sarayda gözdeleleriyle içki alemi yapmaktadır. Fonda taverna müziği çalınır. İki yanına yerleşmiş olan gözdeleleri, Nestor'u yelpazeleriyle serinletmeye çalışırlar.)

1.Gözde: İç kralım, iç.

Nestor: Doldur kız, doldur.

2.Gözde: (Şarap doldururken) Bu şarap, tam yirmi yıllık. Yarasın.

Nestor: Kızlar, siz de şarap gibisiniz.

1.Gözde: Yani kralım?...

Nestor: Yani ne şaraba doyuyorum, ne de size...

2.Gözde: Prenses Helene duymasın, tekfurum.

Nestor: Duysun, duysun... Korkmuyorum.

1.Gözde: O belli olmaz.

Nestor: Korkmuyorum işte. Var mı diyeceğin?

2.Gözde: Melik Gazi geliyor, dersem?...

Nestor: (Ayağa kalkar.) Gelemez, gelemez.

1.Gözde: Ya gelirse?...

Nestor: Gelemez... Gelse de Kandilkaya savunmasını aşamaz. Oraya yiğit silahşörlerimi, şövalyelerimi yerleştirdim. Onları geçemez.

Helene: (Öfkeyle içeri girer. Gözdeleler çevresinden uzaklaşırlar.) Sen, öyle san, pis sarhoş. Geldi bile...

Nestor: Şaka, değil mi sevgilim? Şaka...

Helene: (Yaklaşır. İçki kokusundan tiksinererek) Bu kadar içersen, şakayı ciddiye ayırt edemezsin elbette. (Sürahiden bir bardak su alıp suratına serper. Bu arada fondaki müzik de kesilir.) Uyan, uyan; Melik Ahmet Gazi, Mecitözü'nü geçti geliyor. Kandilkaya savunması diye bir şey kalmadı. Saraya doğru ilerliyor. (Olup biteni şaşkınlıkla izleyen gözdeleler, yavaş yavaş çıkarlar.)

Nestor: (Kendisine gelir.) Ciddi misin sevgilim? (Helene, başıyla tasdik eder.) Nasıl olur? (Elindeki kadeh düşer.)

Kirakos: (Şövalye Kimmanos'la birlikte içeri girer. Heyecanla) Tekfurum, tekfurum! Melik Ahmet Gazi geliyor.

Nestor: Kirakos, sen ordumun başkomutanısın. Utanmıyor musun bunu söylemeye?

Kirakos: Efendim, ne yaptım sa engel olamadım. İsterseniz şövalye Kimmanos'a sorun.

Kimmanos: Tekfurum, Melik Ahmet Gazi, korkunç bir orduyla geliyor. Ben deyim yirmi bin, siz deyin otuz bin...

Nestor: Siz, Kandilkaya'da pusu kuracaktınız...

Kimmanos: Kandilkaya'nın tepesine mancınıklar ve okçular yerleştirdik. Kayalar, oklar fırlattık. Şiddetli bir direniş gösterdik ama...

Nestor: Sus, bire manyak., bire beceriksiz. Ben, mazeret istemem.

Kimmanos: Ama yüce tekfur, o orduya silah işlemiyor. Tekbir sesleriyle gürül gürül geliyorlar.

Nestor: Kirakos, bu ne biçim şövalye? Bu, korkakmış. Vur kellesini.

Kirakos: Fakat tekfurum...

Nestor: Yoksa senin de kelleni vurdururum.

Kirakos: (Kılıcını çeker. Kimmanos da kılıcını sıyırır. Bir iki hamleden sonra Kimmanos'u öldürür. Kılıcını kınına koyarken)Yazık oldu. Çok cesur şövalyeydi.

Aleksis: (Heyecanla içeri girer.) Tekfurum, Melik Ahmet Gazi geliyor. Kalenin burçlarından gördüm. Elmalı Köyü'nden Mürsel Bağları'na kadar Melik'in askerleriyle kaplı.

Nestor: Ne biçim kale muhafızısın? Sen de mi korktun Aleksis?

Aleksis: (Şöyle bir bakarak) Ben korkmam kralım. Melik Ahmet Gazi'yi, ordusuyla birlikte Mürsel bağlarının karıklarına gömeceğim.

Nestor: Kafam karışık. Ne yapacağımı bilemiyorum. Fena çarpıldım.

Keşiş Gregore: (İstavroz çıkararak içeri girer.) Tanrı seni korusun, kralım.

Nestor: Sen de mi, Keşiş Gregore?..

Gregore: Tekfurum, İsa'nın gazabına mı uğradık? Kutsal Ruh, bizi terk mi etti yoksa?

Nestor: Keşiş, keşiş... Zaten sınırlarım bozuk... Çıkart dilinin altındaki baklayı.

Gregore: Tekfurum, halk panik içinde... Manastırlara sığınıyorlar.

Nestor: Korkaklar!.. (Başını ellerinin arasına alarak stresini sergiler.)

Helene: Halk, ne yapsın? Sen, ne yapıyorsun?... (Öfkeyle kapıyı çarpıp çıkar.)

Kirakos: Tekfurum, paniğe kapılmak yerine, tedbir gerek.

Nestor: Evet, tedbir gerek. Ama nasıl?... Zaten şehrin etrafı surlarla çevrili.

Kirakos: Ben de surları çevreleyen hendekler kazdırıyorum.

Nestor: Aslan be Kirakos... Sen, bir tanesin.

Kirakos: Hendekleri de suyla dolduruyorum.

Nestor: Bu, ne kadar sürer?

Kirakos: Bu gün biter.

Nestor: İyi... Surların üstüne okçular yerleştirin. Kale muhafızlarını artırın. Sarayın korumalarını iki katına çıkarın. Sarayın burçlarına mancınıklar yerleştirin.

Kirakos: Emredin, tekfurum. Kaledeki silah deposundan sivil halkı da silahlandırılalım.

Nestor: Derhal yapılınsın.

Kirakos: (Gözleri dalar.) İmparator Aleksiyos'un bir haberi olsa... Ah bir haberi olsa...

Gregore: Yetişirdi imdadımıza.

Nestor: Keşiş, sen ne duruyorsun? Çabuk... Bütün kiliselerde çanlar çalınınsın. Halk, kiliselerde toplansın. Kutsal Haçı çıkartın şehrin meydanına. Halkı, Türklere karşı savaşa çağırın, kutsal savaşa... Gönüllüler toplayın...

Gregore: Emriniz olur, tekfurum. Bu, tam bana göre... İsa Mesih, seni korusun. (İstavroz çıkartarak çıkar.)

Nestor: Sen, ne duruyorsun Kirakos? Şimdi durmak zamanı değil... Haydi iş başına... (Işıklar söner.)

TABLO VI

(Bağlardan bir görüntü. Fonda bando ve boru sesleri. Sahnede devrilmiş bir iri kütük. Işıklar yandığında tek kollu Yahya, ağaç kütüğünün önünde dolaşmaktadır.)

Yahya: Allah, Allah... Bu, ne hikmet?!... Nestor'un sarayında şenlik var. Borular çalıyor. Bando sesi yankılanıyor. Kuşatma altında bir şehir!.. Delirdiler mi yoksa?... Yoksa... Yoksa yeni bir gelişme mi var? (Ağaçların hışırtıları arsında ayak sesleri duyulur.) Bir gelen var herhalde...(Ağaç kütüğünün arkasına saklanır.)

Niketas: (Endişeyle sağa sola bakarak ilerler.) Şuradan sessizce sızışmalı. Nestor, bana güveniyor. Bu işi, bir başarsam... Kim bilir, beni kızı Masiye ile evlendirir. Saraya damat olurum. Belki de kral olurum. (Sevinçle hoplayarak ilerler.)

Yahya: (Birden karşısına çıkar.) Dur bakalım, kimsin sen?

Niketas: (Korkuyla kekelemeye başlar.) Ben mi?... Ben bir yabancı...

Yahya: Nereye gidiyorsun?

Niketas: Çorum'a.

Yahya: Yalan söylüyorsun. Sen Çorum'a gitmiyorsun. (Boğazına hançeri dayar.) Doğru söyle bana, adın ne?

Niketas: Adım mı? (Çaresizlikle söyler.) Niketas.

Yahya: (Hançerini çeker.) Doğru söyle.

Niketas: İsa Mesih hakkı için doğru söylüyorum.

Yahya: Çorum'da ne işin var?

Niketas: Akrabalarım var.

Yahya: (Hançeri, tekrar boğazına dayar.) Doğru söyle. Yoksa...

Niketas: Tamam, tamam... Söyleyeceğim. (Yahya, hançeri biraz çeker. Bir kolunu sıkıca tutar.) Ankara'ya gidiyordum. Ankara kralı Nebilaluş'a haber ulaştırmak için...

Yahya: Ne haberi?

Niketas: Melik Gazi'nin haberini. Melik, Amasya'yı zapt etti. Şettat'ı astı. Ankara'ya haber vereyim de Nestor'a yardıma gelsin.

Yahya: (Serbest bırakır.) Bu muydu sakladığın? Ne güzel!... Tez haber ulaştır da yardıma gelsinler. Kurtarsınlar şu Çorum'u Türklerden. Hem de tez elden...

Niketas: Ben de seni Türk sanıp korkmuştum.

Yahya: Korkma.(Hançeri beline koyar. Sarılır.) Geçti artık... (Kütüğün üstüne otururlar.) Sadece Ankara'dan gelecek yardım yetmez. Melik'in askeri çokmuş.

- Niketas:** Olsun... Nestor, onları oyalıyor. Birkaç gün daha geçerse, Ekim ayı başlarında sen gör buraları.
- Yahya:** Nestor, püskürtür Türkleri. Kurtarır Çorum'u.
- Niketas:** Nestor'un gücü yetmez de... Çok yardım gelecek bu hafta. Ruslardan, Frenklerden, Kastamonu havalisinden.
- Yahya:** Başka, başka?...
- Niketas:** Tosya ovasından, Samsun ve Canik yöresinden. Hatta...
- Yahya:** (Merakla) Evet...
- Niketas:** Hatta Bizans İmparatoru Aleksiyos bile gelecekmış.
- Yahya:** Oh!... Ne iyi!... Gerçek mi?
- Niketas:** Nestor, öyle diyor.
- Yahya:** Başka ne diyor?
- Niketas:** (Birden şüphelenir.) Ne sorup duruyorsun? Yoksa sen de mi Melik'in adamısın?
- Yahya:** (Hançerini çekerek ayağa kalkar.) Neden olmasın?
- Niketas:** (Kaçmak ister.) İmdat!... Casus var...
- Yahya:** (Kolundan tutup çevirir. Sol gözünün üstüne hançerin kabzasıyla bir yumruk vurur. Niketas, yere yığılır. Nabzını ve şah damarını yoklar.) Ölmüş... Güle güle Niketas... Mesajını zebanilere söyleyesin. (Seyirciye döner.) Niketas, iyi bir istihbarat kaynağıymış. Melik'e gidip haber vereyim bunları. Tedbir ala... (Işıklar söner.)

TABLO VII

(Melik, karargah çadırında komutanlarıyla toplantı halindedir. Yerdeki harita üzerinde durum değerlendir-mesi yapıyorlar.)

- Melik:** Günlerdir saldırırız, bir netice yok. Yüzlerce askerimiz şehit oldu. Hala bir arpa boyu yol alamadık. Ne dersin, Artuk Bey?
- Artuk:** Melikim, kafirler, geleceğimizi çok önceden sezmişler, tedbir almışlar. (Haritayı göstererek) Güneydeki şu bina, silah deposudur. Şurada, bize yakın yerde, bağlara bir mil mesafede Nestor'un sarayı bulunmaktadır. Şehir, silah deposuyla saray arasındadır. En ciddi tedbir de, buralardadır.

Ahmet Serges: Bu, harp taktiği itibariyle isabetlidir.

Melik: Anlaşıldı... Dört cepheden saldıracağız. Ağırılığı, savunmanın zayıf noktalarına kaydıracağız. Biz, saraya ve depoya hamle yaparken, sen Süleymanoğlu, emrindeki birliklerle kuzeyden saldır.

Süleyman Numanoglu: Emredersiniz, Melikim.

Melik: Osman Ayaoglu, sen de Süleyman'ın birlikleriyle hareket et.

Osman Ayaoglu: Başım üstüne Melikim.

Melik: Sen Abdurrahman Tokadi, şafakla birlikte güneyden bastır.

Abdurrahman Tokadi: Fermanınız olur, Melikim.

Melik: Eyüp Yunusoğlu, sen de birliklerinle Abdurrahman'a takviyede bulunacaksın.

Eyüp Yunusoğlu: Emriniz, başım üstüne, Melikim.

Muhafız: (Telaşla girer.) Melikim, adının Yahya olduğunu söyleyen biri huzura girmek istiyor.

Melik: Evladım, görüyorsun, çalışıyoruz.

Muhafız: Melikim, çok önemliymiş.

Melik: (Komutanlarıyla göz göze gelirler.) Gelsin, bakalım.

Yahya: (Telaşla içeri girer.) Selamün aleyküm.

Melik: Aleykümüselam, Yahya! Nedir bu telaş?

Yahya: Melikim, bugün çok önemli bilgiler elde ettim.

Melik: Saraya mı girdin yoksa?

Yahya: En az o kadar önemli... Bir Rum yakaladım. Şüphelen-dim. Adamı sıkıştırıp konuşturdum. Meğer Nestor'un habercisiymiş.

Melik: (Melik ve komutanlar, harita üzerindeki çalışmalarını bırakıp kafalarını kaldırırlar.) Ee... Ne diyor?

Yahya: Nestor, sizi oyalıyormuş. Savaşı, uzatmak istiyormuş. Ruslardan, Ermenilerden, Frenklerden, Kastamonu havalisinden, Tosya ovasından, Samsun ve Canik yöresinden ordular gelecekmiş Nestor'un yardımına. İmparator da haçlı ordusu hazırlıyormuş. Anadolu'ya sefere çıkacakmış.

Melik: Bunları, o adam mı söyledi?

Yahya: Evet, o dedi.

Melik: Dedikodu olmaya...

Yahya: Bilirsin beni, Melikim. Ben de onlardanmış gibi

yaptım. Ağzından laf aldım. Kendisi de Ankara'ya gidiyormuş, yardım istemeye.

Melik: Komutanlarım, eğer bu kadar asker toplanırsa kafirler, yine kuvvetlenirler. İşimiz, daha da zorlaşır. Buna bir çare bulmak gerek.

Ahmet Serges: Melikim, biz, planımızı uygulayalım. Ama iznin olursa ben bir oyun tezgahlamak istiyorum.

Melik: Yine ne hile düşünüyorsun, Ahmet Serges?

Ahmet Serges: Bu gece askerlerimiz, planlanan şekilde harekete geçsinler. Ben de Nestor'a bir mektup yazayım.

Artuk: İnanmaz ki...

Ahmet Serges: Malumunuz, iyi Rumca bilirim. Onların diliyle, onların inancına uygun biçimde...

Melik: Denemekte fayda var. Kim bilir, belki o mektup, şehrin kapılarını açar.

Ahmet Serges: Bana güvenin, Melikim.
(Işıklar söner.)

TABLO VIII

(Nestor, sarayın penceresinden cepheyi izliyor ve emirler yağdırıyor. Muhafızlar da kılıç ve mızraklarla kapıda bekliyorlar. Fonda kılıç, ok, mancınık sesleri, savaş çığlıkları, feryatlar, iniltiler...)

Nestor: Durmayın, ok atın. Yaklaştırmayın. Mancınıklardan taş fırlatın. Bak şuraya; sura turmanan var. Çabuk kaynar su dökün... Kapıya yaklaşanlar var. Yağlı paçavraları ateşleyip atın... Durmayın... Bu şehir, bizim. Onu Melik'e ve ordusuna bırakmayın. Koymayın düşmanı... Atın, askerlerim, atın... İsa Mesih aşkına, Kutsal Ruh adına atın. Havariler, yardımcınız olsun, atın...

Kiropi: (Elinde bir okla gelir.) Tekfurum, tekfurum!.. Bu ok, sarayın bahçesine düştü. Dışına da bir şey sarmışlar.

Nestor: (Oku alır.) Bu mu? (Okun ipini hançeriyle keser. Bezin içinden bir mektup çıkar. Korku ve heyecanla istavroz çıkartıp) İsa Mesih, bizi korusun. (der ve mektubu okumaya başlar. Okudukça hayret ve şaşkınlığı artar.)

Gözlerime inanamıyorum. Bu mektup, ciddi mi? Yoksa biri, bizimle dalga mı geçiyor?... Şu can pazarında dalga geçilir mi? Yok canım... Gördüler savunmayı, apışıp kaldılar... Demek ki Melik'in ordusunda anlaşmazlık başladı... Bundan yararlanmak lazım. Erzak tükenmek üzere. Askerlerimin de morali tükendi. Bu mektup, işe yarar... Şaka bile olsa bu mektup, işe yarar. Bunu, saraya ve komutanlara duyurmak lazım... Kiropi!... Kiropi!...

Kiropi: (Nestor'u şaşkınlıkla izlerken irkilir.) Emret, haşmetli tekfurum.

Nestor: Kiropi! Yardımcıma, komutanlara haber ver. Buraya gelsinler.

Kiropi: Derhal efendim. (Çıkmak üzereyken)

Nestor: Kiropi!

Kiropi: Emret, tekfurum.

Nestor: Prenses Helene'ye, kızım Masiye'ye de haber ver. Hepsî gelsinler.

Kiropi: Baş üstüne kralım. (Çıkar.)

Nestor: (Seyirciye) Bu müjdeye, en çok Helene sevinir. Düşünebiliyor musunuz; altın tepsi içinde Melik'in kellesi... Onu oyar, içine şarap doldururum. Zaferime, kelle kaldırım.

Kirakos: (Komutanlarla birlikte içeri girerler.) Selam haşmetli tekfurum. Bizi emretmişsiniz.

Nestor: Evet, sizi bekliyordum, Kirakos.

Helene: (Kızı Masiye ile birlikte girer.) Nestor, yine ne var?

Nestor: Size, bir müjdem var. Savaşın kaderini değiştirecek bir müjde. Bu gece savaş bitecek. Zaferimizi kutlayacağız.

Kirakos: Zafer mi? (Güler.) Bizim takatimiz tükendi. Takviye de yok. Ankara'dan, Samsun'dan, Kastamonu'dan, Canık'ten yardım gelecekti, gelmedi. Ne kutlayacağız?

Aleksis: Emrimdeki askerler, iki gündür bir lokma ekmek yemediler. Aç, susuz savaşıyorlar... Perişanlar...

Nestor: Yarın hepsi bitecek, Aleksis.

Antonios: Ata ata attık. Atacak ok da kalmadı. Su kaynatıp savurmaktan başka bir şey yapamıyoruz.

Nestor: Ok bulamazsanız taş atın, Antonios. Yeter ki onları oyalayın.

Kartelemios: Paçavraları bastıracak zift de kalmadı.

Nestor: Yarın her şey değişecek. Yarın güneş, zaferimizi müjdeleyecek. Yarın aydınlık bir gün olacak.

Helene: Hayatım, yine rüya mı gördün?

Nestor: Rüya değil, prensesim...

Helene: Öyleyse hayal görüyorsun. Bak; komutanlar ne diyor, sen ne diyorsun?..

Masiye: Babacığım, ben, sizin kadar iyimser değilim.

Nestor: Masiye, kızım! Babana güven.

Kirakos: Tekfurum, müjden bu mu?

Nestor: (Mektubu uzatır.) İşte bu... Oku, bak... (Kirakos, alıp açar.) Melik Ahmet Gazi'nin başkumandanı Ahmet Serges'i tanır mısın?

Kirakos: Tanırım elbette. Asker, hasmını bilmez mi?

Nestor: Artık o, hasım değil... Oku, bak.

Kirakos: (Mektubu okur. Her cümleinin sonunda komutanlar, göz göze gelirler. Sevinçten istavroz çıkartırlar.)

“Tinti Minti. Bu mektup, ben Serges'ten senin katına gelmektedir. Beni bilirsin. Ben Ahmet Serges, yıllardır Danişmend Melik Ahmet Gazi'nin başkomutanlığını yapmaktayım. Onun her halini bilirim. Onun düşmanına nasıl acımasız olduğunu da bilirim. Amasya Beyi şettat'ı, komutanı Kaytal'ı gözünü kırpmadan öldürdü. Gönlüm, onları övmektedir.

Son günlerde Melik, benden şüphelenmeye başladı. Artık katına kabul etmiyor. Beni istemiyor.

Dilerim bu gece Melik'in başını keseyim, senin katına ileteyim. Böyle yaparsam günahımı yüzüme vurma. Bu ana kadar işlediğim suçları affet.

şunu bil ve anla ki, karar verdiğim işe pişman olmam. Bu mektup eline geçince tez cevabını bildir ki, ben de işimi yapayım.

İsa Mesih diliyle derim ki: Göklerimiz, bizi günah işlemekten koru ve kötülükten kurtar. Amen...”

İmza Ahmet Serges

Hayret! Ahmet Serges, böyle diyor, öyle mi?.

Helene: Düşman sözüne güvenilmez.

Nestor: Baksana hayatım; Rumca da biliyor. “Tinti Minti” diye başlamış.

Masiye: Her Tinti Minti diyen, dost olur mu?

Nestor: Kızım, siz çok şüpheciniz. Elde bir mektup var. Ne kaybımız olur? Belki de gerçekten imana gelmiştir. Baksanıza bizim gibi dua ediyor.

Kirakos: Tekfurum, niyetiniz nedir?

Nestor: Derim ki bir mektup yazalım, gönderelim.

Aleksis: Ya bir hile ise?...

Nestor: O zaman Ahmet Serges'i kalenin burcunda sallandırınız. Melik'e de ders olur.

Helene: Yani bir mektup, bir zafer (!) Dene bakalım.

Nestor: Kirakos, sen, uygun bir mektup yaz. (Elindeki oku göstererek) Böyle bir okla gönder.

Kirakos: Baş üstüne, haşmetli tekfurum.

Nestor: Bu gece, belki zaferlere gebe...

Helene: Belki de hayallere...

(Perde kapanır.)

ÜÇÜNCÜ PERDE

TABLO IX

(Melik Ahmet Gazi, komutanlarıyla durum değerlendirmesi yapmaktadır.)

Melik: Üç hafta oldu; surdan bir gedik açamadık. Bu gün de akşam oldu. Hala şehre giremedik.

Artuk: Melikim, ümitsizliğe düşmeyelim. Allah, bizimledir.

Melik: Amenna... Allah bizimle... Hatta Resulullah hazretleri de bizimle. (Duraklar ve ayağa kalkar. Komutanlar da kalkarlar.) Komutanlarım, bir haftadır rüyamda Resulullah'ı görüyorum. Hem de Nestor'un sarayında.

Artuk: Müjdedir inşallah.

Melik: Sarayın içi nurla dolmuştu. Ashab-ı Güzin, çevresinde halka olmuşlardı. Huzuruna gittim, yalvardım. Ey yüz yirmi dört bin peygamberin, yüz bin mürselin serveri, kafirler karşısında bize himmet eyle, dua buyur. Melekler imdadımıza erişsin diyerek imdat istedim. Resulullah, bana her defasında: gam yeme, göreceksin. Kerim olan Allah, size de kerem kılacaktır, buyurdu.

Ahmet Serges: Keremi yakındır, inşallah.

Melik: Bu esnada Resulullah hazretleri buyurdu ki: “Ey Danişmend Meliki! Biz, senden hoşnutuz. Yüce Allah da senden hoşnuttur. İslam yolunda hiçbir kusur etmedin, müsterih ol...”

Ahmet Serges: Bence bu, bir işarettir.

Artuk: Bence de...

Melik: Yoksa diyorum, bir kusurumuz mu var? Nusret-i ilahi henüz gelmedi. (Oturur. Komutanlar da oturur.)

Artuk: Biz, tedbirimizi aldık. Zafere imanımız tamdır. Düşmanın gücü kalmamıştır. En çok birkaç gün daha dayanabilirler.

Melik: Sen ne düşünürsün, Ahmet Serges?

A.Serges: Melikim, kim bilir, belki birkaç gün bile sürmez.

Melik: Yoksa bir gelişmemi var?

A.Serges: Var ya, Melikim. (Kuşağından mektubu çıkartır.)

Cevap geldi.

Artuk: Ne tez?

A.Serges: Melikimin kellesini müjdeleyince kafirler sabırsızlanmışlar. Acele ederler.

Melik: Yani inanmışlar mı?

A.Serges: Öyle görünüyorlar.

Melik: Oku bakalım şu mektubu.

A Serges: (Oka sarılı mektubu açar ve okumaya başlar.) “Tinti Minti” Ben, öyle demiştim ya...

“Bizans İmparatoru Aleksiyo’sun Nikonya tekfuru Nestor Şatur’dan Danişmend orduları başkomutanı Ahmet Serges’e.

Mektubunu aldım. İsa Mesih’e iman ettiğine, göklerdeki babası Tanrı’ya, Kutsal Ruh’a bağlandığına sevindim. Göklerdeki Peder, oğlu İsa’yı bu dünyaya kurtarıcı olarak göndermiştir. Amma ancak ona inananlar kurtulacaktır. Ne mutlu sana! Tövbe edip İsa Mesih’e ve dört İncil’e iman ettin.

Melik ise, İsa Mesih’e ve kutsal evi kiliseye düşmandır. O, zalim bir cadıdır. Kaytal, Şettat gibi Bizans yiğitlerine, beylerine ne ettiğini gördün.

Şimdi sana gereken, Melik’in zulmüne son vermektir. Melik’in başını kesip katıma getir. Sana Ankara vilayetini vereyim. Ordusuna da başkomutan tayin edeyim. El birlik bu cadıları katıma getir. Kızım Masiye Banu’yu da sana vereyim. Benden sonra Nikonya da sana kala...

Gökteki Rab, oğlu İsa Mesih ve Kutsal Ruh adına seni kutsuyorum.”

İmza Nestor Şatur

(Mektup okunurken Melik ve komutanlar, kaş göz hareketleriyle tavırlarını ortaya koyarlar.)

Melik: Kutlarım seni Ahmet Serges... Nestor’un sarayına damat oluyorsun. (Gülüşürler.)

Artuk: Ankara’ya ziyaretine geliriz.

A.Tokadi: Artuk, kelleler gidince bu imkansız.

A.Serges: Vaziyet böyle...

Melik: Nestor, iyice inanmışa benzer.

A.Serges: Melikim, şimdi ne yapacağız?

Melik: (Boynunu uzatır.) Beğendiğin yerden kes. (Gülüşürler.)

A.Serges: Hâşâ... Allah'tan korkarım, Melik'im. Niyetimiz, malum...

Melik: Yüce Allah, bize cihat emrediyor. Resulü Hz. Muhammed Mustafa (sav) de harpte hileye izin veriyor. Öyleyse planımızı uygulayalım. Belki surun kapıları, kendiliğinden açılır.

(Işıklar söner.)

TABLO X

(Nestor, sarayında haber beklemektedir. Ailesi, komutanları ve keşiş de yanındadırlar. Dekor, 4. tablodakinin aynıdır. Fonda Yunan müziği çalmaktadır.)

Nestor: Helene, hayatım, bu gece zaferimizi kutlayacağız.

Helene: Mahzende hazırlıklar var. Yıllanmış şaraplar seçiliyor. Mezeler hazırlanıyor.

Kirakos: Kraliçem, bu gece içeceğiz. Günlerin gerilimini atıp şöyle bir gevşeyeceğiz.

Nestor: Peder Gregore, siz de katılırsınız, değil mi?

Gregore: Ben, şaraba bayılırım. Hıristiyanlıkta şarap-ekmek kutsaldır. Şarap İsa'nın kanını, ekme de bedenini temsil eder.

Nestor: Biz de ekme yerine meze hazırlatıyoruz. Helene, bu işleri iyi bilir. Phokas, bayılır mezelerimize.

Phokas: Damak zevkinize hayranım, tekfurum.

Nestor: (Kapıya bakar.) Yahu niye geciktiler? Bu zamana kadar gelmiş olmaları gerekirdi.

Kirakos: Tekfurum, daha çok erken. Onlar, gece yarısından önce gelemezler.

Antonios: Mesajımızı aldıysa, er veya geç, mutlaka gelir.

Nestor: (Pencereden bakar.) Ay ışığı da yok, dışarısı çok karanlık. Hiçbir şey görülüyor. (Fondaki müzik sesi kesilir.)

Helene: (Elini kulağına götürerek dışarıdaki sesleri almaya çalışır.) Bir şey duyuyorum. Siz de duyuyor musunuz?

Kirakos: Ben, bir şey fark etmedim.

Antonios: Ben de duyar gibiyim.

Nestor: (Pencereyi açar. Sesler yükselir.) Dışarıda kavga var herhalde. (Herkes, dikkatle dinler.)

Sesler: (Kılıç şakırtısı, nal sesleri arasında bağırışmalar.)

-Hain, nereye gidiyorsun?

-Satılmış, Nestor'un uşağı, dön geri.

-Ahmet Serges! Geri dön.

-(A.Serges) Melikin kellesi elimde.. Bu iş, bitti. Artık dönemem.

Nestor: Ahmet Serges geliyor. Aferim Serges. Melik'in kellesini de getiriyor.

Sesler:-Melik şehit olsa da bu şehri alacağız.

-İçimizde yılan beslemişiz.

-Tez yakalayın.

-Kale kapısına vardı. Öldürün onu.

Kirakos: Serges, kurtulsa bari.

Sesler:-Çevirin Ahmet Serges'i. Öldürün haini.

-Serges'i öldürün.

Helene: Melik'i öldürdüyse önemli değil.

Sesler:-Yok mu keskin nişancı? Bir ok atın ona.

-Atının ayağına vur.

-Haydin, durmayın, takip edin.

-Kale kapısına yaklaşıyorlar.

Nestor: Serges gelmeden emin olamayız.

Sesler: -Kapı açılmadan, öldürün onu.

-Melik'in kellesini götürüyor. Koman onu.

-(A.Serges) Açın, ben Ahmet Serges. Çabuk açın.

Nestor: Kirakos, söyle şunlara, çabuk açınlar, bekletmesinler.

Kirakos: Aleksis'e emrettim. Bekletmezler.

Sesler: -(A.Serges) Açın kapıyı. Benim, Serges... Melik'in başını getirdim.

-Çabuk saldırın. Ahmet Serges'i öldürün.

-(A.Serges)Askerler, peşime düştü. Çabuk açın.

Nestor: Kirakos, niçin açmıyorlar?

Sesler:-(A.Serges)Yetişecekler, çabuk...

(Kapının açılış sesi) Kapı açılıyor.

Kirakos: Açılıyor, tekfurum. Açtılar bile.

- Sesler:** -Kaçtın hain. Kaçırdık elimizden.
-(A.Serges) Çabuk kapatın kapıyı. Melik'in adamları giremesin.
- Nestor:** Serges haklı. Çabuk olmalılar.
- Sesler:** -Serges, ihanetinin cezasını çekeceksin.
-(A.Serges) Bizimkiler girdiler. Sakın ötekileri koymayın. Çabuk kapatın. (Kapının kapanış sesi)
- Nestor:** Oh be... Patlayacaktım.
- Helene:** Ya ben?.. Heyecandan bir hal oldum.
- Masiye:** Ben, hiç sevinmedim. (Nestor, ters ters bakar. Helene, sus dercesine işaret eder.)
- Nestor:** Bu iş, tamam. (Sevinçle pencereyi kapatır.) Az sonra Melik'in kellesi elimde olacak. Selçuklu Sultanının azametli meliki Danişmend Ahmet Gazi, avuçlarımda olacak.
- Helene:** Ahmet Serges de damadın olacak.
- Masiye:** Ben, şövalye Botanelates'i seviyorum. Ölürüm de Serges'le evlenmem.
- Nestor:** Kızım, şimdi bunları düşünme.
- Masiye:** Sonuç, beni ilgilendiriyor. Sen, Melik'ten kurtulacaksın ama ben?...
- Helene:** Seni de ben kurtarırım, kızım.
- Nestor:** Seni, Serges'e verecek değilim ki...
- Helene:** Yine bir Firavunluk düşünürsün galiba...
- Nestor:** Melik'in kellesini alınca onu öldüreceğim. Böylece iki Muhammedî'den birden kurtulacağım.
- Masiye:** (Nestor'a sarılır.) Çok yaşa, babacığım.
- Muhafız:** (Kapıyı açar.) Tekfurum, kale komutanı Aleksis geliyor.
- Aleksis:** (İçeri girer.) Tekfurum, Ahmet Serges ve arkadaşları geldiler.
- Nestor:** Melik'in kellesi de var mı?
- Aleksis:** Var, haşmetli tekfurum, var.
- Nestor:** Başka kimler var?
- Aleksis:** Yanında dört komutan daha var. Yüze yakın asker de bize sığındılar.
- Nestor:** Güzel... Aferim Serges. Erkek adammış. Sözünde durdu. Aleksis, bekletme konuklarımı, al içeri.
- A.Serges:** (Dört arkadaşıyla birlikte içeri girer.) Selam, Yüce

Tekfur. (İstavroz çıkartır. Elindeki paketi sıkı sıkı tutar. Yanındakiler de selamlayıp istavroz çıkartırlar.)

Nestor: Selam Serges, seni kutlarım.

Keşiş Gregore: Ben de sizleri kutsarım. İsa Mesih, gökteki Pederi ve Kutsal Ruh adına sizleri kutsarım. Bu hizmetiniz, tarihe geçecek.

A.Serges: Evet, bu gece tarihe geçecek.

Nestor: Ey Serges, bu gece ruhbanlara çok mal verdim. Senin tüm günahlarını bağışladılar.

K.Gregore: Mesih, tüm günahlarını bağışladı. Şimdi sen, günahsız bir hıristiyansın.

A.Serges: Tüm günahlarım bağışlanmış. Ne güzel!... Bu hizmetlerimin karşılığı, cennetlik olurum herhalde.

K.Gregore: Hiç kuşkun olmasın. Tam cennetliksin.

Nestor: Ey Serges, sabırsızlanıyorum. Ver şu Melik'in başını.

A.Serges: Yüce Tekfur, altın tepsiyle sunmak isterdim ama olmadı. Ancak sarığıma sarabildim. (Nestor'a paketi uzatır.)

Nestor: (Paketi alır, kısmen açar.) Ey Melik Danişmend Ahmet Gazi, işte avuçlarımdasın. Artık askerlerin, bir şey yapamazlar.

Aleksis: Melik'in kellesi elimizde, komutanları yanımızda. Başsız asker, çobansız sürü gibidir.

Kirakos: Bu iş bitti, demektir.

Nestor: Konuklarım, buyurun, oturun, istirahat edin. Birazdan kutlama başlayacak.

A.Serges: Böyle daha rahatız. Biz de ayakta kutlamak isteriz.

Nestor: Serges, hizmetleriniz büyük. Nasıl isterseniz öyle yapın. Kirakos!

Kirakos: Emret, Bizans'ın Yüce Tekfuru.

Nestor: Nerde şaraplar? Nerde kızlar?

Kirakos: Emriniz olur, tekfurum. (Dışarı çıkar.)

Nestor: Keşiş efendi, muhterem peder! Söyle papazlara, kiliseleri açsınlar. Zangoçlar çan çalsınlar. Halk bayram etsin.

K.Gregore: Emriniz olur, Büyük Bizans'ın Yüce Tekfuru. Derhal... (Çıkar.)

Kirakos: (İki muhafız, şarap fiçisini getirirler. Peşinden gözdeleler, kadeh tepsileriyle içeri girerler.) Şaraplar hazır, tekfurum.

Nestor: Siz, kadehlerle için. Ben, Melik'in kafatasından içeceğim. (Bıçakla uğraşırken) Var mı bakalım beyni? (Gülüşürler.) Onun yerine şarap dolduracağım. Kanlı kanlı içeceğim.

Helene: (Tiksinerek) Çok iğrenç!...

Masiye: Vampir gibi...(Bulanır.)

Nestor: Siz, bilmezsiniz onun zevkini.

Kirakos: (Kelleyi şüpheli bakışlarla incelerken) Tekfurum, bu, Melik'in kellesi değil.

Nestor: Kirakos, kaçırma keyfimi.

Kirakos: Ben, Melik'i yakından gördüm. Bu, Melik'in kellesi değil. (Herkes, dona kalır.)

Nestor: Ya kimin kellesi?

Kirakos: (Melik A.Gazi'yi işaret ederek) Melik, şu adama benziyordu. Bu, Melik'in kellesi değil...

Nestor: Serges, ne dersin buna?

A.Serges: Ne diyeyim, Yüce Tekfur?! Bu adam, hayal görüyor.

Kirakos: Kralım, Melik'i çok iyi bilirim. Suratı, gözümün önünden hiç gitmiyor. Bu, o değil...

Melik: Bu adam, doğru söylüyor. (Herkes, ona bakar.) Selçuklu Atabeyi Danişmend Melik Ahmet Gazi, (Bütün dikkatler, onda toplanır.)benim. (Kılıcını çeker. Ardından diğer komutanlar da kılıçlarını çekerler.)

Nestor: (Elindeki kelle düşer.) Bire, koman onu, öldürün.

Melik: Saray, teslim alındı. Askerlerim, şehre girdiler. Çareniz yok.

Nestor: Ne duruyorsunuz? Öldürün onları. (Kılıçlar çekilir, hamleler başlar.) Askerler, muhafızlar, imdat!... Yetişin.

A.Serges: Gelemezler. Saray, bizim kontrolümüzde.

Nestor: Askerler!...Yetişin... (Komutanlar arasında çarpışmalar başlar. Helene, Masiye, gözdeleler, şarap getiren erler kaçışırlar. Fırsat bulanlar, kapıdan çıkarlar. Fonda marşlar çalmaya başlar)

Melik: İmana gelin, İslama girin. Kanınızı, canınızı bağışlayayım.

Nestor: Ben İsa Mesih Dininden dönmem. (İstavroz çıkartıp çarpışmaya devam eder.)

A.Serges: İmana gel Kirakos, canını kurtar.

Kirakos: Kutsal haç için savaştım.(İstavroz çıkartır.) Onun uğruna ölürüm. (Karşılıklı kılıç sallamalar sürer.)

- Eyüp:** (Aleksis'i yakalamıştır. Kılıcı, boynuna çalmak üzereyken) İmana gel, şahadet getir. Yoksa öldüreceğim.
- Aleksis:** Ben, keşiş oğluyum. Dinimden asla dönmem.
- Eyüp:** Eh, günah benden gitti. Ya Allah! (Kılıcı vurup öldürür.)
- Süleyman:** (Antonios ile çarpışırken) Cihadımız, Allah için. Ona inan, canını kurtar.
- Antonios:** Mesih İsa'dan başkasına inanmam. (Çarpışmalar sonunda Antonios öldürülür.)
- Abdurrahman:** (Phokas'ın kılıcına vurunca kılıç ortadan kırılır. Phokas kaçır.) Kaçma, kurtulamazsın. (Phokas, kapıdan çıkar. Abdurrahman, kovalar.)
- Melik:** (Nestor'la düelloya devam eder.) Nestor! İnat etme. Çaren yok teslim ol. İmana gel. Seni yine Nikonya'ya tekfur tayin edeyim.
- Nestor:** Beni, teslim alamazsın. İmparator, imdadıma yetişir.
- Melik:** Kimse kurtaramaz seni buradan. İman et, kurtar kendini.
- Nestor:** Ben, Mesih'e inandım. Muhammed'i tanımam.
- Melik:** Günah benden gitti. Bugün, İslamın günü. Bugün, Selçuklunun, Danişmendlinin zaferi. (Kılıcı kaldırır.) Ya Allah... (Bir vuruşta Nestor'un kellesini uçurur.)
- A.Serges:** (Kirakos'u sıkıştırır.) Gördün kralın halini. İmana gel. (Kılıcı, göğsüne bastırır.)
- Kirakos:** Tamam... Kabul... Siz, kazandınız. Söyleyin, nasıl iman edeceğim? (Kılıcını A.Serges'e teslim eder.)
- A.Serges:** Benimle beraber şahadet getir: "Eşhedü enla-ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Resulühu" (Kirakos, kelime-i şahadeti tekrar etmeye çalışır.)
- Melik:** (Kirakos'a sarılır.) Şimdi sen, benim din kardeşimsin. Bundan sonra kılına dokunamazlar. (Işıklar söner.)

TABLO XI

(Melik, Nestor'un sarayında devlet erkaniyla ayak divanında durum değerlendirmesi yapmaktadır.)

- Melik:** Kumandanlarım! Yıl 1075. Malazgirt Zaferinin üzerinden tam dört yıl geçti. Allah'ın izni, sizlerin gayreti, Ümmet-i Muhammed'in duası, evliya ve enbiyanın

himmetiyle kış gelmeden zafere erdik. Bu gece sevinçten uyuyamadım. Sabaha kadar Rabbime şükrettim... Bugün savaş bitti. Şehre artık barış hakim olacak. Vatandaşlığımızı kabul eden herkes yerinde kalacak. Tüm esirleri serbest bırakın. Halk, evine ve işine dönsün. Yaşlılara, kadınlara hürmet edin. Papazlara, keşişlere dokunmayın; kiliselerinde ibadetlerine devam etsinler. Çiftçi, toprağını işlesin. Esnaf, dükkanını açsın. Bu, böyle duyurula. Artuk Bey, bu görev senindir.

Artuk: Fermanınızı, tellal çağırarak duyururum, Melik'im.

Melik: Askerlerim, günlerdir açlığa susuzluğa katlandılar. Bir ziyafeti hak ettiler.

Muhafız: (İçeri girer.) Melik'im, Amasya'dan haberci geldi. Çok önemli bir haber getirmiş. Huzura girmek ister.

Melik: Al içeri, bekletme.

Muhafız: (Selam durup döner.) Gir içeri. Melik'im seni huzura kabul etti.

Haberci: (Girer.) Selamün aleyküm, ey asrın padişahı!

Melik: Aleykümüs-selam. Hoş geldin Amasya'dan.

Haberci: Melik'im! Önce Çorum'un fethinden dolayı sizi tebrik ederim.

Melik: Sağ olasın... Sadete gelelim. Önemli haber neymiş? Söyle bakalım.

Haberci: Melik'im, Amasya'dan eşiniz Gülnuş Banu Sultan'dan selam getirdim.

Melik: Aleykümüs-selam. (Sert bakışlarıyla sözünün devamını bekler.)

Haberci: Bir de müjde getirdim.

Melik: Müjdeyi söyle, müjdeyi...

Haberci: Melik'im, bir oğlunuz dünyaya geldi.

Melik: (Sevinçle) Bu, benim ilk çocuğum. Dilerim o da, büyüyünce Allah için cenk ede. (Haberciye) Gülnuş Banu'ya selam söyle. Adını Gazi Bey koysun. (Bir kese çıkartıp haberciye verir.)

Haberci: Allah, devletini daim etsin, Melik'im. (Çıkar.)

Melik: Bir tarafta zafer, öbür yanda veliaht müjdesi... Ahmet Serges, sen komutanlarımın en kıdemlisisin. Kırk sığır kurban edelim. Askerlerimize ziyafet çekelim.

A.Serges: Emredersiniz, Melik'im.

Melik: Biz, burayı teslim aldık. Siz ise fethedeceksiniz. Bir belde, askerle ele geçirilebilir. Ama askerle elde tutulamaz. Hocam, şimdi görev sizindir. Burada neler yapmak istersiniz?

Şemsettin Efendi: Bu beldelere, Diyar-ı Rum derler. Bir adı da Diyar-ı Küfürdür. Buraları İslamlaştırmadıkça hakim olunamaz. Bugünden itibaren askerlerimizin konakladıkları yere yakın bir mescit yapalım. Rum'un da kulağına ezan sesi ulaşsın. Oradan kalplerine varır da belki imana, İslama gelirler. Cuma gününden önce geniş, temiz bir yer ayarlayalım. Cuma namazını orada kılalım. Küffar, cemaati görsün de hile ve desiseye kalkışmasın... En önemlisi, kısa zamanda medreseler inşa edelim ki bu şehrin çocukları İslam terbiyesiyle yetişsin. Gelecek nesiller, İslamın hadimi, Türk'ün dostu olsun... Ayrıca buraya gönül dostlarını, Alperenleri, dervişleri çağıralım ki halka iyi örnek olsunlar ve onları eğitsinler.

Melik: Ağzına sağlık hocam. Aklımdan geçenleri bir bir saydın. Bilesin ki hocam, her konuda emrinizdeyim.

Şemsettin Efendi: Estağfirullah, Melik'im. Bize düşen görevi, seve seve yaparız.

Melik: Komutanlarım, biliyorsunuz ki bu beldeye Çorumlu oymağı reisi İlyas Bey'i vali tayin ettim. İmar, iskan ve idare konularında ona yardımcı ve rehber olun. Şehir halkından Müslüman olanlara yakın ilgi gösterin. Bu bölgelere Türk boylarını yerleştirerek buraların Türkleşmesini ve İslamlaşmasını sağlayın. Şehir merkezine Çepni, Karakeçili, Alayuntlu ve özellikle Çorumlu Türk boylarını yerleştirin. Nüfusa da hakim olalım ki ehl-i küfür, ihanete cesaret edemesin.

A.Serges: Buraya yeni bir uygarlık da getirmek gerekir, Melik'im.

Melik: Haklısın... Burada camiler, mescitler, medreseler, hanlar, hamamlar yaptırılmalı. Şehir imar edilmeli. Selçuklu, Danişmendli kültür ve medeniyetinin temelleri atılmalı. Kendi mimarimize uygun binalar

yapılmalı. Eyüp Yunusoğlu! Bunlar da senin görevindir. Tamam mı?

Eyüp: Emredersiniz Melik'im.

Melik: Herkes, görevini biliyor. (Seyirciye) Biz, Nikonya'yı ehl-i küfrün elinden kurtardık. Çorumlu'nun yurdu yaptık. Artık bu şehir, kıyamete kadar İslam beldesidir. Kimse aksini düşünmeye.

(Perde kapanır.)

SALAHADDİN EYYUBİ

Piyes

İki Perde

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

Salahaddin Eyyubi: Sultan

Kadı Bahaddin: Vezir

İmadeddin İsfahani: Vezir

Turan Şah: Sultanın kardeşi ve komutan

Emir Adil: Sultanın kardeşi ve komutan

Tuğtekin: Sultanın kardeşi ve komutan

Efdal: Sultanın oğlu

Rahip

Haham

Muhafız

Haberci

Asker

BİRİNCİ PERDE

Yer: *Salahattin Eyyubi'nin karargah çadırı.*

Dekor: *Yerde kilim, üzerinde minderler, ibrik, leğen vs. Duvarda post seccadeler ve mushaf. Çadır, şamdanlıkla aydınlanıyor.*

K. Bahaddin: (Kendisi önde, S. Eyyubi arkada yatısı namazını kılmışlar, duayı tamamlayıp kalkıyorlar. Dışarıda muhafızların ayak sesleri duyuluyor.) Sultanım, inşaallah, bir gecede Mescid-i Aksa'da namaz kılarız birlikte.

S. Eyyubi: İnşaallah, gece gündüz arzum bu. Cenâb-ı Hak inşaallah bunu en kısa zamanda nasip eder... İnanır mısın vezirim, gece yatıyorum, gözlerimi yumarmaz Kudüs'ün incisi Mescid-i Aksa, gözümün önüne geliyor. Onun hayaliyle uyuyorum. Rüyamda yine Mescid-i Aksa... Cenâb-ı Hak, kalbime öyle bir şevk verdi ki Kudüs'ü alıp, Mescid-i Aksa'yı haçlılardan kurtarmadıkça kendimi devamlı suçlu hissediyorum.

Bahaddin: Niçin suçlu olasın ki?

S. Eyyubi: Bunca imkana sahipken, bu mukaddes beldeyi, Hıristiyanların elinde bırakırsak suçluyuz. İster tek tek, ister toplu olarak kabul et, suçluyuz.

Bahaddin; O yönden öyle. Elbette suçlu sayılırız.

S. Eyyubi: Ben de bunu kastediyorum.

Bahaddin: Siz, İslâm'ın yüceliğini ilan etmek için, Müslümanları zafere ulaştırabilmek için, üzerinize düşeni yaptınız.

S. Eyyubi: Bilmem yapabildim mi?..

Bahaddin: On yedi yaşınızdan beri Allah yolunda savaşıyorsunuz. Önce rahmetli Nurettin Zengi'nin emri altında savaştınız. Amcanız Sirkuh hazretleriyle Mısır seferine katıldınız. O yaşta küçümsenecek şey mi bu?

S. Eyyubi: Hatta amcam, bu çocuğu da başıma bela ediyorsunuz, bana ayak bağı olur, demiş ve götürmek istemişti. Nurettin Zengi, yine de beni yanına katmıştı.

Bahattin: Sonra da hiç yanından ayırmadı. Demek ki zatınızda kabiliyet gördü.

S. Eyyubi: Bana, sen çok iyi bir asker olursun, derdi.

Bahaddin: Kabiliyeti keşfetmek, cevheri ortaya çıkarmak da çok önemli.

S. Eyyubi: Bunlar, yetişme tarzına da bağlı.

Bahaddin: Her şeyin eğitimi yapılmalı elbette.

S. Eyyubi: Çocukken benim bir hocam vardı. Adı Takıyyüddin Kevser idi. Allah rahmet eylesin. Beni çok severdi. Bana Resûlullah'ın cenklerini anlatırdı. O zaman o yüce peygamberin, rahmet peygamberi olduğu kadar harp peygamberi de olduğunu öğrendim. O günden beri Allah yolunda savaşın şart ve zaruret olduğuna inanırım.

Bahaddin: Elbette inanacaksınız. Allah yolunda savaş da İslâm'ın bir emridir, bir hükmüdür. İslâm'ın bütün hükümleri, kıyamete kadar sürecektir.

S. Eyyubi: İslâm'ın hükmüne boynum kıldan incedir.

Bahaddin: Bu yönünüzü biliyoruz.

S. Eyyubi: İnanmak, uygulamakla olur, öyle değil mi?

Bahaddin: Elbette, elbette... Bunun da örneklerini verdiniz. Otuz yaşlarınızda Fatimî veziri olduğunuz zamanlar Mısır'ın her tarafına medreseler açtınız. Fıkıh, hadis, tefsir gibi dînî ilimlerin yanı sıra matematik, felsefe, tıp, astronomi gibi müspet ilimlerin eğitimini yaptırınız.

S. Eyyubi: Mısır'ın o eski halini hatırlıyor musunuz?

Bahaddin: Hatırlamaz olur muyum? Hâlâ gözümün önünde

S.Eyyubi: Fatimîler, Mısır'ın her tarafında mektepler açmışlar. İslâm'ı öğretiyoruz, diye İslâm'a saldırmışlar. Kur'ân-ı Kerîm'i tefsir ederken olayları, peygamberleri resmetmişler. İşlerine gelmeyen âyetlere ters mânâlar vermişler. Yalnız işlerine gelen hadisleri okutmuşlar.

Bahaddin: Yani İslâm'ı kendilerine uydurmaya çalışmışlar. Halbuki esas olan, İslâm'a uymaktır.

S. Eyyubi: Açtığımız medreseler, inşaallah yozlaşmaz da, İslâm'a hizmet eder. bilginler yetiştirir, gelecek nesillere kıymetli eserler devreder.

Bahaddin: Bunun için gereken her şeyi yapmak lazım. Zaten yaptığınız hizmeti kimse inkâr edemez. Gerçeği, doğruyu öğreterek müslümanları kargaşadan kurtardınız.

S. Eyyubi: Kurtardık ama başımıza neler geldi, neler!...

Bahaddin: Bilmem mi? Kendini müslüman gösterip İslâm'ın

her hükmünün bânını inceliyoruz diyen, namazla oruçla alay eden sapıklar, size suikast yaptılar, Haşhaşın denilen esrarkeş sapıklar.

S. Eyyubi: Evet, mel'un Hasan Sabbah'ın uşakları, beni öldürmek istediler. Humus'u haçlılardan kurtardığım sırada, başıma hançerle vurarak yaraladılar. Öldü diye bıraktılar. Ancak ecelimiz gelmemiş demek ki...

Bahaddin: Allah'a şükür, kurtuldunuz da O'nun yolunda cihada devam edebiliyorsunuz.

Turan Şah: (Emir Efdal ile birlikte girerler) Selamün aleyküm.

S. Eyyubi: Aleykümüsselam, gel kardeşim Turan şah, gel, şöyle otur. Oğlum Efdal, sen de otur. (Gösterilen yere otururlar.)

Turan Şah: Bakıyorum da bilginlerden hiç ayrılmıyorsun. Hep onlarla berabersin. Ama bir eksiklik görüyorum. Diğer veziriniz İsfahanlı bilgin İmadeddin nerede?

S. Eyyubi: O da gelir. Ama daha önemli işleri var. Askerlere moral veriyor.

Turan Şah: (Vezire döner) Hocam, sohbet derindi herhalde?

Bahaddin: Öyle.

Turan Şah: Nelerden bahsediyordunuz? Sakıncası yoksa biz de katılalım.

S.Eyyubi:Haşhaşîlerin suikastinden bahsediyorduk.

Turan Şah: İzin verirseniz, o günlerden bir anımı anlatayım.

S. Eyyubi: Elbette...

Turan Şah: O suikastten kurtulduğunuz zaman bana bir mektup yazmıştınız. Hatırlıyor musunuz?

S. Eyyubi: Evet, hatırlıyorum.

Turan Şah: Onda ne yazdığınızı da hatırlıyor musun?

S. Eyyubi: Tam hatırlayamıyorum.

Turan Şah: Mektubunuzda diyordunuz ki: "Bir kaç defa ölümün pençesinden kurtuldum. Rabbim, gerçekleştirilmesini istediği bir iş için bana fırsat ve imkan verdi."

S. Eyyubi: Evet, hatırlıyorum, öyle demiştim.

Bahaddin: İnşallah, o Kudüs'tür. Kudüs'ün bu ikinci kurtuluşu Cenâb-ı Hakk'ın rızasına, hoşnutluğuna vesile olur.

Efdal: İzin verirseniz baba, bir şey soracağım.

S. Eyyubi: Tabii oğlum, sor bakalım.

Efdal: Kardeşlerime, askerlere sordum, cevabını alamadım. Bu

gün hiç yemek yedin mi?

S. Eyyubi: Bu, o kadar önemli mi?

Efdal: Elbette babacığım, aç savaşılmaz ki. Yarın düşmanla karşı karşıya geleceğiz. Bütün askerler, hem kılıçlarını biliyor, hem de azık hazırlıyorlar.

S. Eyyubi: Oğlum, düşündüğün için sevindim. Ama Kudüs şehri ve Mescid-i Aksa, haçlıların işgalinde olduğu müddetçe gözüme uyku girmez oldu. Doyasıya yiyip içemez oldum. Hiçbir şey beni neşelendirmiyor artık. Hiç bir şeye içten gelerek gülemiyorum.

Turan Şah: Kardeşim, kalplerimiz beraber. Biz de aynı şeyleri düşünüyoruz.

S. Eyyubi: Ama bir fark var. Ben sorumluluk makamındayım. Hem millet huzurunda, hem de Allah huzurunda önce ben sorumluyum.

Bahaddin: Sultanım, biz beşeriz. Hem davamızı düşüneceğiz, hem de helalinden yiyip, helal olanı içeceğiz

S. Eyyubi: Pekala, anlaşıldı, siz bana bir şeyler yedireceksiniz. Öyleyse biraz hurma şerbeti getirin içeyim.

Bahaddin: Koyu olsun.

Efdal: Derhal getiririm. (Çıkar.)

Turan Şah: Kardeşim yarın işimiz çetin. Seksen sekiz yıldır Kudüs'ü işgal eden haçlılarla savaşımız var.

Bahaddin: Zalim, acımasız haçlılarla savaşımız var.

Efdal: Şöyle düşünüyorum da, Kudüs'ü İslâmlaştıran Hz. Ömer'in davranışı ile haçlıların Kudüs'ü işgalindeki hal-leri hiç birbirlerine benzemiyor.

S.Eyyubi:Elbette benzemez. Çünkü Hz Ömer, Allah Resulü'nün terbiyesinde yetişti. Yaratıklara, şefkat ve merhameti ondan öğrendi. Ömrü boyunca öyle davrandı. Müslümana da, müslümanlara sığınan Hıristiyan ve Yahudilere de adil davrandı. Bilmem yanılıyor muyum?

Bahaddin: Tespitisiniz aynen doğru. Tarih buna şahit. Mesela Kudüs'ü hiç kan dökmeden teslim almıştır. Ya hıristiyanlar?...

Turan Şah: Hıristiyan Frenkler, Kudüs'ü ele geçirdiklerinde müthiş bir soy kırım yaptılar. Müslümanları kılıçtan geçirdiler.

S. Eyyubi: Ya camiye sığınanları?..

Turan Şah: Kudüs'te camilere sığınan on bin, en az on bin müslümanı, çoluk-çocuk, kadın, ihtiyar demeden tam on bin kişiyi kılıçtan geçirdiler.

S. Eyyubi: Kafirde merhamet olmaz. Onlar savaşta insana acımazlar. Savaşçı ile masum halkı aynı görürler. Kadınlara, çocuklara acımazlar, Yatağından kalkamayacak durumdaki hastaları, ihtiyarları bile ktır ktır keserler. Onlar kafir... Müslüman olsalar, asla böyle yapamazlar. İslâm töresinde savaşçılardan başkasına dokunulmaz.

Bahaddin: Tespitleriniz çok doğru. Ben bir tarih kitabında, hem de bir papazın yazdığı tarih kitabında okumuştum. Kudüs'teki Ömer camiinin kapısından akan kanlar, haçlı askerlerin atlarının dizlerine kadar yükselmiş.

S. Eyyubi: Vay zalimler vay... İster cami, ister kilise, ister havra olsun, bir mabede sığınanlara dokunulur mu hiç?..

Bahaddin: İslâm komutanları, daima tembih ederler. Kiliselere, havralara, manastırlara sığınanlara dokunmayın, derler.

S. Eyyubi: Dedim ya, onlar müslüman değil. İnsan kıymeti bilmezler. Mala, cana saygı duymazlar.

Efdal: (İçeri girer, elindeki bakır kaptaki bulunan hurma şerbetini babasına verir.) Buyur babacığım. Kendi elimle hazırladım, nefis hurma şerbeti.

S. Eyyubi: (Diğerlerine de ikram eder, onlar da alıp içerler.) Daha var, bitirin de getireyim.

S. Eyyubi: Kõr nefisi kõrlemeye bu bile çok. Efdal, sen, kardeşim Adil'i çağır. Bir istişare edelim.

Efdal: Amcam Tuğtekin ile kardeşlerimi de çağırayım mı?

S. Eyyubi: Bulabilirsen Tuğtekin'i de çağır.

Efdal: Çağırayım babacığım. (Çıkar)

Bahaddin: Askerlerin sayı durumu nasıl? Küffarla başa çıkabilecek miyiz?

S. Eyyubi: Ben, sayıya, değil, imana güveniyorum. Sayıca azlar ama hepsi de Mescid-i Aksa aşkıyla yanıyor.

Adil: (Girer.) Selamün aleyküm.

S. Eyyubi: Aleykümüsselam, gel kardeşim, biz de seni bekliyorduk.(Kulisten Arapça, Türkçe olarak kahramanlık türküleri gelmeye başlar.)

Adil: Biz de emirlerinizi bekliyorduk.

S. Eyyubi: Önce istişare edelim, dedik. Su uyur, düşman uyumaz, derler. Düşman ne düşünür, bilmeyiz. Ama biz savaş ve zafer için her şeyi düşünmek, her tedbiri almak zorundayız. Vezirim Kadı Bahaddin, bana bir konuyu sormuştu. Onu sana sorayım.

Adil: Nedir konu?

S. Eyyubi: Malum, düşmanın sayısı her saat artıyor. Acaba düşman askerlerinin son durumu nedir?

Adil: Şu ana kadar aldığımız haberlere göre yirmi bin kadar...

S. Eyyubi: Bizim sayımız belli. İki bin asker, ama hepsi iman dolu...

Bahaddin: Öyleyse zafer bizimdir, inşaallah.

Adil: Neye göre böyle kesin konuşuyorsun?

Bahaddin: Neye göre olacak? Elbette ayete göre. Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Kerîm'de; "İnanan, sabır ve sebat eden bir mücahidin en az on kafire bedel olduğunu" beyan ediyor. Sultanım da aynı fikirde...

S. Eyyubi: Amenna, elbette inandık. Ancak Resûlullah, savaşta hileye de izin veriyor. Şimdi biz, buna göre harp usullerini tartışıp kararlaştıracğıız.

Bahaddin: Evet, bu da peygamberimizin sünneti.

Muhafız: (Heyecanla içeri girer) Sultanım, bedevi kıyafetli biri, içeri girmek istiyor.

S. Eyyubi: Niçin?

Muhafız: Sebebini açıklamıyor. Önemli bir haberim var, sultanımı görmek istiyorum, diyor.

S. Eyyubi: Çağır, gelsin.

Muhafız: Derhal Sultanım; (Dışarı çıkar, haberci ile birlikte içeri girer) İşte Sultanım.

Haberci: (S. Eyyubi'nin elini öpmek ister, fakat muhafız engeller. Kekeleyerek konuşur.) Sultanım, su.. su.. sultanım, kuyu.. kuyularımız tehlikede. Yine şa.. şa.. Şatillon kafiri herhalde.

S. Eyyubi: Ne biliyorsun, Şatillon olduğunu?

Haberci: Onu iyi bilirim. (Konuşmasını devamlı kekeleyerek sürdürür) O kafirde merhamet insaf yoktur. Konuşmalarını dinledim. Kuyuları ele geçirip askerlerimizi susuz bırakmak istiyor. Bunu yapamazlarsa kuyuları taşla,

toprakla dolduracaklar.

Adil: Kuyular, bizim can damarımız. Çölde başka su yok ki...

S. Eyyubi: Pekala, sen nasıl duyabildin?

Haberci: Kuyunun başında nöbet tutuyordum. Tuvalet İçin biraz uzağa gittim. Gece çok karanlıktı; göremediler. Görseler beni diri diri yüzerlerdi.

Turan Şah: Yapar o kafir, ondan her şey umulur. O Şatillon, denilen kafir, müslümanlara az mı zulüm etti?

Adil: Kudüs kralı, ona bir de "Kont" unvanı vermiş.

S. Eyyubi: Vermiş de salmış müslümanların üstüne. Bir bakarsınız; Suriye'den Hicaz'a giden hac kervanı kılıçtan geçirilmiş. Araştırırsın, karşına Kont Reno Dö Şatillon çıkar. Bir duyarsın; büyük bir ticaret kervanı soyulmuş, müslümanlar katledilmiş. Soruşturursun ki Reno Dö Şatillon yapmış.

Adil: Artık buna bir dur demek lazım. İzin verirseniz ben o mel'unun defterini düreyim, hem de bu gece.

S. Eyyubi: Yanına usta savaşçılardan bir grup asker al da git. Zira o, şimdi pusudadır.

Efdal: (Adil dışarı çıkmak üzereyken girer.) Selamün aleyküm.

Adil: Aleykümüsselam, şöyle müsade et de çıkayım.

Efdal: Nereye amca?

Adil: Şu Şatillon kafiri ile görülecek bir hesabım var.

Efdal: Öyleyse dön amca. O konuda benim de haberim var.

Adil: Ne? Nasıl?

Efdal: Amca, şöyle yerine geç de söyleyeyim..

Adil: (Yerine geçerken) Pekala söyle bakalım.

S. Eyyubi: Söyle be oğlum, Meraklandırdın bizi.

Efdal: Amcam Tuğtekin'i çağdırmaya gitmiştim ya....

S. Eyyubi: Evet...

Efdal: Duydum ki Tuğtekin amcam, kuyuları denetlemeye gitmiş. Oraya varınca Kont Şatillon'un kuyuları ele geçirmek için bir baskın yapmak üzere olduğunu duymuş. Araştırmış ki o da o bölgede. Derhal kefereyi arkadan kuşatmaya çalışmış. Kont Şatillon, tilki gibi birisi. Sezmiş vaziyeti. Gece karanlığından yararlanarak kaçmış.

S. Eyyubi: O, yine deneyecek bunu, oğlum.

Efdal: Tuğtekin amcam da öyle düşündü. Kuyuları koruyan

nöbetçi sayısını iki katına çıkarttı. Ayrıca tepelere de gözcüler koydu.

Adil: Demek ki onun için Tuğtekin buraya gelememiş.

S. Eyyubi: (Haberci ve muhafıza) Mesele anlaşıldı. Sizler görevinizi yaptınız. Sağ olun. Gidebilirsiniz.

Haberci: Gideceğim ama gözüm arkamda gideceğim. Şatillon denen kafir yaşadıkça müslümanlar huzur bulamaz.

S. Eyyubi: Sen müsterih ol. Onu bizzat ben halledeceğim.

Haberci: Sağ olasın, Hünkarım. Ellerin dert görmesin. Allah seni başımızdan eksik etmesin. (Muhafızla çıkar.)

S. Eyyubi: Vezirim kadı Bahaddin, bu Şatillon keferesi çizmeyi aşmıştır. Onu kendi ellerimle öldürmeye yemin ettim.

Bahaddin: O sözünden dolayı mı?

S. Eyyubi: Evet o aşâğılık sözünden dolayı. Şayet Muhammed'e inanıyorsanız gelsin de sizi kurtarsın diyerek Müslümanlara işkence ettiği yetmiyormuş gibi binlercesinin kanına girmiş.

Adil: Elime düşerse onu dünyaya geldiğine pişman edeceğim.

Bahaddin: Yakalanınca ya müslüman olursa...?

S. Eyyubi: O zaman elim kalkmaz. Allah'a iman eden kimseye elim kalkmaz, yapamam.

Bahaddin: Malumunuz, ya İslâm'ı yaymak için savaşırlar...

Efdal: Ya da İslâm'ın önündeki engelleri kaldırmak için.

Turan Şah: Kont Şatillon da o engellerden biri.

S. Eyyubi: Aslında Şatillon bir maşa. Esas hedefimiz o değil. Esas suçlu, onu kullanan haçlı zihniyeti olmalı. Onu kullanan Kudüs kralı Guy De Lusignan.

Adil: Biz de onun için buradayız ya. Yarın Kudüs için savaşaacağız. Yarın adeta Kudüs için kader günü.

Turan Şah: Seksen sekiz yıldır işgal altında olan Kudüs'ü, haçlı ordularından kurtarmak için buradayız. Yarın kutsal savaşımız var küffarla.

S. Eyyubi: Bunun için ta Mısır'dan sefere çıktık. İskenderiye'den bir donanma çıkarttık Kudüs'e doğru. Kudüs'ün Akdeniz'den ikmal yolunu kestik. Biz de karadan hareket ettik. Halk, bizi tekbir sedalarıyla cihada uğurladı. Bağdat'taki halife de bütün İslâm diyarlarına haberciler gönderdi. Şu günlerde dünya

Müslümanları, bizim için hayır duada bulunuyorlar.

Bahaddin: Hayatında çok önemli bir icraatın oldu: Mısır'da bulunan Fatimi halifeliğine son vererek İslâm birliğini sağladın. Şimdi sıra ikinci önemli işte.

S. Eyyubi: İnşallah, o da olacak. Kudüs'ü de Rabbimin yardımıyla kurtarıp İslâm âlemine hediye edeceğim. Kiliseye çevrilen camileri kurtaracağım. Kubbeleri, şu asılsız haçtan temizleyeceğim. Hele o Mescid-i Aksa. Onu kurtaramadan içim nasıl rahat eder? Allah'ın Resulü Hz. Muhammed (s.a.v.)'in göğe çıktığı, miraca çıktığı yerde yapılan Mescid-i Aksa, ne halde biliyor musunuz?

Bahaddin: Onu bilmeyen, duymayan kalmadı ki...

S. Eyyubi: O mel'un krallar, bir kısmını saray olarak kullanmışlar. Bir kısmına da buğday-arpa doldurmuşlar... En acı olanı da bir kısmının tuvalet olarak kullanılmasıdır.

Turan Şah: Müslümanlar Kudüs'ü fethedince tüm kiliseleri dimdik ayakta kalabilmiş, kendi dinlerine göre ibadetlerini yapabilmişlerdi. Ama bunlar nankör...

Bahaddin: Evet, o haçlılar, Mescid-i Aksa'nın kubbesine de haç takmışlar.

S. Eyyubi: Bunlar, sözde hristiyan, sözde ehli kitap... Hz. İsa'ya inandıklarını söylüyorlar. Ama Hz. İsa, onların yaptıklarını görseydi, yüzlerine tükürürdü herhalde.

Turan Şah: (Kulisten gelen şarkıları türkülerini dinlerken) Şu seslere dikkat edin, efkarlanmışlar. Kimi yalelli söylüyor, kimi uzun hava çekiyor, kimi gazel atıyor. Kimi Türk, kimi Arap, kimi zenci... Ortak bir amaçları var: Hepsisi de Kudüs için savaşıyor... Müslümanların kutsal şehri Kudüs için, Mescid-i Aksa için savaşıyorlar...

S. Eyyubi: (İmadeddin içeri girerken ayağa kalkarak) Nerede kaldınız hocam? Gözlerimiz yollarda kaldı.

İmadeddin: Selamün aleyküm. (Oturular selam alıp ona yer gösterdikten sonra) Askerlerin arasındaydım. Doğrusu hepsi sabırsız, hepsi azimli. Yarın inşaallah, muzaffer olacağız.

S. Eyyubi: Askerlerim de benim gibi düşünüyorlarsa kazanırız, inşaallah.

İmadeddin: İnanır mısınız, onlar daha bilinçli. Ne için,

kiminle, nasıl savaştıklarının şuurundalar.

S. Eyyubi: Nasıl anladınız, vezirim İmadeddin?

İmadeddin: Konuşarak tabii. Anlattım onlara her şeyi. Dedim ki: *Yarın küffarla karşı karşıya geleceğiz, savaşacağız. Bunu dün Bedir'in aslanları yaptı, bugün biz yapacağız. Resûlullah'ın yeryüzünden gökyüzüne çıktığı Kutsal şehri, Kudüs'ü haçlıların zulmünden kurtaracağız. Mescid-i Aksa'dan yine ezan sesi yükselecek, ta semaya direklenecek, Resulümüzün miraçta ulaştığı yüce makama varacak... Allah yolunda savaşanların yardımcısı Cenâb-ı Hakk'dır. Rabbimiz, "Allah size yardım ederse artık sizi yenecek kimse yoktur" müjdesini veriyor. Kafirler "hurra" diye saldırırken sizler "Allah Allah" diyerek yeri göğü inleteceksiniz. Onlar ne kadar çok olurlarsa olsun, sizler imanla sebatla savaştığınız sürece korkmayın, zafer mutlaka İslâm ordusunundur...* Ben böyle dedikçe görecektiniz askerleri. Gözleri çakmak çakmak oluyordu. Yarını beklemeye bile sabırları yok. Sultanım, korkma, endişelenme. Bu ordu ile bırak Kudüs Haçlı Krallığını, Bizans'ı bile dize getiririz.

S. Eyyubi: Hocam, vezirim İmadeddin, gerçekten seni vezir seçmekle ne kadar isabet etmişim. Hem benim dış ilişkilerle ilgili yazışmalarımı yürütüyorsun, hem de ülkemde müslümanların birbirleriyle kaynaşmasını sağlıyorsun. Hem orduma moral veriyorsun, hem de beni cesaretlendiriyorsun. Eyyubi devleti için büyük nimetsin.

Adil: Bir yanında vezir Bahaddin, diğer yanında vezir İmadeddin. Bilginleri yanına almışsın. İlmi rehber seçmişsin, Ne mutlu sana.

S. Eyyubi: Başarının yolu, ilimden geçer, imandan geçer.

Turan Şah: Vezir İmadeddin hazretlerinin askerlere söylediklerinin hepsi doğru. Ancak söylenmesi gereken daha pek çok şey vardı, kanaatimce.

İmadeddin: Onları da söyledim. Ama size sadece bir kaçını naklettim. Mesela, Allah için hudutta nöbet bekleyen askerin her anı ibadettir, dedim. Onlara Cenâb-ı Hakk'ın "Kim Allah yolunda savaşıp öldürülür yahut galip gelirse ona en büyük mükafatı vereceğiz" müjdesini

söyledim, (Turan şah, tamam, dercesine başını sallar.)

S. Eyyubi: Ağzına sağlık. Bütün bunlar, yerli yerince olmuş...
Öyleyse yarınki hareketin planını yapabiliriz.

Adil: Vezirler ve kumandanlar buradalar. Başlayabiliriz.

S. Eyyubi: Şu anda Kudüs'e çok yakın olan Hittıyn mevkiinde bulunuyoruz. (Elinde kılıcı ile kilimin kenarındaki kumların üzerine kroki çizerek tarif eder.) Hittıyn'den Kudüs'e giden yol üzerinde Kudüs kralının haçlı ordusu var. Ordusuna her an yeni birlikler katılabilir. Haçlılar, Avrupa'dan sürekli asker topluyorlar. Onlar yetişmeden yarın bu işi bitirmeliyiz. (Çadırda bulunan-ların hepsi S. Eyyubi'nin etrafına toplanmışlar, onu dikkat ve merakla izlerler) Şu anda Taberiye gölü ve Taberiye kasabası kontrolümüz altında... Akdeniz'deki donanmamız, Bizans'a bile karşı koyacak güçte. Denizcilerimiz, ya ölüm, ya zafer diyerek çıktılar yola. Haçlı gemilerine geçit vermez onlar. Donanmamız denizden, biz karadan kuşattık Kudüs'ü. Kestik tüm ikmal yollarını. Bizden izinsiz kuş uçamaz Kudüs'e.

Adil: Bizden başka tabii... (Gülüşürler)

S. Eyyubi: Haçlıların ellerinde uzun süre dayanabilecek erzak ve su stoku da yok. Onun için Tuğtekin'e haber verin, kuyuları iyi korusun. Biz savaşırken dahi kuyuları korumaya devam etsin.

Turan Şah: Haber veriniz.

S. Eyyubi: Sen Emir Adil, öncü birliklerle şafakta saldırıya geçeceksin. (E. Adil, emir sultanımındır, der.) Sen Turan şah, okçu birlikleriyle kayaların arkasında sipere yatacaksın. Ben oğlum Efdal ile sağ kanattan bastırınca kadar sakın ok atmayın.

Efdal: (Kendisine görev verildiğini duyunca heyecanlanır.)
Baba, ama Şatillon'u bana bırak.

S. Eyyubi: (Tebessüm ederek oğlunun omzuna tamam dercesine dokunur ve devam eder konuşmasına) Düşman, sol kanadı boş sanıp saldırınca harekete geçin. Anlaşıldı mı?

Turan Şah: Emriniz aynen uygulanacaktır, Sultanım.

Bahaddin: Sultanım, bu kafirler yine barış isterlerse...

S. Eyyubi: Artık çok geç... Demek istediğini anlıyorum. Şimdiye

kadar, barış isteklerini hep kabul ettik. Ama barışı, sürekli onlar bozdu. Bu defa barış, kılıçların gölgesinde olacak.

Efdal: Çoktandır bu günü bekledim. Ama o kadar heyecanlıyım ki, yarını nasıl bekleyeceğimi bilemiyorum.

S. Eyyubi: Sabır ve zafer, ikiz kardeştir. Bunu, asla unutma.

Adil: Askerlerimiz, çok uykusuz. Siz de uykusuzsunuz. Nöbetleşe istirahat etsek diyecektim.

S. Eyyubi: Hakkınsınız. Ben de iki gecedir uyumadım ama yine de uyuyamam.

İmadeddin: Sultanım, biz vezirlerinize bir görev vermeyecek misiniz?

S. Eyyubi: Sizler, daima benim yanımda bulunacaksınız. Beni, hatalı hareketimde uyaracaksınız. Bu, az bir görev mi?..

Adil: Kardeşim, sultanım, düşmana bir gözdağı vermeye ne dersiniz?

S. Eyyubi: Nasıl?

Adil: Biliyorsunuz, geceleri çöl serin oluyor. Şu günlerde, çadırların önünde ateş yakılıyor. Çadır olmayan yerlerde de ateş yaksak, diyecektim. Hani onlar, takviye birlik geldi sanıp telaşa kapılırlar. Düşman ordusunda panik başlar.

S. Eyyubi: Çok isabetli bir teklif. Derhal uygulayın... Başka teklifi olan varsa söylesin. Savaşla ilgili her görüş burada dile getirilsin. Birlik beraberlik sağlansın ki, düşman karşısına yek vücut çıkabilelim.

Turan Şah: Şu anda benim bir teklifim yok.

İmadeddin: Gereken her şeyi söylediniz. Bize uymak ve uygulamak düşünüyor.

Bahaddin: Söz bitti, sıra icraatta.

S. Eyyubi: Öyleyse görüşme tamamlanmıştır. Gazamız, mübarek olsun. Allah, yardımcımız olsun.

(Perde kapanır.)

İKİNCİ PERDE

Yer: Kudüs'te Mescid-i Aksa yanında ikametgahın bir odası.

*Dekor: Odada bir ahşap sedir, yerde kilim, bir takım eşya...
Pencereden bakılınca Mescid-i Aksa manzarası.*

S. Eyyubi: (Kulisten ney sesi gelir. Pencereden Mescid-i Aksa'yı seyrediyor.) Allahım, sana binlerce şükürler olsun. Sanki rüyada gibiyim. Rüyalarım gerçek oldu. Şu anda gözümün önüne Kudüs'ün kutsal tarihçesi geliyor: Bir gece Resûlullah, evinden alınıyor, Burak ile Kudüs'e geliyor. Şu Mescid-i Aksa'nın bulunduğu yerde Peygamberimiz imam oluyor, diğer peygamberlerin ruhaniyetleri cemaat oluyorlar. Birlikte namaz kılıyorlar. Resûlullah, oradan Refref ile gökyüzüne çıkıyor. Nice peygamberlerle karşılaşılıyor, nice halleri gözleri ile görüyor. Cebrail aleyhisselamin bile geçmeye yetkisi olmayan, Sidretü'l-münteha denen yere varıyor. Mü'minlerin miracı olan namaz emri ile dönüyor. Tekrar Mescid-i Aksa'ya geliyor. Kiblenin yönü Kabe'ye çevrilinceye kadar yıllarca buraya yönelerek namaz kılıyor... O günlerden beri bizim için aynı kutsallığını koruyan Kudüs, çok mutluyum, sana kavuştum. Hem de Miraç gecesinde sana kavuştum. Rabbime şükürler olsun(Gözleri yaşarır.)

Adil: (İçeri girer, selam verir. S. Eyyubi selam alır.) Ne oldu? Seni üzecek bir şey mi yaptık? Neden gözlerin yaşlı?

S. Eyyubi: Sevinçten kardeşim, sevinçten. (Kardeşine sarılır.) Çok şükür, Rabbim bu günleri gösterdi bize. Kudüs'ün seksen sekiz yıllık kabusu bitti. O kara günler sona erdi.

Adil: Bugün artık Kudüs'te İslâm'ın bayrağı dalgalanıyor.

S. Eyyubi: Ama bizim onlardan bir fakımız olmalı. (Yerlerine otururlar) Onlar seksen sekiz yıl, zulüm ile saltanat sürdüler. Biz, bu şehri teslim alan Hz Ömer gibi adaletle hükmedeceğiz.

Adil: Zaten hep öyle yapmıyor muyuz?

S, Eyyubi: Burada daha titiz davranacağız.

Efdal: (İçeri girer) Selamün aleyküm.

S. Eyyubi: Aleykümüsselam, oğlum Efdal, gel...

Efdal: Babacığım, ver elini öpeyim. (Elini öper) Dün savaş esnasında tebrik etmeyi unuttum. Akşam, mübarek mi raç gecesiydi. Mescid-i Aksa'da namaz kılmanın şevkinden tebrik etmeyi bile hatırıma getiremedim.

S. Eyyubi: Kudüs'ü fethedişimizi mi tebrik edecektin?

Efdal: Hayır, hayır o zaten vazifendi. Ancak şu Kont Şatillon denen kafiri öldürüşünden dolayı tebrik ediyorum.

S. Eyyubi: O da, görevimdi. Görevimi yaptım.

Efdal: Ancak yapış şeklin güzeldi. Önce kafiri, imana çağırdın. Reddedip bir de Resûlullah'a sövünce...

S. Eyyubi: O zaman sabredemedim, kılıcımı kaldırdım...

Efdal: İkiye bölüverdin. O andaki sevincimi tarif edemem.

Adil: Onu sen öldürmek istiyordun ya...

Efdal: Babam bana bırakmadı ki.

S. Eyyubi: Onlar geçti. Önümüzde yığınla mesele var. Onları İslâm ölçüsünde, adalet çerçevesinde çözenin yollarını arayacağız. İstiyorum ki Hz. Ömer'in Kudüslülere davrandığı gibi davranalım.

Adil: Nasıl yani?..

S. Eyyubi: (Düşünür) Bana vezirim İmadeddin'i çağırın. O bilgin kişidir. Bunları iyi bilir.

Efdal: Ben çağırayım. (Ayağa kalkar.)

S. Eyyubi: Efdal, oğlum, bir dakika, sana bir şey diyeceğim. (Efdal oturur) Allah'ın yardımıyla Kudüs'ü fethettik. Artık sıra sana geliyor.

Efdal: Anlayamadım.

S. Eyyubi: Gözüm arkamda gitmek istemiyorum. Seni de evlendireyim diyorum.

Adil: Ee, Efdal'in de tam çağı. Fidan gibi delikanlı. Kızlar ona can atarlar.

S. Eyyubi: Oğlum, seni Kudüs'ten evlendireyim diyorum. Burada çok güzel kızlar var. Esmer mi istersin, sarışın mı istersin...? Nasıl istersen onu alırım sana.

Efdal: Esmer veya sarışın olması önemli değil.

Adil: Çocuğun artık sabrı kalmamış. Kim olursa olsun, diyor.

Efdal: Yanlış anladın amca, ben öyle bir şey demedim.

S. Eyyubi: Ya ne demek istedin?

Efdal: Bence sarışın veya esmer olması önemli değil. Önemli olanı, bana destek olacak bir eş olması. Çocuklarıma dinini, imanını öğretecek, onları İslâm terbiyesiyle yetiştirecek bir kız ile evlenmek isterim.

Adil: Yani müslüman bir kız ile evlenmek istiyorsun.

Efdal: Hem de İslâm'ı yaşayan bir kız ile evlenmek isterim.

S. Eyyubi: Ben de sana Kudüs'ten ehl-i kitap bir kız almak istiyordum. Onu müslüman eder, sevaba erersin.

Efdal: Ben de müslüman bir kızla evlenip mutlu olmak isterim.

Adil: Ben de derim ki; Ehl-i kitaptan söyle güzel, soylu, zengin bir kız alsak...

S. Eyyubi: Zengin olmasa da olur.

Efdal: Bilirsiniz ki bir kızla, bir kadınla dört şey için evlenilir: Malı, soyu-sopu, güzelliği ve müslümanlığı. Ben sonuncusunu tercih ediyorum. Zira Hz. Peygamber (sav) de müslümanlığı için evlenmemizi tavsiye ediyor.

S. Eyyubi: İtirazım yok. Sağ olası evlat. Öyle ya savaş meydanlarında kazanıp, aile yuvasında kaybetmemek lâzım... Oğlum, senin beğendiğin, tercih ettiğin kız benim gelinim olacak. Söz...

Adil: Ne diyeyim, çocuk haklı.

S. Eyyubi: Evladım, git, vezirim İmadeddin'i çağır.

Efdal: Derhal babacığım. (Çıkar.)

S. Eyyubi: Gençler daha şuurulu. Hamdolsun Rabbimize... Sahi neden bahsediyorduk... Evet, hatırladım. Şimdi ne yapacağız, diyorduk.

Adil: Kudüs'ün fethi ile işe başladık.

S. Eyyubi: Şehre girince yaptığım en önemli iş, Mescid-i Aksa'nın tepesindeki haçı kaldırmak oldu. Rabbim, bunu da bana nasip etti. Sen de önceleri cami iken kiliseye çevrilen yerleri tespit et, onları haç'tan temizle. Çan kulelerini yıktır. Oraları tekrar cami olarak müslümanların hizmetine aç.

Adil: Emriniz başım üstüne. Başka bir arzunuz var mı?

S. Eyyubi: Ama aslı kilise olan, halen kilise olarak bulunan Merkad-ı İsa kilisesi, Saint Anne kilisesi gibi kiliselere, havralara dokunmayın. Kiliselere sığınanara da...

Adil: Emriniz aynen uygulanacaktır, Sultanım.

S. Eyyubi: Bu, benim emrim değil. Allah'ın emri, Resulünün sünnetidir. Bunun böyle bil.

Adil: İzin verirseniz görevime gidebilir miyim?

S. Eyyubi: Elbette... Gecikmeyin. (Adil çıkar.)

İmadeddin: (S. Eyyubi, yine Mescid-i Aksa'ya neşe ve hayranlıkla bakarken içeri girer.) Esselamü aleyküm.

S. Eyyubi: Aleykümüsselam. Gel, gel. Bugün sana daha çok ihtiyacını var, vezirim, İmadeddin Hocam.

İmadeddin: Emrinizdeyim Sultanım.

S. Eyyubi: Savaş, bizim sanatımız. Dün savaştık. Ama bugün adaletle hükmetme zamanıdır. Bana yol gösterin. Hata edersen uyarın. Sizden bunu istiyorum.

İmadeddin: Elbette bize düşen görevi yaparız. Sultanımızın hizmetinde olmaktan memnuniyet duyuyoruz.

S. Eyyubi: (Eliyle yer gösterir) Şöyle oturun. (Kendisi de oturur.)

İmadeddin: (Otururken sultanın oturduğu divanın tahtalarına eliyle dokunur. Kendi kendine söylenir.) Demek doğruymuş.

S. Eyyubi: Ne o? Bu divanı beğenmedin mi?

İmadeddin: Tam aksine, çok beğendim. Hatta takdir ettim.

S. Eyyubi: Kudüs'ü teslim alınca bana eski Kudüs kralının tahtını getirdiler, kabul etmedim. Bana şöyle ahşap bir sedir getirin, üzerine bir kilim serin, yeter, dedim. Lükse, ihtişama alışmayalım, istedim.

İmadeddin: Ben de bunu duyduğum için takdir ettim. Ancak askerler arasında bir söylenti dolaşıyor. Sultan Salahaddin, Kudüs'te kendisine bir saray yaptıracak, artık savaşı bırakıp sarayda yaşayacakmış, diyorlar.

S. Eyyubi: (Öfkelenerek) Nasıl böyle düşünürler? Allah korusun. Ben savaşı, Allah yolunda cihadı nasıl terk ederim? Çocukluğum sarayda geçti ama on yedi yaşımdan beri savaş meydanlarındayım. Allah yolunda savaşa yeter, denilecek hiç bir devir yoktur.

İmadeddin: Elbette öyle.

S. Eyyubi: Allah'tan dileğim odur ki, Allah yolunda savaşarak şehit olup ebedî alemde de Resûlullah'a komşu olayım.

İmadeddin: Bu, hepimizin arzudur. Sultanım... şey... af edersiniz, bana emriniz ne idi?

S. Eyyubi: Bugün yanımdan ayrılma. Kudüs'te yapılması gereken işlerde bana yardımcı ol. Sen, daha iyi bilirsin. Hz. Ömer, Kudüs'ü teslim alınca nasıl hareket etmişti?

İmadeddin: Hz. Ömer, Kudüs'ü teslim alınca Hıristiyanlara ait kiliselerin aynen korunmasını, kiliseye ait mallara dokunulmamasını emretti. Yahudi ve hıristiyanlardan dileyenlerin eski dinlerinde kalabileceklerini söyledi. Onlara asla baskı yapmadı. Müslümanlığa geçmeyenlere de sadece cizye adı altında baş vergisi ödemelerini emretti.

S. Eyyubi: Bu, zaten İslâm'ın emri.

İmadeddin: O da bunları uyguladı. Kudüs halkı yerlerinde kalabildi. Ancak Bizanslılar gibi oraya sonradan gelip yerleşen yabancılardan arzu edenler şehri terk etti. Şehri terk edenlerin canlarına, mallarına, hatta kutsal saydıkları haçlarına asla dokunulmadı.

Muhafız: (İçeri girer.) Sultanım, rahip olduğunu söyleyen bir kişi, sizinle görüşmek istiyor.

S. Eyyubi: Gelsin.

Muhafız; Emrediniz Sultanım.(Rahibe seslenir.) Sultanımız izin verdi, gir.

Rahip: (Ezile büzüle içeri girer.) Selam yüce Sultanım.

S. Eyyubi: Söyleyin, rahip efendi, isteğiniz nedir?

Rahip: Ben Merkad-i İsa kilisesinin rahibiyim. Bizler, korku içinde sonumuzu bekliyoruz. Savaşı, her şeyimizi kaybettik. Bugün ferman sizin. Dilediğinizi yaparsınız.

S. Eyyubi: Biz, sadece dinimizin emrettiğini yaparız.

Rahip: Dininiz ne emrediyor, bilemiyorum. Ama tarihlerden okuduğumuza göre siz müslümanlar, fethettiğiniz ülkelere zulmetmezmişsiniz.

S. Eyyubi: Evet, doğru biliyorsunuz.

Rahip: Ama kiliselere sığınan halk, umutsuz bir bekleyişler.

S. Eyyubi: Rahip efendi, biz kiliselere sığınan, savaşa karışmayanlara, kadınlara, çocuklara, eli silah tutamayan ihtiyarlara dokunmayız. Var git söyle onlara: Dileyen İslâm olur, dileyen eski dininde kalır. Ancak

eski dininde kalanlar, bu kurtuluşun müjdesi olarak "kurtuluş fidyesi" ödeyecekler. Sonra da her yıl sadece baş vergisi vereceklerdir.

Rahip: Sultanım, savaş esnasında kralın askerleri, kilisemi, malımı, mülkümü yağma ettiler. Ne olur, benden ve ailemden kurtuluş fidyesi almayın.

S. Eyyubi: Pekala, öyle olsun.

Rahip: Bir isteğimiz daha var sultanım. Biz hıristiyanların kiliselerini de bağışla. Ne olur onları yıktırma.

S. Eyyubi: Aslı kilise olanlar, kilise olarak kalacak. Sadece kiliseye çevirdiğiniz yerleri tekrar camiye çevireceğiz. Mescid-i Aksa'yı bayındır hale getireceğiz. Oradan zahire ambarını ve tuvaleti kaldıracacağız... Bakın, cami sizin elinize geçince tuvalet yapıyorsunuz. Biz ise kiliselerinize dokunmuyoruz.

Rahip: Sağ olun sultanım. Biz hıristiyan kullarınız, sizlere minnettarız.

S. Eyyubi: Ancak ta Avrupa'dan gelip sizleri müslümanlar aleyhine kışkırtan, yıllarca bölgede zulüm ve terör estiren o Frenkleri, Kudüs'te bırakmayacağım.

Rahip: Öldürecek misiniz yoksa?

S. Eyyubi: Hayır, istedikleri yere gitmelerine izin vereceğim.

Rahip: Ama askerler veya eşkıyalar, onları soyarlar, öldürürler.

S. Eyyubi: Hayır, askerlerim onları koruyacaklar. Varacakları yere kadar onları kollayacaklar.

Rahip: Kulaklarıma inanamıyorum. Gerçekten dediğinizi yapacak mısınız?

İmadeddin: Sultan Salahaddin, sözünün eridir. Yapamayacağı şeyi söylemez.

Rahip: İzin verin, bu müjdeleri kilise cemaatine ulaştırayım. Benden haber bekliyorlar.

S. Eyyubi: Ama aynen ulaştır. Sözlerimi çarpıtma.

Rahip: Artık hükümdar, sizsiniz. Nasıl yalan söyleyebilirim.

S. Eyyubi: Pekala öyle olsun.

Muhafız: Papaz kılıklı birisi daha geldi. İçeri girmek için izin istiyor, Sultanım.

S. Eyyubi: Girsin.

Muhafız: (Kapıyı açar.) Girebilirsin.

Haham: (İçeri girer. Onu gören papaz öfkelenir.) Yüce sultanımız, hoş geldiniz, safalar getirdiniz. Gelişinize ne kadar sevindik, bilemezsiniz. Ben Kudüs havrasının hahamıyım. Biz yahudi kullarınız, bu hıristiyanlardan, bu haçlı kirallardan çok çektik. Bizi aralarine koymadılar. Mahallemizi ayırdılar, şehrin içine sokmadılar.

Rahip: Sultanım, ne olur, bu hain ve katil yahudileri aramıza sokmayın.

Haham: Sultanım, biz bu zalimlerden kurtulabilmek için sizi alkışledik. Hiç hainlik yapmadık, müslümanlara kılıç çekmedik. Biz nasıl olur da katil oluruz?..

Rahip: Sultanım, bunların kuzu postuna büründüklerine bakmayın. Bunlar, masum görünür, her mel'aneti işlerler.

S. Eyyubi: Biz onları biliyoruz. Kutsal kitabımız Kur'ân-ı Kerim'de onlarla ilgili o kadar çok âyet var ki tahmin bile edemezsin. Yahudiler, her peygambere sağlığında ihanet etmişler, öldükten sonra onlara da sahip çıkmışlardır. Hz. Musa'ya bile ihanet ettiler, çölde yapayalnız bıraktılar. Hz. Musa öldükten sonra başkasına inanmayız, o son peygamberdi, dediler. (Haham başını eğip dinler.)

Rahip: İşte ben de onu diyecektim. Onun için Hz. Mesih İsa'yı da çarmıha gerdiler. Onun için bu yahudiler, katildir. Onlara güvenilmez. Onları aramıza sokmayın.

Haham: Asil bunlara inanmayınız.

İmadeddin: Sultanım, burada tarihi bir hatayı düzeltmeliyim..

S. Eyyubi: Gayet tabii vezirim. Hem de çok sevinirim.

İmadeddin: Hz. İsa çarmıha gerilmedi.

Rahip: Nasıl olur? Yeryüzündeki tüm Hıristiyanlar, onun çarmıha gerildiğine inanıyorlar. Yani bu yalan mı?

İmadeddin: Yalan demeyim de hata diyeyim. Siz hıristiyanlar bilirsiniz ki Hz. İsa'ya iman eden on iki havari vardı. Biri de Yahuda idi. Öyle değil mi?

Rahip: Evet...

İmadeddin: O Yahuda, Hz. İsa'nın düşmanları ile birleşti. Hz. İsa'ya ihanet etti. Hz. İsa'yı yakalattırmak için Romalı askerlerle birlikte geldiğinde, ilahi bir kudretle Yahuda,

o askerlere Hz. İsa gibi göründü. Biliyorsunuz, Cenâb-ı hak her şeye kadirdir. O Romalı askerler de Hz. İsa sanarak Yahuda'yı yakaladılar. Onu çarمیha gererek idam ettiler. Hz. İsa, Allah'ın yardımıyla idamdan kurtuldu.

Haham: Hay ağzine sağlık.

Rahip: Yani çarمیha gerilen, o yüce İsa değil miydi?

İmadeddin: Elbette değildi.

Rahip: Öyle ise İsa'ya ne oldu?

İmadeddin: Gelin bunu Kur'ân-ı Kerîm'den öğrenelim. (Cebinden küçük ebatlı mushafı çıkarıp arayarak Nisa sûresinin 157-158, ayetinde Cenâb-ı Hak şöyle buyuruyor: (Gözlüğünü takarak okur.) "Halbuki onlar, onu öldürmediler, onu asmadılar da. Fakat (öldürülen ve asılan adam) kendilerine İsa gibi gösterildi. Zaten gerçekten İsa ve onun öldürülmesi hakkında kendileri de görüş ayrılığına düşüp tam bir şek ve şüphe içindedirler. Onların buna ait hiç bir bilgileri yoktur. Ancak kupkuru bir zanna uymaktadırlar. Onu yakinen öldürememişlerdir. Bilakis Allah, onu yükseltip kendine kaldırmıştır." (Gözlüğünü çıkarıp kılıfına yerleştirirken) İşte Cenâb-ı Hak böyle buyuruyor.

S. Eyyubi: Teşekkür ederim, vezirim İmadeddin. (Rahibe dönerek) Konu aydınlığa kavuştu sanıyorum.

Rahip: Fakat biz hıristiyanlar, Hz. İsa'nın çarمیha gerildiğine inanıyoruz, inanmaya da devam edeceğiz.

Haham: Görüyorsunuz ki, bizim bir günahımız yok.

İmadeddin: Sizin buna varıncaya kadar daha ne günahlarınız var. O temiz peygamberlere ne iftiralar atmışsınız. O son peygamber Hz. Muhammed (s.a.v.)'e ne tuzaklar kurmuşsunuz. Onları unutmadık. Zaten biz unuttuk desek, tarih unutmaz.

Haham: Onlar geçmişte kaldı. Biz kullarınız, size tam bir itaat ve sadakatle bağlı kalacağız. Ne olur, havralarımıza dokunmayınız. Yahudi kullarınızı de bağışleyin.

S. Eyyubi: Kurtuluş fidyesi vermeniz, cizyeyi kabul etmeniz şartıyla Kudüs'te kalabilirsiniz. Can ve mallarınız, müslümanların güvencesi altındadır.

- Haham:** Rab, uzun ömürler versin. Çok yaşayın sultanım.
- Rahip:** Sultanım, ne olur, bunları aramıza bari sokmayın. Bu mel'unların yüzünü görmek istemiyoruz.
- S. Eyyubi:** Hz. Ömer de dediğiniz gibi yapmış. Önümüzde daha çok vakit var. Barış ve güvenliğin gerektirdiği şekilde her tedbir alınacaktır. Şu anda çok önemli işlerimiz var. Görüşme tamamlanmıştır. Çıkabilirsiniz.
- Rahip:** Sağ olun Sultanım, hoşça kalın.
- Haham:** Minnettarız sultanım. Tanrı sizi korusun sultanım. (Eğilerek selamlarlar)
- S. Eyyubi:** Güle güle. (Birbirlerine ters ters bakarak çıkarken) Dışarıda kavga etmeyin ha. Artık Kudüs'te kavga istemiyorum. (İkisi çıkarlar.)
- İmadeddin:** Görüyorsunuz, bir hata, ne kadar ihtilafa sebep olmuş. Bu hatanın mimarları da Tevrat ve İncil'e katıntı yapan, onların papaz ve hahamları...
- S. Eyyubi:** Her şeye rağmen onlara İslâm adaletini uygulayacağız. (Seslenir) Asker.
- Muhafız:** (İçeri girer) Emredin Sultanım.
- S. Eyyubi:** Evladım, öyle susadık ki bize ayran gönder.
- Muhafız:** Emredin sultanım. (Çıkar)
- S. Eyyubi:** Vezirim görüyorsunuz, her an farklı bir şey...
- İmadeddin:** Gerçekten de öyle.
- Tuğtekin:** (Girer) Esselamü aleyküm.
- S. Eyyubi:** Aleykümüsselam. Gel Tuğtekin, gel şöyle otur kardeşim. (Gösterilen yere otururken) Seninle konuşmak istediğim birçok konu var.
- Tuğtekin:** Emrinizdeyim. (Kulisten hafif hafif Arap müziği gelmeye başlar.)
- S. Eyyubi:** Sen halk arasında kılık değiştirerek dolaştın. Kudüs halkının tavrı nasıl?
- Tuğtekin:** Halk arasında adeta bayram havası var. Kudüs halkı, kral ve yandaşlarının zulmünden bıkmışlar. O kurtuluş fidesini seve seve, yarışircasına veriyorlar.
- S. Eyyubi:** Sakın o konuda halkı bezdirmeyin. Fakirlerden, yoksullardan, aciz ve yaşlı kimselerden kurtuluş fidesi almayın. Ayrıca kalpleri kazanılması gerekenlere, İslâm'a ileride hizmet edebileceklere kolaylık gösterin.

Tuğtekin: Arzularınız, aynen uygulanıyor. Hiç endişelenmeyin.

Asker: (Elinde ayran kabı ve bir bardak ile içeri girer. Önce ayranı S. Eyyubi'ye takdim eder) Buyurun.

S. Eyyubi: Önce vezirim Hoca İmadeddin'e ver.

İmadeddin: Rica ederim, siz Sultansınız. Siz buyurun.

S. Eyyubi: Siz alim, bilgin kişisiniz. Hürmete benden daha çok layıksınız. Lütfen alın.

İmadeddin: Pekala evladım, getir ayranı içelim de ferahlayalım. (Besmele ile içer. Sonra S. Eyyubi içer. Sıra Tuğtekin'e gelince.)

Tuğtekin: Demek bizim de kısmetimiz varmış. (Ayranı içer.) Sahi size ulaştırmak istediğim bir durum var. Haçlı askerler şehri yağmalamışlar. Erzak depolarını ateşe vermişler. Canlı hayvanları da ahırlarda boğazlamışlar.

İmadeddin: Düpedüz vahşet.

Tuğtekin: Kısa sürede bu durum giderilmezse açlık tehlikesi baş gösterebilir. Halkın tek endişesi bu.

S. Eyyubi: Endişe etmekte haklılar. Ama bir çözümü olmalı.

İmadeddin: Çevre illerden, kasabalardan erzak ve et getirtelim.

S. Eyyubi: Bu iyi bir tedbir. Buna ek olarak tarım ve hayvancılığı teşvik eden bazı tedbirleri yürürlüğe koyalım.

Tuğtekin: Bu tedbirler nasıl olacak?

S. Eyyubi: Mesela, nehir ve derelerin suyunu adil olarak kullandıralım. Sulu tarımı artıralım... Hayvanlar için otlakları koruyup geliştirelim. Ekilebilecek arazide boş yer kalmasın. (Düşünerek konuşur) Şu anda tarıma elverişli olmayan yerleri de "Ben orayı geliştirip, eker biçerim." diyene üç yıl içinde sözünü gerçekleştirmek şartıyla verelim. Üretimi artırmak için her tedbiri alalım.

Tuğtekin: (Konuşmaları hafızasına almaya çalışarak dinler ve şöyle der:) Bunları derhal sorumlulara iletir, gereken emirleri veririm. Sonuçlarını da bizzat takip ederim.

S. Eyyubi: Gelişmelerden beni de haberdar et.

Tuğtekin: Elbette sultanım.

S. Eyyubi: Şehrin imarı ile ilgili bazı düşüncelerim var. Önce şu Mescid-i Aksa, yeniden tamir ve inşa edilmeli. Kubbesinden indirilen haçın yerine güzel ve gösterişli

bir hilal yaptırıp alem olarak yerleştirilmeli. Kubbesinin alt tarafındaki yıldız da yeniden parlatılmalı.

İmadeddin: Kadınlar manastırı denilen bir yer var. Orası eskiden medrese idi. Yine medreseye çevrilse iyi olur.

S. Eyyubi: Elbette iyi olur. O medresede binlerce öğrenci okur. Yüzlerce bilgin yetiştirir... Kudüs'ün gerçek sahipleri, onlar olacak. Kudüs'ü İslâmlaştırmak, ancak halkın arasından İslâm bilginleri yetiştirmekle mümkün olabilir.

İmadeddin: Sultanım, diyordum ki, Kudüs'te eski camiler onarılmalı, yeni camiler yapılmalı. Bilhassa Kudüs'te derhal bir hastane inşa edilmeli, doktorlar yetiştirilmeli.

S. Eyyubi: Bunların hepsi de güzel teklifler. Tuğtekin, bunları da unutma. Bana iyi bir taşçı ustası ve mimar bul.

Tuğtekin: Niçin?

S. Eyyubi: Kudüs'ün askerî güvenliğini sağlamak zorundayız. Kent çevresindeki surları, tamir ettireceğim. Surların onarışın ilerisinden de derin hendekler kazdıracağım.

Tuğtekin: Anlıyorum... Peygamber efendimizin Hendek savaşında Medine'yi savunurken, böyle bir tedbir almıştı.

S. Eyyubi: Evet aynen öyle...

İmadeddin: Ne o? Bir endişeniz mi var? Yoksa Kudüs'ün geleceğinden hâlâ endişeli misiniz?

S. Eyyubi: Yok, şu anda bir endişem yok. Ancak Resûlullah'ın bir hadisi var: “Deveni sağlam kazığa bala, sonra Allah'a güven.” Ben de işte bu buyruğa uymaya çalışıyorum.

Adil: (Telaşla içeri girer) Sultanım haberiniz var mı? Bağışladığımız kral, Kudüs patriği ile gizli toplantı yapmışlar.

S. Eyyubi: Sakin ol Adil, sakin ol kardeşim. Selamı, sabahı bile unuttun. O kadar mı önemli?

Adil: Bağışlayın, haberi duyunca heyecanlandım.

S. Eyyubi: Ben, Kudüs kralını bir daha savaşmamak şartıyla serbest bıraktım. Üç gün içinde şehri terk edip dilediği yerde yaşayacaktı.

Adil: Durum hiç de öyle değil. Kudüs'ün yakınında bir zeytinlik var ya...

S. Eyyubi: Evet...

Adil: Orada yeni kral Guy ile Kudüs Ortodoks patriği buluşmuşlar.

S. Eyyubi: Dertleşmişlerdir.

Adil: Onunla bitse, neyse... Ama iş, bildiğin gibi değil... Onlar, yeniden savaşma kararı almışlar.

S. Eyyubi: Olamaz. Kral Guy, bana bir daha savaşa kalkışmayacağına yemin etti. Yemininden dönecek değil ya.

İmadeddin: Döner, döner, hem de kirman gibi döner.

Adil: Patrik, kralı kandırmış. Ben, Rab İsa adına yemininizi kaldırıyorum, demiş. Onu ikna etmiş, yani kandırmış.

S. Eyyubi: Patriğin, böyle bir yetkisi mi varmış? Din adına ne dolaplar çeviriliyor? Kral da buna kanmış mı?

Adil: Maalesef öyle. (Konuşurken hırslı ve heyecanlı olarak sahnede dolaşır.)

İmadeddin: Buna düpedüz münafıklık denir.

Adil: Bunlara ne dersiniz yakışır.

S. Eyyubi: Sonra ne olmuş?

Adil: Ne olacak, patrik, Avrupa'ya haberciler göndermiş. Papa 8. Gregorie'ye özel mektup yollamış.

S. Eyyubi: Yeni bir haçlı ordusu için tabii.

Adil: Hiç şüphen olmasın, öyle... Papa Gregor da, krallara haber göndermiş.

S. Eyyubi: Hangi krallara?

Adil: Mesela Alman kralı Frederik'e, Fransız kralı Philip Ogüst'e, İngiliz kralı aslan yürekli mi kedi yürekli mi neyse kral Rişar'a haber göndermiş. Haçlı ordusu toplamak için...

İmadeddin: Diğer hıristiyan ülkelerinden gelen yok mu?

Adil: Olmaz mı? Var, var... Haçlı ordusuna Danimarka, Norveç ve İtalyan ordularından da gönüllüler katılacakmış.

S. Eyyubi: Ne kadar kalabalık olsalar bir şey yapamaz.

Tuğtekin: Neden?

S. Eyyubi: O kralların hiç biri, diğeriyle geçinemiyorlar ki ortak komutanlık yapabilsinler.

İmadeddin: Horozun çok olduğu yerde sabah tez olurmuş.

S. Eyyubi: Dolayısıyla erken öten horozun da başı gidermiş. (Gülüşürler)

Tuğtekin: Anladım. Komutanları birbirini yerler. Sonunda haçlılar da başsız, komutansız kalır.

İmadeddin: Ben de buna benzer bir haber duydum ama pek ciddi bulmadığım için size duyurmak istemedim.

S. Eyyubi: Öyle de olsa söyleyin ki bilelim.

İmadeddin: Peki söyleyeyim. Hıristiyanlar, kiliselerde kulaktan kulağa haber uçuruyorlarmış. Roma'daki Papa, Kudüs'ü kurtarmak için her tarafa adamlar, papazlar gönderecekmiş. Kiliselerde kutsal savaş için bağış toplanacaktı. Hatta buna bağış değil, başka ad takmışlar.

S. Eyyubi: Neymiş o?

İmadeddin: "Salahaddin vergisi" diyorlarmış.

S. Eyyubi: Onunla benim ne alâkam var?

İmadeddin: Sultan Salahaddin'e karşı kullanılacak diye bu adı koymuşlar.

S. Eyyubi: Demek "Salahaddin vergisi" demişler, öyle mi? (Gülüşürler) Bu, işin sonraki kısmı... O eski kralı veya kral eskisini Kudüs'ten tez günde çıkarın. Fitnenin başını tez günde uzaklaştırın buradan.

Tuğtekin: Yeter ki sen emret, sultanım.

İmadeddin: Sultanım, siz merhamet edip onu bağışladınız. Aynı fırsat onun eline geçseydi ne yapardı size?

S. Eyyubi: Onu ben, kendisine sordum. Ne dese beğenirsiniz?

İmadeddin: Ne dedi? (Kulisteği müzik kesilir.)

S. Eyyubi: Önce biraz durakladı. Sonra yutkunarak; seni bir katırın kuyruğuna bağlar, Kudüs sokaklarında dolandırırdım, dedi.

Tuğtekin: Kusura bakma da kardeşim, böyle kafire acınmaz.

S. Eyyubi: Töremizde aman dileyene kılıç kaldırılmaz.

İmadeddin: Bu günlerde böyle düşünebilmek kolay değil. Ama erdemli olanı, budur.

Tuğtekin: Doğrusu ben yapamazdım. O sözü duyunca onu ikiye bölüverirdim.

S. Eyyubi: Nefsimizi tatmin için savaşmıyoruz, kardeşim. İslâm'a hizmet için savaşıyoruz. Böyle davranarak Mısır'dan, Sudan'dan, Yemen'den, Suriye'ye kadar bir devlet kurduk: Eyyubi Devleti. Bunu sabır, zafer ve adalet prensipleriyle kurduk. Bu prensiplerle yürüyecek.

Adil: Ancak bu devletin geleceğini, bir haçlı ordusuyla ipotek altına sokmayalım. Teklif ve tedbirimiz, bunun için.

(Ezan okunmaya başlar, toparlanırlar.)

S. Eyyubi: Ezan okunuyor. Allah'a şükürler olsun, Mescid-i Aksa'da da ezan okunuyor. Ezan sesi Mescid-i Aksa'dan semaya yükseliyor. Çabuk olalım. Benim abdestim var. Abdesti olmayanlar da alsınlar. Namaza geç kalmayalım. Mescid-i Aksa'da namaz kılalım. (Kalkarlar. Hareket ederlerken yönünü seyirciye döner.) Şunu unutmayınız: Dostunuzu, düşmanınızı iyi tanıyın. Sımsıkı kenetlenin. Tek yumruk olun. O zaman hiç endişelenmeyiniz, ey müslümanlar: Kudüs, İslâmındır. (*Erkek, kadın, çocuk, ihtiyar ve genç sesiyle "Kudüs İslâmındır" sözü kulisten peş peşe söylenirken perde kapanır.*)

KUDÜS

-Salahaddini Eyyubi'yi düşünürken-

Kudüs, rüyalarımın beldesi.
Kudüs, peygamber müjdesi.
Kudüs, mü'minin ilk kiblesi.

Sendedir Mescid-i Aksa.
Gönüllerde hep coşku, safa,
Sendedir Mirac-ı Mustafa.

Kudüs, biz seninle şandayız.
Yasa gark edenle kandayız.
Seni kurtaracak imandayız.

E. Erkoç

YERMUK SAVAŐÇILARI

Piyes

İki Perde

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

1. Halit b. Velit
2. Ebu Ubeyde
3. Amr b. As
5. İbn-i Ebu Süfyan
6. Şurahbil b. Haseneâ
7. Muaz b. Cebel
8. Çiftçi
9. Ebu Beşir
10. Dahhak ibn-i Kays
11. Süfyan ibn-i Avf
12. İyad
13. Aver
14. Kolağ
15. Fazıl
15. Amr b. İkrime
16. Zübeyr ibn-i Avam
17. Said ibn-i Zeyd
18. Abdurrahman b. Ebubekir
19. Haris
20. Ka'ka'
21. Corc
22. Romanos
23. Daranger
24. Kanatiroğlu
25. Cerir
26. Cebele
27. Bâhân
28. Feramuz
29. Muhafız
30. İkrime
31. Kays
32. Darrar
33. Ebu Haşim
34. Ebu Süfyan

BİRİNCİ PERDE

TABLO I

(Yermuk Nehri yakınında Belka'da bir tepe. İslam ordusu, çölü arkasına alarak toplanmış vaziyette. Olay, Ebu Ubeyde'nin çadırında geçmektedir. Ebu Ubeyde ve kumandanlarından Halid b. Velit, Amr b. As, İbn-i Ebu Süfyan, Şurahbil b. Hasene ve Muaz b. Cebel ile birlikte oturuyorlar. İçeriye iki kişi girer. Biri Ebu Beşir, diğeri Şamlı bir çifti. Çiftçi çıkılarak ağlamaktadır.)

Çiftçi: Ne olur, intikamımı alın, intikamımı...

Ebu Ubeyde: Ne oldu sana?

Çiftçi: Anlatamam size. Çok iğrenç. Çok iğrenç...

Ebu Beşir: (Çiftçiye) Bırak, ben anlatayım.

Çiftçi: Anlat...

Ebu Beşir: Efendim, siz Şam'dan çekilince Bizans ordusu, geri döndü. Bizans Patriği, bu kardeşimizin arazisine el koydu. Yüz koyunu vardı. Patrik, her gün birini kesiyordu. Bir iş için kendisi şehre gidince kızı da kölesiyle birlikte patriğe bu konuda şikayetçi olmuş. Patrik de kızını zorla çadıra kapatıp tecavüz etmiş. Köle imdat diye bağırmaya başlamış; canından olmuş.

Topluluk: Allah, Allah! Ne kadar iğrenç! Bu ne büyük zulüm!..

Ebu Ubeyde: Bu patriğin hiç amiri yok mu?

Ebu Beşir: Var... Baş kumandan Bâhân.

Ebu Ubeyde: Keşke ona şikayet etseydiniz.

Çiftçi: Ona da şikayet ettim. Ama boşuna... Üzüldüğünü söyledi. Hepsi o kadar. Bu patrik ve yandaşları, kızdıkları zaman beni de öldürürler. Ben de korkup kaçtım.

Ebu Ubeyde: Lanet olsun. Haksızlığı önlemeleri gerekirken, kendileri zulüm ediyorlar. Hem de patrik olarak...

Ebu Beşir: Hama'da, Humus 'ta, Halep'te, girdikleri her yerde daha ne korkunç ve iğrenç işler yaptılar.

Ebu Ubeyde: Çiftçi kardeş, sen, herhalde bizim de vebalimiz olduğunu ima ediyorsun?...

Ebu Beşir: Evet, yüce kumandan, buralardan çekilip bizi bu zalimlere bırakmasaydınız, başımıza bunlar gelmezdi.

Muaz: Nasıl terk ettiniz bu insanları? Oysaki onlar, himayenize sığındılar. Vallahi ben, bu zulümden dolayı Yüce Allah'ın bizi sorumlu tutacağından korkuyorum. .

Amr: Ordu kumandanına itaat etmek gerekmeseydi ben de fethettiğimiz topraklardan çekilmeyi hiç düşünmezdim.

Ebu Ubeyde: Ordumuz, paramparçaydı. Herakliyus'un ordusuna karşı koyacak gücümüz var mıydı?

Muaz: Aynı şartlar altında farklı yerlerde Bizans ordusuyla çarpıştık. Hepsini de Allah'ın yardımıyla biz kazandık.

İbn-i Ebu Süfyan: Buraya kadar geldik. Artık dönüş olmaz.

Şurahbil: Bırakın bunları. Bizans ordusu, yaklaşıyor. Şu nehrin karşı tarafına da onlar konuşlanacaklar. Şimdi onlarla nasıl savaşaçağımızı tartışalım.

Ebu Ubeyde: Sen, bir şey demeyecek misin, ya Halit?

Halit: (Gelen iki kişiye sorar.) Başka şikayetiniz var mı?

Ebu Beşir: Yok efendim. Bizans ordusunun neler yaptığını bilin, kafi...

Halit: Dediklerinizi dikkate alacağız. Şimdi siz, gönül huzuru ile evinize gidin. (Yunus'a döner.) Yunus, sen bunları bu gece misafir et. (Yunus, onlarla birlikte çıkar.) Evet, görüyorsunuz; bu bölgenin insanları hep şikayetçiler... Düşmanla tekrar savaşmak zorundayız. Hanginiz bu savaşın sorumluluğunu üstlenir? Ya Muaz, ne dersin?

Muaz: Bu şehirleri, bu kaleleri boşaltıp geri çekildikten sonra... Hayır, asla...

Halit: Amr, ya sen?

Amr: Hayır, sonucuna katlanmaya cesaretim yok...

Halit: Sen ne dersin ey Ebu Süfyanoğlu?

İbn-i Ebu Süfyan: Senden daha layık olanı yok, ey Halit.

Halit: Şurahbil, sen ne düşünüyorsun?

Şurahbil: Hiçbir konuda seninle boy ölçüşmem ya Halit...

Halit: Öyleyse şunu iyi bilin ki bu sorumluluk, Allah huzurunda tamamıyla benim boynuma...Ne yapacağımı biliyorum. Ta Humus'ta iken hazırlamıştım planlarımı.

Ebu Ubeyde: Seninle beraberim ya Halit.

Halit: Sağ olasın ey Ebu Ubeyde... Öyleyse bugünden itibaren emir ve komutayı bana bırak.

Ebu Ubeyde: Kumandan sensin. İlk biat eden ben olayım.

(Tokalaşarak tebrik eder.) Emret; atının yularını tutayım.

Halit: Bundan böyle hep birlikte hareket edelim. Tek bir komuta altında, aynı cephede, düzenli bir ordu halinde düşmana karşı koyalım. Ufak bir ihtilafla harbi tehlikeye sokmak istemem. Harp sürerken ganimet sevdasına düşmenize izin vermem.

Ebu Ubeyde: Her şey, istediğin gibi olacak, ya Halit. Sen, şu anda komutanımsın. Biz de senin askerleriniz.

Halit: Herkese duyurulsun. Emir, komuta bende. Bundan böyle bana itaat edilecek.

Ebu Ubeyde: (Muhafız Dahhak İbn-i Kays'a seslenir.) Dahhak!

Dahhak: (Girer.) Buyurun efendim.

Ebu Ubeyde: Komutanlara haber ver. Bu savaşta başkumandan Halit b. Velit'tir. Herkes emirlerine uyacaklar.

Halit: Kendi görüşlerine uymasa da...

Ebu Ubeyde: Evet, görüşümüze uymasa da emrine uyulacak. Anladın mı Dahhak?

Dahhak: Evet, efendim. (Çıkar.)

Halit: Komutanlarım, şimdi tüm gerçeği bilmeniz gerekir. Herakliyus'un topladığı o kalabalık ordular, kalbimize korku saçtı. Bazen elde ettiğimiz şehirleri terk ederek çöldeki sınırlarımıza çekildik. Şimdi onlar, bizi Şam'dan uzaklaştırmak istiyorlar.

Ebu Ubeyde: Ben de bu kalabalık orduya karşı müminlerin emirinden yardım istedim, hem de çok acele...

Halit: İsabetli bir karar.

Muaz: Düşman ordusu ne kadar?

Halit: İki yüz elli, üç yüz bin kadar.

Muaz: Bir yerde toplanıp vurmak mı yoksa kuzeyde ve güneyde iki cephe açarak savaşmak mı daha iyi?

Halit: Bunu sonra tartışırız. Ama öldürücü darbe vurmak zorundayız. Komutanlarım, bugün İslam ordusu ne kadar az, düşman ordusu ne kadar kalaba demeyin. Zaferi asker kazanır, imkansız asker yok eder. Zafer, sayı çokluğuyla değil; iman, sabır ve sebatla kazanılacaktır..

Amr: Harp planın nedir?

Halit: Zamamı gelince göreceksiniz. Sabredin, şimdi birliklerinizin başına dönün. (Komutanlar, birer birer çıkarlar.)

Ebu Ubeyde: Ya Halit, bugün müminlerin emirine bir haberci gönderiyorum. Senin de bir mesajın var mı?.

Halit: Halife Ömer, endişeye kapılır mı, bilemem.

Ebu Ubeyde: Kastettiğim bu değil. Kuzeydeki şehirlerden geri çekilmemizden dolayı hakkımızda yanlış düşünebilir, demek istiyorum. Halife Ömer, müslümanları koruma konusunda çok titizdir.

Halit: Haklısın... Haberci nerede?

Ebu Ubeyde: (Seslenir.) Süfyan b. Avf, içeri gel.(Girer.)

Halit: Gel, yaklaş bana ya Süfyan.

Ebu Ueyde: Bir mektup vereceğim, onu müminlerin emirine götür. Halit b. Velit de bu savaşta cephenin durumunu anlatacak iyi dinle, müminlerin emirine aynen aktar.

Halit: Anlatacaklarımı sadece Halife Ömer'e söyleyeceksin.

Süfyan: Bana güven ya Halit. Gizli bir yoldan giderim, yolda kimseyle konuşmam.

Halit: Şu anda düşman ordusu nerede, biliyor musun?

Süfyan: Evet, çok yakında, Alan ve Harir vadileri arasında...

Halit: Benim planım şöyle: (Halit b. Velit elindeki kılıcıyla kumları çizerek planını anlatmaya başlarken ışıklar söner.)

TABLO II

(Alan ve Rikad vadileri arasındaki ovanın ağzında geniş bir meydan. Bir tarafı, Müslüman çadırlarına bakar. Karargah çadırında Halit b.Velit, Ebu Ubeyde, Amr ibn-i As ve Şurahbil oturmakta, kumandanlar ise emir beklemektedirler.)

Halit: Ganim oğlu İyad!

İyad: Emret komutanım.

Halit: Sen, 37. birliğin komutanısın.

İyad: Baş üstüne komutanım.

Halit: Aver Selami!

Aver: Emret komutanım.

Halit: Sen, 38. birliğin komutanısın.

Aver: Baş üstüne komutanım.

Halit: Kolağ Himyeri!

Kolağ: Emret komutanım.

Halit: Sen de 39. birliğin komutanısın.

Kolağ: Baş üstüne komutanım.

Halit: Abbas oğlu Fazıl!

Fazıl: Emret komutanım.

Halit: Allah'ın elçisi Hz. Muhammed (sav)'in amcasının oğlusun.
Kokusunu taşıyorsun. Sen de 40. bölüğün komutanısın.

Fazıl: Baş üstüne komutanım.

Halit: Arkadaşlar, böylelikle bütün birliklere komutan tayin etmiş oldum. Herkes, kendi birliğinden sorumludur. Şimdi herkes, birliklerinin başına gitsin. (Komutanları çıkarlar. Halit, kalan komutanlarıyla konuşmaya devam eder.) Biliyor musunuz, şu anda biz neredeyiz? Bizans nerede?... Bizans, şu nehirle şu gölün ve şu iki vadinin arasındaki ovada, tam bir kıskaç içindeler. Biz, bu vadinin içindeyiz. Kaçmak isteseler de kaçamazlar.

Amr: Nasıl düşmüşler bu kısıkaça?

Halit: Bu, savaş oyunu, ey Amr İbn-i As.

Amr: Allah, muvaffak etsin. Bundan sonra sana hiçbir konuda itiraz etmeyeceğim.

Halit: Öyleyse benimle beraber gelin. Bunu ancak hep beraber başarabiliriz. Haydin atlarınızın başına.

Ebu Ubeyde: Ya Halit, ben de sizinle gelmek istiyorum.

Halit: Ey Ebu Ubeyde, sen karargahta kalıp idari işleri organize edeceksin.

Ebu Ubeyde: Emrin baş üstüne ya Halit. (Halit ve arkadaşları çıkarlar. Ebu Ubeyde, kılıcını parlatmak, oklarını silmekle meşgul olur. Bu esnada Muaz b. Cebel, Romanos ve Bizans askeriyle birlikte girerler.)

Ebu Ubeyde: Muaz, yanındaki Romanos'u tanıyorum ama bu yabancı kim?

Muaz: Bu, Bizans kumandanı BAHAN'ın elçisi.

Ebu Ubeyde: Dilimizi biliyor mu?

Corc: (Yabancı şiveyle)Evet, bilirim.

Ebu Ubeyde: (Tokalaşmak üzere ayağa kalkar.) Hoş geldiniz.

Corc: Hoş bulduk.

Ebu Ubeyde: Adın?

Corc: Adım, Corc. Ben, Rum değilim, Ermeni'yim

Ebu Ubeyde: Oturmaz mısın?

Corc: Nereye?

Ebu Ubeyde: Buraya, benim yanıma.

Corc: Yoksa sen, komutan değil misin?

Romanos: Corc, sus... Ne yaptığını sanıyorsun?

Ebu Ubeyde: Bırak, aklına geleni sorsun. (Corc'a döner.) Evet, ben komutanım, Corc.

Corc: Ebu Ubeyde misin?

Ebu Ubeyde: Evet, Ebu Ubeyde'yim.

Corc: Komutan olarak daha güzel bir karargahın yok mu?

Ebu Ubeyde: Şu sıcakta, bu gölgelikten daha iyisi olamaz.

Corc: Şu kuru toprak... Halısı, sergisi, tezyinatı, hizmet eden kızlar, hiçbir şey yok... Böyle karargah mı olur?

Ebu Ubeyde: Corc, bizler, Allah'ın kullarıyız. Toprak üzerinde yürürüz, oraya otururuz. Orada yer içer, üzerinde yatarız. Bu yüzden hiçbir şeyimiz eksilmez.

Corc: Ama sen, komutansın. Buralara ancak köleler razı olur.

Ebu Ubeyde: Efendiyle uşak, komutanla er bizde eşittir. Hepsi de Allah'ın kuludur. Üstünlük, ancak Allah'a karşı sorumluluk duygusundaki samimiyet derecesine göredir.

Corc: Taht üzerine oturmak, altınıza halılar sermek, dininizde haram mı?

Ebu Ubeyde: Hayır... Bu nimetlerin hepsi de helal.

Corc: Öyleyse neden korkuyorsun?

Ebu Ubeyde: Benim, hiç halılarım, sergilerim olmadı..

Corc: Nasıl uyuyabiliyorsun?

Ebu Ubeyde: Atımın eyerine başımı korum, şu yamçımı da üzerime çekip uyurum.

Corc: Sen yoksul musun?

Ebu Ubeyde: Gerçek zengin, yalnız Allah'tır.

Corc: Halıların, divanların olsa, üzerinde oturur olmaz mıydın?

Ebu Ubeyde: Hayır... Müslümanlar topraktan başka yatak bulamazken ben halıya basıp divana uzanarak yatamam. Böyle bir densizliği, asla yapamam.

Corc: Ama sen, komutansın...

Ebu Ubeyde: Bu, onlardan üstün olmamı gerektirmez. (Corc, duyduklarından dehşete düşer, hayret içinde kalır.)

Muaz: Corc, lafa takılıp oturmadınız.

- Ebu Ubeyde:** (Ridasını çıkarıp yere serer.) Buyurun, oturalım.
- Corc:** (Mahcup olarak) Vallahi olmaz. Ben de sizin gibi yere otururum. (Ridayı kaldırıp Ebu Ubeyde'ye verir.)
- Ebu Ubeyde:** Allah'tan dilerim ki kalbine iman nasip etsin.
- Romanos:** Ey Ebu Ubeyde, zaten yanınıza onun için geldi. Müslüman olduğunu sizlere de duyurmak istedi.
- Ebu Ubeyde:** (Sevinerek) Allah'a şükür.
- Muaz:** Allah, dilediğine islamı nasip ediyor.
- Romanos:** (Kapıya bakarak) İşte Halit b. Velit de geliyor.
- Ebu Ubeyde:** Gel, Halit, gel...
- Halit:** Duyduğuma göre Bahan'ın elçisi gelmiş.
- Ebu Ubeyde:** Evet, geldi. Sana da bir müjdemiz var.
- Halit:** Ne müjdesi?
- Ebu Ubeyde:** Müslüman bile oldu.
- Halit:** Kim?
- Ebu Ubeyde:** (Corc'un dizine dokunur.) İşte Bahan'ın elçisi...
- Halit:** Önce tanışalım.
- Corc:** Adım, Corc.
- Halit:** Söyle bakalım, Bizans komutanı Bahan, seni niçin gönderdi? Müslümanlığını ilan etmen için mi?
- Corc:** (Gülümser.) Hayır efendim....Kalbimdekini bilseydi, beni derhal öldürürdü.
- Halit:** Öyleyse?...
- Corc:** Bahan, şu anı tahmin edemezdi. Ben, burada kalıp sizinle savaşmaya karar verdim. Geri dönmeyeceğim.
- Halit:** Bahan, sana güveniyor muydu?
- Corc:** Elbette. O da Hıristiyan, ben de. O da Ermeni, ben de...
- Halit:** Elbette bizimle savaşmanı isteriz. Ama önce sana birini sormak istiyorum. Şam'da birini...
- Corc:** Kimi?
- Halit:** Ebu Beşir'i tanıyor musun?
- Corc:** Evet, iyi tanırım. Ona yüz vermeyin. Yine gelebilir ama o, Bahan'ın casusudur.
- Muaz:** Bahan'ın casusu mu?
- Corc:** Evet.
- Muaz:** Şamlı bir çiftçiyle gelmişti. Çiftçi, Bizanslıların zulmünü anlattı. Hep dert yandı.
- Corc:** O çiftçinin kellesini kestiler.

Muaz: Ama niçin?

Corc: Size dert yandığı için, sizinle ilişki kurduğu için...

Muaz: Arkadaşı Ebu Beşir ne oldu?

Corc: Dedim ya, Ebu Beşir casustur, elbette kurtulur.

Muaz: Allah Allah... Demek casusmuş... Lanet olsun.

Halit: Bırakın lanet okumayı. Adam görevini yapmış.

Ebu Ubeyde: Casus olduğunu biliyor muydun?

Halit: En az seni bildiğim kadar ey Ebu Ubeyde.

Corc: (Konuşmaları, hayranlıkla izler. Halit'in eline tekrar sarılarak) Efendim, ne olur, sizinle kalmak, sizinle birlikte savaşmak istiyorum.

Halit: Bu isteğine çok sevindim ama hala bize söylemedin, Bahan ne mesaj gönderdi?

Ebu Ubeyde: Adettendir, elçi bir mesaj getirir. Bahan, mesaj veya mektup göndermedi mi?

Corc: (Mektubu çıkartıp Halit'e verir.) İşte mektubu.

Halit: Elçinin asli görevi, budur.

Corc: (Halit'e bakar.) Sanırım seni ilgilendiriyor.

Halit: Mektubun içeriğini biliyor musun?

Corc: Bahan, anlattı bana. Senin yaşlı bir atın, deriden yapılmış kırmızı bir eyerin varmış.

Halit: Evet, var.

Corc: Onları istiyor. İmparator Herakliyus'a zafer hediyesi olarak verecekmış...

Halit: Öyleyse sen, atı ve eyeri al, geri dön.

Muaz: (Herkes şaka yapıyor sanırlar.) Şaka mı ciddi mi?

Halit: Çok ciddiylim.

Muaz: Bu ne demek oluyor ya Halit? Adamın göz diktiklerini sen, kendi elinle gönderiyorsun.

Halit: Sabredin, onları geri alacağım, hem de savaşarak... (Corc'a döner.) Bahan'a söyle; Halit b. Velit diyor ki de, atı ve eyeri imparatora hediye etmek istiyorsan onları derhal gönderiyorum ama sen ey Bahan, onları imparatora sunacak kadar yaşayamayacaksın. Unutma dediklerimi. Aynen böyle söyle.

Corc: Aynen söylerim. Bahan'ın tehdidine en güzel cevap... Söylerim, hem de zevkle söylerim. (Işıklar söner.)

TABLO III

(Başkomutan Bahan'ın muhteşem çadırı ve Bizans karargahı. Bahan, yüksek bir tahta oturmuştur. Komutanları Cerir, Daranger, Cebele, Kanatiroğlu ve Corc çevresinde divan duruyorlar.)

Daranger: Sen, bu tuzağı fark etmiş miydin?

Kanatiroğlu: Sizi uyardım ya...

Daranger: Ama nedenini açıklamamıştın.

Kanatiroğlu: Ben size dememiş miydim; İslam ordusunun kuzeye çekilmesi, bir tuzaktır, hem de komutanları Halit'in bir tuzağıdır, diye.

Daranger: Ama böyle açıklamamıştın.

Kanatiroğlu: Evet, tuzağa düştük. Bir tarafımızda ırmak, diğer tarafımızda düşman... İki vadi arasında kapana kısıldık.

Cerir: Olan oldu. Tartışmanın yararı yok.

Bahan: Görüyorum ki kapana kısıldığımızı sanıyorsunuz. Zaferden ümit kesmiş gibisiniz. Önümüzde Rikad Vadisi var. Buradan kuzeye geçebiliriz. Arkamızda da Alan Vadisi var. Oradan da güneye doğru ilerleyeceğiz.

Kanatiroğlu: İslam kumandanı Halit, kuzey ve güneye süvari birlikleri gönderirse...

Daranger: Kaç atlısı var ki?... Hem kuzeye, hem de güneye atlı birliği nasıl gönderecek? Hangi atlı birlikle savaşacak?

Kanatiroğlu: Onlar, bu vadinin tek geçidini elinde tutuyorlar. Orada atlı birliğine ihtiyaçları yok.

Corc: Arkadaşlar, yavaş konuşun. Şahsen ben, korkuyorum; bu tartışmalarımızı da Halit'e ulaştırırlar.

Bahan: Corc, Halit'e bunu kim ulaştıracak ki?...

Corc: Casusları.

Bahan: Aramızda casus mu var?

Corc: Belki.

Bahan: Bildiğin var mı?

Corc: Belki.

Bahan: Kim?

Corc: Mesela Şamlı Ebu Beşir...

Cebele: Bilmeden konuşma Corc, Ebu Beşir bizim casusumuz.

Corc: O, bir Arap. Onlar adına çalışması mümkün değil mi?

Cebele: Bizler de Arap asıllıyız ama Bizans İmparatoru Herakliyyus'a içtenlikle bağlıyız. Alındım doğrusu.

Corc: Kimseyi itham etmek istemem. Ama ben de Bizanslı olduğum halde, ben dahil, kimseye garanti veremem.

Cebele: Öyleyse sen, samimi değilsin.

Corc: Söyleyin bana; bu Müslümanlar Rum mu, Ermeni mi?

Cebele: Bahan, Corc'un dediğini duydun mu?

Bahan: Yeter Corc. Şunu bilmelisin ki Komutan Cebele, imparatorumuzun güvenilir dostudur.

Corc: Efendim, ben, sadece Ebu Beşir'i suçladım.

Cebele: Ebu Beşir, benim adamlarımdan.

Bahan: Ebu Beşir'e de başkalarına da sataşmayı bırak.

Corc: Baş üstüne efendim. Bir daha Cebele'nin adamlarına sataşmayacağım. Hain olsalar da, casus olsalar da...

Cebele: Corc, oradan döneli epeyce değişti.

Bahan: Nasıl yani?

Cebele: Nasılını bilemem. Ama çok değişti.

Corc: Evet, değiştim. Çünkü çok şeyler öğrendim.

Cebele: Öyleyse dinimi asla değiştirmeyeceğimi de söyle. Ben, imparatorun gerçek dostuyum, ona asla ihanet etmem. Burası, atalarımızın toprakları. Yabancılara bırakmam.

Corc: Yabancı kim? Aynı dili konuştuğunuz insanlar mı, yoksa Bizans mı? Bizansla aranızda kan bağı mı var?

Cebele: Lanet olasınca, sen ne demek istiyorsun? Yoksa beni, imparatora ihanet etmekle mi suçluyorsun?

Corc: Hayır, hayır, asla... Ben de imparatorumuza hile ve ihanet yapılmamasını istiyorum. (Muhafız içeri girer.)

Bahan: Ne var yine?

Muhafız: Feramuz geldi, efendim, izin istiyor.

Topluluk: (Hep bir ağızdan) Feramuz!!...

Bahan: Vay be... Ne getirdi acaba? Bırak, girsin. (Muhafız çıkar, Feramuz girer. Feramuz, çok üzgündür.)

Feramuz: Özür dilerim, yüce komutan.

Bahan: Ne oldu? Bir felaket mi var? Niçin döndün?

Feramuz: Bize, yolda hücum ettiler.

Bahan: Kim?

Feramuz: Araplar.

Bahan: Araplar mı? Hangi Araplar?

- Cebele:** Araplar deme, biz de Arap'ız. Müslümanlar de...
- Corc:**....
- Cebele:** (Corc'la göz göze gelirler.) Evet, Müslümanlar de.
- Bahan:** (Feramuz'a) Size nasıl ulaştılar?
- Feramuz:** Onları, birden bire karşımızda bulduk.
- Bahan:** Karşımızda mı? Nereden gelmişler?
- Feramuz:** Bilmiyorum. Sanki yer yarıldı, onlar ortaya çıktılar.
- Bahan:** Askerlerin nerede?
- Feramuz:** Hepsini öldürdüler.
- Bahan:** Onların komutanıydın. Sadece sen mi kurtulabildin?
- Feramuz:** Hayır, efendim. Ben de kaçamadım. Yakaladıktan sonra beni sana gönderdiler.
- Bahan:** Niçin?
- Feramuz:** At ve eyerle geri dön, diye.
- Bahan:** Lanet olsun... Maksatları ne bunların?
- Feramuz:** Komutanları bana dedi ki; komutanınız Bahan'a söyle, at ve eyeri savaştan önce bize geri versin. Gözü kesiyorsa onları savaşıarak alsın.
- Bahan:** (Öfkeyle) Lanet olsun. Kıyamet kopacak bu savaşta, siz de göreceksiniz. (Corc'a seslenir.) Corc!
- Corc:** Evet efendim.
- Bahan:** Git, eyeri yak, atı öldür.
- Corc:** (Kararı yadırgar.) Niçin?
- Kanatıroğlu:** Öyle olmaz, efendim. Bu, hiç uygun değil.
- Bahan:** Sahibinin gözleri, onu bir daha göremesin.
- Kanatıroğlu:** Efendim, böylelikle onlar bize meydan okuyorlar. Eyeri yakmak, atı öldürmekle bir şey kazanamayız. Onlara harp meydanlarında gereken dersi vermeliyiz.
- Daranger:** Onlardan kurtulursunuz, efendim. Ferah olun.
- Kanatıroğlu:** Ama bu, Bizans için kıyamete kadar sürecek bir utanç lekesi olur.
- Daranger:** Onları savaşıarak geri alıp o lekeden de kurtuluruz.
- Kanatıroğlu:** Ey felaket tellalları, bırakın laf üretmeyi, bundan kurtuluş yolu nedir? Bana onu söyleyin.
- Bahan:** Cebele, sen ne dersin?
- Cebele:** Ben, Kanatıroğlu'nun görüşündeyim.
- Corc:** Çok isabetli bir görüş. Zira Araplar, ata düşkündür, onu asla öldürmezler.

Cebele: (Cevap vermeksizin uzun ve anlamlı bir şekilde bakar.)

Bahan: (Kısa bir sessizlikten sonra Feramuz'a döner.) Tek başına onları nasıl götüreceksin?

Feramuz: Yüce komutanım, yalnız değilim. Rikat vadisinden buraya kadar bana, bir İslam müfrezesi eşlik etti.

Daranger: Aslında seni takip ederek kuzey istikametine nasıl ulaşacaklarını öğrenmek istemişlerdir.

Feramuz: Bana pek öyle gelmiyor ama ne yapabildim ki?

Daranger: İsteklerini reddetseydin. Öldüreceklerini bilsen bile.

Kanatıroğlu: Bu İslam kumandanı, tam bir hareket serbestisine sahip. Atlarını isterse kuzeye, isterse güneye sevkeder.

Daranger: Bunu da keramet listene kat.

Kanatıroğlu: Sen de hezimet listene kat.

Bahan: (Öfkeyle çıkışır.) Saçmalıyorsunuz. Ben, çözüm arıyorum. Siz, birbirinizle tartışıyorsunuz. Böyle devam ederseniz çıkın huzurumdan. (Herkes susar. Derin bir sessizlik oluşur.) Feramuz, kaç atıyla hücum edilir?

Feramuz: Beş yüz atlı kadardılar.

Bahan: Beş yüz atlı mı?

Feramuz: Belki de daha fazla.

Bahan: Demek, beş yüz atlı...

Kanatıroğlu: Bunların hedefi, daha büyük olmalı...

Bahan: Ne olabilir?

Kanatıroğlu: Belki de bizim kuzeye kaçış yolumuzu kesmek istiyorlar. Böylece yardım kuvvetlerinin ve posta arabalarının gelişi engellenmiş olur.

Bahan: (Unuttuğu bir şeyi hatırlamış gibi sorar.) Feramuz, mektup nerede? Hani imparator hazretlerine yazdığım mektup var ya, o nerede?

Feramuz: Komutanım, düşmanın eline geçmesin diye yuttum.

Bahan: Aferim Feramuz. Öyleyse planımızı öğrenememişler.

Kanatıroğlu: Komutanım, bir teklifim var; derhal saldıralım.

Daranger: Bence onların saldırmalarını bekleyelim.

Kanatıroğlu: Kısaçapta olan biziz. Her geçer gün sayıları artıyor. Buna meydan vermeden biz saldıralım.

Bahan: Hayır, şu anda saldırıya geçmemiz gerekmez. Öncelikle onları arkadan kuşatacak süvari birliğine ihtiyacımız var. Cebele, bu iş için senin atlardan daha uygunu yok.

Cebele: Emredin, derhal sevk edeyim.

Bahan: Bekle, hava kararsın.

Cebele: İzin verin, emrinizi atlılarıma bildireyim. (Çıkar.)

Corc: Bu Arap'ı yalnız göndermeseniz iyi olur. Yanına biraz da Rum katın.

Kanatıroğlu: Corc, yoksa sen, Araplarla aramıza tefrika sokmak mı istiyorsun?

Corc: Soydaşlarıyla birleşip bize karşı bir cephe oluşturmalarından korkuyorum.

Kanatıroğlu: Müslümanların yanından döneli, hep böyle şeyler söylüyorsun. Bu ne hal?

Corc: Evet, daha önce tehlikeyi fark etmemiştim. Onları yakından tanıyınca gördüm ki Bizans sınırları içindeki Araplarla hiçbir anlaşmazlıkları yok...

Muhafız: (Girer.) Komutanım, Ebu Beşir geldi.

Bahan: Gelsin.(Ebu Beşir, girer.) Söyle bakalım, Ebu Beşir.

Ebu Beşir: Komutanım, düşman cephesinden gelyorum. Yeni haberlerim var. (Sağa sola endişeyle bakar.)

Bahan: Bildiklerini söyle, yabancı yok.

Ebu Beşir: Birkaç gün önce Medine'den iki bin asker daha yola çıkmış. Yakında gelir diye bekliyorlar.

Bahan: Daha başka?

Ebu Beşir: Halit b. Velit, atlılarını kırk bölüğe ayırdı. Onlara yeni komutanlar atadı.

Bahan: (Küçümseyerek) Kırk bölük mü?

Cerir: Her bölükte kaç at var?

Ebu Beşir: İki yüz kadar.

Bahan: Öyle mi?

Ebu Beşir: Evet, öyle.

Bahan: Biz de onlar gibi yapsak, dört yüz bölük olur.

Corc: Komutanım, bilesin ki süvarilerimizin altmış bini Arap.

Bahan: (Hiddetli bir çıkışla) Bizim Araplar...

Corc: Evet, bizim Araplar ama...

Bahan: Evet, Ebu Beşir, daha başka?

Ebu Beşir: Halit, günlerdir Şam'a doğru ilerliyor.

Feramuz: Yolda bize hücum edecek birliğe komuta eden o mu?

Ebu Beşir: Sen, onu hiç gördün mü?

Feramuz: Evet, gördüm.

Ebu Beşir: Şeklini tarif edebilir misin?

Feramuz: Beyaz benekli, doru bir ata binmiş. Başında siyah bir başlık var.

Ebu Beşir: Evet, işte o, Halit'in ta kendisi.

Bahan: Daha başka neler öğrendin?

Ebu Beşir: Hepsi bu kadar. (Bahan, geri çekilmesini ister, o da geri geri çıkar.)

Corc: Arkadaşlar, merak ettiğim bir şey var; bu casusunuz, Feramuz'a saldıran birlikten hiç söz etti mi?

Bahan: Lanet olasıca, yine ne karıştırıyorsun?

Corc: Komutanım, hakkımda ön yargılı olmayın. Bu adam, onların karargahına gitmedi mi?... Gittiyse o harekattan tam bir gün önce oraya varmadı mı?

Kanatıroğlu: Bu, bir şey ifade etmez.

Daranger: Niçin onu savunuyorsun?

Kanatıroğlu: Bence kesin delil olmadan kimseyi suçlayamayız.

Daranger: Bazen ipuçları da önemlidir.

Bahan: Yazıklar olsun size. Elimizde bir tek casusumuz var. Müslümanlar, ona güveniyorlar. Onu da kaybedecek olursak, şu aşamada bir yenisini bulamayız.

Daranger: Önce bir şeyi tespit etmemiz gerekir. Bu adam, bizim casusumuz mu, yoksa onların casusu mu?

Corc: Keşke bizim casusumuz olsaydı (!)

Bahan: (Şaşkınlıkla bakıp hiddetle çıkışır.) Lanet olsun size. Beni, temelli şüpheci hale getirdiniz. Çıkın şuradan. (Herkes kalkar, çıkmaya başlarlar.) Kanatıroğlu, sen kal. (Bahan, Kanatıroğlu ile baş başa kalırlar.) Hepsini duydun. Ne dersin?

Kanatıroğlu: Gerçek düşüncemi söyleyeyim mi?

Bahan: Evet.

Kanatıroğlu: Ama kızma.

Bahan: Neden kızayım ki?...

Kanatıroğlu: Ebu Beşir'den değil, Corc'tan şüpheleniyorum.

Bahan: Corc'tan mı?

Kanatıroğlu: Evet, bence o, Müslümanlar adına çalışıyor. Oraya gidince değişti.

Bahan: (Öfkeyle) Hadi be... İftira bu. Sen, bizim gibi Ermenileri kıskanıyorsun.

Kanatıroğlu: Bilakis siz, biz Bizanslıları kıskanıyorsunuz. Biz, imparatorun soyundanız. Hepinizin efendisiyiz.

Bahan: Defol, ık huzurumdan.

Kanatıroğlu: Zaten sana ihtiyacım yok. (ıkar. Bahan, fkeli öfkeli dolaşırken perde kapanır.)

İKİNCİ PERDE

TABLO I

(Alan ve Rikad vadileri arasında kalan ovanın en dar geçidi. Manzarada kumandanların çadırları görülür. Geriye doğru bir tarafta kadın ve çocukların coşkulu şenliği, diğer tarafta savaş alanına doğru uzanan ordu ve ova yer alır.

Perde açıldığında Halit b. Velit ortada gezinirken arkasında arkadaşları Amr b. As, İbn-i Ebu Süfyan, Said İbn-i Zeyd, Şurahbil İbn-i Hasene, Ebu Ubeyde ve Muaz İbn-i Cebel yer almaktadır.)

Halit: Herkes, düşüncesi söylesin. Sizi dinliyorum.

Amr: Sağ kanat için bana on bölük ayırmıştınız. Ama ancak dört bölük kalmış.

İbn-i Ebu Süfyan: Benim komutamda, sol tarafta da durum aynı.

Halit: Onları emrinize verdim. İhtiyaca göre kuzey veya güney cephesinde savaşacaklar.

Amr: Keşke iki kanadı olduğu gibi bıraksaydın da merkezden alsaydın.

Halit: Ebu Ubeyde, bunu sen cevapla. Senden de on iki bölük almıştım.

İbn-i Ebu Süfyan ve Amr: On iki bölük mü?

Ebu Ubeyde: Evet, bende de kala kala sekiz bölük kaldı.

Amr: (Eliyle işaret ederek) Ama savaş, şurada olacak değil.

Halit: Arka taraftan gelecek saldırıyı, oradaki birliklerimiz önlerlerse biz, bu savaşı kazanabiliriz.

Amr: Onun için mi buraya yirmi dört bölük ayırdın?

Halit: İmkan olsaydı daha çok ayırırdım.

Amr: Ey Halit, vallahi bu kadarı fazla.

Halit: Amr, haddini bil. Sen de biat etmedin mi? Bana hiçbir konuda karşı çıkmayacağına söz vermedin mi?

Amr: Öyleyse planını söyle ki hepimizin akli kanaat getirsin.

Halit: Amr, keşke bunları önce sorsaydın. Biliyorsunuz, şu anda Bizans ordusunu şu ovada kıstırdık.

Topluluk: Evet.

Halit: Bu kuşatma, bu haliyle yeterli değil. Kuzey ve güney geçitlerini iyi kapatmalıyız.

İbn-i Ebu Süfyan: Ya Halit, bu iki yönden takviye gelmesinden mi endişe ediyorsun?

Halit: Hayır, kaçmalarından endişe ediyorum.

İbn-i Ebu Süfyan: Kaçmalarından mı?

Halit: Evet, korku ve panik başlayınca karşılarında atlılarımızı bulacaklar. Gidecekleri hiçbir yer kalmayınca sadece şu geçitten kaçmaya çalışacaklar.

Amr: Çok güzel... Ama yine de burada yirmi dört bölük çok fazla, ya Halit.

Halit: Az bile, ya Amr... Onlar bizi, altmış bin süvariye karşı koruyacaklar.

Amr: Diyordum ki onlar da burada, şu alanda savaşıyorlar...

Halit: Bizans kumandanı Bahan da tuzağa düştüğünü anlamış. Bu geçidi pekittiğimizi öğrenince telaşa kapılmış. Bizi buradan söküp atabilmek için hafif süvari birlikleriyle arkadan çevirmeye çalışıyor.

Amr: Niçin yapmadı öyleyse?

Halit: Her tedbiri almak zorundayız. Başka sorusu olan var mı?

Topluluk: Yok.

Halit: Öyleyse herkes görevinin başına. Allah, yardımcınız olsun. (Zaten açık olan kapıya doğru bakar. Kumandanlar gitmeye yöneldikleri sırada nal sesleri duyulmaya başlayınca tekrar seslenir.) Bekleyin biraz. Bir atlı geliyor bu tarafa doğru. Evet, Corc geliyor.

Ebu Ubeyde: Gerçekten de Corc...

İbn-i Ebu Süfyan: Güvenmiyor musunuz? (Nal sesleri sona erince Corc içeri girer.)

Corc: Selam size.

Topluluk: Ve aleykümüsselam.

Corc: Bahan'ın elçisiyim. Mektubum var. (İçeridekileri gözden geçirir. Biraz tereddütten sonra) Takdim edebilir miyim?

Halit: Elbette... Çekinme, burada sakınacak kimse yok.

Corc: (Dostça bir eda ile) Bahan, çok sıkıntılı. Cebele komutasındaki atlı birlikleri kuzeyde ve güneyde bozguna uğradı. Bahan, bu birliklere çok güveniyordu. Onların

hezimetinden sonra iyice morali bozuldu. Cebele de ortalıkta yok. Bilemiyoruz; ölü mü, diri mi?...

Ebu Ubeyde: Şükürler olsun Rabbim. Bu büyük müjde Corc, çok büyük...

Corc: Bahan, iyice inandı ki bu çemberi yaramazsa, tüm askerleri imha olacak. Onun için beni elçi gönderdi. Size barış teklif ediyor. Bizans ordusu, bu vadiden çekilmeyi kabul ediyor. Bahan, ordusuyla birlikte Antakya ve Anadolu'ya doğru çekilecek. Hama, Humus, Şam dahil, işgal ettiği tüm şehirleri size bırakacak. Teklifi böyle...

Halit: (Şaka yollu sorar.) Ne dersin; kabul edelim mi?

Corc: Pekala benim İslamlığım ne olacak?

Halit: (Tebessümle) Onu düşünme sen. Ama ben merak ediyorum; anlaştığımız şeyi uygulayabildin mi?

Corc: Uyguladım. Hem de onları birbirine düşürdüm. Rumlarla Arapların, Rumlarla Ermenilerin arasını açtım.

Halit: Aferim Corc. Sen, bir alay askerden daha çok iş başardın.

Corc: Teşekkür ederim, komutanım.

Halit: Sen, yine Bahan'a dön. Ona de ki: Tüm ordun, avucumuzun içinde. Sen, bize barış mı teklif ediyorsun? Sen, git de başkasını aldat... Aynen böyle de.

Corc: Öyleyse hazırlanın. Bahan, çemberi kırmaya çalışacak. Şiddetli bir saldırı başlatacak. (Tokalaşıp ayrılmak ister.)

Halit: Güle güle. Yakında görüşmek üzere. (Corc çıkar.)

Amr: Allah, işini rast getirsin ya Halit.

Şurahbil: (Üzülerek) Orada birliklerimiz, düşmanla savaşıyormuş. Biz de seni suçluyorduk; oraya onları niye gönderdin diye.

Muaz: Sen, Resulullah'ın dediği gibi, gerçekten de Allah'ın kılıcısın.

Ebu Ubeyde: (Sevinç ve gururla kucaklar.) Aferim ya Halit.

Halit: (Nezaketle karşılık verir.) Ey Ebu Ubeyde, sen bu ümmetin eminisin. Sizler de Resulullah'ın arkadaşlarısınız. Ben, bütün bunlarla Uhut'taki hatamı affettirmek istiyorum. (Gözleri yaşarır, ağlamaya başlar.)

Ebu Ubeyde: Sen, gönlünü ferah tut. İslam, geçmişi örter.

Halit: Evet ama Uhut gününü hatırladıkça nutkum duruyor, tüylerim ürperiyor. (Gözyaşlarını siler.) Haydi arkadaşlar, Bahan saldırmadan hareketi biz başlatalım.

Ebu Ubeyde ve arkadaşları: Baş üstüne.(Çıkarlar.)

Halit: (Ufka bakar. İkrime'yi çağırır.) İkrime!

İkrime: (İçeri girer.) Buyurun efendim.

Halit: Gelen var galiba. Bak bakalım, kim o?

İkrime: (Kapı tarafına bakar.) Ben, kimseyi göremiyorum.

Halit: Bizans cephesinden geliyor.

İkrime: Kim acaba?

Halit: Gözlerim yanılmıyorsa Ebu Beşir. Evet, o...

Ebu Beşir: (Kulisten) Ey Müslümanlar, ölümü tatmak isteyen varsa çıksın ortaya. Düello yapalım.

1.ses: Bırakın beni, ben çıkayım.

2.ses: Ya Meysere, sen çok yaşlısın.

3.ses: İzin ver, ben halledeyim.

2.ses: Sen, daha çocuksun ya Amr.

4.ses: Bırakın öyleyse ben çıkayım.

2.ses: Sen kimsin?

4.ses: Ben, Abdullah oğlu Haris.

2.ses: Tamam ama yavaş ol.

4.ses: Neden?

1.ses: Sen daha önce hiç düello yaptın mı?

4.ses: Hayır.

2.ses: Öyleyse sen dur, başkası çıksın.

Kays: (İçeri girer, Halit'in önünde durur.) Ya Halit, iş uzuyor. Bir şeyler yap...

Halit: Evet, Kays, sen daha önce birkaç düello yapmıştın. Sen, hallet bu işi.

Ebu Beşir: (Uzaktan sesi gelir.) Çok uzattınız. Düellodan korkunuz herhalde.

Halit: (Kulise seslenir.) Kaçma, sana bir er gönderiyorum.

Kays: (Çıkar. Kulisten seslenir: *Al kafir... Allah aşkına, ya Allah... Kulisten çığlık sesi gelir. Ebu Beşir yaralı olarak kurtulur. Yine kurtuldu kafir.*)

İkrime: (Kulisten) Allah'a şükür, gebertti onu. Kays gebertti.

Halit: (Ellerini semaya açarak) Rabim, ne kadar yücesin.

Müslümanlar: (Kulisten) Allahü Ekber, Allahü Ekber...

Halit: (Yüksek sesle) Ey Müslümanlar, bundan sonra tek hedefimiz, zafer....

İkrime: (İçeri girer.) Ya Halit, hücum ediyorlar.

Halit: Din kardeşlerim, Bizans ordusu hücumla geçti. Çemberi yarmak istiyorlar. Direnin, yerinizden asla ayrılmayın. (Kulisten savaş çığlıkları, kılıç şakırtıları, at sesleri duyulur.)

İkrime: Savaş, hızla yayılıyor. Keşke ben de savaşsam ya Halit.

Halit: Aklını başına al, ya İkrime. Sen, zaten savaştasın. Düşmanın asıl hedefi, burası...

Darrar: (Kulisten sesi gelir.) Ya Halit!

Halit: Ne oldu, ya Darrar?

Darrar: Sağ kanadımıza şiddetli bir saldırı var.

Halit: Sen, Amr ibn-i As'a git. Sağ kanadı takviye etsin. Sol kanadı biz savunuruz. (Seslenir.) Hübeyra oğlu Kays!

Ses: Emret komutanım.

Halit: Sen, Daranger'i takip et, onu hallet.

Ses (Kays): İnşallah komutanım.

Ses: Ya Halit!

Halit: Söyle Dahhak, seni dinliyorum.

Ses (Dahhak): Sol kanat dağıldı. İstihkam bölüğü ve sancaktar, yerinden ayrılmadılar. Bizans askerleri bastırıyor.

Halit: Başlığına dikkat et ya Dahhak. İkrime, sen burada kal, ben çıkıyorum. (Yalın kılıç çıkar. İkrime'nin oğlu Amr girer.)

Amr: Baba, bak bak... Kaçanlar tepeye doğru koşuyorlar. Peşlerinde düşman askerleri...

İkrime: Haydi oğlum, sen şu taraftan kuş gibi uç, kadınları ve çocukları kurtar.

Amr: Şimşek gibi giderim, sen merak etme babacığım. (Çıkar.)

Ses: Halit!

İkrime: Söyle Darrar.

Ses (Darrar): Halit nerede?

İkrime: Cepheye, sol kanadın yardımına gitti. Yerine beni bıraktı. Diyeceğini bana de.

Ses: Sağ kanat, bastırdı. Düşmandan hiç kurtulan olmadı.

İkrime: Allah'a şükür... Rabbim bin şükür. Bu müjdeyi Halit'e de ulaştır.

Ses: Derhal efendim. (Dışarıda sesler devam eder. İkrime,

sahnedeki ufku gözetleyerek dolaşır. Bu esnada Halit b. Velit girer.)

İkrime: Hayrola ya Halit!

Halit: Sol kanadın tehlikesi de geçti. Askerlerimiz, saflarına döndüler. Ben, Kanatıroğlu'na yaklaşmak istedim ama yapamadım. (Bu esnada İkrime oğlu Amr, yaralı olarak içeri girer.) Amr, ne oldu sana? Yaralandın mı?

İkrime: (Oğlunun kolundaki yaraya bakar.) Basit bir yara... Sen, söyle bakalım, kadınlar kurtuldu mu?

Amr: Kadınlarımız da kılıç salladılar, taş ve ok attılar. Otuz kadar Bizans askerini, onlar geberttiler.

Halit: Sen de öldürdün mü?

Amr: Evet, birini öldürdüm, ikisini de yaraladım. Diğerleri kaçtılar.

Ses: Ey Halit, ey Halit!

Amr: Bu, Ebu Haşim'in sesi.

Halit: Seni dinliyorum, ey Ebu Haşim. Gel görüşelim.

İkrime: (Kapıyı açar.) İçeri gel Ebu Haşim.

Ebu Haşim: (Sağ gözü sargılı olarak girer.) Bunun için geldim, ya Halit. Benim gibi pek çok yaralı var. Çoğu da ok isabetinden. Buna bir çare bulmanız için geldim.

Halit: Gözünü kim sargıladı?

Ebu Haşim: Kız kardeşim Hind sardı. Zaten kadınlarımız, gönüllü olarak yaralıları tedavi ediyorlar. Ama çok yaralı var.

Halit: Şöyle otur, istirahat et biraz.

İkrime: Sancın kesilinceye kadar bari dinlen.

Ebu Haşim: Yarın dinlenirim. Şu anda gerekeni söyledim. Gitmeliyim. (Hızla çıkar.)

Halit: Dahhak!

Ses: Emret komutanım.

Halit: Komutanlara git, haber ver. Derhal burada toplansınlar. Onlarla durum müzakeresi yapacağız.

Ses: Baş üstüne komutanım.

Ses: (Çok uzaktan duyulur.) Allah'ım, bizlere zafer nasip et... Ey Ehl-i İslam, dayanın, sabredin, vurun. Allah aşkına vurun. Zafer, müminlerin olacaktır, buna inanın, buna inanın... (Işıklar söner.)

TABLO II

(Halit b. Velit çadırında namazını bitirip dua ederken ışıklar yanar.)

Corc: (Seslenir.) Ya Halit!

Halit: Kimsin?

Corc: Benim, Corc.

Halit: İçeri gel.

Corc: (Girer, Halit'le kucaklaşır.) Olgunlaştırdım ya Halit, yakında meyvesini toplarız.

Halit: Okçuları mı?

Corc: Gerçekten de onlar en büyük engel. Onlara, canlarını Allah yoluna adanmış bir manga asker göndersen de şu tepeye şiddetli bir hücum yapsalar...

Halit: Ben de aynen öyle yapıyorum. (Seslenir.) Dahhak!

Dahhak: (İçeri girer.) Evet, efendim.

Halit: Sağ kanat komutanı Amr İbn-i As'a git. Geniş çaplı saldırı başlatsın. Sol kanat bastırırken sağ kanat ağır ağır geri çekilsin. Bu durumda merkezdeki düşman birlikleri, okçuların desteğindeki tepeden uzaklaşmaya başlayacaklardır. Anladın mı?

Dahhak: Evet, anladım komutanım.

Halit: Ebu Ubeyde'ye de söyle, yerine Muaz b. Cebel'i bırakıp buraya gelsin. Haydi, durma...

Dahhak: Baş üstüne komutanım. (Çıkar.)

Corc: Yoksa İkrime'nin bölüğünü bunun için mi gönderdin?

Halit: Evet.

Corc: Hayret doğrusu. Acayip harp planı yapıyorsun ya Halit. Seni gördüğüm zaman bana ne hatırlatıyor, biliyor musun?

Halit: (Gülerek) Ne?

Corc: Ares'i hatırlıyorum.

Halit: Ares de ne?

Corc: Savaş tanrısı.

Halit: (Azarlarcasına) Yazıklar olsun sana Corc. Bu nasıl Müslümanlık? Halbuki sen, Yüce Allah'tan başka tanrı olmadığına inandığını söylüyorsun!...

Corc: Galiba yanlış anlaşıldı. Bu, eski bir Yunan efsanesi...

Hıristiyanlıktan da önce Bizanslılar, çeşitli tanrılara inanırlardı. Bu da onlardan biri.

Halit: Eski bir efsane de olsa bize böyle şeyler yakışmaz.

Corc: Özür dilerim. (Bu esnada Zübeyir, içeri girer. İki omzundan yaralanmıştır.)

Halit: Ne oldu Zübeyir?

Zübeyir: Düşman saflarını yardıım. Öbür yoldan geri döndüm. Sadece iki yara aldım; biri şurada, biri de şurada... Ne olur, bu durumu Esmâ'ya haber verin.

Halit: Esmâ'yı beklemeye ne lüzum var. Yararı biz saralım. (Yarasını sararken konuşmalar sürer.) Avvam oğlu Abdurrahman ne yaptı?

Zübeyir: Cenab-ı Hak, ona şehadet nasip etti. Kısmet...

Halit: Üzülme Ya Zübeyir! Sana çok ihtiyacımız var. Ee... Darrar ne oldu?

Zübeyir: Beraber döndük. Hiçbir yarası yırtığı yok. (Bu esnada kulisteki seslerden İkrime ve arkadaşlarının döndüğü anlaşılır.)

İkrime: (Sesi) Ya Halit, bana dört yüz kişi katıldı.

Zübeyir: Niçin?

Halit: Okçu tepesine intihar saldırısı için...

Zübeyir: Öyleyse bırakın beni. (Sargının tamamlanmasını beklemez.) Ya İkrime, ben de geliyorum.

Halit: Ya Zübeyir, yaralarından hala kan akıyor... Bu vaziyette gidemezsin.

Zübeyir: Keşke bu, şehit kanı olsaydı.... (Ağlar.)

Halit: Ya Zübeyir, senden çok önemli bir isteğim var.

Zübeyir: Nedir ya Halit?

Halit: Burası, düşmanın asıl hedefi. Sen, burayı koru.

Zübeyir: Başkası korusun.

Halit: Senden başkasına güvenemiyorum.

Zübeyir: Sana karşı boynum eğiri. Ama...

Halit: (Alnından öper.) İnşallah, Rabbim, bize zafer nasip eder. (İkrime ve Haris içeri girerler. Halit, onlarla kucaklaşır.) Allah'a şükür, sağ salım döndünüz.

Haris: Keşke Allah yolunda şehit olsaydım.

İkrime: Ben de çok arzuladım ama henüz nasip olmadı.

Halit: Siz, Allah yoluna baş koydunuz. Kelleyi koltuğa alıp

yola çıktınız. Bu da az bir şey değil.

Haris: Bir şey hatırıma geldi yine. Hatırladıkça üzülüyorum.

Zübeyir: Niçin ya Haris? Canab-ı Hak, senin Uhut savaşında kafir olarak ölmeni istemedi. Sana bu günleri nasip etti. Allah yolunda savaşman için bir fırsat verdi.

Haris: Çok haklısın. Bu da bir nimet...

İkrime: Ben, gidiyorum ya Halit.

Halit: Allah, yolunu açık etsin.

Corc: Biraz bekle ya İkrime. (Zübeyir'e döner.) Sen, Resulullah'ın arkadaşı ve dostusun. Bana bir şeyler söyle. Ne de olsa yeni müslümanım. Kıyamet günü sizinle beraber olamamaktan korkuyorum.

Zübeyir: Korkma, ey dost. Bizde şehitlik mertebesi vardır. Eğer o mertebeye erişirsen her arzuna kavuşursun.

Corc: Yani şehit olursam cennete girebilir miyim?

Zübeyir: Elbette.

Corc: Bunu Resulullah'tan mı duydun?

Zübeyir: Evet.

Corc: (Sevinçle sıçrar.) Haydi ya İkrime, ben de seninle birlikte Allah yolunda ölmeye geliyorum. (Sevinçle İkrime'nin elinden tutar.) Ya Halit, cennete buluşuruz. (İkrime, Corc, Haris birlikte çıkarlar. Peşlerinden İkrime'nin oğlu Amr da çıkar.)

Halit: Sen nereye Amr?

Amr: Cihada, Allah yolunda savaşa...

Halit: Allah, yolunuzu açık etsin. (Amr çıkar, Ebu Ubeyde girer.) Hoş geldin Ebu Ubeyde.

Ebu Ubeyde: Ya Halit, beni niçin çağırdın?

Halit: Zübeyir ile birlikte burayı beklemen için. Buradaki nöbetimi devralman için...

Ebu Ubeyde: Ya sen?

Halit: Savaş kızışıyor. Düşman atları saflarımıza dalıyor., Müslümanları ezip ilerliyorlar. Ben de onların atlarını sürüp çıkartacağım. Atları birbirine katacağım. Buraya yaklaşınca yolu açın.

Ebu Ubeyde: Bu geçitten çıksınlar mı?

Halit: Evet... Sonra tekrar kapatın, başka kimseyi salmayın.

Zübeyir: Neden?

Halit: Nedenini açıklayacak kadar vaktim yok.

Ses: Ya Halit! (Kays, gözü sarılı olarak içeri girer.)

Halit: Kays, Hübeyre oğlu Kays... Neredeydin? Seni çağırtmak istedim ama seni bulamadılar.

Kays: Yaramı tedavi ediyordum.

Halit: Vay... Senin de mi gözüne isabet etti?

Kays: Evet, şu lanet olası tepeden.

Halit: Keşke biz tedavi etseydik.

Kays: Sana dönmeye söz vermiştim ama Daranger'i öldürdükten sonra....

Halit: Öldürdün mü?

Kays: Evet... Yeni yaralanmışım ama onu izlemeyi bırakmadım. Beni defalarca atlattıysa da sonunda enseledim.

Topluluk: Allah'a şükür....

Halit: Sen, Yemen'in en iyi süvarisisin.

Abdurrahman: (İçeri girer.) Ya Halit!

Halit: Görevini yerine getirebildin mi?

Abdurrahman: Allah'a şükür, Kanatıroğlu denen kefareyi geberttim.

Topluluk: Allah'ım, çok şükür...

Halit: Tebrik ederim. Şimdi dile benden ne dilersen.

Abdurrahman: Ben, Allah rızası için savaştım. Ne yaptıysam Allah için yaptım.

Halit: Ebu Ubeyde, sen, Şam'a girecek öncü birliğin listesine Abdurrahman'ı da kat. Öncü birlik komutanına da haber ver. Bize dua edin, bize dua edin... (Kılıcını, kalkanını alır. Zırhını giyer.) Kays, haydi.. Sen de Abdurrahman... Hakkınızı helal edin dostlarım. (Kays ve Abdurrahman, birlikte çıkarlar.)

Zübeyir: Ufukta toz duman birbirine karıştı. Kasırğa geliyor.

Ebu Ubeyde: (Ellerini açarak) Allah'ım, sen bize yardım et. Düşmanlarını sen kahreyle Ya Rabbi...

Zübeyir: Kasırğa şiddetlendi. Toz, toprak, çalı, diken ne bulduysa, önüne katmış getiriyor. Allah'ım, onları, Hendek Savaşı'ndaki kasırğa gibi, onlar için bir musibet kıl. Ya Rabbi, sen, her şeye kâdirsin. (Işıklar söner.)

TABLO III

(Ekodan gök gürültüsü, şimşek, yıldırım ve kasırğa sesleri verilirken sahnenin ışıkları da seslere uygun olarak ayarlanır. Bu arada savaş, bütün şiddetiyle devam eder. At sesleri, çığlıklar, tekbirler, şehadet getirmeler iç içedir.. Bu esnada sahnede genellikle loş bir ışık vardır. Halit sağa sola koşuşur. Çevreyi izler. Zaman zaman komutanlara talimatlar verir.)

Halit: Geçittekiler!.. Düşman atları geliyor, yol açın...(Kulisten atların geçiş sesleri gelir.)

Halit: Hubeyb, çabuk, atlılarınla onların peşine düş, onları takip et...(Yine at sesleri gelir.)

Halit: Şimdi geri dönün. Geçidi kapatın. Düşmana geçit vermeyin artık. Ka'ka'!... Kays!.. Fadıl!. Meysere!..Rafî!... Haydin, toptan saldırın. Ben de beraber... (Yine at ve kılıç sesleri)

Halit: Ey müslümanlar, size müjdelerim var. Bizans komutanları bir bir öldürüldü. Daranger, Kanatıroğlu, Gergios... hepsi öldürüldü. Sıra Bahan'da. Onu öldürecek mücahide Allah yardım etsen. (Kasırğa sesi devam eder.)

İkrime: (Kulisten) Ya Halit!.. Ya Halit!..

Halit: İkrime!...

İkrime: Müjde ya Halit, Bizans okçuları temizlendi. Hepsi, evet hepsi geberdiler.

Halit: İkrime, sen neredesin?

İkrime: Ben iyiyim. Beni düşünme.

Halit: Kardeşlerim, dindaşlarım, sabır ve direniş büyük şereftir. Gevşeklik zillettir. Direnin, zafere ulaşacaksınız. (Yine kasırğa sesi)

Ses: Müslümanlar, size sesleniyorum, beni dinleyin. Kumandanınız Halit b. Velit öldü. Gelin de cenazesini kaldırın.

Ka'ka': (Sahneye girer.) Müslümanlar, inanmayın o mel'una. Beni dinleyin. Ben, Amr oğlu Ka'Ka'yım. İnanmayın o yalanlara. Bu, bir Bizans oyunu.... Halit b. Velit burada. Şimdi size seslenecek. Dinleyin onu. Kulaklarınızla duyun sesini... (Çıkar.)

Halit: Ey ehl-i İslam, ben Halit b. Velit... Size sesleniyorum. Ben hayattayım. Ben hayattayım... Cenab-ı Hak, beni

düşmanlarının başına bela olarak bıraktı. Ben ölsem bile, zafere ulaşacaksınız, bundan emin olun.

Ses: Ey Müslümanlar, ben Umeyre oğlu Rafi'yim. Müjdeler olsun size; o yalancıyı buldum. O, Bizans casusu Ebu Beşir imiş.

Halit: Nerde o şimdi?

Rafi: (Kulisten) Bırakır mıyım hiç? Kellesini uçurdum. (Yine rüzgar sesleri.)

Halit: Ey ehl-i İslam, artık düşmanın gücü tükendi. Savaşacak dermanı kalmadı. Bu, son çırpınışları. Yine de siz gevşemeyin, savaşa devam edin. Ama kadınlara, çocuklara, yaşlılara saldırmayın. Mabetlere sığınan keşişlere, rahiplere dokunmayın. Şiddetten sakının. Allah, bizlere zafer nasip edecek. Bu, islamın zaferi olacak. Ağır ağır, emin adımlarla zafere gidiyoruz. Bir gün tarih yazacak, Yermuk Savaşçılarını... Tarih yazacak Yermuk Destanını, islamın zaferini... Müjdeler olsun, hey...

(Perde kapanır.)

ENDÜLÜS FATİHİ

TARIK

PİYES

Üç Perde

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

- 1. Tarık b. Ziyad**
- 2. Musa b. Nusayr**
- 3. Culyanus (Müslim)**
- 4. Abdullah**
- 5. Abdulaziz**
- 6. Mugis**
- 7. Zeyd b. Kessadi**
- 8. Nöbetçi- kumandan**
- 9. Tarif**
- 10. Haberci I**
- 11. Haberci II**
- 12. Asker I**
- 13 Asker II**
- 14 Asker III**
- 15. Kral Rodrik**
- 16. General Alfonson**
- 17. General Karlos Pedro**
- 18. Kont Prado**
- 19. Muhabere subayı**
- 20. Saray muhafızı**
- 21. İspanyol subayı**
- 22. Yaver**
- 23. Haham**

BİRİNCİ PERDE

TABLO I

(Musa b. Nusayr'ın evinin bir odası. Odanın iki tarafında üzeri kilimle örtülü sedirler, duvarda post seccade, yerde kilim serili. Musa b. Nusayr, oğullarıyla beraber yemek yiyorlar. Önlerinde bir kap yemek, çavdar ekmeği, ayran vs. bulunmaktadır.)

Musa: (Yemeklerini bitirmek üzereler.) Yeyin evladım, yeyin de Allah'a şükredin, hem de çok şükredin...

Abdullah: (Yemeğe devam ederken) Baba, bunlar, çok büyük, çok lüks bir yemek değil ki... Olanı işte. Çavdar ekmeğiyle bir kap yemek... Halbuki sen, koskoca Kuzey Afrika valisisin. Mısır'dan Atlas Okyanusu'na kadar hükmediyorsun. Bu bölgede Halife Velid'in vekilisin. Aslında daha güzel şeyler yiyebilirdik.

Musa: Yiyebilirdik... Ama bir de bize bu günleri emanet eden Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'in hayatına bakın. O, bu kadar bile yemezdi.

Abdullah: Ama ben, yemeğin başına oturunca açlıktan çıkmış gibi yiyorum.

Musa: Halbuki yemek, ağır ağır yenir. (Bardağı uzatır) Abdullah, şunu dolduruver.

Abdullah: Peki babacığım. (Testiden bardağı doldurur.)

Musa: (Suyu içer.) Elhamdülillah. Ya Rabbi, çok şükür verdiğin nimetlere...

Abdullah: Elhamdülillah, ben de doydum.

Abdülaziz: (Tabağı sıyırır.) Ben de iyi yedim, elhamdülillah. Kaldırayım mı sofrayı?

Musa: Sünnetlediysen kaldır. (Abdülaziz, sofrayı toparlarken babası kalkıp sedire oturur.) Haydi oğlum Abdullah, sen de bir kahve yap.

Abdullah: Kahve yok ki...

Musa: Hiç mi kalmadı?

Abdullah: Az bir şey vardı. Onu da Culyanus için pişirdim.

Musa: Haklısın, şimdi hatırladım.

Abdülaziz: (Sofrayı toparlarken söze karışır.) Sahi, baba, o adam bugünlerde gelecekti, daha gelmedi.

Musa: Gelir, gelir... O adamda bir hırs var. Gelir o. Niyeti açık; Endülüs'ten Kral Rodrik'i yok etmek. Bütün niyeti, bu. Ama biz, onun hırsını tatmin için bir araç olacak değiliz, olamayız.

Abdülaziz: Teklifi cazip. Bu sayede İslam ülkesine yeni ülkeler katmış oluruz.

Abdullah: (Sofranın toplanmasına yardım ederken) Sen, bu beldenin valisisin. Bu fetih, önce sana düşer.

Musa: Elbette ilk sorumluluk bana ait... Ukbe b. Nafi'nin bıraktığı yerden devam etmek lazım.

Abdullah: Ukbe b. Nafi kim?

Musa: Kuzey Afrika'nın fatihi, Mısır'dan Atlas Okyanusu'na kadar tüm Kuzey Afrika'yı İslamlaştıran kumandan... Ukbe b. Nafi, Mısır'daki İslam ordusundan seçtiği askeri birliklerle Tunus'a, Cezayir'e girdi. Fas'ı baştan sona fethetti. Atlas Okyanusu kıyılarına varınca atını okyanusa sürüp şöyle demişti: (Heyecanla ayağa kalkar, ellerini semaya kaldırır.) "Ya Rab, eğer önüme şu deniz çıkmasaydı, adını daha ilerilere götürecektim."

Abdülaziz: Bu sözü duymuştum.

Abdullah: (Bu sözleri heyecanla dinler. Babasının yanına oturur.) Öyleyse artık o denizi aşma zamanı gelmiştir.

Abdülaziz: Bu durumda Culyanus'tan yararlanmak lazım.

Abdullah: (Elini şakağına koyup düşünürken) Culyanus, Septe Boğazi'nin kumandanı değil mi?

Musa: Evet, hem de valisi... Güçlü bir donanması da var. Gerçi şu anda Bizans'tan yardım alamıyor ama yine de bağımsız hareket edebiliyor.

Abdullah: Öyleyse Culyanus, kendi gemileriyle bizim adımıza Endülüs çevresinde keşif görevi yapsın.

Abdülaziz: Biz de politik destek verelim.

Musa: Ben de buna benzer şeyler düşünüyordum. (Kapı çalınır.) Bakın, kim gelmiş?

Abdullah: (Pencereden bakar.) Sözüünü ettiğimiz adam geldi. (Kapıyı açar) Buyurun, girin.

Culyanus: (Girmeden) Vali hazretleri içerideler mi?

Abdullah: İçeride, buyurun.

Culyanus: Siz muhafız mısınız?

Abdullah: Hayır, oğluyum. (Culyanus, cevaba hayret eder.)

Musa: (Musa, konuşmaları dinlerken ayağa kalkar, kapının yanına kadar gider.) İçeri buyurun. Kapıda kalmayın.

Culyanus: (Eğilerek) Selam, yüce efendimiz, hürmetlerimi arz ederim.

Musa: Ve aleykümüsselam... Ama şu eğilmeyi bırak. Kul, kulun huzurunda eğilmez.

Culyanus: Kusur ettiysem affedin. Hürmet için eğilmiştim.

Musa: Neyse, bir daha bizim usulümüze uyarısın. (Elini uzatır.) Hoş geldin.

Culyanus: Hoş bulduk. Biraz geciktim, kusuruma bakmayın.

Musa: Olabilir. (Eliyle yer göstererek) Şöyle oturun. (Culyanus, karşı sedire oturur.) Yolculuk nasıl geçti?

Culyanus: Septe'den gemilerle hareket edip limanlarınıza kadar çok zevkli bir deniz yolculuğu yaptım. Akdeniz, açık mavi, pırıl pırıl bir deniz... Dünya nimetleri, ya o denizde ya da onu çevreleyen topraklarda...

Musa: Akdeniz'in doğu ve güney sahillerinin tamamı bizde... Kıymetini iyi biliriz.

Culyanus: Ama bir de kuzey kıyıları var ki onu da ben bilirim. Tanrı, oralara, her türlü nimetini cömertçe vermiş. Endülüs, o İberik yarımadası bambaşka... Yaylalar, ovalar, dağlar, ırmaklar, vadiler, zeytinlikler, buğday ve pirinç tarlaları, üzüm bağları, meyve bahçeleri... Ne ararsan, ne hayal edersen var Endülüs'te.

Abdullah: Bizim Nil Vadisi ve Mezopotamya Ovası da öyle...

Musa: Dünyalık için her şeyimiz var. Biz, daha geniş ülkeler, daha zengin bölgeler işgal etme peşinde değiliz.

Culyanus: Ama fena mı olur?

Musa: Asıl niyetimiz, bu değil. Bizim amacımız, İslam dinini yeni beldelere duyurmak, İslamı yaymak, Allah'ın şanını yüceltmek... Savaşımız, bunun için. Sayın Culyanus, saydıkların bizim için bir gaye olamaz.

Culyanus: Yoksa bu işten vazgeçtiniz mi?

Musa: Öyle bir şey demedim.

Culyanus: Öyleyse bir an önce ordu çıkarın, fetihlere başlayın.

(Öfke ve heyecanla ayağa kalkarak) Şu Rodrik denen kral bozuntusunu gebertin. (Ellerini kaldırarak) Tanrım, bana onun geberdiği günleri göster.

Musa: Heyecanlanmayın, oturun... Zaten o işe karar verdiğimiz zaman, o kral ya ıslah olur, ya da helak olur.

Culyanus: (Oturur.) Kusuruma bakmayın. O ırz düşmanı akıma gelince kendimden geçiyorum.

Musa: Rodrik'ten söz ederken neden bu kadar sinirleniyorsun?

Culyanus: (Tekrar ayağa kalkar.) Nasıl sinirlenmeyeyim? O, zalim, namus düşkünü, aşağılık biri... Aslında krallık, onun hakkı bile değil. Kral Vizita'yı tahtından indirip öldürtmüş, yerine kral olmuş. Koskoca İspanya'nın, Endülüs'ün göbeğinde başşehir olan Tuleytula'da içkili kadınlı alemlerle zevk ü sefa sürüyor. Halk, perişan... Bir avuç derebeyin, bir avuç rahibin elinde esir gibi, köle gibi çalıyor.

Musa: Ama ona karşı özel bir kininiz olsa gerek...

Culyanus: Var tabi, var... ama her şey ifşa edilmez ki... Şu kadarını söyleyeyim; bu adam, zalim ve namus düşmanı... Varın, gerisini siz anlayın.

Musa: Tamam, anlaşıldı...

Abdülaziz: Baba, şimdi ne düşünüyorsun?

Musa: Senin düşündüğünü... (Öksürür, yutkunur.) Culyanus, sen, Septe Boğazı'nın kumandanısın. Bizans'ın genel valisisin.

Culyanus: Evet. (Yerine oturur.)

Musa: Seninle bir konuda anlaşalım.

Culyanus: Ben, her şeye hazırım.

Musa: Öyleyse sen, bizim adımıza, Endülüs içlerine akınlar tertip edeceksin.

Culyanus: Derhal yaparım. Ne kadar asker vereceksin?

Musa: Ben, asker vermeyeceğim. Sen, kendi askerlerinle hareket edeceksin.

Culyanus: Bu da kabul.

Musa: Endülüs'e gidip savaşacaksın, ganimetler getireceksin.

Culyanus: Tamam... (Düşünür ve sonra) İki gemi ile boğazı geçip İspanya sahillerine varırım. Oralarda saldırılar düzenlerim. Esirler ve ganimetlerle dönerim.

Musa: Bu yetmez. Önemli olan, bilgi, haber... Mesala halk yaşayışından memnun mu? Kral ve çevresindekilerin halka karşı tutumu nasıl? Ordusu ne kadar? Moral gücü ve disiplini nasıl? Ülkede yönetenlerle yönetilenler arasında dostana ilişki var mı?

Culyanus: Evet, şimdi daha iyi anladım. Asıl görevim, askeri ve siyasi istihbarat.

Musa: Evet, aynen öyle...

Culyanus: (Kalkıp elini uzatır.) Anlaştık.

Musa: (Tokalaşarak) Tamam, anlaştık.

Culyanus: Öyleyse bana müsaade... Önümüzde çok iş var.

Musa: Pekala, hayırlı haberler bekleriz.

Culyanus: Hoşça kalınız. (Tokalaşırlar.)

Musa: Güle güle, yolun açık olsun. (Abdülaziz, Culyanus' u yolcu eder.)

Musa: İşte diplomasi böyle olur.

Abdullah: Ama onun getireceği bilgilere nasıl güvенеceğiz?

Musa: Ona biz inceleyeceğiz.

Abdullah: Bu nasıl olacak?

Musa: Bizden bir keşif bölüğü çıkartacağım. Onlardan gelecek bilgilere göre hareket edeceğim.

Abdullah: Culyanus'a hiç güvenmeyecek misiniz?

Musa: Tedbir ve temkin şart...

Abdullah: Kimi göndereceksiniz?

Musa: Acele etme. Önce durumu, müminlerin emiri Velit hazretlerine bildireceğim. Her şey, onun tutumuna bağlı.

Abdülaziz: Öyle ya, baş başa bağlı derler. (Işıklar söner.)

TABLO II

(Işıklar yandığında Musa b. Nusayr ile Culyanus, hurma yiyorlar ve sohbet ediyorlar.)

Culyanus: Gitmeden önce de söylemiştim; halk, memnun değil bu adamdan.

Musa: Belki hoşnutsuz olan bir grupla tanışmış, hep onlarla görüşmüştündür.

Culyanus: Ama herkes, aynı hatada birleşemez ki...

Musa: Bu kaniya nereden vardın?

Culyanus: Endülüs'te kime sorsan aynı şeyi söyler. Yahudi halk bile kralın yönetiminden memnun değil.

Musa: Hayret doğrusu... Halbuki Yahudiler, hep kazananın, gücünün yanındadırlar.

Culyanus: Orasını bilemem. Ama şu günlerde ezildiğini söyleyerek feryat edenlerin başında, Yahudiler geliyor. Galiba kral, onların mallarına el koymuş.

Musa: Desene can damarlarına basmış. (Gülüştürler.) Ee başka?

Culyanus: Hıristiyanlar da memnun değil.

Musa: Amma yaptın ha!..

Culyanus: Bunda şaşılacak bir şey yok.

Musa: Halkın çoğunluğu Hıristiyan, kral da Hıristiyan...

Culyanus: İşte ben de bunu söyleyecektim. (Bir hurma daha alır.) İspanyolların büyük çoğunluğu, ağır vergiler altında eziliyor. Çiftçiler, zanaatkarlar, boğazı tokluğuna çalışıyorlar. Buna karşılık kral ve yandaşları, soylular, derebeyler, kontlar lüks hayat yaşıyorlar. Kilisenin arazilerini kendi çiftliği gibi kullanan rahipler, papazlar, din adına halkı canından bezdirmişler ama kendileri sefa sürüyorlar...

Musa: (Yüreği burkularak dinler.) Elbette böyle bir toplumda huzur olmaz.

Culyanus: Evet, İspanyol toplumunda büyük bir huzursuzluk var. Endülüs halkına huzur ve barışı ancak siz getirebilirsiniz.

Musa: Bu, bizim tabii görevimiz. Seni gönderiş nedenimiz de belli...

Culyanus: Biz de gemilerimizle İspanya kıyılarına vardık. Askerlerimizle ülkenin içlerine kadar daldık. Akınlar düzenledik, savaştık. Ganimetlerle, esirlerle döndük. Öyle sanıyorum ki böylelikle sana olan bağlılığımı ispatlamış oldum.

Musa: Bu konu, biraz sonra aydınlanacak. (Gözleri kapıdadır.) Oğullarım, önemli bir yolcu beliyorlar.

Culyanus: Kimmiş o?

Musa: Malik oğlu Tarif.

Culyanus: Herhalde sizden biri.

Musa: Elbette... Ama çok önemli bir görevden dönüyor.

Culyanus: Halifenizin yanından mı?

Musa: Hayır, kralınızın ülkesinden.

Culyanus: Hangi kral?

Musa: Yani Endülüs'ten.

Culyanus: Ne yapıyordu orada?

Musa: Senin yaptığımı...

Culyanus: Deseniz ya onun için beni, her gelişimde biraz daha oyaladınız.

Musa: Çapraz kontrol yapmadan karar veremeyiz.

Culyanus: Ya onun dedikleri de bizimkine uyarsa...

Musa: Hele bir gelsin de... (Sözü bitirmeden kapı çalınır.)

Tarif: (Kapıyı açıp girer.) Esselamü aleyküm.

Musa: Aleykümüsselam, iyi adam, sözünün üstüne gelirmiş.
(Culyanus ile birlikte ayakta karşılarlar, Tokalaşırlar.)
hoş geldin Ya Tarif.

Tarif: (Tokalaşırken) Hoş bulduk ya emir. (Culyanus'la tokalaşırken) Hoş bulduk, beyefendi.

Musa: (Kolundan tutarak yer gösterir.) Şöyle otur bakalım.
(Otururlar) Yediğin, içtiğin senin olsun. Gezip gördüğün yerleri anlat bakalım.

Tarif. (Eliyle yelpazelenerek serinlemeye çalışır.) Endülüs'ten sahile kadar gemiyle geldik. Ama sahilden buraya kadar at sırtında öldük. Zaten senin çocuklar, şimdi atları yemlemekle meşguller.

Musa: Culyanus'la tanışıyor musunuz?

Tarif: Gemileriyle yolculuk yaptık. Adını çok duydum ama kendisini ilk defa görüyorum.

Culyanus: Ben de sizi ilk defa görüyorum.

Musa: Culyanus, Septe kumandanıdır. İspanya'da bizim için keşif harekatı yaptı.

Tarif: (Eliyle serinleyerek) Oralar, böyle sıcak değil. Endülüs, bambaşka bir yer.

Culyanus: Güzel ülkedir Endülüs.

Tarif: Güzel demek de söz mü?!...Arazisi, Şam düzlüğü gibi geniş, Bağdat Ovası gibi yeşil... Havası, Yemen İklimi gibi yumuşak... Renk renk açmış, burcu burcu kokan

çiçekleriyle Hindistan'ı andırıyor. Mahsullerin bereketi bakımından sanki Nil vadisi... Çin'deki kadar da kıymetli madenleri var.

Musa: (Hem hayran, hem de meraklı bir bakışla) Ya halkı?

Tarif: Onu hiç sormayın. Halk perişan... Çoğunluğu ya köle, ya da boğazı tokluğuna çalışan bir mahkum. Ülke, sanki bir esir kampı. (Dinledikçe Culyanus, sevinir ve ferahlar. Tarif de tepsiden bir hurma alıp yer. Diğerleri de hurma yemeye devam ederler.) Ülkeyi yöneten kralla onun yandaşları olan birkaç derebey, birkaç asilzade, ensesi kalan papazlar hayatlarından memnunlar. Gerisi perişan.

Culyanus: Hay ağzına sağlık...

Musa: Ya ordusu?... Ordusu nasıl?

Tarif: Ordusu kalaba ama sanki saman çuvalı. Hepsi gönülsüz. Dans edip gitar çalmayı iyi biliyorlar ama savaşta hiç de tabanları yok. Sıkıyı görünce pır...

Musa: Ama biz, onları boğalara karşı koyan, 'oley' deyip kükreyen bir milletin evladı olarak biliyoruz. Veya bize öyle tanıtmışlar.

Culyanus: Ben, hiç de öyle demedim.

Tarif: Ben, onların yüreksizliğini gözlerimle gördüm. Yüz kişilik askeri birliğimiz, onların, tahminen bin beş yüz kişilik birliğini darma duman etti. Savaştığımız bölgede, aceleyle bir şehir kurduk. Halk, bizi çok sevdi. Bu yeni şehre Tarif dediler.

Culyanus: Demek senin adını verdiler...

Musa: Ee, o kadar da olsun...

Culyanus: (Musa'ya) Şimdi ne diyeceksiniz?

Musa: Ne?... Ne diyecektim ki?...

Culyanus: Gördünüz, Tarif de aynı şeyleri söylüyor.

Musa: Evet, haklısın... Doğru söylediğin kesinleşti.

Tarif: Zaten hakikat, tektir. Önemli olan, onu bulmaktır.

Culyanus: Pekala kararınız nedir?

Musa: (Sevinç ve heyecanla ayağa kalkar. Yönünü seyirciye döner.) Kararım bellidir. Kararım, Allah yolunda savaşarak yeni bir ülkeye ve halkına islami götürmektir... Ufukta onu görüyorum... Müslüman Endülüs'ü görüyorum... (Işıklar söner.)

TABLO III

(Işıklar yanar. Yine aynı odada Musa b. Nusayr, şamdanın dibinde mektubu inceler. Okudukça sevinir.)

Abdülaziz: (Girer.) Selamün aleyküm.

Musa: Aleyküm selam. Gel oğlum, gel oku şunu. Mektubu oğluna verir.)

Abdülaziz: Ver bakayım. (Alıp inceler.) Baba, bu mektup, Emevi Halifesi Velit hazretlerinden geliyor.

Musa: Evet, ondan... Devamını oku.

Abdülaziz: Bak ne diyor: “Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)’in müjdelediği İstanbul’u almak için doğudan çok seferler düzenlediğimiz doğrudur. Mektubunda Endülüs bölgesinde Vizigot krallarının zulmünden inleyen halkın kurtuluş yolu aradığını söylüyorsunuz. Batıdan başlayarak feth ede ede İstanbul’a varılabileceğini yazıyorsunuz.” (Okumaya ara verip babasına sorar.) Baba, sen böyle bir mektup mu yazmıştın?

Musa: Evet, yazmıştım. Endülüs ‘de İstanbul gibi büyük şehirler olmadığını belirtmiş ve bu sebeple batıdan doğuya giderek İstanbul’un alınabileceğini yazmıştım. Oku, bak, göreceksin.

Abdülaziz: (Okumaya devam eder.) “Gerçi batıdan başlayarak İstanbul’un fethini pek mümkün görmüyorum. Ama Endülüs’ün fethiyle Hıristiyan Avrupa’ya İslam ışığını götürebilecek bir pencere açmış oluruz.”

Musa: Devam et, devam et...

Abdülaziz: (Devam eder.) “Sırf bu düşünceyle Endülüs’ün fethine izin veriyorum. Allah, yardımcınız olsun. Esselamü aleyküm.”

Musa: Ve aleykümesselam yüce sultanım Velit hazretleri.

Abdülaziz: Baba, bu harika bir şey... (Mektubu katlar.) Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?

Musa: Günlerdir bu izni bekliyordum. Daha sabrım kalmadı. Bana kardeşin Abdullah’ı çağır.

Abdülaziz: (Kapıdan seslenir.) Abdullah!...

Abdullah: (Dışarıdan cevap verir.) Buyur, ağabey, bir şey mi diyordun?

Abdülaziz: Seni, babam çağırıyor.

Abdullah: (Dışarıdan) Geliyorum.

Musa: (Abdülaziz dönüp bakınca) Onu Tarık'a göndereceğim.

Abdülaziz: (Babasına yaklaşarak) Şu bizim Tarık'a mı?.. Şu eski kölemiz Tarık'a mı?..

Musa: Evet, ona...

Abdülaziz: Ama niçin?

Abdullah: (Nefes nefese içeri girer.) Buyur, babacığım.

Musa: Oğlum, bana Ziyad oğlu Tarık'ı çağır.

Abdullah: Şu eski kölemiz Tarık'ı mı?

Musa: (Kızar.) O, artık köle değil. O, hür bir insan. Bunu bilmiyor musunuz?

Abdullah: Öyle ya onu hürriyetine kavuşturmuşsunuz, azad etmişsiniz.

Musa: Tamam, bekleme, haydi...

Abdullah: Peki babacığım. (Çıkar.)

Abdülaziz: Önemli bir şey mi var?

Musa: Var tabi. O, benim en çok güvendiğim kişi. Orduyu ona emanet edeceğim.

Abdülaziz: Yoksa kumandan mı olacak?

Musa: Elbette. Neden olmasın?

Abdülaziz: Ne de olsa o, eski bir köle.

Musa: (Öfkeyle) Hayır, artık köle değil... Hem o, yanımda yetiştirdi. Kumandanlık nedir, iyi bilir, dürüsttür, cesurdur, zekidir, tedbirlidir, samimi bir müslümandır... Bir kumandanda daha başka ne arayacağım?... Aradığım her şey, onda var.

Abdülaziz: Siz, bilirsiniz...

Musa: Onu, daha önce denedim. Mağrib'in başkenti Tanca'yı birlikte fethettik. Onu, şehrin valiliğine tayin etmiştim.

Abdülaziz: Aslında biliyorum; dinimizde köle-efendi diye bir ayırım yok ama işte bencillik...

Musa: Şimdi doğru söyledin. (Kapı çalar.)

Abdullah: (İçeri girer.) Geliyor.

Musa: Gelsin.

Tarık: (Girer) Esselamü aleyküm, ey efendim.

Musa: (Ayakta karşılar.) Aleykümüsselam. (Tokalaşırlar.) Hoş geldin, Tarık.

Tarık: Hoş bulduk.

Musa: Çağırmasam uğrayacağın yoktu.

Tarık: Meşguliyetten olsa gerek, efendim... Bana öyle bir görev verdiniz ki hiç boş vaktim olmuyor.

Musa: (Elini omzuna dokunarak) Sıkı dur. Sana bir görev daha.

Tarık: Emriniz, başım üstüne. Yapabileceğim bir şeyse...

Musa: Yaparsın, yaparsın.

Tarık: Meraklandım doğrusu...

Musa: Merak edilecek bir şey yok. Şöyle oturalım da konuşuruz. (Otururlar. Oğluna seslenir.) Oğlum, bize süt getir.

Abdullah: Pekala... (Çıkar.)

Tarık: Neydi o görev?

Musa: Seni daha fazla heyecanlandırmayayım.

Abdülaziz: Yeni kumandanlık.

Tarık: Anlayamadım. Daha açık söyleseniz....

Musa: Senin anlayacağın, Endülüs'ü fethetme kararı verdik.

Tarık: Ne zaman?

Musa: Biraz önce.

Tarık: Düşünmeden, istişare etmeden alalecele, öyle mi?

Musa: Hayır... Hiç de alalecele değil. Önce bize bunu, Culyanus teklif etti. Bunun üzerine Endülüs'teki durumu, Culyanus'a tetkik ettirdim.

Tarık: Ona nasıl güvendin? O, bir Hıristiyan.

Musa: (Oğlu ile göz göze gelirler.) Bak işte, kumandan böyle olur. Dostunu, düşmanını nasıl biliyor? (Abdülaziz, gözleriyle tasdik eder.)

Tarık: Bir şey mi dediniz?

Musa: Yok bir şey... Tabi ben de Culyanus'a inanmadım. Durumu bir de ben inceleyeyim dedim. Malik oğlu Tarif'i bir keşif bölüğü ile gönderdim.

Tarık: Çok isabetli olmuş.

Musa: Tarif de bize epey bilgi topladı. Onlardan aldığım istihbaratı değerlendirdim. Endülüs'ün fethinde yarar gördüm.

Tarık: Ama müminlerin emiri Velid hazretleri, bunu kabul edecek mi?

Musa: O da tamam. (Abdullah, elinde tepsiyle süt bardaklarını getirir.) Şu sütümüzü içelim de... (Sütü alıp besmeleyle

içmeye başlar. Diğerleri de süt bardaklarını alırlar.)

Tarık: Yani Velit hazretlerinin haberi var mı?

Musa: İzni bile var. Öyle değil mi, Abdülaziz?

Abdülaziz: (Elindeki mektubu göstererek) İşte izin mektubu, işte mührü...

Tarık: (Mektubu görünce önce şaşırır, ardından sevinir.)
Harika bir şey bu. Yeni fetihler demektir bu...

Abdülaziz: Bakıyorum da çok sevindiniz.

Tarık: Sevinilmeyecek şey mi? Kim olsa sevinir.

Abdülaziz: Kuman olacağım diye, değil mi?

Tarık: Ben mi? (Abdülaziz, başını sallar. Bunun üzerine Musa'ya sorar.) Sizin komutanızda, değil mi?

Musa: Hayır, bu defa tek başına...

Tarık: Ama nasıl olur, efendim? Bu, çok zor bir iş.

Abdülaziz: Bak; ne demiştik?

Musa: (Öfkelenerek) Siz karışmayın. Sadece dinleyin. (Tarık'a döner.) Tarık, biliyorsun, sana çok güveniyorum. Bu işi yapacağına da inanıyorum. Seni, bu fethi kumandan tayin ediyorum. Bu, biliyorsun ki Allah yolunda cihattır.

Tarık: (Biraz tereddüitten sonra) Allah yolunda cihat deyince akan sular durur. Haklısınız, ondan geri durmak olmaz.

Musa: Güzel... Öyleyse sana, çoğunluğu Berberilerden oluşan yedi bin kişilik bir ordu vereceğim. Birkaç gemiden oluşan bir donanmayla Endülüs kıyılarına çıkartma yapacaksın.

Tarık: Ama bölgeyi hiç bilmiyorum ki...

Musa: O konuda hiç endişelenme. Culyanus ve Tarif, sana kılavuzluk yapacaklardır.

Tarık: Şimdi oldu işte.

Musa: Tabi, her şeyi düşünmek lazım... Sahi, bir kişi daha yanınızda olacak.

Tarık: Kim o?

Musa: Mugis.

Tarık: Mugis mi? O da kim?

Musa: Müminlerin emiri Velit hazretlerinin en çok güvendiği kişi. Şam'dan geldi.

Tarık: Olsun...

Musa: Olsun da... Dikkatli ol.

Tarık: Öylesi daha iyi... O da olanı biteni görür de Velit hazretlerine, herhalde doğru bilgi götürür.

Musa: Umarım öyle olur... Sahi, bir de müjde sayılacak bir haberim var. Böyle bir orduya gönüllüler de katılacak. Bunlar arasında Resulullah (sav)'in arkadaşlarından Münzir, tabiinden Basralı Ali b. Rebah, Haneş b. Abdullah da var.

Tarık: (Heyecanla ayağa kalkar.) İşte en çok sevinilecek şey, bu... Onların duası ve himmeti, Allah'ın lütuf ve inayeti, askerlerimizin de samimi gayretiyle zaferi görür gibi oluyorum.

Musa: Haydi göreyim. Önce Allah'a, sonra sana güveniyorum.

Abdülaziz: (Gördüklerine hayret ederek) Baba, itiraf etmeliyim ki, çok isabetli bir kumandan seçmişsiniz.

Abdullah: Bence de öyle... İsbet etmişsiniz.

Musa: Hatayı kabullenmek de bir fazilettir. Aferim evlatlarım.

Tarık: Başka bir emriniz var mı, efendim?

Musa: (Ayağa kalkarak) Emrim, bu kadar. Hemen sefer hazırlıklarına başla... Sahi, bu arada ödülünü de müjdeleyeyim.

Tarık: Ödülümüz, Allah katında olacak. Onu biliyorum.

Musa: O, manevi tarafı. Dünyadaki ödülün ise kızım Zehra olacak.

Tarık: Anlayamadım....?

Musa: Zaferden sonra kızım Zehra'yı sana nikahlayacağım. Tabi kabul edersen...

Tarık: Daha çok var... Önce zafer....

Musa: (Hata düzeltircesine) Önce iman, sonra zafer.

Tarık: Elbette önce iman, sonra zafer... Artık izninizi isteyeyim. Görev ağır, sorumluluk büyük. Hazırlık şart.

Musa: Elbette.

Tarık: (Önce Musa ile sonra Abdülaziz ve Abdullah ile kucaklaşır.) Allah'a emanet olun. Bizi, duadan unutmayın.

Musa: Allah, yolunu açık etsin. Allah, yardımcın olsun. Müjden, zafer olsun.

(Perde kapanır.)

İKİNCİ PERDE

TABLO I

(Late Irmağı kenarında Keres kasabası yakınında bir ağacın dibinde ve devrilmiş olan bir ağaç kütüğünün üzerinde oturuyorlar. Harekatı gözden geçiriyorlar. Sahnenin arka kısmı, orman manzaralı bir pano ile kapatılmıştır.)

Culyanus: Bu araziyi iyi tanırım. Şu anda Late Irmağı kenarındaki Keres kasabasına çok yakınız. Bizim bu bölgeye çıkabileceğimizi kimse tahmin edemez.

Mugis: Tahmine gerek yok. Bizi, Endülüs halkından görenler oldu. Birileri, kralın adamlarına haber uçururlar.

Zeyd: Belki keşif kolları, devriyeler bile gelip geçmiştir. Kralın da haberi olmuştur.

Culyanus: Olabilir. Yine de yerimiz, çok avantajlı. Yanımızda Late Irmağı, şu dağın ardında da Akdeniz var. Su sıkıntısı çekmeyiz. Karşımızda Keres kasabası... Bir hücumda bizim demektir. Gıda sıkıntısı da çekmeyiz.

Tarık: Mevzilendiğimiz şu mevki, çok uygun. Ama düşman, durumdan haberdar. Çünkü kral Rodrik, ordusuyla harekete geçmiş, buraya doğru ilerliyor. (Hayretle birbirine bakışırlar.)

Mugis: (Ayağa kalkarak) Bizim neden haberimiz yok?

Culyanus: Bizim de haberimiz olmalıydı.

Tarık: Sizi denemek istedim, ya Mugis. Bakalım sizler de bunları haber alıp bir teklifte bulunacak mısınız, diye bekledim.

Zeyd: Aşk olsun; bunun için mi bize haber vermedin?

Mugis: Neyse, olan olmuş. Demek ki biz uyurken kumandanımız, sorumluluğunu idrak edip istihbaratını yapmış, tedbirini almış.

Culyanus: Doğrusu takdir edilecek bir titizlik.

Tarık: Boş sözlerle vakit geçirmeyelim. Kral, toplayabildiği kadar çok kuvvetle hücumla geçecek.

Culyanus: Sayıları on, on beş bini geçmez.

Tarık: Anlamadım!?!... O dediğini çoktan geçmiş. Yüz bini bulan bir orduyla geliyor.

Zeyd: Yüz bin kafire karşı yedi bin nefer... Korkunç fark.

Tarık: Hayır ya Zeyd, yüz bin kafire karşı on iki bin mücahid.

Mugis: Beş bini nerede? Biz, yedi bin kişiyiz.

Tarık: Kralın ve ordusunun durumunu Kuzey Afrika valimiz Musa b. Nusayr'a bildirmiş ve beş bin kişilik destek istemiştim. Aldığım haberlere göre onlar, bu gün yarın bize ulaşırlar.

Zeyd: Ama yüz bin kişilik orduya karşı on iki bin kişi. Çok az..

Tarık: Unutmayın ki Cenab-ı Hak, kendine inananlar uğrunda savaşanlarla beraberdir.

Culyanus: Müslümanların bu imanına hayranım.

Zeyd: Culyanus, inşaallah, bu hayran olduğun imana, bir gün sen de kavuşacaksın.

Culyanus: Onu bilemem ama Müslümanlara ve dinlerine saygım, her geçen gün artıyor.

Tarık: Her şey hidayetle...

Culyanus: Zaten içimde bir şeyler var. (Mugis'e bakarak) Onu alevlendirecek bir kıvılcım bekliyorum.

Mugis: Görelim Mevla'm neyler...

1.Haberci: (Telaşla içeri girer.) Komutanım!...

Tarık: Ne var? Ne oldu?

1.Haberci: Bizim kıyafetimize benzer kıyafette, kalabalık bir askeri birlik görüldü.

Tarık: Olabilir.

1.Haberci: Savaş vaziyeti alalım mı?

Tarık: (Gülümseyerek) Buna, hiç gerek yok.

Haberci: Ya baskına geliyorlarsa?...

Tarık: Heyecanlanmayın. Endişeye gerek yok. Onlar, İslam ordusuna katılmak için geliyorlar.

Haberci: Yoksa Müslüman mı olmuşlar?

Tarık: Onlar, zaten Müslüman. (Haberci, şaşkın şaşkın bakar.) Onları, efendimiz, Musa b. Nusayr gönderdi.

Haberci: Yani destek birliği mi?

Mugis: Demek takviye kavuştu...

Zeyd: Deseniz ya, artık karada ölüm yok.

Tarık: (Haberciye) Aferim, böyle olacaksınız. Gördüğünüz her yeni durumu karargaha bildireceksiniz.

Haberci: Baş üstüne komutanı. (Çıkar.)

Mugis: İstihbarat, iyi çalışıyor.

Zeyd: (Dışarıdaki bando seslerine kulak verir. Ses, gittikçe artar.) Bu ses, hayra alamet değil.

Mugis: Yoksa düşman ordusu mu geliyor?

Tarık: (Soğukkanlılıkla) Olabilir.

Culyanus: Bence kralın bando birliği.

1.Asker: (Telaş ve endişeyle girer.) Komutanım, geldiler.

Tarık: Kral Rodrik mi?

Asker: Kral Rodrik ve ordusu.

Tarık: Şimdi neredeler?

Asker: Keres kasabasının arka tarafında.

Culyanus: Deseniz ya kuşatıldık.

Tarık: (Culyanus'a) Ortalığı velveleye verme. (Culyanus susar. Diğerleri de izlemeye devam ederler. Askere sorar.) Ordusu ne kadar?

Asker: Sayılarını bilemem ama karşiki tepeler, hep asker dolu. Hepsi de kılıçlı, kalkanlı, zırhlı askerler... Süvarileri de çok kalaba...

Tarık: (Israrla sorar.) Sayıları, tahminen ne kadar?

Asker: Şöyle böyle, bizim on katımızdan fazla...

Tarık: Öyleyse endişelenecek bir şey yok. Bir Müslüman mücahid, on kafire bedeldir. Haydin arkadaşlar, silah başına.
(Işıklar söner.)

TABLO II

(Işıklar yanar. Tarık, ağacın dibinde, tek kolunun üstünde uyumaktadır. Arkadaşları da sahnenin diğer köşesinde, bir ağaç kütüğünün üzerine oturmuş, sohbet etmektedirler.)

Culyanus: Ben, size demedim mi; o Rodrik denen zalim, krallığı da zorla ele geçirdi diye.

Zeyd: Gerçekten de haklıymışsın. Eski kral Vizita, oğulları ve tüm taraftarlarıyla İslam ordusuna katıldı.

Mugis: Ben de hayret ettim bu işe.

Culyanus: Şaşılacak bir şey yok. Aslında onlar, yeni kralın zulmünden öyle bıkmışlar ki Rodrik'ten intikam almak için İslam ordusunu, Allah'ın kılıcı olarak görüyorlar.

Mugis: Bir de yeni kralın adı geçince “Bırakın şu kötü kadının oğlunu.” diyorlar.

Culyanus: Rodrik denen melun hakkında ne söylenmişse doğrudur. Kalıbımı basarım, doğrudur.

Zeyd: Arkadaşlar, yavaş konuşalım. Komutanımız uyuyor.

Mugis: Korkma, duymaz bile. Çok derin uykuda.

Zeyd: Kadis savaşının sekizinci günündeyiz. Hala netice alamadık. Bu kuşatmayı yarmak zorundayız.

3.Asker: (Heyecanla girer. Nefes nefese konuşur.) Komutanım! (Topluluğa bakar. Tarık’ı göremeyince) Komutanım nerede?

Mugis: Ne var, evladım? Ne oldu? Önemliyse söyle.

Asker: Komutanıma söylerim. Yalnızca komutanıma söylerim. Başkasına söylemem.

Zeyd: Çok mu önemli?

Asker: Çok önemli.

Zeyd: Komutanımız, bu gece hiç uyumadı. Şimdi birazcık daldı. Çok önemliyse uyandıralım.

Asker: Çok önemli... Ne olur, uyandırın.

Zeyd: Pekala...

Mugis: (Tarık’ın yanına gider. Eliyle dokunarak uyandırmaya çalışır.) Tarık, uyan, uyan...

Tarık: (Aniden sıçrar.) Ne? Ne oldu?.. Bir şey mi var?

Zeyd: Bir asker geldi. Önemli bir haberi varmış.

Tarık: (Oturumuna gelerek) Ne haberi?... Baskın mı? (Eliyle gözlerini iyice ovalayıp toparlanır.)

Asker: Baskın değil, komutanım, bozgun, bozgun...

Tarık: Düşman ordusu mu bozuldu?

Asker: Bizim askerler arasında bozgun havası var. Savaştan bıktılar. “Günlerdir savaşıyoruz, bir netice alamadık. Düşman kuşatması altındayız. Onu da yaramadık. En iyisi, gemilerimize binip geri dönelim.” diyorlar.

Tarık: (Öfkeyle ayağa kalkar. Sesini yükselterek) Savaş bu, savaş... Hem de Allah yolunda savaş... Bu savaşta ölmek var, dönmek yok. Bunu hiç akıllarından çıkarmasınlar.

Asker: Onlara söz kar etmez ki.. Neredeyse isyan edecekler.

Mugis: Elebaşlarını toplayıp idam edelim.

Tarık: (Ayakta dolaşarak konuşmasını sürdürür.) Biz, kafirlerle savaşa geldik. Müslüman kanı dökemeyiz.

Culyanus: İslam ordusu dağılırsa, Kral Rodrik, beni de ortadan kaldırıır. (Yalvararak) Ne olur, ya Tarık, bir çözüm bul.

Tarık: Hiç endişelenmeyin. Zafer, islamındır. (Askere dönerek) Bak evladım, sana bir görev vereceğim. Deniz kenarına gideceksin. (Asker, dikkatlice dinler.)Gemilerin hepsini yakacaksın.

Asker: Emret komutanım. (Sonra uyanır. Emrin mahiyetini kavrayamaz.) Kimin gemilerini yakacağım, komutanım?

Tarık: Bizim gemileri... Yanlış duymadın, bizim gemileri...

Asker: (Tatmin olmamış bir eda ile) Baş üstüne komutanım.

Tarık: Ayrıca nöbetçi subaya da söyle. Askerleri içtima etsin.

Asker: Baş üstüne komutanım. (Çıkar.)

Culyanus: Anlayamadık doğrusu. Gemileri niye yaktırıyorsun?

Mugis: Ben de anlayamadım.

Tarık: Onu, biraz sonra açıklayacağım... Yalnız size, çok önemli bir müjdem var.

Zeyd: (Ümitsiz bir eda ile) Müjden de neymiş?...

Tarık: Rüyamda Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'i gördüm.

Mugis: Hayırdır, inşallah.

Tarık: Hz. Peygamber, çevresindeki ensar ve muhacirlerle beraber kılıçlarını takınmışlar, bana doğru geliyorlar.

Zeyd: Yardımadır, inşallah.

Tarık: Tam önümde durdu. Ey Tarık, yoluna devam et, Müslümanlara karşı yumuşak huylu ve vefalı ol, kafirlere karşı cesaretli ve dirayetli davran, dedi.

Zeyd: Sonra...

Tarık: Sonra Allah'ın Resülü önde, arkadaşları peşinden Endülüs'e girdiler.

Mugis: Sonra fetih tamam oldu mu?

Tarık: (Üzgün üzgün) Sonrasını göremedim ki... Uyandırdınız.

Zeyd: Keşke uyandırmasaymışız.

Tarık: Fakat Allah Resülü, bize mesajını verdi: "Yoluna devam et, ey Tarık."dedi.

Culyanus: (Önemsemeyerek) Yahu bunda ne var ki?... Neticesi bir rüya...

Tarık: Önemli bir rüya... (Culyanus, yine önemsemez tutumunu sürdürür.)

Mugis: Ya Tarık, peygamberimizin yüzünü görebildin mi?

Tarık: Yüzünü de gördüm, yüz yüze de konuştuk...

Zeyd: Öyleyse hiç şüphe yok. O, Resulullah'tır. Zira Peygamberimiz: "Her kim beni rüyada görürse hakikatte görmüş olur. Zira şeytan, benim suretime giremez." buyuruyor.

Culyanus: Öyleyse sözüm yok. Peygamberiniz, büyük insan doğrusu... Bir de savaşı kazanırsanız, ben de iman edeceğim.

Zeyd: (Elini utarak) Söz mü?

Culyanus: (Elinden tutar.) Söz.

Mugis: (Sahnenin arkasından yükselen alev ve dumanları -ki bu, paravanın arkasında meşalelerin hareketlendirilmesiyle yapılabilir- göstererek) Şu dumana bakın. Yoksa gemiler mi yanıyor?

Culyanus: Gemiler de yanarsa, biz ne yapacağız?

Zeyd: Bakın, askerlerin seslerine kulak verin. (Gürültünün arasından kulisten şu sesler yankılanır):

-Bu ne dumanı?

-Gemiler yanıyormuş.

-Kimin gemileri?

-Bizim gemiler...

-Ya biz nasıl döneceğiz?

-Sabotajdır belki...

-Yok, Tarık b. Ziyad yaktırmış.

-Tarık, aklını mı kaçırılmış?

-Belki bir bildiği vardır.

-Öyle ya komutan o...

-Şimdi ne olacak?

-Bilmem, içtima yaptırmış.

-Belki açıklar, biz de öğreniriz....

Culyanus: Onlar da benim gibi... Herkes, endişeli.

Tarık: Ben, endişeli değilim.

Zeyd: Bende de artık endişe kalmadı.

Nöbetçi Kumandan: (Sesler azalırken içeri girer.) Komutanım, askerler toplandı. Askerler, emir ve görüşlerinize hazırdır komutanım.

Tarık: Onlara önemli bir şeyler söyleyeceğim. (Askerlere hitap ediyormuşçasına konuşur.) Şöyle geçin evlatlarım. (Kulisten kalabalık ayak sesleri ve kılıç şakırtıları gelir. Tarık, sahnenin ortasında, arkadaşları geri tarafta dururlar. Sahnenin ön köşesine doğru bakar. Askerlere hitap ediyormuş gibi konuşmasına başlar. Konuşmalar, sık sık tekbir sesleriyle kesilir.):

“Askerlerim, nereye kaçacaksınız? Arkanızda deniz, önünüzde düşman var. Vallahi, sabırla direnmekten başka çareniz yok. İyi biliniz ki siz, bu adada, cimrilerin ziyafetinde bulunan yetimlerden daha yalnızsınız. Kral Rodrik, olanca silahları ve ordusuyla karşınıza çıkmıştır. Onun erzakı, boldur. Siz ise, kılıçlarınıza sığınarak düşmandan kurtaracağınız erzaktan başka hiçbir yiyeceğe sahip değilsiniz.

“Güçlüğe azıcık sabrederseniz, refah ve mutluluğa ereceksiniz. Bu ülkenin nimet ve zenginliklerini biliyorsunuz. Müminlerin emiri halife Velid b. Abdülmelik, İslam savaşıları olarak sizi seçti. Burada Allah'ın şanını yüceltmek ve dinini zafere erdirmek için savaşanlar, Cenab-ı Hak'tan ödülleri ve sevaplarını alacaklardır. Yüce Allah, size, her iki dünyada da mutluluk vaat ediyor.

“Şunu iyi biliniz ki ölüme ilk atılacak olan bizzat ben olacağım. Ve ben, iki ordunun karşılaşması anında düşmanın zorba kumandanı Rodrik'in üzerine atılacağım. Allah'ın izniyle onu öldüreceğim. Siz de benimle birlikte hücum edin.”

(Cuylanus hariç, tüm arkadaşları sahneden, askerler kulisten, silah şakırtıları arasında koro halinde şöyle derler:) **Allahü Ekber Allahü Ekber**

Ya şahadet, ya zafer

(Işıklar söner.)

TABLO III

(Önceki tabloların dekoruna benzer bir dekor. Fakat ağaçlar ve kütükler yer değiştirmiş durumdadır. Işıklar yandığında kulisten İspanyol müziği gelir. Kral, generalleriyle gezintiye çıkmışlardır. Yanlarında iki koruma görevlisi de olduğu halde sahneye girerler.)

Rodrik: (Kılıcıyla sahnedeki ağaçları, yeşillikleri göstererek) Şurada bir sofraya kurup şarap içmek isterdim.

General Alfonso: Masamızda bir de rakkase dans etse...

General Karlos Pedro: Gitarlar çalsa... ziller ses verse... şallar yelpazelense...

Rodrik: O zaman gel keyfim, gel...

Kont Prado: Öyleyse ne duruyoruz? Ekselansımız emretsin, akşama burada sofraya donatayım.

Rodrik: Bu akşam olmaz.

Alfonso: Şu Müslümanlar yüzünden huzurumuz kaçtı. Kaç gündür, neşeyle içemez, şevkle eğlenemez olduk.

Karlos Pedro: Adamlar, amma da inatmış. Sayıları bir avuç. Ama sekiz gündür direniyorlar. Gittikçe azalıyorlar, yine de pes etmiyorlar.

Rodrik: Sonunda pes edecekler. Hatta pes diyecek kimseleri bile kalmayacak. Hepsini kılıçtan geçireceğim.

Kont Prado: Kralım, size bir konuyu açmak istiyorum...

Rodrik: Seni dinliyorum.

Kont Prado: İslam ordusu direndikçe zenginler, soylular ümitsizliğe düşüyorlar. İçlerinde İslam ordusuna sığınmayı düşünenler bile var.

Rodrik: (Öfkelenir.) Haksızlık bu... Ben, yıllarca sırf onları rahat ettirebilmek için köylülere, çiftçilere, işçilere, zanaatkarlara göz açtırmadım. Bana yapacakları bu mu?

Kont Prado: (Söylediğine pişman olurcasına) Özür dilerim kralım, ancak bilmek istersiniz diye düşünmüştüm.

Alfonso: Ben de ordudaki huzursuzluğu anlatacaktım.

Rodrik: Ordu, neden huzursuz olacak ki?... Ordumuz güçlü. Askerlerimizin kılıçları has çelikten yapıldı. Zırhları, kalkanları sağlam. Çoğu atlı... Yiyecekleri bol... Yanlarında fiçi fiçi şarap var. Çingeneler dans edip

onları eğlendiriyorlar. Geçtikleri tüm kasabalarda kadınlar emrindeler... Tüm ihtiyaçları gideriliyor. Daha ne istiyorlar? İslam donanması da denizden kuşatılıcak...

Karlos Pedro: Biliyoruz, Kaptan Dominyo, donanmayla hareket etti.

Rodrik: Bakın, Karlos Pedro'nun da belirttiği gibi, donanmamız denizden, biz karadan kuşattık. Onların kıpırdayacak halleri kalmadı.

Alfonson: Yüce kralım, ben de bunları anlattım. Şimdilik huzursuzluğu önledim.

Rodrik: (Bu sözlerle rahat bir nefes alır.) Ben de bayağı endişelenmiştim. Başka bir şey var mı?

Kont Prado: (Ortamı yatıştırmak ister.) Şu islam askerleri var ya... Çok zevksiz insanlar. O kadar kasabalardan geçmişler, çocuklara ve ihtiyarlara hiç dokunmamışlar. Kadınlara bile dokunmamışlar.

Alfonson: Şu fırsat kaçırılır mı hiç? (Gülüşürler.)

Kont Prado: Mahzenlere girmişler, yıllanmış şarapları sokaklara dökmüşler.

Rodrik: Ağızlarının tadını bilmiyorlar demek ki.(Gülüşürler.)

Kont Prado: Fakat daha ilginç, bir kumandanları varmış...

Karlos Pedro: Tarık b. Ziyad.

Kont Prado: Evet, evet o, Tarık... Müslümanların çapulculuk ve yağmacılık yapmasına asla izin vermiyormuş.

Alfonson: Dinleri böyle diyormuş. Öyle değil mi, Kont Prado?

Kont Prado: Siz, nereden duydunuz, General Alfonson?

Alfonson: Bunu duymayan mı kaldı? Öyle sanıyorum ki tüm Endülüs, bu ve benzeri haberlerle çalkalanıyor.

Rodrik: (Konuşulanlara sinirlenir.) Pekala bütün bunlardan benim neden haberim olmadı?

Alfonson: Yüce kralımız, biz generaller, bu haberleri size ulaştırmaya fırsat bulamıyoruz ki... Etrafınızı derebeyler, kontlar, rahipler, dükler sarmışlar... Sizi, bir an bile boş bırakmıyorlar.

Rodrik: (Çok kızar.) General, general, bu nasıl konuşma böyle?

Alfonson: Bağışlayın kralım, hepsi de dost uyarısı.

Rodrik: (Yatıştır gibi olur.) Belki de siz haklısınız. Kim bilir,

belki...Eşim Kraliçe İla da bana aynı şeyleri söylemişti. İla, sevgilim, biricik eşim. İla, kendisiyle baş başa kalamadığımızdan şikayetçiydi.

Muhabere subayı: (Heyecanla içeri girer. kekeleyerek konuşur.) Yüce kralımız, size önemli bir haberim var.

Rodrik: Kekeleyemeyi bırak da söyle.

Muh. Subayı: İslam donanması yanmış.

Rodrik: Aferim Kaptan Dominyo... Kaptan dediğin böyle olur.

Muh. Subayı: Kaptan Dominyo yakmamış.

Rodrik: Ya kim yakmış?

Karlos Pedro: Bir gemicimiz veya dalgıcımız yakmıştır.

Muh. Subayı: Hayır, Tarık yaktırmış.

Rodrik: Olamaz.

Muh. Subayı: İsa Mesih şahidim olsun ki doğru söylüyorum.

Rodrik: İyi ya, donanmaları da kalmamış... Karadan da biz kuşattık.

Alfonson: Kralım, iyi dinle, adam gemileri yakmış.

Rodrik: Bu, tam bize göre... Generallerim, kontlarımız, zafer marşları çalınsın, yarın zafer bizim olacak.

Muh. Subayı: Ama yüce kralım...

Rodrik: Yine ne var?

Muh. Subayı: İslam askerleri, kumandanlarına söz vermişler, yemin etmişler. Ya zafer, ya ölüm demişler.

Alfonson: Dedim ya adam, gemileri yakmış...

Rodrik: Olsun, ne çıkar bundan?!... İstedikleri ölüm değil mi? Öldürürüz; olur, biter.

Alfonson: Unutmayınız ki kralım, bir askeri kaide vardır: En korkunç silah, ölümü göze almış askerdir.

Karlos Pedro: Artık pabuç pahalı.

Alfonson: Adamlar, gemileri yakmışlar...

Kont Prado: (Dizlerine vurarak dolaşır.) Yandım.. Bütün malım, mülküm mahvoldu. Eşim Lijya bile beni terk eder.

Rodrik: (Cesaret vermeye çalışır.) Biz, Endülüslüyüz. Yine "Oley"der, saldırırız.

Alfonson: Ümitsiz bir eda ile) Belki bu, son saldırımız olur... (Perde kapanır.)

ÜÇÜNCÜ PERDE

Yer: Vizigot Kraliyet Sarayı'nın bir odası

Dekor: Birkaç antik koltuk, vazo, sehpa vs. yerde halı, duvarda Hıristiyanlığı temsil eden tablolar.

Saray Muhafızı: (Yaşlı İspanyol muhafızı, odada telaşlı telaşlı dolaşmaktadır.) Herkes gitti, ben kaldım. Bana, şu sarayı bekle dediler. Kral da ölmüş... Gerçi iyi oldu öldüğüne. Çok edepsiz adamdı doğrusu. Şu duvarların dili olsa, size neler anlatırdı. Bunlar çok şeylere şahit oldu... Amaaan bunlardan bana ne... Zaten o, geberdi gitti. Peşinden kraliçe İla da Merida taraflarına kaçtı. Ama kraliçe, çok güzel bir kadındı. Onu görüp de gözü kalmayan da var mıdır? Bilemem ki... Zaten Kral Rodrik, onu başkasının elinden almış. Hey gidi dünya hey!.. Dünya, Kral Rodrik'e de kalmadı. Kraliçe, de elbette birini bulur. Boş duracak değil ya... Ha burası Tuleytula, Vizigot Krallığının başkenti Tuleytula... Şurası da kralın sarayının küçük bir odası. (Koltuklardan birine oturur.) Hep onlar, otururlardı buralara. Bana, ancak şimdi sıra geldi. Birkaç dakika, birkaç gün de olsa keyfini çıkartmalıyım. (Koltuğa iyice yaslanır.) Şimdi sarayın hizmetçileri gelseler, kadeh kadeh şarap sunsalar... Rakkaseler şuracıkta raks etseler... Ben de mest olmuş biçimde seyr ü temaşa etsem... Hey gidi günler hey... Dedim ya, bu sarayda çok şeyler oldu. Acaba bundan sonra ne olacak?... (Ayak sesleri yaklaşır. Bunun üzerine kalkıp dolaşmaya başlar.) Buraya mı geliyorlar yoksa? Kimse yok ki... Koca şehir, bomboş... Şu koca sarayda da bir tek ben varım. Şu başşehirde de birkaç Vizigot subayı var. Onlar da saklandılar. Yererini benden başka bilen yok. (Kulisten sesler gelir.)

- 1. Ses:** Komutanım, bu oda da boş.
- 2. Ses:** Hayret bu oda da boş.
- 3. Ses:** Sarayda kimse yok galiba.

Muhafız: Dedim ya benden başka kimse yok. bunlar, beni bulurlarsa öldürürler... Yok canım, ben kime ne yaptım

ki?... Ben, sadece yaşadığı sürece, sözüm ona, kralı korudum... Bilmem ki bu suçtan beni de öldürürler mi?.. Müslümanlar, zalim değillermiş, haksızlığa asla sapmazlarmış. Adaletli kimselermiş. Öyle duyuyoruz. Gerçekten de öyle mi, değil mi?..Göreceğiz...

1.Ses: Bu odada da kimse yok.

2.Ses: Bu odada sadece kanaryalar kalmış.

3.Ses: Bu odada da sadece akvaryumdaki balıklar...

1.Ses: (Ayak sesleri iyice yaklaşır.) Bir de şu odaya bakalım.

2.Ses: Bakalım. (Kapıyı açmaya çalışırlar.) Açılmış.

Muhafız: Eyvah giriyorlar.(Geri geri kaçarak köşeye dayanır.)

3.Asker: Komutanım, burada birisi var.

Tarık: (Asker, kapıyı açar. Tarık ve Culyanus, içeri girerler.) Koca sarayda bir tek sen mi kaldın?

Muhafız: (Dili tutulmuşçasına) Bir... tek... ben kal... dım.... Ne... o... lur, be... ni... öldürmeyin.

Tarık: (Gülümseyerek.) Korkma, korkma. Biz, adam yemeyiz. Hele savunmasız insanlara hiç dokunmayız.

Muhafız: Ne olur, beni bağışla. (Tarık'ın ayağına kapanır.) Tarık'a beni götürme...

Tarık: Kalk, korkma, bir şey olmaz.

Muhafız: (Yavaş yavaş kalkar. Eline sarılır.) Ne olur, beni kumandanınıza götürme. Beni bağışla.

Culyanus: (Söze karışır.) Karşıdaki, kumandan ya.

Muhafız: Tarık'ın kumandanı mı? (Şöyle bir bakar.) Olamaz...

Culyanus:(Kahkahayı basar.)Tarık'ın kendisi, Tarık'ın kendisi.

Muhafız: (Şaşkın şaşkın sorar.) Hangi Tarık?

Culyanus: Hangi Tarık olacak?... İslam kumandanı, Endülüs fatihi Tarık... Tarık b. Ziyad...

Muhafız: Hayır, inanmam... Benimle dalga geçiyorsunuz. Bu adam, Tarık olamaz... Olsa olsa önemli bir subaydır.

Tarık: Neden?

Muhafız: (Yavaş yavaş toparlanır.) Tarık, koskoca bir kumandan. Endülüs fatihi... Kral Rodrik'in ülkesini fetheden bir kumandan. (Yukarıdan aşağı süzer, sade giyimine, mütevazı haline bakar.) Bu kılık, bu kıyafette?!... Sen, Tarık olamazsın.

Tarık: (Gülümseyerek) Pekala, sence Tarık, nasıl bir adamdır.

Muhafız: (Toparlanır. Cesaretlenip tarif etmeye başlar.) Bir defa Arap'dır, yani zenci gibi bir adamdır. (Gülüşürler) İkincisi; kumandan olduğuna göre sırmalı, madalyalı elbiseler içinde, sedef kakmalı ve altın kaplamalı kınıyla kılıcını kuşanmış, etrafında muhafızlarıyla herkese korku, dehşet saçan heybetli biridir Tarık... Ben, öyle hayal ediyorum. (Yine Tarık'a dikkatle bakar.) Gerçi yiğitsin ama yine de sen Tarık değilsin.

Culyanus: (Eliyle muhafızın omzuna dokunur.) Haklısın. Sen, öyle bir Tarık hayal ediyorsun. Peki, beni tanıdın mı?

Muhafız: Hayır, hiç birinizi tanımam. Yoksa sen, bizden misin?

Culyanus: Evet, sizdendim. Septe kumandanı, Septe valisi Culyanus derledi bana. Aylardır beraberiz bu adamlarla. Haklısın; senin yerinde ben olsam, ben de inanmazdım.

Muhafız: İnanayım mı yani?... (Culyanus, Başıyla tasdikler.) Ne bileyim, inanılacak gibi şey değil, Culyanus...

Culyanus: Ben, inanılamayacak daha neler gördüm, neler... Sonunda inandım, iman ettim. Müslüman oldum.

Tarık: Adı da Müslim oldu.

Muhafız: Tanrı, bizi korusun. Bugün neler duyuyorum ben?!...

Tarık: Bunları bırak da bu adamlardan haber ver. Neredeler?

Muhafız: Nerede olacaklar? Kaçtılar. Koskoca başkenti, Tuleytula'yı bırakıp kaçtılar.

Tarık: Bu kadar insan... Hepsi mi kaçtılar?

Muhafız: Evet, hep kaçtılar. (Eliyle işaret ederek) Bu tarafa, dağlara kaçtılar. Oradan Frenk ülkesine varacaklarmış. Kralın adamları da kuzeye doğru kaçtılar. Başpiskopos da Roma'ya kaçtı. Sizin anlayacağınız, kaçan kaçana...

Tarık: Şehirde kim var?

Muhafız: Kesin bilmiyorum ama olsa olsa birkaç subay vardır. Bir de ben varım.

Tarık: Onlar nerede?

Muhafız: Demem... Ama öldürmeyecekseniz bulurum.

Tarık: Sen, onları bul, çağır, görüşelim.

Muhafız: (Heyecan ve korkusunu atmıştır.) Emredersiniz, komutanım. Baş üstüne, komutanım.

Tarık: (Muhafız çıkarken) Saklanmış olan başkaları da olabilirler. Onlara da söyle, hiçbir şey yapmayacağım. Dağlara

kaçanlara da haber gönder, gelsinler. Evlerine dönsünler. Yerlerinden, yurtlarından olmasınlar. Biz, onlara daha mutlu hayat yaşatmak için geldik.

Muhafız: (Hayretle bakar.) Bunları hep söyleyeyim mi?

Tarık: Tabi söyle. Biz, adaletle hükmederiz. Krallar gibi zulmetmeyiz.

Muhafız: Baş üstüne, komutanım. (Sevinerek çıkar.)

Tarık: Görüyorsun Müslim; bizi, bunlara nasıl tanıtmışlar.

Müslim: Önemli değil... Onlar da gerçeği görecekler. Yakında çoğu Müslüman olacak.

3.Asker: Acaba diğer şehirlerde durum nasıl?

Müslim: Oralardan da iyi haberler geliyor.

Tarık: Kadis Savaşı, onları bitirdi. Kralları ölüp Vizigot ordusu hezimete uğrayınca şehirler, kaleler bir bir düşmeye başladılar. Mugis, Kurtuba'yı fethetti. Zeyd b. Kassadi, Malka ve Elbire'yi ele geçirdi. Temdir ve İşbilye, tekrar İslam ordusuna teslim oldu. Şu anda Vizigotların başşehri olan Tuleytula'dayız. Görüyorsun, in cin yok.

Müslim: (Alaylı bir edaile) Arenada boğa güreşi seyredeler.

Tarık: Öyle ya, burada sesleri kesildi. Belki orada 'oley' derler.

Müslim: İslam ordusunun karşısında "oley" bile diyemediler.

3.Asker: Biz, sadece askerlerle savaştık. Halka zarar vermedik.

Tarık:Rabbim, bize zafer nasip etti. Onlara da iman nasip etsin.

3.Asker: Komutanım, gelen var herhalde. (Kapı çalınır. Asker kapıyı açar.) Girin.

İspanyol Subayı: (Yaveriyle birlikte içeri girerler. Gönülsüz bir tavırla selam verirler.) Emredin komutan, teslim olduk.

Tarık: Bu şehirde kimse kalmadı mı?

Subay: Birkaç subay, birkaç rahip, birkaç haham ve biraz da yaşlı ve düşkün insanlar var.

Tarık: Diğerleri?... Diğerleri neredeler?

Subay: Kaçtılar. İslam ordusu geliyor diye kaçtılar.

Tarık: Siz, niye kaçmadınız?

Subay: Aslında biz de kaçacaktık. Garnizon komutanımız kaçarken benim komutanımı vekil bıraktı. O da kaçarken beni vekil bıraktı. Teslim şartlarını görüşün, vaziyet uygun olursa belki döneriz dediler.

Tarık: Demek ki siz, Tuleytula garnizon komutanı vekilisiniz.

Subay: Evet, öyle bir şey.

Tarık: Şehrin teslim şartlarını sizinle görüşeceğiz, öyle mi?

Subay: Evet, kumandan.

Müslim: Ama anlaşma şartları iki nüsha yazılacak. Bir Arapça, diğeri İspanyolca... Bu iki dili de bilen var mı?

Subay: Var, kumandanım. (Yaverini gösterir.)

Tarık: Öyleyse teslim şartlarınızı görüşelim.

Subay: Görüşecek bir şey yok. Nasıl isterseniz, öyle yaparsınız, kralım.

Tarık: Ben, kral değilim. Biz, müslümanız. Dinimiz ne derse öyle hareket ederiz.

Subay:

Tarık: Yaveriniz hazırsa teslim şartlarını yazmaya başlasın.

Subay: (Yaverine) Çabuk, kağıt kalem çıkart.

Yaver: (Cebinden kağıt, hokka, divit çıkarır.) Gözlüğüm nerede? (Eliyle ceplerini kurcalar. İç cebinde bulur.) Buradaymış. Gözlüksüz iyi fark edemiyorum da. (Gözlüğünü takar.) Evet, söyleyin, yazayım.

Tarık: Yaz, madde bir: Tuleytula şehri, İslam ordusuna şartsız teslim olmuştur. Ancak halk, eskisi gibi hür ve serbest olacaktır. Kimseye esir muamelesi yapılmayacaktır. (Yaver ve subay, hayretle birbirine bakarlar.) İki; şehirde kalmak isteyen herkes, kendi mal ve mülküne sahip olacaktır. İsteyen de istediği yere gidebilecektir.

Subay: Bu da güzel.

Yaver: Başka?

Tarık: Madde üç: Herkes, dininde hürdür. Hıristiyanlar kiliselerine, Yahudiler havralarına serbestçe gidebilecektir. Ancak yeni kilise yapımı, ruhsata tabidir.

Subay: Bu da iyi...

Tarık: Kaç oldu?

Yaver: Üçüncü maddeyi yazdım.

Tarık: Yaz, madde dört: Sanatkarlar, çiftçiler, tüccarlar malının, mülkünün sahibi olacak ve kendi işleriyle uğraşacaklar. Mali durumlarına göre vergi verecekler. Gayrimüslimlerden de baş vergisi (Cizye) alınacaktır.

Subay: Seve seve verirler.

Tarık: Yaz bakalım; şehirde ne kadar silah ve savaş malzemesi

varsa hepsi, İslam ordusuna bırakılacaktır. Şehri tamamen terk edenlerin malları ve krala ait tüm servet ve hazine, İslam ordusuna teslim edilmiş sayılacaktır.

Subay: Zaten öyle olur.

Tarık: Biz, teslim şartlarını değil, adeta taahhütlerimizi yazdırdık. Zira biz, burada işgal gücü değiliz. Buradan Avrupa'ya kapı açmaya geldik.

Yaver: Başka yazılacak bir şey var mı?

Tarık: Yok, tamam. İki tarafın da isimlerini aç, imzalayalım.

Yaver: (Yazıp hazırlar.) Tamam, imzalayabilirsiniz.

Tarık: Müminlerin emiri Velid adına imzalıyorum. (İmzalar.)

Subay: (Üzgün ve mahcup vaziyettedir.) Ben de vekaleten imzalıyorum. Artık şehir sizin. Krallığın tüm hazineleri, ziynetleri, mücevherleri sizin. Hazine dairesindeki geçmiş krallara ait yirmi beş adet kral tacı da sizin.

Yaver: Ama ne taşlar ya! Altından yapılmış, üzeri pırlantalarla, zümrütlerle, yakutlarla işlenmiş yirmi beş taş...

Subay: (Yavere koluyla dürterek susturur.) Bir de kutsal soframız var. O da sizin.

Tarık: Hıristiyanlıkla mı ilgili?

Subay: Hayır, daha öncesinden kalma... Rivayete göre Hz. Süleyman zamanından kalmış. Buhtunnasr'ın Kudüs'ü işgali sırasında her nasılsa Endülüs'e gelmiş.

Yaver: Başka bir rivayete göre Roma İmparatoru Ninos, Kudüs'ü yağmaladığı zaman zafer alameti olarak Roma'ya götürmüştü. Oradan da İspanya'ya geçmişti.

Müslim: Komutanım, bunların anlattıkları kutsal sofraya, "Süleyman Sofrası" diye bilinir. Çok kıymetliymiş. Otuz altı ayağı varmış.

Subay: Her ayağı da iri zümrütlerle işlenmiş.

Yaver: Yani her şey sizin.

Tarık: Görünüşte öyle. Ama biz, krallıktan devraldığımız hazineyi, taşları ve kıymetli eşyayı halifemiz Velit hazretlerine göndeririz.

Müslim: Savaşan askerlere bir şey yok mu?

Tarık: Gnimetlerin beşte dördü İslam savaşçılarına olacaktır.

Müslim: Ya beşte biri?

Tarık: O da başkentimize gönderilecektir. Halifemiz, onu uygun gördüğü yerlere, kamu yararına harcayacaktır.

Müslim: (Yaverle göz göze gelirler.) Anlaşıldı, komutanım.

Tarık: Gidebilirsiniz. Ancak anlaşma hükümlerine uymak şartıyla.
(İspanyol subayı ve yaveri, eğilerek selamlayıp çıkarlar.)

Müslim: İşte kesin zafer bu....

Tarık: Zafeler, başımızı döndürmesin. Hazineler, bizi şımartmasın. Zenginlikler, bizi Allah yolunda savaştan alıkoymasın.

Müslim: Ben olsam, belki Kral Rodrik gibi şımarırdım.

3.Asker: Komutanım, şimdi ne yapıyoruz?

Tarık: Şehri dolaşp halkın refahı için tüm tedbirleri alacağız.

Haham: (Tarık ve arkadaşları çıkmak üzereyken girer. Doğru Tarık'ın ayağına kapanır.) İzin ver sultanım, ayaklerinin altını öpeyim.

Tarık: Kalk be adam... Sen kimsin? Nesin? Necisin?

Haham: Ben, Yahudi kulinizim. Suradaki (Eliyle işaret ederek) havranın hahamiyim. Siz Müslümanlara şükran ve minnet duygilerimizi arz etmiye geldim. Başka bir niyetim yoktur.

Tarık: Biz, İslamın emrettiğini yaptık. Size de ötekilerine de farklı bir şey yapmadık. Dininizde hürsünüz. Haksızlığa uğrayanların hakkını savunmaya devam edeceğiz.

Haham: Ha, ben de oni diyecektim. Biz Yahudiler, bu ülkede pek çok haksızlığa uğradık. Siz geldiniz de kurtuldük.

Tarık: Endülüs halkı ya da kral, her neyse, size neden düşman oldu? Neden size zulmettiler?

Haham: Yüce sultanım...

Tarık: Ben, sultan değilim. Ben, bir İslam kumandanıyım.

Haham: Bağışleyin yüce kumandanım, bu ülkenin çoğunluğunu Vizigotlar teşkil ederler. Onlar, yüz yıl kadar önce resmen hristiyanlığı kabul ettiler. Biz ise dinimizi değiştirmedik. Bunun üzerine miladi 694 yılında...

Müslim: Şu anda miladi 712. yıl olduğuna göre on altı yıl önce.

Haham: Evet, yaklaşık on altı yıl önce Yahudilerin tüm mallerine, mülklerine el kondi. O güne kadar ülkenin en zenginleri biz Yahudiler iken...

Tarık: (Sözünü keserek) Nedense ülkelerin en zenginleri Yahudiler oluyor!...

Haham: (Öksürür.) Mallarimize, mülklerimize el konıldı. Ticaret yapmamız da yasaklandı.

Tarık: Sonra?

Haham: Biz yahudililer, kralin emriyle köle haline sokulduk. Hıristiyan ailelerin yaninde bogazi tokliğine çalıştırıldık.

Tarık: Sonra?....

Haham: Hatta çocuklarımızı elimizden alıp Hıristiyan ailelerin yaninde hıristiyanlaştırıyorlardı.

Tarık: Artık bunlar bitti. Yahudiler de Hıristiyanlar da İslam devletinin birer vatandaşıdır. Elinizden alınan mallarınız geri verilecektir. Siz de tarım ve ticaretle uğraşma hakkına sahip olacaksınız.

Haham: (Sevinerek) Ticaret de yapabilecek miyiz?

Tarık: Elbette yapabileceksiniz. Ancak cizye denilen, fert başına düşen vergiyi de vereceksiniz.

Haham: Seve seve veririz. Biz yahidi kullarınız, size ve ordinize itaat edeceğiz. Yardımcı olacağız. Vizigotlara karşı hep yaninizde alacağız.

Müslim: Komutanım, bunun dilinin altında bir bakla var.

Tarık: Ben de öyle sanıyorum. (Hahama) Elbette bize itaat edeceksiniz, yardımcı olacaksınız. Bu, sizin vatandaşlık göreviniz.

Haham: Ancak diyecektim ki...

Müslim: Dedim ya sonunda bir şey çıkar diye.

Tarık: Söyle bakalım, ne diyecektin?

Haham: Biz, burayı Filistinden sonra Tanrı tarafından bize vâd edilmiş ikinci toprak sayarız. Yıllardır hep burada bağımsız olmayı düşledik.

Tarık: (Öfkelenerek ayağa kalkar.) Siz, o düşü ancak uykunuzda görürsünüz.

3.Asker: İzin ver komutanım, şu keferayı şuracıta öldüreyim. (Kılıcını sıyırır.)

Tarık: Hayır, artık o da İslam devletinin güvencesi altındadır. (Asker, kılıcını kınına koyar.)

Haham: (Tekrar Tarık b. Ziyad'ın ayağına kapanır) Bağışlayın kumandan, ben yanlış koıştıysam bağışleyin. Büyükler, bağışlar. Öyle değil mi?

Tarık: Kalk be Yahudi. (Tutup kaldırır.)Siz, yaklaştığımız her millete art niyet beslersiniz. Tarih, ihanetlerinizle dolu.

Müslim: Size de mi ihanet ettiler?

Tarık: İslam tarihinde peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'e defalarca ihanet ettiler.

3.Asker: Yahudiler, Uhut Savaşında Kureyş'i tahrik ettiler. Medine'deki Yahudiler de Hendek Savaşında düşmanla anlaşıp Müslümanları geriden vurmaya kalkıştılar.

Tarık: Biz, onları hiç unutmadık.

Haham: Büyük kumandan, maksedimi yanlış ifade ettim galiba... Demek istemiştin ki...

Tarık: Ne demek istemiştin?!...

Haham: Artık bağımsızlık düşünmekten vas geçtik. Size itat edecgiz diyecektim...

Tarık: Neyse... Öyle olsun. Şimdi gidin, verilen hakların kıymetini bilin. İhanete kalkışmayın.

Haham: Sag olun kumandan, Tanrı uzun ömürler versin. Tanrı, sizi başarılı kılsın, kumandan. (Diyerek geri geri çekilip çıkar. Dışarıdan gitar sesleri arasında İspanyol şarkıları, dans edip eğlenen insanların sevinç çığlıkları gelmeye başlar.)

Müslim: Bunlar, elini uzatanın kolunu koparmaya çalışırlar. Ama halkın sevincine bak. Halk, memnun. Dedim ya size; halk, kral ve etrafının zulmünden bıkmıştı. Şimdi bizi, kurtarıcı olarak görüyorlar.

3.Asker: (Öfkesi hala yatışmamıştır.) Ancak bunlara ne derece güvenilir? Bizi en çok alkışlayanlar bile ne düşler görüyormuşlar meğer...

Tarık: Evladım, unutma ki Yahudi, hep kazandıktan yanadır.

Müslim: Önce Kral Rodrik'i alkışladılar. Şimdi de sizi...

3.Asker: Öyle ya biz kazandık.

2.Haberci: (İçeridekiler heyecanla konuşurlarken kapıyı bile vurmada acele girer.) Komutanım, komutanım, çok önemli bir haberim var. Görüşebilir miyiz?

Tarık: Evladım, sakın ol, nefesini biraz toparla... Öyle konuş.

2.Haberci: Çok önemli... Görüşmeliyiz.

Müslim: Ya Tarık, isterseniz biz çıkabiliriz.

Tarık: (Eliyle işaret ederek) Gerek yok. Siz de bekleyin. (Haberciye döner.) Evladım, söyle. Bunlar, dostlarım.

2.Haberci: (Biraz nefesini toplar.) Komutanım, size vereceğim haber, Musa b. Nusayr ile ilgili.

Tarık: Ne oldu?... Efendim Musa b. Nusayr'a bir şey mi oldu?

2.Haberci: Hayır, hayır...

Tarık: Öyleyse nedir haberin?

2.Haberci: Musa b. Nusayr, Tuleytula'ya geliyormuş.

Müslim: Ya Tarık, bildiğim kadarıyla Musa b. Nusayr, bir süredir Batı Endülüs ve Portekiz bölgesinde fetihlerle meşguldü.

Tarık: Biliyorum. Oğlu Abdullah'ı Kuzey Afrika'da vali vekili olarak bırakıp diğer oğlu Abdülaziz ile birlikte Endülüs'e geçmişti. Bizim Vadilkebir dediğimiz ırağın batısından on sekiz bin kişilik orduyla Portekiz topraklarını fethetmişti. İşbilye ve Luzitanya'dan sonra Merida şehrini de fethetmişti.

2.Haberci: Musa komutanımız da buraya doğru hareket etmiş.

Tarık: Daha iyi ya... Birlikte daha büyük fetihler yaparız.

2.Haberci: Komutanım, bir türlü söylemeye dilim varmıyor... Ama galiba sizi cezalandırmak için geliyormuş.

Tarık: Ben, ihtimal vermek istemiyorum.

2.Haberci: Rabbime yemin ederim ki şu kulaklarımla duydum.

Tarık: (Haberciye) Sebebini öğrenebildin mi?

2.Haberci: Evet, birazını... Galiba o, size haber göndermiş. İleri harekate kalkışma diye...

Tarık: Ben de durmak yerine savaşa devamı tercih ettim. Böylelikle bunca şehirler fethettim.

2.Haberci: Evet efendim. Aynen öyle.

Müslim: Bunda ne var ki?...

Tarık: Emre itaatsizlik olarak değerlendirmiş olmalı. Başka?...

2.Haberci: Durum, bundan ibaret, komutanım.

Tarık: Pekala, sağ olasın evladım. Çıkabilirsin.

2.Haberci: Emredersiniz komutanım. (Çıkar.)

Müslim: Seni cezalandırmaya kalkışırsa karşı koruz.

3.Asker: Hep birlikte karşı koruz.

Tarık: (Durumu yatıştırmaya çalışır.) Durun bakalım. Henüz ortada kesin bir şey yok.

Müslim: Ya olursa?...

Tarık: Beni cezalandırmak istese bile, iki İslam ordusunu vuruşturamam. Beni cezalandıracağına da inanmam.

Müslim: Olma ihtimaline karşı bir tedbirin var mı?

Tarık: (Tartışmalardan sıkıldığını belli etmeye başlar.) Arkadaşlar, bu tartışmalar, bize bir şey kazandırmaz. Fetihler yaptık.

Endülüs halkına karşı sorumluluklarımız var. Sadece zanaatkar ve çiftçiden alınan vergi yerine zenginden alınıp yoksula verilen adil bir vergi sistemi uygulamaya başlıyoruz. Rahiplerin ve derebeylerin haksızlıklarına son veriyoruz. Herkese gerçek din özgürlüğü tanıyoruz.

Müslim: Evet, bunlara biz de şahidiz, Allah da...

Tarık: Bizim boş şeylerle uğraşacak vaktimiz yok. Bu ülkeyi yeni baştan imar edeceğiz. Tarımı canlandıracağız. Gerekirse Mısır'dan, Suriye'den, İran'dan tarım uzmanları getireceğiz.

Müslim: İsbetli olur.

3.Asker: Burada akarsu var ama su bentleri ve kanallar yok.

Tarık: Su kemerleri, su kanalları yaparak sulu tarımı geliştirmemiz lazım.

Müslim: El sanatlarında da çok ilkel konumdalar.

Tarık: Bence en önemlisi; Avrupa'nın bilmediği, duymadığı medeni hayatı, temizliği, adaleti, insanlığı getirmek gerek. Sırf bu amaçla İslam ülkelerinden bilginler getirtip manevi fethi gerçekleştirmek lazım.

Müslim: Anlayamadım?...

Tarık: Biz, şimdiye kadar maddi fetihlerle uğraştık. Bu ülke baştan başa İslamlaşmadıkça fetih tamam olamaz. Oldu desek de uzun ömürlü olamaz.

Müslim: Yani esas olan, ülkeyi İslamlaştırmak...

Tarık: Evet, aynen öyle... Onun için Endülüs'ün her şehrine camiler, medreseler, hastaneler, kütüphaneler inşa edilecek. Üniversiteler kurulacak. Oralarda dini ilimlerin yanı sıra felsefe, matematik, astronomi, ve fen ilimleri okutulacak.

3.Asker: Şiir de öğretilecek mi? Çok seviyorum da...

Tarık: Edebiyat demek istiyorsun herhalde.

3.Asker: Evet, evet...

Tarık: Elbette öğretilecek. (Asker sevinir.)

Müslim: Deseniz ya burası, bambaşka bir ülke olacak.

Tarık: (Sahnenin önüne doru gelir) Elbette Endülüs, bambaşka bir ülke olacak. İslam güneşi, Avrupa'ya Endülüs'ten doğacak.

(Perde kapanır.)

ÖNCÜLER

Piyes

İki Perde

Sekiz Tablo

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

Kumaşçı

Köle taciri

Putçu

Zeyd İbn-i Amr

Selman-ı Farisi

Suheyb-i Rumi

Bilal-i Habeşi

Ümeyye b. Halef

Said İbn-i Zeyd

Zürare b. Umeyr (I. Adam)

Fenhas: Hahambaşı

Rafi: Hazreç kabilesinden

Üsame: Hazreç kabilesinden

Samir: Yahudi

Ka'b: Yahudi

İzak: Haham

Moiz: Fenhas'ın oğlu

David: Fenhas'ın amcaoğlu

Adamlar: Dört kişi

BİRİNCİ PERDE

TABLO I

(Sahnedede çeşitli pazarcı tezgahları bulunmaktadır. Kureysliler, bu tezgahların başında ve yanında alışverişle meşguller. Seyyar satıcıların sesleri duyulur. Bu esnada kulisten bir ses yankılanır: Burası Ukaz Panayırı... Burası Arap kültür ve ticaret fuarı; burada her şey satılır. Perde açıldığında hareket başlar.)

Kumaşçı: (Omzunda değişik kumaşlar, ipekliler, basmalar taşıyarak sahneye girer.) Kumaşçı, kumaşçı... Şam ipeklerim var, Acem halılarım var, Bizans esanslarım var... (Diğer kapıdan çıkar.)

Köle taciri: Köle bulunur, cariye bulunur... Güçlü kuvvetli kölelerim var... Güzel, doğurgan cariyelerim var..Sadece üç bin dirheme... Alan yok mu? Köle satıyorum, cariye satıyorum... (Bağırarak diğer kapıdan çıkar.)

Putçu: (Ellerinde taştan ağaçtan yapılmış çeşitli putlar bulunan bir kişi içeri girer.) Tanrılar satıyorum... Lat burada, Menat burada, Hübel burada, Uzza burada... Umut bekleyenler, kinden ve zilletten kurtuluş isteyenler, şerleri def edip rahmete kavuşmayı murat edenler tanrılarınız işte burada... Beş dirhem verin size Hübel'i vereyim. On dirhem verin Lat ve Uzza'yı alın... Yetişin beyler, yetişin. (Putçu sahneden ayrılmadan Zeyd b. Amr, sahneye girer.)

Zeyd b. Amr: (Oğlu Said ile birlikte içeri girişinden itibaren düşünceli olduğu görülür. Bir satıcının tezgahının yanına oturur. Sonra ayağa kalkarak konuşmaya başlar. Etrafına insanlar toplanır.) Ey Kureyş topluluğu, buraya geliniz.

1. Adam: Söyle Ya Zeyd, seni dinliyoruz.

2. Adam: Ne söyleyeceksin? Şiir mi, nutuk mu?

Zeyd: Hayır, hayır... Şiir de değil, nutuk da... Ama ben, size çok tehlikeli bir şeyi duyurmak istiyorum.

3. Adam: Söyle Ya Zeyd, istediğini söyle. Seni dinliyoruz.

Zeyd: (Put satan adamı göstererek) Bu putları, bu tanrıları görüyorsunuz. Hatta etrafında dolaşıyor, elinizi dokunabiliyorsunuz. Hepsisi de taştan, ağaçtan yapılmış. Yalva-

riyorsunuz, duymuyorlar. Dua ediyorsunuz, cevap vermiyorlar. Onların size ne bir faydası, ne de zararı var. Vallahi boş şeylerle uğraşıyorsunuz. Kendinize başka bir din arayın. (Adamlar, ummadıkları sözleri duyunca şaşkına dönerler.)

4. Adam: (Gülerek) İhtiyar, bunamış.

2. Adam: Korkmuyor musun ey Zeyd? Tanrılar gazaba gelir de seni mumyaya çeviriverirler.

1. Adam: Neler oluyor sana Ya Zeyd? Sen, kahin idin. Sen, dindar bir putperesttin. Tanrılarımızı ve dinimizi en iyi sen bilirdin. Bugün neler diyorsun böyle?

3. Adam: Ya Zeyd, sana delirmiş demelerinden de mi korkmuyorsun?

1. Adam: Neyse... Bırakın onu. İstedğini söylesin. Burası Ukaz Panayırı; herkes dilediğini söyleyebilir. Dilediği gibi konuşabilir... Hem de hiçbir şeyden endişe duymaksızın...

2. Adam: Tanrılarımızda bir kusur varsa... (Kafasını sağa sola çevirir ve öfkeyle çıkarır.) Siz, bunu nasıl hoş görüyorsunuz?

Topluluk: Bırakın konuşsun.... Konuş Ya Zeyd, korkma.

Zeyd: Ey kavmim, yıllarca aranızda kaldım. Yıllardır bu putlara bakıyorum. Onları bizler, ellerimizle yapıyoruz, pazarlarda satıyoruz. Hayret! Ellerinizle yaptığınız şeylere tanrı diyorsunuz. Sonra da onlara secde ediyorsunuz. Çevresinde tavaf edip bereket ve rahmet umuyorsunuz... Evet, size şunu bildireyim ki ben, artık bu putlara tapmıyorum, evime barkıma sokmuyorum.

3. Adam: Tanrılarının intikamı korkunçtur Ya Zeyd.

Zeyd: Ey kavmim, düşünün bir kere; bunlar birer taş, birer ağaç... Ellerinden hiçbir zarar gelmez, gelemez.

2. Adam: Tanrılarımızı rahat bırak ya Zeyd. Sen tanınmış bir şairsin. Şiir söyle de dinleyelim. (Bu esnada Süheyb ve Selman, sahneye girerler ve topluluğa yaklaşıp dinlemeye başlarlar.)

1. Adam: Yeni şiirlerinden söyle...

Zeyd: (Putları göstererek):

Rab, bir mi yoksa bin mi?

Düzdüğünüz şeyler bir din mi?
Lat, Menat, Uzza ve hepsi de,
Ellerimizle yapılmış birer düzmece.

1.Adam: İyi ya Zeyd, daha güzel, daha doğru tanrılar göster; ona tapalım.

Zeyd: Ey Allahım, şayet sana nasıl ibadet edeceğimi bilseydim öyle ibadet ederdim... Ama bilemiyorum.

1.Adam: Yazıklar olsun sana. Bunun için mi topladın bizi?

2. adam: Yazık sana Ya Zeyd, her şeyi hiçe sayıyorsun. Fakat daha iyisini de bilmiyorsun.

3. Adam: Keşke sana fırsat vermeseydik. Şu halinle başkalarına da kötü örnek oluyorsun.

4. Adam: Şu inkarcıyı linç edelim. Ukaz Panayırı'ndan da def olsun gitsin. (Bu sözler üzerine topluluk Zeyd'e saldırlar. Elbiseleri parçalanır, elinde ve yüzünde darp izleri görülür. Oğlu Said, bu kavgaya engel olamaz. Bu esnada Süheyb ile Selman, Zeyd'i kurtarmak isterler.)

Selman: Ne oluyor size?... Önce izin verdiniz, şimdi de işkence mi yapıyorsunuz?

Süheyb: Ey kavmim, bırakın konuşsun. Size yol gösterirse ne mutlu! Boş şeyler söylese size ne zararı dokunur ki?

3. adam: (Selman'a) Sen kimsin?

Selman: Ben, Selman-ı Farisi... Medineli bir Yahudi'nin kölesiyim.

3. Adam: Ey kavmim, beni dinleyin. Bu, Selman-ı Farisi, şu da Süheyb-i Rumi... İkisinin de dini başka başka... Belki bunlar söyleyebilirler. Soralım; hangi din daha üstün?

2. Adam: Selman, senin milletin Mecusi, ateşe taparlar. Zeyd'in sözlerine ne dersin? Sence taptağınız ateş, putlarımızdan üstün mü?

Selman: Asla...Ben, kendi milletimin dinini çoktan terk ettim...Zaten taptağınızda bir hayır görmüyorum.

2. Adam: İşte bu doğru, Ya Selman... Demek ki sen de putlarımızı daha hayırlı buluyorsun.

Selman: Sözlerim sizi kızdırmazsa...

Topluluk: Konuş Ya Selman, korkma. Ukaz Panayırı'ndasın. Dilediğin gibi konuş.

Selman: Taptağınız putlar da kavmimin taptağı ateş de insan icadı, beşer işi. Kendi ellerinizle yapıyor, tanrımız diyorsunuz.

Koruduğunuz bu putların sizleri koruduğunu iddiaya kalkışıyorsunuz.

1.Adam: Sen, hangi dindesin Ya Selman?

Selman: Kardeşlerim, ben İranlıyım. İsfahan halkıdanım. Kavmim arasındayken Mecusi idim. Kitaplarını okudum, sırlarını öğrendim. Tapınaklarında kahinlik yaptım. Tutuşturup saygı gösterdikleri ateşe yıllarca hizmet ettim.

Topluluk: Demek yüksek bir mevkideydin, Zeyd gibi...

Selman: Evet kardeşlerim, Zeyd'i kınamayın. O, size doğru söylüyor. Size insanlığın düştüğü çıkmazı haber veriyor.

1.Adam: Sence hangi din daha hayırlı?

Selman: Bütün ülkeleri dolaştım, Hak dini aradım. Şam'a gidip Bizans kiliselerinde kaldım, dinlerini inceledim. Rahiplik payesine ulaştım. Tüm kiliseleri ziyaret ettim.

3.Adam: Eee, nasıl buldun Bizans'ın dinini?

Selman: O dinde çok yararlı şeyler gördüm. Fakat anladım ki insanlar, o dini de değiştirmişler. İşlerine gelmeyen kısımları terk etmişler... Ha.. Bir defasında Amuriye'ye gitmiştim. Orada iyi bir rahip vardı. Bu düşüncelerimi ona açtım. Bana dedi ki; evladım, Hz. Mesih'in Rabb'ından getirdiği çok az şey kaldı. Havariler gidince insanlar, gerçek dini terk edip sapıttılar.

Zeyd:(Toparlanır.)

Şu dünyanın işine şaşıyorum.

Arap şaşıyor, Acem şaşıyor,

Bizans da yoldan sapıyor.

Öyleyse gerçek nerede?

Selman: Ben sana haber veririm ya Zeyd.

Topluluk: Bildiğin bir şey varsa bize de söyle.

Selman: Evet, ben, İsa'nın ve Musa'nın kitapların okudum. Onlarda çok önemli müjdeler var. Şimdi tam zamanı.

Topluluk: Hangi müjde?

Selman: Kutsal kitaplar, son peygamberin geleceğini müjdeliyor. Hz. İbrahim dini üzere olacak, Arap yarımadasından çıkacak bir peygamberi... Hatta Hicaz'da hurmalıklı bir şehre göçeceğini bile açıklıyor.

Topluluk: Memleketimizden bir peygamber mi çıkacak?

Selman: Evet, Hıristiyan ve Yahudi bilginleri de öyle diyorlar.

Zeyd: (Suheyb'e) Sen, kitabımızda böyle şeyler gördün mü?

Suheyb: Evet, İncil'de var.

Topluluk: Ya Selman, bu peygamberi nasıl tanıyacağız?

Selman: Çok kolay... O, hediye kabul eder, fakat sadaka almaz.
İki omzunun arasında peygamberlik mührü olacakmış.

Topluluk: Onu hiç gördün mü?

Selman: Aradım, henüz bulamadım.

Topluluk: (Suheyb'e) Ya sen?...

Zeyd: Suheyb, sen Bizanslı bir Hristiyanısın. Memleketinde itibarlı ve zenginmişsin. Onları bırakıp niye geldin?

Suheyb: Haklısınız. Memleketimde zengindim, itibarlı ve nüfuzlu biriydim. Çok okuyan, bilgili bir kişi olarak tanınırdım. Fakat aradığımı bulamadım ruhum boştu. Zihnim sarhoştü. Yaşayışımız çok nahoştü. Dedim ya, aradığımı bulamadım.

Topluluk: Şimdi buldun mu?

Suheyb: Tüm yarımadayı dolaştım. Yemen'i, Necd'i, Hicaz'ı dolaştım. Soruma cevap bulamadım. Fakat şuna inanıyorum ki müjdelenen peygamber buradan çıkacak.

1.Adam: Üçünüzün durumu da aynı. Hayret doğrusu!

2.Adam: Bulursan bize de haber ver.

Suheyb: Bulursam, vallahi bir an bile beklemeden ona iman ederim. İmanımı da Kabe'nin tepesinde ilan ederim.

3.Adam: Sen bize harp mi ilan ediyorsun?

Suheyb: Hayır...Ama Kutsal Kitap'ta okudum; o peygamberin kavmi ona harp ilan edecek, onu memleketinden çıkartacak. Şayet ona yetişirsem, hep yanında olacağım. Ona düşman olanın ben de düşmanı olacağım.

Topluluk: Yavaş ol ahabap... Daha ortada peygamber falan yok...(Kulisten bir ses gelir:"Ey Kureyş, Ey Arap topluluğu, şiir yarışması başlamıştır. Buraya gelin." Bunun üzerine topluluk sahneden çıkarlar. Zeyd, oğlu Said, Selman ve Suheyb sahnede kalırlar. Ağır adımlarla Bilal-i Habeşi sahneye girer.)

Bilal: Hepinize hayırlı sabahlar.

Zeyd: Sana da hayırlı sabahlar, Habeşli kardeş.

Bilal: İşittiğime göre şu putlardan bahsediyordunuz. Size bir şey sorabilir miyim?

Zeyd: Sen kimdin? Adın neydi?

Bilal: Bilal, Rebah oğlu Bilal... Ümeyye b. Halef'in kölesiyim.

Zeyd: Allah hayrını versin, adımı duymuştum. Sesini ve şarkılanımı da dinlemiştim.

Bilal: Teşekkür ederim. Ben, fakir bir köleyim. Çok az şey bilirim. Fakat sizlerden işittiğim şeyler beni hayrete düşürdü. Görüyorum ki siz, doğru yoldasınız.

Zeyd: Bunlarla kafanı yorma, ya Bilal. Efendin Ümeyye, bunu duysa sana işkence eder.

Selman: Evet, Ya Bilal, bu Zeyd, Kureyş eşrafından olmasına rağmen, ilahlarına sataştığı için onların zulmünden kurtulamadı.

Bilal: Sen de köle misin Ya Selman?

Selman: Evet, Bilal...Buraya geldiğimde köle olarak Medineli bir Yahudi'ye sattılar. Halen onun emrindeyim.

Zeyd: Mekke'ye nasıl geldin bugün?

Selman: Yahudiler, her yıl Ukaz panayırına gelirler. Ticaret için gelirler, tefecilik için gelirler, şiir yarışması için gelirler. Beni de hizmet ettirmek için getirdiler.

Zeyd: Anlaşıldı... Kardeşlerim, yarın Şam'a gideceğim. Rahipleri, keşişleri ziyaret edeceğim. Varaka b. Nevfel de benim yol arkadaşım olacak... Orada o peygamberle ilgili bir şey öğrenirsem size haber veririm.

Bilal: Beni de unutma Ya Zeyd?

Zeyd: Unutmam... Bu, boynumuzda takılı bir emanettir. Ama ben, en yaşlınızım. Kim bilir; belki son peygamber ortaya çıkıncaya kadar yaşayamam. Bir tek oğlum Said var. Şayet benden sonra bir şeyler öğrenirseniz onu unutmayın.

Suheyb: Allah, uzun ömürler versin Ya Zeyd. Bu bir ahittir. Ahde vefa, boynumuzun borcudur.

Zeyd: Öyleyse anlaştık. Allah'a emanet olun. (Vedalaşırlar.)

Suheyb: Yolun açık olsun.
(Işıklar söner.)

TABLO II

(Kabe'nin yakınında önce Arap müziği duyulur. Sonra davul, zurna, darbuka sesleri işitilir. Daha sonra müzik sesi kesilir. Bu esnada perde açılır. Ümeyye b. Halef, putlara tapınmaktadır. Sahnenin önünde Bilal görülür. Efendisi, Bilal'in çıplak vücuduna demir zırh giydirir. Eli ayağı bağlı olarak kızgın güneşin altında oturtulur. Suheyb-i Rumi, uzakta durup Ümeyye b. Halef'e bakar. Ümeyye, elinde kamçı ile Bilal'in başında durup bağırır.)

Ümeyye: Seni, burada, kavurucu güneşin altında bırakacağım. Pis Habeşli köle, gölge yüzü göremeyeceksin. İçecek su bulamayacaksın... Dinimize dönünceye kadar..

Bilal: Allah... Allah...

Ümeyye: Bu sözlerle tükenip gideceksin. Al sana, (Kamçıyı vurur.)dilini tutarsın belki...

Bilal: Allah... Allah...

Ümeyye: (Öfkeli ve alaylı bir eda ile) İstedığın kadar Allah de... Kamçım seni susturmaya yetmezse göreceğiz; boğazın kuruyacak, sesin kesilecek güneşin hararetinden. Sonra döneceksin dininden.

Bilal: Allah... Allah... Allah bir...

Ümeyye: Lat ve Uzza'ya yemin ederim ki sen, beni asla bezdiremeyeceksin. Belki çok dayanaklı ve çok inat olabilirsin. Ama göreceğiz; ilahlarımız mı yoksa ilahın mı galip gelecek? Dinimiz mi yoksa Muhammed'in dini mi galip gelecek?

Bilal: (Ümeyye vurdukça) Allah... Allah ...

Suheyb: (Ümeyye'ye yaklaşır.) Hayırlı sabahlar Ya Ümeyye.

Ümeyye: Hayırlı sabahlar Ya Suheyb.

Suheyb: Görüyorum ki bu köleye her gün işkence ediyorsun. Merak ettim, suçu ne?

Ümeyye: Çok büyük günah işledi, hem de kimsenin işlemediği kadar büyük.

Suheyb: Adam mı öldürdü? Hırsızlık mı yaptı?

Ümeyye: Daha kötüsünü...

Suheyb: Daha kötüsü ne?

Ümeyye: Dinimizi inkar etti, putlarımıza hakaret etti.

Suheyb: Ne cüret!

Ümeyye: Hem de büyük cüret... Arkadaşlardan biri görmüş; bu (Eliyle Bilal'i gösterir.) gece karanlığında Kabe'ye girmiş, putlarımızın huzuruna varmış. Büyük putun önünde durup bir tokat atmış, sonra Hübel'in yüzüne tükürmüştü.

Suheyb: Bak hele..

Ümeyye: Sonra da geri çekilip, gerçek tanrı iseniz kendinizi koruyun, demiş.

Suheyb: Putlar da kendilerini koruyabilmişler mi?

Ümeyye: Nasıl korusunlar? Onları korumak bizim görevimiz.

Suheyb: Acaba onu kim teşvik ediyor?

Ümeyye: Kim olacak? Ebubekir elbette...

Suheyb: Ebubekir mi? Nasıl?...

Ümeyye: Ebubekir de kızı da yeni bir dine sapmışlar. Köleyle efendiyi eşit sayıyorlarmış. Beyazla siyah arasında fark yok diyorlarmış.

Suheyb: (Merak ve heyecanla) Yeni din mi dedin? Hangi din?

Ümeyye: Haşimoğullarından bir adam çıktı. Adı da Muhammed. Peygamberlik iddiasında. Putlarımıza da sataşıp duruyor.

Suheyb: Bu da mı onlardan?

Ümeyye: Evet.. Günlendir işkence ediyorum ama o hala Allah bir, Allah bir, diyor. Beni çıldırtıyor.

Suheyb: Bırak bana; bir de ben konuşayım. (Ümeyye, şüpheli bakışlarla süzer. Suheyb, onu ikna etmeye çalışır.) Ya Ümeyye, belki nezaketle yola getiririz.

Ümeyye: Eh..Konuş bakalım. Biraz da sen uğraş.

Bilal: (İnleyerek) Allah ... Allah

Ümeyye: (Bağırarak) Ben işkence etmekten usandım, sen Allah demekten bıkmadın. (Öfkeyle çıkar.)

Suheyb: (Bilal'e yaklaşıp. Fısıldayarak konuşur.) Bilal, Bilal...Beni duyuyor musun?

Bilal: Allah...Allah... Allah bir...

Suheyb: Biliyorum, sana hep işkence ettiler.

Bilal: Allah...Allah...

Suheyb: Sana yardım etmek istiyorum, Ya Bilal.

Bilal: Nasıl?

Suheyb: Belki seni satın alabilirim.

Bilal: Niçin?

Suheyb: Ya Bilal; beni de mi reddediyorsun?

Bilal: Evet... Elimde, ayağımda kelepçeler var ama ruhum hala hür... Kalbime kimse hükmedemez.

Suheyb: (Elbisesinin altından su matarasını çıkarıp Bilal'e gizlice su içirmeye çalışır.) Haydi, susuzluğun gitsin.

Bilal: (İçmez.) Ben aç değilim, susuz değilim. Suyunu sakla; Ümeye seni görmesin.

Suheyb: (Mataryı saklar) Sen, kurtulmak istemiyor musun ya Bilal?

Bilal: İnanmayanım yardımını istemem.

Suheyb: Efendin yeni dinden söz ediyor. Bu kimin dini?

Bilal: Söyle önce, sen kimsin?

Suheyb: Ben Suheyb-i Rumi'yim.

Bilal: (Zorlayarak gözlerini açıp bakar. Tebessüm ederek) Seni tanıyorum Ya Suheyb. Sen, Bizans'tan gelen adam değil misin? Yeni bir din arıyordun.

Suheyb: Evet Ya Bilal. Yavaş konuş; duyarlar. Ömrümce onu aradım.

Bilal: Sen, Selman-ı Farisi ve Zeyd İbn-i Amr, beni gaflet uykusundan uyardınız. Ağaca, taşa tapmaktan kurtardınız. Gerçek dine, son peygambere yönelttiniz.

Suheyb: Şimdi sıra sende Ya Bilal. O peygamberin özelliklerini anlat.

Bilal: Ya Suheyb, öylesini şimdiye kadar hiç görmedim. İnsanların en doğrusu, en dürüstü, en cömerdi, en vefakarı, en cesuru, en naziği.. Onu gören ürperir, konuşup sohbet eden gönülden sever. Kureyşliler ona hep Emin (Güvenilir) demişler.

Suheyb: (Hayretle) Ona peygamberlik mi geldi?

Bilal: Evet ya Suheyb... Bir melek, ona sürekli vahiy getiriyor. Allah'ın emir ve yasaklarını bildiriyor.

Suheyb: Ne olur, biliyorsan ona inen bir şeyler söyle.

Bilal: (İhlas suresini okur. Manası kulisten verilir.)

Suheyb: (Dinlerken duygulanır. Kendi kendine söylenir.) Haydi Suheyb, şimdi yol ayrımındasın... Aradığımı buldun... İhtiyarlığında da olsa aradığımı buldun Ya Suheyb. (Sona Bilal'e döner.) Söyle bana Ya Bilal, bu peygam-

beri nerede bulabilirim?

Bilal: Doğru Ebubekir'e git. O seni Erkam'ın evine götürür. Resulullah, arkadaşlarıyla beraber her gece orada toplanıyorlar.

Suheyb: Sen, bana en büyük müjdeyi verdin. Seni satın alıp özgürlüğüne kavuşturmak da benim boynumun borcu.

Bilal: Sen, beni düşünme. Daha önemlisini düşün.

Suheyb: (Hayretle) Daha önemlisi Ne?

Bilal: Bana göre, senin Müslüman olman, beni özgürlüğe kavuşturmandan çok daha önemli.

Suheyb: Anladım...(Matarayı çıkartmak ister.) Şimdi biraz su iç de öyle ayrılalım.

Bilal: (Gülümseyerek) Din kardeşim olduktan sonra, inşallah...

Suheyb: (Matarayı tekrar gizleyerek Bilal'i kucaklar.) Yakında görüşürüz. Hoşça kal.

Bilal: Güle güle... (Suheyb çıkarken fatiha okumaya başlar. Meali kulisten verilir. Fatiha suresi biterken ışıklar söner.)

TABLO III

(Zeyd'in oğlu Said, evinde istirahat ederken kapının çalındığını duyar. Korku ve endişeyle kapıyı açar. Tanımadığı bir kişinin beklediğini görür.)

Suheyb: Burası Zeyd İbn-i Amr'ın evi mi?

Said: Evet.

Suheyb: Sen oğlu Said olmalısın.

Said: Evet, öyle... Ne istiyorsun?

Suheyb: Endişelenme... Babanım arkadaşayım.

Said: Öyle mi?... İçeri gir. (Suheyb içeri girer. Said, yer gösterir.) Şöyle otur. (Kendisi de yanına oturur.) Şimdi söyle bakalım, hizmet nedir?

Suheyb: On yıl kadar önceydi. Rahmetli Zeyd ile Ukaz panayırında karşılaştık. Sen küçüktün. Yanından hiç ayrılmazdın. Baban, sürekli konuşma yapardı.

Said: Evt, şimdi hatırladım. Sen de dinleyiciler arasındaydın. Galiba adın da Suheyb-i Rumi idi. Şam tarafından gelmiştin. Yeni bir peygamberin geleceğini söylüyor ve

onu bekliyordun.

Suheyb: Evet, aynen öyle... Pekala, babanın bana vasiyetini de hatırlıyor musun?

Said: Evet, Ya Suheyb, belki ömrüm kafi gelmeyebilir, oğlum büyüyünce ona sahip çık demişti. Yeni peygamber ortaya çıkarsa ona da müjdele diye tenbihte bulunmuştu.

Suheyb: Ama görüyorum ki babanın sözünü tutmamışsın. Yeni davetten habersiz gibi duruyorsun.

Said: Ne demek istiyorsun?

Suheyb: (Odadaki putlara bakarak) Baban, sağlığında bu putlara hiç tapmadı.

Said: Sen de mi kınıyorsun ya Suheyb?

Suheyb: Başka kimler söyledi?

Said: ...

Suheyb: Konuşsana...

Said: Bırak da anlatayım...

Suheyb: Anlat öyleyse.

Said: Babam, yeryüzündeki en değerli varlığımı. Ama insanlar, onun çizmeyi taşıdığını söylediler. Yolu, çilelerle doluydu. Helakine sebep oldu.

Suheyb: Ne demek istiyorsun?

Said: Babam, her oturumda putlara sövüyor, insanların öfkesine neden oluyordu. Kardeşleri, akrabaları, kabilesi derken düşmanları sürekli artıyordu. Bu yüzden çocukluğumdan beri hep eziyet ve işkenceye şahit oldum.

Suheyb: Bunca iskence ve zulme rağmen babanın doğru yolda oluşundan hiç şüphe ettin mi?

Said: Vallahi Ya Suheyb, bilemiyorum. Babam da hakikate eremeden gitti. Ben de tek başıma şu insanlarla nasıl başa çıkayım?

Suheyb: Önce bana şunu söyle; Hak Din karşına çıksa, ne yaparsın? Karşı çıkar mısın?

Said: Olur mu öyle şey?!...

Suheyb: Kureyş'ten korkmaz mısın?

Said: İnsanoğlu, ancak yolunu şaşırdığı, bataklığa daldığı zaman korkar. Işığı gördüğü ve çıkış yolu bulunduğu zaman oraya doğru koşar.

Suheyb: Tebrikler Ya Said, vallahi sen, tam babanın oğlusun. Asıl azmaz derler ya gerçekten de öylesin.

Said: Dilinin altındaki nedir Ya Suheyb?

Suheyb: Şunu haber vereyim ki hepimizin beklediği güneş doğdu. Hak ve hakikat ortaya çıktı. Ben ona katıldım, hak yolu buldum. Sana da bunu duyurmak istedim. Sırf babana olan vefa borcumu ödeyebilmek için...

Said: (Suheyb'e bakarken düşünceye daldı. Söylediklerini zihninden geçirdi. Gülümseyerek söze başladı.) Allah, hayrını versin, sen bana şu konuyu baştan anlat.

Suheyb: Anlatayım... Hayatım boyunca bu anı bekledim. Bütün dinleri araştırdım. Ülkeleri dolaştım, çeşitli milletleri ve kabileleri tanıdım. Doğru yolu. Kutsal kitapların müjdelediği son peygamberi bulmak için katlandım bunlara.

Said: Bulabildin mi?

Suheyb: Evet, buldum Ya Said.

Said: (Heyecanlanır.) Kim? Nerede? Hangi ülkede?

Suheyb: Bu mübarek beldede, Hz. İbrahim'in yurdu Mekke'de...

Said: (Hayret ve şaşkınlıkla) Kim o Ya Suheyb?

Suheyb: O, Kureyş kabilesinden. Adı Muhammed... Dini de İslam... Ben ona ve dinine iman ettim.

Said: Ne zaman oldu bu?

Suheyb: Duymamış gibi davranma bana.

Said: Duydum ama...

Suheyb: Aması yok... Seni de bu müjdeden mahrum bırakmak için koşup geldim.

Said: Bilmem ki...

Suheyb: Babanla ilgili olarak son peygamber Hz. Muhammed (sav) ile konuştum. Dedim ki; Ya Resulallah, senden önce Zeyd b. Amr da putlara tapmaktan insanları men ediyordu. Hz. İbrahim dinine ve Allah'ın birliğine çağırıyordu. Zeyd için Allah'tan af dileyebilir miyiz?

Said: Ne dedi?...Ne dedi?...

Suheyb: Resulullah buyurdu ki: Kardeşiniz Zeyd ibn-i Amr için Allah'tan af dileyin. Muhakkak ki o, benimle İsa arasında tek başına bir ümmet olarak kıyamet gününde diriltilecektir."

Said: (Sevinçle) Bu, hayırlı bir müjde. Vallahi ben de babamı ileri görüşlü ve ihlaslı bir kişi olarak görüyordum. Ölümü, beni derinden yaralamıştı.

Suheyb: O cennete gider inşallah.

Said: Resulullahın sözleri, kalbimi ferahlattı. Acaba bu peygamber, babamı hiç gördü mü? Onunla hiç karşılaştı mı?

Suheyb: Peygamberlikten önce bir davette babanla karşılaştığını söylemişti. Hatta Resulullah, gelen et yemeğini yememiş. Sonra babanız da et yemeği gelince putlar adına kesilen hayvanların etinden yemeyeceğini söylemiş.

Said: Evet, babam hep öyle derdi; bu hayvanları Allah yarattı. Gökten su indirdi, yerden pınar fışkırttı, otlaklar oluştu, canlılar onlarla beslendi. Siz, Allah'ı bırakıp putlar adına kesiyorsunuz. Olmaz böyle şey...

Suheyb: Çok isabetli bir söz. İşte onun için babanız, Hz. Muhammed (sav)'in övgüsüne mazhar oldu. Ne mutlu!

Said: (Suheyb'in eline, boynuna sarılır.) Ne olur, beni de ona götürün. Ben de Müslüman olayım...
(Işıklar söner.)

TABLO IV

(Suheyb-i Rumi Hicret Yolundadır. Mekke'den Medine'ye giden yolda bir çöl manzarası. Sahnede birkaç kaya ve bodur ağaç. Said b. Zeyd ile Suheyb-i Rumi sahneye girerler. Her ikisi de endişeli olarak yola devam ederken sürekli çevreyi gözetleyerek kayaların üzerine otururlar.)

Said: İlk defa kendimi hür hissediyorum Ya Suheyb.

Suheyb: Valahi Ya Said, Kureyş'in şerrinden o kadar emin olma. Mekke'den şöyle dört günlük yol alıp Medine hududuna yaklaşıydık...

Said: Hala takip ederler mi?

Suheyb: Ama bu defa saldırırlarsa onlarla savaşırım. Ya şehid olurum ya da İslam diyarı Medine'ye varırım.

Said: Önce bir şey mi olmuştu?

Suheyb: Biliyorsun, ilk olarak ben hicret etmek istedim. Ama Resulullah ile birlikte hicret edebilmek için hep

erteledim. Hicret gecesi sözleştik ama gittiğim her yerde müşriklerin beni gözetlediğini fark edince endişelendim. Resulullahın hicret planının ortaya çıkmasından korktum. Onlardan ayrılmak zorunda kaldım. Birlikte hicretten mahrum oldum.

Said: Lanet olsun onlara.

Suheyb: O günler hep göz yaşı döktüm. Allah'a imanım ve hicret kararım olmasaydı o gece kılıç ve kalkanımı alıp çıkar, Mekke sokaklarını kana boyardım.

Said: Gerçekten de Ya Suheyb, hicretten sonra Mekke, büyük bir zindana döndü. Ben de özledim dostlarımı. Resullullah'a ve arkadaşlarına kavuşmayı çok özledim.

Suheyb: Allah'ın izniyle varacağız oraya.

Said: (Arkaya dönüp bakar. At sesleri işitir. Dikkatle dinler. Müşriklerin yaklaştığını hisseder.) Sen de duyuyor musun? Şu dağ tarafından at sesleri geliyor. Gittikçe yaklaşıyorlar.

Suheyb: Bu serseriler, hicret ettiğimizi sezmiş benziyorlar.

Said: Haydi çabuk gidelim. Bize yetişemesinler.

Suheyb: Nereye gideceksin? Hepsi de atlı.

Said: Yetişirlerse bizi tekrar Mekke'ye götürürler.

Suheyb: Korkma ya Said, Allah bizimle... Gel şu taşın arkasına saklanalım. (Gizlenirler. Mekkeliler, ellerinde kılıçlarla onları arayarak içeri girerler.)

1.Adam: Burada, şu kayalık bölgede olmalılar.

2.Adam: Uzağa gidemezler. Araştırın.

Suheyb: (Kayanın arkasından doğrulup bakar. Okunu onlara doğrultur.) Kıpırdamayın. Olduğunuz yerde durun. Kıpırdayana oku yapıştırırım.

2.Adam: Demek sen, buradaydın...

Suheyb: Benden ne istiyorsunuz?

3.Adam: Öğrendiğimize göre sen de Müslüman olmuşsun, Muhammed'e tabi olmuşsun.

Suheyb: Size ne? Ben, sizden biri değilim. Köleniz de değilim. Rum diyarından gelmiş bir adamım. Benden ne istiyorsunuz?

2.Adam: Said de seninle mi?

Suheyb: Said'den ne istiyorsunuz?

1.Adam: Onu Medine'ye salmayacağız. Dininden döndüreceğiz.

Said: (Kayanın arkasından ağır ağır kalkar. Okunu onlara doğrultur.) Ben Nefiloğullarından Said. Kim, ne istiyor benden?

1.Adam: Ya Said, sen Kureyş'in soylu çocuğusun. Dinini terk edip de şu Bizanslıya nasıl katıldın?

Said: Ben, Müslüman oldum. Allah'ın Resulü Muhammed (sav)e de iman ettim. Ben, bu adama değil, onun iman ettiği peygambere inandım. Şu anda o, Allah yolunda, hicret yolunda benim arkadaşım. Söyleyin, ne istiyorsunuz benden?

2.Adam: Mekke'ye dön... Hepsi o kadar.

Suheyb: Siz, Allah'ın Resulü'nü bile yurdundan ettiniz. Eza, cefa yaptınız. Size inanmayız. Yolumuzdan dönmeyiz.

3.Adam: Ya Suheyb, sen beldemize geldiğinde yoksuldun. Şimdi tüccar oldun, mal mülk sahibi oldun. Bugün de düşmanımıza katılıp bize savaş ilan ediyorsun. Peşini bırakmayız.

Suheyb: Nasıl ok attığımı bilmeyen yoktur. Canından bezen varsa beri gelsin.

1.Adam: Tamam, tamam... İstersen seni bırakabiliriz. Yeter ki Said'i bize teslim et.

Said: Bana da yaklaşamazsınız. Yoksa şu okla gözünüzü oyar, şu kılıçla karnınızı deşerim.

Suheyb: Duymadınız mı? Daha ne bekliyorsunuz?

2.Adam: Sen Bizanslısın, o Arap... Sana ne ondan?

Suheyb: Ama İslam bizi birleştirdi, kardeş yaptı.

1.Adam: Lat ve Uzza'ya yemin ederim ki sizi bırakmayacağız. Sağ veya ölü sizi geri götüreceğiz.

Suheyb: Doğruca geri dönün. Hiç birinizi öldürmek istemem.

2.Adam: Ey Muhammediler, sizi, hepinizi öldüreceğiz.

Suheyb: Beni iyi dinleyin. Çıkarınıza uygun bir teklifim var.

3.Adam: Ne demek istiyorsun?

Suheyb: Bırakın bizi; tüm servetim sizin olsun.

Adamlar: Servetin nerede?

Suheyb: Mekke'de bir yere gömdüm. Bizi serbest bırakın, söyleyeyim. (Müşrikler kendi aralarında tartışmaya başlarlar. Mal hırsı gözlerini bürümüştür. İçlerinden biri bağıırır.)

1.Adam: Seni dinliyoruz, ya Suheyb... Kabul, seni bırakacağız. Bizden kurtulacaksın. Başkalarını da bu tarafa salmayız. Ama bir şartımız var.

Suheyb: Nedir o?

1.Adam: Arkadaşımı bize teslim et.

Suheyb: Bunlar boş sözler. Allah'a yemin ederim ki onu size teslim etmem.

2.Adam: Söz veriyoruz; ona eziyet etmeyeceğiz. Ailesine teslim edeceğiz.

Suheyb: Tercih hakkınız yok... Ya servetim, ya savaş... (Müşrikler, aralarında tekrar tartışılar.)

1.Adam: Servetini nereye sakladın?

Suheyb: Önce anlaşalım.

2.Adam: Sözünde duracağın ne malum?

Suheyb: Seçme hakkınız yok. Ya sözüme güvenirsiniz ya da kıyasıyla savaşıyoruz.

3.Adam: (Arkadaşlarına) Suheyb'in yalan söylediğini hiç işitmedik. O, hepimizden dürüsttür.

1.Adam: Ne düşünüyorsunuz? Said'in de gitmesine göz mü yumacağız?. Hani Kureyş'e söz vermiştik, onları geri getireceğiz diye.

Adamlar: Sözüümüzdeyiz.

1.Adam: Güzel... Ya Suheyb, söyle bize, servetin nerede?

Suheyb: Said'le birlikte hicret şartıyla...

Adamlar: O da kabul... Ama servetin ne kadar?

Suheyb: Dört bin altın.

Adamlar: (Hayret verici bir çılgınlıkla) Vay, vay, vay... Hepsi senin mi?

Suheyb: Hepsi benimdi. Şimdi sizin olacak; anlaşabilirsek.

Adamlar: Anlaşırız, anlaşırız...

1.Adam: Bu tarafa gelenleri bile geri çeviririz.

2.Adam: Hepsini bölüşürüz.

3.Adam: Sen, yerini söyle, yeter bize...

Suheyb: Öyleyse iyi dinleyin. Bütün servetim, avluda toprağa gömülü bir çömlekte. Odamdaki sediri bilirsiniz. Sedirdeki işarete iyi dikkat edin; çömleğin üzerindeki işaretle aynıdır.

Adamlar: Güzel... Zengin olduk. Haydi gidelim.

1.Adam (Zürare): Bir dakika... Suheyb, dinle beni. Bir kardeşim

vardı. O da senin gibi dinimizi inkar edip Medine'ye gitti.
Söyle ona; annesi de ben de çok kızdık.

Suheyb: Sen kimsin?

1.Adam: Bana Umeyr oğlu Zürare derler. Şaşkın kardeşim de Mus'ab... Umeyr oğlu Mus'ab.

Suheyb: Asıl sen şaşkınsın. Kardeşin kazançlı çıkmış.

1.Adam: Her neyse... Ona, tüm servetine el koyduğumu söyle. İçkiyle kadınla yediğimi de duyur. (Gülüşürler.)

Suheyb: Rabbim buyuruyor ki; "De ki; dünya nimetiyle yaşayın. Elbette varacağınız yer, ateştir."

1.Adam: Senin servetini de Şam'daki Rum kızlarıyla yiyeceğim. (Gülüşürler.)

Suheyb: Şu anda Rumlar, Bizanslılar benim kardeşim değil. Benim gerçek kardeşlerim, Müslümanlardır...

2.Adam: Ben de o paraları sizinle savaşmak için harcarım.

Suheyb: Allah, her şeye kadirdir. Bir gün elimize düşeceksiniz.

1.Adam: Sen, istediğin kadar beddua et. Biz kazandık..

Suheyb: Siz putlarınıza dönün. Biz Resulullah'a kavuşacağız. Neyleyeyim dünya malını?

1.Adam: Haydin arkadaşlar. Şu hazineye kavuşalım. Güzel cariyeler, kırmızı şarap bizi bekliyor... Kutlayalım. (Müşriklerin bir kısmı, Mekke'ye gitmek üzere girdikleri kapıdan geri dönerler. Suheyb ile Said de Medine'ye doğru gitmek üzere karşı kapıdan çıkarlar. Yalnız iki adam sahnede kalır.)

4.Adam: Niçin onlarla gitmiyorsun?

5.Adam: (Sessizce beklemekte idi.) Bu servetten gönlüm geçti. Adam, o serveti biriktirebilmek için ömrünü vermiş.

4.Adam: Vallahi doğru... Benim de elim varmaz. Bir de peşlerine düşüp yollarını kestik.

5.Adam: Tanrılara and olsun ki ben, bu adamlar gibi dinlerine, peygamberlerine düşkün kimseyi hayatım da hiç görmedim.

4.Adam: Doğru.. Hele şu Suheyb-i Rumi'ye şaşa kaldım. Adam, dini uğruna her şeyini feda etti.

5.Adam: Ya biz... Biz, bir hiçiz.

4.Adam: Yine de öyle deme.

5.Adam: Bu din, Arap ile Arap olmayanı birbirine kardeş

etmiş. Hem de kan kardeşliğinden daha güçlü bir bağ ile...

4.Adam: Yani onlar, hak yoldalar mı?

5.Adam: Öyle olmasalardı Allah için, din için evlerini, barklarını, evlatlarını, servetlerini bırakıp hicret ederler miydi?

4.Adam: Gördüğüm şeyler, beni sarstı.

5.Adam: Ne yapmayı düşünüyorsun?

4.Adam: Güvенеbilir miyim; sır saklayabilir misin?

5.Adam: Anam, babam sana feda olsun. Sırrını sırrım bil. Beni de kendin bil.

4.Adam: Ben, bir adam tanıyorum, son peygambere inananlardan. Adam, henüz hicret etmedi. Mekke'ye dönünce onu ziyaret edeceğim. Belki kurtuluşumuzun sırrı, ondadır.

5.Adam: Beni de götür, Tanrı aşkına... Bugün gözümdeki perde sıyrıldı. (El ele tutuşup sözleşirken perde kapanır. Kulisten hicretle ilgili ilahiler okunurken şu açıklamalar yankılanır:)

“Suheyb-i Rumi Medine'ye varınca Resulullah (sav)'in yanına girdi. Peygamber Efendimiz, ashabıyla oturuyordu. Suheyb'i görür görmez şu sözlerle karşıladı: Kârlı bir alışverişti Ya Suheyb. Kârlı bir alışverişti Ey Ebu Yahya.

Suheyb de şu sözlerle karşılık verdi: Ey Allah'ın Resulü, bu Allah'tan başkasının bilmediği bir haldi. Demek ki Allah, onu da sana bildirmiş.

Suheyb-i Rumi'nin bu fedakarlığı ile ilgili bir de ayet indi: “İnsanlardan bir kısmı vardır ki Allah rızasını isteyerek nefsinin feda eder. Allah, kullarına çok merhamet edicidir.” Bakara-207

İKİNCİ PERDE

TABLO V

(Haham Fenhas'ın evi. Havrayı andırıyor. Her tarafta çeşit çeşit şamdanlar yer alıyor. Fenhas, haham elbisesiyle oturmuş, Hazrec heyetiyle sohbet ediyor. Heyette Rafi ve Üsame de vardır. Işıklar yanar.)

Fenhas: Hoş geldiniz, Hazrec uluları, Safalar getirdiniz.

Rafi: Fenhas, sen Yahudilerin en bilge kişisisin. Kureyza oğullarının efendisisin. Sana geldik. Sana sormayı uygun gördük. Ne yapacağımızı bilmez durumdayız. Belki kutsal kitabınızdan bize bir şeyler söyleyebilirsiniz.

Fenhas: Nedir probleminiz, Ya Rafi?

Rafi: Sizin bilginlerinizden Hıybanoğlu diye biri vardı. Ondan çok acayip şeyler duymuştuk.

Fenhas: O, çok önceleri öldü. Ne diyordu?

Rafi: Bütün insanlar, öldükten sonra yeniden diriltilecekler.

Fenhas: Evet, doğru...

Üsame: Tanrılarımızdan, putlarımızdan başka bir ilah olduğunu söylüyordu. Kıyamet gününde herkesi hesaba çekecekmiş. Cenneti de varmış, cehennemi de...

Fenhas: Evet... İnananları cennetine koyacak, inanmayanları da cehennemine koyacak.

Üsame: Yani sizin kitabınıza göre bizler, Evs ve Hazrec kabilelerinin tamamı cehennemliğiz...

Fenhas: Evet, Ya Üsame.

Rafi: Ya siz Yahudiler?

Fenhas: Biz mi?.. Biz cennetliğiz.

Rafi: Niçin.

Fenhas: Yüce Yahova, bunu sadece Yahudi kullarına vermiştir.

Rafi: Biz de dininize girsek?..

Fenhas: Ya Rafi, neden kafanı ahrete taktın? Neden dünyayı unutuyorsun? Evs kabilesiyle sorunlarınızı niçin düşünmüyorsun?

Rafi: Sonunu getiremediniz...

Fenhas: Hayır, vallahi, bilemem; zihninizden neler geçiyor?

Rafi: Buradakileri Evs kabilesine duyururuz.

- Üsame:** Sorumuzu cevaplandır ya Fenhas. Laf gezeletme.
- Fenhas:** Kısacası siz. Bizim dinimize asla giremezsiniz.
- Rafi:** Neden?
- Fenhas:** Yahudi soyundan gelmeyen kimsenin Yahudi olması, dinimizce asla caiz değildir.
- Üsame:** Siyahıyla beyazıyla tüm insanlığı Allah yaratmadı mı?
- Fenhas:** Evet, ama...
- Üsame:** Öyleyse bu ayrımcılık neden?
- Fenhas:** Çünkü biz, Allah'ın seçkin milletiyiz.
- Üsame:** Bu da Allah'ın buyruğu mu?
- Fenhas:** Evet.
- Üsame:** Tevrat'ta böyle mi yazılı?
- Fenhas:** Tevrat'ta değil de Talmut'ta.
- Rafi:** Talmut, Allah'ın gönderdiği bir kitap mı?
- Fenhas:** Talmut, Yahudi bilginlerinin eseridir. Tevrat kadar güvenilir, onun kadar değerlidir.
- Rafi:** Demek ki siz, Allah'ın gönderdiği kitabı bırakıp hahamların yazdığı kitaplara uydunuz. Doğru mu?
- Fenhas:** Yazıklar olsun sana Rafi; Şamlı Hıristiyanların etkisiyle konuşuyorsun.
- Rafi:** Cennet, nasıl sadece sizin oluyor?
- Fenhas:** Çünkü yalnız biz Allah'a inanıyoruz.
- Rafi:** Yani sizden başkası cehenneme gidecek?..
- Fenhas:** Evet, öyle.
- Rafi:** Başka dini kabul etmiyorsunuz. Bu nasıl bir mantık?
- Fenhas:** Bunu nereden buldunuz bugün?
- Üsame:** Yeniden dirilme, cennet cehennem ile ilgili delilin ne?
- Fenhas:** Bunları, peygamberler haber vermişlerdir.
- Üsame:** Böyle bir peygamber, yine ortaya çıkabilir mi?
- Fenhas:** Evet.
- Üsame:** Onu görecektir kadar yaşayabilecek miyiz?
- Fenhas:** Belki... Belki şu günlerde bir peygamber çıkabilir.
- Üsame:** Bu da kitabınızda yazılı mı?
- Fenhas:** Evet, Tevrat, hem onu, hem de özelliklerini anlatıyor.
- Üsame:** O peygamber ortaya çıkınca sen de inanacak mısın?
- Fenhas:** Tereddütsüz evet... Düşmanlarına karşı onun yanında olacağız. Sizi köle yapacağız.
- Üsame:** Karşı çıkıp savaşmaz mısınız?

Fenhas: Neden?

Üsame: Hz. İsa'ya da öyle yapmıştınız da...

Fenhas: Yazık sana ya Üsame!.. Çok garip davranıyorsunuz...

Rafi: (Gülerek) Yeni mi anladın ya Fenhas?

Fenhas: Ne oldu size?

Üsame: Ya peygamberlik yarışında biz öne geçsek?...

Fenhas: Asla kazanamazsınız. Ne kadar istesenez de asla.

Üsame: Neden?

Fenhas: Çünkü peygamber, bizden gelecek. Bizim gibi bir Yahudi olacak.

Üsame: Bu da bilginlerinizin sözü mü?

Fenhas: Evet...

Üsame: Peygamber geldi. Ama sizden değil...

Fenhas: (Öfkeyle) Siz, benden bir şeyler öğrenmeye mi yoksa bana bir şeyler duyurmaya mı geldiniz?

Üsame: (Alaylı bir gülüşle) Biz, istediğimizi öğrendik. Şimdi öğrenme sırası sende.

Fenhas: Siz, puta taparsınız. Kitabınız yok, ilminiz yok. Nereden bileceksiniz?

Üsame: Haklısın. İlim, Allah'a aittir. Onu dilediği kuluna verir.

Fenhas: (Alaycı bir eda ile) Üsame, anlat bakalım bildiğini.

Üsame: Beklediğiniz peygamber geldi. Mekke'de... Yahudi falan da değil. Kureyş kabilesinden...

Fenhas: (Hayretle) Kimmiş o peygamber?

Üsame: Hz. Muhammed... Abdumuttalib'in torunu, Abdullah'ın oğlu Muhammed... Dürüst, doğru sözlü bir adam. Ona Allah'tan vahiy geliyor.

Fenhas: (Paniklemiş vaziyette) O, peygamber olamaz.

Üsame: Sen ne dersen de boş ya Fenhas... Evs ve Hazrec kabilesi ona iman konusunda yarışıyorlar. Şimdi sıra bizde. Biz, size de hükmedeceğiz.

Fenhas: (Yalvarırcasına) Ey Üsame, tavsiye ederim, aceleci olma. Kutsal kitapların müjdelediği peygamber, o olmayabilir.

Üsame: (Alaylı bir kahkaha ile) Ne samimi tavsiye!...

Fenhas: Ben, sizin iyiliğinizi istiyorum.

Üsame: Sevsinler samimiyetini!... Biz, sizi çok, hem de çok yakından tanıyoruz. Yahova'nın has kulları...

(Işıklar söner.)

TABLO VI

(Fenhas'ın evi. Fenhas paralarını sayıyor. Selman-ı Farisi de bir köşede buğday ayıklıyor. Bu esnada kapının tokmağı vurulur. Selman, kapıyı açmak üzere ayağa kalkar.)

Selman: (Dışarı çıkar, tekrar girer.) Efendim Fenhas!

Fenhas: Evet, Selman, ne diyorsun?

Selman: Kureyza Yahudilerinden bir heyet gelmiş. Görüşmek istiyorlar.

Fenhas: Bugün kutsal cumartesi günü. Bugün alışveriş, ticaret bizce haram... Neden geldiler acaba?

Selman: Onlara, efendimiz ibadetle meşgul dedim.

Fenhas: Eee?...

Selman: Çok önemli bir şey varmış. Acele görüşmeleri şartmış.

Fenhas: Öyleyse şu altınları, acele dolaplara yerleştir. Yahudiler, bugün dünya işleriyle uğraştığını görmesinler.

Selman: (Paraları, altın terazisini, altınları saklamaya çalışır.) Efendim, hahamlık elbiselerini getireyim mi?

Fenhas: Evet, çabuk, cübbemi getir, kippamı getir. (Selman, dediklerini sandıktan çıkartıp getirir. Fenhas, aynanın önünde elbisesini giyer. Selman da yardımcı olur.) Şimdi patron Fenhas gitti, yerine haham Fenhas geldi. Artık çağır gelsinler. (Yerine oturup kitaplarını karıştırmaya başlar. Bu esnada bir haham heyeti içeri girer.)

Şamir: Selam size ey hahambaşı!

Fenhas: (Başını kitaptan kaldırmadan) Selam, hoşgeldiniz ey Kureyza uluları! Bu kutsal günde gelişinizin hikmeti nedir?

Şamir: Bugün buraya gelmeye bizleri mecbur edenlere Yahova lanet etsin.

Fenhas: Ne oldu ya Şamir?

Şamir: Bugün Evs mahallesinden geçtik. Şaşa kaldık.

Fenhas: Neden?

Şamir: Evs ve Hazrec kabilesinden bazılarıyı gördük. Birbirleriyle selamlaşıyorlar, hatta kol kola geziyorlardı.

Fenhas: (Kitabı kapatır. Dikkatle bakar.) Yuh sana, ne dediğinin farkında mısın?

Şamir: Evet, şu gözlerimle gördüm. İki kabile dost olmuş.

Fenhas: Bu, Tevrat hakkı için, büyük tehlike. İyi araştırdın mı?

Ka'b: Evet efendim, ben de bizzat gördüm. Mekke'den gelen yeni bir peygamber varmış. Onun etrafında birleşmişler. (Selman, onları dikkatle süzer. Onları dinler.)

Fenhas: Medine'de huzurumuzu kaçıran bu adam kimmiş?

Şamir: Kureyş kabilesindenmiş. Adı da Muhammed... Abdullah oğlu Muhammed... Kendisine gökten vahiy geldiğini iddia ediyormuş

Fenhas: Yoksa Muhammed, Medine'ye mi göç etti?

Şamir: Onu tanıyor musun?

Fenhas: Evet... Hazreclilerden duymuştum. Onlar, Muhammed'in kutsal kitapta müjdelenen son peygamber olduğunu iddia ediyorlar.

Selman: (Heyecanla ayağa kalkar. Efendisinin ve misafirlerin önünde durur.) Efendimiz, ne dediniz? Yoksa son peygamber geldi mi?

Fenhas: Sana ne bundan? Bire köle...

Selman: Allah aşkına, Musa aşkına, soruma cevap ver.

Fenhas: Seni ilgilendirmeyen şeylere burnunu sokma. Sen bir kölesin, hür değilsin.. Bunu hiç unutma.

Selman: (Yalvarır.) Efendim, ne olur, bana bir kelimecik de olsa cevap ver.

Fenhas: Sen cevap ver, Şamir. Son peygamber geldi mi? (Her birinin gözüne bakar. Hiç birisinden cevap alamaz. Hepsi suskun, hepsi durgun... Tekrar el değirmenin başına geçer. Orada çalışıyor görünür.)

Şamir: Ya Fenhas, şunu çıkar şuradan da serbestçe konuşalım.

Fenhas: Ondan çekinmeyen. Gerçi çok soru sorar ama sırrına kavidir. Söz çıkmaz.

Ka'b: Bu konuda ne düşünüyorsunuz, haham hazretleri? (Fenhas, düşüncelidir.)

Şamir: Sen, usta ve kurnaz bir kişisin. Onun için geldik. Söyle düşünceni de ona göre hareket edelim.

Fenhas: Siz diyorsunuz ki Evs ve Hazrec kabileleri bir adam etrafında toplandılar...

Şamir: Evet... Hatta kalbleri ve kılıçları da birleşti. Önünde diz çöküyorlar. Öz kardeş gibi birlikte hareket ediyorlar.

Fenhas: Bizim yüzyılda yaptığımızı bu adam, bir gecede veya bir günde nasıl yıkabilir?

Şamir: Vallahi, sihirbaz gibi, onları büyülüyor.

Ka'b: Ben öyle inanıyorum ki haham hazretleri, Şamir bu işi abartıyor. Biraz sabredersek bu adamın durumu açıklığa kavuşur, etrafındaki insanlar da dağılırlar.

Şamir: Bu, sizin tahmin ettiğinizden çok daha tehlikeli...

Fenhas: Nasıl?.. Onunla hiç görüştün mü, Şamir?

Şamir: Evet, onun toplantısına katıldım. Onu görebilmek için aralarına sokuldum.

Fenhas: Ne gördün?

Şamir: O adamda kısıralarda, krallarda bulunmayan bir heybet gördüm. Tevrat hakkı için bu böyle. Onun gibisini hiç görmedim.

Fenhas: Yazıklar olsun sana, Şamir. Muhammed, seni de mi büyüledi?

Şamir: Hiç de öyle değil.. Onu dinlemek, dediklerini öğrenmek için gitmedim. Onu duymamak için kulağımı kumaş parçasıyla kapattım. (Gülüştürler.)

Fenhas: (Gülerek) Tuhaf adamsın doğrusu... Ondan bu derece korkuyor muydun?

Şamir: Evet, ya Fenhas... Tevrat'ta bahsedilen son peygamberi hatırladım. O olmasından korktum.

Fenhas: Madem kulağınızı kapatacaktın, niçin gittin?

Şamir: İnsanlara etkisini görmek için... Aralarında yıllarca savaşmış bu insanları, birkaç sözle nasıl bir araya getirdiğini anlamak için...

Fenhas: Ne gördün?

Şamir: Gördüm ki; etrafında dizilmişler, o konuştuğu zaman başlarını öne eğip dinliyorlar. Ama hiç kavga etmiyorlar. Aralarındaki düşmanlığı unutmuşlar gibi...

Fenhas: Öyleyse buralarda sonumuz geldi geldi demektir. Hakimiyetimiz yok olur. Ticari hayatımız çöker. Buralarda bize yaşama hakkı kalmaz.

İzak: Ya Fenhas, sen ilahi kitapları en iyi bilensin. Bize gerçeği söyle; sence Muhammed, bizim kutsal kitabımızın sözünü ettiği son peygamber mi?

Fenhas: (Öfküyle) İzak, delirdin mi? Yahudi olmayan bir peygambere inanır mısınız? Hangi Yahudi, ona iman ederse kafir olur, Yahudilikten çıkmış olur.

İzak: Ama büyük haham Hıybanoğlu, son peygamberin Hicaz bölgesinden geleceğini söylerdi.

Fenhas: Evet, Hıybanoğlu, bilge bir kişiydi. O da şu anda hayatta olsaydı, Yahudi olmayan bir adama iman etmezdi.

İzak: Ama ben, onun sözlerini iyi hatırlıyorum. Şam'dan buraya geldiğimde küçük çocuktum. Bize ders veriyordu.

Fenhas: (Sözünü keserek) Ben de ona yardımcı oluyordum. Dediklerini senden daha iyi bilirim.

Ka'b: Ben de hatırlıyorum. Hıybanoğlu, havrada birgün şöyle diyordu: "Ey Yahudiler, siz ne dersiniz; Rab, beni Şam bölgesindeki Himyer toprağından çıkarıp şu açlık ve perişanlıktan başka bir şey bulunmayan bu toprağı getirdi." Biz de ona: "Sen daha iyi bilirsin." dedik. o zaman bize dedi ki: "Ben, zamanı yaklaşan bir peygamber bekliyorum. O, Medine'ye göç edecek. O ortaya çıktığı zaman, ey Yahudiler, sakın geç kalmayın. Zira o, Musa ve Davud'un yaptığı gibi düşmanlarıyla savaşmak zorunda kalacak..." (Selman, işiyle meşgul gibi görünürken konuşmaları hayret ve dehşet için izler.)

Fenhas: Yazıklar olsun size. Kalbinizi, korku sarmış. Memleketinden kovulmuş bir Araftan korkuyor musunuz?

İzak: Hiç de öyle değil... Korkumuz başka. Medinelilerin ona iman edip de bize savaş ilan etmelerinden korkuyoruz.

Fenhas: Hiç şimdiye kadar Yahudi soyundan gelmeyen bir peygamber biliyor musunuz?.. İbrahim, Davud, Musa, İsa hep aynı soydan değil mi?

Şamir: İsa da mı peygamberdi?

Fenhas: Gerçi biz Yahudiler, ona inanmayız ama...(Öksürür.) Nerede kalmıştık?... Haaa... Rab Yahova, bizi seçti. Peygamberlerini de bizden seçti. Bu son peygamber, İzak sen olabilirsin. Yahut Şamir, sen olabilirsin. Veya ben olabilirim. Ama Yahudi olmayan bir peygamberi asla kabul edemem.

Şamir: Ya fenhas, öyleyse ne yapalım?

İzak: Sen, akıllı, kurnaz adamsın. Bizim tutumumuz ne olmalı?

Fenhas: Kıyamete kadar savaş... Başka çıkar yol yok. Beni serbest bırakın da size bir plan hazırlayayım.

Şamir: Dilediğini yap yüce haham. Biz peşindeyiz.
(Misafirler ayağa kalkarken ışıklar söner.)

TABLO VII

(Medine’de Mescid-i Nebevi’den bir köşe. Işıklar yandığında Selman-ı Farisi, Kuran okur. İçeri giren Bilal, Suheyb ve Said ona bakarak aralarında konuşurlar.)

Bilal: Şu adama dkkat edin. Mescitte tek başına Kur’an okuyor.

Suheyb: Evet ya Bilal... Kalbimde öyle bir his var ki onu daha önceden gördüğümü sanıyorum. Sen, ne dersin?

Bilal: Şahsen ben, onu burada ilk defa görüyorum. Ama siması hiç yabancı gelmiyor.

Said: Belki bedevi Araplardandır.

Bilal: Olamaz... Benzemiyor. Herhalde Arap değil.

Said: Ya Suheyb, Belki o da Bizans’tan gelmiştir.

Suheyb: Hiç benzemiyor.

Bilal: Tartışmak yerine gidip tanışalım. (Yanına giderler.)

Bilal: Es-selamü aleyküm.

Selman: Ve aleykümüs-selam.

Suheyb: Kardeş, seni şuracıkta yalnız görünce tanışalım istedik.

Selman: Hoş geldiniz. Çok sevindim, dostlarım. (Tokalaşırlar.)
Din kardeşliği, beni de tanışmaya sevk etmişti.

Bilal: Seni ilk defa görüyoruz; yeni Müslümanlardan mısın?

Selman: Evet, daha dün Müslüman oldum.

Bilal: Mekkeli misin?

Selman: Hayır, Medineliyim.

Bilal: Öyleyse bizi barındıran Ensar’dansınız...

Selman: Keşke öyle olsaydım. Keşke hür olsaydım. Müslüman olmakta bu kadar gecikir miydim?

Bilal: Hangi kabiledensin?

Selman: Kardeşlerim, ben bu dünyada garip bir kuşum. Benim ailem, benim kabilem yok. Kureyza kabilesi Yahudilerinden Fenhas’ın kölesiyim.

Bilal: Artık sen Müslümansın... Tüm Müslümanlar senin ailen, kabilen sayılır. Ben de din kardeşin Bilal-i Habeşi...

Suheyb: Ben de Suheyb İbn-i Sinan... Ama kısaca Suheyb-i Rumi derler.

Said: Ben de Said İbn-i Zeyd.

Selman: (Sevinerek) Hepinizi hatırladım. Yirmi yıl kadar önce Ukaz Panayırında karşılaşmıştık.

Bilal: Uzun yıllar geçti... Adınız neydi?

Selman: Selman-ı Farisi...

Said: Evet sen, Ukaz'da babamı destekliyordum. Putlara karşı çıkıyor, yeni bir peygamberin geleceğini söylüyordun.

Selman: Evet ya Said, sen, (Eliyle işaret ederek) şöyle küçük bir çocuktun. Baban, bana vasiyet etmişti. Yeni bir peygamber çıkınca sana haber vermeme istemişti. Ne mutlu!.. Sen, benden önce bulmuşsun.

Said: Suheyb-i Rumi sayesinde...

Selman: Seni asla unutamam Ya Suheyb. Yeni bir peygamber geleceğini, ilk defa sen müjdelemiştin.

Suheyb: Bilal-i Habeşi sayesinde olmuştu.

Selman: Ben, Yahudi kölesi olduğum için islamdan geç haberdar oldum. Ben, Kureyza kalelerinde hapis hayatı yaşıyordum. Ancak belirli saatlerde dışarı çıkabiliyordum.

Suheyb: Eee.. Nasıl Müslüman olabildin?

Selman: Hikayesi çok uzun... Bir gün Yahudi bilginleri Kureyza kabilesi reisi ve benim de efendim olan Fenhas'ın evinde toplandılar. Yeni peygamberden söz ettiler. Medineliler onun etrafında toplanmışlar, dediler. Evs ve Hazrec kabilelerini bile barıştırmış, dediler. Bu onlar için büyük tehlikeymiş.

Said: Evet ya Selman, Yahudiler, burada yaşarlar ama hep fitne peşinde koşarlar. Nerede bir barış ortamı varsa oraya savaş kıvılcımı atmak isterler.

Selman: Niyetlerini anladım. Bir bahane bulup şehre geldim.

Bilal: Demek ki o adam, kimseyle görüşmeni istemiyormuş.

Selman: Evet öyle... Yine de İslama yönelişime iki adam sebep oldu. Bir Evsli, diğeri Hazrecliydi. Önceleri yolda birbirlerine söverek, atışarak giderlerdi. Bir de gördüm ki kol kola, dost olmuşlar. Hatta biri diğesine, Allah'a şükürler olsun, İslam olduk da aramızda dostluk, kalbimizde sevgi doğdu, diyordu.

Bilal: İşte o, Allah'ın bir lutfu, bir nimeti...

Selman: Sonra sordum onlara; dün kavga ediyordunuz, bugün

ne hal böyle? Birisi açıkladı konuyu. Senin şu Yahudiler, dedi, sürekli bizi savaştırıyordu. İslama girince düşmanlık bitti, dostluk ve kardeşlik başladı.

Bilal: (Ellerini açarak) Allahım, ne büyüsun! İşte bu, islamın nuru... Müminin kalbine girince kin ve nefret çıkar aradan... Zaten Allah'ın Resülü Hz. Muhammed (sav) şöyle buyuruyor: "Hiç biriniz, kendisi için istediğini din kardeşi için de istemedikçe, gerçek mümin olamaz."

Selman: İşte o olay, beni islama yöneltti.

Suheyb: Zaten sen, kutsal kitapların müjdelediği o peygamberin özelliklerinden haberdar idin.

Selman: Evet, ya Suheyb... Bence üç önemli özelliği vardı son peygamberin.

Suheyb: Neydi onlar?

Selman: Anlatacağım... Neyse... Resulullah'a gittim. Kuba'da imiş. Yanımda biraz yiyecek vardı. Yanına girdim ve onları sadaka olarak vermek istedim. Ama o, almadı, fakir Müslümanlara vermeme söyledi.

Bilal: Gerçekten de Allah'ın Resülü, hiç sadaka kabul etmiyor.

Selman: O gün kendi kendime dedim ki; işte bu, bir peygamberlik alameti...

Bilal: Sonra ikincisi?...

Selman: Ertesi gün yemek hazırlayıp Resulullah'a götürdüm. Hediyemdir dedim, alıp yedi ve arkadaşlarına da ikram etti. İkinci özelliği de hediyeleşmeyi sevmesiymiş.

Bilal: Gerçekten de doğru tesbit etmişsin.

Said: Ya üçüncü özelliği?...

Selman: Evet, üçüncü gün yine Resulullah'a gittim. Arkadaşlarıyla oturmuş, sohbet ediyordu. Selam verdim. Döndüğünde sırtına baktım. Kutsal kitaplarda anlatıldığı gibi sırtında peygamberlik mührü vardı. O mührü gözlerimle gördüm. Resulullah, beni görünce tanıdı. Sırtındaki ridasını çıkartıp altına serdi. O zaman peygamberlik mührü tamamen açıldı. O zaman kapanıp öptüm o mührü ve ağlayarak şehadet getirdim. (Ellerini açarak) "Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Yine şehadet ederim ki sen ya Muhammed, Allah'ın Resülü'sün." dedim ve islama girdim.

Bilal: Evet tam yirmi yıl sonra İslam'da birleştik. Bunu kutlamak için gelin, size bir ziyafet çekeyim.
(Ayağa kalkarlarken ışıklar söner.)

TABLO VIII

(Fenhas'ın evi. Fenhas, kitaplığının önüne oturmuş, yine altınlarını sayıyor. Terazisiyle kıymetli madenler tartıyor. Çevresinde oğlu Moiz ve amcaoğlu David onu izliyorlar. Bu esnada elinde bir para kesesiyle Selman-ı Farisi giriyor. Korku ve telaşlı olduğu halinden belli oluyor. Onu görünce Fenhas, bağırmağa başlıyor.)

Fenhas: Bire köle.. Sana şimdiye kadar çok göz yumdum. Bu defa elimden kurtulamayacaksın.

Selman: Neden, Efendim Fenhas? Bana niçin kızdınız?

Fenhas: Seni Medine'ye gönderdiğimde ortadan kaybolup ancak akşamleyin dönüyorsun. Ne işler çeviriyorsun?

Selman: (Para kesesini, efendisinin görebilmesi için elinde çevirmeye başlar.) Ama ben, emrinizi sonuna kadar yerine getiriyorum.

Fenhas: Bir daha gecikersen sırtını demir mille dağlarım...

Selman: Tamam efendim...

Fenhas: Faizci Samuel'e uğradın mı?

Selman: Hı...Hı...

Fenhas: Ya faizci İzak'a?...

Selman: İkisine de gittim. Paralarınızın faizi epeyce birikmiş.

Fenhas: (Ağzının suyu akıyor. Avuçlarını açıyor. Elini keseye uzatıyor.) Çabuk söyle bana, ne kadar faiz getirmiş?

Selman: Sadece faizi, beş bini geçmiş

Fenhas: (Sevinçle ellerini ovalar.) Allah!... Bak oğlum, şuna bak. Çalışma yok, yorulma yok, hiçbir risk yok... Bak oğlum Moiz, bak...

Moiz: Beş bine beş bin faiz (!)...

Fenhas: İşte bu, ticaretten de kârlı... İşte ben, böyle kazanırım. Bir verir iki alırım. Benim faizcilğim böyledir...

Moiz: Altın yumurtlayan tavuk gibi...

Fenhas: Çabuk Selman, çabuk ver. Elimi dokunayım, okşayayım, sayayım. (Selman'dan para kesesini alır.)

Sen, benim sırdaşımsın, en çok güvendiğim kişisin.

Selman: (Selman, keseyi teslim ettikten sonra tiksinererek geri geri çekilir.) Efendim, tüm paranızı getirdim, teslim ettim. Ama bundan sonra sizden bir ricam var. (Fenhas, dikkat ve endişeyle bakar.) Beni artık faiz işlerinizi takip etmekten muaf tutun.

Fenhas: Neden?... Yoksa Samuel mi kızdırdı seni?... Yoksa İzak mı bir şey dedi?...

Selman: Hayır, hayır efendim... Sebep bu değil.

Fenhas: Sana güvendim. Evlatlarımdan daha çok güvendim. Seni ticari işlerime sırdaş ettim. Daha ne istiyorsun?

Selman: Efendim, bu ticaret değil. Bu düpedüz faiz, bütün dinlerin haram kıldığı faiz...

Fenhas: Lan... Bu ne cüret?...

Selman: Bütün servetini Yahudilerden topladın. Onlar, bunu sadaka olarak verdiler. Sen de Medinelilerin darlık ve sıkıntılarından yararlanarak faizle onlara verip kat kat geri topladın...

Fenhas: (Alaylı bir eda ile) Maşallah. Sana bunları kim öğretti?

Selman: Dininizde faiz haram değil mi?

Fenhas: Bire aşağılık köle, sana ne bizim dinimizden?

Selman: İşittiğime göre şu amcaoğlun David'e ödünç para vermiyormuşsun. Faiz alamayacağın için...

David: İzin verirsen amcaoğlu, şunu söyleyeyim. Ben de Selman'a katılıyorum. Selman da bizden değil miydi?

Fenhas: Anlıyorum, David.. Fakat beni çok kızdırdı.

David: Selman, sen sözünde haklısın. Faiz, Musevilikte de haramdır. Yahova, Yahudi kulları arasında faiz alıp vermeyi haram kılmıştır ama Yahudi olmayanlardan faiz alabiliriz. Yani onlara krediyi, ancak faizli vermemiz gerekir.

Selman: Bu, adil midir David?

David: Elbette... Bu da bir tür ticarettir.

Fenhas: Bu günlerde hakkımızdaki düşüncelerin çok değişti. Her konuda tartışıyorsun. Açık söyle, neden?

Selman: Haklısınız.. Artık size çalışmayacağım. Buraya da gelmeyeceğim.

Fenhas: Sen, ne dediğinin farkında mısın?

Selman: Evet... Beni azad etmeni istiyorum. Özgürlüğüme

kavuşmak istiyorum.

Fenhas: Sen delirmişsin, be hey köle. Seni, özgür bırakacağımı nasıl düşünebiliyorsun? Seni, bir servete satın aldım.

Selman: Senden sadaka istemiyorum. Beni özgür bırakırsan çalışıp borcumu öderim.

Fenhas: (Alaylı bir kahkaha ile) Hangi şeytan, sana bu fikri verdi? Sen, hayal görüyorsun.

Selman: Neden efendim? Sana yıllarca bağlı kalmadım mı? Yıllarca hizmet etmedim mi? Bu sayede kazancın da servetin de kat kat artmadı mı?

Fenhas: Evet, doğru... Seni yanımda köle olarak istiyorum. Seni asla satmam.

Selman: Sen bana altın yumurtlayan tavuk hikayesi anlatmıştın. Sonunda sahibi, tavuğun karnındaki altınlara da göz dikip onu kesmişti. Ama hiçbir şey bulamamıştı...

Fenhas: Sana ne tavuktan?

Selman: Efendim, işte ben de onun durumundayım. Beni hala köle olarak tutmak istersen beni boğazlamış olursun. Bundan böyle benden bir yarar sağlayamazsın. Beni özgürlüğüme kavuştur ki bana ödediğin parayı kurtar.

Fenhas: Vallahi, seni azat etmem ha... Açık söyle maksadını. Sana kim verdi bu fikri?

Moiz: (Ayağa kalkarak) Sabret babacığım, bırak, ben konuşayım. Onunla anlaşırız. (Selman'a) Selman, seninle yıllarca beraber yaşadık. Mutlu ve neşeli bir hayat sürdük. Beni, ellerinde büyüttün. Senden başkasına alışamam. Bize neden kızdın?

Selman: Size kızmış değilim.

Moiz: Öyleyse neden ayrılmak istiyorsun?

Selman: Özgür olmak istiyorum.

Fenhas: Bu yeni bir söz..Daha önce senden hiç böyle bir şey duymamıştım.

Moiz: Önceleri halinden memnundun. Şimdi ne oldu?

Fenhas: Senin ailen yok, akrabaları yok. Kendi milletinden de uzaksın. Nasıl yaşayacaksın?

David: Kendi milletine dönsen bile sana yüz vermezler.

Selman: Ben, böyle bir şey demedim ki...

Moiz: Öyleyse sen bizden bir şeyler saklıyorsun...

Selman: Mademki ısrar ediyorsunuz, öyleyse dinleyin. Ben, Müslüman oldum. Hz. Muhammed'in son peygamber olduğuna inandım.

Topluluk: (Hayret ve şaşkınlıkla) A...a....

Fenhas: Düşmanımızla mı anlaştın? Ona mı iman ettin?

Selman: O, kimseye düşman değil. Siz ondan hoşlanmasanız da; o, herkesi Allah'ın kulu olarak görür.

Fenhas: Bu ne zaman oldu?

Selman: Bir hafta önce.

Fenhas: Medine'de bunun için gün boyu kayboluyordun?....

Selman: Evet, Hz. Peygamber ve arkadaşlarıyla buluşuyordum.

Fenhas: Bize ihanet ediyordun...

Selman: İhanet söz konusu değildir. İşlerini görüyordum. Sonra da Rabbim için, dinim için çalışıyordum.

Fenhas: Yoksa Muhammed, bize baş kaldırmanı mı istiyor?

Selman: Hayır... Ben, sana hiç baş kaldırmadım. Allah'ın hoşlanmadığı şeyleri de yapamam.

Fenhas: Yoksa seni, kölelikten kurtulmaya mı teşvik etti?

Selman: Evet, efendim. Çünkü islamla kölelik, bir arada olmaz.

Fenhas: Neden?... Neden köle olarak kalmak istemiyorsun? Neden yeni dinde ısrar ediyorsun?

Selman: Ben, Müslüman olma şerefine erdikten sonra hala bir yahudiye köle olmaya devam edemem.

Fenhas: Ya özgürlüğe kavuşmanı kabul etmezsem?

Selman: Sen de benim teklifimi reddedemezsin..

Fenhas: Bu bir tehdit mi?

Selman: Hayır, asla... Ama biliyorum ki sen, parayı seversin. Ben de sana benim için harcadığım parayı fazlasıyla ödeyeceğim, diyorum.

Fenhas: Ya parayı da reddedersem?...

Selman: Sen zararlı çıkarsın. Çünkü artık senin için çalışmam.

Fenhas: Çok ileri gittin, çok...

Selman: Gerçek bu... İyilikle ayrılalım istiyorum.

Fenhas: Söyle, ne istiyorsun?

Selman: Belli bir parada anlaşmak istiyorum, özgürlüğüme kavuşmak için...

Fenhas: Başaramayacağın şeyler istersem...

Selman: İşte isteyebildiğin kadar. Sabreder ve başarıyorum

Allah'ın izniyle.

Fenhas: (David ve Moiz'e döner. Fikirlerini almak ister.)
Bunun kölelikten kurtulmasına karşılık ne isteyelim?

Moiz: Babacığım, senin çorak bir toprağın var. Onu yeşertsin.
Orayı hurma bahçesi haline getirsin.

Selman: Orası ekilmez, dikilmez, ot bitmez bir yer. Daha önce de denedin, başaramadın.

Fenhas: Bu, senin sorunun. Bunu, sen istedin.

Selman: (Biraz düşündükten sonra) Kabul... Kaç hurma fidanı dikilecek?

Moiz: Yüz hurma fidanı.

Selman: Yüz mü?.. Hem de tek başıma?.. Çorak arazide?..
Vallahi zulüm!...

Fenhas: Selman, pazarlık yapacak durumda değilsin. Moiz, sen de hala çocuksun, toysun. En az dört yüz fidan olmalı...

Moiz: Pekala babacığım... Ama gel bunu biraz hafifletelim. Üç yüz fidan diksin.

Fenhas: Haydi, senin hatırın için öyle olsun. Kolaylık göstermiş olalım.

Selman: Efendim, bu, bir insan için tek başına imkansız...

Fenhas: Özgürlük mü istiyorsun? Öyleyse bedeli bu.

Selman: (Derinden bir ah çeker. Uzun uzun düşünür.) Kabul efendim. Allah, yardımcın olsun...

Fenhas: Dahası var.

Selman: Dahası mı kaldı efendim? Zaten kırdın belimi.

Fenhas: Ben, seni çil çil altınlarla satın aldım. Seni, altın ödemedem bırakacağımı sanıyorsun?

Selman: O hurmalar, ödediğin altınları sana kat kat kazandırır.

Fenhas: Olsun, yine borçlusun... Senelerce yemeğimi yedin.
Senelerce aldığım elbiseleri giydin.

Selman: Eee?...

Fenhas: David, şayet şu günlerde köle pazarından böyle bir köle satın alsam ne kadar ederim?

David: En az yüz altın dinar...

Selman: Olamaz... Hepiniz biliyorsunuz ki beş altın dinardan fazlaya hiç köle satılmıyor.

Fenhas: O, seni aldığım günlerdeydi. Ama ben, sana yedirdim, giydirdim, dünyayı öğrettim. Fiyatın da arttı. Ne de olsa

şu uzun yılların hatırı var. İkrâm olarak senden kırk altın dinar alacağım.

Selman: Efendim, bu yükün altından kalkamam. Ben, senin malını çalmadım, servetine hainlik yapmadım. Bu zulüm niye?

Fenhas: Bu, senin sorunun. Beni hiç ilgilendirmez.

David: Kölelikten kurtulmak istiyorsan bedele yüksek diyemezsin.

Fenhas: Benden bu kadar. Yoksa yok...

Selman: Öyleyse bunu yazalım. Sözleşme imzalayalım. Şahitler de bulunsun.

Fenhas: Hay hay... Yazalım. Benim için sakıncası yok. Şahidin var mı?

Selman: Üç tane... Üçü de Müslüman...

Fenhas: Kimmiş onlar?

Selman: Nefil oğlu Said, Bilal-i Habeşi, Suheyb-i Rumi.

Fenhas: Maşallah... Sanki milletler topluluğu... Biri Arap, biri Habeş, biri Bizanslı, sen de İranlı...

Selman: Hepsi de din kardeşim. Kalplerimizi bir araya getiren tek kuvvet, Allah...

Fenhas: (Alay edencesine) Bunlar, yeni efendilerin mi, Ya Selman?

Selman: Bizde efendi, köle ayrımı yok. Bugün yeni bir gün. Artık karşınızda tek bir kuvvet var.

Fenhas: Öyle mi?... Şu darmadağınık halinizle mi?

Selman: Hiç de öyle değil. Arap, Acem, Bizanslı, Habeşli... Hepimiz, İslamda birleştik. Bizler birer öncüyüz...

Fenhas: (Öfkelenir.) Defol şuradan. Getir şahitlerini de bitirelim şu işi. Yoksa dönerim ha...

(Perde kapanırken kulisten yankılanır):

Hız. Muhammed (sav) buyuruyor ki:

“İslamın öncüleri dörttür:

Ben, Arab'ın öncüsüyüm.

Suheyb, Rum'un öncüsüdür.

Selman-Farisi, Acem'in öncüsü,

Bilal de Habeşlilerin öncüsüdür.”

KUDÜS'ÜN ANAHTARLARI

Piyes

İki Perde

On Tablo

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

1. Hz. Ömer
2. Hz. Osman
3. Hz. Ali
4. Akabe b. Amr
5. Yarfa
6. Abdurranman İbn-i Avf
7. Zübeyr
8. Talha
9. Ebu Talha
10. Sofroniyos
11. Romanos
12. David
13. Agop
14. Zekeriyya
15. Yusuf
16. Corci
17. Aleksandır
18. Grovest
19. Ümara
20. Aleks
21. Halit
22. Eslem
23. Yezid b. Ebu Süfyan
24. Amr b. As
25. Mihael
26. Atrabon
27. Ka'bü'l-Ahbar
28. Ebu Ubeyde
29. İbni Selam
30. Muaz b. Cebel
31. Bilal-i Habeşi
32. Rahip Martin
33. Antoni

BİRİNCİ PERDE

TABLO I

(Hz. Ömer'in Medine'deki evi. Yanında Filistin komutanı Amr b. As tarafından gönderilen Akabe b. Amir el-Heceni bulunuyor.)

- Ömer:** Sen, Amr b. As'dan gelen üçüncü habercisin. İlya ve Remle bölgesine hala hakim olamadımız mı? Bakın, Ebu Ubeyde ve Halit, daha kuzeyde neler yaptılar!...
- Akabe:** Müminlerin emiri, İlya, yüksek bir tepede kurulmuş, etrafı surlarla çevrili bir kale... Burçlarına da mancınıklar yerleştirilmiş. Orayı, ünlü Bizans kumandanı Atrabon savunuyor. Öyle garip, öyle acayip bir savunma yapıyorlar ki bizi hiç yaklaştırmıyorlar.
- Ömer:** Suriye bölgesindeki kalelerde de direniş oldu. Ama tek tek fethedildi.
- Akabe:** Filistin'in konumu çok farklı. Biz, kalenin her tarafından her türlü silahla saldırıyoruz. Ama Atrabon, her yeri gayet iyi savunuyor. Hatta kaleden çıkış hareketına bile kalkışıyor. Ama canımızı tehlikeye atarak onları tekrar kalelerine sokuyoruz.
- Ömer:** Barış teklifleri ne oldu?
- Akabe:** Bizce bu, Atrabon'un bir tuzağı... Gelişinizi beklerken kendilerine dokunmamamız için teminat istiyor.
- Ömer:** Amr da ısrarla oraya gelmemi istiyor.
- Akabe:** Evet, ey müminlerin emiri, Atrabon bize saldırmadan veya çaymadan gelseniz iyi olur. İlya halkı, yumuşayabilir. Müslümanlarla barış yapmak isteyen halk, Başpiskopos Safriyanos'u destekleyebilirler. .
- Ömer:** (Akabe'yi dikkatle dinler.) Vallahi, Amr b. As, elçi ve haberci seçimini iyi biliyor... Pekala istediği takviye kuvvetlerini ne yaptı?
- Akabe:** Gelen takviyeyi siperlere yerleştiriyoruz. Eğitimden geçirdikten sonra İlya'ya karşı savaşa gönderiyoruz.
- Ömer:** (İkna olduğunu ifade edercesine başını sallar.) Curuf'ta topladığım yeni orduyu da gördün mü, Akabe?

Akabe: Evet, efendim.

Ömer: Onları da size takviye için hazırladım.

Akabe: Acele sevk ederseniz iyi olur.

Ömer: Hayır, bekleyeceğim. Kadisiye Savaşından zafer haberi gelinceye kadar. Yoksa bu orduyu Irak'a göndereceğim.

Akabe: Şayet Cenab-ı Hak bize zafer nasip ederse, bu Irak'ta, Kadisiye'deki ordumuzun zaferine de yardımcı olur.

Ömer: (Ellerini açar.) Allah'ım, İslam ordusuna zafer nasip et.

Akabe: Amin....

Ömer: (Seslenir.) Yarfa, Yarfa!...

Yarfa: Geliyorum, efendim.(Girer.)

Ömer: (Akabe'ye) Burada birkaç gün kal Ya Akabe. Artık öyle inanıyorum ki, yeni bir müjde gelecek, zafer müjdesi. Belki bu gün, belki yarın. (Ridasını toplayarak kalkar.) Ooo... Geç kaldık. Bu Yarfa.. Benim hizmetçim. Onunla git. Seni yerleştiresin, istirahat et. (Ağır ağır çıkar.)

Yarfa: Halife Ömer'in misafirisin demek ki... Haydi gidelim.

Akabe: (Merakla sorar.) Müminlerin emiri nereye gitti?

Yarfa: Her sabah Kadisiye Savaşından haber almak için gider.

Akabe: Tek başına mı?

Yarfa: Evet, hep tek başına.

(Işıklar söner.)

TABLO II

(Medine'de Mescid-i Nebevi'de Hz. Ömer, bir direğe yaslanmış, oturuyor. Yanında danışma meclisi üyeleri yer alıyor: Hz. Osman, Hz. Ali, Abdurrahman b. Avf, Zübeyr, Talha. Ensar'dan Ebu Talha da elinde kılıçla nöbet bekliyor. Bir konuyu müzakere ediyorlar.)

Ömer: Ya Osman, mektubu oku da bitir.

Osman: (Elindeki mektubu okur.) Ey müminlerin emiri, sana savaş yerine, saldırısız ve meşakkatsiz bir galibiyet teklif ediyorum. Sana boyun eğmiş ülkeleri, kolayca teslim almanı teklif ediyorum. Takdir, sizindir. Selamlar. (Mektubu katlar, Ömer'e geri verir.)

- Ömer:** Arkadaşlar, görüyorsunuz; İlya halkı Ömer'i seviyor, Ömer de onları seviyor. Ben, bizzat oraya gitmek istiyorum. Yedek askerleri Kadisiye'de savaşan Sa'd'a takviye olarak göndermek istiyorum. Ne dersiniz?
- Osman:** Derhal gönder ama sen gitme. Senin bu davete uyman, bence uygun değil.
- Zübeyr:** Teklif ettikleri barış, müminlerin emirinin onların ayağına gitmesini gerektirir mi?
- Osman:** Gerçekten barış istiyorlarsa, şu anda orada bulunan Amr İbn-i As ile anlaşma yapabilirler.
- Zübeyr:** Onlar, şehirlerini kutsal görüyorlar. Onun için, bizzat müminlerin emiri ile barış yapmak istiyorlar.
- Osman:** Bana öyle geliyor ki bu bir tuzak. Bizans kumandanı Atrabon'un tuzağı.
- Zübeyr:** Ya Osman, düşün bir kere; o Amr'a hiçbir şey yaptı mı? Amr İbn-i As, onu Ecnadin'de pusuya düşürmüştü ama o bundan kurtulmuştu.
- Ömer:** (Hayretle) Bırakın bunları. Atrabon'a Arap diye güvenmemiz, doğru bir şey değil.
- Osman:** Bu Atrabon'un özelliği ne? Bir yıldır askerlerimiz İlya'nın surları önünde bekleyip duruyorlar.
- Ömer:** Hayır, Ya Osman! Kaleye birkaç saldırı yaptı. Sonra biraz asker bırakıp Filistin'in fethine koyuldu. Gazze, Nabnus, Sebatiye, Refahiye ve Yafa'yı fethetti.
- Talha:** Hayret doğrusu!.. Sen, bunları nasıl aklında tutabildin?
- Ömer:** Görevim gereği...
- Zübeyr:** Bence Ya Ömer, Allah'a sığınıp bizzat gitmelisin. Barış istiyorlarsa, anlaşmayı sen yaparsın. Niyetleri başkaysa o zaman onlarla hesaplaşırsın...
- Osman:** Hayır, sakın yapma. Sen burada beklersen, savaşa hazırlandığını sanıp teslim olmak zorunda kalırlar.
- Ömer:** Ya Ali, hiçbir şey söylemedin, senin düşüncen nedir?
- Ali:** Ey müminlerin emiri, ben de gitmen gerektiği kanaatindeyim. Böylelikle Müslümanlara yeni gayret gelecektir. Soğuğa, savaşa, sonuçsuz bekleyişe karşı yeni bir şevk olacaktır. Ordumuza güven ve cesaret verecektir. Onların tuzak kurduklarına veya destek beklediklerine dair elimizde kesin bir bilgi yok. Kudüs, onlarca çok

kutsaldır. Hacı olmak için her yıl orayı ziyaret etmektedirler.

Osman: Ama Ali, daha önce aksini söyledin.

Ali: Artık Cenab-ı Hak, Bizans'a karşı her cephede bize zafer nasip ediyor. Kudüs ise surlarla korunmuş iyi bir kale. Müminlerin Emirinin İslam ordusunun başında bulunması, düşmanın kalbine korku salacaktır. Ya Ömer, Allah'a güven, yola çık. Açlık ve susuzluğa sabrederek atacağın her adıma bir sevap verilecektir.

Ömer: Allah razı olsun, gönlüme ferahlık verdin.

Abdurrahman: Acel etme Ya ömer, bir de beni dinle.

Ömer: Söyle, Abdurrahman, dinliyorum.

Abdurrahman: Medine'yi boş bırakıp Şam tarafına sefere çıkman hiç uygun değil. Ebu Ubeyde, o bölgeleri bırakıp Şam'ın kuzeyine doğru fetihlere devam ediyor. Gitmeni gerektirecek bir şey yok kanısındayım.

Talha: Unutma ki ey Abdurrahman, onun yanında Allah'ın kılıcı Halit b. Velid var. Halit, komutanları Minaş'ı öldürüp ordusunu hezimete uğratarak Kinnisrin'i fethedince halkına ne demişti? "Allah'a yemin ederim ki siz, bulutlara saklanmış olsaydınız bile, ya Allah bizi oraya çıkartırdı veya oradan sizi buraya indirirdi.". Halit'ten başkası bunu diyemezdi.

Ömer: Haklısın, Ya Talha. Analar, öylesini çok az doğuruyor. Ben de Kinnisrin ve çevresinin fethine onu görevlendireceğim.

Abdurrahman: Müminlerin emiri olarak ondan memnun görünüyorsun.

Ömer: Evet, Halit, çok iyi kumandandır. Hz. Ebubekir'e Allah rahmet etsin, o insanları iyi tanıyordu.

Abdurrahman: Keşke Halit b. Velid'i Amr b. As'a yardımcı gönderseydin. Kudüs'ü ancak Halit fethedebilir.

Talha: Bu, tam Allah'ın kılıcı Halit'e göre bir iş...

Abdurrahman: Siz de Medine'de kalırsınız.

Osman: İşte en uygun yol...

Ömer: (Kısa bir sessizlikten sonra Abdurrahman'a uzun süre bakar.) Hayır, hayır, görüşün isabetli gelmedi bana. Halit'in kılıcında sertlik var. Bunu sen, daha iyi bilirsin. Kudüs, bizce de tüm ehl-i kitapça da kutsal bir şehir.

- Ali:** Allah'ın Resulü, bize Mekke'nin fethi gününde halka yumuşak davranmamızı tavsiye etmişti. Kudüs'te de Mescid-i Aksa var. Cenab-ı Hak orayı ve çevresini mübarek kıldı. Hem Kudüs, bizim ilk kiblemizdi.
- Ömer:** Bence de Amr b. As'ın yumuşak davranışı, Halit b. Veld'in sertliğinden daha hayırlı.
- Ali:** Öyleyse büyüklük taslamak yerine Amr'ın merhametine senin şefkatin eklenmeli. Bu, Kudüs ve halkı için daha hayırlıdır.
- Ömer:** Ebu Talha, (Kapıda duran Ebu Talha toparlanır.) Amr b. As'ın elçisini içeri al.
- Ebu Talha:** Derhal efendim. (Çıkar. Az sonra Akabe b. Amir ile girerler.)
- Ömer:** İstedığınız oldu. Ben de geliyorum.
- Akabe:** (Sevinerek elini öpmeye çabalar.) Allah razı olsun. İnşallah, fetih yakındır. (Işıklar söner.)

TABLO III

(Kudüs patriği Sofroniyos'un evi. Yanında Romanos bulunmaktadır. Romanos, keşiş kıyafetiyle oturmakta ve patrikle sohbet etmektedir.)

- Romanos:** Neden öyle bakıyorsun bana?
- Sofroniyos:** Şu üstündeki kıyafet...
- Romanos:** Korkma, beni böyle kimse tanıyamaz. Bugün birisiyle karşılaştım, o da tanıyamadı.
- Sofroniyos:** Nerede?
- Romanos:** Kale kapısının önünde.
- Sofroniyos:** Keşke devamlı bu kıyafeti giysen...
- Romanos:** (Gülerek) Yine Hıristiyan olmamı mı istiyorsun?
- Sofroniyos:** Evet, senin gibiler yuvasına dönmeli.
- Romanos:** Ben de, Allah'tan sana hidayet dilerim.
- Sofroniyos:** (Öfkelenerek) Romanos, sözüne dikkat et.
- Romanos:** Kızmayın efendim. Sen Müslüman olduğun zaman, hıristiyanlardan daha üstün olursun.
- Sofroniyos:** Ben, Hıristiyan olarak kalmak istiyorum.
- Romanos:** Öyleyse çok şeyden mahrum kalırsın.

Sofroniyos: Dinle Romanos, benimle dost kalmak istiyorsan, beni bırak. Dinine çağdırmaktan vazgeç.

Romanos: Bunun ne zararı var sana?

Sofroniyos: Hem dinimle mücadele ediyorsun, hem de bunun ne zararı var diyorsun, öyle mi?

Romanos: Sadece tartışıyorum.

Sofroniyos: İstemiyorum, istemiyorum...

Romanos: Efendim, iyi düşün. Tartışmayı sen başlattın.

Sofroniyos: Hayır, asla. Ben, dinimizden dönüşünü kınamıştım.

Romanos: Hz. İsa'ya iman eden havarileri de Yahudiler, dinden dönmekle suçlamışlardı.

Sofroniyos: Bunu da nereden çıkarttın?

Romanos: Kalbinin sesini dinle. Nefis ve şeytana uyma.

Sofroniyos: Ama havariler, kimseye ihanet etmedi.

Romanos: Ben de milletime ihanet etmedim. Ama düşündün; Allah'a mı, imparatora mı itaat edeceğim. Elbette Allah, imparatoradan yücedir.

Sofroniyos: Sen, Busra'yı İslam savaşçılarına teslim ettin.

Romanos: Ben, Müslümanlara barış teklif ettim. Zaten zaferi kazanmışlardı. Böylece halkımın kırılmasını önledim.

Sofroniyos: Sen dinlerine dönmeseydin, Müslümanlar asla zafer kazanamazlardı.

Romanos: Şam, Humus, Kinnisrin ve Antakya vilayetlerini nasıl fethettiler? Onların kumandanları da mı Müslüman oldular? Onlar da mı İslam kumandanlarına yardımcı oldular?

Sofroniyos: Müslümanlara yardım ettiğini inkar mı ediyorsun? Kalenin surlarından evine kadar onlar için tünel kazmadın mı?

Romanos: O tüneli sırf kaçmak için kazdım. Fakat şehirdeki rahipler, beni askerlere haber verdiler, hapsedtirdiler.

Sofroniyos: Zaten sen, Müslüman olmuş, o tarafa geçmiştin.

Romanos: Ama uzun zaman düşündükten ve araştırdıktan sonra... İmanımı da herkesten gizledim. Müslümanlar Busra'nın kapılarına dayanınca ben de halkı imana çağdırdım. Onlar da bana karşı ayaklandılar. Çağrımdan yabancı eşeklerin kaçıışı gibi kaçtılar. Müslümanlarla barış yapmayı teklif ettim, karşı çıktılar. Öyleyse beni

bırakın dedim. Beni hapsettiler. Ben de tünel kazdım. Oradan çıkarak canımı ve dinimi kurtarmak istedim.

Sofroniyos: Müslümanlar da bu tünelden şehre girdiler. Sen de onlara kılavuzluk yaptın.

Romanos: Bu tünel olmasaydı, sence onlar, burayı fethedemezler miydi? Halit b.Velid gelmişti. Kaleleri yerle bir eden, surları geçip fetihler yapan Halit b. Velid...

Sofroniyos: Ama Busralılar, seni hala hain kabul ediyorlar.

Romanos: Sadece bazı rahipler... Diğerleri, kendilerini bir felaketten kurtardığıma ve mallarını, canlarını korumalarını sağladığıma inanıyorlar. Hatta imparatorun zulmünden kurtardığım için teşekkür ediyorlar.

Sofroniyos: (İtiraf edersesine) Haklısın Romanos... İmparator Herakliyus'un halka yaptıkları, Müslümanlara yaradı. Halkın gönlü, onlara kayıyor. Zaferlerini alkışlıyorlar.

Romanos: Cenab-ı Hak dilerse gerekçelerini hazırlar, yolunu açar. Allah, bu yeni dinle insanların karanlıktan aydınlığa, kölelikten özgürlüğe kavuşmasını istedi.

Sofroniyos: Yine din propagandasına başladın.

Romanos: Hayır, muhterem peder... Bak, Yüce Allah, şöyle buyuruyor: "Dinde zorlama yoktur. Hak ile batıl birbirinden ayrıldı. Kim Tagut'u inkar edip de Allah'a iman ederse sağlam bir kulpa tutunmuş olur." "Kim bir iyilik yaparsa, kendi lehinedir. Kim kötülük yaparsa kendi aleyhinedir. Rabb'in kullarına asla zulüm etmez."

Sofroniyos: Bunlar da ne?

Romanos: Kur'an buyrukları...

Sofroniyos: Niçin beni zorluyorsun?

Romanos: Din konusunda seni zorlayan, sadece ve sadece Bizans imparatorudur. Ama İslam, sizlere din ve inanç hürriyetini tattırmak istiyor. Yüce Allah, şöyle buyuruyor: "Yahudiler derler ki, Hıristiyanlar hiçbir şey üzere değiller. Hıristiyanlar da derler ki Yahudiler hiçbir şey üzerinde değillerdir. Halbuki onlar kitabı okuyorlar. Bilmeyenler de onlar gibi söylüyorlar. Allah, onların arasında, ihtilaf ettikleri şeylerde kıyamet gününde gerçek hükmü verecektir."

Sofroniyos: Bunlar da Kur'an'dan mı?

Romanos: Evet.

Sofroniyos: Ah keşke Herakliyus, insanlara inanç hürriyeti verse. Ah keşke Serciyos'un saçmalıklarına kapılmasa.

Romanos: Bu senin elinde; Kudüs konusunda Müslümanlarla anlaşırın...

Sofroniyos: Biz, hazırız. Ancak anlaşmayı, bizzat müminlerin emiri Ömer'in imzalamasını istedik.

Romanos: Ama Atrabon, bu konuda samimi değil. Korkuyorum, bir oyuna kalkışırsanız, Müslümanların gazabına uğrarsınız. Sonunuz, korkunç olur..

Sofroniyos: Biz, Atrabon'dan sorumlu değiliz.

Romanos: Adınıza konuştuğu sürece elbette sorumlusunuz.

Sofroniyos: O, Herakliyus'tan önce Filistin bölgesinin hükümdarıydı. Biz ne yapabiliriz ki?

Romanos: Sen, Kudüs patriğisin. Halkın kalbinde yerin var. Sen, Atrabon'a uymak zorunda değilsin.

Sofroniyos: Romanos!.. Romanos!:: Yoksa sen, Herakliyu'a karşı ayaklanmamızı mı istiyorsun?

Romanos: Bu kutsal şehri kurtarmak istiyorsanız, evet...
(Işıklar söner.)

TABLO IV

(Yol üzerindeki yüksek bir tepede yer alan bir kilisenin avlusu. Kilisenin rahibi Agop, iki kişiyle birlikte oturuyorlar.)

David: (Yola bakarak) Muhterem peder, direnişçilerden Zekeriya ve Joseph geliyorlar, hem de koşarak.

Agop: Herhalde Müslümanların kralı Ömer'den haber var. (Zekeriya ve Yusuf, soluk soluğa içeri girerler.) Ne haber, evladım?

Zekeriyya: Müslümanların kralı, küçük kiliseye vardı. Biraz istirahattan sonra yoluna devam edecekmiş.

David: Aramızda bir konaklık yer kalmış.

Agop: Onu karşılayabilecek misiniz?

Zekeriyya: Biz, karşılaştık bile.

Agop: Nasıl?

Yusuf: Yanında muhafızları falan yok.

Agop: Yanında kimse yok mu?

Zekeriyya: Gerçi birkaç kişi var ama arkadaş gibiler.

Agop: Neler konuştunuz?

Zekeriyya: Selam ve hürmetlerinizi ilettik, sevindi ve tevazu ile başını eğdi. Bana şu hurmayı takdim etti. (Hurma çıkını Agop'a verir. O da içeridekilere ikram eder. Herkes, şaşkınlık içindedir.)

Yusuf: Ayrılacağımız sıra size selam söylememizi hatırlattı ve inşallah bugün oralara uğrayacağım, dedi.

Corci: Nasıl bir adam? Yakışıklı mı bari?

Aleksandır: Bence diğer Arap şeyhleri gibi süslü giyinmiştir. Başında inci ve yakutlarla süslü bir taç vardır...

Zekeriyya: Hiç de öyle değil... Anlattığımızda inanamayacaksınız. En iyisi bekleyin de gözlerinizle görün.

Corci: Sabrımız kalmadı. Ne olur, onu bize anlat.

Agop: Yusuf, anlat hadi... Sen de bir Arapsın. Onu daha iyi tarif edebilirsin.

Yusuf: Memnuniyetle muhterem peder... O, deve üzerindeydi. Şöyle yüksekçe duruyordu, sanki dikeliyormuş gibi. Kılıcı da parlıyordu. Üzerinde zırh falan yoktu. Devenin iki tarafından ayakları sarkıyordu. Üzengisi bile yoktu. Önce biz de inanmadık; bu adam gerçekten de Müslümanların kralı mıydı?.. Deve çökünce biz, bir kenara saklanıp baktık. Devenin sırtında yamalı, kaba bir örtü vardı. Örtüsü de heybesi de o idi. Kendi sırtında bir kaftanı vardı. İndiğinde altına serip yatıyordu. Üzerinde bir gömlek vardı, kaba dokunmuş astardan. Onun da bir tarafı yırtılmış...

Agop: Gömleği yırtık mı?

Zekeriyya: Evet...

Agop: (Yan kapıdan kiliseye girer. Sonra elinde gömleklik keten ile döner.) Corci, sen becerirsin, şundan bir gömlek dik de Müslümanların kralına hediye edelim.

Zekeriyya: Muhterem peder, iyi bir hediye olur.

Corci: (Keteni alır.) Nasıl edeceğim? Ölçülerini bilmiyorum ki.

Zekeriyya: Bundan kaç gömlek çıkar?

Corci: İki.

Zekeriyya: Öyleyse sen, ondan bir gömlek yap. (Corci, gülümser, sonra gömlek kesip dikmeye başlar.)

Agop: Artık gidip elinizi yüzünüzü yıkayın. Haydi...(Zekeriya ve Yusuf çıkarlar.)

Aleksandır: Bu ne biçim kral böyle? Çok tuhaf...

Corci: Bu, İmparator Heraklyus'u bunaltan adam!..

David: İmparatorun ve keşişlerin baskısından mezhebimizi kurtaran adam..

Agop: Evet dostlarım, Rab hakkı için söylüyorum ki Müslümanlar, bize din özgürlüğü veriyorlar. Hem de Hıristiyan kardeşlerimizin bizden esirgedikleri özgürlüğü...

Corci: Hayır peder, Bizanslılar, din kardeşimiz değil. Onlar, kendi mezheplerini zorla bize dikta ettirmeye çalışan zorbarlar...

Groves: Corci, peder demek istiyor ki onlar hıristiyan, onlar da aynı dine mensup...

Agop: Güzel açıkladın, Groves.

Groves: Ama şimdi durum farklı.. Bu Müslümanlara nasıl güveneceğiz? Ya sözlerinde durmazlarsa... Ya Bizans'tan beter olurlarsa...

Corci: Bizans'tan da beter olamaz. Bu, imkansız.

Agop: Müslümanlar, Şam'ı fethedeli üç yıl oldu. Şu ana kadar din konusunda hiç kimseyi zorlamadılar. Bu, bir gerçek.

Aleksandır: Ama çok kimse, dinini terk edip Müslüman oldu..

Agop: Kendi isteğiyle din değiştirenin vebali kendi boynuna.

Aleksandır: Ama onlar, bizim mezhebimiz için Bizans'tan daha tehlikeli... Öyle değil mi, peder?

Agop: Bizanslılar, kulaklarımızı kopardılar, burunlarımızı kestiler, evlerimizi yerle bir ettiler. Bizim için endişe edilecek bir şey yok. Şu anda başka çıkar yol da yok.

Aleksandır: Peder Agop hazretleri, sonra bu bedevilere nasıl hakim olabiliriz?

David: Aleksandır dostum, sen Yakubi mezhebindensin.

Aleksandır: Evet Davidciğim, hem de senden daha samimi bir hıristiyanım.

David: Hepimizin istediği din hürriyeti değil mi?

Groves: David, Aleksandır bizi uyarmak istiyor. Hakkı.. Kim bilir, belki de onlar, buraların fethini tamamladıktan sonra gerçek yüzlerini gösterecekler.

David: Hayır, hayır... Bizi aldatmaları mümkün değil. Bak ordularına ve davranışlarına. Bir de Bizans ordusuyla

karşılaştır. Düşün aradaki farkı.

Agop: Konuyu değiştirin, Ümara geliyor. Atrabon'un casusu.. .

Ümara: (İçeri girer.) Hayırlı sabahlar peder...

Agop: Hayırlı sabahlar, Ümara.

Topluluk: Hayırlı sabahlar.

Agop: Otur, Ümara.

Ümara: Müslümanların kralından yeni bir haber var mı?

Agop: Yoldaymış. Öyle diyorlar.

Ümara: Peder Agop Efendi, onu karşılamak ve misafir etmek için adam gönderip evine davet etmişsin.

Agop: Evet ama bir kralı nasıl misafir edeceğimi bilemiyorum.

Ümara: Bu, bedevi bir kral. Onu ağırlamak pek külfetli olmaz.

Agop: Neticesi kral değil mi?

Ümara: Öyleyse niye adam gönderip davet ettin?

Agop: Sırf bana haber toplasınlar diye.

Ümara: Ne yapacaksın o haberleri?

Agop: Ben, yol üzerindeki şu kilisenin rahibiyim. Buradan geçerken elbette onu karşılamam gerekir.

Ümara: Neden?

Agop: Belki buradaki halka bir fayda sağlarım.

Ümara: Peder, herhalde sen, artık Bizans hakimiyetinin kaybolduğuna inanıyorsun, öyle mi?

Agop: Evladım, bu sorular kime?

Ümara: Peder, yoksa kızdırdım mı?

Diğerleri: (Kalkarlar.) Biz gidiyoruz, peder.

Agop: Hayır, kiliseye girin. (Çıkarlar.) Şimdi söyle bakalım.

Ümara: Bizans'ın son durumu da karışık. Peder, imparatorun yanında yeni bir yer edinmek ister misin?

Agop: İmparator nerede? Hem neden ben?

Ümara: Ben, imparatorun sadık adamı Atrabon adına konuşuyorum. Patrik olabilirsiniz, hem de Kudüs'te.

Agop: Patrik Safraniyos ne olacak?

Ümara: O, çok yaşlı. Artık istenmiyor.

Agop: Açık söyle, benden ne istiyorsun?

Ümara: Basit... Bu adamı bize teslim et.

Agop: Kim o?

Ümara: Müslümanların kralı.

Agop: Ciddi misin, dalga mı geçiyorsun?

Ümara: Çok ciddiylim.

Agop: Ben, rahibim, atlı süvari değilim.

Ümara: İş çok basit. Şu zehri, yiyeceğine veya içeceğine kat.
(Kuşağından küçük bir kese çıkarır.)

Agop: Ver bakayım. (Alıp inceler.)

Ümara: (Sevinerek) İşte...(Alnından öper.) Peder, böylece Atrabon'a, imparatora, devlete ve tüm Hıristiyanlığa hizmet etmiş olacaksın.

Agop: İsa Mesih yardımcımız olsun.

Ümara: Amen...(İstavroz çıkarır, rahibin eteğini öper.)

Agop: Bu adam, bugün buralara gelebilir.

Ümara: Kim dedi?

Agop: Adamlarım. Gitmende fayda var. Kimse şüphelenmesin.

Ümara: Haklısın. (Çıkar.)

Agop: Oh be... (Seslenir.) Aleksandır. Corci, Groves, David...
Gelin... (İçeri girip sessizce yerlerine otururlar.)
Gömleği bitirebilecek misin, Corci?

Corci: Evet, az kaldı. (Göstererek) Bakın, harar gibi...

Groves: (Alaylı bir eda ile) Corci, kralın bundan haberi olsa sana kıymetli bir ödül verirdi.

Aleksandır: Bir torba hurma mı?

Groves: Veya hurma liflerinden dokunmuş bir şal.

Corci: Azra'nın başına yemin olsun ki o adam bana izin verse, ayaklarını yıkarım. (Gömleği bağrına basar ve öper.)

Aleksandır: Bu da ne demek oluyor?

Corci: Neden olmasın? Samimi ve ihlaslı bir insan.

Zekeriya: (Yusuf ile birlikte girerler.) Peder, peder, Müslümanların kralı var ya...

Yusuf: Geldi, geldi... (Herkes yola bakar.)

Agop: Zekeriya, evladım, bana rahiplik cübbemi getir.
(Zekeriya çıkar.) Yusuf, evladım, o hangisi?

David: Herhalde şu beyaz atlı...

Yusuf: Yok, o değil. Atlı olanlar, arkadaşları...

Corci: O nerede?

Yusuf: Henüz göremedim.

Corci: Sen, zaten göremezsin. Keşke peder, seni gönderip de Zekeriya'yı burada bıraksaydı.

Yusuf: İşte şu adam... Boz devenin ardı sıra geliyor.

Corci: Ama o, orta boylu. Sizin anlattığınız gibi değil...

Aleksandır: Abartmışlar. (Zekeriya rahiplik cübbesini getirir. Rahibin giyinmesine yardım eder.)

Agop: Yusuf, gel, bana eşlik et. (Yusuf ile çıkarlar.)

Corci: Zekeriya, gelenlerin hangisi Müslümanların kralı?

Zekeriyya: (Ufka doğru bakar.) İşte şu... Devenin yularını tutan adam...

David: Şu devenin önünde yürüyen mi?

Zekeriyya: Evet.

Corci: Bu gerçekten babayiğit...

David: Deveye binmiş olan kim?

Zekeriyya: Ömer'in kölesi.

David: Kölesi mi?

Zekeriyya: Evet... Kölesi, bana anlattı; yol boyuncu deveye sırayla binmişler.

David: Efsanevi bir adamla karşı karşıyayız.

Aleksandır: Bedeviler, yolculuk adabını bilmezler.

David: Aleksandır, sen eve dönmeyecek miydin?

Aleksandır: Hayır dostum, ben de kalmak istiyorum.

Corci: Bakın, rahible tokalaşıyor.

David: Yusuf'un da omzuna dokunuyor.

Corci: Şakalaşıyorlar. Evet, geliyorlar. Haydi hazırlanın. (Ayak sesleri duyulur. İçeridekiler, sıraya geçerler.)

Yusuf: (Heyecanla içeri girer.) Müminlerin emiri geliyor.

İçerdekiler: O da ne?.. O kral değil mi?

(Merakla beklerlerken perde kapanır.)

İKİNCİ PERDE

TABLO V

(Hz. Ömer ve arkadaşları, Mute yakınlarında bir arazideler.)

Eslem: (Ansızın bağırır.) Ey Müminlerin emiri! Atlar geliyor.

Abdurrahman: (Bakar, vaziyeti anlar.) Bunlar, bizimkiler, ey müminlerin emiri. Belki de sizi karşılamaya geliyorlar.

Ömer: Ben, onlara Cabiye'ye gidin dedim. Hiçbir kimseye beni yolda karşılayın diye bir emir vermedim.

Abdurrahman: Belki endişelenmişlerdir.

Ömer: Bu gelen, Halit b. Velid. Onu andık, çıka geldi.

Abdurrahman: Onu nasıl tanıdın?

Ömer: Ata binişinden, at sürüşünden tanırım. (Daha dikkatli bakar.) Yazıklar olsun... Üzerindeki elbiseler de ne?!...

Abdurrahman: İpek gibi parlıyor.

Ömer: Yoksa Bizans adetlerine mi uydular?

Abdurrahman: Gerçekten de o... Halit... Vallahi onu bu kıyafetiyle tanıyamamıştım.

Ömer: (Yerden taş alıp öfkeyle yan tarafa atar)Allah kahretsin.

Halit: (Seslenir.) Es-salamü aleyküm, ya emire'l-müminin.

Ömer: Sana selam, sabah yok. Sakın bana öyle yaklaşmayın. Sırtınızdakileri çıkarmadan yanıma gelmeyin. (Yerden bir taş alır.) Yoksa siz linç ederim. Ne çabuk değiştiniz? Beni bu kılıkla mı karşılayacaktınız? Eğer bunu şuursuzca yaptıysanız, vallahi sizi buralardan alır, yerinize ihlaslı Müslümanları veririm.

Abdurrahman: Dünya böyledir ya emire'l-müminin.

Ömer: Hiç de öyle değil ey Abdurrahman. Ben başlarında olduğum sürece asla....

Abdurrahman: Sakin ol ya Ömer, zaten üzerindikileri çıkarıyorlar.

Halit: (Bu esnada arkadaşlarıyla beraber içeri girerler. Ellerinde zırhları, kaftanları ve miğferleri vardır.) Ey müminlerin emiri, hatırlatırım: "Selam verildiği zaman, selama daha güzeli ile veya aynen karşılık veriniz" buyuruluyor.

Ömer: Üzerinizdeki elbiseler bu mu?

Halit: Evet.. Bu zırh... İraniiler, demir zırhın üzerine giyerler, düşmana daha heybetli ve haşmetli görünmek için...

Ömer: Şu kaftan, ipekli mi?

Halit: Saf, halis ipektendir...

Ömer: (Eliyle dokunur.) Bunları da demir zırh üzerine mi giyiyorlar?

Halit: Evet, devamlı...

Ömer: (Öfkesi hafifler.) Ve aleykümü's-selam ve rahmeullah. Öyleyse zararı yok. İzin ver, seni kucaklayayım. (Kucaklaşırlar.) Dün Mute'deydik. Bugün buralardayız.

Halit: İşte Mute, şuracıkta...

Ömer: Evet... Orada Mute şehitlerine dua ettik. Zeyd'e, Cafer'e ve İbn-i Revaha'ya... Orada Resulullah'ı hatırladım. Zeyd'i, Cafer'i ve İbn-i Revaha'yı tek tek uyarıyordu Medine minberinden. Gözlerinden yaşlar akıyordu. Sonra sevinçle; artık sancağı Allah'ın kılıcı Halit aldı, ona fetih nasip oldu, buyurdu.Seninle şuracıkta kucaklaştığım gibi hiç kimseyle kucaklaşmamıştım. Çok mutluyum, çok...

Halit: (Ömer'le tekrar kucaklaşır.) Anam, babam sana feda olsun ey müminlerin emiri, diğer insanlara baktığımız gibi size bakabiliyoruz, dokunabiliyoruz. Vallahi hiçbir zaman sizi zor durumda bırakmayı düşünmüyoruz...

Ömer: Anlat bana Halit, bu ovada o savaşı nasıl başardın?

Halit: Şu tepeyi görüyorsun ya...Biz oradaydık. Arkamızda Bizans kuşatması vardı. Adamlarıma emrettim, geriden çevirdiler. Bizanslılar, yardım geldi sanıp kaçmaya başladılar. Biz de bu fırsatı değerlendirdik....

Ömer: Bizans ordusu ne kadardı?

Halit:Romanos, sen onlarla beraberdin, bilirsin. Ne kadardı?

Romanos: Yüz bin Bizanslı, elli bin Arap asıllı.

Ömer: Romanos mu?

Halit: Evet, ey müminlerin emiri.

Ömer: Keşke daha öce tanıştırsaydın, Halit. Bizanslı kardeş, senin bir hükümdar olduğunu duymuştum.

Romanos: Şam mintikasına hoş geldiniz, ey müminlerin emiri.

Ömer: Dilimizi de güzel konuşuyorsun.

Romanos: Yıllardır Araplarla birlikte yaşadım, dillerini öğrendim. Herhalde Rahip Bahira'yı duymuşsunuzdur.

Ömer: Evet... Sen hiç karşılaştın mı?

Romanos: Hayır... Ancak onunla görüşenlere karşılaşılabildim. Onlara hep Resulullah'ın özelliklerinden bahsetmiş. Bana da onlar anlattılar...

Eslem: (Ufukta gelenleri görünce) Ey müminlerin emiri, bunlar da başka atlar...

Halit: (Dönüp bakar.) Onlar, Yezid b. Ebu Süfyan'ın atları. Allah'a şükür gelebildiler...

Ömer: İkiniz de aynı yerden gelmiyor muydunuz?

Halit: Hayır. Ben, Şam'da kuşlukladım. Orada buluştuk. Size kavuşabilmek için atımı mahmuzladım.

Ömer: Bu büyük nezaket!..

Yezid: (Arkadaşlarıyla birlikte girerler.) Esselamü aleyküm.

Ömer: Ve aleykümüsselam.

Halit: Ey müminlerin emiri, onlar da üzerindeki çıkarsınlar.

Ömer: Halit, sebebini öğrendik ya...

Halit: Adaletli davranman gerek...

Ömer: Haklısın. Siz de şu kıyafetinizi çıkartın. (Çıkartırlar.) Buyurun, oturun. (Kendisi oturunca diğerleri de otururlar.) Şam'da durum nasıl, ya Yezid?

Yezid: Arzu ettiğiniz gibi... Kent, barış ve huzur içinde.

Ömer: Kardeşin Muaviye ne yaptı?

Yezid: Emriniz üzerine onu Kayseri'yi kuşatmaya gönderdim. Onun için Kudüs ve Ramle tarafına geçemedi.

Ömer: (Halit'e döner.) Ya Halit, Ebu Ubeyde nerede?

Halit: O da peşimden gelecek. Bize Cabiye'de yetişebilecek.

Ömer: O, seni çok seviyor.

Halit: Ben de onu çok seviyorum. O, benim için çok değerli bir kumandan. Biz birlikte savaştık.

Eslem: (Yine gözleri ufuktadır. Tekrar seslenir.) Müminlerin emiri! İşte üçüncü grup.. Atlılar iyice yaklaştılar.

Halit: (Dönüp bakar.) Amr İbn-i As, Filistin'den geliyor.

Amr: (Girerler.) Es-selamü aleyküm.

Ömer: Ve aleyküküsselam.

Amr: Allah'a şükür, seni sağ salim gördüm.

Ömer: Nerde parlak elbiselerin? Yoksa sen, giymiyor musun? Hani düşmana daha heybetli görünmek için...

Amr: (Gülümser.) Senin de neyi sevdiğini anlayamadım.

Ömer: Yoksa çıkartıp sakladınız mı?

Amr: Evet, ey müminlerin emiri, seni kızdırmak istemedik.

Ömer: Neyse ki gerçek sebebini öğrendik. (Gülüşürler.)
Bizanslılardan, Atrabon'dan ne haber?

Amr: (Sağ tarafını işaret ederek) Bakın, işte halleri...

Ömer: Bunlar kim? Neden tutuklular?

Amr: Bunlar, Atrabon'un adamları... Yolunuzu kesmek için gönderilmişler. Biz de esir aldık.

Halit: Hepsini öldürseydin ya...

Amr: Bunlar, önemli bir sır verdiler.

Ömer: Ne sırrıymış?

Amr: Burada bir rahip varmış. Zehirli bir meşrubat hazırlamış.
Müminlerin emiri oraya varınca ona içirecekmiş.

Ömer: Adı ne imiş o rahibin?

Amr: (Adamlarına döner. Bana o Akkalı genci getirin. (Akkalı
Ümara, getirilir.) Bana anlattığın o rahibin adı neydi?

Ümara: Agop.

Ömer: Ben onunla görüştüm. Sen kimsin?

Ümara: (Görüşme haberinden sonra bocalar.) Ümara efendim.

Ömer: Sen, Atrabon'un casususun.

Ümara: Yok efendim....

Ömer: Bu adam, rahibe iftira ediyor. Çıkartın buradan.
(Ümara yaka paça çıkartılırken ışıklar söner.)

TABLO VI

(Patrik Sofroniyos'un evi. Sofroniyos ve bazı keşişler merakla bekliyorlar.)

Mihael: (Pencereden bakar.) Atrabon geliyor, efendim. Adamlarıyla beraber...

Sofroniyos: Korkma Mihael... Korumalarım tenbih ettim, Atrabon'dan başkasını içeri sokmayacaklar. (Dışarıdan tartışmalar, gürültüler duyulur.)

Mihael: Atrabon'un adamlarıyla korumalar tartışıyor.

Sofroniyos: Korkma. Allah bizimle... Hak bizimle.

Atrabon: (Gürültü kesilince içeri girer.) Bize böyle mi davranacaktın, muhterem peder?

Sofroniyos: (Ayakta karşılar.) Hoş geldiniz, Atrabon hazret-

leri... Sakin olun, oturun...

Atrabon: Seni hükümet konağına çağırdım. Gelmedin.

Sofroniyos: Ben, yetmişlik bir ihtiyarım. Sen, gençliğinin baha-rındasın. Sen, geliversen ne olur?

Atrabon: Ama hükümet konağı şuracıkta.

Sofroniyos: Olsun... Sen, beni duymuyor musun?

Sesler: (Dışarıdan gelir.) Seninle beraberiz, Sofroniyos... Sofroniyos'tan başkasını tanımıyoruz. Atrabon, Kudüs'ü terk et. Defol, git. Bizanslılar, şehrimizden defolun...

Atrabon: Bu kavgayı, sen tezgahladın...

Sofroniyos: Evet, gücün yeterse buyur...

Atrabon: Beni, küçümsedin herhalde. Adamlarımın da içeri girmelerine engel oldun.

Sofroniyos: Yanındaki adamlar ne arıyor? Ben, sessizliği seviyorum. Otur da sessiz ve sakince konuşalım.

Atrabon: Gerçekten sen, şehrin teslimini mi istiyorsun?

Sofroniyos: Evet, artık halk kuşatma altında tutulmaktan bıktı.

Atrabon: Sen, bunu yapacak güçte değilsin... Sen, hükümdar değilsin, sadece bir patriksin. Ben, hükümdarım.

Sofroniyos: Sen, kılıcının kavuştuğu yere kadar hükmedersin.

Atrabon: Çevrende kim var ki?!...

Sofroniyos: Millet...

Atrabon: İmparator Herakliyus, ne der buna?

Sofroniyos: Herakliyus'un sözü, artık buralarda geçmez. Görüyorsun ki tüm şehirler teker teker teslim oluyorlar.

Atrabon: Ama Kudüs, kutsal şehir.

Sofroniyos: Bizce de, onlarca da kutsal. Onun için halkımıza iyi davranacaklarına inanıyorum.

Atrabon: Biliyorsun ki Yahudilerde bu işe çok seviniyorlar.

Sofroniyos: Onları farklı... Müslümanları sevdiklerinden değil, Bizans'ın zulmünden kurtulmak için... Hem bize ne Yahudilerden? Bizi, halkımız ilgilendirir.

Atrabon: Yahudiler, bu şehre dönmek istiyorlar.

Sofroniyos: Hayır, asla. Müslümanlardan Yahudilerin buraya girmelerine göz yummamalarını isteriz.

Atrabon: Müslümanlar, böyle bir şartı kabul etmezler.

Sofroniyos: Atrabon, sana şaşıyorum. Müslümanların emîri Ömer, ordusuyla birlikte Medine'den hareket etti. Sen,

hala benimle tartışıyorsun. Yazıklar olsun sana; Ömer bizzat gelip barış anlaşması imzalarsa teslim olacağız, diye Amr ile anlaşan sen değil misin?

Atrabon: Zaman kazanmak için yaptım. Belki bu arada Bizans'tan bir yardım gelir.

Sofroniyos: Vaziyet meydanda. Hiçbir yardım gelemmez.

Atrabon: Şehri Konstantin savunuyor. Orduyu da o yönetiyor.

Sofroniyos: Herakliyus bile tükendi. O, ne yapabilecek?

Atrabon: Hayır, Herakliyus tükenmez.

Sofroniyos: O, öz kardeşinin kızıyla evlendiğinde zaten Allah'ın gazabına uğradı. Günahlarından kurtulmak ve Mesih'e yakın olmak için tüm Hıristiyanları tek mezhepte toplama sevdasına kapıldı.

Atrabon: Buna, şimdi karşı çıkma cüretinde bulunuyorsun. İmparatorumuzun huzurunda da söyleseydin ya...

Sofroniyos: O, zaten biliyordu bunu.

Atrabon: Bunun için mi buraları İslam ordusuna bırakacaksın?

Sofroniyos: Müslümanlar, kimsenin dinine, mezhebine karışmıyorlar. Öyle olsaydı Antakya'dan Gazze'ye kadar o geniş bölgede büyük direnişlerle karşılaşarlardı.

Atrabon: Biz uzun zaman direndik. Yine direneceğiz.

Sofroniyos: Depolarda erzak da kalmadı. İslam kumandanı Halit de geliyormuş. Kaleler fetheden, o muhteşem kumandan geliyormuş. Bunu duyan halk, barış istiyor.

Atrabon: Ama sen, tatlı dilinle halkı, direnişe ikna edebilirsin.

Sofroniyos: Kudüs'ün her yerini Halit korkusu almış, yürümüş. Ne yapabilirim ki? Çık, onları ikna et, gücün yeterse...

Atrabon: Onlar, ancak seni dinlerler.

Sofroniyos: Öyleyse sen de biraz beni dinle. Ben, esir düşmeni istemem. Kendini de ordunu da kurtarmaya bak.

Atrabon: Ama nasıl?

Sofroniyos: Korkma... Senin de ordunun da dilediğin yere gidebilmeni şart koşarız.

Atrabon: Aziz peder, bana, gerçekten yardımcı olur musun?

Sofroniyos: Elbette... Ben de senin kurtulmanı isterim.

Atrabon: Yarın benim Mısır'a kaçtığımı yay. Ben de barış yapılıncaya saklandığım yerden çıkayım.

Sofroniyos: Bu, güzel bir plan.

Atrabon: Böylece canımızı kurtarmış oluruz.

Sofroniyos: Tamam, anlaştık. (Tokalaşırlarken ışıklar söner.)

TABLO VII

(Beytü'l-Mukaddes'e bakan yerde kurulmuş olan İslam ordusu karargahı, Amr b. As'ın çadırı. Sahnede Kudüs heyetinin başın-da yer alan Sofroniyos görülüyor. Hz. Ömer'in yanında da Ebu Ubeyde, Abdurrahman b. Avf, Halit b. Velid, Amr b. As.)

Ömer: (Kudüs heyetine) Ne oluyor? Neden suratınız asık? Yoksa şehir halkı, şartları uygun görmedi mi?

Sofroniyos: Ey müminlerin emiri, uygun görürseniz anlaşmayı tamamlayalım.

Amr: Bunlar, Halit'i vekil bırakmanızdan önce bir anlaşma teklifinde bulunmuşlardı.

Sofroniyos: Biz, bütün şartlarınızı kabul ediyoruz. Ancak Yahudilerin şehre girmelerine izin vermenize karşıyız.

Ömer: Dinler, peş peşe gelmiş. Peygamberler de yeni dini tebliğ etmişlerdir. Hepsi de bize birer mirastır. Biz, nasıl olur da Yahudilerin buraya girişine karşı çıkarız?

Sofroniyos: Herakliyus, onları bu şehirden uzaklaştırmıştı. Surların üç mil ötesine atmıştı. Biz, bu durumun değişmesini kabul edemeyiz.

Halit: Artık Herakliyus devri bitti.

Sofroniyos: Ama Kudüs halkı burada. Buraları yıllar önce Sasaniler işgal ettiklerinde Hıristiyanları katlettiler, kiliselerini yaktılar, yıktılar. Yahudiler de onlara yardım ettiler. Kudüs halkı, bunu asla unutmadı.

Amr: O zaman olan olmuş. Bir daha böyle bir şey olmayacak.

Sofroniyos: Bu iblisler, aramıza sürekli fitne, fesat sokarlar. Kalplerimize vesvese verip birbirimize düşürürler.

Ömer: Tamam. Bu şehirde hiçbir yahudinin yerleşmesine izin vermeyeceğim. Ama kutsal yerleri ziyaret edebilirler.

Sofroniyos: Ama Herakliyos zamanında bu topraklara hiçbir Yahudi ayak basamadı.

Ömer: Bırak şimdi bunları. Siz, Yahudileri Hz. Musa'ya tabi oldukları için buralara sokmak istemiyorsunuz. Ama

onlar, ona da ihanet ettiler. Biz de Yahudilerle bir anlaşma yapmıştık. Bize de ihanet ettiler.

Sofroniyos: Onlar, hep böyle. Geçmişte de böyleydi, bu gün de böyle, yarın da böyle olacaktır.

Ömer: Biliyoruz ama dinimiz, bize adaleti emrediyor. Bize göre herkesin inandığı dini yaşama hakkı vardır. Onlara güvenmiyoruz ama farklı muamele de yapmıyoruz.

Sofroniyos: Biz, bütün peygamberlere inanırız. Hiçbir ayırım yapmayız. Yahudiler, Hz. İsa'ya inanmazlar.

Ömer: Bak biz, Hz. İsa'ya inanıyoruz. Cenab-ı Hak, buyuruyor ki: *“Melekler: ‘Ey Meryem, Allah, kendinden bir kelimeyle (bir emirle yaratılacak çocuğu) sana müjdeliyor. İsmi, Meryem oğlu Mesih İsa’dır. dünyada da, ahirette de şanı yücedir, hem de Allah’a yakın olanlardandır.’ demişti. Ve yine hem beşikte iken, hem de yetişkinen insanlara söz söyleyecek olduğunu ve Salihlerden bulunduğunu sana Allah müjdeliyor.”* (Al-i İmran, 45-46)

Sofroniyos: Bu da sizin kitabınızdan mı?

Ömer: Evet...

Sofroniyos: Öyleyse anlaşma şartlarını kabul ediyoruz...

Ömer: Öyleyse anlaşmayı görüşelim. Haydi Amr, oku.

Amr: (Okur.) *“Bismillahirrahmanirrahim. İşbu belge, Allah’ın kulu ve müminlerin emiri Ömer’in Kudüs halkına teminatıdır. Kudüs halkı, dinlerinde hürdür. Kiliselerinde ibadetlerini rahatça yapabileceklerdir. Onların mabetleri, bizim korumamız altındadır. Kimsenin canına malına dokunulmayacaktır. Cizyesini veren herkes, İslam Devletinin zimmeti altındadır....”*

Ömer: Sizin isteğiniz üzerine buraya bir ek madde koyalım. Yaz: “Kudüs’e hiçbir Yahudi’nin yerleşmesine izin verilmeyecek.” (Amr, bu maddeye açıktan tekrarlayarak yazar.)

Sofroniyos: (Kuşağında sakladığı sembolik anahtarları Hz. Ömer’e uzatarak) Ey müminlerin emiri, işte Kudüs’ün anahtarları... Bunlar, artık sizin...

Ömer: (Anahtarları almak için elini uzatırken) Ya Rabbi, sana binlerce hamd olsun, bugünleri bize gösterdin... (Işıklar söner.)

TABLO VIII

(Kilisede Patrik Sofroniyos'un odasında Rahip Martin, pencereden bakıyor. Sahnede dolaşarak gördüklerini anlatıyor.)

Martin: Geliyor, evet geliyor, şehir merkezine doğru ilerliyor. Hayret, deveye binmiş... Koşumları da çok eski... İyi bir at bulamamışlar mı?... Kumandanlarının atları bile onunkinden iyi... Evet, biraz daha yakından görebiliyorum... Deveye binmiş, devenin yularını da bir bedevi çekiyor. Kudüs halkı, coşkuyla karşılıyorlar. (Kulisten alkış, tef, davul, zurna, zılgıt sesleri gelir.) Ama o, hiç aldırış etmiyor... Kızlar çiçek atıyorlar, hiç bakmıyor bile... Bu adam, çok tuhaf... Bizans kralları olacaktı da görecektiniz. Gururundan ortalık birbirine girerdi... Şehre girerken görkemli törenler yapılırdı. Şehir meydanlarında darağaçları kurulur, direnenler asılırdı. Ayrıca meydanlara büyük kütükler yerleştirilir, direnişçilerin başları, büyük bir zevkle orada kesilirdi... Hoş... Henüz bilmiyoruz; Ömer, ne yapacak? O da mı öyle yapacak yoksa? (Tekrar bakar, gözlerini ovalayarak tekrar bakar.) Rüya mı görüyorum? O deveye binen, Arap kralı değil mi yoksa? Deveden indi ama herkes, devenin yularını tutan adama ilgi gösteriyor. Kafam karıştı... Bu kral, başka kral herhalde... Ama kral, kraldır. Bu neden başka olsun?!..

Rahip Antoni: (Girer.) Sen de buradan mı bakıyorsun?

Martin: Hı... hı...

Antoni: Ömer'i gördün mü?

Martin: Şu kalabalığı izliyorum ama bir şey anlayamadım.

Antoni: Neden?

Martin: Ne bileyim; kafam karıştı. Söyle bana; hangisi Ömer?

Antoni: Sen de inanmadın, değil mi?

Martin: Tanıyamadım ki... Deve üzerindeki kral değil miydi?

Antoni: Hayır...

Martin: Öyleyse kral kimdi?

Antoni: Devenin yularını tutan adam.

Martin: Olamaz... O, belki seyisidir.

Antoni: Ben de inanmadım ama gerçekmiş.

Martin: Öyleyse devedeki kimdi?

Antoni: Kölesi...

Martin: Bırak benimle dalga geçmeyi. Yoksa kral gelmedi mi?

Antoni: Ne kralı?

Martin: Arap kralı, İslam kralı... Ne bileyim, işte kral...

Antoni: Müslümanlar kral demiyorlar, emîr diyorlar.

Martin: Her neyse... Ne zaman gelecek?

Antoni: Dedim ya, geldi.

Martin: Hangisi? Devenin yularını tutan deme de...

Antoni: İsa Mesih adına yeminle söylüyorum ki o.

Martin: Bir türlü aklım almıyor. Herakliyus'un kapıcısı bile bu adamdan daha ihtişamlıdır.

Antoni: İşte fark, orada. Ömer, Suriye'deki İslam kumandanlarını azarlamış; sırmalı elbise giydikleri için.

Martin: (Pencereden bakar.) Bak, bak... Peder Sofroniyos da orada. Sanki iki dost gibi konuşuyorlar.

Antoni: Ben de çok korkmuştum; halkı kılıçtan geçirir, kiliseleri yıkar, kızlarımızı elimizden alır diye.

Martin: Sanmıyorum... Kızlardan tarafa hiç bakmadı bile. Bak, bak... Sofroniyos ayrıldı, bu tarafa geliyor.

Antoni: Öyleyse her şeyi öğreniriz ondan.

Martin: Söyler mi bakalım...

Antoni: Peder Sofroniyos, ne de olsa bir Hıristiyan patriğidir. Bizden bir şey saklamaz.

Sofroniyos: (Girer.) Niye buradasınız? Siz, neden gelmediniz?

Antoni: Ben, yeni geldim.

Martin: Ne bileyim, ben korktum.

Sofroniyos: Korkacak bir şey yok ki..

Martin: Kral geldi mi?

Antoni: Yani müminlerin emiri?...

Sofroniyos: Elbette geldi.

Antoni: Ben söyledim, inanmadı.

Martin: Hangisi Ömer'di?

Sofroniyos: Anlayamadım...

Martin: Devenin üzerindeki miydi?

Sofroniyos: Hayır, o kölesiydi. Ömer, devenin yularını tutan adamdı.

Martin: Ama neden?

Sofroniyos: Medine'den Kudüs'e kadar deveye sırayla binmişler. Kudüs'e girerken sıra, kölesine gelmiş.

Antoni: Ama?...

Sofroniyos: Anlıyorum sizi... Bir türlü aklınız almadı bunu, değil mi? Almaz, alamaz... İslamı ve Müslümanları tanımadan, anlayamazsınız bunu.

Martin: Şimdi nereye gitti?

Sofroniyos: Karargahına.

Martin: Yemeğe davet etseydiniz?

Sofroniyos: Ettim ama gelmedi. Oruçluymuş.

İkisi: Oruçlu mu?

Sofroniyos: Evet... Bu kutsal beldeye oruçlu girmek istemiş.

Antoni: Hayret!.. Olağanüstü bir tip

Sofroniyos: Gerçekten de öyle. Ben de önceleri korkmuştum ama yanıldığımı anladım.

Martin: Aziz peder, neyi kastediyorsun?

Sofroniyos: Bu adam, tepeden tırnağa iman abidesi. Seçkin kişiliği, bana eski peygamberler dönemini hatırlattı.

Martin: Merkad-ı İsa Kilisesi'ne girdiğinizde ne yaptı?

Sofroniyos: Bugüne kadar hiç duymadığım dualar okudu. Hz. İsa'yı, Hz. Meryem'i, Hz. Yahya ve Zekeriyya'yı öyle methetti ki şaşaa kaldım. Meğer okudukları şeyler, peygamberlerine inen Kur'an'ın ayetleriymiş.

Antoni: Kiliseye girince şaşırmadı mı? O güzelim renkler, figürler, tezyinat, azizlerin resimleri, tablolar...

Sofroniyos: Hayır, hiç etkilenmedi bile. İsa Mesih'in merkadini görünce ona saygıyla baktı ve onunla ilgili ayetler okumaya başladı.

Martin: Merkadi öpüp istavroz çıkarmadı mı?

Sofroniyos: Hayır, hayır,... Yerinden kıpırdamadı bile. Ama yüzünde iman nuru parılıyordu.

Antoni: Sonra ne oldu, Aziz Peder?

Sofroniyos: Merkadin yanındayken birisi namaz vaktinin geldiğini söyledi. Arkadaşlarıyla birlikte kilisenin ortasında Kabe'ye dönüp namaz kılmaya hazırlandılar. Sonra birden bire ridasını toplayıp kiliseden çıktılar.

Martin: Garip şey...

Sofroniyos: Ben de peşinden koştum. Dizlerine kapanıp

eteklerini öpmeye başladım. Çok öfkelendi. Beni tutup kaldırdı. Azarlayarak Allah'tan başkasının önünde eğilmek yoktur, dedi. Biz krallarımızın huzurunda böyle eğilirdik, dedim. Daha da kızdı.

Martin: Ne dedi?

Sofroniyos: (Hz. Ömer'in sözlerini nakleder.) Ey ihtiyar Patrik, ben Kisra değilim. Ben, Kayser de değilim. Kral, hiç değilim. Ben, sadece bir kulum. (Allah, Allah diyerek şaşkınlıklarını ifade ederler.) Martin, İmparator Heraklyus'un Kudüs'e geldiği günü hatırlıyor musun?

Martin: Hem de dün gibi.

Sofroniyos: Büyük haç çıkartılmıştı. İmparator, yakutlarla süslü erguvani kaftanıyla altın kapıdan şehre girmişti.

Martin: Evet. Patrik Zekeriya karşılamıştı onu. İmparatorun kibrini bir türlü yüzüne söylemeye cesaret edememişti.

Sofroniyos: İki farklı kişi; biri bizden biri, bir Hıristiyan, hatta haçlı ordularının başkumandanı... Diğeri bizden değil, bir Müslüman ve tüm Müslümanların emiri... İşte bu adam, hayatı boyunca basit elbiseler içinde yaşıyor.. Dünyanın hazineleri emrinde ama o, yine böyle... Emrindekiler bile, daha iyi giyiniyorlar. (Martin'in başına dokunarak) Bu kafayla onu anlamanız çok zor. (Işıklar öner.)

TABLO IX

(Mescid-i Aksa'nın bulunduğu yer... Namazdan sonra Hz. Ömer ve arkadaşları, elbiselerindeki toprağı silkeleyerek kalkarlar. Kulisten İsra suresinin metni okunurken meali de dinlenir: "Her türlü noksanlıktan münezzeh olan o Allah'tır ki kulu Muhammed'i bir gece Mescid-i Haram'dan alıp etrafını mübarek kıldığımız Mescid-i Aksa'ya kadar götürdü. Ona, kudretimize delalet eden ayetlerimizden gösterelim diye böyle yaptık. Gerçekten de (Allah), her şeyi işitir, her şeyi görür.")

Ömer: Ne dersin ey İbn-i Selam; şu anda namaz kıldığımız yer, Mescid-i Aksa'nın yeri mi?

Abdullah İbn-i Selam: Evet, ey müminlerin emiri.

Ömer: Cenab-ı Hak, bize bunu nasip etti. Hz. Peygamber'in tüm peygamberlere Miraç gecesinde namaz kıldırıldığı şu yerde namaz kıldık. Rabbime şükürler olsun...

Romanos: Yoksa Kudüs'te mescit mi yapacaksınız?

Ömer: Evet.

Romanos: Mescidi keşke şu kutsal yere yapsanız.

Ömer: Evet, çok uygun. Allah, seni de hidayete erdirsin.

Ka'b: Korkarım; Yahudi ve Hıristiyanlar karşı çıkarlar. Belki de bize karşı birleşirler.

Ömer: Biz, Kudüs'te hiç kimseye zulmetmedik. Kiliselerine, katedrallerine, tapınaklarına dokunmadık. Şu harabe yere gelince, burası, mescit yapmamız için çok elverişli.

Ka'b: Başka bir yere mescidimizi yapsak daha uygun olmaz mı? Kimsenin itirazı da olmaz.

Ömer: Sen, ne dersin Romanos?

Romanos: Bence Ka'b'ın görüşü saçma. Hıristiyanlar, kiliselerini bırakıp mescide sahip çıkacak değiller ya...

Ka'b: Hıristiyanlar yapmazlarsa Yahudiler yapabilirler.

Romanos: Ka'b, yoksa anlaşma şartlarını unuttun mu?

Ka'b: Neymiş o?

Romanos: Onlara sadece kutsal yerleri ziyaret hakkı tanıdık.

Ka'b: Tamam, bu da ziyaretten sayılır.

Romanos: Hayır asla... Yahudiler, eski Yunan'dan kalan tapınak ve heykelleri yıkarak buraya kendi tapınaklarını yapmışlardı. Oraya kendi putlarını ve krallarının heykellerini dikmişlerdi. Sonra Hıristiyanlar put dolu bu tapınağı yıktılar. Dolayısıyla burası, Yahudi ve Hıristiyanlarca terk edilmiş bir mekan haline geldi.

İbn-i Selam: Romanos, doğru söylüyor.

Ömer: Demek ki Yüce Allah, burayı bizim için saklamış, mescit yapalım diye...

Romanos: Allah, Hz. Muhammed'i buradan miraca çıkardı. Kur'an-ı Kerim, buraya Mescid-i Aksa adını verdi. Kim bilir, belki de Cenab-ı Hak, Müslümanların burayı fethedeceklerini bildiği için böyle yaptı. Hatta burada mescit yapacaklarını da...

Ömer: Ne güzel söyledin, Romanos... Gönlümü ferahlattın.

Romanos: Allah, muvaffak etsin.

Ömer: Söyleyin bana; mihrap neresi olsun?

Ka'b: Şu taşı mihrap yeri seçelim. Burası en kutsal yer.

Ömer: Ka'b, sanki bir Yahudi gibi konuştun. Biz, taşı değil, Kabe'yi kıble seçtik.

Ka'b: Ben de bu taşın arkasından Kabe'ye yönelelim istedim.

Hz. Musa ve Hz. Muhammed'in kıblesini birleştirmeyi teklif ettim. Bunda sakınca var mı?

Ömer: Biz, sadece Kabe'ye yönelerek namaz kılarız.

İbn-i Selam: Öyleyse bu taş, kıblemizde yer almamalı.

Romanos: Abdullah İbn-i Selam, doğru söylüyor.

Ömer: Neden, İbn-i Selam?

Ka'b: Ey müminlerin emiri, dilediğin yere bina et.

Ömer: Ey din kardeşlerim, kararım kesin. Mescidi, buraya yaptıracağım. Ama önce şu kayayı ve şu enkazı temizlememiz lazım. Haydi hemen başlayalım.

(Kollarını sıvar, taşa doru yönelir. Ardından arkadaşları da kollarını sıvarken ışıklar söner.)

TABLO X

(Kudüs'te bir mescit yaptırdıktan sonra Muaz b. Cebel ve Romanos ile birlikte yeni mescidi incelemeye başlarlar.)

Ömer: Şuralara bakın; tozdan topraktan arındı, tertemiz oldu.

Muaz: Allah'a şükür, bu da tamamlandı.

Ömer: Bütün Müslümanların katkısıyla elbette.

Romanos: Ama bu mescit, bu şekilde kalmaz.

Ömer: Elbette... Şu haliyle Mescid-Nebi'ye benzedi. Ama imkanlar arttıkça ihtiyaca göre daha da geniş, daha da güzel bir şekil alabilir.

Romanos: Şöyle kemerlerle, sütunlarla, kubbelerle inşa edilmiş büyük bir bina...

Ömer: Yoksa kiliseler gibi binalar yapılmasını mı istiyorsun?

Romanos: Daha muazzam, daha haşmetlisini...

Ömer: Medine'deki Mescid-i Nebi, hiç de öyle değil...

Romanos: Belki haşmetli, güzel, zarif mescitler, bir çok kalbin islama yönelmesine vesile olur.

Ömer: Allah'ın evinde resim, tasvir olmaz

Romanos: Resimsiz, tasvirsiz de muazzam binalar yapılabilir.

İslam'ın gücünü ve azametini temsil eder.

Ömer: Sen, ne dersin, ya Muaz?

Muaz: Ben, bunda bir sakınca görmüyorum. Çünkü Cenab-ı Hak, bize şöyle buyuruyor: “Ey Ademoğlu, mescitlere giderken ziynetinizi alınız, takınız.” (Araf-31)

Ömer: Şimdilik bu mescit yeterli...

Muaz: Ya emirelüminin, Ebu Ubeyde geliyor

Ebu Ubeyde: (Girer.) Es-selamü aleyküm.

Ömer: Aleykümüsselam. Ben de seninle konuşmak istiyordum.

Muaz: Siz, baş başa görüşün. (Romanos'a) Haydi biz de diğer yerleri inceleyelim. (Muaz ve Romanos çıkarlar.)

Ebu Ubeyde: Romanos, Kur'an okumaya ve anlamaya çok hevesli.

Ömer: Çok ileri görüşlü, çok bilgili bir insan.

Ebu Ubeyde: Muaz b. Cebel'le iyi anlaşılıyorlar.

Ömer: Neyse... Birakalım bunları. Söyle bakalım ne oldu?

Ebu Ubeyde: Hangi konuda?

Ömer: Servetin konusunda, bir takım dedikodular geldi kulağıma. Merak ediyorum, servetin nerede? Araştırdım; bir keçe, bir kırba ve bir tabaktan başka bir şey bulamadım.

Ebu Ubeyde: Beni sorguya mı çekiyorsun?

Ömer: Hayır, ama...

Ebu Ubeyde: Başka ne arıyordun?

Ömer: Ama bana...

Ebu Ubeyde: Sana ne söylediler bilemem. Ama kumandan olarak elimde bulunanların hepsi onlar.

Ömer: (Dalgın dalgın tekrarlar.) Bir keçe, bir tabak, bir su kırbaşı... (Ağlamaya başlar. Ebu Ubeyde'yi kucaklar.) Dünya, senden başka herkesi değiştirmiş, Ebu Ubeyde!

Ebu Ubeyde: (Kapıya bakarak) İşte, Amr İbn-i As geliyor.

Amr: (İçeri girer.) Es-selamü aleyküm.

Ömer: Ve aleykümüsselam ya Amr.

Amr: Niçin ağlıyorsun, ya emirelmüminin?

Ömer: Ebu Ubeyde beni duygulandırdı.

Ebu Ubeyde: (Konuyu değiştirmek ister.) Evet, ya Amr, Mescid-i Aksa'nın inşası gözlerini yaşarttı.

Amr: Rabbim, bizlere bunu da nasip etti. Suriye ve Filistin bölgesi, baştanbaşa fethedildi. İzin verirseniz, buna Mısır'ın fethini de ekleyelim.

Ömer: Zaten Amr, sebepsiz gelmez, öyle değil mi?

Amr: Bana izin verin. İnşallah pişman olmayacaksınız.
Sanıyorum Ebu Ubeyde de aynı görüşte.

Ebu Ubeyde: Teklifinden haberim var.

Ömer: Görüşün nedir, Ebu Ubeyde?

Ebu Ubeyde: Ben de Mısır'ın fethinin şart olduğu kanısındayım. Ama önce Bizans fethedilmeli.

Amr: Mısır, Bizans'ın denizden uzantısı sayılır. Mısır'ı fethettiğimizde Bizans'ın kolu kırılmış olur.

Ömer: Konstantiniyye de deniz kenarında. Onu da fethedecek misin ya Amr?

Amr: Kostantiniyye çok uzakta. Mısır gibi yanı başımızda değil ki.

Ömer: Mısır tutkusu, Atrabon'u bulmak arzusundan mı kaynaklanıyor?

Amr: Hayır, ama o tehlikeyi de ortadan kaldırmak istiyorum.

Ömer: Bana biraz mühlet ver. Medine'ye dönünce bu konuyu düşüneceğim.

Amr: Görüşünüzü bana yazar mısınız?

Ömer: İnşallah.(İçeriye bir heyet girer. Başlarında Halit b. Velit bulunmaktadır. Heyette Yezid b. Ebu Süfyan, Şurahbil, Abdurrahman b. Avf, Bilal vardır. Selam verirler. Mescide baktıkça sevinirler.)

Abdurrahman: (Söze başlar.) Bu, büyük nimet... Rabbımıza ne kadar şükretsek azdır. Yüce Allah, Efendimizi bir gece buraya getirdi. Peygamberimiz imam oldu, diğer peygamberler cemaat... Birlikte namaz kıldılar. Hz. Peygamber, o miraç mucizesinden sonra bir daha buraya gelemedi. Hz. Ebubekir de bu hazzı tadamadı. Bu, sana nasip oldu, ya Ömer. Ne mutlu sana ki Müslümanlara burada namaz kıldırın. Burayı kıyamete kadar mescit kıldın.

Ömer: Rabbıma binlerce şükürler olsun. Kardeşlerim, buradaki işlerimi tamamladım. Artık Medine'ye döneceğim. Herkes, görevini hakkıyla yerine getirsin.

Ebu Ubeyde: Bundan endişen olmasın ya Ömer.

Ömer: Biz, şimdi Mescid-i Aksa'dayız. Aramızda da Bilal var. Bugün ezanı o okur. Resulullah'ın günlerini hatırlarız.

Topluluk: Evet, haydi Bilal, oku ezanı; dinleyelim...

Bilal: Ey müminlerin emiri, kendi kendime söz vermiştim;

Resullulah'tan sonra hiç ezan okumayacaktım.

Ömer: Bugün çok farklı ya Bilal... Resulullah'ın müezzininden burada, bu kutsal mekanda bugün ezan dinlemek, bizim için çok, hem de çok değerli....

Topluluk: Haydi Bilal... Ezan oku da o günleri hatırlayalım.

Romanos: Aranızda Resulullah'ı görme şerefine erememiş biri (kendini göstererek) var. Haydi Bilal, ben de o günlerin hazzını tadayım, Resulullah'ı görmüş gibi olayım.

Bilal: Ama sadece bugün, sadece bir defa....

Ömer: Tamam, öyle olsun.

Bilal: (Tatlı, coşkulu bir sesle okumaya başlar. Ezan devam ederken perde kapanır.)

Saadet Asrına İLK ÇENGEL

Piyes

Üç perde

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

1. **Hz. Osman:** Yaşlı, ak sakallı
2. **Hz. Ali:** Orta yaşlı, siyah sakallı
3. **Zübeyir:** Yaşlı, ak sakallı
4. **Talha:** Yaşlı, ak sakallı
5. **Eşter:** Orta yaşlı, kısa sakallı
6. **Muhammed b. Ebubekir :** Genç, bıyıklı
7. **İbn-i Adis:** Hırçın, orta yaşlı, kılıçlı
8. **Sebeoğlu Abdullah:** Siyah sakallı, sinsî
9. **Cermusoğlu:** Orta yaşlı, siyah sakallı,
Yahudi şivesiyle konuşur.
10. **Kerrusoğlu:** Orta yaşlı, siyah sakallı
11. **Meymunoğlu:** Orta yaşlı, siyah sakallı
12. **Yakupoğlu:** Yahudi şiveli, siyah sakallı
13. **1.Basralı:** Orta yaşlı, sakallı
14. **2.Basralı:** Orta yaşlı, bıyıklı
15. **1.Mısırlı:** Orta yaşlı, sakallı
16. **2.Mısırlı:** Genç, bıyıklı
17. **1.Kufeli:** Orta yaşlı, sakallı
18. **2.Kufeli:** Genç, bıyıklı

BİRİNCİ PERDE

Yer: *Bir kale harabesi*

Dekor: *Birkaç duvar taşı, geride harap kaleyi temsil eden bir pano, onun önünde kavisli biçimde uzanmış bir duvar kalıntısı.*

Cermusoğlu: (Sebeoğlu, Meymunoğlu ve Yakupoğlu ile birlikte gece vakti kale duvarı kalıntısında oturmuşlar, etrafi gözetliyorlar. Bir arkadaşlarının gelmesini bekliyorlar.) Nerde kaldı bu adam? Bu kale harabesinde toplanacağımızı bilmiyor mu?

Yakupoğlu: Başına bir hal gelmiş olmasın?

Meymunoğlu: Ne gelecek ki?...

Cermusoğlu: Bizi takip edenler olabilir. Dikkatli olmalıyız. (Tekrar bakar.) Geliyor, geliyor.

Yakupoğlu: Gelsin de hemen görüşmeye başlayalım.

Kerrusoğlu: (Girer.) Beklettim mi yoksa?

Cermusoğlu: Çok endişelendik.

Kerrusoğlu: Endişelenecek ne var? Gece yarısı oldu. Kimsenin aklına bile gelmez bizi takip etmek.

Meymunoğlu: Kuzim, işe baştan başlayelim. Biz Yahudiler, Ken'an diyarından Buhtunnasr'ın işgaliye kovıldığımız zaman Arabistan'a, Hicez'e, Yemene doğru göçmüşüz. Buraleri yurt edinmişiz. Bilirsiniz ya bir zamanlar Hicazda Teyme, Fedek ve Hayber arazileri bizimdi. Yahudiler, Medine'nin en zenginleriydiler. Biz, Hicaz'ı, Yemeni, ikinci arzimevud saydık. Ama görüyorsunuz ki...

Yakupoğlu: Görmez olur muyuz? Hicaz elden gitti. Son peygamber olduğunu söyleyen adam...

Cermusoğlu: Oni bilmem ama Yesuiyye adlı bir Yahudi mezhebi de onun peygamberliğini kabul ediyor.

Yakupoğlu: Muhammedi mi?

Cermusoğlu: Evet, Muhammed'i. Gerekçeleri de belli.

Yakupoğlu: Neymiş o?

Cermusoğlu: (Konuşmasını Yahudi şivesiyle sürdürür.) Tev-

rat'ta müjdeleniyor ya; Hz. Musa ve Hz. İbrahim'in soyundan bir peygamber gelecek. Faran Dağlarının yani Mekke dağlarının eteğinde gelecek. Hatta o peygamberin adı da Hamda yani Muhammed olacak. Tevratta böyle yazılı.

Sebeoğlu: Şimdi sırası mı bunların?

Yakupoğlu: Gerçi Muhammed'in doğduğunu Medine'deki Yahudi biraderler bilmişler. Muhammed'in yıldızı doğdu, demişler. Hatta Muhammed, annesiyle Medine'ye geldiğinde çocukmuş, havuza girmiş. Yıkanırken bizim Yahudiler görmüşler.

Sebeoğlu: Görmüşlerse ne olmuş yani?..

Yakupoğlu: Şey, yani Muhammed'in sırtında ta çocukken 'Allah'ın elçisidir.' yazılı bir mühür varmış.

Kerrusoğlu: Biz, bunları konuşmak için mi toplandık? Arkadaşlar, ne güzel anlatıyorlardı gelişmeleri. Sen devam et anlatmaya, Yakupoğlu.

Yakupoğlu: Diyordum ki o peygamber olduğunu iddia eden adam Medine'ye göç etti, biraderlerimizin huzuru kaçtı. Medine'deki hurmalıklar hep bizimdi. Biraderlerimiz, faizle para verirdi, sırt üstü yatıp para kazanırlardı.

Cermusoğlu: Ya Hayber'de?..

Yakupoğlu: Hey gidi Hayber hey.... O muazzam kale, o hurmalıklar, o Yahudi zenginler... Eser kalmadı onlardan. Bütün zenginlikler elden gitti.

Cermusoğlu: Ya oradaki Yahudiler?

Yakupoğlu: Tabi, onlar boş durmadılar. El altından faaliyetlerine devam ettiler. Putperestlerle, münafıklarla işbirliği yaptılar. Diğer Yahudilerle işbirliği yaptılar. İslamın duyulmasını ve yayılmasını engellemeye çalıştılar.

Cermusoğlu: Bu yüzden de Hayber'le birlikte Fedek, Teyme ve Vadilkura elden çıktı. Hatta bizim biraderlerin çalışmaları sezilmiş, yurtlarından çıkarılmakla tehdit edilmişler. Ömer zamanında Hayber ve Fedek Yahudileri de yurtlarından olmuşlar.

Kerrusoğlu: Ömer'i sevmem, ama bütün dünya, onu adaletiyle tanıyor. Onu karalamakla bir şey kazanamayız.

Cermusoğlu: Doğru... Ömer, önce bizimkileri uyarmış. Onlar

Abdullah b. Ömer'i çatıdan aşağı atınca kesin kararını vermiş ve bizimkileri Hicaz'dan çıkarmış. Mallarına el koymuş ama değerini de ödemiş.

Kerrusoğlu: Gözümüzü açmazsak Hicaz'daki biraderlerin başına gelen, Yemen'deki Yahudilerin de başına gelir.

Sebeoğlu: Şimdi sadede geldiniz. Hicaz, Yemen derken Suriye ve Filistin'deki Yahudilerin geleceği tehlikededir.

Meymunoğlu: Evet, bunu konuşup, bunu tartışalım.

Sebeoğlu: Tartışalım ama mutlaka bir karara varalım. (Yakupoğlu'na dönerek) Etrafa bakıyor musun? Bir şey var mı?

Yakupoğlu: Bir şey var gibi. Bakın şurada (Hepsi o tarafa bakarlar.) Bir karartı var.

Sebeoğlu: Taş mı adam mı?

Meymunoğlu: Yoksa birileri takip mi ediyorlar?

Kerrusoğlu: Taşa benziyor.

Yakuboğlu: Adama benziyor ama hiç hareket etmiyor.

Sebeoğlu: Yakupoğlu, git de bak, neymiş?

Yakupoğlu: (Korkarak) Ya bizi takip eden biri ise...

Sebeoğlu: O zaman kaçarız.

Yakupoğlu: Ya ben ne olacağım?

Kerrusoğlu: Korkmayın, o taş, eminim taş...

Sebeoğlu: (Daha dikkatli bakarak) Nasıl anladın?

Kerrusoğlu: Baksanız ya hiç hareket yok. Buraları avucumun içi gibi bilirim. Orada sivri bir taş vardı.

Sebeoğlu: (Cesaret göstererek) Ne korkakmışsınız!... Bırakın bunları da alacağımız kararları düşünün.

Kerrusoğlu: Sebeoğlu, sen başkanımız ol. Aramızda Tevrat'ı en iyi bilen sensin. Arkadaşlar, Sebeoğlu çok zeki ve iyi teşkilatçıdır. Ne dersiniz?

Kerrusoğlu: Sebeoğlu, başkanlığı kabul et. Biz, sana uyarız.

Cermusoğlu: En tecrübelimiz sensin.

Yakupoğlu: Meseleleri iyi biliyorsun. Sen emret, biz uyalım.

Sebeoğlu: Ama sözüme ve talimatıma uyabilecek misiniz? Emirlerimi yerine getirebilecek misiniz?

Meymunoğlu: Bizden şüphe mi ediyorsun?

Sebeoğlu: Etsem sizi buraya toplamazdım. Ama işimiz zor. Sonucu tehlikeli. Çok sinsî hareket etmek zorundayız.

Cermusoğlu: Sen söyle, biz gereğini yaparız.

Sebeoğlu: Öyleyse ben de başkan olmayı kabul ediyorum. Şimdi beni, iyi dinleyin. Aslında geç kaldık. Ta Muhammed'in öldüğü günlerde örgütlenmiş olmalıydık.

Meymunoğlu: Nasıl yani?

Sebeoğlu: Ebubekir Kuran'ı toplattırıp yazdırmadan önce faaliyete geçseydik, birkaç uydurma ayet katıp Kuran'ı bozabilirdik.

Meymunoğlu: O, çok zor... Zira Muhammed, her ayet geldiğinde vahiy katiplerine yazdırıyormuş. Ebubekir ise bunları sadece bir araya getirtmiş.

Sebeoğlu: Biliyorum. Ama yine de bir şeyler yapabilirdik. İncil'i de biz bozmadık mı? Bu fırsatı kaçırdık. Kuran bir araya getirildi. İslam, Ömer zamanında da Arap yarımadasının dışına taşı. Suriye, Irak, İran ve Mısır fethedildi. Osman da buralara Kuzey Afrika'yı katıyor. Buralandaki Yahudilerin de geleceği tehlikede.

Kerrusoğlu: Bu noktadan hareket etmemiz tehlikeli olmaz mı? (Bu arada dışarıdan bir ses gelir. Hepsisi de şaşkınlıkla dışarı bakarlar. Kerrusoğlu, dışarı çıkar ve geri girer.) Korkmayın, bir şey yok. Kaleden bir taş yuvarlanmış.

Sebeoğlu: İyi ki öyle. Bu sefer, basıldık sanmıştım. Neyse ucuz atlattık. (Kerrusoğlu'na döner.) Sen, bir şey diyordun.

Kerrusoğlu: Diyordum ki bu teşebbüs, tehlikeli olmaz mı?

Sebeoğlu: Korkma, benim teklifim başka. Sizler, buradan çıkacaksınız. Tayin ettiğim yerlere gideceksiniz. Ben de Medine'ye gideceğim. Sonra oradan ayrılıp sizi teker teker bulacağım. Sizler ise gittiğiniz ortama uyacaksınız. Oraların tanınmış kişileriyle düşüp kalkacaksınız. Karakterlerini öğrenmeye çalışacaksınız. Sakın ha şüphe çekecek bir davranışta bulunmayın...

Yakupoğlu: Yani Yahudi olduğumuzu gizleyecek miyiz?

Sebeoğlu: Elbette... Hiç sezdirmeyeceksiniz. Her biriniz birer Müslüman adı alacaksınız. Mesela bundan sonra bana Abdullah deyin. Sebeoğlu Abdullah... (Gülüşürler ve bu adı birkaç kere tekrarlarlar.) Sonra çok takva görüneceksiniz. Bol bol namaz kılacaksınız. Hem de cemaatle... Hiç kimse, ihlasınızdan şüphelenmemeli.

Cermusoğlu: Tamam, bu kolay. Başka?...

Sebeoğlu: O halde başarabiliriz. Ben, her tarafta bilgi toplayacağım. Ama önce Medine'yi ve halkını incelemeliyim.

Cermusoğlu: Şimdi bize düşen ne? .. Korkuyorum, bizi bir arada görürlerse duman oluruz.

Sebeoğlu: Haklısınız. Bizi ve planımızı kimse bilmemeli. Şimdi sizden söz almak istiyorum. Buradan çıkıp ailenizle vedalaşırken bile onlara bir şey söylemeyin.

Kerrusoğlu: Çalışmaya gidiyoruz deriz. Onu düşünme sen.

Sebeoğlu: Evet, dediğim yerlere gidecek misiniz?

Hepsi: Gideceğiz.

Sebeoğlu: Yemin eder misiniz?

Hepsi: Ederiz.

Sebeoğlu: Teker teker... Cermusoğlu, önce sen.

Cermusoğlu: Yahova adına yemin olsun ki sana ve emirlerine itaat edeceğim.

Sebeoğlu: Ya sen Yakupoğlu?..

Yakupoğlu: Ceddim Yakup'un, Musa'nın ve Harun'un ruhları huzurunda yemin ederim ki emirlerin, düsturumdur.

Sebeoğlu: Meymunoğlu, ya sen?...

Meymunoğlu: Yahova'nın kullarını kurtarmak için sana itaat edeceğime yemin ederim.

Sebeoğlu: (Meymunoğlu'na) Önce dilini düzelt. .

Meymunoğlu: Çalışıyorum, be kuzum.

Sebeoğlu: (Arkadaşlarına döner.) Yahova, hepinizden hoşnut olsun. Yahudi ırkının kurtuluşu için hepimiz, sinsice savaşaacağız.

Kerrusoğlu: Biz, nerelere gideceğiz?

Sebeoğlu: Kerrusoğlu, sen Kufe'ye gideceksin. Meymunoğlu, sen Şam'a gideceksin. Cermusoğlu, sen Basra'ya, Yakupoğlu, sen de Mısır'a gideceksin.

Meymunoğlu: Görev yerlerimiz belli oldu. Tamam... Şimdi bize ilk talimatın nedir?

Sebeoğlu: Kerrusoğlu, dışarı çık, bir göz at bakalım.

Kerrusoğlu: (Dışarı bakar.) Kimse yok ama çabuk olalım. Ortalık ağarıyor. (Sahne, biraz daha aydınlatılır.)

Sebeoğlu: Şu andan itibaren hepiniz Müslüman görüneceksiniz. Namaz kılmayı, Kur'an okumayı öğreneceksiniz. Herkesin gözü önünde, özellikle camide bol bol namaz

kılacaksınız. İslamı, önce siz savunacaksınız. Müslümanlığa ve peygamberine toz kondurmaya-caksınız.

Cermusoğlu: Şey, bunu...

Sebeoğlu: Hani yemin etmiştiniz...

Cermusoğlu: Bir ara Yahudi olduğumu hatırladım da...

Sebeoğlu: Yahudi olduğunu asla unutmuyacaksın. Ama Müslüman görüneceksin. Unutmayınız ki kale, içten fethedilir. Ne diyordum?... Şey... Ha, diyordum ki, Müslümanların dertlerini dinleyin. Halife Osman ve yöneticileriyle ilgili şikayetlerini tespit edin. Ama hiçbir şeye karışmayın.

Yakupoğlu: Başka?...

Sebeoğlu: İlk talimatım bu. Unutmayın; İslam toplumuna, asla rahat ve huzur vermeyeceğiz. (İki yumruğunu sıkarak havaya kaldırır. Arkadaşları da öyle yaparlar.)Yahova, şahidimiz olsun.

Hepsi: Yahova, şahidimiz olsun.
(Perde kapanır.)

İKİNCİ PERDE

Yer: *Oturma odası.*

Dekor: *Yerde bir kilim, kenarda bir sedir, duvarda bir post seccade, rahle ve Kur'an-ı Kerim. Etekleri dantelli perdeyle örtülü bir pencere.*

TABLO I

Kerrusoğlu: (Komşusu Eşter ile otururlar.) Ne iyi ettin de geldin. Nerdeyse uyuyacaktım.

Eşter: Benim de canım sıkılıyordu. Kerrusoğlu'na uğrayım da dertleşelim dedim.

Kerrusoğlu: (Kahvelerini yudumlarlar.) Sahi neydi şu canını sıkın şey?

Eşter: Şu vali var ya, neydi adı?

Kerrusoğlu: Said ibn-i As.

Eşter: O adam, Kureyşli imiş galiba.

Kerrusoğlu: Ben de öyle duydum.

Eşter: Müslümanlar, ülkeler fethediyorlar, zaferler kazanıyorlar. Bu uğurda kan döküyorlar, can eriyorlar. Fakat karşılığı ne? Sadece ganimet mi?

Kerrusoğlu: O da adil dağıtılsa bari...

Eşter: O konuda adil davranıyorlar. Ama devlet görevlerinin taksiminde hiç de adil değiller. İbnü'l-Kevvar görev istedi, yok. Ömer ibn-i Feyabi görev istedi, yok. Cündüp görev istedi, yok.

Kerrusoğlu: Neden?

Eşter: Ne varmış efendim, bunlar yeni Müslüman oldukları için devlette kritik görevler verilemezmiş.

Kerrusoğlu: Bu da ne demekmiş? Şu İslam ülkesinde, şu Kufe'de anadan doğma kaç Müslüman var? Çoğunluğu, yeni Müslüman olmuşlar...

Eşter: Gel de anlat bunu. Bir de fethedilen ülkelerin toprakları yok mu?... Bu konuda kimse memnun değil. Herkes, daha çok toprak sahibi olmak istiyor.

Kerrusoğlu: İnsan bu, daha da ister, daha da ister...

Eşter: Valinin huzurunda toprak yüzünden kavga bile etmişler.

Kerrusoğlu: Oh oh, ne güzel!

Eşter: Oh mu dedin?

Kerrusoğlu: Yanlış işitmişsin. Vah vah dedim.

Eşter: Kavgadan sonra vali karar vermiş, on kişiyi sürmüş.

Kerrusoğlu: Bu, güzel işte.

Eşter: İyi ki o kavgada yoktum. Yoksa... (Kapı çalar.)

Kerrusoğlu: Gelen var galiba. Bir bakayım. (Kapıyı açar.)
Buyurun, buyurun.

Sebeoğlu: (Girer.) Esselamü aleyküm.

Kerrusoğlu: Aleykümüselam. Hoş geldiniz. Safalar getirdiniz.

Sebeoğlu: Hoş bulduk.

Kerrusoğlu: Yorulmuşa benzersin. Şöyle otur. Tanıştırayım.
Misafirimiz Abdullah ibn-i Sebe, komşumuz Eşter.
(Tokalaşırlar.)

Sebeoğlu: Medine’de havalar çok sıcaktı. Buralarda nasıl?

Kerrusoğlu: Burası, biraz daha serindir.

Eşter: Medine’den mi geldiniz?.

Sebeoğlu: Evet, Medine’den, Resulullah’ın şehrinden geldim.
Hem de size Resulullah’ın selamını getirdim.

Eşter: Vealeyhisselam. Keşke Resulullah’ın yakınında olsam.
O manevi huzuru, doyasıya yaşasam.

Sebeoğlu: Sahi İbni Kerrus, vaziyetler nasıl?

Kerrusoğlu: İyi iyi... Daha konuşuruz. (Sessizlik başlar.)

Eşter: Vakit epey ilerledi. Misafirin de var. Ben gideyim.

Kerrusoğlu: (Eşter’le birlikte kalkarlar.) Nasıl arzu ederseniz?

Eşter: Allah’a emanet olunuz.

Kerrusoğlu: Haydi güle güle, yine bekleriz. (Eşter çıkar.
Kerrusoğlu yerine dönerken) Oh kavuştuk. Ben de merak etmeye başlamıştım.(Sebeoğlu’na sarılır.)

Sebeoğlu: Hele şükür, baş başa kalabildik. Ee neler yaptın bakalım? Ne bilgiler topladın?

Kerrusoğlu: Bunları anlatırım. Ama senin karnın açtır. Biraz bir şeyler hazırlamıştım, beraber yiyelim.

Sebeoğlu: Hiç de fena olmaz.

Kerrusoğlu: (Dışarı çıkar. Tepsiyle çavdar ekmeği ve çorba getirir.) Buyurun, hem yiyelim, hem de konuşalım.

Sebeoğlu: (Yemeği kaşıklamaya başlar.) Çok da acıkmışım.
Kaç gündür yoldaydım. Çölde ekme, su bulmak zor.

Neyse ki Kufe'ye yaklaşınca su bulabildik.

Kerrusoğlu: Gerçekten Medine'den mi?

Sebeoğlu: Yabancınnın yanında öyle demek gerekiyordu. şu anda Basra'dan geliyorum. Cermusoğlu, orada işleri iyi ayarlamış. Epey dost edinmiş, epeyce bilgi toplamış.

Kerrusoğlu: Neymiş onlar? Bakalım...

Sebeoğlu: Halife Osman'ın valisinden memuriyet istemişler alamamışlar. Toprak istemişler, alamamışlar. Yani kırgınlar, küskünler var.

Kerrusoğlu: İş, Cermusoğlu'na kalıyor. Onları iyi organize etmek gerekir. Gerçi her yerde sorun aynı.

Sebeoğlu: O, işi baştan tutmuş. Basra'nın en zengin adamı Hakem İbni Cebele ile dost olmuş. Beni de tanıştırdı.

Kerrusoğlu: Hakem nasıl bir adam?

Sebeoğlu: Müslüman bir adam ama Halife Osman'ın yönetiminden memnun değil. Ben de onu koltukladım. Sonunda Halife Osman'ın devrilmesini teklif ettim.

Kerrusoğlu: Ne dedi?

Sebeoğlu: Uzun hikaye... Daha konuşuruz.

Kerrusoğlu: Ya bir sezen olsaydı...

Sebeoğlu: Devlet görevlileri, şüphelenmeye başlamışlar.

Kerrusoğlu: Gerçi sen, kumda yürür, izini belli etmezsin.

Sebeoğlu: Durumdan valinin haberi olmuş. Beni takip ettirmiş. Gerçi delil bulamamış ama...

Kerrusoğlu: İz bırakmazsın dedim ya...

Sebeoğlu: Yine de şüphelendi ve beni şehirden çıkarttı.

Kerrusoğlu: Zaten sen de, Basra'da yapacağını yapmıştın.

Sebeoğlu: Yahova hoşnut olsun, karnım da iyice doydum. Üstüne bir de şarap olsa iyi gider.

Kerrusoğlu: İçersek bizi sezerler. Ben, Kufe'de dindar bir Müslüman olarak tanınıyorum.

Sebeoğlu: Haklısın, öyle görünmek zorundayız.

Kerrusoğlu: Basra'yı anladık da Medine'de durum nasıl?

Sebeoğlu: Onu da anlatırım ya (Esner.) Şimdi uyukum var.

Kerrusoğlu: Sedire uzanıver. Üzerine bir örtü getireyim.

Sebeoğlu: Çok iyi olur. (Kerrusoğlu dışarı çıkarken Sebeoğlu sedire uzanır. Bu arada ışıklar söner.)

TABLO II

(Yakupoğlu, Meymunoğlu ve Sebeoğlu Mısır'da bir evdedirler. Abdullah İbn-i Sebe seccadenin üzerinde dua ederken ışıklar yanar.)

Yakupoğlu: İki senedir buradayız. Daha bir netice alamadık. Öyle değil mi Meymunoğlu?

Meymunoğlu: Öyle ama gel de Abdullah İbni Sebe'ye anlat. Yahudilerin arz-ı mevudunda Müslümanlar at oynatıyorlar. O da namaz kılıyor, dua ediyor.

Sebeoğlu: (Duayı bırakarak) Ne diye dua ettim, biliyor musun?

Meymunoğlu: Ne bileyim!...

Sebeoğlu: Öyleyse dinle. Yahova'ya yalvardım. Müslümanları birbirine düşürmekte bize yardım etmesini diledim.

Meymunoğlu: Namezden sonra mi?

Sebeoğlu: O, Müslümanlara tuzak. Dua, bir gizli dilek.

Yakupoğlu: Ey İbn-i Meymun, nedir bu adamla derdin? Unutma, o bizim reisimiz.

Meymunoğlu: Şam'a gönderdin beni, elim boş döndüm. Halkın hiçbir şikayeti yok. Herkes, Halife Osman yönetiminden memnun. Herkes, işinde gücünde. Şam valisi, yeni fetihler peşinde. Şimdi de Kıbrıs'ın fethine çalışıyor.

Yakupoğlu: Ama Kufe'de, Basra'da durum, lehimize...

Meymunoğlu: Onlar da ne derece doğru, bilemem..

Sebeoğlu: Ben de Şam'da dolaştım. Durum, dediğin gibi. Orada memnuniyetsizliği olan tek kişi, Ebu Zer'di.

Meymunoğlu: Ebu Zer; çok dindar, takva ehli bir Müslüman.

Sebeoğlu: Gerçekten de öyle. Bana ne dese beğenirsiniz? (Birbirine bakışirlar.) Yoksa sen, Yahudi misin, demez mi?

Yakupoğlu: Ee ne yaptın?

Sebeoğlu: Ne yapayım?... Hemen oradan sıvıştım.

Meymunoğlu: Ne de olsa erkekliğin onda dokuzu kaçmakmış.

Sebeoğlu: Sen de beni makaraya sarma...

Yakupoğlu: Medine'deki durum nasıl?

Sebeoğlu: Medine çok sakin. Herkes, Mescid-i Nebi'de toplanıp ibadet ediyor. Ben de oraya devam ettim. Sürekli Muhammed'in arkadaşlarıyla beraber oldum.

Yakupoğlu: Bir ipucu yakalayabildin mi?

Sebeoğlu: Muhammed'in ölümünden sonra halife seçilenleri inceledim. Hepsi de sevilen sayılan insanlar. Ancak, burada çok ince bir nokta yakaladım.

Meymunoğlu: Şu Emevilik meselesi mi?

Sebeoğlu: Hayır, Emevilik ve Haşimilik ayrımı... Haşimilerden hiç biri, devlet idaresinde yüksek kademelere gelememiş. Ömer zamanında bile bazı Emeviler, köşe başlarını kapmışlar. Valilik ve ordu komutanlığına kadar yükselmişler. Bir Emevi olan Osman da halife olunca...

Yakupoğlu: Bu noktada tarihe bir çengel atabiliriz. Hem de ilk çengel. Tarihin akışını değiştirecek ilk çengel. Haşimileri Emeviler aleyhine kışkırtarak atılacak ilk çengel...

Sebeoğlu: Keskin zekana hayranım. Şifreyi çözüverdin.

Yakupoğlu: Ama Haşimileri Emeviler aleyhine kışkırtmak zor.

Meymunoğlu: Nedenmiş? Bal gibi olur...

Sebeoğlu: Ama önce Halife Osman'ın yönetimini yıpratırız.

Meymunoğlu: Sonra da Osman'ı deviririz. Deviririz ama yerine kimi getireceğiz?

Sebeoğlu: Onu da düşündüm. Ali'yi aday göstereceğiz.

Yakupoğlu: Yani bir taşla iki kuş...

Meymunoğlu: Anlamadım?!...

Sebeoğlu: Bir yanda Osman'ı Ali devirdi deriz. Öte yanda da Emevileri Ali aleyhine kışkırtırız.

Meymunoğlu: Yani yıllarca sürecek Haşimi- Emevi kavgasının temellerini atacağız, öyle mi? Harika bir bir şey. (Dışarıdan bazı sesler duyulur.)

Sebeoğlu: Gelen var. Ayak seslerine dikkat edin.

Yakupoğlu: (Pencereden bakar.) Eyvah, basıldık. Askerler... (Bunu duyunca odanın içinde kaçışmaya başlarlar. Sebeoğlu, sedirin altına girer. Yakupoğlu, sık sık pencereden bakar.) Askerler, yaklaşıyorlar. Eyvah, evin önünde durdular, aralarında konuşuyorlar. Şimdi gelirlerse yandık. Zaten vali, bizden şüpheleniyormuş. Bizi bir arada görürlerse Şam biberi gibi yakarlar.

Meymunoğlu: Şimdi ne yapacağız? Bütün planlarımız, suya düştü. Canımızı kurtarırsak çok iyi.

Yakupoğlu: Oh be, kurtulduk. Gidiyorlar.

Sebeoğlu: (Sedirin altından bakar..) Gidiyorlar mı? Gittiler mi?

Yakupoğlu: Gittiler, gittiler. Kurtulduk.

Meymunoğlu: Reisimiz, ne kadar cesurmuş!...

Sebeoğlu: (Sedirin altından çıkarken) Bırak şimdi şakayı.
Ödüm patladı. Ne korkunç şeymiş bu?!..

Yakupoğlu: Bize cesaret verecek yerde önce sen saklandın.

Meymunoğlu: Korkudan...

Sebeoğlu: (Cesaretle) Korkudan değil, tedbirden, tedbirden.

Meymunoğlu: Her şeye de bir kılıf bulursun.

Sebeoğlu: Nerede kalmıştık?

Meymunoğlu: Haşimi-Emevi kavgasında. Ama Ali'yi buna nasıl ikna edeceğiz?

Sebeoğlu: Biz, ikna etmeye çalışmayacağız. evresinde toplanacakları desteklemiş görüneceğiz. O kadar...

Yakupoğlu: Yani hep kazanandan yana...

Meymunoğlu: Biz, hep öyle değil miyiz? (Gölüşürler.)

Sebeoğlu: Yakupoğlu, sen çok cimrilemişsin. Kahven ya da sütün yok mu? Boğazım kurudu.

Yakupoğlu: Korkunun üzerine süt iyi gelir. Öyle değil mi?
(Gölüşürler.) Tamam, getireyim. (Dışarı çıkar.)

Sebeoğlu: Sahi, yahu şu Ebubekir'in oğlu niye gelmedi?

Meymunoğlu: Gelecekti ama gecikti...

Sebeoğlu: Burada durum nasıl? Ben, Mısır'dan çok ümitliyim.

Yakupoğlu: (Süt tepsisiyle içeri girer.) Buyurun, içki bulunduramıyoruz. Sütle idare edin.

Sebeoğlu: Yıllardır nelere alışmadık ki... Neyse, Yakupoğlu, Mısırdaki durum nasıl?

Yakupoğlu: Mısır, kaynıyor. Burası yönetime karşı olanlarla dolu. Servet sahiplerine düşman olanlar, memuriyet alamadıkları için hükümete karşı olanlar var. Valinin tutumunu takva ile bağdaştırmayanlar bile var.

Sebeoğlu: Ancak örgütlenme yok.

Yakupoğlu: O da olacak. şu Ebubekir oğlu Muhammed var ya, çok işimize yarar. Onu, ileride kullanabiliriz.

Sebeoğlu: Ama hala gelmedi.

Yakupoğlu: Geleceğim dedi ama. (Kapı çalar.) O, olabilir.
(Kapıyı açar.) Biz de seni bekliyorduk. (Ayağa kalkarlar.)

Muhammed: Esselamü aleyküm.

Sebeoğlu: Ve aleykümüsselam, hoş geldiniz.

- Muhammed:** Hoş bulduk. (Otururlar.) Çok mu beklettim?
- Sebeoğlu:** Çok sayılmaz. Biz de sohbet ediyorduk. İbn-i Yakup süt getirdi, içtik. Sen de içer misin?
- Muhammed:** Çok severim.
- Yakupoğlu:** Zaten getirecektim. (Çıkar.)
- Sebeoğlu:** Nasıl, Mısır'da rahat mısın?
- Muhammed:** Rahatım ama idealimi gerçekleştiremedim.
- Sebeoğlu:** Neden?
- Muhammed:** İstedğim mevkie gelemediğimden.
- Sebeoğlu:** Müminlerin emirinden bir talepte bulundun mu?
- Muhammed:** Bulundum ama vermediler.
- Sebeoğlu:** Bana da vermediler. Emevi olsaydık verirlerdi.
- Muhammed:** Ondan mı bilmiyorum. Fakat canım, sıkılıyor.
- Sebeoğlu:** Halbuki sen, ilk Müslüman ve ilk halife Hz. Ebubekir'in oğlusun. Hem de Hz. Ali'nin elinde büyüdün. Senden daha layık var mı ki?
- Muhammed:** Ne bileyim, öyle diyorlar.
- Sebeoğlu:** Hz. Ali halife olsaydı, böyle olmazdı.
- Muhammed:** Olabilir.
- Sebeoğlu:** Ebu Huzeyfe'nin oğluna da görev vermemişler.
- Muhammed:** O da benim durumumda.
- Yakupoğlu:** (Girer.) Buyurun, sütünüz.
- Muhammed:** Zahmet oldu. (Sütü alır.) Bismillah...
- Sebeoğlu:** Peki, Osman'dan kurtulmayı istemez misin?
- Muhammed:** Ondan kurtulmak için her şeyi yaparım.
- Yakupoğlu:** Hz. Osman'ın yönetiminden memnun olmayanlarla tek tek görüştüm. Hepsisi de aynı görüşteler.
- Sebeoğlu:** Şimdi beni iyi dinleyin. Yönetime karşı olanlarla sık sık buluşalım. Şikayetleri Basra'ya, Kufe'ye bildirelim. Şikayetlerini ballandıra ballandıra onlara duyuralım.
- Yakupoğlu:** Mısır'da da Basralıların ve Kufelilerin hali perişan diye dedikodu yayalım.
- Muhammed:** Dedikoduyla sonuç almayı mı düşünüyorsunuz?
- Sebeoğlu:** Halk, dedikoduları duyunca herkes, ateş olmayan yerden duman tütmez, derler. Zamanla herkes inanır.
- Yakupoğlu:** Hz. Osman'a karşı güven sarsılır. Valilere itaat kaybolur. Vergiler bile toplanamaz. Asker beslenemez. Devlet, yavaş yavaş çöker.

Meymunoğlu: Kazani kaynateceksiniz ama...

Sebeoğlu: Kazan kaynasın da bakalım, içinde iş mi pişecek, yoksa aş mı pişecek? Görürüz...
(Işıklar söner.)

TABLO III

(Çölde Sebeoğlu, Kerrusoğlu, Cermusoğlu ve Yakupoğlu toplantı halindedeler.)

Sebeoğlu: Elinde kısa bir çubukla dolaşır.) Etrafa iyi bakın.
Sakın ha gözetlenmeyelim

Yakupoğlu: (Ufku gözetler.) Burası Mısır, hiç belli olmaz.

Sebeoğlu: Zaten bu çölde toplanmamızın sebebi bu.

Kerrusoğlu: (Ufku gözetler.) Ufukta görünen bir şey yok.

Sebeoğlu: Öyleyse başlayabiliriz. (Bir araya gelirler.) Basra'da,
Kufe'de ekipler ayarlandı. Halk, dedikoduya kandı.
Köşe başlarında bizim sloganlarımız atılıyor. Herkes,
Osman'ın aleyhine ver yansın ediyor.

Cermusoğlu: Çamur attık, izi bırak, maya bile tuttu.

Kerrusoğlu: Bunlar, Yahova'nın yardım ve himmetiyle oldu.

Sebeoğlu: Beni iyi dinleyin. Önümüzdeki Şevval ayında, yani
Ramazan'dan hemen sonra harekete geçeceğiz. Hacca
gidiyormuş gibi yola çıkacağız.

Kerrusoğlu: Bu, çok iyi.

Sebeoğlu: (Çölde kumların üzerinde işaretlerle anlatmaya çalışır.)
Cermusoğlu, sen, temin ettiğin kişilerle Basra'dan
hareket et, Medine yolunu tut.

Cermusoğlu: Tamam.

Sebeoğlu: Sen Kerrusoğlu, adamlarınla Kufe'den hareket et.
Kabe'ye gidiyormuş gibi yola çık, Medine yolunu tut.

Kerrusoğlu: O kolay.

Sebeoğlu: Biz, Yakupoğlu ile beraber Mısır'dan hareket edeceğiz.
Medine yakınlarında, tesadüfmüş gibi buluşacağız.

Cermusoğlu: Ya sezerlerse?

Sebeoğlu: Onlara bunun tesadüf olduğunu anlatın. Tamam
mı?... Bundan sonra Medine'yi basacağız.

Cermusoğlu: Bu, çok tehlikeli. Adamlarımızı buna nasıl razı
edeceğiz? Onlar, hacca gidiyoruz biliyorlar.

Sebeoğlu: Onu, şimdi düşünmeyin, o zaman hallederiz. Biz, önce planımızı ortaya koyalım.

Yakupoğlu: Çabuk söyle, gelen giden olabilir.

Sebeoğlu: Etrafı gözetlemeyi de ihmal etmeyin. Medine'ye gelince, orada Osman'ın öldürüldüğünde ortalık karışacak. Biz, Mısır'dan gidenlerle birlikte Ali'nin etrafında toplanacağız. O emretmiş, biz yapmış gibi görüneceğiz.

Cermusoğlu: Tabi biz de sizin peşinizde...

Sebeoğlu: Hayır, hayır... Basralılar, Peygamberin arkadaşlarından Talha'yı destekleyecekler. Kufeliler de Zübeyir'i...

Kerrusoğlu: Ama birlikten kuvvet doğar.

Sebeoğlu: Ne olur beni anlayın. Ayrı ayrı hareket etmemizin çok yararlı olacak. Haşimiler, Emeviler, Talha taraftarları, Zübeyir taraftarları derken hepsi bir birine girecek.

Yakupoğlu: Biz de kurtulacağız.

Cermusoğlu: Medine'ye varınca bir orduyla karşılaşsak?...

Sebeoğlu: Hayır, hayır... Çünkü Osman, Medine'de asker bulundurmuyor.

Kerrusoğlu: Beklemediğimiz bir şeyle karşılaşsak ne olacak?

Sebeoğlu: Onu da orada çözeriz. Çözemezsek rotamızı değiştiririz. Peygamber Mescidi'ni ziyaret edip hacca gidiyormuş gibi yola çıkarız.

Kerrusoğlu: Osman, bir yol bulup Şam'a kaçamaz mı?

Sebeoğlu: Hayır, Osman, Medine'den ayrılmaz. Peygamberin bulunduğu şehirde ölmeyi tercih eder.

Kerrusoğlu: Dikkat edin, bir kervan geliyor. (Kervanın ayak sesleri ve develerin çan sesleri gittikçe artar.)

Sebeoğlu: Gerisini orada görüşürüz. Siz, bana yemin ederek söz vermiştiniz. Yeminize bağlı mısınız?

Hepsi: Elbette.

Kerrusoğlu: Çabuk dağılalım. Kervan yaklaşıyor.

Sebeoğlu: Çabuk olalım. Planımızı unutmayın. Sakın ha hiç biriniz ön plana çıkmayın. Daima sinsi hareket edin. (Dağılırlarken perde kapanır.)

ÜÇÜNCÜ PERDE

TABLO I

Yer: *Talha'nın evi.*

Dekor: Yerde eski bir kilim, birkaç minder, bir rahle, ibrik, leğen seccade vs. Basralılar, Hz. Talha'yı ziyaret etmektedirler.

Talha: (Oturmuş, Kur'an okuyor. Kapı çalınır. Yavaş yavaş kalkıp kapıyı açar.) Buyurun, içeri girin.

1.Basralı: Rahtsız etmiyoruz ya?

Talha: Buyurun, misafire her zaman kapımız açık. (İçeri girerler.)

1.Basralı: Selamün aleyküm ya Talha?

Talha: Aleykümüsselam, buyurun, oturun şöyle. (Rahleden Kur'an-ı Kerim'i kaldırırken) Kur'an-ı Kerim okuyordum da...

1.Basralı: Kur'an okumak, Resulullah (sav)'in sünnetidir. En güzel, nafile ibadettir. Allah'ın keliminden daha yücesi var mı, ya Talha?

Talha: Elbette öyle. Resulullah, bize iki şey bıraktı. Birisi Allah'ın kelamı Kur'an-ı Kerim, diğeri Resulullahın sünneti.

2.Basralı: Ya, öyle... Şey... Bizim ziyaret sebebimiz...

Talha: Sahi, şurada hurma vardı. (Hurmayı ortaya getirir.) Buyurun, Medine hurması, yiyin. (Besmele çekerek yemeye başlarlar.) Bir şey diyordunuz.

2.Basralı: Biz, Basra'dan büyük bir kafilde geldik.

1.Basralı: İkimiz, o kafilayı temsilen size geldik ey Talha. Bütün Basra halkı, hükümetten dertli. Zulüm, adaletsizlik kol geziyor. Kufe, Mısır kaynıyormuş. Basra da dedikodularla çalkalanıyor.

Talha: Durun bakalım, ne demek istiyorsunuz?

1.Basralı: Hükümetin değişmesini istiyoruz

Talha: Basra halkı, hükümeti neden istemiyor?

2.Basralı: Valiler, halkın haklarına riayet etmiyor.

Talha: Bunu Hz. Osman'a bildirdiniz mi?

2.Basralı: Defalarca...

Talha: Geçen sene, şikayeti olan herkes şikayetini bildirsin, diye İslam ülkesinin her yerine haberciler gönderildi. O zaman şikayetinizi niçin bildirmediniz?

2.Basralı: Şey, bildirdik ama...

1.Basralı: Biz, bu işi kökünden halletmek istiyoruz, ya Talha!

Talha: Kökünden halletmek ne demek?

1.Basralı: Yani Halife Osman'ı devirip yerine sizi getirmek...

Talha: (Öfkelenerek) Benim böyle bir heves içinde olduğumu, size kim söyledi?

1.Basralı: (Şaşkınlaşır. Ne söyleyeceğini bilemez.) Şey... aslında... Nasıl desem, bilemem ki... Aslında biz sizden aldığımız mektup üzerine harekete geçtik. Bizi, siz davet ettiniz ya...

Talha: (Ayağa kalkar. Daha da öfkelenmiştir. Diğerleri de şaşkınlıkla ayağa kalkarlar.) Çıkarın o mektupları.

1.Basralı: Mektuplar, bize Basra'da okundu. Arkadaşlar, şahit.

2.Basralı: Ben de duydum.

1.Basralı: Ben, bizzat dinledim.

Talha: Bu, bir komplo... Dinleyin beni, hem de iyi dinleyin. Ben, hiç mektup yazmadım. Sizi de ben davet etmedim. Size okunan tüm mektuplar, sahte. İyi anladınız mı? Hepsi sahte. Ben, bunun peşini bırakmam. Bunu, kimin yaptığını öğreneceğim. Fitneciye ortaya çıkaracağım.

Basralılar: Yalan mı?

Talha: Elbette... Hem yalan, hem düzmece. Siz, hemen dönün ve tüm arkadaşlarınıza haber verin. Bir fitne dönüyor. İyi niyetliyseniz, buna siz alet olmayın. Beni de alet etmeyin. (Basralılar şaşkınca birbirlerine bakışırken ışıklar söner.)

TABLO II

Yer: Hz. Zübeyir'in evi.

Dekor: Birinci tablodakine benzer. Kufeliler, Hz. Zübeyir'i ziyaret etmektedirler.

Zübeyir: (Kapıdan çıkmak için hazırlanıyor. Bu sırada kapı çalınır. Zübeyir, kapıyı açar.) Buyurun, bir şey mi istediniz?

1.Kufeli: Sizinle görüşmek için geldik.

Zübeyir: Öyleyse buyurun, içeri girin. (Girerler.)

1.Kufeli: Esselamü aleyküm.

Zübeyir: Aleykümüsselam, hoş geldiniz.

1.Kufeli: Hoş bulduk.

Zübeyir: Buyurun, oturun. (Otururlar.) Neydi hizmet?

1.Kufeli: Biz Kufeliyiz. Medine'ye büyük bir kafilde halinde geldik. İkimiz, Kufelilerin temsilcileriyiz.

Zübeyir: Evet, sizi dinliyorum.

1.Kufeli: Kufe'de halimiz perişan. Hak hukuk kayboldu. Basra'daki ve Mısır'daki Müslümanlar, daha da perişanmış.

Zübeyir: Bunlar da nereden çıktı? Hz. Osman, halkın şikayetlerini dinlemek üzere temsilciler gönderdi. Hiçbir şikayet gelmedi. Mülkiye müfettişleri gönderdi, hepsi de halkın huzur ve güven içinde olduklarına dair raporlar verdiler.

2.Kufeli: Ya Zübeyir, o raporlar, gerçekleri yansıtmıyor.

Zübeyir: Hükümetten, Hz. Osman yönetiminden şikayetiniz neyse söyleyin. Biz de soruşturalım. Suçlu varsa zaten ilahi adaletin pençesinden kurtulamaz. Niyetiniz iyi ise, bunun yolu budur. Söyleyin, şikayetiniz nedir?

1.Kufeli: Bizim özel bir şikayetimiz yok. Biz, bütün Müslümanların arzusunu yerine getirmek istiyoruz, ya Zübeyir.

Zübeyir: Neymiş bütün Müslümanların arzusu?

1.Kufeli: Hz. Osman'ı hal edip Allah dostu ve Resulullah dostu Zübeyir'i Müslümanların emiri yapmak. Ey Zübeyir, tüm arzumuz bu.

Zübeyir: Böyle bir şeye nasıl cesaret edersiniz?

2.Kufeli: Mektuplarınızdan.

Zübeyir: Anlamadım, kimin mektupları?

1.Kufeli: Sizin mektuplarınızdan, ya Zübeyir. Sizden gelen mektuplardan...

Zübeyir: Ben, size mektup mu göndermişim?

1.Kufeli: Mektupların, hepimize okundu. Halkı, ayaklanmaya siz çağırmadınız mı? Müslümanların emiri olmayı, siz istemediniz mi?

Zübeyir: Bunlar, ne biçim şeyler? Bir dakika, bir dakika... Durun bakalım, o mektuplar yanınızda mı?

2.Kufeli: Hayır.

1.Kufeli: Ama hepimiz dinledik, ya Zübeyir.

Zübeyir: Fakat ben size mektup yazmadım ki... Hatta ben, hiç kimseye mektup yazmadım. Bunlar, nereden çıkıyorlar? (Kufeliler, hayretle birbirine bakarlar.) Bu işte, bir bit yeniği var. Siz, hemen arkadaşlarınıza dönün. Onlara deyin ki: Resulullah'ın dostu Zübeyir, size mektup yazmamış. Sizden bir şey istememiş. Bunlar hep düzmeceymiş. Hepsisi, bir planın parçalarıymış. (Şaşkın bakışlar devam ederken ışıklar söner.)

TABLO III

Yer: Hz. Ali'nin evi.

Dekor: Birinci tablodakinin benzeri. Duvarda Zülfikar adlı kılıcı asılı.

Hz. Ali: (İkinci namazı için abdest alıyor. Ayaklarını yıkarken kapı çalar.) Kim o?

1.Mısırlı: Senin dostların, ey Ali.

Ali: Geliyorum, bir dakika. (Abdesti bitirince kapıyı açar.) Buyurun, içeri girin.

1.Mısırlı: Selamün aleyküm, ya Ali.

Ali: Aleykümüsselam. Buyurun, şöyle oturun. İkinci yakın da abdest alıyordum.

2.Mısırlı: Bizim abdestimiz var. Beraber gideriz.

1.Mısırlı: Vakit dar. Bir an önce size bir şey söyleyelim diyoruz. Aslında biz, size bir konuyu arz etmeye geldik.

Ali: Sormayı unuttum. Siz kimsiniz? Nerelisiniz?

1.Mısırlı: Biz, Mısırlıyız. İslam için çalışır, İslam için savaşıyoruz.

Ali: Söyleyin bakalım, konu nedir?

1.Mısırlı: Ümmet, Emevilerin tahakkümünden ve zulmünden bıkmıştır. Buna son verme zamanı gelmiştir. Bunun için biz, Mısır'dan büyük bir kabileyle geldik. Yani bu kabile, bu işi halletmek üzere gelmiştir.

Ali: Ne işidir bu? Neyi halledeceksiniz?

2.Mısırlı: Osman'ı hal edeceğiz. Onu, artık müminlerin emiri olarak görmek istemiyoruz.

1.Mısırlı: Emevi sülalesinin yönetiminden bıktık. Bu hareketin başına sen geç, ne olur ya Ali, sen geç.

Ali: (Bir an şaşırır. Sonra kendini toplar. Başını sağa sola çevirmeye başlar. Eteğine sarılıp yalvarmaya başlayan insana sorar.) Kafileniz, adamlarınız neredeler?

1.Mısırlı: Arkadaşlarımız; Hasebe, Merve ve Avas mevkilerinde konaklıyorlar.

Ali: (Daha da şaşırarak) Bu, daha feci...

2.Mısırlı: Feci olan ne?

Ali: Allah'ın Resülü Hz. Muhammed, Hasebe, Merve ve Avas denilen yerlere incek olanları daha önce haber verdi ve onlara lanet itti. Bunu biliyor muydunuz? (Mısırlılar, hayretle birbirlerine bakarlar.) Siz, Allah'ın Resülü'nün lanetine uğramış kimselersiniz. Derhal geri dönün.

2.Mısırlı: Ya Ali, öyleyse bizi niye çağırdın?

Ali: Sizi, ben mi çağırmışım?... Haşa...

1.Mısırlı: Ya mektuplarınız?...

Ali: Ne mektupları?

2.Mısırlı: Bize yazdığınız ve eyleme çağırdığınız mektuplar...

Ali: (Ellerini açar.) Allah'ım, bu ne büyük iftira?!.. Allah'ım, sen koru bizi. Allah'ım, bu fitneden sen koru. (Onlara döner.) Allah'a yemin ederim ki ben böyle bir şey yazmadım. (Mısırlılar, birbirlerine şaşkın şaşkın bakarlar.)

1.Mısırlı: Yani bunlar, düzmece mi?

2.Mısırlı: Şimdi biz, oyuna mı geldik? (Bu arada ezan okunmaya başlar.)

Ali: Çabuk olalım, namaza yetişelim. Ama unutmayın ki ortada bir fitne dönüyor. Buna alet olmayın. Bu fitneye bulaşmayın. Arkadaşlarınızla birlikte ülkenize dönün. (Işıklar söner.)

TABLO IV

Yer: *Halife Hz. Osman'ın evi.*

Dekor: *Sade görünümlüdür. Yerde bir hasır, üzerinde post seccadeler, rahle, ibrik, leğen ve Hz. Osman dönemini gösteren basit bir harita.*

(Hz. Osman; Hz. Ali, Hz. Talha ve Hz. Zübeyir ile toplantı halindedir. Sonra İbn-i Adis girecektir.)

Hz. Osman: (Dışarıdan gürültüler gelmeye başlar. Hain, hırsız, zalim, çık dışarı, hesaplaşalım gibi sloganlarla sokakları inleyenlerin sesleri duyulur.) Duyuyorsunuz bunları. Günlerdir böyle toplanıp bağırıp duruyorlar. Ne söz kar ediyor, ne nasihat...

Ali: Biz, bu adamları def etmek için elimizden geleni yaptık. Defalarca konuştuk. Fakat her defasında bir takım bahaneler bulup yine geliyorlar.

Zübeyir: Bu kadarı fazla... Tamı tamına kırk gün oldu. Kırk gündür devlet başkanının şu evi, kuşatma altında.

Talha: Su yok, erzak yok... Müminlerin emiri Osman'ın satın alıp vakfettiği kuyuyu da kapattılar.

Osman: O derdimi deşmeyin. Dostlarımızın, komşularımızın gizlice gönderdikleri bir içimlik suyla idare ediyoruz.

Zübeyir: Medine'ye hicret ettiğimiz günlerde su sıkıntısı çekmiştik. Resulullah, içinizden biri çıksa da şu kuyuyu satın alsa demişti. O zaman, ya Osman, siz o kuyuyu satın alıp Müslümanlara vakfetmiştiniz.

Osman: O zaman Yahudiler, bizi o kuyuya yaklaştırmamışlardı. Bugün de bunlar, su almamıza izin vermiyorlar.

Ali: Ey müminlerin emiri, izin ver, şu eşkıya tayfasını dağıtalım. Bu zulme bir son verelim.

Osman: Hayır, asla... Benim yüzünden kan dökülmesine razı olamam.

Ali: Bizim kan dökmemizden endişe edersen, bizzat kendin harekete geç. Devlete bağlı gönüllülerle asilerin üzerine yürü. Onları dağıt.

Osman: İslam orduları, kafirlere karşı savaşır. İslam ordusu-nu, nasıl olur da Müslümanlarla savaştırırız? Hayır, ben, Müslüman kanı dökülmesine razı değilim... Zaten Medineli Müslümanların bir kısmı da hacca gittiler.

Talha: Evet, bunu biliyoruz. Siz de kendinize vekaleten Abbas'ın oğlu Abdullah'ı hacca göndermişsiniz.

Ali: Şehirde şu anda bulunan Müslümanlar, o isyancıları dağıtmaya yeter de artar da. Ne olur, ya Osman, bize izin ver, gerisini bize bırak.

Osman: Hayır, hayır, bunu asla yapamam. Benim yüzümden kan dökülmesine asla razı olamam.

Zübeyir: Daha önce devlet merkezini Şam'a ya da Kufe'ye taşımayı teklif ettik, onu da kabul etmedin.

Osman: Bunu nasıl kabul ederim? Allah Resulü'nün bulunduğu şehri nasıl terk ederim? Ne olur, bunu benden istemeyin.

Talha: Pekala, Mugire b. Şube, silahlı müminlerle evinizi korumak istediler. Onları, neden dağıttınız?

Osman: Kan dökülmesinden endişe ettim.

Ali: Ey müminlerin emiri, elimizi, kolumuzu bağlıyorsun. Ne olur, bunlardan birine razı ol. Yoksa bunların niyeti kötü.

Osman: Hayır, o kadar karamsar olmayın. Onlar da haksız yere adam öldüremezler. Kalbinde zerre kadar imanı olan buna cüret edemez.

Zübeyir: Onlar, farklı... Onlardan her şey umulur.

Osman: (Dalgınlaşır, geçmiş günleri hatırlar.) Bir gün Peygamber Mescidini genişletmek icap etmişti. Allah Resulü, şu arsayı bir alan olsa da onu mescide ilave etsek buyurmuştu. Ben de o arsayı alıp mescide bağışlamıştım... Yine Resulullah, Tebuk seferi için Üsame Ordusunu hazırlıyordu. Hz. Peygamber, kim bu orduyu donatırsa Allah'ın rızasına nail olur buyurmuştu. Onu da her şeyiyle donatmıştım. Benim bu ümmete çok hizmetim oldu. Müminler, nankör değildir. Onlar, bana kılıç kaldıramazlar.

Talha: Bunlar farklı... Öldürülmenizi caiz göstermeye çalışıyorlar.

Osman: Anlıyorum endişenizi. Fakat ben, tedbirimi aldım. Dedikodular, önce bana ulaştı. Derhal vilayetlere temsilciler gönderdim. Şikayetleri dinleyin dedim. Bu adamlar, dedikoduların aslı olmadığını söylediler. İşte raporları.

Zübeyir: (Raporları alıp inceler ve sonuç bölümün okur.) Bakın ne diyorlar: *“Gittiğimiz yerlerde soruşturulacak hiçbir olay ve hiçbir şey görmedik. Müslümanların her kesiminden insanlarla görüştük. Hiç bir şikayete rastlamadık ve dava konusu hiçbir şeyle karşılaşmadık.”*

Ali: Onlar, bu raporların hiç birine güvenmiyorlar. Şu anda bir komployla karşı karşıyayız.

Osman: (Düşünmeye başlar.) Bunlar, memleketlerine gideceklerdi. Niçin geri döndüler?

Ali: Bu da bir taktik. Güya yolda bir atlıya rastlamışlar. Adanı yakaladıklarında üzerinde halifenin mektubunu bulmuşlar.

Osman: Yalan bu, külliyen yalan... Ben, kimseye mektup yazmadım.

Ali: Zaten altında mührünüz falan yok. Uydurma olduğu belli. Onlara sordum; bir bölümünüz doğuya Basra'ya, bir kısmınız kuzeye Kufe'ye, bir kısmınız da batıya Mısır'a gidiyordunuz. Şayet böyle bir şey varsa ayrı yönlere gittiğiniz halde, her birinizin nasıl haberi oldu? Nasıl bir araya geldiniz? Yoksa siz, birlikte mi hareket ediyorsunuz?

Zübeyir: Ne dediler?

Ali: Ne diyecekler, birbirlerine bakiştılar. Cevap veremeyip laf değiştirmeye çalıştılar. Halife Bedir Savaşına neden katılmadı diye sordular.

Talha: Hastaydı. Bunu hepimiz biliyoruz.

Ali: Mushafları niçin yaktırdığını sordular.

Osman: Allah'tan korksunlar. Kur'an-ı Kerim'i hattatlara yazdırıp her yere, ben göndermedim mi?

Zübeyir: Nankörlük böyle olur, ya Osman...

Ali: Hudeybiye'de Rıdvan Ağacının altındaki biatta bulunmadığınızı bile dile getirdiler.

Osman: Onu hepimiz hatırlarsınız. Hz. Peygamber, beni elçi olarak Mekke'ye göndermişti. Kureyş'in putperestleri, beni tutuklamışlardı. Tutuklu bir kişiden bunu nasıl umarlar?

Ali: Devlet hazinesinden bolca harcadığını söylediler. Ben de...

Osman: Bakın vaziyete. (Odasını gösterir.) Öyle yapsam bir yerden belli olmalı, değil mi?

Zübeyir: Bunu söyleyenler utanmalılar. İşte halifemizin evi, işte eşyası. Devlet hazinesini yiyen halifenin evi, eşyası böyle mi olur?

Ali: Bütün mesele, Ümeyye ailesi mensuplarına görev verişinizde düğümleniyor. En çok bunu istismar ediyorlar. Yanlarına ashap çocuklarından bazılarını da çekmişler.

Osman: Bu konuda hata mı ediyorum? Ben, görev verirken ailesine veya soyuna hiç bakmadım. Bu konuda Resullullah'ın sünnetine uydum. Layık olana layık olduğu görevi verdim. Layık olmayana da, şahsi dostum da olsa, dostumun çocuğu da olsa görev vermedim.

Talha: Ben de öyle görüyorum.

Zübeyir: Ben, bir ayrımcılık yaptığınızı hiç düşünmedim ve hissetmedim.

Ali: Bunları, ben de aynen böyle cevapladım. İkna olmuş gibi görünüyorlar. Sonra tekrar karşımıza çıkıyorlar. Niyetleri kesin. (Dışarıdaki sesler, devam ediyor.) İsterseniz, onlardan bir ikisini çağıralım da niyetlerini öğrenelim.

Osman: Hay hay, her türlü görüşmeye hazırım.

Ali: (Kapıyı açar, dışarı seslenir.) Bir temsilci gönderin. Burada, Müminlerin Emiri'in huzurunda görüşelim. (İçeriye İbn-i Adis girer.)

Ali: Sen kimsin? Nerelisin?

İbn-i Adis: (Öfkelidir. Eli, kılıcının kabzasındadır.) Bana, İbn-i Adis derler. Mısırlıyım. (Selam vermeden ilerler.)

Ali: Müminlerin emiri, sizinle görüşmek istiyor.

İbni Adis: Daha görüşecek ne kaldı?

Osman: Ne istiyorsunuz? Neden gidip dönüyorsunuz? Maksudunuz ne?

İbni Adis: Biz, Mısır'dan seni öldürmek üzere çıktık. Buraya gelip sözlerini dinledik ve sana güvendik. Geri dönmek için yola çıktığımızda mektubunu yakaladık. Mektupta öldürülmemizi emrediyorsun. İntikamımızı almak için geri döndük.

Osman: Ben mektup yazmadım ve öldürülmenizi de emretmedim. Bu, bir komplo...

İbni Adis: Nasıl yalan olur? Hem yazıyor hem de inkar mı ediyorsun?

Ali: Daha önce de söyledim, mektuplar düzmece...

Osman: Ben, sizin lehinizde de, aleyhinizde de bir şey yazmadım. Buna yemin ederim. Mektup konusu, tamamen düzmece...

İbni Adis: Sizin namınıza mektuplar yazılıyor da sizin nasıl haberiniz olmuyor? Bu da senin acizliğin... Bu kadar acizsen halifelikten çekil. Yoksa seni, biz atarız.

Ali: Kiminle konuştuğuna dikkat et. O, müminlerin emiri, Resulullah'ın dostu ve damadı Osman Zinnureyn... Onunla konuşurken edepsizlik etme.

İbni Adis: Dediklerim yalan mı?

Ali: Yalan tabii... Fitne, sizin içinizde. Bence o mektupları yazanlar da sizin içinizde. Sizi kullananlar da içinizde.

Osman: Ya Ali, müsaade et, izah edeyim. Ey Mısırlı adam, şu senin dediklerinin hiç biri doğru değil. Boşuna buralarda dolaşıyorsunuz. Niçin evimi kuşatıyorsunuz? Niçin bu mukaddes şehre musallat oluyorsunuz? Derdiniz, şikayetiniz varsa onu çözmek benim görevim.

İbni Adis: Biz, çözümünü de, seni de istemiyoruz. Sorunlarımızı biz çözeceğiz. Seni de, biz öldüreceğiz.

Ali: (Öfkeyle kılıcına sarılır.) Daha fazla konuşma. Hepiniz aynı tekerlemeyi söylüyorsunuz. Defol. (İbni Adis'in kolundan tutup dışarı atar.)

Talha: Bunların niyeti kötü... Tedbir şart...

Osman: Bu adamlar, beni niçin öldürsünler? İslam Dininde bir kişiyi öldürmek için üç şeyden biri olmalı: Dinden dönmek, katillik, zina. Bu hallerin hiç biri bende yok. O halde bunlar, beni öldüremezler. Aksini düşünmek bile istemiyorum.

Ali: Bunlar, bunu düşünen insanlar değil. Bu, bir komplo. İzin ver dağıtalım.

Osman: Öleceğimi bilsem, yine de benim için kan dökülmesine razı değilim. Kapıdaki çocuklarınıza söyleyin, benim için kan dökmesinler. Ne olur, Allah için, Allah rızası

için, beni korumaktan vazgeçsinler.

Ali: Ne olur ey müminlerin emiri, elimizi kolumuzu bağlama.

Talha: Ne olur, bırak da çocuklarımız seni korumaya devam etsinler.

Zübeyir: Onlar bari korusunlar

Osman: Hayır, gerek yok buna. (Rahlenin başına oturur.)
Resulullah, beni çağırdı. Ona kavuşmaktan mı korkacağım?

Ali: (Memnuniyetsiz bir eda ile) Siz, bilirsiniz.

Talha: Öyleyse yapabileceğimiz bir şey yok.

Zübeyir: Ne teklif ettiyse kabul etmediniz.

Ali: Allah'a emanet ol.

Talha: Allah'a ısmarladık.

Zübeyir: Esselamü aleyküm.

Osman: Aleykümüsselam.

(Talha, Zübeyir ve Ali ayrılırlarken perde, yarıya kadar kapanır. Hz. Osman, rahlenin başında Kuran okumaya başlar. O sırada çevresinde üç dört kişinin, yalın kılıç ve öfkeli biçimde dolaştıkları görülür. Birden bire saldırıp Hz. Osman'ı şehit ederler. Şehit edildiği, şehadet getirmesinden anlaşılır. Perde kapanırken şu çığlıklar duyulur:)

-Kocamı öldürüyorlar, yetişin.

-Osman'ı öldürüyorlar.

-Evin arkasından girmişler.

-Hainler azıttılar. Cinayet işliyorlar.

-Osman öldü, kocam öldü. (Ağıt sesi gelir.)

-Ali'ye haber verin, çabuk gelsin.

-Osman öldü, müminlerin emiri öldü.

-Şimdi ne olacak?

(Son soru koro halinde üç kere tekrarlanır. Bu esnada perde kapanır.)

KAPANMAYAN DEFTER

Piyes

Üç perde

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR :

1. **Hacı Şükrü Çobanoğlu:** Holding kurucusu.
2. **Kemal Bey:** Oğlu.
3. **Fevzi Bey:** Oğlu.
4. **İsmet:** Kemal Beyin oğlu.
5. **Salih:** Fevzi Beyin oğlu.
6. **Halit:** Fevzi Beyin oğlu.
7. **Okan:** Fevzi Beyin torunu.
- S. **Remzi:** Trikocu.
9. **Niyazi:** Konfeksiyoncu, modacı.
10. **Ziya Bey:** Oto galerici.
11. **Dursun Kahya:** Hizmetçi.
12. **Şahin:** Şoför.
13. **Kazım Efendi:** Çaycı.
14. **Doğan Bey:** Sekreter.
15. **Çolak Şakir:** Odacı.
16. **Servet Hoca:** Vaiz.
17. **Sami Bey:** Öğretmen.
18. **Hurşit**
19. **Salih**

BİRİNCİ PERDE

YER: *Hacı Şükrü'nün konağı, çalışma odası.*

DEKOR: *Karşıda çalışma masası, üzerinde büro malzemeleri ve üç adet telefon. Yanlarda üç tekli koltuk ve bir ikili koltuk. Aralarında sehpa, çiçekler ve vazolar... Yerde halılar, duvarda aile resimleri, manzaralar...*

Hacı Şükrü: :(Masa başındaki koltuğunda kahve içiyor. Arada bir masasındaki yazılara bakıyor. Bu esnada telefon çalar. Üçüncü zil sesinden sonra telefon ahizesini kaldırır.) Alo... Anlaşılmıyor, sesini yükselt... Tamam, şimdi tanıdım, Remziciğim... Sağ olun, çok iyiyim... Onlar da iyi. Biraz sonra gelecekler... Sen nasılsın?... Triko işleri iyi gidiyor mu?... Birlikte mi?... Bizim ilgilenmediğimiz saha... Evet, ipliğini, yününü biz üretiyoruz, ama yine de ayrı iş... Anlıyorum seni. Neyse, bu iş telefonla halledilmez. Holdinge geldiğinde görüşürüz... Tamam, yarın görüşürüz... Ve aleykümüsselam... (Telefonu kapatır. Kahvesi-ni yudumlamaya devam eder. Gözlüklerini takıp evrakları daha dikkatle karıştırır. Kafasına takılan konuları sormak için sekreteri Doğan Bey'e telefon eder.) Alo... Doğan, sen misin? Dosyayı karıştırırken S.G.K.dan bir yazı gözüme takıldı... Evet, o... S.G.K.ya borcumuz mu var?... Neden?... Olmaz ki?... Önce devlete borcumuzu ödememiz lazım... (Kahvesinden bir yudum daha alır.) Neden gecikme zammı ödeyelim?... Ben, onu bunu bilmem. O borcu, derhal kapatın. Bir daha böyle takıntı istemem... Başka bir şey yok... Tamam, iyi günler... (Telefonu kapatır. Yakasını açar. Ceketini çıkartıp vestiyere takar.)

Dursun Kahya: (İçeri girer.) Hacı Baba, Satılmış Efendiyi markete göndereceğim. Bir emriniz var mı?

Hacı Şükrü: Gönder tabii. Eczaneden tansiyon haptı da alsın.

Dursun Kahya: Baş üstüne, efendim. Başka emriniz?

Hacı Şükrü: Şimdilik yok, Dursun Efendi. (Dursun Efendi, geri geri kapıdan çıkmak üzere iken) Dursun Efendi!

Dursun Kahya: Buyurun, efendim.

Hacı Şükrü: Bana şoförlerden Şahin Efendiyi çağır.

Dursun Kahya: Baş üstüne, efendim.(Çıkar.)

Hacı Şükrü: (İlahi kasetini teybe koyup dinlemeye başlar. Kendi kendine ilahileri mırıldanır. Bu esnada şoför içeri girer.)

Şahin: (İçeri girer.)Selamün aleyküm.

Hacı Şükrü: Aleykümüsselam.

Şahin: Beni emretmişsiniz, Hacı Baba.

Hacı Şükrü: Şahin, evladım, bizim İsmet geliyormuş.

Şahin: Amerika'dan mı?

Hacı Şükrü: Evet.

Hacı Şükrü: Bu sabah Londra'dan telefon etti. Dün Los Angeles'den hareket etmiş olmalı. Şu sıralarda (Saatine bakar.) uçak inmek üzeredir.

Şahin: Oh, ne güzel! Bir yıl sonra da olsa... Gözünüz aydın, Hacı Baba.

Hacı Şükrü: Sağ olasın. Eee... Ben de diyecektim ki...

Şahin: Emriniz, efendim?

Hacı Şükrü: Onu havaalanından alıp getiriver.

Şahin: Hangi arabayla getireyim, efendim?

Hacı Şükrü: Ne de olsa genç. Üstü açık spor arabayla getir.

Şahin: Sarı renkliyle mi, gök mavisiyle mi?

Hacı Şükrü: Son modeli hangisiyse onunla, evladım.

Şahin: Baş üstüne efendim. Başka emriniz?....

Hacı Şükrü: Haydi, git de torumu çabuk getir.

Şahin: Baş üstüne efendim.(Çıkar.)

Hacı Şükrü: (Telefonu çevirir.)Yine meşgul. (Tekrar arar.) Tamam. Bu defa yakaladım. (Telefon konuşması başlar.) Alo... Şamil Bey, dostum, bu ne böyle, hep meşgulsün?.. Yahu, dalma bu kadar dünyaya...Dün mü?... Şimdi nasılsın?... Eee kalp krizi, tehlike işareti. Bana bir kere alarm verdi... Allah korusun, Üçüncüsü tehlike diyorlar... Haklısın, üçüncüsünden sonrasına da hazırlık yapmak lazım... Öyle ya canım, elin yeterken, dilin dönerken yapmalı... Sahi, vakıf kuruyordun, ne oldu?... Kurdun öyle mi?... Eh, hayırlı olsun... Tabii, yararlanırsız tecrübelerinden... Hele o günler gelsin, bakalım. (Yandaki öbür telefon çalar.) İnşallah, inşallah... Kısmet...

Yakında...(Telefon sürekli çalar.) Pekala... Ben, müsaadenizi isteyeceğim, öbür telefon çalıyor da... Tamam... Tamam... Hayırlı işler... Ve aleykümüsselam. (Telefonu kapatırken öbürünü kaldırır.) Alo... Kapanmış... (Kapatırken oğlu Kemal içeri girer.)

Kemal: Ne o baba, telaşlısın. Konuşmanıza engel olmadım ya...

Hacı Şükrü: Yok oğlum, zaten bitmişti.

Kemal: Fabrikadan mı arıyorlar?

Hacı Şükrü: Yok, ben aramıştım.(Kemal'in meraklı bakışlarına cevap olmak üzere) Şamil Beyi.

Kemal: Gazeteci Şamil Beyi mi?

Hacı Şükrü: Hayır, hayır... Sanayici Şamil Beyi.

Kemal: Allah, muhabbetinizi artırsın. Aranızdan su sızıyor. (Masanın yanındaki koltuğa oturur. Gazeteleri karıştırır.)

Hacı Şükrü: Ee ne de olsa yaşıttız.

Kemal: Kafalar da aynı.

Hacı Şükrü: Elbette öyle olacak.(Geriye yaslanır.)Helal olsun, Şamil Beye; vakıf kuruyormuş.

Kemal: Kursun, bize ne?

Hacı Şükrü: Bunlar, ince işler. Senin şu anda aklın ermez.

Kemal: Hâlâ mı?

Hacı Şükrü: Evet, benim nazarımda hâlâ çocuksun. Yaşının kaç katı tecrübem var... Sahi bir müjdem var.

Kemal: Hayırdır, inşallah.

Hacı Şükrü: Oğlun geliyor.

Kemal: (İnanamaz.) İsmet mi? (H.Şükrü, ima ile evet, der. Kemal, yerinden kalkarak sorar.) Ne zaman?

Hacı Şükrü: Bu gün.

Kemal: (Heyecanlanır.) Bu gün mü? Haber vereyim de onu havaalanında karşılasınlar. (Telefona sarılır. Teybi kapatır.)

Hacı Şükrü: (Eliyle telefon etmesine engel olarak) Gerek yok. Ben hepsini ayarladım. Şahin'i havaalanına gönderdim hile...

Kemal: Öyleyse annesine haber vereyim. (Telefona yönelir.)

Hacı Şükrü: Bırak evladım; ona da sürpriz olsun.

Kemal: Öyle olsun. (Yerine oturur. Tekrar gazeteleri karıştırmaya başlar.) Çok sevindim, Keratayı özlemiştim.

Hacı Şükrü: Ne o? Çocuklar gibi sevinçlisin. Neyse... Bırakalım bunları da asıl konumuza gelelim.

Kemal: Haklısın. Bir kaç gündür ben de görüşmek istiyordum.

Hacı Şükrü: İplik fabrikasındaki durum nasıl?

Kemal: İşçi meselesi mi?

Hacı Şükrü: İşçi meselesi de, hammadde meselesi de... Stokların ve pazarlamanın durumu da...

Kemal: Pazarlama durumu iyi. (Gazeteleri bırakır.) Stokta hiç malımız kalmıyor. Üretim düzeyi yeterli değil. Talebi karşılayamıyoruz. (Eline bir dosya alıp karıştırır.)

Hacı Şükrü: Üretimi artıralım.

Kemal: Bu işçilerle imkansız.

Hacı Şükrü: Niçin?

Kemal: İş yavaşlatma eylemine başladılar.

Hacı Şükrü: Neden?

Kemal: Ücreti az buluyorlar. Ben de hepsini kovacağım.

Hacı Şükrü: Ama 762 işçiyi sokağa atmak zulüm olur.

Dursun Kahya: (Elinde fincanla girer.) Kemal Bey, kahveniz.

Kemal: (Alır.) Teşekkür ederim.

Dursun Kahya: Afiyet olsun. (Boş fincanı alıp çıkar.)

Hacı Şükrü: Eğri oturup doğru konuşalım. Bu işçiler, bu gün ne kadar ücret alıyorlar?

Kemal: En az alan, asgari ücretten alıyor.(Kahvesini yudumlar)

Hacı Şükrü: Ya en çok alan?

Kemal: Onlar da asgari ücretin üç katı.

Okan: (Şortlu kıyafetle koşarak dedesinin boynuna sarılır.) Dedeçğim, seni çok özledim. (Dedesinin yanaklarından öper.)

Hacı Şükrü: (Torununu sever okşar, öper.) Kerata, ben de seni çok özledim. Ne zaman geldin?

Okan: Şimdi... Hem de yalnız geldim.

Hacı Şükrü: Annen, baban nerede?

Okan: Onlar, plaja indiler. (H.Şükrü, başını sallar.) Dedeçğim, para ver de çikolata alayım. (H.Şükrü, cebinden çıkartıp madeni para uzatır.) Ben ne yapayım bunu? Kağıt para ver. (Kağıt parayı alınca doğru fırlar.) Teşekkür ederim, dedeciğim.

Kemal: Okan, gel, şunu da al.

Okan: (Parayı alır.) Sağ ol amca, teşekkür ederim dedeciğim.

(Koşarak çıkar.)

Hacı Şükrü: (Birbirlerine bakarlar.Tebessümle) Ne diyorduk?

Evet, diyecektim ki asgari ücretin ne kadarı kesiliyor?

Kemal: Ortalama üçte biri.

Hacı Şükrü: Yani asgari ücretin kalanını alabiliyor. Öyle mi?

Kemal: :Ama bize maliyeti?....

Hacı Şükrü: Bırak şimdi maliyetini. İşçi, eline geçen net ücreti bilir. (Söylediği işine gelmediğinden sinirlenen ve kendisine sert çıkamadığı için kül tabağındaki izmaritleri parçalayıp, eline yüzüne kolonyalar çalan oğluna) Bak oğlum, bu fabrika şu seviyeye bu işçiler sayesinde geldi. Üretimimiz, Türkiye'nin talebini karşıladı. Zaman zaman stokta malımız da oldu.

Kemal: O zaman öyleydi...

Hacı Şükrü: İşçinin alın terini kırparak daha çok zengin olmaktansa sokakta dilenmeyi tercih ederim.

Fevzi: (İçeri girer.) Selamün aleyküm.

Hacı Şükrü: Aleykümüsselam.

Kemal: (Değişik bir eda ile) Aleykümssalam.

Fevzi: Ne o Kemal? Bir şey mi var?

Hacı Şükrü: Var ya... Hem de çok sevinçli bir şey var.

Fevzi: Hayırdır inşallah.(Kemal'in karşısındaki koltuğa oturur.)

Hacı Şükrü: Elbette hayır. İsmet geliyor.

Fevzi: Amerika'dan mı?

Kemal: (İsteksiz bir eda ile) Hı...Öyleymiş.

Fevzi: Öyleyse bunu kutlarız.

Kemal: Hele gelsin de Fevzi Ağabey.

Hacı Şükrü: (Fevzi'ye) Okan'ı gördün mü?

Fevzi: Biraz önce gördüm. Çikolata alacakmış. Para istedi.

Hacı Şükrü; Bak şu yumurcağa. Bana da öyle dedi.

Kemal: Ateş gibi maşallah. Alsın da yesin.

Fevzi: Torun sevgisi başka oluyor. Babam daha iyi bilir ya... (Gülüşürler.) Kemal, biraz önce neden bahsediyordunuz?

Kemal: Bilmiyorum. Kafam karışık.

Hacı Şükrü: Oğlum, kafanı karıştıracak bir şey yok. İşçi ücretlerini bu kadar düşürürsen, elbet üretim de düşer.

Fevzi: Çare, baba?

Hacı Şükrü: Oğlum, çare basit: Ücretleri yükseltin. Onlara insanca davranın. İnsana verilmesi gereken değeri verin. Üretim iki katına çıkar.

Fevzi: Hiç sanmam.

Kemal: (Sözünü keserek) Ağabey, boşuna kendini yorma. Son karar onun.

Dursun Kahya: (Süt fincanıyla girer.) Fevzi Bey, sütünüz.

Fevzi: (Alır.)Teşekkür ederim.

Dursun Kahya: Afiyet olsun. (Kemal Beyin boş fincanıyla çıkar.)

Fevzi: (İstemeyerek tavır değiştirir.) Öyleyse teklifiniz nedir?

Hacı Şükrü: Teklifim değil, arzum.

Fevzi: Öyle olsun.

Hacı Şükrü: Arzum, ücretlerin kabul edilebilir bir düzeye çıkartılmasıdır. Hem de net olarak...

Fevzi: Bu, imkansız. Bunu karşılayamayız.

Hacı Şükrü: İşte bu yanlış. İşçi, kendisine yapılan zammı, üretim artışıyla karşılayacak, hatta gelirimizi de ikiye katlayacaktır.

Fevzi: Hiç sanmam. Ama deneyeceğiz.

Kemal: Ağabey, daha önce denenmiş.

Fevzi: Biz de bir iki sene böyle idare edelim de fabrikayı genişletelim, diye düşünüyorduk.

Hacı Şükrü: Yine genişletiriz. (Telefon çalar. Ahizeyi alır.) Alo... Serpil, sen misin?... Burada... Veriyorum. (Fevzi'ye verir)

Fevzi: (Ahizeyi alır.) Alo... Serpil... Hım... Hım... Belki bugün alırsınız. Akşama mı?... Tamam... Tamam, alırsınız. Belki beraber gideriz... Ama olmaz. Akşama bir sürprizimiz var... Sonra söylerim... Tamam, biraz sonra hallederiz. İyi günler... (Telefonu kapatır.) İstekleri bitmiyor ki!... Ne diyorduk?... Hı... Fabrikayı genişletme meselesi... Fabrikanın yanındaki on dönümlük bahçenin bir kısmına aynı kapasitede ek inşaata girişiyoruz.

Kemal: Nasıl yapacağız?

Hacı Şükrü: Peyderpey yaparsınız.

Fevzi: Bahçenin tapusu ayrıdır. Onu yeni tesis olarak gösterip teşvik alacağız. Biraz da biz ekleriz. Bir senede

tamamlarız.

Kemal: Mali müşavirle görüştün mü?

Fevzi: Bakanlık temsilcisiyle bile görüştüm. İki yönlü kolaylık varmış: Hem teşvikten yararlanacağız, hem de masrafları belgelendirdiğimiz taktirde ödeyeceğimiz vergiden belli bir oranda düşeceğiz. (Piposunu çıkartıp çakmağıyla yakar, içmeye başlar. Hacı Şükrü, göz altından manalı manalı onu süzer.)

Kemal: Piston sanayi kurarken de iki sene vergi vermedik. Üçüncü sene ise çok az bir vergi ile kurtulduk.

Hacı Şükrü: Mademki böyle bir kolaylık var; şu triko işini de canlandırın. Trikocu Remzi ortaklık teklif etmişken şu işi onun sorumluluğuna bırakın. Diğer işlerinizi takip edin.

Fevzi: Trikocu Remzi, dürüst adam. Bizim için de iyi olur.

Kemal: Zaten triko işi, ayrı bir konu. Moda takip edeceksin, model bulacaksın. Zor iş. Bize göre değil.

Hacı Şükrü: Fevzi, şu sahildeki DATÜMTAŞ'dan ne haber?

Fevzi: Yani Dayanıklı Tüketim Malları Sanayi.

Kemal: Yabancılarla görüşmeler nasıl gidiyor?

Fevzi: Beyaz eşya ve elektronik sanayinde yeni teknoloji transferi yapacaklar. Bazı malları, ortak üretip pazarlayacağız.

Hacı Şükrü: Avrupa'ya mı?

Kemal: Onlar, yeni pazarları iyi biliyorlar. (Bir sigara yakar.)

Fevzi: Baba, önceleri seni pek ciddi dinlemezdim, İslam ülkeleriyle ticaret ve iş birliği konusunda. Şimdi yeni yeni anlıyorum.

Hacı Şükrü: Evladım, ben size demiyor muyum; ileriye göremiyorsunuz diye.

Kemal: (Gülerek sorar.) Bu laf bana mı?

Hacı Şükrü: Neden alındın?

Kemal: Ne bileyim, geçenlerde gıda sanayi konusunda tartışmıştık da...

Fevzi: Gıda sanayi denilince hatırıma geldi: Japonlar bize hayret ediyorlar. Bu kadar gıda maddesi üretiminiz var, fakat yeterli gıda sanayiniz yok, diyorlar. Hatta ilginç iddiaları var; sattığımız gıda maddelerini Avrupalılar,

ambalajlayıp İslam ülkelerine çok yüksek fiyatla satıyorlarmış.

Hacı Şükrü: Bu yeni bir şey değil ki... En az elli senedir böyle yapıyorlar. (Yakasından bir düğme açar.) Fevzi, şu pencereyi aç da havalansın. (Fevzi, kalkıp pencereyi açar ve yerine oturur.)

Kemal: Bunu, biz yapamaz mıyız? Bir gıda sanayi kuralım.

Fevzi: Ama ihracata yönelik olmalı. O zaman bir kaç yılda fabrika kendini amorti eder. Köşeyi dönmek, işte böyle olur.

Hacı Şükrü: Hac zamanında İtalyan suyu, Amerikan meşrubatı, Yunan konservesi, Hollanda tavuğu piyasayı işgal ediyor. Burnumuzun dibindeki bölgeleri bırakıp deniz aşırı ülkelere tekstil satacağız diye uğraşyoruz. Bunu değiştirmek, biraz da biz sanayicilerin elindedir.

Fevzi: Gıda sanayi, çok cazip. Hammadde sıkıntısı yok. Çok ileri teknoloji gerektirmiyor. Maliyeti düşük. İhracat primi de var.

Kemal: Diğer sanayiler gibi krizden de etkilenmiyor.

Fevzi: Aksine kriz dönemlerinde daha da önemli hale geliyor.

Dursun Kahya: (Kapıyı vurur, girer.) Af edersiniz...

Hacı Şükrü: Dursun Kahya, tansiyon hapımı getirdin mi?

Dursun Kahya: Evet efendim, işte hapınız.

Hacı Şükrü: Eyvallah, sağ ol. (İlaç kutusunu alıp masaya kor.)

Dursun Kahya: Su getireyim mi?

Hacı Şükrü: Hayır, hayır, şimdi yutmayacağım.

Dursun Kahya: (Kemal Beye yönelir.) Kemal Bey, arabanın anahtarları sizde mi?

Kemal: Evet, ne olacak?

Dursun Kahya: Eşiniz Sema Hanım istiyor, efendim.

Kemal: Ne yapacakmış?

Dursun Kahya: Kapalı çarşıya gidecekmiş, kürk almak için.

Kemal: Daha geçen ay aldı.

Fevzi: Belki yeni modeller gelmiştir.

Kemal: (Anahtarları ararken mırıldanır.) Onu da sonra alamaz mıydı?

Fevzi: Serpil de kürk alacağım, diyordu. Birlikte gitsinler.

Kemal: Olabilir. (Anahtarları verir.) Dikkatli kullansın.

Dursun Kahya: (Anahtarları alır.) Baş üstüne, efendim.

Fevzi: Dursun Efendi!

Dursun Kahya: Efendim.

Fevzi: Serpil'e söyle; Sema hanımla birlikte gitsinler.

Dursun Kahya: Baş üstüne, efendim.(Çıkmaya yönelir.)

Fevzi: Dursun efendi, Serpil, kızı da berbere bıraksın. (Kemal'e) Saç modelini beğenmemiş de yeniden yaptıracakmış. (Kemal, başıyla tasdikler.)

Dursun Kahya: Söylerim, efendim. Başka emriniz?

Fevzi: Bu kadar.

Kemal: Tamam.

Hacı Şükrü: Tamam, Dursun efendi, tamam. Hacı Teyzen rahmetlik olmasaydı bir kaç emir de bize düşerdi. Ama heyhat...(Dursun efendiye) Tamam, çıkabilirsiniz.

Kemal: (Dursun efendi kapıya yaklaşırken) Dursun efendi, bu gün İsmet geliyor.

Dursun Kahya: Biliyorum, efendim.

Kemal: Akşama hazırlık yapılınsın.

Fevzi: Viskileri, şampanyaları unutmasınlar. Şimdiden aldır.

Kemal: İsmet, viski getirir.

Fevzi: Olsun, yine de hazırlıklı olalım. (Dursun Kahya'ya) Şu bizim çocuklara da haber ver.

Dursun Kahya: Kime, efendim?

Fevzi: Salih'le Halit'e... Uyuyorlarsa uyandır. Derhal gelsinler.

Dursun Kahya: Baş üstüne, efendim. (Çıkar.)

Hacı Şükrü: (Konuşulanlara kızar. Başını sağa sola çevirir. Ayağa kalkıp oğullarına döner.) Çocuklar, işinizden bir şey anlamıyorum. Evde yetkiyi kadınlara bırakmışsınız, dışarıda aslan kesiliyorsunuz. Didinip çırpınıyorsunuz. Evinizde har vurulup harman savruluyor... Ben, çok endişeliyim.

Fevzi: Neden? İflas mı ederiz?

Kemal: Yoksa batır mıyız?

Hacı Şükrü: Hayır, hayır... Ama arkanızdan fatiha okuyacak, geçmişine hayır duada bulunacak kimse yok... Servetinizi böyle yiyecekler. Beş kuruşluk hayır hasenat yapmayacaklar.

- Kemal:** Baba, son günlerde aklını hep hayır hasenata taktın.
- Fevzi:** Hayır olur, inşallah.
- Hacı Şükrü:** (Yerine oturur.) Allah kısmet ederse, öyle olacak.
- Salih:** (Pijamayı ters giymiş vaziyette, gözlerini ovalayarak içeri girer. Esneyerek) Baba, beni çağırmışsın.
- Fevzi:** (İçeridekilerin kahkahaları arasında) Bu ne hal böyle?
- Salih:** Ne ne hal?
- Fevzi:** Kıyafetin ne böyle?
- Salih:** Yatak kıyafeti... Pijama. (Gözlerini ovalayarak pijamasını düzeltir.)
- Kemal:** Pijamayı da ters giymişsin.
- Salih:** Ona mı gülüyordunuz?
- Fevzi:** Gülerler tabii.
- Salih:** Dün çıkartırken ters çevrildi. Ben de öylece giydim.
- Hacı Şükrü:** Anladım. Bu gün çıkartırken düzelecek değil mi?
- Salih:** Hay yaşa dede. Sen de olmasan bunların anlayacağı yok.
- Fevzi:** (Sinirlerine hakim olamaz.) Git; elbiseni giy de gel.
- Salih:** (Yine esneyerek) Giyince ne olacak? Acelen ne?
- Fevzi:** Ulan, saat kaç?
- Salih:** (Umursamayarak saatine bakar.) On bir.
- Fevzi:** Şu saatte şu vaziyette... Utan be.
- Hacı Şükrü:** Dokunma torunuma. Şimdi giyinip hazırlanın.
- Kemal:** Salih, bu gün İsmet geliyor.
- Salih:** (Birden neşelenir.) Ciddi mi? Yaşasın. (Hoplar.) Puro da gelir, viski de... Yaşasın. (Hoplayarak çıkar.)
- Hacı Şükrü:** Zamane veletleri...
- Fevzi:** Kıyamıyoruz. Onlar da böyle yapıyor.
- Kemal:** Bizimkiler de gece yarısına kadar televizyon, internet.
- Hacı Şükrü:** Akşam yatmak bilmezler. Sabah kalkmak bilmezler. Şunlardan ne hayır gelecek?
- Halit:** (Yeni uyanmıştır. Duş yapmak için bornozunu giymiştir. Banyoya giderken babası çağırdığı için odaya girer. Herkesin kendisine güldüğünü görünce hayretle) Ne o? Ne var?
- Hacı Şükrü:** Aha biri daha...
- Fevzi:** Al birini, vur öbürüne.
- Kemal:** Şık bir kıyafet.
- Fevzi:** Halit, oğlum, burası plaj mı, banyo mu?

Halit: Ne fark eder?

Fevzi: Ne zaman kalktın?

Halit: Şimdi... Dursun kahya uyarttı.

Fevzi: Böyle mi gelirler içeriye?

Halit: Ne olmuş yani? (Çıkışır.) Rahatsız edip uyartıyorsunuz.
Duş bile almadan yanınıza geliyoruz. Yine kusur buluyorsunuz.

Hacı Şükrü: (Düşünceli ve alaylı bir eda ile) Çocuk, haklı.
Zahmet edip buraya kadar gelmiş ya... Teşekkür etmelisiniz.

Halit: Dede, bir de sen başlama.

Fevzi: (Yerinden kalkarak) Dedenle nasıl konuşuyorsun?
(Kolundan tutarak) Ayağımın altına alırım ha. Özür dile dedenden.

Halit: (İstemeyerek) Özür dilerim.

Hacı Şükrü:

Fevzi: Çabuk hazırlan. İsmet geliyor, Amerika'dan.

Halit: Bu gün mü?

Kemal: Birazdan burada olur.

Halit:(Heyecanlanarak) Yaşasın... Yeni longplayler getirecekti.
Bol bol dinleriz.

Fevzi: (Yerine otururken) Anneler gitti mi?

Halit: Henüz gitmediler.

Fevzi: Niçin?

Halit: Nil ablamın tırnağı kırılmış. Ağlıyordu da...

Hacı Şükrü: (Üzüntü ve endişeyle) Çok derindense doktora götürelim.

Halit: (Kahkahayı basar.) Amma yaptın, dedeciğim. Doktorluk iş değil. Tırnağı kırılmış da manikürcüye nasıl gideceğim, diye ağlıyor.

Hacı Şükrü: Bir şey anlamadım ama...

Fevzi: (Mırıldanır.) Anlamadığın daha iyi.

Hacı Şükrü: Bir şey mi dedin?

Fevzi: Yok...(Halit'e) Yürü, çabuk hazırlan. (Halit çıkarken seyirciye bakarak mırıldanır.) Hep deli, hüp deli...
Beşikteki de başını sallıyor.

Hacı Şükrü: (Gördüğü olaylar karşısında endişelerini dile

getirirken yerinden kalkıp yan koltuğa oturur.) Bizim evin geçmişini ben biliyorum. Bu gününü de siz görüyorsunuz. Geleceğini düşünmek bile beni çıldırtıyor.

Kemal: (Kayın validesini telefonla arar.) Kayınvalide meşgul.

Fevzi: Koca karı, çenesine düşkün olur.

Hacı Şükrü: Telefonda aile sohbeti gibi konuşuyorlar.

Fevzi: Telefonda bile dedikodu yapıyorlar.

Hacı Şükrü: (Gülerek) Şu yaptığımız ne? Dedikodu değil mi?

Kemal: Baba, yine eski güreşçiliğin tuttu. Arkaya dolanıp bir puan aldın. (Gülüşürler. Kemal Bey, tekrar telefon açar.) Bir daha arayayım... Hı... çalıyor. Alo...Anne nasılsın?...Ben de iyiyim. Romatizmaların nasıl?... Olacak o kadar. Şu nemli havada sağlam adamın bile bacakları ağrıyor... Sabredeceksin.

Fevzi: Yeter, kısa kes.

Hacı Şükrü: Kemal de başladı aile sohbetine.

Kemal: (Eliyle ahizeyi kapatarak) Susun, yahu duyacak. (Telefonla konuşmaya devam eder.) Alo... dinliyorum anne... Bak, sana bir müjdem var... Yok canım, o kadar heyecanlanma. Sıkı dur. Söylüyorum... İsmet geliyor... Dün Los Angeles'ten havalanmış. Birazdan burada olur... Biz de çok sevindik... Akşam birlikte bir fasıl geçeriz... Bekleriz... Hürmetler.

Hacı Şükrü: Oh be... Diyebildin sonunda. Oldu olacak; gazetelerle ilan et. Radyodan, televizyondan duyur...

Kemal: Neyi?

Hacı Şükrü: Oğlunun geleceğini...

Fevzi: Ama yaptın baba. Kemal'in neşesini bozmanın sırası mı?

Kemal: Bırak Fevzi Ağabey, bugün o kadar neşeliyim ki babamın içneleri bile tatlı geliyor.

Hacı Şükrü: (Kemal'in sırtına dokunarak) İsmet, benim de torunum. Gelişine sizden çok, ben seviniyorum. Ama bu aradaki gelişmeler, hiç hoşuma gitmiyor. (Derin bir ah çeker.)

Fevzi: Hayırdır, inşallah.

Hacı Şükrü: (Yerinden kalkar, tekrar masaya doğru gider.

Konuşmasını sürdürürken yerine oturur.) Ben, pek hayır görmüyorum. İkinizin de aile yapısı, çok dağınık. Oğlan bir havada, kız bir havada. Anaları, hiç ipe sapa gelmiyor. Harcıyorlar mı, savunuyorlar mı, ayırt edebilene aşk olsun. Çocuklarını da kendilerine benzettiler. Serpil, zengin kızımı, deyip zorlatıyor. Sema ise eski tezgahlarımız olduğunu unutturmaya çalışıyor.

Fevzi: (Sinirlenir.) Baba, şimdi sırası mı?

Kemal: Neden neşemizi bozuyorsun? (Sinirlenerek pencerenin yanına gider.)

Hacı Şükrü: Evet, gerçekler acıdır, ama yine de gerçektir.

Fevzi: Baba, sen devrini yaşadın. Bırak; biz de yaşayalım.

Kemal: Öyle ya herkes çağındaki yaşantıya ayak uydurmalı.

Hacı Şükrü: Siz, buna yaşantı mı diyorsunuz? Bence bu, zengin sürünme. Evet, yaşama değil, zengin sürünme... Keşke bu günleri görmeseydim.

Fevzi: Hep böyle diyorsun sıkışınca. Ama nafile...

Kemal: Kalp kırdıktan sonra... (Sigarasını yakar.)

Fevzi: Biraz anlayış... Evet, biraz anlayış kafi.

Hacı Şükrü: Aslında ben, sizi anlıyorum. Sizin beni anlamanızı da hiç umamıyorum.

İsmet: (Ayağında tipsiz bir ayakkabı, daracık kot pantolonla, sırtında kot yelek, kollarında çeşitli dövmele, tek kulağında uzunca bir küpe, saçları arkadan bağlı vaziyette, elinde küçük el çantasıyla içeri girer. Onu bu halde görünce hepsi şaşırırlar.) Ooo... Hep bir aradasınız. Brifing mi var?

Kemal: (Ayağa kalkar) Hoş geldin, oğlum.

İsmet: (Babasının elini sıkar. Babası sarıldığı için sarılır.) Hoş bulduk.

Fevzi: (Ayakta karşılar.) Hoş geldin İsmet. Maşallah epey de boy atmışsın.

İsmet: (Amcasıyla da tokalaşır. 0 sarıldığı için sarılır.) Hoş bulduk, amca.

Kemal: (Hatırlatmak için söyler.) Deden de burada.

İsmet: Görüyorum.(Dedesine yaklaşıp.) Nasılsın büyük baba? (Elini öpmeden tokalaşır.)

Hacı Şükrü: Hoş geldin İsmet.

İsmet: Hoş bulduk.(Dedesinin sırtına vurarak) İyisin, iyisin.

Hacı Şükrü: (Bu soğuk davranış karşısında şaşırır. Bakışlarıyla oğullarına durumu işaret eder.)

Kemal: (Ortamı yumuşatmak ister.) İsmet, yolculuk nasıl geçti?

İsmet: (Herkes ayakta iken oturur. Ayaklarını sehpanın üzerine uzatıp gerinir.) İyi iyi.. Los Angeless'den Londra'yo gelmiştik. Yakıt ikmalinden sonra havalanınca iki duble atmıştım, sızıp kalmışım. İstanbul'a geldik diye zor şer uyarttılar. (Herkes bir birine bakarak oturur.) Yani sizin anlayacağınız, farkına bile varmadan yolculuk bitivermiş.

Fevzi: Yorgunsundur. Çık, yukarıda istirahat et.

İsmet: Biraz dinleneyim de çıkarım.

Kemal: Oğlum, oralara alışabildin mi?

Fevzi: Ne de olsa gurbet.

İsmet: Çok iyi alıştım.

Kemal: Arkadaşlarınla nasılsın?

İsmet: Çok iyiyim. Bizim bölümde bir kız var, adı da Joanne.

Hacı Şükrü: Ne anne?

İsmet: Joanne. Adı Joanne.

Kemal: Eee..

İsmet: En iyi arkadaşım o. Birlikte kalıyoruz. Nişanlandık bile.

Hacı Şükrü: Tövbe estağfirullah. Elin gavuruyla mı? (Sinirinden bir tansiyon hapı yutar.)

Kemal: Ne nişanı oğlum? Burada kız mı kalmadı?

İsmet: Ama Joanne başka. Çok sevimli, candan bir kız. Hatta onu da getirmek istedim. Ama... (Purosunu çıkartıp yakar.)

Fevzi: Keşke getirseydin. Biz de görürdük.

İsmet: Şimdi ikna edemedim. Ama seneye getireceğim.

Kemal: (Konuyu değiştirmek ister.) 0, önemli değil.

İsmet: Önemli olmaz mı baba? (Ayağa kalkar.) Seviyorum onu. Evleneceğiz yakında.

Hacı Şükrü: Müslüman mı?

İsmet: Protestan.

Hacı Şükrü: Müslüman olacak mı bari?

İsmet: Ne önemi var.

Hacı Şükrü: (Başını ellerinin arasına alarak) Joanne diye bir

gelin... Ondan da birçok Coni... Allah'ım, başımıza bunlar da mı gelecekti?

İsmet: Ne o, ihtiyar?... Bir şey mi dedin?

Kemal: Sus, oğlum, öyle konuşulmaz.

İsmet: Sizi memnun etmeyi düşünmüyorum. Biz de hayatımızı yaşamak istiyoruz. Seviyoruz birbirimizi. Din ayrılığı sorun değil. Nikahımızı da bir kilise de kıyacağız. O zaman size haber veririm. Dileyen gelir. Gelmeyene uğurlar olsun.

Kemal: (Koluna girer. Sözüünü kesmek ister.) Bunları sonra konuşuruz. Çık, biraz istirahat et.

İsmet: Anlıyorum endişenizi. Korkmayın, yanınızda kalacak değiliz. Amerika'ya yerleşeceğiz.

Kemal: Dedim ya sonra konuşuruz.

İsmet: (Dedesine sırtını dönerek) Baba, Joanne, sizin de Amerika'ya yerleşmenizi istiyor. Aynı işe orada devam edersiniz. Hem üvey babası da tekstilci...

Hacı Şükrü: Hoppala... Bir bu eksikti.

Kemal: Biz, bir yere gitmeyiz. Biz, buralıyız.

Fevzi: Kurulu düzenimiz var. Oralarda bize pabuç bırakmazlar.

Hacı Şükrü: (Bağırarak yerinden fırlar.) Ancak benim cesedimi çiğner, öyle giderler. Bu kadarı da fazla.

Kemal: Oğlum, bunların sırası mı? (Eliyle, gözüyle işaret eder.) Çık, istirahat et. Sonra konuşuruz.

İsmet: Tamam, çıkıyorum.

Fevzi: Akşam görüşünüz. Zaten bu akşam şenlik var.

İsmet: Viskiler benden... Neşemizi buluruz.

Kemal: Her şey hazır. Gelişini kutlayacağız.

İsmet: (Kapıdan çıkarken) Akşam görüşmek üzere... Bay bay....

Kemal: Ben de geliyorum. (Çıkar.)

Hacı Şükrü: (Öfkeyle) Güle güle. (Oturur.)

Fevzi: (Kemal ve İsmet çıkınca) Baba, biraz sabırlı davran. Ne de olsa onlar genç.

Hacı Şükrü: Anlamadım... Yoksa sen de mi...?

Fevzi: Doğrusu ben de şaşırdım. İsmet'i, ne hayallerle göndermiştik Amerika'ya!..

Hacı Şükrü: O zaman da karşı çıkmıştım. Beni dinlemediniz.

Fevzi: Orada işletme eğitimi görecekti. Gelip holdingin başına

geçecek ve fabrikalara çağdaş bir yön verecekti. Biz, bu umuttaydık.

Hacı Şükrü: (Derin bir ah çeker.) Kendi yönünü bile kaybetmiş. Pusulasını şaşkırtmış. Joane'yi kutup yıldızı sanıp ona göre yön bulmaya çalışıyor. Şaşkın!...
(Perde kapanır.)

İKİNCİ PERDE

Yer: *Çobanoğlu Holding'in genel merkezinde Hacı Şükrü Bey'in odasıdır.*

Dekor: *Karşıda bir büro masası, yanlarında koltuklar, aralarında sehpa, çiçek saksıları. Yerde halı, duvarda değişik tablolar ve bir hüsnü hat levhası. Masada telefonlar, evraklar, dosyalar, holding flaması vs. Duvarda çarık, davarcık, heybe, yamçı asılı. (Bu perdede kullanılan malzemeler birinci perdedekinden farklı olmalıdır.)*

Doğan Bey: (Hacı Şükrü, holding yönetim kurulu başkanına ait masanın arkasında asılı bulunan hüsnühat levhasını incelemekte ve düşünmekteyken Doğan Bey, koltuğunda dosyalarla içeri girer.) Selamün aleyküm.

Hacı Şükrü: Aleykümüsselam. Gel evladım.

Doğan Bey: Telefonda beni aramışsınız, Hacı Baba.

Hacı Şükrü: (Levhayı incelemeye devam ederken sohbeti de sürdürür.) Evet, aramıştım. Bu gün, günlerden?...

Doğan Bey: Pazartesi, efendim.

Hacı Şükrü: Haftalık durumu görüşelim istemiştım.

Doğan Bey: Hay hay efendim.

Hacı Şükrü: Otur, evladım, ayakta kalma.

Doğan Bey: Teşekkür ederim. (Oturur.)

Hacı Şükrü: (Koltuğuna döner.) Muhasebede vaziyet nasıl? Her hangi bir mesele var mı?

Doğan Bey: Yok, efendim.

Hacı Şükrü: Sigortaya, maliyeye bildiregiler verilip paraları yattı mı? (Otururlar.)

Doğan Bey: Muhasebe müdürümüze sordum; hepsi yatmış.

Hacı Şükrü: Hammadde stoklarımız nasıl?

Doğan Bey: (Elindeki dosyayı açarak) Elimizde üç ay yetecek kadar hammadde stokumuz var.

Hacı Şükrü: Pamuk deposunun tamiri tamamlandı, değil mi?

Doğan Bey: Tamamlandı da henüz oraya mal koymadık.

Hacı Şükrü: İyi etmişsiniz. Ne de olsa rutubetli olur... Pazarlama vaziyeti, bölge temsilcilerimizin durumu nasıl?

Doğan Bey: Karadeniz bölge temsilcimiz, ciroyu iki katına çıkardı.

Hacı Şükrü: Aferim. (Sürekli evrakları karıştırır.)

Doğan Bey: İç Anadolu bölge temsilcimiz ise boyna mal istiyor. Ama ödemeleri aksatıyor. Biz de şüphelendik.

Hacı Şükrü: Müfettiş gönderin demiştim.

Doğan Bey: Öyle ettik, efendim. Müfettiş raporuna istinaden bayiliğini iptal ettik. Çeklerin tahsiline çalışıyoruz.

Hacı Şükrü: Önemli olan, çekleri tahsil etmektir. Yeni bölge temsilcisi buluruz. O kolay.

Doğan Bey: Sekiz tane başvuru var. Mali bilançolarını, ticari itibarlarını inceleyiyoruz. Onlardan binini kararınıza sunacağız.

Hacı Şükrü: (Yine kalkıp levhayı incelemeye başlar.) Hepsi düzelir, Doğancığım.

Doğan Bey: Affınıza sığınarak soruyorum, Hacı Baba; canınızı sıkıyan bir şey mi var?

Hacı Şükrü: Hem var, hem yok... Neden sordun?

Doğan Bey: Biraz düşünceli gördüm de...

Hacı Şükrü: Doğan, evladım, günlerdir şu levhayı inceliyorum.

Doğan Bey: Evet, girerken de dikkatimi çekti... Hacı Baba, ben yıllardır onu aynı yerde takılı görüyorum. Ama...

Hacı Şükrü: Evet, yaklaşık yirmi yıldır... Vehbi Hoca hediye etmişti. Bizim mahalle camiinin imamıydı. Severdim, sayardım kendisini. O zamandan beri burada asılı durur.

Doğan Bey: (Kalkıp inceler.) Arapça yazılı galiba.

Hacı Şükrü: Evet, Kur'a n okumayı biliyorum da bunları okuyamıyorum.

Doğan Bey: Okuyabilseydiniz anlaşılırdı ne olduğu.

Hacı Şükrü: Okusam da Arapça bilmediğim için anlayamam.

Doğan Bey: Bunca yıldan sonra bunu incelemenizin sebebi?!...

Hacı Şükrü: (Gülümseyerek) Bu levha, benim için çok önemli. Rahmetli Vehbi Hoca hediye ettiği zaman sormuştum. O da tam açıklamadı.

Doğan Bey: Nasıl yani?

Hacı Şükrü: Bana bir gün, Hacı Şükrü efendi, dedi. zenginsin, varlıklıydın. Namazını kılar, orucunu tutarsın. Ee hacca da gittin. Zekat verdiğini biliyorum ama tam yerip

vermediğini bilemem, dedi. Ben de, hocam, O'ndan hiç bir şey saklanmaz. Zekatımı veriyorum, dedim. O da bana, bu levhayı hediye etti. Al bunu, dedi. Yazıhanenin mutena bir köşesine tak. Bir gün dünyadan, dünyalıktan sıkılınca bu levhayı incele. Onda bir ayet, bir de hadis var. Ahiret azığın, bu ayet ve bu hadistedir, dedi.

Doğan Bey: Hacı Baba, ben de merak ettim.

Hacı Şükrü: Vehbi Hoca'nın dediği günler geldi, geçiyor bile. Ben hâlâ (levhayı işaret ederek) içindeki ilahi fermanı, bana ahiret azığı olacak reçeteyi öğrenemedim.

Doğan Bey: Bunu okuyup anlayabilecek birisini bulmak lazım.

Hacı Şükrü: Bana çarşı cami vaizi Servet Hoca ile bizim Çobanoğlu Lisesinin din dersi hocası Sami Beyi bulun. Bunu, ancak onlar çözer.

Doğan Bey: Çok isabetli. . . Buluruz.

Hacı Şükrü: Selamımı söyleyin. Mümkünse birlikte gelsinler.

Doğan Bey: Derhal efendim. (Dosyaları toparlar.)

Hacı Şükrü: Onları bırak. Fırsatım olursa bir göz atarım.

Doğan Bey: Hay hay efendim.(Bırakır.)

Hacı Şükrü: (Sekreter telefonu çalar.) Evet, tamam. Gönder. (Ağır ağır yerine oturur.)

Remzi: (Niyazi ile girerler. H.Şükrü, onları görünce ayağa kalkar.) Selamün aleyküm.

Niyazi: (Karadeniz şivesiyle konuşur.) Selamün aleyküm, Hacı Baba.

Hacı Şükrü: Ve aleykümüsselam. Hoş geldiniz.

Remzi: Hoş bulduk. (Tokalaşırlar.)

Niyazi: Hoş bulduk. Müsaade et, öpeyim elini da.

Hacı Şükrü: (Tokalaşınca elini geri çeker.) Sağ olasin Niyazi Bey. (Yer gösterir.) Şöyle buyurun. (Otururlar.) Eee, nasılsın?

Remzi: Elhamdülillah, iyiyim. Ziyaretine gelirim dedik.

Hacı Şükrü: Sağ olun. Hatırınız var ol sun. Niyazi Bey, sen nasılsın?.

Niyazi: Turp cibiyim da.. .(Gülüşürler.)

Hacı Şükrü: Aman öyle ol...

Remzi: Siz nasılsınız Hacı Efendi?

Hacı Şükrü: Yaş geldi altmış sekize. Motor eskidi.

Niyazi: Olacak o kadar. Bizimkiler de tekliyi da...

Hacı Şükrü: Remziciğim, trikoculuk iyi gidiyor mu?

Remzi: Piyasadaki para hacmine, mevsimlere göre değişiyor. Krizlerden hep olumsuz etkileniyoruz.

Hacı Şükrü: Triko işi öyledir. Ama iyi iştir.

Remzi: Yine de iyi tabii. İhracata yönelik çalışabilirsek işimiz çok daha iyi olur.

Hacı Şükrü: Bizimkilere söyledim. Her halde teklifini kabul edecekler. Seninle iş yapmalarını da tavsiye ettim.

Niyazi: Ha bu iyi şey... Birlikten kuvvet doğar.

Remzi: Gerçekleşirse çok iyi olur. Yeni modellerin imalatına geçecektim. Daha geniş çaplı yaparız. İhracata da başlarız.

Niyazi: Cel keyfim cel. ? Artık dövizle oynarsun da...

Hacı Şükrü: Niyazi Bey, bal tutan, parlak yalar.

Niyazi: Oyledir da.

Hacı Şükrü: Sizin işler nasıl, Niyazi Bey?

Remzi: Onun işi, hep tıkırındadır.

Niyazi: Ha bu soru banadır. Ben cevaplayayım da...

Hacı Şükrü: (Gülerek) Tabii sen cevaplayasun da.

Niyazi: Hay ağzını seveyun, Hacı Baba. Biliysin, işimiz konfeksiyon. Hammadde sorunu yok, işçi sorunu yok. Derdimiz modadur. Yazın modasunu, daha kar yağarken tespit edecesun.

Remzi: Senin iş, bizimkinden de zor.

Hacı Şükrü: Niyazi Bey, o işin erbabıdır. Yapar, yapar...

Remzi: Geçen sezonun üretimini eritemediyisen...

Niyazi: İşte o zaman habı yuttun. Modası geçti demektir. Öldü fiyatına satacasun oni..

Hacı Şükrü: Yani eşeği nal parasına satmış gibi.

Niyazi: Aynen eyle da.

Remzi: Bu sezonun modellerini tespit ettin mi?

Niyazi: Helbette kardaşım. Kaçar mı elimizden?

Hacı Şükrü: Yahu kadın konfeksiyon işi risklidir.

Niyazi: Ama çok büyük para var onda. İşin bi rast citti mi yüze mal edeysun, beş yuze süreysun. Her isteyene de bunları cöndermeysun. Yani tatlı sataysın da...

Hacı Şükrü: Yaman adamsın doğrusu, Niyazi Bey.

Remzi: Niyazi Bey, konfeksiyon ve moda dünyasının meşhur ismidir.

Niyazi: O kadar da değil canım... Sahi ne diyorduk? Evet, kadın ve çocuk işlerinde muazzam para var. Ben, erkek konfeksiyon işini tamamen terk ettim.

Hacı Şükrü: Biz, ne giyeceğiz?

Niyazi: Size de yapanlar bulunur da...

Remzi: Fabrikayı kim idare ediyor?

Niyazi: Benim Temel... Canavar cibi uşak. O fabrikayı idare edeyi. Damat, pazarlama işlerine bakayı. Ben de paşaa cibi yan celip yatayırım...

Hacı Şükrü: İyidir iyi... Neşen de yerinde maşallah.

Remzi: Niyazi Bey, hep neşelidir.

Niyazi: Yahu siz de neşelenin da... Neşelenmek sizin de hakkınız. Boyle oturup durmayın.

Hacı Şükrü: Ne yapalım? Tavadaki hamsi gibi, hop hop hoplayalım mı?

Niyazi: Neden olmasın? Bakın, sizi neşelendirecek bir şey buldum. Önümüzdeki hafta bizim firmanın defilesi var.

Remzi: Eee...

Niyazi: Eeesi var mı? Sizi de davet edeyırım. Celin, eğlenin. Yeni ürünlerimizi, yeni modellerimizi cörün. İstanbul'un encüzel mankenlerini seyredin. Cözünüz, cönlünüz açılısun. (Hacı Şükrü, teklifle hiç ilgilenmez. Evrakları karştırır.)

Remzi: (İsteksiz bir eda ile) Bakalım...

Niyazi: Bakalım da ne demek? Celin da.

Remzi: Yahu seni anlamıyorum?

Niyazi: Nedenmiş?

Remzi: Hem defile düzenleyip bizi davet ediyorsun, hem de bakalım deyince kızıyorsun. Defilede bakmayalım mı yani?

Hacı Şükrü: (Keyifle) Ömür adamsın, Remzi. Ağzına sağlık.

Niyazi: (Aldığı cevaptan şaşkına dönerek) Senle de iki kelam edilmeyi canım.

Kazım Efendi: (Aşırı derecede topallayarak kahveleri getirir. Tek tek verir. Kekeleyerek konuşur.) Buyurun, kahveniz.

Remzi: Teşekkür ederim.

Niyazi: Sağ olasın.

Hacı Şükrü: (Masanın üzerini işaret ederek) Şuraya koyuver, Kazım Efendi.

Kazım Efendi: Afiyet olsun. (Çıkar.)

Remzi: Hacı Baba, Fevzi ve Kemal Beyler neredeler? Birkaç gündür göremiyorum.

Niyazi: Kençdürler da. Ha burada pinekleyecek değiller ya...

Hacı Şükrü: Ben buradayım, onlar da şirketleri dolaşıyorlar. Bazı fizibilite çalışmaları yapıyorlar.

Niyazi: Bi de biz yapsak...

Hacı Şükrü: (Sekrete telefonu çalar.) Evet evladım... Ziya Bey mi?... Bekletme, gelsin. Şu bizim Ziya. Oto galerici Ziya.

Niyazi: Tanıyorum oni.

Ziya: (Girer.) Vay vay vay... Kırklar, yediler bir aradalar. Selamün aleyküm.

Hacı Şükrü: Aleyküm selam. (Tek tek tokalaşırlar.) Ne bu sıklık böyle?

Ziya: Genciz biz.

Hacı Şükrü: Buyurun, oturun. (Otururlar.)

Ziya: (Fincanlara bakar.) Hacı baba, hani bize kahve?

Hacı Şükrü: Acele etme canım, size de gelir. (Dahili telefonla) Evladım, bir kahve daha getir.

Ziya: Az şekerli olsun.

Hacı Şükrü: (Telefonla) Az şekerli olacakmış. Çabuk.

Hurşit: (Kulisten "Randevun yok. Giremezsin." denilmesine rağmen dışarıdan sesler gelmeye başlar.) Bırakın beni. Hacı Babayı göreceğim. (Kapıyı açıp hızla girer. Odayı inceler. Masa başında oturan H. Şükrü'nün eline sarılır.) Elini öpem ağam.

Hacı Şükrü: (Elini öperken hayretle adamı izler.) Evladım, sen kimsin? Nesin? Necisin? Ne istersin?

Hurşit: (Geriye çekilir. El bağlar, durur.) Ben katilim. (Herkes, bir birine bakışır.) Vallah kurban, ben avrat katiliyim. Avrat, bana ihanet etti. Onu da dostunu da doğradım. Epeymce hapis yattım. En sonunda çıktım. Ha kurban, çıktım emme iki oğlan var o karıdan. Yıllardır aç, cılbak dolaştılar. Naçarım. İş yoktur, aş yoktur. Bi iş ararım. Katilim deyince herkes kaçıyor. Bi mahanaynan başından savıyor. Katilim emme hain değilim. Namusımın düşmanımı hakladım. Namusımla çalışacak bi iş arıyorum. N olur, bana acı. Elin, ayağın öpem, kölen olam...

Hacı Şükrü: Söylediklerin doğru ise sana iş veririm. (Dahili telefonla Zakir Beyi arar.) Zakir Bey, sana birini gönderiyorum. (Hurşit'e sorar.) Adın neydi?

Hurşit: Hurşit'tir Ağam. İğdeli Köyü'nden Deli Hurşit derler.

Hacı Şükrü: (Telefonla konuşmasını sürdürür.) Adı Hurşit'miş. İğdeli köyü'nden Deli Hurşit derlermiş. Anlattıkları doğru ise onu işe alın... Ne iş yapabilirse.(Telefonu kapatır.) Tamam. Sen git, koridorun sonundaki odada Zakir Beyle görüş. Dediklerin doğru çıkarsa sana iş verecekler.

Hurşit: (Tekrar elini öpmeye çalışır.) Elin, ayağın, öpem. Allah, ne muradın varsa versin. Dediklerimin hepsi doğru, hiç hilafım yohtur.

Hacı Şükrü: Tamam, çıkabilirsin.

Hurşit: Başım gözüm üstüne. Allah, ne muradın varsa versin... (Geri geri giderek çıkar.)

Ziya: Ben, biraz şüpheliyim.

Niyazi: Adam katılmış. Bilmem çi...

Hacı Şükrü: İnsanlık hali... Her şey olabilir. Düşenin elinden tutmak lazım.

Kazım Efendi: (Girer. Ziya Beye kahvesini verir.) Buyurun.

Ziya: (Kahvesini alır.) Teşekkür ederim. (Bir yudum çeker.) İyi. Tam istediğim gibi. (Kazım Efendi çıkınca) Hacı Baba, bu kazıklarla ne uğraşıyorsun?

Hacı Şükrü: Ne yapalım Ziya Bey?

Ziya: Bırak şunları yahu. Holdingi bayan sekreterlerle doldur. Bas zile gelsin biri. Çevir telefonu gelsin öbürü.

Hacı Şükrü: Eee?...

Ziya: Onlar etrafında cıvıl cıvıl dolaştıkça, kendini sürekli genç hissedersin.

Hacı Şükrü: O, bize göre değil...

Ziya: Olur mu efendim, olur mu? Ben olsam...

Hacı Şükrü: Ne yapardın?

Ziya: Çıkarırım bunları. Alırım yerine sarışın, kumral, genç genç, güzel güzel sekreterler. Oh... Gel keyfim, gel.

Niyazi: Hay yaşa... Ben de aynı düşünüyirim.

Hacı Şükrü: Bir an için teklifinizi kabul edelim; bayanları işe alınca işten çıkarttığımız erkekler ne olacak?

Ziya: Onlar da başka yerde iş bulsunlar.

Remzi: Ya bulamazlarsa?...

Ziya: Yahu onları da ben düşünecek değilim ya...

Hacı Şükrü: İşte burada tıkanıp kaldınız. Ben, bu erkekleri sokağa atarsam, vebalde kalırım.

Ziya: Nedenmiş?

Remzi: Onlar, ev geçindiriyorlar.

Hacı Şükrü: Aile reisi olarak sorumlulukları var. Bir erkeği sokağa atmak, işsiz bırakmak, bir aileyi açlığa terk etmektir.

Remzi: İşin bu yönünü de düşün.

Ziya: Bana ne? Onu da mı ben düşüneceğim?

Hacı Şükrü: Düşünmezsek halkın sefaleti, yarın bize de dokunur. Servet düşmanlığı artar. İşsiz insan, her türlü tuzağa düşebilir. Memlekette huzur kalmaz.

Ziya: Memleketin huzurunu da biz mi düşüneceğiz? Asayiş memuru değiliz ya.

Remzi: İş adamları olarak biz, imkanlarımızı yerli yerince kullanmazsak; anarşi ve terörün faturası, bir gün bize de kesilir.

Ziya: Amma da karamsarsınız. İki laf edelim dedik, hemen ciddiye aldınız. (Fincanları bırakırken) Kahve için teşekkürler. İsterseniz falınıza da bakabilirim.

Hacı Şükrü: Afiyet olsun. Bırak şu batıl şeyleri.

Remzi: Bırakalım gırgırı da gelelim ciddi konulara.

Niyazi: Ciddiyet çim, Ziya çim?

Hacı Şükrü: (Konuyu değiştirip iş ile ilgili konuşmak ister.) Ziya Bey, işler nasıl? Oto galericiği iyi gidiyor mu?

Ziya: Bu ara epey düzeldi. Biliyorsunuz ben, hep acentesini satarım. Malın iyisini bulundur da korkma gerisinden. (Purosunu çıkartıp yakar.)

Niyazi: Öyle ya... Helbet biri alır.

Ziya: Şu anda lüks otomobillere rağbet fazla.

Remzi: Bir de millette para yok diyorlar.

Niyazi: Olmaz mı?.. Olanda eyle çok ki...

Ziya: Ben de lüks otomobil ithal ettim. Doldurdum galeriyi.

Hacı Şükrü: Satılıyor mu bari?

Ziya: Satılmaz mı, Hacı Baba? Günde bir ikisi gidiyor. Uzun vadeli versek daha da çok gider.

Hacı Şükrü: İyi iyi... Allah, daha çok versin.

Ziya: Yeni lüks otomobilleri iş adamlarına dağıtacağım.

Remzi: Bedava mı?

Ziya: Hiç kârsız...

Niyazi: Ne bileyim kâr almadığını dâ?...

Hacı Şükrü: Öyle ya... Ziya Bey, kirasız kilim ucundan bile tutmaz, derler.

Ziya: Bir kere adımız çıkmış.

Niyazi: Yavaş ol bakalımm dâ... Sadede cel.

Ziya: Neyse... Sadete gelelim.

Hacı Şükrü: Bundan çıkarın ne?

Niyazi: Öyle ya, bir beklediğün vardır dâ...

Ziya: İşin aslı şu: İş adamları binip dolaştıkça onlarla yarış eden türedi iş adamları, ağıma düşecek. Ben de onları yolacağım.

Niyazi: Reklam yöntemin de korkunç...

Hacı Şükrü: Yahu Ziya Bey, gerçekten iyi tespit etmişsin.

Niyazi: Bu, tutmıyacak. Başka reklam metodu bulacaysun.

Ziya: Buldum. Hem de bir kaç tane. Bir Alman kızı getirttim. Alman otomobilinin üzerinde mayoyla poz verdirdim. Bir de televizyonda reklam kampanyası başlatacağım. Sen gör ondan sonra satışı. Şoförlere, petrol istasyonlarına takvimler dağıtacağım. Tabi takvimleri, fotomodel kızların posterleri süsleyecek.

Hacı Şükrü: (Konuşulanlardan hoşlanmaz.) Geç bunları... Bizi hiç ilgilendirmiyor

Ziya: (Öksürür. Lafi değiştirmek ister.) Kemal Bey nerede?

Hacı Şükrü: Sanıyorum taşrada.

Ziya: Gelmez mi?

Hacı Şükrü: Bu gün gelmez herhalde. Neden sordun?

Ziya: Kemal Bey, tam benim kafadan...

Remzi: Şimdi lafi dolaştırma.

Hacı Şükrü: Ziya Beyin âdeti; biraz karıştırıyor.

Kazım Efendi:(Girer, fincanları toplar.)Yine alır mıydınız?

Ziya: Teşekkür ederim, kafi.

Hacı Şükrü: Eline sağlık, Kazım Efendi.

Kazım Efendi: Afiyet olsun, efendim.(Çıkar.)

Hacı Şükrü:(Ayağa kalkar.) Kusura bakmayın. Bu gece biraz belimi üşütmüşüm. İdrar sıkıştırıyor.

Remzi: Yaşlılık hali...

Niyazi: Tabii, tabii... Bekleme.

Hacı Şükrü: Şimdi dönerim. (Çıkar.)

Ziya: Adam, devrini tamamlamış.

Niyazi: Ziya Bey, Hacı Baba'nın yanında çok ileri ciddi.

Remzi: Ziya bey, hep gaza basıyor. Fren tutmuyor.

Ziya: Yahu Remziciğim, doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlarmış. Niyazi Bey gibi, benim gibi iş adamlarının yaşantısı böyle. Sen, bize ayak uyduramazsın. Hacı Babaya gelince, artık ondan iş geçmiş. Oğulları, tam kafa dengi. Torunları ise kulağı çoktan geçmiş. Süper tüketiciler...

Remzi: O da bundan endişeli.

Niyazi: Endişeye mahal yok da... Herkes, hayatını yaşayın...

Ziya: Görünen köy, kılavuz istemez. Hele bir, Hacı Baba dünyasını değiştirsin, mal yemek nasılmış, o zaman görürsünüz.

Hacı Şükrü: (Girer, içeridekiler toparlanır.) Kusura bakmayın, sizi biraz yalnız bırakmak zorunda kaldım.(Yerine oturur.)

Niyazi: Rica edeyrim. Önemli değildir, Hacı Baba.

Remzi: Ömrümüz varsa, bizim de olacağımız o.

Ziya: Böyle şeyler düşünmeyin. Gününüzü gün etmeye bakın.
(Perde kapanır.)

ÜÇÜNCÜ PERDE

Yer ve dekor: *İkinci perdedekinin ayınıdır.*

Hacı Şükrü: (Yan koltuklarda Remzi Beyle sohbet ediyorlar.)

Evet, hahlısın. Bu meseleyi halletmeliyiz.

Remzi: Henüz ipler elimizdeyken bir şeyler yapmalıyız.

Hacı Şükrü: (Dahili telefon çalar. Ahizeyi kaldırır.) Evet evladım, kim dedin?... Servet Hoca... Öbürü... Sami Bey... Bekletmeyin, derhal içeri alın. (Telefonu kapatır.) Beklediklerim geldiler. (Sevinçle kalkıp toparlanı.)

Remzi: Öyleyse ben, izin isteyeyim.(Ayağa kalkar.)

Hacı Şükrü: Hayır, sen de kal..

Servet Hoca: (Sami Beyle birlikte girerler.) Selamün aleyküm.

Sami Bey: Selamün aleyküm.

Hacı Şükrü: Aleykümüsselam. Hoş geldiniz. (Kucaklaşırlar.)

Remzi: Hoş geldiniz. (Teker teker kucaklaşırlar.)

Hacı Şükrü: Remziciğim, (Servet Hocayı işaret ederek camimizin vaizi Servet Hoca, (Sami Beyi göstererek) Çobanoğlu Lisesi Din Dersi hocası Sami Bey. (Sami Bey ve Servet Hocaya da Remzi'yi işaret eder.) Remzi Bey de triko işleriyle meşgul. (Tanıştığımız için memnun olduk, diye mukabelede bulunurlar.) Buyurun, şöyle oturun. (Onlara yer gösterir. Otururlar.) Hocam, kürsüde görüyorum, vaazlarınızı dinliyorum. Ancak bir araya gelmek nasip olmadı. Çok da arzu ediyordum.

Servet Hoca: Vaktimiz çok oluyor. Ama sizi meşgul etme endişesiyle ziyaretinize gelemedik.

Hacı Şükrü: Aslında biz, bazı şeyleri ihmal ediyoruz. Dahiyoruz dünya işine. Kendimizi avutuyoruz. Namaz kılıp oruç tutarak, dini görevlerimizin tamamladık sanıyoruz. Geçen günkü vaazınızda diyordunuz ki; dinimize göre zengin malında fakirin hakkı vardır.

Servet Hoca: Bu, Yüce Allah'ın buyruğu.

Hacı Şükrü: Amenna, inandık iman getirdik. Fakat daha çok bunun açıklaması dikkatimi çekti. Bu hak, zekattan başkadır, diyorsunuz.

Servet Hoca: Evet, iyi izlemiştir. Cenabı Hak, birçok ayette

"Namazınızı kılınız, zekatınızı veriniz." buyuruyor. Ancak bir ayette de zekattan hiç söz etmeden, onunla hiç bir ilgi kurmadan "Zenginin malında fakirin hakkı var." buyuruyor.

Remzi: Yani zekattan başka mı?

Servet Hoca: Evet, ona ek olarak.

Sami Bey: Yani zekatın dışında sadaka, hayr ü hasenat, vakıf gibi konulara işaret ediyor.

Hacı Şükrü: Evet, Sami Bey, sayın hocam da aynı hususları zikretmişti. Ama bunları, özellikle zenginlere duyurmak lazım. Şahsen ben, zekatımı vermek suretiyle dini görevimi yerine getirdiğimi sanıyordum.

Remzi: Ben de öyle sanıyordum.

Servet Hoca: Haklısınız. Aslında sadece camide vaaz etmekle yetinmemeliyiz. Cemaatimizle iş yerinde, dükkanında, tarlasında, atölyesinde, dairesinde, fabrikasında oturup sohbet etmeliyiz. Dertlerine ortak olmalı, sorularına cevap aramalıyız. Ama bunu bir türlü başaramadık.

Sami Bey: Tabii bu, karşılıklı anlayışa bağlı.

Hacı Şükrü: Sami Bey, okul işleri nasıl gidiyor?

Sami Bey: İyidir. Çocukları yetiştirmeye çalışıyoruz.

Hacı Şükrü: (Sekreter telefonu çalar.) Alo... Doğan... Kim arıyor?... Bizim Fevzi mi?.. Bağla. Alo Fevzi... Üç güne kadar gelemeyeceksin, öyle mi?... Anlıyorum... Hı...hı... Elektronik sanayi için... Evet... Teknik elemanları da götürseydin... İyi. Tamam... Kemal'den haber yok... Bilmiyorum. Yarın Londra'ya gidecekti. Henüz haber yok. Tamam. Ben durumu bildiririm... Tamam. Allah, işini rast getirsin... Eve de söylerim. Güle güle. (Telefonu kapatır.) Çocuklar, daldılar dünya işine. Ahiret, hiç hatırlarına gelmiyor.

Servet Hoca: Baba olarak onu da sizin hatırlatmanız lazım.

Hacı Şükrü: Hatırlatınca konuyu kapatmaya, çalışıyorlar.

Sami Bey: Din, nasihatten ibarettir. Sürekli nasihat, bir gün etkisini gösterir.

Hacı Şükrü: İnşallah, inşallah. Sahi lafa daldık. Bir şey ikram edemedik. Bizler kahve aldık. Sizler ne arzu edersiniz?

Servet Hoca: Varsa meyve suyu alayım.

Sami Bey: Ben de vişne alayım.

Servet Hoca: Benim ki de...

Hacı Şükrü: (Dahili telefonla) Evladım, bize dört meyve suyu getir. Vişne olsun.(Telefonu kapatır.)

Servet Hoca: Hacı Efendi, piyasa biraz durgun diyorlar. Sizin işler nasıl?

Hacı Şükrü: Dünya işleri çok iyi. Bizler, hiç yoktan bu hale geldik. Rahmetli dedem, çobanmış. Geçmişimizi unutmayalım diye holdingin adını "Çobanoğlu Holding" koyduk. Şu duvarda asılı çarık, davarcık, heybe, yamçı dedemin hatıraları. 0 günden bu güne çok merhale kat ettik. Ama hepsi boş...

Sami Bey: Servet, Hak yolunda kullanılırsa büyük bir nimettir.

Servet Hoca: Mal, mülk birer emanet. Yunus Emre'nin dediği gibi; Mal sahibi, mülk sahibi /Hani bunun ilk sahibi. Mal da yalan, mülk de yalan /Var biraz da sen oyalan.

Hacı Şükrü: Yıllardır oyalandım. Kesem doldu, fakat ruhum boş. Dünyalık için her şeyi yaptık. Fakat öbür dünya için, günlük ibadetin dışında bir şey yaptım diyemem.

Sami Bey: Hayattasınız. Henüz dizginler elinizde. Öbür dünya için de bir şeyler yapabilecek durumdasınız.

Kazım Efendi: (İçinde meyve suları bulunan tepsi ile içeri girer. Misafirlerden başlayarak meyve sularını ikram eder. Teşekkür edildikçe "Afiyet olsun." der. Çıkar.)

Hacı Şükrü: Ben aslında sizi niye çağırdım, biliyor musunuz?

Servet Hoca ve Sami Bey: (Bir birlerine bakışlırlar. İkisi de aynı cevabı verir.) Hayır.

Hacı Şükrü: (Ayağa kalkıp levhaya yönelir.) İşte bunun için... Mahalle camimizin imamı Vehbi Hoca vardı. Rahmetlik oldu. Bu levhayı yaklaşık yirmi beş yıl önce bana hediye etmişti. (Servet Hoca, Sami Bey, Remzi Bey, ayağa kalkıp levhayı incelemeye başlarlar.) Hoca efendi, ihlaslı biri idi. Dinini dinara asla değiştirmezdi. Şu sözleri kulaklarımda hâlâ çınlıyor: Bir gün sen de dünyadan, dünyalıktan bıkacaksın. Dünya seni de sıkacak. O zaman bu levhayı oku, okut, ne yaparsan yap. Ama içindeki emirleri mutlaka hayata geçir. Evet, ben, yıllardır buna bakarım. Ama okuyamam, anlayamam. Söyleyin Allah aşkına; neler

yazılı bu levhada? (Ek-I Hat levhası)

Sami Bey: Başta besmele yazılı. Ondan sonra da "Birr" ayeti var. (Levhanın birinci bölümünü okur.) Bunun anlamı şu: "Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça 'birr'e yani en iyiye ulaşamazsınız." Bu ayet, müslümanın sevdiği şeyleri Allah yolunda harcamasını öğütüyor.

Servet Hoca: Hacı Efendi, bu levhada çok güzel mesajlar var. Bu ayet inince ashab-ı kiram, bir birleriyle adeta yarışmışlardır. En kıymetli malını Allah rızası için harcamışlardır. Ensardan Ebu Talha, Medine'de en çok malı olan bir zattı. En kıymetli mülkü de Resulullah'ın mescidinin karşısında bulunan Beyruha adındaki hurma bahçesiydi. Allah Resülü ara sıra bu bahçeye girer ve oradaki soğuk sudan içerdi. Bu ayet gelince Ebu Talha, Allah'ın Resülü Hz. Muhammed (sav)'e gelerek dedi ki: "Ya Resulallah, Allah'ın kitabında 'Sevdiğiniz mallardan infak etmedikçe birre nail olamazsınız.' buyuruyor. Benim en kıymetli malım, Beyruha adındaki bahçemdir. Allah indinde azık olması için bunu vakfediyorum. Hayır olarak dilediğiniz yere verebilirsiniz." deyip Allah yoluna terk etti.

Hacı Şükrü: Ne mutlu onlara!

Remzi: Onlar, büyük insanlar...

Sami Bey: Bunlar, güçlü bir iman ile yapılabilir. Allah yolunda harcamanın boşa gitmeyeceğine iman eden kimse, ancak böyle düşünebilir.

Servet Hoca: "Mallarını Allah yolunda harcayanların durumu; her başağında yüz tane olmak üzere yedi başak veren bir tanenin durumuna benzer."

Sami Bey: Bu da Yüce Allah'ın buyruğudur.

Servet Hoca: Yani bir iyiliğe yedi yüz katı sevap verebileceğini müjdeyen ayet...

Remzi: Hocam, levhadaki yazılan sadece bir ayet mi?

Servet Hoca: Bir de hadis var. (İçinden okuyarak tercüme eder.) Resulullah buyuruyor ki: "İnsanoğlu öldüğü zaman amel defteri kapanır. Ancak üç kişinin amel defteri kapanmaz; Sadaka-i cariye sahibi, kendisinden faydalanan bir ilim veya eser sahibi ve kendisine hayır duada bulunacak evlat yetiştiren kimse."

Hacı Şükrü: (Telefon çalar.) Hayırdır inşallah. (Ahizeyi alır.) Alo...Kimsiniz?.. Kimi aradınız?... Burada. (Remzi Beye bakar.) Remzi bey, sizi arıyorlar.

Remzi: Beni mi? Burada da mı buldular? Cebim kapalıydı ya...(Kalkıp ahizeyi alır.) Alo...Salim, sen misin?.. Eee... Hiç mi kalmadı?... Depoda da mı yok?... Şimdilik 100 kg kadar alalım... Mişel'den değil... Yandaki handa Hacı Halit var. Ondan alın... Selamımı söyleyin, verir. Çekini akşamleyin veririz. Tamam. (Kapatır.)

Hacı Şükrü: Ne diyorduk?... Evet, diyeceğim şu ki; bende ilim yok. İlmî olmayanın ilmi eser yazması da mümkün değil. Hayır duada bulunacak evlat da yetiştiremedik. Benim evlatlar, dünya için her şeylerini verirler. Ama Allah rızası için şuradan şuraya adım atmazlar. Torunlar, daha beter.

Sami Bey: 0 kadar karamsar olmayın. İyi olur, inşallah.

Hacı Şükrü: (Yerine oturur.) Perşembenin gelişi çarşambadan bellidir. Çoluk çocuk ailecek oyunda oynaşmalar. Helal, haram tanımazlar. Söylerim, dinlemezler. Ölünce beni, kimse rahmetle anmaz. Belki beni bandoyla götürüp gömerler, mezarımı çelenklerle süslerler. Görevlerini yaptıklarını sanarlar.

Servet Hoca: Seni mezara koyduktan sonra servetin, dostların, akrabaların toprağın dışında kalacaklar. Orada sen, amelinle baş başa kalacaksın. Sorgu-sual başlayacak. Bedenini ne yolda kullandığından, servetini ne yolda harcadığından sorulacak. (Diğerleri de yerlerine otururlar.)

Sami Bey: Orada hiç yardımcıın, kurtarıcın olmayacak. Sadece yaptığın ibadetler, hayır-hasenat olacak.

Remzi: Tabii varsa...

Servet Hoca: Elbette.

Sami Bey: Müslüman, bu gününü düşündüğü kadar yarımını da düşünmek zorundadır.

Salih: (Sert bir şekilde içeri girer. Kılık kıyafetinden asi bir genç olduğu bellidir. Dedesiyle konuşmalarında oldukça saygısız davranır.) Ooo...Toplantı mı var?

Hacı Şükrü: Ne vardı?

Salih: Ne olacak? Para alacaktım.

Hacı Şükrü: Babandan iste.

Salih: Bir de onu mu arayayım? Sen veriver.

Hacı Şükrü: (Mırıldanır.) Zamane çocuğu.

Salih: Bir şey mi dedin?

Hacı Şükrü: (Başından savmaya çalışır.) Yok bir şey. Al şunu.
(Parayı uzatır)

Salih: O, çerez parası bile olmaz. Ver, daha ver. (Dedesi elliliklerin sayısını artırdıkça) Daha ver...

Hacı Şükrü: (Cebindeki paraların hepsini çıkarır.) Olanı, bu kadar. Başka yok.

Salih: Öyleyse çek yaz.

Hacı Şükrü: (Öfkelenir. Sehpadaki vazoyu alıp atacağı sırada Salih kaçır.) Bunlar, evlat değil, soyguncu.

Salih: (Kapıyı tekrar açar.) Sağ ol, dedeciğim. Meze parası da çıktı. (Kapıyı kapatır.)

Hacı Şükrü: (İçeridekilere) Görüyorsunuz hocam, torunların halini. Dedim ya bende ne ilim var, ne de hayırlı evlat.

Remzi: Üzülme. Bundan sonra ne yapacağını düşün.

Hacı Şükrü: (Hocalara) Bu levhada bize bir şey yok mu? Bir çıkar yol... Bizi kurtaracak bir şey...

Servet Hoca: Ben de ondan söz edecektim. Evet, bu levhada, şu hadiste sadaka-i cariyeye sahiplerinin ölünce de amel defterlerinin kapanmayacağı açıklanıyor.

Hacı Şükrü: Hocam, orasını anladım. Ama sadaka-i cariyeye nedir? Onu anlayamadım.

Remzi: Ben de anlamadım.

Servet Hoca: Sadaka-i cariyeye, sürüp giden sadaka demektir. Yani kendisinden yararlanıldığı sürece onu yaptıran, yapımına katkıda bulunan kimsenin amel defteri kapanmaz. Sürekli sevap yazılır. Cami, çeşme, yol, hastane, okul, öğrenci yurdu, huzur evi, aşevi gibi hayır kurumları yaptıranların amel defterleri, hayır sahibinin ölümünden sonra da devam eder, sürekli sevap kazanırlar. Sadaka-ı cariyeye, bir anlamda Kapanmayan Defter demektir.

Hacı Şükrü: Ne güzel şey! Ölsen de sevap kazanmaya devam

ediyorsun.

Sami Bey: Bu hadis, vakıf fikrinin temelini oluşturuyor.

Remzi: Vakıf, vakıf diye bir şey söylerler. Ama doğru dürüst bilgimiz yok. Şahsen ben, öyleyim.

Hacı Şükrü: Ben de... Senede bir defa vakıf haftası diyorlar. Anlatıyorlar. Bazı tarihi binaları, camileri gösteriyorlar. Bunlar vakıf eserlerdir, diyorlar. Ama bu gün vakıf nasıl olmalıdır? Bir türlü anlatılmıyor.

Sami Bey: Haklısınız...

Remzi: Şu işi baştan anlatsanız...

Servet Hoca: İlk olarak. Hz. Peygamber (sav), Fedek arazisinin geliri, yolcuların ihtiyaçlarına harcanmak üzere vakfetmiştir. Vakıf, böyle başlamıştır.

Sami Bey: İslam tarihinde çeşitli maksatlarla vakıflar kurmuşlar. Vakıf olarak camiler, kervansaraylar, hastaneler, imarethaneler yani aşevleri, mezarlıklar, çeşmeler, kuyular, su bentleri, otlaklar, köprüler, yollar, medreseler, okullar yaptırmışlar.

Servet Hoca: Yoksul kızlara çeyiz verilmesi, düğünlerinin yapılması, fakirlerin cenazesinin defni, kimsesiz çocukların yetiştirilmesi, garip kuşlar için barınaklar yapılması, hizmetçilerin kırdıkları kap-kacağın yerine yenisinin alınması için vakıflar kurmuşlar.

Sami Bey: Hatta köpeklere ekmek dağıtılması, leyleklere yiyecek temini için bile vakıf kurmuşlar.

Servet Hoca: Osmanlı Devletinde vakıf fikri, hayatın her yönünde var. Bir adam, vakıf bir evde doğar, vakıf mallardan yer-içer, vakıf kitaplardan okur, vakıf bir mektepte hocalık eder, vakıf idaresinden ücretini alır, vakıf hastanede tedavi edilir, öldüğü zaman vakıf bir tabuta konur, vakıf bir mezarlığa gömülürdü.

Hacı Şükrü: Böylece bir insanın bütün ihtiyaçları, vakıf mallarla temin edilmiş oluyordu.

Çolak Şakir: (Kolunu kasıp tek ayağını sürüyerek içeri girer.)
Hacı Baba, af edersiniz.

Hacı Şükrü: Evet, Şakir Efendi?...

Çolak Şakir: Bunlar, imzalanacakmış. (Elindeki beyannameleri

uzatır. El bağlayarak bekler.)

Hacı Şükrü: (Evrakı alır.) Tamam, muhtasar beyannameymiş. Al, Doğan Beye götür.

Çolak Şakir: Baş üstüne, Hacı Baba...(Alıp çıkar. Sami Bey ve Servet Hoca, onu dikkatle izler.)

Hacı Şükrü: Evet, ne diyorduk?

Servet Hoca: Vakıflardan söz ediyorduk. Yine Osmanlı'da imar, eğitim, sağlık konusunu vakıflar çözmüş. Bunlar, devlet veya kamu kuruluşları tarafından değil, vakıflar tarafından yürütülüyormuş.

Sami Bey: Sultanlar, vezirler, kumandanlar, hep vakıf kurup ölümlerinden sonra da hayırla yâd edilmişlerdir.

Servet Hoca: İşte onların defterleri, kapanmayan defterdir.

Sami Bey: Bir kitapta okumuştum: Orhan Gazi, İznik'te yaptırdığı imarethanede bizzat kendi eliyle aş dağıtıyor ve akşam olunca çerağları yakıyormuş.

Servet Hoca: Kanuni'nin Süleymaniye Vakfiyesi'ndeki ifadesi ne kadar güzel "Malından senin olanı, ancak yiyip tükettiğin, giyip eskittiğindir. Eğer Allah yolunda tasadduk ettinse kendine bıraktığın işte odur."

Hacı Şükrü: Sultan Süleyman, gerçekten güzel söylemiş.

Remzi: Vehbi Hoca da sana çok manalı bir levha hediye etmiş.

Hacı Şükrü: Gerçekten de öyle... Şimdi daha iyi anlıyorum.

Salim: (Kapıyı açıp girer. Şapkasını eline alıp bekler. Herkes onun kim ve ne için geldiğini merakla izlerler. Ayrı bir şiveyle kekeleyerek konuşur.) Hacı Baba'yı aradun.

Hacı Şükrü: Benim.

Salim: Hacı Baba, ben dilencü değülün. Ben, ameleym. İnşaatlarda, şurada burada çalışurun. Bu yaz ameliyat geçürdün. (Eliyle karnını göstererek) aha şuradan. Doğru dürüst para kazanamadun. Kazandüğunu da yedün. Üç çocuğun var, ellerinden öper. Anam da yanımda. Bir haftadur şu kışın ayazunda ocağumuz yanımmez. Hiç yakacağumuz galmadu.

Hacı Şükrü: Hiç mi yok?

Salih: Hiç, hiç yok. Ne olur, bana bir çare...

Hacı Şükrü: (Dahili telefonla Zakir Beyi arar.) Zakir Bey, sana birisini gönderiyorum. Yakacağı yokmuş. Durumunu

inceletin. Doğruysa evine üç ton kömür gönderin... Tamam... Yiyecek, giyecek ihtiyaçlarını da temin edin... Tamam... Hemen gönderiyorum. (Telefonu kapatır. Salih'e) Koridorun sonunda Zakir Bey var. Ona git. Seninle ilgilenecek.

Salim: (Çok sevinçli) Allah razı olsun. Allah uzun ömür vesin. (Geri geri çıkar.)

Hacı Şükrü: (Hocalara döner.) Servet Hocam, Sami Bey Hocam, görüyorsunuz vaziyeti. Bu âyet ve hadisi bizzat hayata geçirmek istiyorum. Söyleyin, ne yapayım?

Servet Hoca: (Sami Beyle göz göze gelirler.) Vakıf kurun.

Sami Bey: Ben de aynı şeyi söyleyecektim. Geniş kapsamlı bir vakıf kurabilirsiniz.

Hacı Şükrü: Ama nasıl?

Servet Hoca: Önce vakıf kurmaya karar vermek lazım.

Hacı Şükrü: Siz, anlatırken ben hep onun hayalini kurdum.

Sami Bey: Karar verdiyseniz o kolay. Biz, birkaç öğretmen birleşip bir eğitim vakfı kurduk. Tecrübeli sayılırız.

Remzi: Ne güzel! Tecrübenizden istifade ederiz.

Servet Hoca: Sami Bey, size rehberlik yapabilir.

Hacı Şükrü: Öyleyse Sami Bey, bu iş size kalıyor.

Sami Bey: İyi, güzel de vakfın adı ne olacak?

Hacı Şükrü: "Çobanoğlu Vakfı" olsun. Nasıl?

Servet Hoca: Güzel.

Hacı Şükrü: (Dahili telefonla) Doğan, çabuk gel... Önemli... O işi bırak... Çabuk gel... (Sami Beye) Doğan Bey de bulunsun. Formaliteleri, iyi anlar.

Sami Bey: (Başıyla tasdik eder.) Hangi konularda hizmet verecek?

Servet Hoca: Yani cami, okul, köprü, hastane, öğrenci yurdu, aşevi, yetiştirme yurdu gibi...

Doğan Bey: (Girer.) Geldim, efendim.

Hacı Şükrü: Doğan Bey, önemli bir karar verdik. Sen de aramızda bulun. Ne diyorduk?.. Evet, halka yararlı, insanlığa faydalı olan her konuda faaliyet gösterebilirsin. Ama önce eğitimden başlasın. Fakir öğrencilere yurt yapılsın. İçinde Kur'an okunacak, bana ve ecdadına

hayır duada bulunacak okullar yapılınsın. Bu arada diğer konularda neler yapılabilir, araştırılınsın. (Kazım Efendi, bardakları almak üzere içeri girer. Konuşmalar ilgisini çeker. Fincanları ağır ağır toplayıp bekler.)

Sami Bey: Efendim, vakıf kurarken vakfın gayesini belirteceğiz. Ama bunu sürdürebilmek için hangi gelir kaynaklarını kullanabileceğimizi de göstermek zorundayız.

Hacı Şükrü: Çobanoğlu Holding'in on beş tane büyük fabrikası var. Bunlarda benim şahsi hissem, üçte bir.

Doğan Bey: Bazılarında daha fazla.

Hacı Şükrü: Bunun yüzde beşini kendime ayırsam kafi. Kalan hisselerimi ve bu hisselerin tüm gelirlerini Allah yoluna vakfediyorum. (Seyirciye dönerek) Allah şahidim olsun. Siz de şahidim olun.

Servet Hoca: Kararın mübarek olsun.

Sami Bey: Allah razı olsun. Seni, binlerce kişi, hayır dua ile anacak. Amel defterin, kıyamete kadar kapanmayacak.

Remzi: Sami Bey, rahmetli eşim Mübaccel Hanımın çok iyiliğini gördüm. Ben de onun adına "Mübaccel Vakfiyesi"ni kurmak istiyorum. Bana da yardımcı olun.

Sami Bey: Hay hay... Görevimiz.

Hacı Şükrü: Formaliteleri Boğan Bey halleder.

Doğan Bey: Zevkle takip ederim. Bu hal, beni de duygulandırdı. Benim de köyde babadan kalma bir meyveliğim var. Ben de onu vakfedeyim.

Kazım Efendi: Benim de çorbada tuzum bulunsun. Ben de bağ yoluna bir çeşme yaptıracam. Adını "Garip Çeşmesi" koyacağım. O da benim hayrım olsun.

Hacı Şükrü: Hepimize hayırlı olsun.

Servet Hoca: Ahiret azağınız olsun.

Hacı Şükrü: (Seyirciye) Artık o servet, benim değil. Onu Allah yoluna adadım. Şahit olun.

Sami Bey: Ne mutlu sizlere!.. Keşke imkanımız olsa da böyle köklü hayırlar biz de yapabilesek.

Hacı Şükrü: Siz de bizi hayra teşvik ettiniz..

Servet Hoca: Allah, mübarek etsin. Vatana, millete hayırlı olsun.
(Perde kapanır.)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لِيُنزِلَ عَلَيْنَا لَوْ أَنَّا نَسْتَعِينُكَ مِنْ رَبِّكَ نِعْمَةً كَمَا نَفْعَمُكَ مِنْ رَبِّكَ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
إِذَا مَاتَ ابْنُ آدَمَ نَقَطَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ صَدَقَةٍ
جَارِيَةٍ أَوْ عَائِلَةٍ نَشَفَعُ بِهِ أَوْ وَلِيًّا كَلِمًا يَدْعُو لَهَا

NASIL İSTERSENİZ?

Piyes

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

- 1. Coşkun Bey:** Mali müşavir.
- 2. Şakir Bey:** Muhasebe elemanı 30 yaşında.
- 3. Oktay:** Çıracı.
- 4. Serdar:** Coşkun beyin oğlu.
- 5. Selim Usta:** Sanayide usta (müşteri).
- 6. Zeki Bey:** Coşkun beyin arkadaşı (Top sakallı, ilginç gözlüklü).
- 7. Halil:** Fabrika işçisi.
- 8. Selvi:** Muhasebe elemanı.
- 9. Vehbi Usta:** Müteahhit (Fakir kılıklı, yamalı elbiseli).
- 10. Kapıcı**
- 11. İhtiyar**

NASIL İSTERSENİZ

DEKOR: *Muhasebe Bürosu; iki odalı bir sahne. Birinci odada muhasebe işleri yürütülür, ikinci odada müşteri ve misafirlerle özel görüşme yapılır. Birincide mutfığa açılan bir kapı daha vardır. İki odayı bölen duvarda "Gizemli Mali Müşavirlik Bürosu" levhası asılıdır. Radyoda müzik yayını sürer.*

Şakir: (Oktay ve Selvi çalışırken içeri girer.)Günaydın.

Selvi: Günaydın Şakir Ağabey.

Şakir:(Yerine oturur, masasını düzeltir.)Gazeteler geldi mi?

Oktay: Geldi, Şakir Ağabey. (Gazeteleri, masanın üzerine bırakır.) Yerel gazetelerin abone paralarını istiyorlar.

Şakir: Onu, patron halleder. (Gazeteleri karıştırırken) Vay be, yine trafik kazası. Kırkdilim yolunda minibüs dereye uçmuş. Beş ölü. Olacağı buydu.

Selvi: Çok üzüldüm, yine gözyaşı yine yıkım.

Şakir: Nisanda pancar paraları ödenecekmiş.

Selvi: Seçim yatırımdır.

Şakir: (Gazete okumaya devam eder.) Çorum Spora yeni oyuncu alınacakmış. Sezona daha güçlü girilecekmiş.

Oktay: Oyuncu falan alamazlar. Para yok ki.

Selvi: Sen ne biliyorsun?

Oktay: Biliriz abla. Ne de olsa futbolcuyuz.

Halil: (İçeri girer.) Selamün aleyküm.

Şakir: Aleyküm selam, buyurun.

Halil: Vizite kağıdı alacaktım da.

Şakir: Direnlerde çalışıyordun, değil mi?

Halil: Evet

Şakir: Selvi Hanım, hazırlasın.

Selvi: Adın neydi?

Halil: Halil.

Selvi: Halil.

Halil: Halil Topal

Selvi: Kaç aydır çalışıyorsun? (Dosyasını arar, bulur.)

Halil: Beş yıldır. Hiç kekitmeden.

Selvi: (Bodrolara bakar.) Her ay otuz gün mü?

Halil: Mesaiyi katmazsan, tam otuz gün...

Selvi: Burada her ay on beş gün görülüyor.

Halil: Nasıl olur? Hiç boşluğum yok.

Selvi: İşte vizite kağıdınız.

Hali1: Ama bu...

Şakir: Bizdeki veriler böyle. Onu patronunla görüşürsün.

Halil: Peki, öyle olsun. (Vizite kağıdını alır.) Sağ olun, zahmet oldu. Hoşçakalın..

Şakir: Güle güle. Erol beye selam söyle. (Halil, başıyla olur diye işaret ederek üzgün ve düşünceli vaziyette çıkar. Çalışanlar, birbirine bakışırlar. Telefon çalar.)

Şakir: Ben bakırım. (Ahizeyi kaldırır.) Alo... Aleyküm Selam. Ne o, hiç görüşemiyoruz. Buraya da uğramıyorsun... Gelirken elin boş gelme... Anlarsın anlarsın... Coşkun bey, daha gelmedi, öğleye doğru gelir herhalde. Tamam... Anlaşıldı. Güle güle. (Telefonu kapatıp Bilgisayarı açar.) Bezenlerden faturalar gelmedi mi?

Oktay: İki defa gittim. Biz getiririz, dediler.

Şakir: Garaz Ustanın faturalar işlendi mi?

Selvi: Faturalar işlendi de, telefon etti. İki işçi çıkarmış, onları bildirecek.

Şakir: Oktay, çayın yok mu?

Oktay: Şakir abi, oldu herhalde... (Mutfağa geçer, ellinde çayla girer.) Buyur abi. Şu da senin, Selvi abla.

Selvi: Teşekkür ederim.

Şakir: (Çayı yudumlar.) Aferim Oktay. İyi ev kızı olursun.

Oktay: Ev erkeği, diyecektin herhalde.

Selvi: (Çayı yudumlar.) Eline sağlık.

Şakir: Kız, yoksa sen mi demlemiştin?

Selvi: Sabahleyin gelir gelmez halletmiştim.

Oktay: Selvi ablam, beceriklidir.

Şakir: Kız, söz. Seni, yeğenime alacağım. (Telefon çalar. Ahizeyi kaldırır.) Alo... Evet abi, benim... Daha gelmedi... Beyannameleriniz hazır... Tamam, gelirken muhasebe ücretini getirmeyi unutma... Bilmem... Coşkun Beyin talimatı sıkı... Muhasebe ücretini ödemeyenin Gelir Vergisi Beyannamesini vermeyecek... Tamam...

Anlaştık mı? Güle güle. (Telefonu kapatır.) Çocuklar?
Büroya borcunu ödemeyenin beyannamesini vermeyin.

Selvi: Siz yokken gelirse?

Şakir: Daha iyi ya. Beyannamelerin Coşkun Beyde olduğunu söyleyip savın. Oktay!

Oktay: Efendim, Şakir Abi.

Şakir: Oğlum, şu çayı tazele.

Oktay: (Yerinden kalkar.) Derhal Şakir abi. (Bardakları tepsiye kor ve götürür.)

Selvi: Dökmeden koy.

Oktay: Olur, abla. (Çayları getirir.) Tavşankanı gibi, keklik tırnağı gibi. Şu çaylara bakın.

Şakir: (Seyirciye) Reklamları izlediniz. (Çayı alıp bakar.)
Oktay, bu bardaklar niye pis?

Oktay: Yıkamadım ki abi.

Selvi: Yıkamadan tekrar doldurmuştur.

Oktay: Selvi ablam, öyle öğretti, abi.

Selvi: (Bardağı alır) Suç olursa bizim. Eh... Alacağın olsun
Oktay. Bir daha işine yardım edersem, iki olsun.

İhtiyar: (Kapı çalar, Oktay açar. İhtiyar içeri girer.) Yanışlık
oldu herhalde. Bura toktur Faruk Beyin yeri dağal mı?

Oktay: Amca, o, bir kat yukarıda.

İhtiyar: Öyle mi? Kusura bakman, ehliyarlık işte. Hoşça
kalın. (Çıkar.)

Oktay: Güle güle amca. (Kapıyı kapatıp yerine döner.)

Selvi: Yazık, ihtiyarlık ne kadar zor!

Şakir: Kızım, biz de bir gün öyle olacağız. Tabii ömrümüz
varsa... (Önündeki beyannameyi inceler.) Selvi, aşık
mısın kızım? Bunu, geçen yılın oranlarına göre
yapmışsın. Al, düzelt.

Selvi: Olamaz.(Oflayarak) Bunca iş arasında bir de yanlış
düzeltmek... Şaştık bu değişikliklerden. Her yıl her
şey değişiyor. (Beyannameyi alır.)

Şakir: Yani bütün beyannameler yenilenecek. Hem de yeni
oranlara göre. (Selvi beyannameyi alıp yerine
otururken) Dut Marketin sahibi geldi mi?

Selvi: Şükrü amca mı? Gelmedi.

Şakir: (Telefon eder.) Alo... Şükrü amca yok mu?... Tamam. Telefona çağır. Ben Şakir... Muhasebeci Şakir... Bekliyorum... (Telefonu eliyle kapatarak) Oktay, şu bardağı kaldır. (Oktay, bardağı alıp götürür. Telefon görüşmesine devam eder.) Şükrü Amca, nasılsın?... Ben, muhasebeci Şakir... Hadi gözün aydın, bu sene epey yağ stoku yapmıştın. Eh bu sene de köşeyi dönmezsen ne zaman döneceksin? Son iki ayda bitkisel yağlarda yarı yarıya zam geldi... Kalmadı mı?... Allah, daha çok versin... Şükrü amca, bak ne diyeceğim. Senin kâr, fazla çıkıyor. Masraflar yetersiz. Gel de görüşelim. Bir ayarlama yapalım... Bugün... Yarına kalma... Sonra bize sitem edersin. Tamam... Anlaştık... Hasan Zahir'de... Söz mü?... Tamam, güle güle. (Telefonu kapatır.) Şükrü Amca'nın beyannamesini ayırın. Ne kadar envanter çıkaracak, bir hesaplayın.

Oktay: (Telefon çalar.) Alo... Burada. Bağlıyorum. Eliyle ahizeyi kapatır.) Şakir Abi, telefon... Yengem arıyor.

Şakir: (Telefona cevap verir.) Evet... Aldım... Pirzola almadım... Para yok... Elektriği de yatıradım, telefon da duruyor... Para yok dedim ya... Coşkun Bey, gelmedi. Para alamadım. Para yok. Tamam mı? (Telefonu öfkeyle kapatır. Sigarasını çıkartıp yakar. Geriye yaslanıp düşünürken elini masaya vurup ayağa kalkar. Biraz dolaştıktan sonra sandalyeye oturur.) İşte böyle. Elin milyarlarını hesapla. Olmayan hesaplarını oldur. Sen de böyle debelen.

Selvi: Şakir Bey, kızma o kadar. Ne yapsın kadıncağız? İhtiyaç... Size söylemesin de kime söylesin?

Şakir: Tamam be kızım. Ama biraz da insaf yani... Para kalmadı diyorum, hiç halden anlamıyor.

Oktay: Kadın milleti, abi... Bunlara laf anlatılamaz.

Şakir: Yaşa be Oktay. Sen de olmasan beni anlayan kimse kalmayacak.(Telefon çalar)

Oktay: Ben bakarım abi.(Telefona cevap verir.)Alo... Burası, Gizemli Mali Müşavirlik. Ben Oktay... Coşkun Bey, henüz gelmedi... Kim aradı deyim? Caner Bey mi?

Samsun Bölge Çalışma Gruptan (Eliyle not alır.) İş müfettişi... Tamam efendim. Olur, efendim... Gelir herhalde efendim... Tamam, söylerim.(Şakir Bey, benden bahsetme diye işaret eder.) Yeni elemanım... Hay hay efendim. (Telefonu kapatır) Kim bu adam?

Şakir: Samsun Çalışma'dandır.

Selvi: Ziyaret mi?

Şakir: Sanmam. Yine şikayet vardır. İşçilerden birinin ya tazminat davası vardır ya da sakatlanma olayı.

Oktay: Şakir abi, geçen Temiz Torna Atölyesinde bir iş kazası olmuştu ya...

Şakir: Yaa... Bir de bu eksikti. Çocuk iki senedir çalışıyordu ama sigortası yoktu. Sonradan giriş yapalım dedik, sigortanın haberi olmuş, yaptıramadık.

Selvi: Boş ver Şakir Bey, Kadir Usta düşünsün.

Şakir: Kızım, işler öyle değil. Onlar haklasa da, biz paklamak zorundayız.

Oktay: Hep mi böyle, abi?

Şakir: Hep böyle. Canın isterse. (Sandalyeden kalkıp yerine geçer.) Temiz Torna Atölyesi'nin dosyasını getirin.

Oktay: Ben bakayım, Şakir Abi, (Çıkar.)

Şakir: (Bilgisayarla çalışır.) Kadir Ustanın beyannamesi hazır. Hesaplar tamam. Şimdi de bordroları inceleyelim.

Oktay: (Dosyayı getirir.)Bu mu, abi?

Şakir: Tamam. (Dosyayı alır, inceler.) Bir sürü eksik var. İşçilerin imzası yok, işverenin imzası yok. İşyerinde üç aylık bordrolar ilan edilmedi. İşçi belgesi, yıllık izin belgeleri yok.

Selvi: En önemlisi, sakatlanan işçinin girişi yok.

Oktay: Deseniz ya, yandık.

Şakir: Yandık ki yandık.

Serdar: (Elinde okul çantasıyla girer.) Şakir Abi, babam gelmedi mi?

Şakir: Gelmek üzeredir.

Serdar: (Çantayı sehpaye atar. Sandalyeye oturur.)

Oktay: Serdar yine ne oldu?

Serdar: Ne olacak yine spor parası. Basket topu alınacakmış.

Herkes 15 lira getirsin diyorlar.

Oktay: İlkokulda 15 lira. Vay yavrum vay...

Selvi: Veriver. Neyin eksilir.

Serdar: Selvi abla, kolay mı? Hani para?

Selvi: Dün babandan almıştın.

Serdar: Kızlarla tost, kola, derken para suyunu çekti.

Selvi: Yaşıma bakmadan, öyle mi?

Şakir: Kızım, bunlar zamane çocuğu.

Selvi: (Elindeki dosyayı karıştırırken)Şakir Abi, bu işyerinin kira stopajı yatmamış.

Şakir: Kafa mı kaldı be kızım. Neyse cezalı yatırırız.

Oktay: Şakir Abi istersen yatırayım.

Şakir: Kafan şişti herhalde.

Serdar: Şakir Abi, para ver de şu spor parasını yatıralım.

Şakir: O kadar param olsaydı karıdan fırça yemezdim.

Serdar: Selvi Abla, sen ver bari.

Selvi: Baban haftalıkları versin de olur.

Serdar: (Oflyarak)Sizden iş çıkmaz. (Çantasıyla çıkarken)

Şakir: Annene söyle, halleder. (Serdar çıkar. Bilgisayarla meşgul olur. Hesap makinesiyle hesapları kontrol eder) Tamam, bu da tamam. Selvi Hanım, Kavaklı Marketin defter kayıtları tamam. Beyannamesini hazırlayabilirsin, bilançoğu çıkarttıysan.

Selvi: Mizanı tutturamadım ki...

Şakir: Mizanı tuttur da bilançoğu, kar/zarar cetvelini ben hazırlarım.

Selvi: Onları ben hallederim. Ama envantere karışmam.

Şakir: Ne kadar envanter çıkaracaksa bildir, hazırlasınlar.

Oktay: Şakir Abi, yılbaşındaki emtia listesini getirmişti.

Şakir: O yazılmaz, oğlum. Hesapta ne çıktıysa o yazılır.

Selvi: Oktay, sen dinle. Her şeye karışma.

Şakir: Doğru söylüyor, Selvi ablan. Sen, sadece denileni yap.

Oktay: Özür dilerim abi.(Elindeki faturaları deftere işlemeye devam ederken telefon çalar.) Ben bakayım mı?

Selvi: Bak bakalım.

Oktay: (Telefona cevap verir.) Alo... Kimsiniz?... Burası... Burada, bağlıyorum. (Ahizeyi, eliyle kapatır.) Selvi abla, seni arıyorlar.

Selvi: Kimmiş?

Oktay: Adını söylemedi. Bir bayan.

Selvi: (Telefonu alır.) Alo... Buyurun, ben Selvi... Evet, hatırladım, Melahat abla. Tamam, dökümanları aldım. Bugün doldurursam getiririm. Oldu... Saygılar abla, iyi günler. Güle güle.(Telefonu kapatır)

Şakir: Kim o?

Selvi: Melahat abla. Çok zengin bir kadın.

Şakir: Kimi, kimsesi yok mu?

Selvi: Burada kimsesi yok. Koca dairede tek başına yaşıyor.

Şakir: Bekar mı?

Selvi: Dul ve zengin. 20 dairesi, cadde üzerinde 5 dükkamı var. Bana Gayrı Menkul Sermaye iradından Gelir Vergisi beyannamesi doldurmamı söylemişti de...

Şakir: Allah, hayrını versin. Niye bana haber vermiyorsun?

Selvi: Ne olacak?

Şakir: Onu, babama alırdık. Sürünmekten de kurtulurduk.

Selvi: O genç, güzel ve sosyete.

Şakir: Olsun. Babam, sakalımı tıraş ettirir, gençleşirdi.

Selvi: Bu olacak gibi bir şey değil.

Oktay: Şakır abi, babana ebemi vereyim.

Şakir: Sen, sus, çocuk.

Oktay: Peki, sustum abi.

Coşkun: (İçeri girer) Selamün aleyküm.

Şakir: Aleyküm selam.

Coşkun: Kolay gelsin, nasıl gidiyor işler?

Şakir: İyidir... Çalışıyoruz.

Coşkun: (Kendi odasına geçer.) Beni arayan oldu mu?

Selvi: Mükelleflerden bazıları aradı.

Coşkun: Başka?

Selvi: Başka... Samsun Bölge Çalışma'dan Caner Bey aradı. Çorum'daymış.

Coşkun: (Yerinden kalkar.) Hayırdır, inşallah.

Selvi: Bu gün buraya gelecekmiş.

Coşkun: Konu neymiş?

Şakir: Kadir ustanın meselesidir herhalde. Geçenlerde Temiz Torna Atölyesinde bir işçi iş kazası yapmıştı ya...

- Coşkun:** Şimdi tam sırası... Mart ayında bir de bunlar...
- Şakir:** Coşkun Bey, bakanlıktan hesap uzmanları da gelmiş. Önceki yılın defterlerini inceliyorlarmış.
- Selvi:** İncelesinler, ne çıkar?
- Şakir:** Pek çok eksik var.
- Coşkun:** Sonra yazarız diyerek geriye bıraktığımız birçok iş var... Bunlara şimdilik kafa yormayalım. Siz, muhtasarlari hazırladınız mı?
- Şakir:** Hazır da paraları hazır değil.
- Coşkun:** Gönder Okta'yı, toparlayıp getirsin paraları.
- Kapıcı:** (Kapıyı açar.) Coşkun bey, yönetici gönderdi de, yakıt parası ödenecekti.
- Coşkun:** (Şakir'e) Vermedik mi?
- Şakir:** Veremedik. Para yoktu.
- Coşkun:** (Kapıcıya) Tamam, yarın ödeyelim.
- Kapıcı:** Yönetici dedi ki...
- Coşkun:** Başlatma yöneticiye. Görüyorsun ki çalışıyoruz.
- Kapıcı:** Peki efendim. (Çıkarken) Yarın mı?
- Coşkun:** Yarın, dedik ya. (Kapıcı çıkar)
- Şakir:** Oktay, (Kalkıp gelir.) Al şu listeyi, paraları topla.
- Oktay:** Olur, Şakir abi.(Çıkar)
- Coşkun:** Şakir, ben yokken borcu olanların beyannamelerini verme. Hesabı ödesinler, öyle ver.
- Şakir:** Bizde öyle yapıyoruz.
- Coşkun:** Oktay!
- Selvi:** Oktay, tahsilata çıktı
- Coşkun:** Selvi, kızım, bana bir nescafe yap.
- Selvi:** Yapayım, Coşkun bey (İşleri bırakır, mutfağa geçer)
- Selim:** (İçeri girer.) Selamün aleyküm. Kolay gelsin.
- Şakir:** Aleyküm selam, hoş geldiniz.
- Selim:** Coşkun bey, geldi mi?
- Şakir:** İçeride.
- Selim:** Yanında kim var?
- Şakir:** Yalnız.
- Selim:** (İç odaya girer.) Selamün aleyküm.
- Coşkun:** Aleyküm selam (Kalkıp tokalaşır.) Hoş geldiniz.
- Selim:** Hoş bulduk.

Coşkun: Şöyle buyurun. (Selim usta, masaya yakın koltuklardan birine oturur.) Sigara.

Selim: Sağ olun, bıraktım.

Coşkun: Ne mutlu, tebrik ederim seni. Dua et, biz de bırakalım. (Sigarasını yakmak ister. Sonra vaz geçer.)

Selim: İnşallah, siz de kurtulursunuz

Coşkun: İşler nasıl ustam. (Nescafe gelir.) Selvi hanım, Selim ustaya da getir.

Selim: Malum, kış, soğuk... Pek iş yok. Yatıyoruz.

Coşkun: Geçer, geçer, bu yaz iyi olacak inşallah.

Selim: Umutla bekliyoruz

Coşkun: Hayırdır, seni biraz durgun gördüm.

Selvi: (Nescafeyi getirir.) Buyurun.

Selim: (Alır.) Malum, şu ceza meselesi

Coşkun: Ne kadardı?

Selim: Bir milyonu buluyor.

Coşkun: Deme yahu, o kadar var mı?

Selim: Bir de hapislikten söz ediliyor.

Coşkun: Yapamazlar. Cezayı hallederiz, düşünme.

Selim: Nasıl düşünmeyim.

Coşkun: Uzlaşmaya başvururuz. Vergiyi ödersin. Cezanın %90'ını indirtirim.

Selim: Keşke.

Coşkun: Onu bana bırak.

Selim: Bizim beyanname hazır mı?

Coşkun: Hazır.

Selim: Şu da kalan borcumuz.(Çıkartıp bir çek verir.)

Coşkun: Allah, bereket versin. Beyanname işini, biz hallederiz. Birinci taksitine çocuk uğrar.

Selim: Tamam onu hallederiz, ceza işini unutma da.

Coşkun: Onu bana bırak dedim ya...

Selim: (Ayağa kalkar)Allah'a ısmarladık.

Coşkun: (Kalkıp kapıya kadar yolcu eder) Güle güle, yine bekleriz.(Yolcu ettikten sonra seyirciye) Çok dürüst, çok saf mükellef. Ah keşke, tüm mükelleflerim böyle olsa... (Şakir beye) Selim ustanın uzlaşma talebini yazın. Onu, yarın verelim.

Şakir: Olur... (Coşkun bey yerine geçince) Unutmazsam.

- Vehbi:** (Girer.) Selamün aleyküm.
- Şakir:** Aleyküm selam. Hoş geldin, Vehbi usta.
- Vehbi:** Hoş görmüşem. Coşkun bey içerdedir.
- Şakir:** İçeride.
- Vehbi:** (Coşkun Beyin odasına girer) Selamün aleyküm.
- Coşkun:** Aleyküm selam. Hoş gelmişen Vehbi usta, nerelerdeydin?
- Vehbi:** (Yerine oturur) Ben hep buralardayam. Sen, neredesen? Geliyrem, geliyrem, seni bulamıyram.
- Coşkun:** Doğru biraz geç geliyorum.
- Vehbi:** Olmıyır olmıyır. Bilmez misen; aş da sabahın, iş de sabahın.
- Coşkun:** Haklısınız.
- Vehbi:** Coşkun bey, bizim işleri ne ettin?
- Coşkun:** Senden haber bekledim. Baktım Buhara'daki inşaat bitmemiş. Fatih caddesindeki daireler devam ediyor. Bahçelievlerdeki inşaat bitmiş, içine taşınmışlar. Oranın gelir beyanını yapalım diyorum.
- Vehbi:** Orayı bitirmemişem. Beyan gelecek seneye kalsın diye bir daire bırakmışam.
- Coşkun:** Öyleyse nasıl bildireceğiz?
- Vehbi:** Benim kira gelirim vardır, bu yıl onu bildirek.
- Coşkun:** Nasıl istersen, öyle olsun. Ama öbür inşaatları daha sigortaya bildirmedik.
- Vehbi:** Bildirirsen, acelen nedir?
- Coşkun:** S.G.K. müfettişleri tespit ederse çok ceza yersin. Bak üçüncü katların tabliyesini de atmışsın.
- Vehbi:** Nisanda bildiresin.
- Coşkun:** Nisanda uğra da bildirelim.
- Vehbi:** Nisanda ugraram. Sen şu gelir beyannamesini geçen seneki gibi halledesen.
- Coşkun:** Geçen yılki gibi olursa çok düşük olur.
- Vehbi:** Düşük olmasın. Maliyenin gözüne batmayak.
- Coşkun:** Tamam, oldu şimdi.
- Vehbi:** Öyleyse ben gidiyem. (Ayağa kalkar.) Hoşça kalasız. (Tokalaşır. Çıkarken Coşkun Bey onu yolcu eder.)
- Coşkun:** Güle güle, Vehbi Usta. Biz hallederiz, merak etme.

Vehbi: (Selviye) Nasılsan gelin kızım, nasılsan?

Selvi: İyiyim, Vehbi Amca.

Vehbi: Seni oğluma alam diyrem, kabul etmiyirsen. Gel, naz etme, oğlum yakışıklıdır.

Selvi: Vehbi Amca, henüz evlenmeyeceğim.

Vehbi: Sen bilürsen, yine de düşün derem. Şakır Efendi, siz de hoşça kalasız.

Şakir: Güle güle, Vehbi Ustam. (Vehbi Usta, çıkar.) Selvi, sen de he de gitsin. Kızım, bu devirde kocanın zengini makbul. Şuna bak yahu; bir keserle geldi, tanınmış bir müteahhit oldu. Apartmanları, evleri, tarlaları, dükkanları yığdı.

Selvi: Zenginlik, beni hiç ilgilendirmiyor. Adam olsun, yeter.

Coşkun: Ee, yavrum Şakir, biz de buralarda pinekliyoruz. (Yerine geçer.) Beyannameleri incelemeye devam eder. (Telefonu çalar.) Alo... Benim efendim... Anlayamadım. Hesap uzmanı Nejat Bey... Evet efendim. Telliler Tekstil... Geçen yılın envanteri mi?... Burada kalmış olmalı... Arşivi aratayım. Onu size en kısa zamanda gönderirim... Pazartesinden önce zor. Malum Mart ayı, işler sıkışık... Tamam efendim, gelmeye çalışırım. Gelirim tamam. Saygılar, hürmetler, iyi günler. (Telefonu kapatır.) Şakir, Telliler Tekstilin envanteri hazır mı?

Şakir: Bu yılınki mi?

Coşkun: Yok, geçen yılınki...

Şakir: Hazır değil ya... Yakıştırırız.

Coşkun: Onu hazırla. Hesap Uzmanı onu istiyor. Ayrıca beni de çağırıyor. Sence nedendir?

Şakir: O şirkette yıl içinde devir yapılmıştı ya... Belki orada K.D.V. farkı bulmuş olabilirler.

Coşkun: Sence bulabilirler mi?

Şakir: Olabilir, elleri sıkıştıktı. Biraz düşük bildirmiştik.

Coşkun: Yapmayın böyle yahu, yapmayın. Mükellefe ceza çıkınca, biz böyle istemiştik demez. Suçu, kusuru bize yıkar. (Sigarasını yakar. Odada dolaşmaya başlar. Bu sırada Zeki Bey içeri girer.)

Zeki: Günaydın çocuklar.

Şakir: Günaydın.

- Zeki:** Ooo... Buralar, çok soğuk. (Paltosunu çıkartır.)
- Şakir:** Ben asayım. (Alıp asar.)
- Selvi:** Hoş geldiniz. (Şakir'le bakışır. Kim olduğunu merak ederler.)
- Zeki:** Hoş bulduk çocuklar, işler nasıl?
- Şakir:** Nasıl olsun? Yoğun, malum Mart ayı...
- Zeki:** Doğru, Mart ayı, dert ayı, derler...
- Coşkun:** Oo Zeki Bey hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.
- Zeki:** Hoş bulduk (Tokalaşır kucaklaşırlar.)
- Coşkun:** Odama geçelim. (İç odaya girerler.) Şöyle buyurun.
- Zeki:** Çok nazıksınız, aferim, hep böyle göreyim. (Yüzüne iyice bakar) Lan göbel, hiç değişmemişsin.
- Coşkun:** Kocadık heri
- Zeki:** Yok la, hiç kocamışa benzemiyorsun. Biraz saçlar ağarmış, sakallar karışmış.
- Coşkun:** Maşallah, sen gittikçe genceliyorsun. Yoksa destek falan mı alıyorsun?
- Zeki:** Aşk olsun Coşkuncuğum, o kadar düştük mü?
- Coşkun:** (Sigara teklif eder.) Buyurun.
- Zeki:** Yok, ben puro yakacağım.(Çıkarıp yakar.)
- Coşkun:** Havan batsın. Fakültede de böyle havalıydın.
- Zeki:** Fena mı? Kızlar, etrafımda pervaneleniyordu.
- Coşkun:** Sonunda biri seni kafesledi.
- Zeki:** Kim demiş onu? Ben, onu kafesledim.
- Coşkun:** Ee Yeliz Hanım nasıl? Ne yapıyor?
- Zeki:** Ne yapsın, baloları, kokteylleri kaçırıyor. Çevrecilere takılıyor. Boş vakitlerinde konken partilerinde...
- Coşkun:** Yani seni, kendi haline bıraktı, öyle mi?
- Zeki:** Bir bakıma öyle.
- Coşkun:** (Telefon çalar.) Bir dakika, izninizle, telefona bakayım. (Ahizeyi kaldırır.) Alo... İyi günler Nihat Bey... Fizibilite işlemleri bitti, yatırıma karar verdiniz, öyle mi? Hayırlı olsun... Ama bunu, gazete ve televizyonlarda duyuralım. Önce haber olarak verilsin, ardından da reklamlar... Çok para tutmasından korkma... Faturasını al, gidere yazıp vergiden düşeriz... Tamam... Temel atma törenini, seçimden sonraya bırak... Seçim bu; kimin kazanacağı belli olmaz. Tamam... Hem şu

soğukta temel falan olmaz... Tamam... Anlaştık... Bir pürüz olursa beni arayın. Biliyorsunuz, her zaman emrinizdeyim... Saygılar, iyi günler.

Zeki: Kim o? Zengin birine benziyor.

Coşkun: Zengin de söz mü? Şehrin en tanınmış iş adamı... Organize sanayiye yeni bir fabrika kuruyor da temel atma törenine başbakanı ve bakanları davet edecek.

Zeki: Buradaki bir fabrikanın temel atma törenine başbakan gelir mi? Sanmam.

Coşkun: Gelir, mutlaka gelir. Bunlar, birkaç ortak. Her biri, bir büyük bir partinin yönetimindedir. Hangisi iktidara gelse fark etmez.

Zeki: Bak, bu işi sevdim. Zaten işler, böyle yürüyor.

Coşkun: Sahi, lafa daldık, unuttuk. Ne alırdınız?

Zeki: Viski ya da şampanya.

Coşkun: Geç onu.

Zeki: Eh ne yapalım, kahve olsun.

Coşkun: Sade mi, orta şekerli mi?

Zeki: Sade olsun.

Coşkun: Kızım, bize iki sade kahve yap.

Selvi: Yapayım Coşkun Bey. (Mutfak kısmına geçer. Bu esnada Oktay gelir.)

Oktay: (İçeri girer.) Şakir abi, işte alabildiklerim. (Listeyi ve parayı verir.)

Şakir: Ya şunlar?

Oktay: Yarın getireceklerini söylediler.

Şakir: İnşallah getirirler.

Coşkun: (Kahveler gelinceye kadar geçen sürede evinden gelen telefona cevap verir.) Alo... (Zeki Beye, eşi olduğunu söyler.) Eşim arıyor da... Benim, hayatım. Yeni geldim. Çok meşgulüm... Mükellefler, hesap uzmanları, kooperatifler, iş müfettişleri... Hepsi bugünü buldular. Söyle canım, unutmazsam... Söyle, yazıyorum... Tamam mı? Bitti mi? Oldu. Ben, Oktay'a aldırırım. Bak hayatım, çok meşgulüm. Yanımda misafirler var. Sonra konuşuruz. Güle güle. (Telefonu kapatır.) Görüyorsunuz halimi.

Zeki: Senin ki de başka havada. Ne yapalım, gülü seven

dikenine katlanır.

Coşkun: Bazen dikenini acıtıyor. (Seslenir.) Oktay geldi mi?

Oktay: Geldim, Coşkun abi, buradayım

Coşkun: Gel evladım şu listeyi, şu parayı al, bu işi hallet.

Canını yerim senin. Haydi aslanım. (Sırtını sıvazlar)

Oktay: Nereden alayım?

Coşkun: Nerden istersen oradan al, yeter ki al.

Zeki: Al da kurtar, Coşkun ağabeyini, yengenin elinden.

Selvi: (Tepsiyle girer.) Buyurun, kahveleriniz.

Zeki: Teşekkür ederim. (Bir yudum içer) Hah şöyle, içimiz ısınır.

Selvi: Afiyet olsun. (İç odadan kendi masasına döner.)

Coşkun: Eee işler nasıl? Ne yapıyorsun İstanbul'da?

Zeki: Yaşıyorum. Şirkette işleri, elemanlar yürütüyor. Arada bir onlara talimatlarımı bildiriyorum. Hepsi, o kadar.

Coşkun: Ev nerede?

Zeki: İş yeri, Aksaray'da. Lojman, Ataköy'de, lüks bir villa. Hizmetçileri, bahçıvanları, her şeyi var. Bana bir kaç Mercedes tahsis ettiler. Yengen ile beraber yaşıyoruz. (Coşkun bey, hayretle dinler)

Coşkun: Ne işiydi sizinki?

Zeki: Şirkette her şey var. İnşaat, taahhüt, imalat, ihracat, ithalat, döviz, borsa, aklına ne gelirse hepsi var.

Coşkun: Patron, Cezmi bey, değil mi?

Zeki: Cezmi, holdingin başkanıdır. Uyanık bir adam. Trakya Göçmeni. Yardımcısı Hikmet Bey de Kayserili...

Coşkun: Yani tam iş adamı.

Zeki: Dört dörtlük iş adamı. Kaz gelecek yerden tavuk esirgemez. İstanbul'un seçkin semtlerinden Bakırköy'de bir lise yapturdılar. İş dünyasını, bürokrasiyi, hükümeti açılışa davet ettiler.

Coşkun: Demek ki hayırsever biri.

Zeki: Daha doğrusu, işini bilen biri.

Coşkun: Anlayamadım; nasıl yani?

Zeki: Bak anlatayım. Açılıştan sonra ihracatımız arttı. İthalatta gümrük işlemlerimiz kolaylaştırıldı. Teşviklerimiz iki katına çıktı. ihaleleri, tercihli olarak

almaya başladık. Binaya yaptığımız harcamayı, birkaç ayda telafi ettik. Zaten harcamaları da gider olarak yazıp vergiden düşmüştük.

Coşkun: (Hayretle izler.) Vay be!.. İşler, böyle mi yürüyormuş?

Zeki: Ne sandın ya? Dahası var; Amerikalılarla ortak otomobil fabrikası kuracağız. Tavşan Tepe’de geniş bir alan var. Orası da bize tahsis edilecek.

Coşkun: Aferim Zeki. Bir yağlı kuyruk bulmuş, yapışmışsın.

Zeki: Ben bulmadım. Onlar beni tercih etmiş.

Coşkun: Nasıl oldu bu iş?

Zeki: Anlatayım. Bizim şirket, muhasebeci arıyormuş. Ben de başvurduğum. İki yıl muhasebecilik yapmış olma şartı aranıyordu. Ben de üç yıl muhasebecilik yapmıştım. Sözü uzatmayalım. Başvurdum. Mülakat günü baktım ki benim gibi en az elli kişi var. Girene soruyorlar: “Muhasebe işlerini nasıl yürütürsün? Nasıl defter tutarsın?” Herkes, becerisini, işin tekniklerini sayıyor. Sıra bana geldi. Ben de “Nasıl isterseniz...” deyince patronun hoşuna gitti. Beni işe aldı. O gün bu gün şirkette devamlı yükseldim. Patron ne dediyse formülünü bulup yaptım.

Coşkun: (Seyirciye) Anlaşıldı; muhasebecilikte köşe dönmek böyle oluyormuş.

Zeki: Sen de öyle yap, köşe ol.

Coşkun: Zeki Bey, bu bize göre değil. Biz, namuslu vatandaşız. Mükellef nasıl isterse değil de yasalar nasıl isterse, ona göre hesap yaparız. Bu vatanda yaşıyorsak, vatanımızı ve bayrağımızı da seveceğiz, vergimizi de vereceğiz. Hem de son kuruşuna kadar... Vergi vermek, vatandaşlık görevidir. Devlet, bununla ayakta kalır. Bunu asla unutma...

(Perde kapanır.)

HABEŞİSTAN YILLARI

Piyes

Üç Perde

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR

1. **Cafer b.EbuTalip:** 60 yaşlarında, bıyıklı, sade giyimli.
2. **Cerciyus::** 35 yaşlarında, çenesinde sakalı olan bir Habeşli.
3. **Huzeyme:** 40 yaşlarında, sakallı, sade giyimli.
4. **Abdurrahman b.Avf:** 30 yaşlarında, bıyıklı, sade giyimli.
5. **Justinien:** 0 yaşlarında bir çocuk.
6. **Necaşi:** 60 yaşlarında Habeşistan kralı.
7. **Amr b.As:** 35 yaşlarında seyrek sakallı, iyi giyimli.
8. **Abdullah b.Rebia:** 35 yaşlarında, bıyıklı ve iyi giyimli.
9. **Amr İbn-i Ümeyye:** 40 yaşlarında, muntazam sakallı ve süslü giyimli.
10. **Başpapaz:** 50 yaşlarında, uzun sakallı, piskopos kıyafetinde, boynunda haç takılı.
11. **Papaz:** 25 yaşlarında, rahip kıyafetinde, boynunda haç takılı
12. **Muhafız:** 20 yaşlarında, bıyıklı, asker kıyafetli.
13. **Erha:** 20 yaşlarında, prens.
14. **Katip:** 50 yaşlarında, gözlüklü, kısa bıyıklı.

BİRİNCİ PERDE

Dekor: *Bir kapı ve bir pencere mütevazı bir oda. Yerde bir hasır, üzerinde serili bir yatak. Bir tarafta postlar üzerinde eski minderler, diğer yanda bir testi, bir ibrik, bir kaç toprak kap ve çömlek, bir mangal.*

Cafer: (Perde açılırken kulisten ney sesi gelmeye başlar. Cafer yataktan besmele ile kalkıp pencerenin yanına gelir. Bir süre dışarı bakar.) Garipsin Cafer, bu beldede garip... (Düşünür, pencereye omzunu yaslar.) Denizden ötede kaldı hep dostlar... Resulullah da orada. Bir yanda gurbet acısı, diğer yanda Resulullah'dan ayrılığın ıstırapı. (Karnını eliyle tutar, kesik kesik öksürür) Bu hastalık, belki bir çile. Ama Mekke'deki kardeşlerimizin çektiklerinin yanında bir hiç... Onların hayatı, her gün işkence, her gün ıstırap, her gün çile. Bütün suçları, müslüman olmaları. Bizimki de aynı ya. Müslüman olduğumuz için ta buralara, Habeşistan'a göçmek zorunda kaldık. Doğduğumuz, büyüdüğümüz vatanımızdan, hem de anamızdan, babamızdan, evladımızdan uzak. Ah...ah... Onların yanında olsaydım, şimdi bana ne ilaçlar bulmazlardı ki? Ya burada? Burada kim arar beni? (Üzgün üzgün pencerenin yanından ayrılır, hasırın üzerine oturur. Yasin suresinin ikinci sayfasını okurken kapı çalınır.)

Cerciyus: (Dışarıdan seslenir.) Komşu, ben geldim, aç kapıyı.

Cafer: Geliyorum. (Kapıyı açar.) Buyurun, hoş geldiniz.

Cerciyus: Hoş bulduk. Bir kaç gündür dışarı çıkmıyorsun. Dikkatimi çekti. Bir uğrayayım, dedim de...

Cafer: İyi etmişsin. Ben de bizi kim arar, kim sorar, diyordum.

Cerciyus: Ne o? Hayrola? Hasta mısın yoksa?

Cafer: Bir kaç gündür -üzerinize afiyet- rahatsızım. Başım ağrıyor, midem sancıyor, öksürüyorum.

Cerciyus: Üşütmüşsünüz galiba. Ama burada şu serin günleri geçirmek zor. Bari ihlamur kaynatıp içseniz...

Cafer: Arkadaşlar, akşam dönerken getirecekler zaten. Ayakta kalmayın, şöyle oturalım. (Cerciyus, hasırın üzerine

oturmak için çömeldiğinde) Şu mindere otursanız.

Cerciyus: (Mindere oturur.) Komşu dediğin, böyle güde lazım. İnsan haber vermez mi? Elbet bir çaresini bulurduk.

Cafer: Haklısınız. Ancak biz buranın garibiyiz, dedik. Kendi derdimizi kendimiz halledelim, istedik. Kimseye yük olmayalım, diye düşündük.

Cerciyus: Başkası için böyle düşünülebilir ama benim için böyle düşünmeseydiniz memnun olurum.

Cafer: O, önemli değil artık. Bizi de düşünen biri varmış ya...

Cerciyus: Doğrusu, bu mahalleye yerleştiğiniz günden beri sizi izliyorum. Arkadaşlarınız, işe giderken başlarını öne eğiyorlar. Mahallenin kadın ve kızlarından yana hiç bakmıyorlar. Komşuların hemen hepsi, sizden övgüyle bahsediyorlar. Terbiyeli, ahlaklı, namuslu ve dürüst insanlar, diyorlar.

Cafer: Bunlar, bizim inancımızın gereği.

Cerciyus: Sahi sizin ayrı bir inancınız varmış. Yeni bir dinden söz ediyorlar. Doğru mu?

Cafer: Doğru.

Cerciyus: Bu nasıl bir din?

Cafer: Eşi ve benzeri olmayan, bir olan Allah'a ibadet etmeyi, putlara tapmamayı, herkese eşit davranmayı esas alan İslam dini...

Cerciyus: Adı da yeni olduğuna göre peygamberi var mı?

Cafer: Olmaz mı? Peygamberimiz Muhammed aleyhisselam.

Cerciyus: Adı da güzelmiş... Bu dine karşı Mekkelilerin tutumu nasıl? İman edenler oluyor mu?

Cafer: Elbette. Yüzden fazlası, şu anda bizimle beraber burada, Habeşistan'dalar. Yüzlercesi de Mekke'deler halen.

Cerciyus: Bu dine zenginler mi giriyor, yoksa yoksullar mı?

Cafer: Mekke'nin yarısı sayılabilecek güçteki zenginler de var, köleler ve cariyeler de var.

Cerciyus: Yeni dine girenler, serbest hareket edebiliyorlar mı?

Cafer: O derdimi deşme komşu. (Bu arada mangalı önüne çeker, korunu karıştırır.) Hava serin sen de ısın.

Cerciyus: (Isınmak için elini mangala uzatır) Komşu komşunun dert ortağıdır. Söyle de öğrenelim ey Cafer.

Cafer: Ya Cerciyus, aylar geçti aradan. O din kardeşlerimize yapılan işkenceler gözümün önünden hiç gitmiyor.

Cerciyus: İşkence mi? Nasıl yani?

Cafer: Evet, işkence... işkence... (Kulisteki ney sesinin yerini Arapça ilahiler alır.) Hangisinden başlayacağımı bilemiyorum... Habbab, Bilal, Ammar, Yasir, Süheyb... Ve onlara yapılan işkenceler. Her biri, diğerinden iğrenç. Bir defasında Habbab, kıpkırmızı korların üzerine yatırılmış, göğsünün üzerine de bir adam çıkmıştı. Zavallı Habbab, korlar sönünceye kadar yanmış, kıvranmıştı•

Cerciyus: Bu düpedüz vahşet. Böyle vahşete sabretmek de zor.

Cafer: İşin daha da zoruna sabretti...(Bir ara dalgınlaşır) Ha, ne diyordum? Şey... Habbab'ın sırtı, bu işkencelerden lekelerle dolmuştu. Ama bazı Kureyşlilerden alacakları vardı. Bunları toplamaya çıktığı zaman kafirler, ona "Önce Muhammed'i inkar et, sonra alacağını iste" derlerdi.

Cerciyus: Tabii o da buna uymak zorunda kalır.

Cafer: Hayır, tam tersine. Habbab, onlara karşı çıkar ve "Onu asla inkar etmem. O, Allah'ın elçisidir" derdi.

Cerciyus: Demek ki Muhammed'i çok seviyormuş.

Cafer: Onu sevmeyen yok aramızda. Bütün müslümanlar, onu canından çok severler.

Cerciyus: Başka?

Cafer: (Heyecanla ayağa kalkar.) Hubeyb'i, Kureyş kafirleri işkence için ağaca astılar. Alay ederek sordular ona "Senin yerinde Muhammed'in olmasını ister misin?" diye. Hem de onu tahrik ettiler. "İsterim, de, seni bırakacağız." dediler.

Cerciyus: İyi bir fırsatmış.

Cafer: Hayır... Hiç bir Müslüman, böyle düşünemez.

Cerciyus: Ya ne diyor?

Cafer: Hz. Muhammed'in ayağına bir diken bile batırılmasına razı değilim, diye cevap veriyor.

Cerciyus: Doğrusu bu kadarı, büyük bir sevgi ve fedakarlık işi.

Cafer: Cerciyus, kusura bakma. Yataktan yeni kalktığımdan üşütme geldi. Ridamı alayım.(Kalkıp ridasını örtünür.)

- Cerciyus:** Ben de üşütürsün diye düşünüyordum. Tabi, örtün...
- Cafer:** Üşüttükçe artar bu hastalık. (Sık sık öksürür.) Ne yapacaksın? Kendi kendimizin tabibi olmak zorundayız.
- Cerciyus:** Haklısınız. Gurbette böyle şeyler başa gelebilir.
- Cafer:** Derdi veren Allah, dermanını da verir. Yeter ki sebebine sarılalım.
- Huzeyme:** (Kapıyı vurur ve seslenir.) Ya Cafer, kapıyı aç.
- Cafer:** Bu, Huzeyme'nin sesine benziyor. Geliyorum ya Huzeyme. (Kapıyı açar.)
- Huzeyme:** (Girer.) Esselamü aleyküm ya Cafer.
- Cafer:** Aleymüküselam.
- Huzeyme:** (Cerciyus'a) Hayırlı günler.
- Cerciyus:** Hayırlı günler.
- Cafer:** Tanıştırayım. Gelen, din kardeşim Huzeyme. Komşumuz Cerciyus. (Memnuniyetlerini ifade ederler.) Şöyle otur, sohbetimize iştirak et, ya Huzeyme.
- Huzeyme:** Cafer, günlerdir iş bulup çalışmadım. Yiyecek parası kazanamadım. Biraz çavdar ekmeğim vardı. O da kalmadı. Çorba yapayım dedim. Un da kalmamış.
- Cafer:** Bende biraz var, vereyim. Ama unla ne yapacaktın?
- Huzeyme:** İki kaşık un kavurup çorba yapmak istiyorum. Kör nefsi, körleyeyim, diyorum.
- Cafer:** Sen şöyle otur da ben çömlekten biraz un koyayım. (Çömlekten tabağa az un koyar.) Bu kadar da bana kaldı. Yani kardeş payı yaptık. (Tabağı verir.)
- Huzeyme:** Allah razı olsun. Dünden beri ağzıma lokma girmedi de sabırsızlanıyorum.
- Cafer:** Haklısınız, aç karınla sohbet olmaz.
- Huzeyme:** İzninizle, ben gideyim. Allah'a ısmarladık.
- Cafer:** Güle güle. (Huzeyme çıkar.)
- Cerciyus:** Doğrusu yürekler acısı. Açlığa, susuzluğa sabredip direniyorsunuz.
- Cafer:** İncamızız uğruna her şeye katlanırsınız.
- Cerciyus:** Aranızdaki yardımlaşmaya ve dayanışmaya hayran kaldım.
- Cafer:** Bu, bize Allah'ın ve Resulü'nün emridir. Resulullah, "Komşusu açken, tok yatan bizden değildir." Buyuruyor. Onun için ben, lokmamı bile bölüşürüm.

- Cerciyus:** Sizleri tanıdıkça kendi halimizden utanıyorum. Sizler, o kadar işkenceye dayanmış, fakat putlara tapmamışsınız, hayret doğrusu.
- Cafer:** (Gözleri dalar.) Komşu, ilkence, zulüm deyince tüylerim ürperiyor... Müslüman olan herkese, ama herkese işkence ettiler... Köleler ve cariyelere yapılanlar daha da iğrenç. Ümeyye'nin kölesi Bilal az mı çekti? Hem o Bilal, Habeşli idi.
- Cerciyus:** Habeşistanlı mı yani?
- Cafer:** Evet, Habeş asıllı idi... Evet o Habeşli Bilal, müslüman olunca efendisi Ümeyye, onu kızgın kumların üzerine yatırıp göğsüne taşlar yığar, sonra ona, müslümanlığı reddetmezsen seni böyle öldüreceğim, derdi. Fakat Bilal, bu vahşice işkenceler içinde yine "Allah bir. Allah bir." diyerek cevap verirdi.
- Cerciyus:** Aferim Bilal'e. Ee...ne de olsa Habeşli... Habeşliler, inanırlarsa böyle bağlanırlar işte.
- Cafer:** Darısı diğer Habeşlilere.
- Cerciyus:** Bilmem ki... Kısmetse olur.
- Cafer:** Dilersen kısmet olur.
- Cerciyus:** Bunlar böyle bir kaç kişi mi?
- Cafer:** Hayır, hayır... Böyleleri tahminlerin üstünde...
- Cerciyus:** Peki, bu köleleri böyle işkencelerden kurtaracak, hiç zengin müslüman yok mu? Hani onları satın alsa diyordum.
- Cafer:** Öylesi de var, Allah'a şükürler olsun. Ebubekir, ashabın en zenginidir. Ebubekir; Ebu Fukeyhe'y, Lübeyne'yi ve adlarını şu anda hatırlayamadığım birçok köle ve cariyeyi kurtardı. Efendilerinden büyük paralar karşılığı satın aldı. Hepsini azat etti, hür ve serbest bıraktı.
- Cerciyus:** Bak işte bu iyi. Gerçi ben, müslüman değilim ama bu kadar işkenceyi de insanlığa yakıştıramıyorum. Sen anlattıkça yüreğim parçalandı.
- Cafer:** Kimin yüreği parçalanmaz ki?
- Cerciyus:** Fakat dikkatimi çeken bir şey oldu. Şu anlattıklarınız içinde işkence sonucu ölen yok. Yani ...
- Cafer:** (Sözünü keserek) Ölen olmaz mı? Yasir ve Sümeyye, işkence kurbanı şehitler listesinin başındalar. Yasir,

dövüle dövüle öldürüldü. Eşi Sümeyye de mızrak darbesiyle şehit edildi. Hem Sümeyye, savunmadan aciz bir kadındı.

Cerciyus: Demek ki onlar, kadın-erkek demeden herkese işkence yapıyorlar. Fakat zenginlere ve asillere dış geçiremiyorlar, herhalde.

Cafer: Herkese aynı metot uygulanmıyor tabii. Şayet soylu birisi islamiyete geçerse Ebu Cehil, önce ihtar ve hakaret eder. Sonra onun hislerine hitap ederek "Baban akıllı adamdı, soylu adamdı, onun dininden ayrılmak iyi değildir" derdi... Şayet müslümanlığı kabul eden bir tüccar ise, Ebucehil onu tehdit ederdi. Müşterisiz bırakırız, malını, mülkünü, kervanlarını yağma ederiz, derdi... Hele müslüman olan kişi, yoksul ve garipse Ebucehil onu döver, dövdürür, ona söver, sövdürürdü. Akla gelmedik işkenceler yaptırırdı.

Cerciyus: Gerçekten her şey, iyi planlanmış. Ama her türlü de insanlığın yüz karası.

Cafer: Evet, ama onlar, bunu isanlığa hizmet adına yapıyorlar. (Ayağa kalkmaya çabalar) Komşu derdimi deştin. Konuşmaya daldım da ikram etmeyi unuttum.

Cerciyus: Rica ederim, hasta halinizde hiç zahmet etmeyin.

Cafer: Mekke'den gelen hurma vardı. Getireyim de beraber yiyelim. (Kalkar, yatağın yanındaki kaptan tabağa biraz hurma koyup getirir.) Buyurun (diyerek oturur, besmele çekerek hurma yemeye başlar.)

Cerciyus: Hep siz böyle mi dersiniz?

Cafer: Evet, her işe başlarken Allah'ın adıyla, "Bismillahirrahmanirrahim" diyerek başlarız.

Cerciyus: Güzel adetleriniz varmış.

Cafer: Peki siz ne dersiniz?

Cerciyus: Aklımıza gelirse Mesih'i takdis ederiz.

Cafer: Mesih dediniz de hatırıma geldi. Sizin inancınız nasıl?

Cerciyus: Nasıl anlatayım?... Ben bir hıristiyanim. Ama ne katolik ne de ortadoksum. Nasturi mezhebindenim.

Cafer: Bunun farkını anlayamadım.

Cerciyus: Biz diğer hıristiyanlar gibi teslise aynen inanırız. Ama Hz. İsa'nın insanlık tarafının ağır bastığı

kanısında'yız. Yani Hz. İsa'yı pek ilahlaştırmayız. Fakat doğumuyla başlayan mucizelerle dolu bir hayatı olduğuna inanırız.

Cafer: Ona biz de inanıyoruz.

Cerciyus: Ayrıca biz, İsa'nın müjdelediği bir peygamberin geleceğine de inanıyoruz.

Cafer: (Heyecanla ayağa kalkar.) Geldi o peygamber.

Cerciyus: Ama biz hâla bu peygamberi, Mısır'daki hıristiyanlar arasından çıkacak diye bekliyoruz.

Cafer: İnşallah bin gün sizler de, o peygamberin, Hz. Muhammed olduğuna inanırsınız.

Cerciyus:

Cafer: Bütün insanlık, inanacak bir gün.

Abdurrahman: (Kapı vurulur, içeriye Abdurrahman bin Avf girer.) Selamün aleyküm.

Cafer: Ve-aleykümüsselam. Gel, şöyle otur. Kimse kimsenin nasibini yiyemez tabii... Tanıştırayım, komşumuz...

Abdurrahman: (Sözünü keserek) Tanınmıştık onunla. Hoş geldiniz Cerciyus.

Cerciyus: Hoş bulduk Abdurrahman. Sizlerle tanışınca hatırıma geldi de şöyle bir uğrayayım, dedim.

Abdurrahman: Dostlarla bir arada olmaktan memnuniyet duyarız.

Cerciyus: Caferle sohbete daldık. Cafer bana Mekke'deki hayatlarını anlattı. Doğrusu içim sızladı.

Abdurrahman: Onlar, dille ifade edilebileni. O hayatı yaşamak, daha da acı.

Cerciyus: Çok doğru. Dinlemek böyle olunca...

Abdurrahman: Buyurun, hurmalar artmasın.(Besmele ile alır.)

Cafer: Haydi komşu...

Cerciyus: Sağ olun, güzelmiş doğrusu.

Abdurrahman: Afiyet olsun.

Cafer: Abdurrahman, sen yeni geldin, devam et.

Cerciyus: Hani diyecektim ki, siz, o işkenceler arasından iyi sıyrılabilmişsiniz.

Cafer: En ağırı, boykot hadisesi oldu. Geçen yıl, Kureyşliler, tüm Müslümanlarla ve Haşim oğullarıyla bütün

ilişkileri kestiler. Kız alıp vermeyi, alışveriş yapmayı bile yasakladılar. Bize boykot uyguladılar.

Cerciyus: Bu da ekonomik abluka herhalde.

Cafer: Ta kendisi.

Cerciyus: Maksatları neydi?

Cafer: Maksatları, Hz. Peygamber'i kendilerine teslim etmeye mecbur etmekti.

Cerciyus: Gerçekleşti mi bari?

Abdurrahman: Hayır... asla... Onlar istese de biz teslim etmeyiz.

Cafer: Hep birden saldıralım, Kureyşle savaşalım, dedik.

Abdurrahman: Hatta Resulullah'a teklif ettik.

Cerciyus: Kabul etti mi?

Cafer: Hayır... Sayımızın aslıgını hatırlattı. Böyle bir harekatta çok zayıf veririz, dedi.

Abdurrahman: Bu uğurda canımız feda, dedik. Ama razı olmadı.

Cerciyus: Ne yaptı ya?

Cafer: Bazı Müslümanlara "Habeşistan'a sığının. Orada bir hükümdar var. Kimseye haksızlık yaptırmaz. Orası güvenli bir yerdir. Allah işleri kolaylaştırana kadar, orada kalın" diye emretti.

Cerciyus: Tabi, bu ölümden daha iyi.

Cafer: Hayır, bunu, Resulullah'ın emri olduğu için kabul ettik. Yoksa biz, ölümden de çekinmeyiz. O bize ne emrederse, biz ona uyarız. Uymayanımız çıkmaz.

Abdurrahman: Biliriz ki o ne demişse bir hikmet vardır.

Cerciyus: Siz, ona çok bağlısınız. İçinizden hiç ihanet eden çıkmadı mı?

Abdurrahman: Hayır, asla çıkmaz.

Cerciyus: Hani demek istiyorum ki İsa'nın Havarilerinden biri onu ihbar etmişti. Belki...

Cafer: Haklısınız.

Abdurrahman: Ama bizi havarilerle kıyaslamak, mümkün değil.

Cerciyus: Pekala, böyle bir dine nasıl giriliyor? Formaliteleri ne?

Abdurrahman: Külfetli değil.

Cafer: Kelime-i şهادet getirmekle oluyor.

Cerciyus: Bu dine girince sorumluluklar nelerdir?

Cafer: Doğmayan, doğurmayan, bir olan Allah'a iman etmek,

Hız. Muhammed'in onun kulu ve elçisi olduğuna inanmak, fakir ve yoksula yardım etmek, günlük ibadetleri yapmak...

Cerciyus: Güzel şeylermiş ama...

Cafer: Bu güzel şeyleri tatmak isterseniz...

Jüstinyen: (Kapıyı çalar ve seslenir.) Baba, annem çağırıyor.

Cerciyus: Oğlum Jüstinyen geldi.

Cafer: Abdurrahman, aç kapıyı da gelsin.

Abdurrahman: (Kapıyı açar.) Gel, baban içeride.

Jüstinyen: (Girer.) Baba, annem çağırıyor. Dedem geldi de...

Cafer: Otur bakayım, babanla beraber giderseniz.

Jüstinyen: (Oturur, hurmadan peş peşe atıştırmaya başlar.)
Hurma da çok nefismiş.(Avucuna biriktirir.)

Cerciyus: Dedesiyle bir işimiz vardı. İhtiyar, sabırsızdır.
(Kalkar. Sohnete ayakta devam ederler) Cafer, ben aslında bir konu için sana gelmiştim.

Cafer: Söyle komşu, elimden geleni yaparım.

Cerciyus: Daha doğrusu bir teklif.

Cafer: Meraklandırma, söyle,

Cerciyus: Sizin sokakta bir tüccar var. Adı da Nedra. Tanıyor musun?

Cafer: Tanıyorum. Pazarlarda kumaş satıyor. Mağazası ve ticaret kervanı da varmış. Zenginmiş galiba.

Cerciyus: İyi bildin... Onun bir kızı var. Biliyor musun?

Cafer: Hayır, hiç tanımıyorum.

Cerciyus: Ama o, seni yakından tanıyor.

Cafer: Olabilir. Bizimle ne ilgisi var?

Cerciyus: Konu, tamamen onunla ilgili. Liza, güzel kız doğrusu. Bir sesi var, dinleyenleri coşturuyor. Kilisenin korosunda da çalışıyor. Babası çok zengin...

Cafer: Sadede gelelim...

Cerciyus: Liza, hem zengin, hem güzel. Onunla evlenmek isteyen çok genç var. Fakat Liza, gelen dönürleri hep geri çeviriyor.

Cafer: Olabilir. Bir beklediği vardır.

Cerciyus: Beklediği falan yok, sana tutkun. Senden başkasını gözü görmüyor.

Cafer: Evet, anlıyorum galiba. Ama unutma ki Cerciyus, benim o tarakta bezim yok.

Cerciyus: Kızma be komşu.

Cafer: Şu an, kızmak değil, sabretmek zamanıdır. (Gözleri dalar.) Aman Allah'ım, her yerde değişik bir imtihan. Mekke'de işkence ve zulüm, burada nefis ve şeytan. Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) de böyle bir teklifle karşı karşıya kalmıştı.

Cerciyus: Nasıl yani?

Cafer: Evet, peygamberimize, sen peygamberlik davasından vazgeç, seni istersen Mekke'ye reis yapalım, istersen seni Mekke'nin en zengini haline getirelim, istersen Mekke'nin en güzel kızı ile seni evlendirelim, dediler.

Cerciyus: İlginç, hatta cazip bir teklif.

Cafer: Sizce öyle olabilir. Ama Allah'ın elçisi Hz. Muhammed (sav) onlara şöyle cevap verdi: Ey Kureyş, sağ elime güneşi, sol elime de ayı verseniz, ben davamdan vazgeçmem. Bu, benim davam değil. Bu, Allah'ın bana verdiği bir görevdir. Rabbi'me ihanet edemem.

Cerciyus: Peygamberiniz, kararlı bir adammış. Hayran oldum.

Cafer: Unutma Cerciyus, bizler onun yolunun yolcusuyuz. Onun her hareketi, bizim için örnektir. Peygamberimiz, bu tekliflere böyle cevap verirken, benden farklı bir cevap bekleme.

Cerciyus: Yani teklifimi kabul etmiyor musun?

Cafer: Doğru anlamışsın. Bizler, davamızı unutup sevda peşine koşamayız. Bizim tek sevdamız var. O da İslam.

Cerciyus: Kusura bakmayın. Elçiye zeval olmaz, derler.

Cafer: Misafirimsiniz. Siz, kusura bakmayın.

Jüstinyen: Baba, dedem kızar, çabuk gidelim.

Abdurrahman: Gidersiniz, biraz sabret.

Cerciyus: Dedesi sinirli bir adam. Onu da kızdırmayalım. İzninizi isteyelim.

Cafer: Nasıl arzu ederseniz...

Abdurrahman: (Kapıyı açarak) Yine bekleriz.

Cafer: Dünürlük için değil, sohbet için. (Gülüşürler.)

Cerciyus: Hoşça kalın.

Cafer ve Abdurrahman: Güle güle, yine buyurun.

Jüstinyen: Hoşça kalın.

Cafer ve Abdurrahman: Güle güle.

(Yolcu ederken perde kapanır.)

İKİNCİ PERDE

Dekor: *Necaşi'nin kabul salonu. Karşıda taht. Yanlarda süslü iki divan. Ortada halı. Üzerinde iki sehpa, bir bakır vazo. Duvarlarda Hıristiyanlıkla ilgili tablolar.*

Muhafız: (Perde açılırken klasik batı müziği çalar. Papazları içeri alır.) Muhterem peder, Kralımız Necaşi hazretleri, sizin şöyle istirahat buyurmanızı emretti. Kendisi de biraz sonra teşrif buyuracaklardır.

Başpapaz: (Salonu ve eşyaları gözden geçirir.) Şu ihtişama bakın!... Şöyle bir yerde yaşayacaksınız ki...

Papaz: Orası öyle ama bize dünyalık gerekmez. Hıristiyanlıkta dünya değil, ahiret esastır. Bir manastıra kapanıp inziva hayatı yaşamamızı, siz tavsiye etmediniz mi?

Başpapaz: Evet ama yine de bu ihtişam, cazip geliyor. Mesela bana Habeşistan'da başpapaz mı, yoksa Necaşi mi olmak istersin, deseler, hiç tereddüt etmez...

Papaz: (Sözünü keserek) Başpapazlığı tercih ederdiniz.

Başpapaz: Öyle değil ama neyse dediğin gibi olsun.

Papaz: Aziz peder, dünyada olup bitenler sizi de sarsmış.

Başpapaz: Bizans-İran savaşını mı kastediyorsun?

Papaz: Daha da korkuncu...

Başpapaz: Korkunç olan ne?

Papaz: Mekke'de ortaya çıkan yeni din.

Başpapaz: O mesele ilginç. O dinin peygamberi olduğunu iddia edenin adı (Hatırlamaya çalışır.) her halde Muhammed olacak.

Papaz: Evet, getirdiği dinin adı da İslam. Fakat dikkatimi çeken bir şey var.

Başpapaz: Nedir o?

Papaz: Adı... Araplar arasında Muhammed diye ad koyma adeti yoktu. Onlar hep şahıslarla, putlarla ilgili adlar kordardı. Mesela Abdülmenat, Abdüluzza, Abdüşsems gibi....

Başpapaz: Bu ilginç tabii. Daha ilginç, Muhammed isminde bir peygamberin geleceğinin, İncil'de müjdelenmiş olmasıdır.

Papaz: İncil'de ben böyle bir şeye rastlamadım.

Başpapaz: İyi düşün. Yuhanna İncili'nde.

Papaz: Hiç hatırlamıyorum.

Başpapaz: Pekala... Paraklit ismine rastladın mı?

Papaz: Evet, Yuhanna İncili'nde Paraklit geçiyor. Ama bunun Muhammed ile ne ilgisi var?

Başpapaz: Olmaz olur mu? Var tabii. Paraklit kelimesinin Arapça karşılığı Muhammed'dir. Yuhanna İncili'nde Rab İsa, Tanrıya şöyle yalvarıyordu: "Allah'ım Paraklit'i gönder ki insanoğlunun insan olduğunu insanlara bildirsin" ve devam ediyordu: "Ben gitmedikçe Paraklit gelmez. O, kendiliğinden bir şey söylemez. Ancak işittiklerini size söyler ve sizi hakka götürür. Hadiselerden ve gaipten size haber verir. Benim ona şahitlik ettiğim gibi o da bana şahitlik eder" (Bu cümleleri cebinden çıkardığı küçük boy İncil'den bulup okur.)

Papaz: Bu cümleleri, ben de hatırlıyorum. Ancak Paraklit'in Muhammet manasına geldiğini hiç duymamıştım.

Başpapaz: Bunu, ilk defa ben söylemiyorum ki. Bu konu, Hıristiyan din bilginleri arasında devamlı konuşulur. Hatta aynı iddiada bulunan papalar bile olmuştur.

Papaz: Yani Katoliklerin ruhani lideri papalardan mı?

Başpapaz: Elbette... Yaşlı bir Papanın talebesine "O Paraklit'in zamanına yetişirsen sen de onun dinine gir" diye tavsiye etmiştir. Bunu tarihler böylece yazıyor.

Papaz: Yani şimdi biz de mi Muhammed'e iman edelim? Biz de mi Müslüman olalım?

Başpapaz: (Ani bir çıkışla) Hayır, hayır... Müslüman olamayız. O zaman bu rahatı, bu makamı nerede bulacağız?

Papaz: Ya ne yapacağız?

Başpapaz: Müslümanlığın yayılmasını önlemeye çalışacağız.

Papaz: Bunu başaramazsak...

Başpapaz: Buna mecburuz. Mesela buraya kaçıp Necaşi hazretlerinin himayesine sığınmış müslümanları Mekke'ye geri gönderebilirsek, bu bir başlangıç olur.

Papaz: O zaman biz, çelişkiye düşeriz.

Başpapaz: Niçin?

Papaz: İsa'nın ümmetiyiz. Fakat onun tavsiyesine uymamış oluyoruz. Parlayan bir ışığı söndürmeye, hiç değilse kısmaya kalkışıyoruz.

- Başpapaz:** Daha sen, hayatı tanımıyorsun. Ama şunu söyleyeyim; bu yeni dine karşı koymaya mecburuz.
- Papaz:** Anlıyorum, anlıyorum... Dünyalık için tabii.
- Başpapaz:** Ayak sesleri geliyor. Necaşi hazretleri gelse gerek. (Ayağa kalkıp beklerler. Kapı açılır.)
- Necaşi:** (Elinde haç şeklindeki asası ile girer. Papazlar eğilip istavroz çıkarırlar.) Sabahı şerifleriniz hayrola.
- Başpapaz:** Tanrı uzun ömürler versin, kralımız.
- Necaşi:** (Yerine oturur.)Ayakta beklemeyin. Şöyle oturun.
- Papazlar:** Sağ olun Necaşi hazretleri.
- Necaşi:** İsa'nın şefaatiyle ülkemizin işleri iyiye gidiyor.
- Başpapaz:** Tanrının yardımının yanı sıra sizin samimi gayretinizin de rolü büyük, kralımız.
- Necaşi:** Halkın huzuru yerinde. Açlık yok, kıtlık yok. Zulüm yok. Ülkemiz, çevrede de itibar görüyor. Burayı güvenli bulup sığınanlar da oluyor.
- Başpapaz:** Buranın düzenini de bozmaya kalkışmasalar bari.
- Necaşi:** Yok, onlar temiz insanlar, dürtüst insanlar.
- Başpapaz:** Ama kendi dinlerini, Habeşlilere de yaymaya çalışıyorlar. Kutsal kilisemizdeki pazar ayininde birçok Hıristiyan, bana gelip dert yandılar.
- Necaşi:** Ne gibi?
- Başpapaz:** Onlar, burada yeni dini yaymaya çalışıyorlarmış.
- Papaz:** Evet, ben de şahidim, halkımız bunlardan şikayetçi.
- Necaşi:** Önemli değil. Hem yaysalar ne olur?
- Muhafız:** (İçeri girer.)Efendimiz, iki bedevi, görüşmek istiyor.
- Necaşi:** Gelsinler. (Kulisteeki müzik kesilir.Elçiler içeri alınır)
- Amr b.As:** (Abdullah İbni Rebia ile birlikte girerler.Yere kadar eğilerek) Selam Necaşi hazretleri.
- Necaşi:** Hoş geldiniz.
- Amr ve Abdullah:** Hoş gördük.
- Amr:** (Hediyeleri Necaşi'ye takdim ederek) Küçük bir hediye.
- Necaşi:** (Yan taraftaki sehpayı göstererek) Şuraya bırakın. (Amr b. As, hediyeyi oraya koyup geri çekilir.) Böyle oturun. (Elçiler oturduktan sonra) Söyleyin, kimsiniz? Ne istersiniz?
- Amr:** Biz, Ulu Mabed Kabe'den geliyoruz. Mekke halkının selam ve saygılarını arz ediyoruz.

Necaşi: Hoş geldiniz, sefa geldiniz. Benden dileğiniz nedir?

Amr: Ey Ulu Hükümdar! Bizden bazı akli ermez, beyinsiz gençler, geceleyin gelip ülkene sığınmışlar. Onlar, kendi kavminin dininden ayrılmışlar, senin dinine de girmemişlerdir. Ortaya yepyeni bir din icat ettiler. Onlar, burada da bozgunculuk yaparlar.

Necaşi: Yani ne demek istiyorsunuz?

Amr: Onların babaları, eşleri, amcaları, aileleri, onları bekliyorlar. Yani Kureyş halkı, onları sizden geri istiyorlar. Bizi bunun için gönderdiler.

Başpapaz: Bu adamlar, doğru söylüyorlar. Gönderelim, kurtulalım.

Papaz: Sultanım, bunlar, halkımızı da ifsat ederler. En iyisi, onlardan kurtulmak.

Necaşi: (Papaza) Zaten siz, öyle istiyordunuz.

Başpapaz: O göçmenler, Habeşistan halkının arasına ayrılık tohumları ekiyorlar, huzurumuzu bozuyorlar.

Necaşi: Fırsatçılık yapmayınız rahip efendi, şimdi öğreneceğiz.

Amr: Onlar, bizi de ikiye böldüler. Halbuki biz, huzur içinde putlarımızı yapıyor, onlara tapıyorduk. O putlara kurbanlar kesiyorduk. Putlarla dolu Kabe'mizi ziyaret etmek için, onlara tapınmak için binlerce Arap geliyordu. Biz de onlara mal satıp para kazanıyorduk. Şimdi peygamber olduğunu iddia eden birisi çıktı. Bizleri putlara tapınmaktan vazgeçirmeye çalışıyor. Kendine bir kaç kişi de inandı. Halkımız, ikiye bölündü.

Necaşi: Yani bir kısmınız eski putlara tapınmaya devam ediyor, bir kısmınız da yeni peygambere inanıyorlar.

Amr: Evet, aynen Öyle.

Necaşi: Pekala, bu olayın benimle ne alakası var?

Amr: Kral hazretleri, putlarımıza hakaret eden bu insanlar, şimdi size, ülkenize sığındılar. Bunları bize vermenizi istiyoruz.

Necaşi: Çaresiz kalmış, çevreme konmuş, ülkeme sığınmış insanların ve bana güvenip gelen kimseleri başkalarına teslim edemem.

Amr: Ama yeni bir din icat ettiler. Onu yaymaya çalışıyorlar.

Necaşi: Bu yeni dinin adı ne?

Amr: İslam diyorlar.

Necaşi: Bu dinin lideri veya peygamberi var mı?

Amr: Peygamber olduğunu iddia eden biri var:

Necaşi: Kimmiş? Adı neymiş?

Amr: Muhammed.

Necaşi: Mezhebi nedir?

Amr: Öyle bir şey duymadım.

Necaşi: Hıristiyanlıkta mezhep önemli. Hıristiyan, ya Ortodoks olur, ya Katolik olur. Bunu öğrenmek gerek. (Muhafıza emreder) Bana göçmenlerin lideri Cafer'i çağır.

Muhafız: Emredin kiralım.(Çıkar.)

Amr: Efendimiz, biz hepsini anlattık size.

Necaşi: Daha öğrenilmesi gereken çok konu var.

Cafer: (Girer.) Esselamü aleyküm.

Necaşi: Aleykümüsselam.

Cafer: Beni çağırılmışsınız.

Necaşi: Evet, ben çağırdım... Buyurun, oturun. (Cafer oturunca sorar.) Bu adamları tanıyor musun?

Cafer: Evet, tanıyorum. Şu, müslümanlara zulmü ile tanınan Amr ibni As... Şu da bunlara yamaklık yapan Abdullah ibni Rebia.

Necaşi: Bunlar hakkında ne dersin?

Cafer: Allah, onlara da iman nasip etsin, derim.(Elçiler kızar)

Necaşi: Kureyş, bu zatları elçi göndermiş. Geri verilmenizi istiyorlar. Ne dersiniz?

Cafer: Ey büyük hükümdar, elçilere sorunuz. Biz, onların kölesi miyiz?

Necaşi: (Amr'a döner.)Ne dersiniz?

Amr: Hayır, hepsi de hür ve asil kimseler.

Cafer: Onlara borçlu muyuz?

Necaşi: (Amr'a döner.)Böyle bir şey var mı?

Amr: Kimseye borçları da yok.

Cafer: Adam öldürmekten dolayı aleyhimizde bir karar mı var?

Necaşi: Bunların cinayet suçu falan var mı?

Amr: Hayır, böyle bir suçları yok.

Cafer: O halde bizden ne istiyorlar? Hangi hakla bizim iademizi istemektedirler?

Abdullah: Kabilemizin içine ikilik soktular. Bunları hizaya getirmek gerek.

- Amr:** Tabii onun için bunları bize teslim etmenizi istiyoruz.
- Necaşi:** Aceleye gerek yok. Öğrenmek isteğim daha çok şey var. (Cafer'e sorar.) Peygamberinizin getirdiği İslam, nasıl bir dindir?
- Cafer:** Biz, putlara tapan cahil bir kavimdik. Kendi elimizle put yapar, sonra ona tapardık. Her türlü kötülüğü işler ve ölü eti yerdik. Kuvvetliler, zayıfları yok ederdi. Yüce Allah, bize içimizden soyu soppu belli, doğruluk ve ahlakı ile tanınmış bir peygamber gönderdi.
- Amr:** (Sözünü keserek) Hayır, o peygamber değil.
- Necaşi:** Lütfen sözünü kesmeyin.
- Cafer:** Bu büyük zat bize, Allah'ın birliğini, yalnız ona ibadet edilmesi gerektiğini öğretti. Bizleri putlara tapmaktan, her türlü kötülükten men etti. Doğruluğa ve merhamete yöneltti. Yetimlerin mallarına, kadınların namuslarına tecavüzden bizi menetti. Bize öyle bir kitap getirdi ki bunun sözleri hiç bir insanın sözüne benzemez.
- Amr:** (Sözünü keserek ve yerinden fırlayarak) O, şiir ve büyüden ibaret.
- Necaşi:** (Amr'ı azarlayarak) Sabretmesini de dinlemesini de bilmek gerek. Konuş ya Cafer, seni dinliyorum.
- Cafer:** Kesin olarak biliyoruz ki o hak peygamberdir. Sözleri Cenab-ı Hak tarafından gönderilen bir kitabı, bizlere duyurdu. Ona inanarak batıldan kurtulup gerçek dini seçtik. Onun için Kureyş, bize olmadık işkence, eza ve cefa yaptı. Nihayet peygamberimizin izniyle ülkenize göç ederek bu zalimlerin işkencelerinden kurtulduk, himayenize sığındık.
- Necaşi:** Hatırınızda varsa peygamberinizin söylediği kelimadan bir parça okuyun.
- Cafer:** Peygamberimizin söylediği değil, Allah'ın vahyettiği kelimadan.
- Necaşi:** Pekala öyle olsun.
- Cafer:** Derhal efendim, memnuniyetle ...(Meryem suresi 29-33. ayetlerini okur. Her ayetin bitiminde meali kulisten okunur)
- Amr:**(Sabırsızlıkla) Muhammed'in düzdüğü şiir.
- Necaşi:**(Dinledikçe duygulanır, gözleri yaşarır.) Ey Kureyşliler,

size inanmıyorum. Bunların hepsi haktır, gerçektir. Yüce Allah'a yemin ederim ki bu kelam, Hz. Musa'ya ve Hz. İsa'ya gelen kelamın geldiği yerden gelmiştir.

Papaz: Ne diyeyim, şu dinlediklerimizin hepsi doğru.

Necaşi: (Amr'a döner.) Siz bu göçmenleri boşa beklemeyin. Bunlar, misafirlerimiz. Hiç birini, size teslim etmem..

Amr: Ama yüce kral, bunlar dininiz hakkında da iyi şeyler söylemezler. İsa'yı sevmezler.

Necaşi: (Cafer'e sorar.)İsa hakkında ne diyorsunuz?

Cafer: İsa (as), Yüce Allah'ın kulu ve elçisidir. Meryem'e ilka ettiği kelimesi ve ruhullahtır.

Necaşi: (Eline aldığı bir çöpü göstererek)Dedikleriniz ile inancımız arasında şu kadar bile fark yok. Sizleri ve yanından geldiğiniz zatı tebrik ederim. Ve o zatın, İsa'nın müjdelediği peygamber olduğuna şahadet ederim.

Başpapaz: Efendimiz, bu sözleriniz, imanınızı zedeler.

Necaşi: Hayır, hayır... Çünkü İncil'de Hz. İsa, bir peygamber geleceğini müjdelemişti.

Cafer: 0 müjde, şimdi gerçekleşti.

Amr: Necaşi hazretleri, Habeşistan'ın ileri gelenleriyle, Papazlarıyla, hükümet adamlarıyla görüştük. Hepsi de bizimle aynı görüşler. Bunların geri verilmesi fikrindeler.

Necaşi: Unutmayın, son karar bana ait.

Amr: Görüyorsunuz, bu adamların size de saygıları yok. Huzurunuzda eğilmediler.

Necaşi:(Cafer'e) Sahi içeri girerken neden yere kadar eğilerek selamlamadınız?

Cafer: Necaşi hazretleri, biz, sizi Allah'ın Resulünün selamlayışı gibi selamladık. Sizi de kendimizden hiç farklı görmedik. Huzurunuzda yere kadar eğilmeye gelince, biz, Allah'tan başkasının huzurunda eğilmeyiz. Peygamberimiz, bize böyle öğretti. Allah'tan başkasına secde etmememizi emretti.

Necaşi: Evet, mesele anlaşılmıştır. Bir yanda Allah'a inanan insanlar, öte yanda putlara tapanlar... Bir yanda Allah'ı bir tanıyanlar, öbür yanda ona yüzlerce ortak koşanlar. Ve siz, Kureyş elçileri, evet siz putperestler... Siz bu insanları teslim alıp nefsinizi tatmin etmek istiyorsunuz.

Ama size bu fırsatı vermeyeceğim, bu zevki tattırmayacağım. (Cafer'e) Siz, burada huzur içinde oturunuz, size kimse dokunamaz. (Elçilere) Ben, sizin nasıl bir kabile olduğunuzu biliyorum. Siz, sadece kendinizi Kureyş'in uluları zannediyorsunuz. Halbuki Kureyş'in en saygın kişisi olan Ebu Talip, ne dolaplar çevirdiğinizi bana bildirdi. Size asla inanmıyorum.

Amr: Hepsi iftira.

Necaşi: Allah, bana bu mülkü rüşvetsiz verdi. Ben de sizden hiç bir rüşvet kabul edemem ve kimsenin sözünü de dinlemem. Bana, peygamberini yalanlayan bir kavmin hediyesi lazım değil. Alın hediyeinizi ve çıkın huzurumdan.

Amr: Sonra pişman olursunuz.

Abdullah: O zaman sizi, biz de kurtaramayız.

Necaşi: Nasihatinize ihtiyacım yok. Ne yaptığımı iyi biliyorum. Alın hediyeinizi ve çıkın. (Amr hediyeleri alır, Abdullah geri geri dururken) Asker, şu beylere kapıyı göster.

Muhafız: Baş üstüne, yüce kiralım. (Elçilerin kollarına yapışır.)

Necaşi: Burası Habeşistan. Ben de kiralım. Köleniz değilim.

Amr: Fitne, ülkenize giriyor. Teklifimiz, size bir fırsattı.

Abdullah: Ne yazık ki fırsatı kaçıyorsunuz. Hiç iyi etmediniz.

Necaşi: Ne yaptığının farkındayım. Allah'a inanmış insanları zulmünüze teslim edemem. Reisinize de aynen söyleyin: İmana zincir vurulamaz.

(Elçiler çıkartılırken perde kapanır.)

ÜÇÜNCÜ PERDE

Yer ve dekor: *Bazı değişikliklerle ikinci perdenin aynısıdır.*

Cafer: (Necaşi ile sıkı bir sohbet halindedeler.)Bilmem hatırlıyor musunuz? On üç yıldır misafiriniziz.

Necaşi: Yıllar, ne kadar çabuk geçiyor. Gerçi her geçen gün, ömürden gidiyor ya.

Cafer: Gide gide Allah'a varacak değil miyiz?

Necaşi: Haklısınız, onu idrak edebilssek... Sahi peygamberinizden haber var mı?

Cafer: Evet, sık sık haber alıyoruz. Altı yıl önce kendisi de Mekke'den Medine'ye göç ettiler.

Necaşi: Galiba peygamberlerin kaderi böyle. Hz. Musa da Mısır'dan göç etmişti.

Cafer: Medine'de de rahat bırakmamışlar. Bir taraftan Medine'deki Yahudiler cephe almışlar, diğer yandan Mekkeliler savaş açmışlar. Bedirde, Uhud'da meydan savaşı yapmışlar. En son savaş Medine çevresinde olmuş.

Necaşi: Medine'yi mi işgal edeceklermiş?

Cafer: Belki düşünceleri o idi. Ancak Resulullah, Medine'nin çevresine hendekler kazdırmış, savunma savaşı yapmış.

Necaşi: Peygamberinizin harp taktiği de güçlü ve akıllıca.. Bu, yeni bir savunma biçimi olsa gerek.

Cafer: Savaşlarla güçlerini ispatladıktan sonra tebliğ konusunda yeni gelişmeler başlamış. Önderimiz Hz. Muhammed (sav), bazı devlet başkanlarına mektuplar göndermiş. Onları da dine davet ediyormuş.

Necaşi: Bana böyle bir şey gelmedi. Kime gönderilmiş acaba?

Cafer: Mesela Bizans imparatoru Heraklyus'a.

Necaşi: Daveti nasıl karşılamış Heraklyus?

Cafer: Mektubu almış, incelemiş. Bu yeni peygamberi tanıyan birini bana bulun, demiş. O sırada Kudüs'te olan Mekkeli putperestlerden Ebu Süfyan'ı bulup getirmişler.

Necaşi: Putperest bir adam, yeni peygamber hakkında iyi şeyler söylemez ki...

Cafer: O da bir noktada gerçeği itiraf etmek zorunda kalmış. Hiç olmazsa Heraklyus'un sorularına doğru cevaplar vermiş...

Necaşi: Merak ettim; Herakliyus, neler sormuş?

Cafer: Mesela, Muhammed'in hiç yalan söylediğini duydunuz mu, diye soruyor. Ebu Süfyan da hayır hiç işitmedik, diyor. Bu yeni peygamberin soyu nasıldır, diyor. O da peygamberimizin en soylu aileye mensup olduğunu söylüyor.

Necaşi: Mertliği tutmuş da bunları söyleyebilmiş.

Cafer: Herakliyus, Peygamberimizin öğütlerinin neler olduğunu da soruyor. Ebu Süfyan, buna da doğru cevap veriyor; Bir olan Allaha ibadet etmek, başka şeylere tapmamak, namaz kılmak, oruç tutmak, fakir-fukaraya yardım etmek gibi öğütleri var diyor.

Necaşi: Hayret doğrusu, inanmadığı halde böyle söyleyebiliyor. Herakliyus da şaşmıştır bu işe.

Cafer: Herakliyus, Ebusüfyanın cevaplarını dinliyor. Sonunda, "Eğer bu sözlerin doğru ise, bütün bunlar peygamberlerin özellikleridir." diyor. (Necaşi, hayretle bakar.) Hatta, o peygamber, benim bulunduğum yerlere girecektir, yani Bizans'a da hakim olacaktır, diyor.

Necaşi: Öyle ise müslüman olmuştur.

Cafer: Etrafındaki kişilerin baskısından korksa gerek, böyle bir açıklama yapamamış.

Necaşi: Kolay değil tabii... Başkasına da elçi, davet mektubu gitmiş mi?

Cafer: Evet, İran Kısrası Hüsrev Perviz'e de gitmiş.

Erha: (İçeri girer.) Hayırlı sabahlar.

Necaşi: Hayırlı sabahlar. Gel oğlum, şöyle otur. (Erha oturur) Cafer'i tanıyorsun.

Erha: Tanıyorum. Onlar bizim yıllardır misafirimiz.

Cafer: Necaşi hazretleri, Allah başışlasın, oğlum Erha ile çok iyi anlaşıyoruz.

Necaşi: Hayırdır inşallah oğlum, konu nedir?

Erha: Baş vezir ile de görüştüm. Oradan geliyorum. Biliyorsunuz, iki köy vardı. Ortasından geçen derenin suyunu bölüşemiyorlardı. O konuyu hallettik. Derenin önüne bent yaptırmaya karar verdik. Böylelikle her iki köyün de arazisi kolayca sulanabilecek.

Necaşi: Aferim, güzel bir çözüm.

Erha: Ancak derenin öbür yanında bulunan köyün halkı, ürünlerini pazara getiremiyor. Oraya bir köprü yapılması gerekiyor.

Necaşi: Derhal yapılınsın.

Erha: Bunun için sizin onayınız gerekiyor.

Necaşi: Böyle hayırlı teklifleri, derhal onaylarım.

Cafer: Keşke Mekke reisi ve Kureyş'in ileri gelenleri de böyle hayırlı şeyler düşünseler...

Erha: Ben izninizi isteyim, sizin sohbetinizi de bölmüş olmayım.

Necaşi: Otur evladım, sen de dinle. Cafer ile çok ilginç konular konuşuyorduk. (Erha tekrar oturur) Nerede kalmıştık?

Cafer: Peygamberimizin komşu devletlerin başkanlarına gönderdiği davet mektuplarından söz ediyorduk.

Necaşi: Bizans İmparatoruna gönderdiği mektubu söylemiştin. Ondan sonra?...

Cafer: İran Kisrası Hüsrev Perviz'e gönderilen mektuptan...

Necaşi: Sahi unuttum. Daha doğrusu sohbet tatlı geldi. Ne dersiniz, şarapla ekmek mi istersiniz, yoksa hurma mı?

Cafer: İnancıma göre helal olanı yani hurmayı tercih ederim.

Necaşi: Tabii...(Muhafıza seslenir) Nestur.

Muhafız: (İçeri girer.) Emrediniz yüce kralım.

Necaşi: Bize hurma getir evladım.

Muhafız: Baş üstüne kral hazretleri.(Çıkar.)

Necaşi: İnancınıza göre hurma kutsal mı?

Cafer: Hayır, ama sarhoşluk veren her şey, dolayısıyla şarap haramdır.

Necaşi: Anlıyorum...Aslında siz haklısınız.... Şey... Kisra'ya giden mektubu anlatacaktınız. Evet, o nasıl karşılaşmış.

Cafer: Hüsrev Perviz, Bizans'a Ninova'da yenilmiş olmanın acısıyla kıvranan bir hükümdar.

Necaşi: Onu biliyorum.

Cafer: Peygamberimizden gelen mektubu okur okumaz yırtmış.

Erha: Ne saygısız, ne terbiyesiz adammış!

Cafer: Hatta Yemen valisi Bazan'a da mektup yazarak Hz. Muhammed'i yakalayıp İran'a getirmesini istemiş.

Necaşi: Diplomaside bu kadar edepsizlik olmaz.

Cafer: Olmaz ama yapmış. Fakat Allah, o kafire gereken dersi vermiş. Bu olaydan bir kaç gün sonra Hüsrev Perviz

mel'unu, oğlu tarafından öldürölmüş.

Erha: Oh olmuş... Canı cehenneme.

Necaşı: Kazdığı kuyuya kendi düşmüş.

Cafer: Gerçekten öyle olmuş.

Necaşı: İlk davetin neticesi iyiydi ama ...

Muhafız: (Elinde hurma tepsisi ile içeri girer, hurmayı sehpayaya koyup geri çekilir.) Başka bir emriniz?...

Necaşı: Yok, sonra çağırırım. (Muhafız çıkar.) Buyurun, yiye-
lim. Bu ikimiz için de helal.

Cafer: (Besmele ile hurmadan alır.) Medine hurması gibi lezzetli.

Necaşı: Onu pek aratmaz. Ne diyecektim? Şey...Şu son davet
ümit kırıcı.

Cafer: Ama bir başkası daha var. O da ümit verici. Komşunuz
Mısır Mukavkısı'na olanı...

Necaşı: Fakat o, mutaassıp bir Hıristiyandır.

Cafer: Evet, Mukavkıs, elçiye bu durumu belirtmiş. Fakat yakında
bir peygamberin geleceğini, bunu Tevrat ve İncil'de
okuduğunu da söylemiş. İslamı incelemek için mühlet
istemmiş. Elçiyi de hediyelerle, güler yüzle uğurlamış.

Necaşı: Öyle anlaşılıyor ki hükümdarların bir kısmı hislerinin
esiri olmuşlar.

Cafer: Görelim Mevlam neyler? Neylerse güzel eyler.

Necaşı: (Düşüncelidir)...

Cafer: Efendim, namaz vakti yaklaşıyor. İzninizi istesem...

Necaşı: Sizinle sohbet etmekten zevk duyuyorum. Acil bir
işiniz yoksa biraz daha sohbet ederiz.

Muhafız: (İçeri girer.) Elçi olduğunu söyleyen Amr ibni
Ümeyye adlı bir zat geldi, görüşmek istiyor.

Necaşı: Al içeriye.

Muhafız: Emredersiniz.(Kapıyı açar.)Buyurun.

Amr: Esselamü aleyküm.

Necaşı ve Cafer: Aleykümüsselam.

Amr: Ah... Kardeşim Cafer de burada.

Cafer: Hoş geldin, ey din kardeşim.(Kucaklaşırlar.)

Amr: Resulullah'ın selamı var. Senin ve buradaki Müslüman-
ların selameti için dua ediyor.

Cafer: Şükür Allah'a, bu günleri de gösterdi bize. (Ayrıılırlar.)

Necaşi: Anlaşılan Medine'den geliyorsunuz.

Amr: Evet, Allah'ın Resülü Hz. Muhammed'in elçisiyim.

Necaşi: Hoş geldiniz.

Amr: Hoşbulduk. (Tokalaşırlar.) Peygamberimiz, size selamlarını iletmemi söyledi ve bir de mektup gönderdi.

Necaşi: Buna sevindim. Ver okuyayım. (Mektubu alır.) Siz de söyle buyurun. (Amr ve Cafer otururlar. Necaşi, mektubu okumaya başlar. Amr ile Cafer sevinçle ve merakla onu izlerler.)

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.

Allanın Resülü Muhammed'den, Habeşistan Kralı Necaşi el-Asham'a. Selamette olasın.

Her şeyin gerçek sahibi, hiç bir şeye muhtaç olmayan, mukaddes olan, kendisinden başka ibadete layık kimse bulunmayan Allah'a olan hamdimi sana ulaştırırım. Şehadet ederim ki Meryem oğlu İsa, Allah'ın yarattığı ruhu ve söylediği kelimesidir. Allah, onu, korunmuş, namuslu, temiz ve kendini Allah'a adanmış bulunan Meryem'in rahmine bıraktı da Meryem İsa'ya hamile kaldı. Meryem, ona, Allah'ın yarattığı ruhu üflemeyle hamile oldu. Nitekim Allah, Adem'i de kudret eliyle ve üflemeyle yarattı. Ben seni, ortaksız ve tek olan Allah'a, ona itaatta devamlı olmaya, bana ve bana gelen Kur'an'a iman etmeye çağırıyorum. Çünkü ben, Allah'ın resulüyüm... Kendini, büyük görme. Ben, seni, askerlerini ve halkını yüce Allah'a çağırıyorum. (Bu kısmı tekrar tekrar okur.) Sana görevimi yaptım ve nasihatte bulundum. Uyarımı kabul edin. Allah'ın selamı, onun yoluna uyanların üzerine olsun."

(Mektup, tok bir sesle kulisten okunur ve Necaşi gözleriyle takip eder. Mektubu incelemeyi bitirir. Bu arada kulisten hafif bir sesle Arapça ilahiler okunmaya başlar.) Buna çok sevindim. Şahit ol Cafer. (Elindeki asayı yere atar.) Ben, o yüce zatın peygamberliğine inandım. Onun eşsiz ve benzersiz olarak tanıttığı, bir olan Allah'a da iman ettim. Zaten onun dedikleri ile Hz. İsa'nın belirttikleri arasında zerre kadar fark yok.

Cafer: Öyleyse buyurun, birlikte kelime-i şehadet getirelim. (Cafer söyler, Necaşi tekrar eder. Erha, sükunetle takip

eder. Muhafiz şaşırır.) Allah'a şükürler olsun, bir kişi daha müslüman oldu. Allah, dilediğine hidayetini nasip eder.

Amr: Çok şükür, Necaşi de İslama geldi.

Necaşi: Bu kadar açık delillere rağmen İslama gelmeyenin vardır bir illeti. Onların gözü gerçeği göremez. Kulakları, gerçeğe kapalıdır. Dilerim, Allah, onlara da hidayet versin. Onlara da hakkı göstereyim ve hakkı duyursun.

Cafer ve Amr: Amin... (Muhafiz hurmayı alıp götürür, tekrar girer.)

Necaşi: Ey Cafer, Hz. Musa, merkebe binen bir peygamberin, İsa'nın geleceğini müjdelemişti. Hz. İsa da deveye binecek olan bir peygamberin geleceğini müjdeledi. İşte o müjde, bugün gerçekleşti.

Amr: Bunu, ancak feraset sahibi kişiler anlar. Kalp gözü kapalı olanlar, bunu sezemezler.

Cafer: Ya Amr, biz, burada Necaşi hazretlerinin misafiri olarak on üç yıldır huzur içinde yaşıyoruz. Bunu, özellikle Necaşi hazretlerinin konukseverliğine borçluyuz.

Necaşi: Sizleri burada rahat ettirebilirdiysem mutluluk duyarım.

Cafer: Bizi rahat ettirmek için, her güçlüğe göğüs gerdiniz. Bizi kovmanızı isteyenler oldu. Bu nedenle halkınızdan bazılarının ve Papazların ayaklanmasına karşı koydunuz. Bu iyiliklerinizi asla unutmayacağız.

Necaşi: Siz de bana büyük iyilik yaptınız. Beni islam ile tanıştırdınız. Bana yeni peygamberden selam getirdiniz. Müslüman olmama sebep oldunuz. Ben de size minnettarım.

Amr: Necaşi hazretleri, izin verirseniz, Peygamberimizin bir isteğini Cafer'e ulaştırayım.

Necaşi: Rica ederim, buyurun.

Amr: Ya Cafer, Resulullah, Medine'ye dönmenizi emretti.

Cafer: Allah'ın Resulü'nün emri, başımın üstündedir. O, kalın derse, yıllarca kalırız. Gelin derse, derhal gideriz.

Amr: Öyleyse yol hazırlıklarına başla.

Cafer: Ya Amr, birer deveye atlar, yola çıkarız. Ey Necaşi hazretleri, bize artık yol göründü. İzin verirseniz Amr ile beraber geri döneriz. Misafirperverliğinizden dolayı Allah razı olsun.

Necaşi: Bu, bir insanlık göreviydi. Kalmak isterseniz yine misafirim olursunuz.

Cafer: Biz burada, altın kafesteki kuş misalimiz. Yine de vatanımız diyoruz.

Necaşi: Haklısınız, on üç yıllık gurbet.

Erha: Demek on üç yıl olmuş... Dile kolay.

Necaşi: Ama gittiğiniz zaman o büyük Resul'e selam ve hürmetlerimi iletin. Size bir de mektup vereceğim. (Muhafıza seslenir.) Nestur!

Muhafız: (Toparlanır.)Emredin Kralım.

Necaşi: Bana katibi çağır. Mektup yazdıracağım. Kağıt, kalem getirmeyi unutmasın.

Muhafız: Baş üstüne, Kralım.(Çıkar.)

Necaşi: Oğlum Erha, sen de Kızıldeniz sahilindeki limanımızda iki gemi hazırlat. Misafirlerimize yol azığı da hazırlat. Sen de misafirlerimizle beraber Medine'ye git. Gemilerin ve yolcuların güvenliğini sağlamak için yetmiş kadar Habeşli asker al.

Erha: Derhal babacığım.

Necaşi: Misafirlerimizi Kızıldeniz'in öte yakasındaki Car limanına götür. (Cafer'e) Oradan Medine'ye askersiz gidebilir misiniz?

Cafer: Çölden Medine'ye yol var, gideriz.

Katip: (Elinde kağıt, hokka ve divit ile gelir.) Selam Yüce Kral.

Necaşi: Aleykümüsselam.

Katip: Beni çağırmissınız.

Necaşi: Evet, bir mektup yazdıracağım.

Katip: Bir dakika. (Kağıdı sehpanın üzerine koyar, cebinden gözlüğünü çıkartıp takar.)Ne yazacaktım?

Necaşi: Yaz bakalım. (Necaşi söyler, katip tekrar ederek yazar):

“Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.

Necaşi Asham'dan Allah'ın Resülü Muhammed'e.

Ey Allah'ın peygamberi, Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun. Mektubunu aldım. İsa (as) hakkında söylediklerinize gelince yer ve göklerin Rabb'ına yemin ederim ki Hz. İsa, tam sizin anlattığınız gibidir. Ben, senin Allah'ın Resülü olduğunuza inandım. Amcan oğlu Cafer'e biat ettim. Onun huzurunda bir olan Allah'a iman ettim. Sana oğlum

Erha'yı da gönderiyorum. Ancak kendimden başkasına şimdilik söz geçiremem. Eğer sana gelmemi istersen derhal gelirim. Ya Resulullah. ben, söylediğin şeylerin hak ve gerçek olduğuna şahadet ediyorum. Allah'ın selamı üzerine olsun, ey Allah'ın Resülü."

Katip: (Mektubu hayretler içinde yazar. Bitince biraz bekler ve sorar.) Tamam mı?

Necaşi: Tamam. Getir de altını mühürleyeyim.

Katip: (Mühürlenince) Başka yazılacak bir şey var mı?

Necaşi: Yok, çıkabilirsin. (Katip, dividini ve hokkasını alıp şaşkın şaşkın bakarak çıkar.) Ey Amr, bu mektubu, Resulullah'a verin, selam ve hürmetlerimi iletin. Her emrine hazır olduğumu bildirin.

Amr: Elbette... Bu görevi, seve seve yaparım.

Cafer: Erha ile gemide buluşuruz. Toparlanmamız gerekiyor. İzninizle.

Amr: Allah'a ısmarladık ey Habeş imparatoru.

Necaşi: Güle güle gidin. Oğlum da sizinle gelecek.

Cafer: Allaha emanet olun, hakkınızı helal edin.

Necaşi: Helal olsun. Selametle gidin. (Cafer ve Amr'ı bizzat uğurlar. Kulisten ilahi sesleri yükselir. Oğluyla göz göze gelirler) Oğlum, yıllardır içimde bir huzursuzluk vardı. Bunu bir türlü atamıyordum. Müslüman oldum, huzur buldum.

(Perde kapanır.)

VEFA VE CEFA HUBEYB İBN-İ ADİY

Bir Perde

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

- 1. Hubeyb ibni Adiy**
- 2. Zeyd ibni Desne**
- 3. Ebu Velid**
- 4. Amr**
- 5. Ebu Yezid**
- 6. Ebu Süfyan**
- 7. Nastas**
- 8. Huceyr**
- 9. Çocuk**
- 10. Ebu Süfyan'ın oğlu**
- 11. Kureyşliler (Beş kişi)**

HZ. HUBEYB

Yer: *Mekke'de bir semt.*

Dekor: *Bir evin önünde dağınık vaziyette bulunan birkaç ağaç kütüğü.*

Amr: (Ebu Velid ve Ebu Yezid ile birlikte toplanmışlar, konuşuyorlar. Kılıçları kuşanmış durumdalar. Amr, sahnede dolaşiyor ve neşe ile sözüne devam ediyor.) Ama ne büyük zaferdi o... Öyle değil mi Ebu Velid?

Amr: Öyleyse Muhammed'in ve arkadaşlarının sonu gelecek, kökü kazınacak...

Ebu Velid: Bir bir gelecekler.

Ebu Yezid: Ne demek istiyorsun?

Ebu Velid: Onlar, tek tek ağımıza düşecekler, kuşun ağa takıldığı gibi...

Amr: Ben, onların kanlarını kırmızı şarapla karıştırıp içmek isterim. Hem de son damlasına kadar.

Ebu Yezid: Şu iştaha bak!

Ebu Velid: Ama ben, onların kafataslarından şarap içeceğim.

Ebu Yezid: Efendim?

Ebu Velid: Yanlış duymadın. Hani Sa'd kızı Sülafe, Sabit oğlu Asım'ın kafatasından şarap içmişti ya, işte öyle.

Ebu Yezid: Efendim?

Amr: (Öfkelenir) Lanet olasıca... Be hey ahmak! Sen, "efendim"den başka bir şey bilmez misin?

Ebu Yezid: (Çekinerek) Ben... ben mi?... Evet. Başka şeyler de bilirim, efendim.

Amr: Haydi, söyle öyleyse. (Öfkeyle suratına bakarak yaklaşır.) Haydi, söyle.

Ebu Yezid: Ne söyleyeyim, efendim?

Amr: Başka şeyler...

Ebu Yezid: Başka şeyler ne, efendim?

Amr: Bildiğini söylediğin şeyler...

Ebu Yezid: Ben mi?

Amr: Evet sen.

Ebu Yezid: Ben mi, sen mi?

Amr: (Öfkeyle) Sen, be aptal, sen.

Ebu Yezid: Allah korusun. Ben, zaten bilemem, senin bilmediğin şeyleri. Bilsem de diyemem efendim.

Amr: (Sesini kısıp alayla) Ne diyorsun?

Ebu Yezid: Efendim, her şeyi sizden öğreniyoruz, efendim. İstedığınız her şeyi, istediğiniz kadarıyla sizden öğreniyoruz, efendim.

Amr: Sus, öyleyse, ahmak... Ha... Belki sen, senin gibileri düşünce hürriyetinden mahrum bıraktığımızı söylemek istiyorsun.

Ebu Yezid: Af edersiniz efendim... Biz köleler, böyle bir hürriyete layık değiliz. Biz, nasıl düşüneceğimizi de bilemeyiz.

Ebu Velid: (Araya girer) Ya Amr, varlığımız bile, onlara çok önemli. Siz, Arapların efendileri ve kumandanlarısınız. Onları siz korursunuz. Uygun olanı, siz seçersiniz.

Amr: (Gururla) Bütün bu zahmetlere biz katlanıyoruz. Tabii milletin mutluluğu için.

Ebu Yezid: Biz de aklımızı kullanırız.

Amr: (Sözünü keserek) O da ne?

Ebu Yezid: Öyle zor bir şey değil. Şayet aklımızı kullanırsak, Muhammed'e inanırız. Şu günlerde aklını kullanan herkes ona inanmaya başladı.

Amr: (Kılıçla hücum ederek) Şu dilini parçalamak lazım.

Ebu Velid: (Engel olur) Onu bırak, ya Amr. O, saçmıyor. Onu şarap fena çarpmış.

Amr: Yazıklar olsun sana, nankör. (diyerek bırakır.)

Ebu Yezid: (Kendi kendine) Benim enayiliğim... Her defasında iyi bir şey söylemek istiyorum; hevesimi kursağımda bırakıyorlar. Ayrıca dayak yiyorum, azarlanıyorum, tehdit ediliyorum.

Ebu Velid: (Uzaklara bakar, neşeyle bağırır.) Müjde Amr, müjde...

Amr: Ne?... Geldiler mi?

Ebu Velid: Evet, onlar. Uzaktalar. Geliyorlar.

Amr: (Neşeyle kahkaha atar.) Biraz sonra bütün kinimi ortaca dökceğim.

Ebu Velid: (Kısa süren sessizlikten sonra) Ya Amr!

Amr: Ne oldu ey Ebu Velid?

Ebu Velid: Sana bir şey sormak istiyorum.

Amr: Buyur, seni dinliyordun.

Ebu Velid: Ama kızmayacağına söz verirsen.

Amr: Seni dinliyorum, dedim.

Ebu Velid: (Tereddütle)Yemin etmeni istiyorum... (Susar.)

Amr: Ne oluyor da böyle susuyorsun bugün?

Ebu Velid: Soruyu unuttum.

Amr: Hayır, Ebu velid, hayır. Sen, soylu bir kişisin. Sana çekingenlik yakışmıyor.

Ebu Velid: (Bu söz üzerine gururla) Öyleyse sana Lat ve Uzza adına yemin ediyorum ki, ya Amr, bana doğru söyle: Muhammed hakkında ne düşünüyorsun?

Amr :.....

Ebu Velid:(Vazgeçmiş görünerek) Neyse, sorum zaten şakaydı.

Ebu Yezid: Evet, vallahi...

Amr: Sen sus, bire serssem. İlgin olmayan şeylere sürekli burnunu sokuyorsun. Haydi git. Esirlerin getirilmesine yardım et. (Ebu Yezid gider. Amr, Velid'e döner, üzgün bir eda ile konuşur.) Ey Ebu Velid, vallahi ben de, şu bizim Ebu Cehil'in dediği gibi söyleyeceğim. Ona da böyle sorulmuştu da...

Ebu Velid: Ne cevap vermişti?

Amr: Demişti ki: Abdulmuttalip oğulları da, biz de aynı kökün soyundanız. Ama onlara peygamber geldi. Hani, bizim peygamber nerede? (Bu konuşmanın arasında kulisten şu âyet mealleri okunur:

"Onlara ne oluyor da öğütten yüz çevirtiyorlar? Aslandan ürkmüş yaban eşekleri gibi... Hayır, onlardan her kişi, kendisine açılan sahifeler verilmesini istiyor." (Müddessir: 49-52)

Ebu Yezid: (Yeniden içeri girer.) Vallahi efendim, sen, peygamber olmaya daha layıksın. Sende değerli özellikler, sayısız iyilikler, cömertlikler var, efendim.

Amr: Daha gitmedin mi sen?

Ebu Yezid: Bekledikleriniz geliyorlar, efendim. (Eliyle kapıyı işaret eder.)

Ebu Süfyan: (Nastas, Huceyr ve iki esir Zeyd İbni Dense ve Hubeyb İbni Adiy ile birlikte girer.) Hepinize iyi sabahlar.

- İçeridekiler:** İyi sabahlar... Hoş geldiniz.
- Ebu Süfyan:** Amr, bu gün, mutlu bir gün.
- Amr:** Hem de çok mutlu. Ama bunlar.. (Eliyle esirleri gösterir.)
- Ebu Süfyan:** (Zeyd'i göstererek) İşte şu...
- Amr:** (Kahkahayla) Biliyor musun, seni niçin satın aldık?
- Zeyd :** ...
- Amr:** Cevap ver, sersem. (Eliyle vurur.) Cevap ver. Cevap ver, diyorum... (Zeyd'in yüzünden kan akar.)
- Hubeyb:** Bırak onu, ey kafır.
- Amr:** (Hubeybe döner.) Senin de sıran gelecek, senin de...
- Zeyd:** Ona bari dokunma, mel'un.
- Amr:** (Zeyd'e kahkaha atarak bakar.) Seni, iyice benzetmek lazım... Neyle başlasam?. Gözünü mü oyayım?. Yoksa kulağını mı keseyim?
- Zeyd:** ...
- Ebu Yezid:** Efendim, ne olur, onun hiç bir şeyine dokunma, kesme. Eğer sağlam olursa onu daha pahalı satabilirsin. Böylece daha çok para eder.
- Ebu Velid:** Bunda haklısın, galiba... Ama onu nasıl ıslah edeceğimi biliyorum. (Yanına yaklaşır.) Canını kurtarmak istiyorsan Muhammed'e küfret.
- Zeyd:** Halt etmişsin sen, ey Allah'ın düşmanı.
- Ebu Velid:** Biraz düşün Zeyd. Canından olmak kolay değil... İster misin, çocukların yetim kalsın? İster misin, karın dul kalsın ve senden sonra biriyle daha yaşasın?
- Zeyd :** ...
- Ebu Velid:** Düşün biraz, Zeyd, iyi düşün.
- Nastas:** Doğru bir söz. Hem de akla uygun.
- Ebu Süfyan:** Zaten Zeyd de düşüncesini değiştirecek. Bundan eminim.
- Ebu Velid:** Hatadan dönmek fazilettir.
- Nastas:** Zeyd, akıllı adamdır.
- Ebu Velid:** Ne yapacağımı da iyi bilir.
- Ebu Yezid:** Yaşamak, bir dine inanmaktan daha üstündür.
- Ebu Velid:** Şahsen ben, bin tane dinim olsa, onlar da hayatıma mal olacak olsa, hepsini terk ederim.
- Ebu Yezid:** İşte bu, aklın gözü.
- Nastas:** Hem de en ileri görüş.

- Zeyd:** (Ebu Velid'e işaret eder.) Biraz yaklaş, ey Ebu Velid.
- Ebu Süfyan:** Tanrı'ya şükür, aklı yattı. (İş başarmış olmanın sevgiyle gülüşürler. Ebu Velid, Zeyd'e doğru ilerler.)
- Hubeyb:** Allah'tan kork, ya Zeyd, Allah'tan kork.
- Zeyd:** (Ebu Velid kendisine yaklaşınca yüzüne tükürür. Bu olay karşısında şaşkınlığa düşen Ebu Velid, yüzünü silerken kılıcını da çıkarır. Zeyd'e kılıcıyla vurmaya başlar. Zeyd, yere düşer. Kelime-i şehadet getirir.) Eşhedü enlailahe illallah ve eşhe-dü enne Muhammeden Resulullah... (Kulisten anlamı verilir.)
- Hubeyb:** (Zeyd'in üzerine kapanır.) Zeyd...
- Amr:** Öbürü de korkusundan öldü.
- Nastas:** Bunların hepsi de korkak!
- Ebu Velid:** (Nabzını dinler.) Her halde yaşıyor. Nabzı atıyor.
- Ebu Süfyan:** Öyleyse onu öldürmeyin. Tüm Mekke halkı toplansın da...
- Amr:** Haklısın. Gidelim, tüm Kureyş'e haber verelim.
- Ebu Velid:** Hubeyb'i kim bekleyecek?
- Ebu Yezid:** Ben beklerim.
- Ebu Velid:** Sakın ha bize oyun etme, ey Ebu Yezid.
- Amr:** Oyun edersen, onun yerine seni asarım.
- Ebu Yezid:** Allah korusun, hiç yapar mıyım? (Ebu Yezid ve Hubeyb'in dışındakiler çıkarlar.)
- Hubeyb:** (Biraz kendine gelir.) Zeyd, Zeyd. Sana ne oldu, ya Zeyd? (Tekrar kapanır ağlar.)
- Ebu Yezid:** Sus yahu. Gevezelenip durma, beni de huzursuz ediyorsun.
- Hubeyb:** Ya Zeyd, Allah sana rahmet etsin. Firdevs cennetinde olası. Allah, seni cennetine koysun.(Ebu Yezid, Hubeyb'e yaklaşmak ister. İçeriye bir çocuk girer.)
- Çocuk:** (İçeriye girer. Elinde bir bıçak vardır. Hubeyb'in yanında durur.) Babam, babam... Babam, nereye gitti?
- Hubeyb:** Çocuğu dizine oturtur, onunla şakalaşır. Elinden bıçağı alır, sallar, şakalaşmaya devam eder.) Özür dilerim. Babanı bilemiyorum, hiç bilemiyorum. Anladın mı, suçsuz çocuk?
- Çocuk:** Amca, biraz sonra seni asacaklarmış, öyle mi?
- Hubeyb:** Allah, bilir.

Çocuk: Amca, seni niçin öldürecekler?

Hubeyb: (Üzüntüyle gözlerinden yaşlar dökülür.) Allah'a, Yüce Allah'a, her şeyi yaratan Allah'a inandığım için.

Çocuk: Amca, ölümden korkuyor musun?

Hubeyb: Hayır, asla.

Çocuk: Öyleyse niçin ağlıyorsun?

Hubeyb:

Çocuk: Ağlama, ne olur... Ben de ağlayacağım yoksa...

Ebu Yezid: (Şaşkınlıkla seyredirken birden şüphelenir. Koşarak Hubeyb'in yanına gelir.) Allah aşkına, onu öldürme Ya Hubeyb. Onu öldürürsen beni de öldürürler. Ölürsem kanım heder olur. Ailem dağılır. Mahvolurum.

Çocuk: Beni seviyor. O, beni asla öldürmez. Müslüman, asla kin beslemezmiş ey Ebu Yezid. (Hubeyb'e döner.) Öyle değil mi ya Hubeyb?

Hubeyb: Allah korusun, suçsuz bir çocuğu asla öldüremem.

Çocuk: Ben, sana demedim mi ey Ebu Yezid?

Ebu Yezid: (Çocuğun elinden tutar.) Haydi seni babana götürüyüm.

Çocuk: Burada kalmak istiyorum.

Ebu Yezid: (Çocuğu çekerek) Sana çık dedim, bire şeytan.

Çocuk: (Çıkarken) Allaha emanet ol ya Hubeyb. (Kısa bir sessizlik.)

Ebu Yezid: Sandım ki sen onu... öldü....

Hubeyb: Masum bir çocuğu niçin öldüreyim?

Ebu Yezid: (Kısa bir sessizlikten sonra) Hubeyb!

Hubeyb: Ne oldu, ey Ebu Yezid?

Ebu Yezid: Senin ve diğer müslümanların kalbindeki iman, nasıl bir iman?

Hubeyb:

Ebu Yezid: Çocuk, senin düşmanın. Tam önünde duruyordu. Elinde bıçak vardı. Sen, onu seviyorsun. O da elinden kurtulup gidiyor. Bu, ne hal, ya Hubeyb? Herkes, senin halini biliyor ama sen... (Başını sağa sola çevirir.) Şuna eminim ki hak, muzaffer olacak. O göz kamaştırıcı nur, her yere yayılacak. Şu anda olmasa da... Ama sen, ya Hubeyb, sen, sakın boyun eğme. Sabret, Allah'a dua et.

Hubeyb: Sen de İslam eşiğine geliyorsun, sen de.

Ebu Yezid: (Düşünceli ve dalgın dalgın bakar, tebessüm eder.)

Hubeyb: Sen de; Allah'tan başka ilah yoktur, de. Muhammed (sav)'in onun elçisi olduğunu söyle.

Ebu Yezid: Ama... ama...

Hubeyb: Ama ne?

Ebu Yezid: Hubeyb, (Korkarak, çekinerek) İcki, kadın, Kureys uluları...

Hubeyb: Allah, hepsinden daha yücedir, ey Ebu Yezid.

Ebu Yezid: Hubeyb!

Hubeyb:...

Ebu Yezid: İnsan hayatında bazı dönemler vardır. Ruhu yücelir, berraklaşır, uçar, göğe yükselir. Önünde zaman ve mekan erir. Geçmiş, gelecek, birbiriyle karışır. Gözünde, her şey yok olur. Sadece her şeyin yaratıcısı ve gerçek sahibi tek Allah kalır.

Hubeyb: Söyle Ebu Yezid, söyle.

Ebu Yezid: (Diz üstü oturarak kelime-i şehadet getirir. Hubeyb de birlikte söyler. Şehadetten sonra Ebu Yezid ile Hubeyb kucaklaşırlar. Hubeybin ipini çözmeye çalışır.)

Hubeyb: Ne yapıyorsun, Ebu Yezid?

Ebu Yezid: Kaçmalısın, ya Hubeyb.

Hubeyb: Seni bırakıp da, öyle mi? Allah korusun.

Ebu Yezid: Ben de kendimi Allah'a adamak istiyorum.

Hubeyb: Ben, bencil bir insan değilim. Kendimi, sana tercih edemem.

Ebu Yezid: Ama kaçmalısın, kaç.

Hubeyb: Sen, bekçiliğine devam et. Bak işte, geliyorlar. (Ayak sesleri duyulur. İçeriye kalabalık bir gurup girerler. Ebu Yezid'in elindeki ipi tekrar bağlarken görülür.)

Amr: (Huceyr, Ebu Velid, Nastas, Ebu Süfyan, küçük oğlu ve beş Kureyşli ile birlikte içeri girer. Herkes sahnedeki yerini aldıktan sonra sevinçle ve hırçınca söze başlar.) Bugün, kısas günüdür.

Huceyr: (Sesini titreterek konuşur.) Ey insanlar, ey ahali, işte bu adam, Adiy oğlu Hubeyb... Bu adam, Amir oğlu Haris'i öldürdü. Evet, Bedir savaşında bizim liderlerimizden Amir oğlu Haris'i öldürdü. Ben, şimdi

huzurunuzda bunu sorgulamak istiyorum. (Kalabalık içinden gürültüler gelir. Sevinçle alkışlanır. Yaşa, var ol, intikamımızı al, gibi sesler yükselir. Bu bağrışmalar kesilince bir sessizlik başlar. Bu anda kulisten yankılı bir ses gelir: "Ey güneş, olduğun yerde dur. Ey devrin adamları, dinleyin. Ey asrın gözü-kulağı, şu hazin tabloya, şu iğrenç mahkemeye bakın."

Huceyr:(Sonra konuşmalar, devam eder.) Demek sen, öldürdün Haris'i? Bedir gününde onu sen öldürdün.

Hubeyb :.....

Amr: Niçin susuyorsun? Korkak...

Ebu Velid: Hak, hakikat, apaçık ortada. Batıldan ses çıkmıyor.

Huceyr: Cevap ver, cevap...

Hubeyb:(Acı bir tebessümden sonra) Ey insanlar, Allah'tan başka ilah yok. "La ilahe illallah" deyin, kurtuluşa erin.

Amr: (Yüksek sesle)Arsız adam, evimizin ortasında bize savaş mı ilan ediyorsun?

Hubeyb: Bilakis bildiğinizi size hatırlatıyorum.

Ebu Velid: Bizi suçluyorsun, ya Hubeyb. Yoksa bizim gizli gizli iman etiğimizi mi söylemek istiyorsun?

Hubeyb: Ben, gerçeği dile getiriyorum. Gerçeği ortaya koyuyorum. Aslında sizler de, babalarınız gibi, Allah'ı tanıyor ve inanıyorsunuz.

Huceyr: Dilini tut.

Hubeyb: (Seyirciye dönerek) Bunların bir kısmı, Allah'a iman ediyor: fakat halktan gizliyorlar.

Amr: Hübeyb Hubeyb, sen mutlaka dinini terk edeceksin. Bu, şart.

Hubeyb: Deve iğnenin deliğinden geçse bile ben, dinimden dönmem.

Nastas: Yazık oluyor. Gençliğini öldürme ya Hubeyb.

Hubeyb: Sizlere yazık oluyor. Yüce Allah'ı inkar etmeyin. Kendinizi ebedi ateşe atmayın.

Ebu Velid: Dinini terk edersen, senin için çok iyi olur.

Ebu Süfyan: Tek kurtuluş çaren bu.

Hubeyb: Siz, iman ederseniz, asıl siz, kurtuluşa ereceksiniz.

Amr: Siz var ya siz, Arap milletini parçalıyorsunuz.

Hubeyb: İslam kadar birleştirici, kaynaştırıcı, hiç bir şey yok. İnkâr kadar da parçalayıcı, tefrikacı bir şey yok.

Amr: Siz, tüm Arap kabilelerine karşısınız. Onların çakarlarına ters düşüyorsunuz.

Hubeyb: Bu sözlerinle bazı insanları, köleleri korkutabilirsiniz, ama...

Amr: Siz, kendinizi, bu insanlardan üstün mü görüyorsunuz?

Hubeyb: Cenabı hak, müminler için şöyle buyuruyor: "Siz, insanlar arasından çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz."

Ebu Velid: Şunu öldürün, yoksa fitne çıkacak.

Ebu Yezid: Hayır, sizden rica ediyorum...

Amr: Sen sus.

Ebu Velid: Haydi Huceyr, haydi...

Hubeyb; Öyleyse bana izin verin; iki rekat namaz kılayım.

Amr: Halt etmişsin.

Ebu Yezid: Bırakın kılsın. Zaten hak yolda değilse, namazının ne faydası olacak ki?...

Amr: Sana sus, dedim, bire serssem.

Ebu Yezid: Ama bu, tüm Arapların önünde, kendi töremize ihanettir, efendim.

Ebu Velid: Ebu Yezid'in sözü doğru, ya Amr.

Nastas: Gerçekten de öyle.

Ebu Süfyan: Bırakın, kılsın.

Amr: (Çekinerek)Hayatında belki ilk defa...

Huceyr: (İplerini çözerek) Gösteriş budalası, kıl namazını.

Hubeyb: (Namaza başlar. Bu esnada sahnede darağacı hazırlanır. Büyük bir huşu ile namaza devam eder. Birinci rekatta Mümin suresi 38-40. ayetlerini, ikinci rekatta da aynı surenin 41-44. ayetlerini okur. Bunların mealleri, kulisten okunur. Birinci rekata kılariken kulisten şu meal duyulur: "*İnanan adam dedi ki: Ey kavmim, bana uyun, sizi doğru yola götürüyüm. Ey kavmim, bu dünya hayatı, kısa bir geçinmedir. Ahiret ise ebedi olarak durulacak yerdir. Kim bir kötülük yaparsa sadece onun kadar cezalanır. Ama erkek ve kadından her kim inanarak faydalı bir iş yaparsa onlar, cennete girerler ve orada kendilerine hesapsız rızık verilir.*" (Münmin 38-40) İkinci rekata kılariken de şu mealler kulisten verilir: "*Ey kavmim, neden ben sizi kurtuluşa çağırdığım halde siz beni ateşe*

çağırılıyorsunuz? Siz beni, Allah'ı inkar etmeğe ve bilmediğim şeyleri ona ortak koşmaya çağırılıyorsunuz. Bense sizi, 0 aziz ve çok bağışlayıcı Allah'a çağırılıyorum. Sizin beni çağırıldığınız şeye kesinlikle ne dünyada, ne de ahirette davet olamaz. Bizim dönüşümüz, Allaha'dır. Davranışlarında aşırı gidenter, cehennemliktirler. Benim size söylediklerimi yakında hatırlayacaksınız. Ben, işimi Allah'a bırakıyorum. Şüphesiz Allah, kullarını görür." (Mümin 41-44) (Namazı bitirir, onlara döner.) Korktu da namazı uzattı demeyesiniz diye çabuk kıldım.

Ebu Süfyan: Böyle sözlerle kurtulacağını mı sanıyorsun?

Hubeyb: Bu dil, Allah'ın birliğine şahadet getirir. Bu dil ile kafire yaltaklanmak için bir tek söz bile söylenemez.

Nastas: Ama ölüme gidiyorsun, ölüme, ya Hubeyb.

Hubeyb: Zaten öyle olmazsa imanımından şüphe ederdim.

Amr: Çekin darağacına.

Hubeyb: (Darağacını öper)

Bu darağacı, bana nur veriyor.

Gönlüme sürur veriyor.

Bana semayı müjdeliyor.

Allah'ım, resulüne bildir halimi,

Emanete hıyanet etmediğimi...

Ebu Süfyan; (Darağacında Hubeyb'in boynuna ip takılırken alay eder.) Allah'ına yalvar, ya Hubeyb.

Hubeyb:...

Ebu Süfyan: (Yanına iyice yaklaşır.) Senin yerinde Muhammed'in olmasını ister misin? İsterim, de, kurtulacaksın.

Hubeyb: Allah'a yemin ederim ki Allanın Resulü Muhammed (sav)in ayağına bir diken batırılmasına bile razı olamam.

Huceyr: İşte ölüm anın yaklaştı.

Hubeyb:(Başını semaya kaldırır. İçli bir ses ile)

Allah'ım, kafirleri kahr eyle./Dünya azabıyla katl eyle...

Ebu Süfyan: Yere yatın. Şimdi bazımıza bir bela, bir gazap gelebilir.(Kulisten gök gürültüsü, fırtına, şimşek ve yıldırım sesleri gelir. Hepsi yere yatarlar. Ebu Süfyan da küçük oğlu ile beraber yere kapanırlar.)

Hubeyb: (Şu mısraları terennüm eder:)

*Aczimi, Allah'a şikayet ediyorum.
Ben düşmeden düşenleri görüyorum.
Büyük, küçük hepsi toplanmışlar.
Uzunca bir kütüğün yanında uzanmışlar.
Kafirler, beni seçti, ölümden öte.
Gözlerim yaş döküyor, sabredemeyip de.
Ölümden mi korkuyorum, ben ölmüşken?
Ama benim korkum, nar-ı cahimden.
Arş, ne olur, beni bekle, beni bekle;
Geleyim pare pare cesetle, kemikle.
Kafirlere uymadım, candan geçtim.
İmanımı korudum, Rabb'ımı seçtim.*

Huceyr: (Kulisteki sesler kesilince doğrulur, Hubeyb'e kırbaç vurur.) Al sana, Lat düşmanı. Al sana, Menat düşmanı.
Al sana, Uzza düşmanı.

Hubeyb: (Daha içli bir sesle şu satırları terennüm eder.)
*Önemli değil artık, mümin olarak ölüyorum.
Her halimle, her yönümle Rabb'ima dönüyorum.
Bu, takdir-i ilahi. Böyle dilemiş Hak.
Ya Rab, kalanı da katına eyle ilhak.*

(Bu mısraları bitirirken kılıç darbesinin tesiriyle
“Allah” diyerek feryat eder. Şehadet getirerek yere
düşer. Bu esnada perde kapanır.)

**BİZANS
ZİNDANLARINDA
DİRENİŞ**

ABDULLAH İBN-İ HUZAFE

Bir Perde

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

- 1. Abdullah**
- 2. İmparator**
- 5. Muhafız I**
- 4. Muhafız II**
- 5. Vezir**
- 6. Zindancıbaşı**
- 7. Esir**
- 8. Askerler (dört kişi)**
- 9. Uşaklar (iki kişi)**

BİZANS ZİNDANLARINDA DİRENİŞ

Yer: Bizans hapishanesi.

Dekor: Bir kişilik hücre dekoru. Onun önünde demir parmaklıklar. Onun da önünde Bizans kıyafetli muhafızlar nöbet bekliyor.

1.Muhafız: (Sahnedeki Abdullah ve iki muhafız bulunmaktadır. Muhafızlar sohbet etmektedirler.) Müjde, sonunda aklı kanaat getirdi.

2.Muhafız: Doğru mu?

1.Muhafız: Tamamıyla doğru. Biz de ödül alacağız.

2.Muhafız: Belki... Ama umamıyorum.

1.Muhafız: Çabukça ümitsizliğe düşüyorsun.

2.Muhafız: Çok çabaladım, ama faydasız.

1.Muhafız: Sen, yolunu bilemedin.

2.Muhafız: Yolu yokuşsa, suç benim mi?

1.Muhafız: Onun için cesaretle çarpışmak şart.

2.Muhafız: Zaten hemen kurtulacağımı beklemiyordum.

1.Muhafız: Birazcık kendine güvenmek şart...

2.Muhafız: Bu defa beni geçtin.

1.Muhafız: Ama arkadaşım, inan ki ilk defa zafer tadı hissediyorum. İlk defa Bizans imparatoru sanıyorum kendimi.

2.Muhafız: Sus kardeşim. Bizi belki duyan olur.

1.Muhafız: Yani İran imparatoru sanıyorum, diyecektim.

2.Muhafız: Yani İran Kısrası demek istiyorsun.

1.Muhafız: Tabi, tabi.

2.Muhafız: Sahi hatırlıyor musun; geçenlerde İranlı bir Mecusiyi nasıl Hıristiyanlaştırmıştık?

1.Muhafız: Ama senden ne kadar para aldı?

2.Muhafız: Sadece on altın.

1.Muhafız: (Kahkahadan sonra) Ama şu müslüman da Hıristiyan olacak. Hem de hiç para almadan.

2.Muhafız: Mecusunin imanı, çok sağladı.

1.Muhafız: Yöntemlerim de çok ustacaydı.

2.Muhafız: Çok mütevazısınız. Hiç övünmüyorsunuz bile....

1.Muhafız: Çok teşekkür ederim, efendim.

2.Muhafız: Bu defa ödül ne kadar olacak?

1 Muhafız: Çok, çok büyük olacak. Aile efradımı donatacak, yeni bir ev alacak kadar, tüm ihtiyaçlarımı karşılayacak kadar, hatta daha da çok... Ayrıca terfi de edeceğim. Bizans'ta şöhretin zirvesine ulaşacağım.

2.Muhafız: Ya ben?

1.Muhafız: Sana da bir pay ayırırız.

2.Muhafız: Şimdi?

1.Muhafız: Evet şimdi... Haydi, sözümüzün gerçekleşmesi için çabalayalım. Haydi, şu esire yaklaşalım. (Abdullah'a yaklaşır.)

2.Muhafız: Hey esir, arkadaşın dediği doğru mu?

1.Muhafız: Esir, sen, dinini değiştirmek zorunda değil misin?

Abdullah: Bir yanlısınız var.

1.Muhafız: Dediğini duydun mu arkadaş?

2.Muhafız: Evet, duydum.

1.Muhafız: Biz, bir kişinin din değiştirmesini istersek, her şeyi yaparız. Öyle değil mi?

Abdullah: Belki beladan kaçabilmek için imanını saklayabilir.

1.Muhafız: Ama biz, din değiştirdiğini apaçık söyletiriz.

Abdullah: Tabii bu, en açık yol, en bariz üslup.

2.Muhafız: İşte o, biraz sonra gerçekleşecek. Hem de imparator hazretlerinin huzurunda.

Abdullah: Siz, kimseden korkmaz mısınız?

2.Muhafız: Bu, böyle oldukça neden korkacağız? Belki de Bizans'ın en büyük onur ödülü ile ödüllendiriliriz.

Abdullah: Çok garip! Ben de ülkenizi daha başka sanıyordum.

1.Muhafız: Hüsnü zan iyi şeydir, arkadaş.

Abdullah: Elbette...

1.Muhafız: Sana şunu söyleyeyim; yani mecburen sen...

2.Muhafız: Sen, Mesih İsa'yı seversin, değil mi?

Abdullah: Bütün kalbimle.

1.Muhafız: İnançları uğruna Bizans topraklarında can verenleri de takdir edersin?

Abdullah: Elbette takdir ederim.

2.Muhafız: İsa'nın Allah'ın oğlu olduğuna da inanıyorsun...

Abdullah: Allah'a şirk koştuktan, ona oğul-kız isnat etmekten Allah'a sığınırım.

1.Muhafız: Af edersiniz, arkadaş, bir gaf yaptı, seni üzdü, ama...

Abdullah: Ama ne?

1.Muhafız: Yani bu, Hıristiyanlık inancından...

Abdullah: Ee... Bana ne?

1.Muhafız: Özün dilerim. Biraz önce sen, ikrar etmedin mi?

Abdullah: Ben mi?

1.Muhafız: Yani sen, Hıristiyanlığı kabul etmedin mi?

Abdullah: Hâşâ, asla...

1.Muhafız: Yani din değiştirmek konusunda anlaşmadık mı?

Abdullah: Aramızda ilmi bir tartışma oldu. Hepsi o kadar.

1.Muhafız: Güzel... Öyleyse olursun.

Abdullah: Ne olurum?

1.Muhafız: Hıristiyan.

Abdullah: Ben mi?

1.Muhafız: Zaten senin dinin yanlış.

Abdullah: Dinim yanlışmış, öyle mi sapık?

1.Muhafız: Bak seni, zindana gönderdi. Yetmez mi?

Abdullah: Zindan, bir çiledir. Gelir, geçer be gafil.

1.Muhafız: Öyle desen de anladım ki sen, Hıristiyan olacaksın.

Ben de mutluluk duyacağım. Yemin ederim ki sen,
Hıristiyan olacaksın, ama biraz sonra.

Abdullah: Sen ters anlıyorsan, ben ne yapayım?

1.Muhafız: Ta başlangıçta yanlış anladığımı söyleye bilirdin.

Sen, Rab İsa'yı reddetmeye de çalışma.

Abdullah: Hz. İsa, bir peygamberdir, asla Rab olamaz. Çünkü

gerçek Rab, Allah'tır. O, doğmamıştır, doğurmamıştır,
her şeye gücü yeter, hiç bir şey de ona denk olamaz.
Ama sen, her şeyi işine geldiği gibi anlamak istiyorsun..

2.Muhafız: (Kahkahayla I.Muhafıza) Çok teşekkür ederim,
efendim. Sen, gerçekten bir dahisin. Düşüncen güzel,
konuşma tarzın çok ustaca. Lüks bir köşk alır, yeni,
yepyeni, bir mefruşatla ve...

1.Muhafız: (Arkadaşının kendisiyle alay etmesine kızar) Rab
aşkına sus.(Abdullah'a döner.) Tüm hayallerim, yıkıldı.

Abdullah: Hayal sarayı, rüzgara bile dayanamaz.

1.Muhafız: Karnımı, bağırsaklarını şu kılıçla deşmek istiyorum.

2.Muhafız: Seni tutan mı var, efendim?

1.Muhafız: Var, imparator... Bunu öldürsem, onun yerine beni öldürür.

2.Muhafız: (Kahkahayla) Yine çabala. Belki...

- 1.Muhafız:** Adam, cin gibi. Ona kimsenin gücü yetmez.
- 2.Muhafız:** Ya gücü yeten olursa...
- 1.Muhafız:** Kim olacak ki?
- 2.Muhafız:** Ben, ahabap, ben.
- 1.Muhafız:** Sana, başarılar dilerim.
- 2.Muhafız:** Yarışmayacak mısın?
- 1.Muhafız:** Hayatımda ilk defa, yarışı kaybediyorum.
- 2.Muhafız:** (Kahkahayla) Öyleyse şimdi de ben başlıyorum. Gerçi ben, pek kurnaz değilim. Hem çabukça umutsuzluğa düşerim ama (Abdullah'a yaklaşıp.) Arkadaşım bir aptallık etti.
- 1.Muhafız:** İltifatına teşekkürler.
- 2.Muhafız:** O şaşkın, avantadan kazanmak ister. Halbuki hayat bir alış veriştir.
- Abdullah:** İkinci oyuna sen mi başlıyorsun?
- 2.Muhafız:** Hayır, asla. Bu, bir vecizeydi.
- Abdullah:** Niçin?
- 2.Muhafız:** Mesih'in rızası için.
- Abdullah;** Şu esirlik dönemimde sizin yaptıklarınız, tamamıyla insanlık dışı, iğrenç şeyler.
- 2.Muhafız:** Gerçekten biz, bir hata ettik...
- 1.Muhafız:** Hatayı kabullenmek da bir fazilettir.
- Abdullah:** Ondan vazgeçmeden mi?
- 2.Muhafız:** Acele etme efendim, izin ver, biraz konuşalım.
- 1.Muhafız:** Doğru... Ama sözü kesmek çok ayıp.
- 2.Muhafız:** Sen sus.
- 1.Muhafız:** Düzelmek istiyordum.
- 2.Muhafız:** (Abdullah'a) Muhterem, saygı değer, yüce esir...
- Abdullah:** Ne istiyorsun, be adam?
- 2.Muhafız:** Konuya doğrudan gireyim mi?
- Abdullah:** Tabii.
- 2.Muhafız:** Ne düşünürsün? Şayet...
- 1.Muhafız:** Şayet...
- 2.Muhafız:** Konuya doğrudan girmemi söylemiştin, değil mi?
- Abdullah:** Doğru.
- 2.Muhafız:** Öyleyse anlaştık, ama kızma.
- Abdullah:** Kızmayacağım.
- 2.Muhafız:** Söz ver bana. Sözlerimin seni, üzmeyeceğine, kızdırmayacağına kesin söz ver.

Abdullah: Söz.

2.Muhafız: Öyleyse konuya doğrudan girelim. Sözün iyisi, az ve öz olanıdır.

1.Muhafız: Sözlerin bir vecize, mübarek...

2.Muhafız: Öyleyse ne düşünürsün? Şayet Hristiyan olursan, sana beş altın vereceğim.

Abdullah: Tekrar başa döndünüz.

2.Muhafız: İstersen altı altın olsun.(Abdullah güler.)

1.Muhafız: Bıyıklarının hatırı için bir altın da benden. İmparatorun huzurunda, yeter ki bizi mahcup etme. Haydi... Gülüşünden kabul ettiğini sezer gibi oluyorum.

Abdullah: (Gülerek)Kabul etmedim.

2.Muhafız: Mesih'i takdis et, sana on altın. İşte bu kadar.

1.Muhafız: Yarım altın da benden.

2.Muhafız: Adam, bizi yumuşak buldu, doymak bilmiyor.

1.Muhafız: Haklısın, öyleyse sadece on altın.

Abdullah: (Gülerek) Yine kabul etmedim.

2.Muhafız: Sen kaskatsısın.

1.Muhafız: Aklı da, kalbi de taşlaşmış.

2.Muhafız: Deli, mecnun. Asılsız inançlar uğruna kendini, kendi elinle ölüme atıyorsun.

1.Muhafız: (Kısa bir sessizlikten sonra) Bana izin ver; şu adama biraz işkence edeyim.

2.Muhafız: Hayır, asla...

1.Muhafız: Bu güne kadar epeyce işkence ettik.

2.Muhafız: Niçin?

1.Muhafız: Çünkü o, insanlık ilkelerinden çıkmıştı. Yüksek değerleri yoktu. Tüm kutsallarını, her şeyi kaybetmişti.

2.Muhafız: Belki.

1.Muhafız: Hayır, tamamen. (Abdullah'a) Rab adına sana soruyorum: Yahu, dininiz, insanlığı hiç emretmez mi?

Abdullah: Şüpheli mi var?

1.Muhafız: Öyleyse anlaştık. Bak, efendim, biz, zindancıyız. Biz, çocuklarla esirleri hemen hemen aynı kabul ederiz.

2.Muhafız: Biz, dünyaya geldik geleli bu görevdeyiz.

1.Muhafız: Hiç terfi edemedik. Dünyada daha kötü, daha rezil, daha iğrenç bir görev olsa, biz, yine oradayız.

2.Muhafız: Efendim, biz, tüm hakları elinden alınmış, insanlık

değerlerinden yoksun bırakılmış kişileriz.

Abdullah: Keşke size yardımcı olabilsem...

1.Muhafız: Elbette yardımcı olabilirsin, Hıristiyan olursan.

Abdullah: En son ve en mükemmel din olan İslamı asla terk edemem. Dinimi asla değiştiremem. Asla, asla...

2.Muhafız: On altın, tam on altın. Ömürlük fırsat.

1.Muhafız: Şimdi hangi Bizanslıya bir altın versem, dinini değiştirirdi. Şeytana tapmasını bile istesen kabul ederdi.

2.Muhafız: O İranlı ateşperest de on altına dinini değiştirmişti.

1.Muhafız: Efendim, mal, servet insan hayatının değerinin işaretidir. Servetsiz hayatın ne önemi var?

Abdullah: Bu, size göre. Unutmayın ki iman, parayla alınıp satılan bir şey değildir.

2Muhafız: Bırak şu ikiyüzlülüğü. Kalbinden geçeni bilirim.

1.Muhafız: Felsefe yapma. O Sokrat'a Allah lanet etsin. Felsefeyi başımıza bela etti. Kabrinde de rahat edemesin.

Abdullah: Bu kaçışınız, bana komik geliyor.

1.Muhafız: Ey esir, sen, bizimle alay mı ediyorsun?

2.Muhafız: Sen, bir şeyler ispat etmek istiyorsun. Muhammed'in arkadaşları nasıl direniyormuş, dinlerinde nasıl sebat ediyormuş, bunu ispat etmek istiyorsun. Hatta Bizanslılar arasında bu haberler yayılsın istiyorsun.

Abdullah: İnşallah...

1.Muhafız: Meşhur olmak, tarihlere geçmek istiyorsun.

Abdullah: Aksine, cennete girmek istiyorum.

2.Muhafız: Öyleyse Hıristiyan olmayacak mısın?

Abdullah: Rüyada bile Allah korusun.

1.Muhafız: Kendine gel. İmparatorumuz, şimdi gelir. Onu görünce organların yerinden oynar, adalelerin titrer...

2.Muhafız: Bizans imparatoru, ne büyük, ne muhteşem!.. Ta uzaktan gelirken borazanlar çalar, gelişini ilan ederler.

1.Muhafız: O, seni Hıristiyanlığa çevirir. Çak cazip, çok korkunç usulleri vardır.

2.Muhafız: Ne yazık ki yarım dakika bile dayanamazsın.

1.Muhafız: O zaman anlarsın sevgimizi, samimiyetimizi, doğru söylediğimizi.

2.Muhafız: Pişman olursun ama pişmanlık da fayda vermez.

1.Muhafız: Seni zindandan kurtarmak istiyoruz, yanaşmıyorsun.

Bizi şu zindancılıktan kurtar diyoruz, ona da direniyorsun.

2.Muhafız: Görünce söylersin. (Abdullah, alaycı bakışlarla izlerken boru sesleri duyulur.) İmparator hazretleri geliyor.

Muhafızlar: (Kısa bir sessizlikten sonra imparator; veziri, zindancı başı ve dört askerle içeri girerler. Muhafızlar, imparatoru eğilerek selamlarlar.) Yüce imparatorumuza saygılar, selamlar.

Zindancı başı: (İki uşak tahtı getirince yer göstererek) Bu köşeye koyunuz.(Uşaklar, tahtı yerleştirip beklerler.)

Vezir: (Uşaklara) Siz çıkan.(Uşaklar çıkarlar.)

İmparator: (Tahta oturur. Abdullah'a sorar.) Sen, Muhammed'in dostlarından mısın?

Abdullah: Rabb'ıma binlerce şükürler olsun ki Muhammed (sav) in arkadaşı olmak şerefine erdim.

İmparator: Adın ne?

Abdullah: Abdullah... Abdullah ibni Huzafe es-Sehmi.

İmparator: Esir olduğunu biliyor musun?

Abdullah: Biliyorum.

İmparator: Bizim sonsuz insanlık duygularımızı da biliyor musun?

Abdullah: ...

İmparator: Hayatın, bizim elimizde, öyle değil mi?

Abdullah: Hayır, Allah'ın elindedir.

İmparator: Seni öldürmek istesek yapamaz mıyız?

Abdullah: Allah bilir.

İmparator: Ölümün, şimdi bizim elimizde. Görmüyor musun?

Abdullah: Öyleyse sizin ölümünüz de benim elimde.

İmparator: Sen körsün.

Abdullah: Gerçek kör, göz göre göre Allah'ın nurundan gözünü çevirendir.

İmparator: Şayet eski görüşünü değiştirirsen, sonuna kadar seninle beraber, ortaklaşa hükümdarlık yaparız.

Abdullah: Sor bakalım. Hiç iki yüzlülük yapmışım mı?

İmparator: Çok da kibirlisin.

Abdullah: Kibirli değilim. Rabb'ıma güveniyorum.

İmparator: Bizimle alay mı ediyorsun?

Abdullah: Hayır. Halinize, şeytan bile güler. Şeytan, size kibir ve inkarı süslü gösteriyor.

İmparator: Güzel de konuşuyorsun. Ama bu gururunla

hayatını tehlikeye atıyorsun, bire ahmak.

Abdullah: Ey Bizans imparatoru, senin de bir problemin var; salim düşünceden ve düşünceni açığa vurmaktan korkuyorsun.

İmparator: Dinle beni, bire adam. Gerçi cesaretine hayran kaldım. Ama böyle devam edişin, seni (Eliyle boynunu işaret ederek) uçurur. Hristiyan olup kurtulmaya ne dersin?

Abdullah: Asla, asla...

İmparator: Benim himayemde olursun.

Abdullah: Himayen de lazım değil,...

İmparator: Taşkınlığın, artık haddi aştı.

Abdullah: Böyle olmamasını arzu ederdim. (Kısa bir sessizlik)

İmparator: Mesih'e yemin ederim ki, seni kızım ile evlendireceğim ve imparatorluğun yarısını sana vereceğim, yeter ki Hristiyan ol.

Abdullah:

İmparator: Söyle, bir şeyler söyle, bire adam, konuş. Nefsine danış. Düşünmeden sakın hüküm verme. Tüm dünya, ayaklarının altında olacak. Aklı başında hiç kimse, bunları reddedemez. Deli bile reddetmez. Kibirli, ihlâşlı, gururlu, ahmak, hiç bir kişi, hiç bir canlı bu teklifi reddetmez.

1. Muhafız: (2.muhafızla fısıldaşır.) Keşke bize teklif edilseydi.

2.Muhafız: Sus, salak.

Abdullah: Bizans imparatoru, bana izin verir misiniz?

İmparator: Konuş, Abdullah, seni dinliyorum.

Abdullah: Diyeceğim şu ki; ben, bir vadideyim. Siz, başka bir vadidesiniz.

İmparator: Sen de bizim vadiye gel.

Abdullah: Allah, izin vermiyor. Eğer hakikate kavuşmak isterseniz, siz bizim vadiye gelin.

İmparator: Sözü nü iyi düşün.

Abdullah: Şeytanın ve nefsinizin, size hükmetmesine izin vermeyiniz.

İmparator: (Sert bir eda ile) Şunu bilesin ki sen, kendi elinle akıbetini tayin ettin.

Abdullah: Allah yolunda şehit olmak, her müslümanın en yüce arzusudur.

İmparator: (Askerlere) Onu bağlayın. (Çarımha gerer gibi bağlarlar.) Ona ok atın ama öldürmeyin. (Okları çevresine atarlar. O, hiç hareket etmeden, ürpermeden durur.) İpleri çözün. (Çözerler.) Kaynar su hazır mı?

Zindancı başı: Tamam efendim. (Kaynar su dolu bir kazan getirirler.)

İmparator: Bana bir müslüman esir daha getirin. (Muhafızlar, çıkarlar ve esiri içeri getirirler.)

Zindancı başı: İşte esir, (Eliyle işaret ederek) imparator hazretleri.

İmparator: (Esire)Ya Hıristiyanlığı, yahut ölümü seç.

Esir: Hıristiyan olmaktansa, Allah yolunda şehit olmayı tercih ederim.

İmparator: Şu kaynar suyun içinde ölmeyi mi?

Esir: Evet, yine de şehitliği tercih ederim.

İmparator: Göz açıp kapayınca kadar, etin kemiğinden ayrılacak.

Esir: Allah yolunda bunlar, birer hiç.

İmparator: Ahmak, sersem...

Esir: Ey münafıklar, aslında siz de biliyorsunuz, atalarınız da biliyordu Allah'ı.

İmparator: Atın şunu kaynar kazana... (Onu suya atarlar. Allah, diye bir çığlık duyulur. Birden ses, soluk kesilir. Abdullah'a döner.) Şimdi sen ne diyorsun, ey Abdullah?

Abdullah: (Tiksintiyle yüzüne bakarak) İğrenç, insanlık dışı...

İmparator: Hıristiyanlığı kabul ediyorsun musun?

Abdullah: Halt etmişsin.

İmparator: (Daha da öfkelenir.) Onu da kaynar suya atın. (Onu çıkartıp atmaya hazırlanırken Abdullah, ağlamaya başlar.)

1.Muhafız: Efendimiz, bu ağlıyor.

İmparator: Bırakın, bakalım. (Bırakıp beklerler.) Evet, umut var galiba... Sana bir teklifim var: Hıristiyan olursan, imparatorluğun çoğunun idaresini sana vereceğim.

Abdullah: Tüm dünyayı bana versen, on katını da bağışlasan, yine ben dinimden dönmem. Yine de Allah'ın elçisi Muhammed (sav)'in dinini terk etmem.

İmparator: Öyleyse niçin ağlıyorsun?

Abdullah: Ben, tek bir can sahibim. Sana onu, Allah uğruna feda ediyorum. Keşke vücudumda sayısız canlar taşıyaydım da her birini Allah yolunda teker, teker feda etseydim. (Kısa bir sessizlik.)

İmparator: Pekala, anlaşıldı. Sana son bir teklif; elimi öpersen seni serbest bırakacağım.

Abdullah: Kendim için asla. Tüm müslümân esirleri serbest bırakırsan belki....

İmparator: Ama bu kadarı fazla... Sanıyorum seksen kadar müslümân esir var. Hepsini de iyi birer İslam savaşçısı... Bilmem ki bu...

Abdullah: Yoksa yok.

İmparator: (Çevresine şaşkınlıkla bakar.) Tamam, söz...

Abdullah: Nasıl güvenebileyim?

İmparator: Yüce Rabb'a yemin ederim ki tüm müslüman esirleri serbest bırakacağım.

Abdullah: (Yaklaşır.) Allah'ım, biliyorsun, kendim için değil, din kardeşlerimi kurtarmak için katlanıyorum buna. (Elini Öper)

İmparator:(Çevresindekilere) Müslüman savaşçıların hepsini serbest bırakın.

Muhafızlar: Emir, İmparatorumuzun... (Çıkarlar.)

İmparator: Şu koskoca imparatorlukta Muhammed'in ashabı gibi güvenebileceğim bir kişi olsa yeterdi.

Abdullah: Kendi elinizde. İsterseniz, ey İmparator, tüm Bizans'ı Hz. Muhammed (sav)'in ashabı haline getirebilirsiniz.

İmparator: (Endişe ve sevinçle) Ama nasıl?

Abdullah: Önce sen, sonra tüm Bizans...

İmparator: Ama nasıl?

Abdullah: Yoksa göreceksin, hep müslüman olacaklar. Önce tüm Bizans halkı, sonra imparatorları... Bu seli, durduramayacaksın. Bu şehir, elbet feth olunacaktır. Bu, Peygamber müjdesi: İstanbul, elbette feth olunacaktır.

(Perde kapanır.)

MEDİNE'DE BİR GARİP MUS'AB İBN-İ UMEYR

Üç Tablo

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

- 1. Mus'ab ibn-i Umeyr**
- 2. Es'ad ibn-i Zürrare**
- 3. Lüey**
- 4. Ebu Amir**
- 5. Ebü'lala**
- 6. Ebu Hind**
- 7. Es'ad ibn-i Muaz**
- 8. Üseyd ibn-i Hudayr**
- 9. Abdullah ibn-i Übey**

MEDİNE'DE BİR GARİP MUS'AB İBN-İ UMEYR

TABLO I

(Medine'de bir salon. İnsanlar, küme küme oturmuşlar. Her küme, ayrı ayrı sohbet ediyor. Bir köşede Mus'ab ibni Umeyr ve Es'ad b. Zürrare düşünüp sohbet ediyorlar. Karşı köşede de Lüey ve Ebu Amir, kumar okuyorlar. Bir grup konuşurken, diğerlerinin sohbeti duyulmuyor.)

Es'ad: Duydun mu?

Mus'ab; Ne adilik!... Duyuyorum, duyuyorum.

Ebu Amir: (Kahkahayla) Bir kadeh daha getir. Beni sula, beni şaraba kandır, ey Lüey.

Lüey: Al, ey Ebu Amir. Bu Yıllanmış, çok eski bir şarap. Biraz da su karıştırayım mı?

Ebu Amir: Sek içeceğim, Lüey, sek...

Lüey: Nasıl istersen, ey Ebu Amir, öyle iç. Zaten sen, bu gün çok üzgünsün. Baban öldürüldü.

Ebu Amir: (Kahkahayla) Çok cahilsin. Evet, bu gün babam Öldürüldü. Ama ben çok mutluyum, çok. Lüey, bugün tüm mal, bana kaldı. Analığım bile bana kaldı.

Lüey: Analığın, o kadar küçük mü?

Ebu Amir: Yirmisinde, Lüey, yirmisinde.

Lüey: Öyleyse çok mutlusun sen. Bir kadeh daha doldurayım mı?

Ebu Amir: Doldur ya. Çok susamışım. Öyle sanıyorum ki yeryüzündeki bütün şarapları içsem beni yine kandıramaz.

Es'ad: Ahlaksız herifler, analığına göz dikmişler. Su gibi içki içiyorlar.

Mus'ab: Ruhun susuzluğunu, dünya güzeli de gideremez.

Lüey: (Şarap doldurur.) Buyur.

Ebu Amir: Oh... Ne kadar nefis!.. Dinle; Lat ve Uzza'ya ne kadar hamd etsek azdır. Bu nefis havayı ve şu nimetleri, onlara borçluyuz.

Lüey: Gerçekten şarap, aklını dağıttı. Şimdi Lat ve Uzza'nın sırası mı? Onlar, Kabe'de durup döküyorlar.

Ebu Amir: Şarap, akli cilalıyor, ya Lüey.

Lüey: Belli, belli...

Ebu Amir: Bunu, sana ispatlayacağım. Bana, bir zembil hurma getir.

Lüey: Niçin?

Ebu Amir: Sana, getir, dedim.

Lüey: (Hurmayı getirip önüne koyar.) Buyur.

Ebu Amir: Bak, düşün ve öğren.

Lüey: Bu ne?

Ebu Amir: Sana düşün, dedim. Düşün ve kendi kendine sonucu bul.

Lüey: Hay Allah, bu ne? Lat'a benziyor.

Ebu Amir: (Kahkahayla) Gerçekten de zekisin. Bak, bak, ondan sana bir tanrı yaptım.

Lüey: Gerçekten de öyle. Hayret ama o, hurmadan.

Ebu Amir: Bunda ne sakınca var? Bunda hayret edilecek ne var? Hurma, şaraptan daha tatlı ve daha fiyatlıdır.

Lüey: Haklısın. Ama bak, gelen var.

Ebu Amir: Aaa...Ebül'âlâ..(Ebül'âlâ içeri girerken)

Mus'ab: Bu, Ebül'âlâ kim?

Es'ad: Hırsızın teki.

Mus'ab: Ne demek istiyorsun?

Es'ad: Kulak ver biraz.

Ebül'âlâ: (İçeri girer.) Hepinize iyi akşamlar.

Lüey ve Ebu Amir: İyi akşamlar, hoş geldin, sefalar getirdin.

Ebül'ala: Bugün, hanginiz daha şanslısınız?

Lüey: Bu gece paran çok galiba.

Ebül'ala: Bu sabah bir kervana baskın yaptık. Yükte hafif, pahada ağır neleri varsa aldık.(Gülüşürler.)

Ebu Amir: Gerçekten de en iyi, en şerefli yol. Kervanları basıp, soygun yapmak, en kolay kazanç yolu.

Es'ad: Sanıyorum, söze karışmanın tam sırası.

Mus'ab: Sabret biraz. Şu dördüncü adam, şu son gelen haydut, onların hepsini toplayacak.

Es'ad: Ah... Sabretmek çok zor ya Mus'ab.

Mus'ab: Ama mutlaka gerekli.

Es'ad: Söze neresinden başlayacaksın?

Mus'ab: İşin orasını, Allah bilir.

Ebu Hind: (İçeri girer.) İyi akşamlar, efendim.

Topluluk: İyi akşamlar. Hoş geldin. Safalar getirdin.

Lüey: Yine ne haberlerin var, ey Ebu Hind?

Ebu Hind: Başlı çekecek, şanslı çevirecek şeyler var.

Ebu Amir: Gel, buyur.

Ebu Hind: Biliyorsunuz, bir kızım var. Sekiz yaşma yeni bastı.

Ebül'ala: Onu biliyoruz.

Ebu Hind: Onu bu gün alıp çöle götürdüm. Giderken sevincini görmeliydiniz Neyse... Derin bir kuyunun yanına vardık. Orayı çok önceden biliyordum. Onu, o kuyuya atıverdim.

Lüey: Nasıl böyle kolayca atıverdin?

Ebu Hind: Kim sordu?... Hiç de öyle olmadı, Lüey? Çocuk çırpınıyor, elbisemden tutunuyor, çığlık atıyordu. Ben de onu oraya defnetmeye kararlıyım. Neticede bırakıverdim, ta kuyunun dibine.

Ebulala: Tabii kararın gerçekleşmiş oldu.

Ebu Hind: Bu, son görüşüm oldu onu. Baba, baba, diye ağlayıp çığlık atarken son görüş...

Lüey: Gerçekten sen, ödüle layıksın. Kız çocuğu, ayak bağıdır. Onu, böyle cesaretle ortadan kaldırmak lazımdır. Sen, bu asil, bu şerefli davranışınla şarabı hak ettin.

Ebu Hind: Öyleyse doldur, bir kadeh. Çok susadım.

Ebu Amir: Annesi duydu mu?

Ebu Hind: Evet, bunu böylece anasına da anlattım. Başladı ağlamaya. Amma da ağlarmış ha!

Ebu Amir: (Kahkaha atarak) Kadınlar, çok yufka yürekli dirler.

Lüey: Onları ancak sen, yola getirirsin.

Ebülala: Bu gece kumar oynamayacak mısınız?

Ebu Hind: Oynayacağım. Ama biraz bekle. Çok açım.

Ebulala: Şuna bir şeyler yedin.

Ebu Amir: Görevimiz tabii. Ama nasıl desem? Bilemiyorum ki...

Ebulala: Aması ne?

Lüey: Yanında hurma zembili var. Ama artık o, Tanrı oldu.

Ebu Hind: Bu da ne demek? Hurma, yemek içindir.

Ebu Amir: Yani yiyecek misin?

Ebu Hind: Yemek zorundayım.

Ebu Amir: Ama o, Tanrı.

Ebu Hind: Öyleyse kendini korusun.

Ebu Amir: Yapamaz.

Ebu Hind: Öyleyse buyurun, yiyelim.

Topluluk: Haydin. (Yemeye başlarlar.)

Ebu Amir: Sen, düpedüz zındıksın, ey Ebu Hind. Tanrımıza inanmıyor musun?

Ebu Hind: Biliyordum. (Kahkahayla gülerler. Bu esnada Es'ad ve Mus'ab topluluğa yaklaşrlar. Birden kahkahalar kesilir.)

Mus'ab: Easelamü aleyküm.

Topluluk: Oo... Hoş geldiniz.

Ebu Hind: Selamın garip geldi bana.

Ebü'l'ala: Belki bize garip gelir, ama...

Es'ad: Arkadaş Mekke'li. Medine'ye yeni bir mesajla geldi.

Lüey: (Mus'ab'a) Öyleyse sen, Mus'ab ibn-i Umeyr'sin.

Mus'ab: Evet.

Ebü'l'ala: Sen Muhammed'in adamısın...

Mus'ab: Evet, o, benim dostum, önderim. O, Allah'ın elçisidir.

Ebu Amir: Muhammed de kim?

Luey: Mekke'de peygamberlik iddiasıyla ortaya çıkan birisi. Bilmiyorum ki doğrumu, yalan mı?

Mus'ab: Doğru. Hz. Muhammed (sav), Allah'ın elçisidir. Cenab-ı Hak, ona mucizeler nasip etti. En güzel özellikleri, onda bir araya getirdi.

Ebu Hind: Lat ve Uzza'ya tapınmaya da devam ediyor mu?

Mus'ab: Bilakis Lat ve Uzza'ya tapınanlarla savaşıyor. Zaten bu putları, insanlar, kendi elleriyle taştan, ağaçtan yontmuşlar. Sonra da ona tapmışlar. Ne kadar aptallık?!

Ebu Hind: Öyleyse Tanrı kim?

Mus'ab: Bir olan Allah. Eşi, benzeri olmayan Allah. İnsana, taşta, aya, güneşe, yıldıza, hiç bir yaratığa benzemeyen Allah. Her şeyi, her canlıyı, yoktan var eden Allah.

Ebu Hind: Sözlerin büyüleyici, ey yabancı.

Mus'ab: Allah'ı hiç bir göz göremez ama o her şeyi görür. O, her şeyden haberdardır, bilir. Hiç bir şey, ona benzer, hiç bir şey.

Ebu Hind: (İlgiyle izler.) Devam et, yabancı, devam et.

Mus'ab: Cenab-ı Hak, şöyle buyuruyor: "Allah yolundan saptırmak için O'na eşler koştular. De ki: Şimdilik eğlenin. Gideceğiniz yer, ateştir" (İbrahim.30)

Ebül'ala: (Alaylı bir eda ile) Devam et bakalım.

Mus'ab: Yine buyuruyor ki: "İnanan kullarıma söyle: Namazı kılsınlar. Ne alışverişin, ne de dostluğun olmadığı bir gün gelmeden önce kendilerine verdiğimiz rızıkdan (Allah yolunda) gizli ve açık sarf etsinler." (İbrahim. 31)

Ebu Hind: Başka?....

Mus'ab: Rabb'imın yüce kavli: "Allah, yeri ve gökleri yaratandır. Gökten suyu, yağmuru o indirdi. Onunla size rızık olması için türlü türlü meyveler çıkardı. Size, kendi emri irade-siyle denizlerde yüzmesi için gemileri verdi. Nehirleri emrinize âmâde kıldı. Ayı, güneşi sizin emrinize verdi. Geceyi, gündüzü size musahhar kıldı." (İbrahim.32-33)

Ebu Hind: Ama ben, onun katından gelen bir şeyler arıyorum.

Mus'ab: Öyleyse dinle. Rabb'im söyle buyuruyor: "Eğer kulumuza indirdiğimiz şeyde şüphe içindeyseniz, bir suresinin benzerini yapınız. Allah'tan başka tüm şahitlerinizi, yardımcılarınızı da çağırınız, şayet sözünüzde sadık iseniz."

Ebu Amir: Yapamazsak?....

Mus'ab: Rabb'im yine şöyle buyuruyor: "Şayet başaramazsanız -ki başaramayacaksınız- öyleyse kafirler için hazırlanmış olan ve yakıtı insanlar ve taşlardan oluşan cehennem azabından sakının."

Ebu Hind: Duydunuz mu?

Mus'ab: Ey susamış insanlar, nura koşun, kurtuluşa gelin.
(Işıklar söner.)

TABLO II

(Işıklar yandığında Sa'd b. Muaz ve Üseyd b. Hudayr konuşurlarken Abdullah ibn-i Übey içeri girer.)

Abdullah: Ey Sa'd ibni Muaz, ey Evs kabilesinin büyük reisi!

Sa'd: Buyur, ya Abdullah. Buyur, ey Medine şehrinin hükümdarı!

Abdullah: Bana bir haber geldi, şu garip adamla ilgili. Adını bile ağzıma almaktan utanç duyuyorum.

Sa'd: Mus'ab İbn-i Umeyr ile ilgili mi?

Abdullah: Evet, o. Bu ürkek, adi adam, bazı Medinelilerin akıllarını çeliormuş.

Üseyd: Onun daveti, silip süpüren bir tufana benziyor. Sadece dün, on Medinelii dine çevirmiş.

Sa'd: Bunları kim söyledi?

Abdullah: Yahudi dostlarım. Bir bir anlattılar. Halanın oğlu Es'ad ibni Zürene'nin de ilk dönenlerden olduğunu söylediler.

Sa'd: Bu, düpedüz iftira. Yahudi dostlarının iftirası.

Abdullah: Acele etme ey Sa'd. Bunu, sana ispatlamak istiyorum. Su anda o adam, Halanın oğlu Es'ad'ın evinde.

Sa'd: Öyleyse putperestliği terk edenlerin hepsini hizaya getirmek lazım.

Üseyd: Diyorlar ki, bu Mus'ab denilen adam, Mekke'nin sayılı zenginlerindenmiş. Malını, mülkünü terk edip Medine'ye göç etmiş.

Sa'd: Burası, fare yuvası mı?

Abdullah: Burada fare olamaz. Bu adam, yapmacık hareketlerle münafıklık yapıyor. Kendini, Allah'a adanmış bir kul gibi gösteriyor. İnsanların kalplerini çalıyor. Böylelikle şu Medine şehrine hakim olmaya çalışıyor.

Sa'd: Kabe'nin Rabb'ına yemin ederim ki o, bunu başaramayacak. Bu günden sonra bilirsiniz ki ona, şu belde kan kusturacağım.

Üseyd: Onu yanımıza çekmeye niçin çalışmıyoruz, ey Abdullah?

Abdullah: Mekke'de gizlenen şaibeli bir peygamberin peşine mi düşelim?

Üseyd: Onu, kendi çıkarımıza kullanırız.

Abdullah: Durum, hiç de öyle değil. Sa'd'ın görüşü isabetli.

Sa'd: Öyleyse bırakın, ben gideyim.

Abdullah: Biraz bekle, ya Sa'd. Sen, o basit adamdan daha büyüksün. Sen, kabilenin reisisin.

Sa'd: Öyleyse kim gidecek?

Abdullah: Üseyd... Üseyd gitsin.

Sa'd: Ne dersin, ey Üseyd?

Üseyd: Teveccühünüz, derim. Severek giderim.

Abdullah: Ona ne diyeceksin?

Üseyd: Bana güvenmenizi rica ediyorum. Görüşmek üzere. (Çıkar.)

Abdullah: Hoşçakal. (Çıkmak isterken Sa'd ayağa kalkar ve şöyle der:)

Sa'd: Bundan böyle bir tek Medineli çıkıp da putperestliği terk etsin, birisi müslüman olsun bakalım. Araplar, sülaleme sövsün, tüm insanlar bana lanet etsin, eğer buna izin veririm.

Abdullah: (Keyifli keyifli gülerek) Haydi, göreyim seni...
(Işıklar söner.)

TABLO III

(Işıklar yandığında Es'ad ibni Zürare'nin evinde Es'ad, Mus'ab ve Üseyd sohbet ediyorlar)

Üseyd: Şimdi ben, bu yeni dine girmek için ne yapmalıyım?

Mus'ab: Önce keleme-i şehadet getir. Şöyle: Eşhedü en lailahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden Resulullah.
(Kulisten anlamı seslendirilir.)

Üseyd: (Mus'abla birlikte şehadet getirir.) Allah'a binlerce şükürler olsun. Beni, insana, dağa, taşta, putlara tapmaktan kurtardı.

Mus'ab: Rabb'ıma şükür. Rabb'im, ne kadar yücesin.

Es'ad: Allah'a şükür, sen de hak yolu buldun, ya Üseyd.

Üseyd: Allah, bana, bundan sonraki günlerimi hidayetle geçirmeyi nasip etti. (Kalkarlar, her ikisi de sarılıp kucaklaşırlar.) Şimdi beni iyi dinleyin, kardeşlerim: Benim peşimde bir adam var. Benden haber bekliyor. Onu size göndereceğim. Şayet o, İslama girerse, unutmayınız ki kabilesinin tamamı İslama girer.

Mus'ab: Kimdir o?

Üseyd: Evs kabilesinin reisi Sa'd ibin Muaz.

Es'ad: Bu, nasıl mümkün olacak ki? O, koskoca bir kabilenin reisi.

Üseyd: Allah nasib ederse neden olmasın ki?... (Kılıcını alır ve yürür. Ayrılırken selam verir.)

Mus'ab ve Es'ad: Aleykümüsselam. Yolun açık olsun.

Mus'ab: Büyük zafer.

Es'ad: Allah'a şükürler olsun.

Mus'ab: Bir de Sa'd ibni Muaz, müslüman olursa...

Es'ad: Allah'tan dileğimiz, o....

- Mus'ab:** Kalbimde öyle bir his var ki, inşalah sonu, iyi alacak.
- Es'ad:** Ben de öyle hissediyorum. Bana öyle geliyor ki, ya Mus'ab, bu ilahi nur, yeryüzünü kaplayacak.
- Mus'ab:** Buna kesinlikle inanıyorum. Bunda şek, şüphe yok. İşte o gün, müslümanlar, Allah'ın yardımıyla sevinecekler. Zira Allah, dilediği kimseye dilediği şekilde yardım eder.
- Es'ad:** Hem de zalime ve zulmüne rağmen...
- Mus'ab:** Hak, Allah'ın nurudur. Karanlık ise şeytanın gölgesidir. Elbette Allah'ın nuru, şeytanın karanlığını parçalayacaktır.
- Es'ad:** Elbette... (Sahnenin ışıkları, söner. Aradan zaman geçtiğine işaret olmak üzere tekrar ışıklar yandığında, yerler değişmiş olarak konuşma devam eder.)
- Es'ad:** (Uzaklara bakarken) Ya Mus'ab, işte bu, Sad ibni Muaz'ın gelişi. (Sa'd içeri girerken) Yalın kılıç geliyor. Suratından düşen sinek, bin parça oluyor.
- Sa'd:** (Öfkeyle içeri girer.) Nerde Haris oğulları? Kafalarını, şu kılıçla uçurayım.
- Es'ad:** Buyur, otur şöyle. Bir hoş geldin, diyelim. Sana ne dediler, halaoğlu? Yoksa Haris oğullarının burada olduğunu mu söylediler?
- Sa'd:** (Kısa bir sessizlikten sonra hayretle konuşur.) Öyleyse bunu, Üseyd yaptı. Hile ile beni buraya gönderip, sizinle konuşmamı planladı. (Es'ad'a döner.) Sana gelince ya Es'ad, aramızda şayet akrabalık olmasaydı, sana neler yapacağımı, tahmin bile edemezdin. Kendi evimizde bize, tuzak kurmaktan utanmıyor musun? (Es'ad, cevap vermez. Mus'ab'a döner.) Sen, yabancı, aciz adam, şehrimize geldin. Aç idin, doyurduk. Yurdun yuvan yoktu, barındırdık. Şimdi inançlarımızla hayasızca oynuyorsun. Ne yapmak istiyorsun?
- Mus'ab:** Ben, bunun için gelmedim. Ben, sadece Allah için geldim. İnsanları, Allah'ın varlığına, birliğine iman etmeye davet için geldim.
- Sa'd:** Sen, haddi aştn.
- Mus'ab:** Haddi aşmayı hiç düşünmedim.
- Sa'd:** Haddi aştn, dedim, hem de çok aştn.
- Mus'ab:** Beni, anlayacağını umuyordum, ya Sa'd.

- Sa'd:** Şayet Allah'a davet ediyorsan, Allah muvaffak etsin.
- Mus'ab:** Sa'd!
- Sa'd:** (Öfkeyle) Önümde kadınlar gibi cilve yapmakla beni yumuşatacağını mı sanıyorsun?
- Mus'ab:** (Büyük bir üzüntü ile) Sabır, güzel şey... Allah'ım, sen sabır ver.
- Sa'd:** Sus, ahmak. Yoksa dilini keserim.
- Mus'ab:** (Kendi kendine) Sabret, Allah rızası için sabret.
- Sa'd:** Sana, ne dedim? Sus, yoksa dilini keserim. Zaten sözlerinle beni öldürüyorsun.
- Es'ad:** Önümde böyle dolaşıp durma. Gel, beni döv. Bu, benim için daha iyi.
- Sa'd:** Kendi kendime düşünüyorum. Çok garip, buluyorum. Şayet arkadaşında biraz izzet-i nefis olsaydı, kendini savunurdu.
- Mus'ab:** Gerçek izzet ve şeref sahipleri, Allah'a ve Resulüne inananlardır.
- Sa'd:** Sus, bire sersem, kes sesini.
- Mus'ab:** Siz de inanın. Siz de o izzet ve şeref mertebesine erişin.
- Sa'd:** (Kılıcını çıkararak) Bu defa, kafanı keseceğim.
- Es'ad:** (Sa'd'ın önüne gerilir.) Onun bir damla kanına bile dokunamazsın, ben hayatta oldukça.
- Sa'd:** (Esad'ın başına, kılıcın kabzası dokunur. Es'ad, çığlık atarak yere düşer. Yüzünden kan akmaya başlar. Bu esnada Mus'ab'ı öldürmek için saldırır. Mus'ab, korkusuzca durur. Sa'd, deli gibi bağırır.) Kendini savunsan ya, ey sersem...
- Mus'ab:** Allah, inanları savunur, korur.
- Sa'd:** (Yine öfkeyle) Sözlerin, irademi tüketiyor, ellerimi kurutuyor. Sözlerin, şu kör kılıçtan daha keskin.
- Mus'ab:** (Es'ad'ın kalkışına yardım eder.) Sabret, Es'ad, sabret.
- Es'ad:** (Yüzündeki kanı silerek kalkar.) Vallahi, kavminin arasında senin gibi bir reis vardı. Önünde herkes, diz çökerdi. Kadınlar, ona kavuşmak için can atarlardı. Ama o, Allah'ın nurunu tercih etti. Allah yolunda hicreti tercih etti. Her türlü dünya nimetini, evlad ü iyali terk ederek Allah için yollara düştü. Ama sen, ona evimin ortasında her türlü hakareti yapıyorsun, hem de arsızca...

- Sa'd:** (Üzülerek) Öyleyse niçin benimle mücadele etmedi?
- Mus'ab:** Rabb'im öyle istiyor: "0, Allah'ın emrine gelinceye kadar aflu, iyilikle muamele edin." buyuruyor.
- Sa'd:** Ölümün eşiğinde de iyilikle muamele eder misiniz?
- Mus'ab:** Ölüm, ebedi hayata, Allah'a kavuşturan bir köprüdür.
- Sa'd:** Bunu da kim söyledi?
- Mus'ab:** Kur'an, ya Sa'd, Kur'an...
- Sa'd:** Kur'an, Kur'an... Bu Kur'an da ne?
- Mus'ab:** (Cesaretle ve sakın sakın konuşur.) Kur'an, Allah'ın kelamıdır. Serapa nur, serapa ışıktır. Ah keşke sen, biraz otursan da Allah'ın ayetlerine kulak versen... Hoşuna giderse ne âlâ... Hoşlanmazsan hemen keseriz.
- Sa'd:** (Biraz düşündükten sonra) Neyse, biraz dinleyeyim... Haydi başla, ey yabancı.
- Mus'ab:** (Sakin ve etkili bir seda ile Yasin Suresi 20-27.ayetlerini okurken meali kulisten verilir. Meali: *"Şehrin en uzak yerinden bir adam koşarak geldi: Ey kavmim, elçilere uyun, dedi. Sizden bir ücret istemeyenlere uyun. Onlar, doğru yoldadırlar. Ben, niçin beni yaratana kulluk etmeyeyim? Oysa siz, hep Ona döndürüleceksiniz. Ondan başka tanrılar edinir miyim hiç? Eğer çok esirgeyen Allah, bana bir zarar vermek dilese, onların şefaati bana hiç bir fayda sağlamaz ve onlar beni kurtaramazlar. O takdirde ben, apaçık bir sapıklık içinde olurum. Ben, sizin Rabbinize inandım. Gelin, beni dinleyin. Ona, cennete gir, denilince, ne olurdu, dedi kavmim bilseydi Rabbimin beni bağışladığını ve beni ağırlananlardan kıldığını."*
- Sa'd:** (Ağlayarak) Kafi, kafi. Vallahi, bu dinlediklerimin tamamı, hak ve gerçektir. Ah... Ya Rabbi, kalbimin derinliklerinde ilahi ışıkların yayıldığını hissediyorum.
- Es'ad:** İşte onlar, Allah'ın çağrısı, ya Sa'd. Haydi sen de gel.
- Sa'd:** Allah'ın çağrısı mı?
- Mus'ab:** Evet, evet o, iman etmeni bekliyor.
- Sa'd:** Allah, benim iman etmemi mi istiyor? Allah, beni mi istiyor? Halbuki ben, küçük, adi bir kulum. (Odanın içinde şaşkınca dolaşır.) Allah, beni mi istiyor?. Ya

Rabbi, seni çok çok seviyorum. Ne olur, beni bağışla.
Rabbim, seni, çok seviyorum.

Mus'ab ve Es'ad: (Yüksek sesle) Allahü Ekber... Allahü Ekber...

Es'ad: Elhamdülillah, ya Sa'd, Allah biliyor ya, senin müslüman olmanı çok, hem de pek çok istiyordum.

Mus'ab: Allah'a şükürler olsun, seni de İslama kavuşturdu, ya Sa'd. (Kucakladılar.)

Sa'd: Ama şimdi ben, dininize girmek için ne yapacağım?

Mus'ab: Önce şahadet getir. Allah'tan başka ilah olmadığını, Hz. Muhammed (sav)in onun resulü olduğunu kabul et. Sonra gusül ile, abdest ile temizlen.

Sa'd: Şahadet nasıl oluyor?

Mus'ab: Eşhedü en lailahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden Resulullah. (Sa'd da birlikte kelime-i şahadet getirir. Kulisten anlamı seslendirilir.)

Es'ad: Allah'a şükür, ya Sa'd, islam ile şereflendin.

Sa'd: Rabbime şükürler olsun, bu gün kendimi buldum. Sanki yeni doğmuş gibiyim. (Mus'ab ve Sa'd ile kucaklaşırlar.) Bütün kainat, benim oldu sanki. Şimdi sıra bende. Davet, benim de görevim... Esselamü aleyküm.

Es'ad: Nereye ya Sa'd?

Sa'd: Evs kabilesine sesleneceğim.

Es'ad: Ben, senin için sesleneyim. Ama niçin?

Sa'd: Biraz sonra anlarsınız. (Es'ad, çıkar. Kulisten sesi duyulur: "Ey Evs kabilesi, ey Evs kabilesi!... Reisiniz sizi çağırıyor." İnsanlar, koşarak gelirler. Ayak seslerinden toplandıkları anlaşılır.)

Sa'd: (Seyirciye kısmen dönerek) Ey Evs topluluğu, ey benim kabilemin insanları, beni nasıl tanırıyorsunuz?

Topluluk: (Kulisten) Sen, bizim reisimizsin. En erdemlimizsin. İleriye en iyi görenimizsin.

Sa'd: Sizlerle konuşmak, bana artık haram, ta ki sizler de müslüman oluncaya kadar, cahiliye kirlerinizi islamın nuruyla temizleyinceye kadar... Şunu bilirsiniz ki islam, sizi yüce mertebelere çıkaracaktır. Putlarda ve onlara tapmakta, hiç bir yarar yoktur. Allah'ın birliğini kabul edin. Göklerin ve yerin, sizin ve hepimizin Rabbi olan Allah'a iman edin. (Kulisten toplu halde tekbir sesleri

gelir. Sonra tok sesli bir kişinin kulisten şöyle seslendiği duyulur: “Efendimiz, kadın, erkek, çoluk, çocuk, tüm Evs kabilesi, senin inandığın Allah’a iman etti, ey reis. Hepimiz, iman ettik.” Tekbir sesleri devam eder.)

Mus’ab: Allah’a şükürler olsun, bu günleri de gördük. Rabb’im, dinini muzaffer kılacak. Buna imanımız tamdır.

Sa’d: Yarın, inşallah, Hazreç kabilesi de yeni dine girecek.

(Kulisten tekbir sesleri devam ederken perde kapanır.)

SUHEYB-İ RUMİ MEDİNE YOLLARINDA

Piyes

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

- 1. Suheyb-i Rumi**
- 2. Said b. Zeyd**
- 3. I.Adam**
- 4. II.Adam**
- 5. III.Adam**
- 6. IV.Adam**
- 7. V.Adam**

SUHEYB-İ RUMİ

Sahne ve dekor: *Mekke'den Medine'ye giden yolda bir çöl manzarası. Sahnede bir kaç kaya parçası ve bodur bir ağaç. Said b. Zeyd ile Suheyb-i Rumi sahneye girerler. Her ikisi de endişeli olarak yoluna devam ederken çevreyi sürekli kolaçan ederek kayaların üzerine otururlar.*

Said: İlk defa kendimi hür hissediyorum, ya Suheyb.

Suheyb: Vallahi, ya Said, Kureyş'in şerrinden o kadar da emin olma. Medine yolunda dört günlük yol alabilseydik....

Said: Halâ bizi takip ettiklerini mi sanıyorsun?

Suheyb: Ama bu defa da saldırırlarsa onlarla savaşırım. Ya şehit olurum, ya da îslam diyarı Medine'ye varırım.

Said: Söylesene bana, ya Suheyb; öncekinde ne olmuştu?

Suheyb: Biliyorsun, ilk olarak ben hicret etmek istedim. Ama Resulullah ile birlikte hicret edebilmek için hep erteledim. Hicret gecesi sözleştik ama her yerde müşriklerin beni izlediğini görünce endişelendim. Resulullah'ın hicret planının ortaya çıkmasından korktum. Ve onlardan ayrılmak zorunda kaldım. Çok üzgünüm; Resulullah'la birlikte hicretten mahrum oldum.

Said: Lanet olsun, seni bundan mahrum edenlere.

Suheyb: Günlerce gözyaşı döktüm. Ama ya Said, Allah'a imanım ve hicret edip kurtulma düşüncem olmasaydı o gece kılıç ve kalkanımı alıp çıkardım, Mekke sokaklarını kana boyardım.

Said: Gerçekten de ya Suheyb, hicretten sonra Mekke, büyük bir zindana döndü. Ben de özledim Resulullah'ı, arkadaşlarını, tüm dostlarımı, hem de çok...

Suheyb: Allah'ın izniyle varacağız oraya, ya Said.

Said: (Arkaya dönüp bakar, at sesleri işitir, dikkatle dinler. Müşriklerin yaklaştığını hisseder.) Sen de duyuyor musun? Şu dağ tarafından at sesleri geliyor. Gittikçe yaklaşıyorlar.

Suheyb: Bu serseriler, hicret ettiğimizi sezmiş benziyorlar.

Said: Haydi, çabuk gidelim. Bize yetişmesinler.

Suheyb: Nereye gideceksin? Hepsi de atlı.

Said: Öyleyse ne yapacağız? Yetişirlerse bizi tekrar Mekke'ye götürürler.

Suheyb: Korkma, Said, Allah bizimledir. Gel, şu taşın arkasına gizlenelim. (Gizlenirler. Adamlar, ellerinde kılıçlarla, bunları arayarak içeri girerler.)

1.Adam: Burada, bu kayalık bölgede olmalılar.

2.Adam: Uzağa gidemezler.Araştırın.

Suheyb: (Kayanın arkasından doğrulup bakar. Okunu onlara doğrultur.) Kıpırdamayın. Olduğunuz yerde durun. Kıpırdayana yapıştırırım.

2.Adam: Demek, sen, buradaydın.

Suheyb: Bizden ne istiyorsunuz?

3.Adam: Öğrendiğimize göre sen de müslüman olmuşsun, Muhammed'e tabi olmuşsun.

Suheyb: Size ne? Ben, sizden biri değilim. Köleniz de değilim. Rum diyarından gelmiş bir adamım. Benden ne istiyorsunuz?

2.Adam: Said de seninle mi?

Suheyb: Said'den ne istiyorsunuz?

1.Adam: Onu Medine'ye salmayacağız. Dininden döndüreceğiz.

Said: (Kayanın arkasından ağır ağır doğrulur. Okunu onlara doğrultur.) Evet, ben, Said... Nefil oğullarından Said. Kim, ne istiyor benden?

1.Adam: Ya Said, sen Kureş'in soylu çocuğusun. Dinini terk edip de bu Bizanslıya nasıl kandın?

Said: Ben, müslüman oldum. Allah'ın Resulü Muhammed (sav)e de iman ettim. Ben, bu adama değil, onun da iman ettiği peygambere iman etim. Şu anda o, hicret arkadaşım. Şimdi söyleyin. Ne demek istiyorsunuz?

2.Adam: Mekke'ye dön... 0 kadar.

Suheyb: Siz, Allah'ın Resulünü bile yurdundan edip, hicrete zorladınız. Eza, cefa yaptınız. Size güvenip de asla yolumuzdan dönmeyiz.

3.Adam: Ya Suheyb, sen, buraya geldiğinde çok yoksuldun. Şimdi tacir oldun, mal mülk sahibi oldum. Çok nankörsün. Bu gün de din düşmanımıza katılıp bize savaş ilan ediyorsun. Peşini asla bırakmayacağız.

Suheyb: Canından bezen varsa beri gelsin. Hedefim asla şaşmaz.

1.Adam: Tamam, tamam. İstersen seni bırakabiliriz. Said'i

teslim edersen.

Said: Yapamazsınız. Bana hiç yaklaşmayın. Yoksa şu okla gözünüzü oyar, şu kılıcımla karnınızı deşerim.

Suheyb: Duymadınız mı? Daha ne bekliyorsunuz?

2.Adam: Sen, Bizanslısın, o Arap. Sana ne ondan?

Suheyb: Evet öyle... Ama islam, bizi birleştirdi, kardeş yaptı.

1.Adam: Lat ve Uzza'ya yemin ederim ki sizi bırakmayacağız. Sağ veya ölü, sizi geri götüreceğiz.

Suheyb: Doğruca geri dönün. Kan dökmek zorunda bırakmayın bizi.

2.Adam: Ey Muhammediler, sizi, hepinizi öldüreceğiz.

Suheyb: Bırakın boş lafları da beni dinleyin. Bir teklifim var, işinize yararlı ve çıkarınıza uygun bir teklif.

2.Adam: Neymiş teklifin? (Alaylı ve dikkatli bir eda ile dinlerler.)

Suheyb: Bırakın bizi, gidelim. Tüm servetim sizin olsun.

Adamlar: Servetin nerede?

Suheyb: Mekke'de bir yere gömdüm. Bizi serbest bırakın, söyleyeyim. (Müşrikler tartışmaya başlarlar. Mal hırsı gözlerini bürür. Birisi bağırır.)

1.Adam: Seni dinliyoruz, ya Suheyb. (Etrafindakilere bakarak) Kabul, seni bırakacağız. Bizden kurtulacaksın. Ayrıca bu tarafa gelenleri de geri çeviririz. Ama bir şartımız var.

Suheyb: Nedir o?

1.Adam: Arkadaşını bize teslim et.

Suheyb: Boşa gevezelik etmeyin. Allah'a yemin ederim ki onu sizin elinize düşürmem. Sizin gibi kafirlere teslim edemem.

2.Adam: Söz veriyoruz; ona eziyet etmeyeceğiz. Ailesine teslim edeceğiz.

Suheyb: Tercih hakkınız yok. Ya servetim, ya savaş. (Müşrikler, kendi arasında tekrar tartışırlar.)

1.Adam: Altınlarını, servetini nereye sakladın?

Suheyb: Önce anlaşalım.

2.Adam: Sözünde duracağına kim garanti verebilir?

Suheyb: Bunda da seçme hakkınız yok. Ya sözüme güvenirsiniz, ya da kıyasıya savaşırız.

3.Adam: (Arkadaşlarına) Yazık size, Suheyb'in yalan söylediğini hiç görmedik. Vallahi hepimizden dürüsttür.

1.Adam: Ne düşünüyorsunuz şimdi? Yoksa Said'in de onunla gitmesine göz mü yumacaksınız? Hani Kureyş'e söz vermiştik; onu geri getireceğiz, diye.

Adamlar: Sözümüzdeyiz.

1.Adam: Güzel... Sana söylüyorum, ya Suheyb. Söyle bize, servetin nerede?

Suheyb: Şartım vardı. Onu kabul etmediğinize göre...

2.Adam: Said mi yine?

Suheyb: Evet, Said. Ona da dokunmazsanız, serbest bırakırsanız, o zaman...

Adamlar: O da kabul... Ama servetin ne kadar?

Suheyb: Dört bin altın.

Adamlar: (Hayretle) Vay...vay. Hepsi de senin mi?

Suheyb: Hepsi de benimdi. Şimdi sizin olacak, anlaşsınız.

Adamlar: Anlaşırız, anlaşırız.

1.Adam: Bu tarafa gelenleri bile çeviririz.

2.Adam: Hemen dönüp bölüşürüz.

3.Adam: Sen, yerini söyle, yeter bize.

Suheyb: Öyleyse iyi dinleyin. Bütün altınlarımı, paralarımı, evimin avlusunda toprağa gömdüm, çömlekle. Yattığım odadaki sediri bilirsiniz. Sedirdeki işarete iyi dikkat edin. Çömleğin üzerindeki işaretle aynıdır.

Adamlar: Güzel... Zengin olduk. Haydi gidelim.

1.Adam: Bir dakika. Suheyb, dinle beni. Bir kardeşim vardı. O da senin gibi, dinimizi inkar etti. Senden önce o da Medine'ye göçtü. Söyle ona; annesi de, ben de çok kızdık ona...

Suheyb: Sen kimsin?

1.Adam: Bana Umeyr oğlu Zürrare derler. Şaşkın, bahtı kara kardeşim de Mus'ab, Umeyr oğlu Mus'ab.

Suheyb: Allah, senin bahtını karartmış. Asıl sen, şaşkınsın.

1.Adam: Her neyse, ona, tüm servetine el koyduğumu söyle. İçkiyle, kadımla yediğimi de duyur.(Gülüşürler.)

Suheyb: Rabbim buyuruyor ki: "Dünya nimetiyle yaşayın. Elbette varacağınız yer; ateştir, cehennemdir."

1.Adam: Senin paralara gelince ey Suheyb, onları da Şam'daki Rum kızlarıyla yiyeceğim.(Gülüşürler.)

Suheyb: Şu anda Rumlar, Bizanslılar, beni hiç ilgilendirmiyor. Onlar, benim kardeşim değil. Benim gerçek kardeşlerim, müslümanlardır.

2.Adam: Ben de o paraları, sizinle savaşmak için harcayacağım.

Suheyb: Allah, her şeye kadirdir. Bir gün elimize düşeceksiniz. Onları hep geri alacağız.

1.Adam: Sen, istediğin kadar hayal kur. Biz, kazandık. Sen, kaybettin.

Suheyb: Biz, kazançlıyız. Biz, kardeşlerimize salimen yetişeceğiz. Siz, putlarınıza dönün. Biz, Resulullah'a kavuşacağız. Neyleyeyim dünya malını?

1.Adam: Haydin arkadaşlar, şu hazineyi bölüşelim. Güzel kızlar, kırmızı şarap bizi bekliyor. Kutlayalım. (Müşrikler, Mekke'ye doğru, girdikleri kapıdan geri dönerler. Ancak bunlardan ikisi sahnede kalırlar. Suheyb ve Said de Medine'ye doğru karşı kapıdan yollarına devam ederler. Sahnede kalan ve o ana kadar kılıçlarıyla nöbet tutarak konuşmaları izleyen bu iki kişi, bir müddet nefis muhasebesi yaparlar.)

4.Adam: Niçin onlarla gitmiyorsun?

5.Adam: Benim bu servetten gönlüm geçti. Adam, o serveti, o parayı biriktirebilmek için ömrünü tüketmiş.

4.Adam: Vallahi doğru. Benim elim de varmaz. Biz, bunların peşine düştük, yollarını kestik.

5.Adam: Tanrılara ant olsun ki ben, bu peygamberin arkadaşları kadar dinlerine düşkün kimseleri, hayatımda hiç görmedim.

4.Adam: Doğru vallahi. Hele şu Suheyb-i Rumi'ye şaşa kaldım. Adam, dini uğruna her şeyini feda etti.

5.Adam: Ya biz?... Biz, bir hiçiz.

4.Adam: Bizim, din uğruna verebileceğimiz hiç bir şey yok. Hiç bir dini yaşayışımız da yok.

5.Adam: Bu din, kan bağından daha kuvvetli bir bağla Araplarla Arap olmayanları bir birine nasıl bağlayabiliyor?

4.Adam: Sence onlar hak yolda, biz batıl yolda mıyız?

5.Adam: Dostum, onlar, kendilerini, hak yolda görmeselerdi,

Allah için, din için evlerini, barklarını, evlatlarını, servetlerini terk edip hicret ederler miydi?

4.Adam: Gerçekten de öyle... Gördüğüm şeyler, beni sarstı.

5.Adam: Ne yapmayı düşünüyorsun?

4.Adam: Sana güvenebilir miyim? Sır saklayabilir misin?

5.Adam: Anam, babam sana feda olsun. Sırını saklayabilirim.

4.Adam: Ben, bir adam tanıyorum, bu son peygambere inananlardan. Ama henüz hicret etmedi. Mekke'ye dönünce onu ziyaret edeceğim. Ondan bilgi alacağım. Belki kurtuluşumuzun sırrı, ondadır.

5.Adam: Olur, beni de götür. Bugün gözümdeki perde sıyrıldı. (El ele tutuşup söylenirken perde kapanır. Kulisten hicretle ilgili ilahiler okunurken şu açıklamalar yapılır.):

(Suheyb-i Rumi, Medine'ye varınca Resulullah (sav)'in yanına gitti. Peygamber efendimiz, ashabıyla birlikte oturuyordu. Resulullah, onu görür görmez şu sözlerle karşıladı: "Kârlı bir alışverişti, ya Suheyb. Kârlı bir alışverişti ey Ebu Yahya." Suheyb de şu sözlerle karşılık verdi; Ey Allah'ın Resülü, bu, Allah'tan başkasının bilmediği bir haldi. Demek ki Allah, onu da sana bildirmiş." Suheyb-i Rumi ve arkadaşlarından Allah razı olsun.)

BURALARA GELİNCE...

PIYES

Üç Perde

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

1. **Hacı Hasan:** Aile reisi, sakallı, 60 yaşlarında.
2. **Pakize:** Eşi, 60 yaşlarında.
3. **Hakan:** Oğlu, 25 yaşlarında.
4. **Sami:** Oğlu, 18 yaşlarında.
5. **Zeynep:** Kızı, 20 yaşlarında.
6. **Halim:** Damadı, 25 yaşlarında.
7. **Gabriel:** Torunu, 6 yaşlarında.
8. **Dülger Salim:** 60 yaşlarında.
9. **Naylon Kemal:** Kır saçlı, bıyıksız.
10. **Süslü Zülfü:** Top sakallı, kırmızı çerçeveli gözlüklü, 35 yaşlarında.
11. **Hülagu:** 18 yaşlarında.

BURALARA GELİNCE...

Yer: *Hacı Hasan'ın evi, oturma odası*

Dekor: *Yerde halı, kenarlarda oturma odası grubu, sehpa, duvarlarda saat, Mekke Medine tabloları, aile fotoğrafları...*

Hacı Hasan: (Namazı bitirmiş, seccadesinin üzerinde tespih çekmektedir. Oğlu Hakan, sarhoş vaziyette içeri girer. Kapının açılışını fark eden H. Hasan, ona şöyle bir bakar.) Yine nereden geliyorsun?

Hakan: (Kapıya yaslanır. Sarhoş edasıyla konuşur.) Meyhaneden.

Hasan: Yine içtin, değil mi?

Hakan: Evet, içtim, içerim... Keyif benim değil mi? İçerim...

Hasan: (Ayağa kalkar, oğluna yaklaşır.) Ağzın da leş gibi kokuyor.

Hakan: Sana öyle geliyor. (Geğirir. İstifra edecek gibi olur.)

Hasan: Yürü, git, yat. Buraları berbat edeceksin.

Hakan: Gitmem... Şuradan şuraya gitmem.

Hasan: Git, istirahat et.

Hakan: Bana para ver.

Hasan: Oğlum, aylığına alalı daha üç gün oldu.

Hakan: Olsun... Bitti, para bitti.

Hasan: Yürü, git, yat. Sonra veririm.

Hakan: Olmaz, babalık. Para, şimdi lazım.

Hasan: Aklın başında değil. Git, yat. Sonra konuşuruz.

Hakan: Aklım başımda... Ben, sarhoş değilim. İçmiş olabilirim. Ama sarhoş değilim. (Sağa sola yalpalanır. Koltuklara oturur.)

Hasan: (Kolundan tutar.) Tamam... Sarhoş değilsin. Yorgunsun. Git, yat, uyu...

Hakan: Ben, yorgun değilim. Bana, para ver.

Hasan: Oğlum, ne yapacaksın parayı?

Hakan: Elizabet, beni bekliyor. Para lazım.

Hasan: Yine mi bir gavur kızı?

Hakan: (Eliyle işaret ederek) Sus, ayıp oluyor, babalık. Elizabet, tam bana göre...

Hasan: Tencere yuvarlanmış, kapağını bulmuş.

Hakan: Beraber oynuyoruz, dans ediyoruz, eğleniyoruz. Beraber kafa çekiyoruz. Birlikte yaşıyoruz.

Hasan: Sen de mi?

Hakan: Beğenmedin mi babalık? Biz, altı aydır, tam altı aydır birlikte yaşıyoruz.

Hasan: Oğlum, bırak şu sürtükleri. Seni, kendi kasabamızdan evlendireyim.

Hakan: Olmaz, olamaz... Elizabet varken olamaz.

Hasan: Git, ne halin varsa gör.

Hakan: Gidemem. Para lazım.

Hasan: (Elini cebine atar. Biraz para çıkarır.) Al şunu da defol...

Hakan: (Paraya bakar.) Bu yetmez. Yüzlükleri görelim.

Hasan: Git başımdan. Malımın ortakçısı mısın?

Hasan: Neden olmasın? Ver, ver de ölmeden yiyelim.

Hakan: (Tekrar para çıkartıp verir.) Al, zıkkım ye.

Hakan: (Parayı alır, inceler.) Öyle deme, babalık Oğluna iyi bak. Sonra...

Hasan: Sonrası ne?

Hakan: Ne diyecektim?...Unuttum. Neyse görüşürüz. Bay bay.

Hasan: Bir yere gitme. Doğruca yat, istirahat et.

Hakan: Olur... Elizabet'e derim. (Çıkar.)

Hasan: Elizabet'in de Allah belasını versin... Tövbe, tövbe... Allah, seni ıslah etsin. (Koltuğuna oturur. Bir süre düşünür. Sonra tesbihine devam eder.)

Pakize: (Mantosunu giymiş vaziyette içeri girer.) Selamün aleyküm, Hacı Efendi.

Hasan: (Düşünceli vaziyette) Aleyküm selam. Ne o? Dışarı mı çıkıyorsun?

Pakize: He...ya...

Hasan: Nereye?

Pakize: Kızıma, Neriman'a gideceğim.

Hasan: Daha geçen gün gittin.

Pakize: Olsun... Bir gün görmesem özlüyorum.

Hasan: Git, gör... Ne olacaksa!..

Pakize: Niye kızılıyorsun?.. Bu gün öfkelisin. Sende bir hal var.

Hasan: Yok bir şey. Git, oğluna git, kızına git...

Pakize: (Yanına oturur.) Hacı Efendi, ne oldu? Bir şey mi var?

Hasan: Ne olacak? Sabah sabah Hakan, kafamı bozdu.

Pakize: Hakan mı geldi?

Hasan: Geldi ya... Hem de zil zurna sarhoş.

Pakize: Kızmasaydın bari. Kovmasaydın oğlum.

Hasan: Kovmadım. Git, yat, istirahat et dedim.

Pakize: Yatıyor mu şimdi?

Hasan: Ne gezer?...Gitti.

Pakize: Nereye gitti? Nereye gidebilir? Kimi var ki burada?

Hasan: Kız Pakize, Hacı Hanım, aklını başına al. O, bulur gidecek yeri.

Pakize: Yoksa biliyor musun nereye gittiğini?

Hasan: Ben, nereden bileyim? O, söyledi.

Pakize: Ne dedi?

Hasan: Bir gavur kızıyla gitti.

Pakize: Vay başıma gelene!... Oğullarım, tek tek gidiyor. (Ağlamaya başlar.) Önce Sadık'ım gitti. Şimdi de Hakan'ım gidiyor.

Hasan: Bırak gitsin, sarhoş köpek.

Pakize: Hep senin suçun, senin suçun...

Hasan: Ben mi götürdüm meyhaneye?

Pakize: Kaç defa söyledim; çocuklar büyüyorlar. Burası Avrupa... Hıristiyan okullarında okuyorlar. Sigaraya başladılar. Bu gidiş, iyi değil... Şunları camiye götür. Kur'an bellet. Dinini, imanını öğrensinler. Namaza başlasınlar, diye... Hiç aldırış etmedin. (Gözlerinin yaşını siler.)

Hasan: Cami uzaktı. Bunu bilmiyor musun, Pakize?

Pakize: Ya her gün camiden çok daha uzak yerlere, cafebarlara gidiyordun. Eve, gece yarıları dönüyordun. Çocuklarla ilgilendiğin mi vardı?

Hasan: Karıştıрма o günleri. Geçti artık.

Pakize: Geçmedi, geçmedi... Geçseydi bunlar, başımıza gelmezdi.

Hasan: İkisini okutamadık ama Sami'yi bari okuttuk.

Pakize: Sami'm başka... O, Allah'ı da biliyor, anayı babayı da biliyor. Hayırlısıyla ona, namuslu dindar bir kız bulsaydık.

Hasan: Çok uzatmadan onu evlendirelim. Onu bari bu batağa düşürmeyelim.

- Pakize:** Hacı Efendi, bakıyorum da aklın başına gelmiş.
- Hasan:** Geldi, geldi de çok geç geldi. (Zeynep, girer.) Gel kızım, otur bakalım. (Eşine) Zeynep'im gibisi yok. Terbiyeli, işçimen, abdestli namazlı...
- Pakize:** O da benim sayemde. Öyle değil mi, Zeynep?
- Zeynep:** Babacığım kızmasın ama daha çok annemin sayesinde.
- Hasan:** Her neyse... Pakize Hanım, kızımızı da hayırlısıyla baş göz edelim diyorum.
- Pakize:** Artık tam zamanı... Ben de öyle düşünüyorum ama... (Zeynep, sıklımaya başlar.)
- Hasan:** Aması ne?
- Pakize:** O, bizim istediğimize varmak istemiyor.
- Hasan:** Niye?
- Pakize:** Bana sorma. Ona sor.
- Hasan:** Doğru mu kız?
- Zeynep:** (Biraz durakladıktan sonra) Eğer ben evleneceksem, eşimi de ben seçmeliyim.
- Hasan:** Ya biz seçersek?..
- Zeynep:** Yine karar, bana ait olmalı. Unutmayınız ki zoraki nikah olmaz.
- Pakize:** Ben, babanı zıfaf gecesinde gördüm. Bizi nikahladıklarında hiç sesimiz çıkmadı. Öyle değil mi Hacı?
- Hasan:** Doğru, vallahi... Ben de anneni o gece gördüm.
- Zeynep:** Siz, öylesini kabul etmiş olabilirsiniz. Ama Peygamberimiz (sav), evlenecek olanların bir birlerini görmelerini tavsiye ediyor. Öyleyse ben de görmediğim, bilmediğim biriyle evlenmeyi kabul etmek istemem.
- Pakize:** Bu kadar katı olma, kızım. He de, bitsin.
- Zeynep:** Hayır... Şunu da unutmayın ki ben kabul etmedikçe asla nikah yapılamaz.
- Hasan:** Kız, seni kardeşimin oğluna vereceğim. Terbiyeli, yakışıklı, yumuşak başlı... Ele avuca sığar.
- Zeynep:** Siz, kendinize göre damat arıyorsunuz. Niyetiniz başka... Amcamın oğlunu buraya ithal damat olarak getireceksiniz. İstedığınız gibi hükmedeceksiniz.
- Pakize:** (Öfkeyle ayağa kalkar.) Kızım, babanla nasıl konuşuyorsun öyle?
- Hasan:** Kızım, yoksa başka biri mi var?

Pakize: Var tabi, var.

Zeynep: Var desem o da suç olur. En iyisi konuşmayayım.

Hasan: Sen de mi (Ayağa kalkarak) bir gavura gideceksin yoksa?

Zeynep: Ben, Allah'ımı, Peygamber'imi bilirim. Bir Müslüman kızın, Müslüman olmayan bir erkekle evlenmesinin haram olduğunu da bilirim. Boşuna şüphelenmeyin.

Pakize: Gavur değil ama ne bileyim, uzak şehirden. Örfleri adetleri bize benzemez.

Zeynep: (Tartışmalardan sıkıldığı bellidir. Konuyu kapatmak ister.) Anne, anahtarlarını unutmuşsun. (Verir, çıkar.)

Hasan: Allah Allah!... Ne oldu buna? Birden bire sinirlendi.

Pakize: Bu konu açıldığında hep böyle oluyor?

Hasan: Pakize hanım, böyle olmaz. Onu, söyleye söyleye alıştırmak lazım.

Pakize: Beni dinlersen iyi olur. Fazla üstüne varma. Sonra onu da kaybedersin.

Hasan: Belki haklısın. (Yerine oturur.)

Pakize: Hacı, ben gidiyorum.

Hasan: Git. Selam söyle.

Pakize: Biraz para ver de torunlara bir şeyler alayım.

Hasan: Daha dün verdim.

Halim: (İş elbisesiyle içeri girer.) Selamün aleyküm.

Hasan: Aleyküm selam.

Halim: Nasılsın Hacı baba? Ver elini öpeyim? (Elini öper.)

Hasan: Nasıl olayım, görüyorsun halimi, damat?

Halim: Nasılsın Hacı Anne? (Elini öper.)

Pakize: Pek iyi değilim, damat. İki gündür torunlarıma beni hasret bıraktın. (Oturur.)

Hasan: Hacı Hanım, iki günün sözü mü olur?

Pakize: Hacı Efendi, benden yana mısın, yoksa damadından yana mı?

Hasan: Canım, sen de bir kaşık suda fırtına koparma. (Damadına) Halim, otur, evladım.

Pakize: Oturma damat. Elbiselerin koltukları kirletir.

Halim: Zaten o kadar vaktim yok.

Hasan: Bırak şimdi boş lafları. (Damadına) Halim evladım, mesele neydi?

Halim: Hacı Baba, ev inşaatı bitti. Dağdaki villa inşaatına

başlayalım mı diyecektim.

Hasan: Birkaç tamir işi daha var. Önce onları bitirin.

Halim: Onlardan sadece biri kaldı; şu çatı tamir işi. Diğerlerini hallettik.

Hasan: Öyleyse onu da bitirin.

Halim: Ben de diyordum ki ekibi ikiye bölelim. Üç kişi, çatı tamirine baksın. Diğerleri, villa inşaatına başlasın.

Hasan: O, daha iyi.

Halim: Öyleyse ekibi alıp gideyim. (Çıkmak için yönelir.)

Pakize: (Sert bir tavırla) Damat, öyle gidilmez.

Halim: (Geri döner.) Pardon, bir hata mı yaptım?

Pakize: Elbette... İzin istenir, Allah'a ismarladık denir. Öyle çıkılır. (Burnunu kırıştırarak) Görgüsüz... Ne olacak!...

Hasan: Hacı Hanım, çeneni tut.

Halim: Bir şey mi dedin, Hacı Anne?

Pakize: (Suratını asarak) Neyine ne deyim ki!...

Hasan: (Halim'e) Yürü oğlum, sen işine bak. Bırak şu meseleyi. (Ayağa kalkar.)

Halim: Bir dakika, Hacı Baba, annemin bir derdi var galiba. Bırak da içini boşaltsın.

Pakize: Ne derdim olacak? Sen, geldiğinde böyle değildin. Halim selim bir damattın. Ne dersek onu yapardın. Sözümüzden çıkmazdın. Tabi karnın doydu. Artık saygısızlık yapmaya başladın.

Halim: Saygısızlık yapmak niyetinde değilim.

Pakize: Önceleri böyle değildin ama...

Halim: Doğru... İlk yıllarda her şeyinize katlandım. Çamaşır da yıkadım, yemek de pişirdim. Kazanıp getirdim. Kendime harçlık bile ayırmadım.

Pakize: Hey gidi günler hey!... O günler söz dinlerdin.

Halim: Geçti o günler, geçti. Kızınız Neriman'ı kandırıp benden ayırmayı bile denediniz. Ama tutmadı. Neriman, oyununuza gelmedi. Sabrettim, hemen her şeye sabrettim.

Hasan: Kızma be evladım, sakın ol.

Halim: Hacı Baba, hepimize saygım var. Ama artık eski günler geride kaldı. Maymun gözünü açtı. Hacı Anne, artık bana hükmedemeyeceksin. Ben, süremi doldurdum.

Bak, bunu iyice duy. Ben, süremi doldurdum. Bundan sonra siz, bana bağılısınız.

Pakize: Aşım ekmeğim, senden değil ya...

Halim: İthal damatlık bitti. Ben, bu kadar derim. İthallik sona erdi. Bunu, kafanıza iyice yerleştirin. (Kapıyı çarpıp çıkar.)

Hasan: Gördün mü yaptığını Pakize?

Pakize: Ben, ne yaptım ki?... Asıl onun yaptığını gördün mü?

Hasan: Sana, kaç defa dedim; el oğluna bu kadar yüklenme, yüze gelir, isyan eder diye.

Pakize: Saygılı ol dedik diye ağzına geleni saydı. Ona kızacak yerde bana kızılıyorsun. (Ayağa kalkar.)

Hasan: Neyse, bırak şimdi bunu. Git, nereye gideceksen git...

Pakize: Gideceğim de hâlâ para vermedin ki...

Hasan: Dedim ya daha dün verdim diye.

Pakize: Dünkü salata bile olmadı.

Hasan: (Bozuk para vermek ister.) Al, yeter.

Pakize: Bu, ne işe yarar. Kağıt paraları görelim.

Hasan: Fesübhanallah... Kız, beni batıracaksınız. Oğlun bir yandan, sen bir yandan... (Sokranarak kağıt paraları çıkarır.)

Pakize: Bir şey olmaz, korkma. Bak, şunları alıyorum. Ancak yeter. (Paraları alıp cebine koyar.)

Hasan: (Seyirciye döner.) Eh... Ne yapalım? Geçim dünyası...

Pakize: Haydi eyvallah. (Kapıya yönelir.)

Hasan: Torunları benim için öp.

Pakize: Tamam, olur. (Çıkar.)

Hasan: (Yerine otururken) Şu dünyada ne evlada yarandık, ne de avrada. Artık kimseye sözümüz geçmez oldu. (Tesbihine devam ederken televizyonu açar. Haberleri izlemeye başlar.) Görüyor musun şu İngiliz'in yaptığını? Yanına da yedi göbekten torunu Amerika'yı aldı. Yine İslam dünyasına saldırmaya başladı. Ortadoğu'da doğru dürüst lider yok ki... Hepsi Amerikan uşağı, gavur aşığı...

Sami: (Girer.) Selamün aleyküm.

Hasan: Aleyküm selam. Neredesin oğlum? Ben de merak etmeye başlamıştım.

Sami: Camideydim, babacığım. Sabah namazından sonra lokalde biraz sohbet ettik. Hoca da vardı.

Hasan: Hocanın ilmi de iyi.

Sami: Ağzından bal akıyor. Hoş sohbet bir insan. Lokalde camidekinden farklı bir ortam var. Herkes, sorunlarını anlatıyor. Hoca da hepsiyle tek tek ilgileniyor, fikir beyan ediyor.

Hasan: Şu saate kadar orada mıydın?

Sami: Oradaydım ya... Söz sözü açtı, derken vaktin nasıl geçtiğini bilemedik. (Saatine bakar.) Ooo... Geç kalmışım. Eniştem, beni bekler.

Hasan: Enişten yeni gitti.

Sami: (Telaşla) Babacığım, bana müsaade. Hemen üstümü değiştirip gideyim. (Zil çalar.)

Hasan: Sami, evladım, kapıya bakıver.

Sami: Baş üstüne, babacığım. (Çıkar.)

Hasan: (Seyirciye) Sami, tek oğlum. İki oğlum daha vardı. Ama onları kaybettik. Öldü sanmayın. Hayattalar ama kaybettik. Herkes, buralara gelip para kazanıyor ama bir şeyleri de kaybediyor. Ben, bunu bilirim, bunu söylerim. Gerisini siz anlayın.

Dülger Salim: (İçeri girer. Sami, kapı ağzında bekler.) Selamün aleyküm Hacı Hasan.

Hasan: (Ayağa kalkar. Dülger Salim'e doğru giderken) Aleyküm selam Dülger Salim Usta. Hoş geldin, Safalar getirdin. (Kucaklaşırlar.)

D.Salim: Hoş bulduk. (Geri çekilip bakar.) Maşallah, seni iyi gördüm.

Hasan: İyiyim, elhamdülillah, Salim Usta.

Salim: Ama biraz durgunsun.

Hasan: Gönül yorgunluğundandır. (Yer gösterir.) Hele otur şöyle.

Sami: (D.Salim otururken) Hoş geldiniz, Salim Amca. (Elini öper.) Nasılsınız?

D.Salim: Hoş bulduk, Sami. Çok iyiyim. Sen nasılsın evladım?

Sami: Ben de iyiyim. (Babasına) Babacığım, bir emrin var mı?

Hasan: Yok evladım. Ama bize kahve getir de öyle git.

Sami: Geç kalmayayım. Zeynep ablama söylerim.

Hasan: Tamam... Allah, işini rast getirsin. (Sami çıkar.) Eee... Ne yapıyorsun, Salim Usta?

D.Salim: Hiç bir iş yapmıyorum. Firmayı çocuklara devrettim. İş, onlar çeviriyorlar. Ben de eşi dostu ziyaret ediyorum.

Hasan: Ne mutlu sana! Çocukların tutkunmuş.

Salim: Sen ne yapıyorsun, Hacı Hasan?

Hasan: (Televizyonda haberleri izlemektedir. Sesi, biraz kısar.)
Televizyon seyrediyordum.

D.Salim: Hacı Hasan, televizyonlarda hep savaş, şiddet, vahşet,
şehvet sergileniyor. Başka bir şey yok ki...

Hasan: Salim Usta, bakıyorum da savaşlar, hep İslam dünya-
sında yapılıyor. Savaşanlar da haçlı orduları...

Zeynep: (Tepsiyle girer.) Hoş geldin, Salim Amca.

D.Salim: Hoş bulduk, Zeynep. Nasılsın kızım?

Zeynep: (Kahveleri takdim eder.) Teşekkür ederim. İyiyim.
Buyurun kahveniz.

D.Salim: (Kahvesini alır.) Sağ ol kızım, eline sağlık.

Zeynep: Afiyet olsun. (Sehpayı göstererek babasına sorar.)
Şuraya koyayım mı?

Hasan: Oraya bırak. Ben alırım.

Zeynep: Başka bir arzunuz?

Hasan: Şimdilik yok, kızım.

Zeynep: Afiyet olsun. (Çıkar.)

Hasan: Ne diyorduk?

D.Salim: İslam dünyasının çilesinden bahsediyorduk. Kafirlerin
gözleri dönmüş, kan dökmekten zevk alıyorlar.

Hasan: Yaşlı, çocuk, kadın demeden insanları öldürüyorlar.
Camileri, türbeleri topa tutuyorlar. Şehirleri yakıp
yıkıyorlar. Evleri, işyerlerini yağmalıyorlar.

D.Salim: Ah, biz var ya biz, gerçek Müslüman olsak, Allah
bize yardım eder. Biliyorsun; Kabe'yi yıkmaya gelen fil
ordusuna Allah, Ebabil kuşlarını göndererek tarumar
etmişti. Hendek Savaşı'nda Kureyş'e karşı çöl
fırtınasıyla ve görülmeyen melek ordularıyla, kendisine
inanınları korumuştur.

Hasan: Çanakkale ve Kıbrıs Savaşlarında askerlerimizi, manevi
ordularıyla desteklediğini tüm dünya biliyor.

D.Salim: Hem de haçlı askerlerin hatıralarıyla öğrendiler. Şuna
kesin olarak inanıyorum ki Allah, yine yardım eder.
Yeter ki biz, gerçek Müslüman olalım.

Hasan: İnşallah, nusret-i ilahi, imdadımıza yetişir. İlahi yardım
olmazsa, biz mahvoluruz.

D.Salim: Savaş, Allah için olursa ilahi yardım da olur. Rabbimizin müjdesi var Kur'an'da.

Hasan: (Zil çalar. İçeri seslenir.) Zeynep kızım, kapıya bakıver.

Zeynep: (Kulisten) Bakıyorum, babacığım. (Dış kapıyı açar.) Buyurun Kemal Amca. Buyurun Zülfü Amca, içeri buyurun.

N.Kemal: (Kulisten) Hacı Baba içeride mi?

Zeynep: İçeride.

N.Kemal: Yalnız mı?

Zeynep: Yanında Dülger Salim Amca var.

Hasan: (Kalkar, ayakta karşılar.) Gelin uşaklar, içeri girin.

N.Kemal: (Süslü Zülfü ile birlikte içeri girerler.) Selamün aleyküm.

İçeridekiler: Aleykümselam. (D.Salim de ayağa kalkar.) Hoş geldiniz.

N.Kemal: Hoş bulduk. Ver elini öpeyim, Hacı Amcam benim. (Elini öper.)

Hasan: Sağ olası, evlat.

Zülfü: Hacım, şu mübarek elini öpeyim. (Elini öpmeye çalışır.)

Hasan: Estağfirullah, evladım. (Zülfü'nün top sakalını sıvazlar.)

Zülfü: Salim Ustam, hürmetlerimi arz ederim. (D.Salim'in elini öpmeye çalışır.)

D.Salim: Sağ ol Zülfü, sağ ol.

Hasan: (Yer gösterir.) Buyurun, şöyle oturun. (Otururlar.)

D.Salim: Merhaba, hoş geldiniz.

Zülfü ve Kemal: Merhaba, hoş bulduk.

Hasan: Biz kahve içtik. Siz de içer misiniz?

Zülfü: Zahmet etmeyin. (Sık sık sakalıyla ve gözlüğüyle uğraşır.)

Hasan: Zahmet olur mu hiç!.. (İçeri seslenir.) Zeynep, misafirlerimize kahve getir. (Kemal'e) Kemal, çoktandır görünmüyordun. Nerelerdeydin?

N.Kemal: Sorma be Hacı Amca... Takıldık dünyanın kuyruğuna, dolanıp duruyoruz.

D.Salim: Çok dolanma, başın döner.

Hasan: Sahi senin oğlanın mesele ne oldu?

N.Kemal: Okan'inkini mi soruyorsun?

Hasan: Başka var mı?

N.Kemal: Üç taneler. Üçü de birbirine benziyor.

Hasan: Büyük olanı diyordum.

N.Kemal: Sorma Hacım, onu çok başı boş bıraktık.

D.Salim: Dedik sana ama...

N.Kemal: Daldan dala atladı. Kafelere, barlara takıldı. Diskolarda sabahladı. Gençtir geçer dedik ama iyice yoldan çıktı.

Hasan: Bir İspanyol kıza takıldı, diyordun.

N.Kemal: Onu çoktan bıraktı. Sonra bir İtalyan'a takıldı. Onunla bir yıl birlikte yaşadılar.

D.Salim: Deme yahu.

N.Kemal: Maalesef öyle oldu. Onu da bıraktı. Bir Tunuslu ile gezmeye başladı. Ondan da altı ayda bıktı. Şimdi de fakültede okuyan Protestan bir kızla gönül eğlendiriyor.

S:Zülfü: Aradakileri saymazsak...

Hasan: Daha da mı var?

N.Kemal: Ooo... Sürüynen. Her gün, her gece biriyen.

Hasan: (Hayretle) Allah Allah!...

N.Kemal: Maalesef öyle.

D.Salim: Pekala, bu olanlara sen, ne diyorsun? Ne yapıyorsun?

S. Zülfü: Ne diyebilir ki? Ağzını bile açamaz.

Hasan: Kemal, evladım, çocuğunu bu bataktan kurtar.

N.Kemal: Ben de onu düşünüyorum. Diyorum ki; beş senedir memlekete gitmedik. Bu sene çocukları alıp memlekete götürüyem.

D.Salim: Orada başlarını bağla, kurtul.

Hasan: Salim Usta, bu iş, o kadar kolay olmasa gerek.

S. Zülfü: Kemal, oğlanların başını bağlayarak bu işlerden sıyrılman mümkün değil.

N.Kemal: Ben de farkındayım. Ama bir deneyeceğiz.

Zeynep: (Kahveleri getirip ikram eder.) Buyurun, afiyet olsun.

S.Zülfü: (Kahvesini alırken) Mersi.

N.Kemal: (Kahvesini alırken) Teşekkür ederim, kızım. Eline sağlık. (Zeynep, kahveleri verdikten sonra çıkar. Bu esnada cep telefonu çalar.) Alo... Tamam... Ben de onun peşindeyim. Henüz bankaya gitmedim... Hacı Hasanlardayım... Yanımda Süslü Zülfü de var... Dedim ya onun için dolaşıyorum... Sonra görüşürüz... Güle güle. (Telefonu kapatıp cebine koyarken) Evden

arıyorlar. Merak etmişler de... Ne diyorduk?...

Hasan: Senin oğlanlardan söz ediyorduk (Kahvesini yudumlar.)

N.Kemal: Hani diyordum ki Zeynep gibi ehl-i namus, edepli, iyi bir kız bulsak da Okan'ı evlendirsek... Belki ıslahına vesile oluruz.

D.Salim: (Hacı Hasan'ın öfkelenişini fark ederek) Yani memleketinden demek istiyorsun...

N. Kemal: Evet, elbette... (Kahvesini yudumlar.)

S. Zülfü: Dayının kızları var. Al birini, getir.

Hasan: Tamam da oğlan ne diyor?

S. Zülfü: Ona kalırsa bir gavur kızı alır, oturur.

N.Kemal: Aslında o, evlenmek bile istemiyor. Sürtüklüğü, evlenmekten iyi görüyor.

D.Salim: O, daha kötü...

Hasan: Öyleyse dayının kızını da yakma. Oğlun, onu da karı etmez.

N. Kemal: Başka çarem yok. Dedim ya, deneyeceğiz.

Hasan: Kemal, Kemal, evlilik ciddi iştir. Deneme tahtası değildir. Nikah, ölünceye kadar birlikte yaşamak niyetiyle yapılır. Denemek için değil...

S. Zülfü: Hacı Amca, doğru söylüyor.

N. Kemal: Öyle de olsa, çocukları ikna edip tek tek evlendireceğim. Birine dayımın kızını alırım. Birine, asker arkadaşımın kızı var, onu alırım. Öbürüne de yeğenim var, onu getiririm.

S.Zülfü: Avrupa deyince bayılıyorlar, verirler.

N.Kemal: Buraları onlara öyle bir anlatırım ki hepsinin ağzı açık kalır. Sizi Paris'e götüreceğim, Roma'yı gezdireceğim, Venedik'te sandallarla dolaştıracağım, derim.

D.Salim: Bilmezler ki buralardaki rezaleti. Gelince hizmetçi kadar bile değeri olmayacağını...

N.Kemal: Ne bilecekler ki?...

Hasan: Öyle ya buraları allayıp, pullayıp anlattıkça, bizleri fabrikatör sanıyorlar. Bilmiyorlar ki birer amele olduğumuzu.

N.Kemal: Oraları karıştırma...

Hasan: Anlaşıldı, kafaya koymuşsun.

N.Kemal: Kafaya koyduk ama tatile gidecek durumda değiliz.

Hasan: Niye?

N.Kemal: Parasızlıktan.

Hasan: Kemal, sende çuvalla para olmalı. Tam dört kişi çalışıyorsunuz. Bir eve dört maaş giriyor.

N.Kemal: Ah Hacı Amaca ah... Dışı seni yakar, içi beni.

Hasan: Yalan mı?

N.Kemal: Oğlanların kazançları, kendilerine yetmiyor. Sürekli benden harçlık istiyorlar. İşte bu yüzden kenarda beş kuruşumuz yok.

D.Salim: Eee... Bu durumda memlekete nasıl gideceksin?

N.Kemal: Ben de onun için dostları dolaşıyorum.

D.Salim: Anlamadım?...

N.Kemal: İşin aslı şu: Buraya para bulmak umuduyla geldim. (H.Hasan'a dönerek) Ne de olsa sen, tedbirli adamsın. Yedekte paran vardır. Bana, tatile gidecek, düğün yapacak kadar bir para lazım.

Hasan: Bana mı diyorsun?

N.Kemal: He ya... Size diyorum. Ne olur, Hacı Amca, elini ayağını öpeyim, beni boş çevirme.

Hasan: Oğlum, benim o kadar param yok ki... Sadece ölüm, kalım diye ayırdığım çok az bir param var. Onu da kimseye veremem.

N.Kemal: Hacı Amca, sevaptır, yardım et. Düğün edene, ev yaptırana yardım etmek çok sevaptır.

Hasan: Biliyorum da fazla param yok diyorum. İnanmıyor musunuz?

N.Kemal: Yine de sizin eliniz, kolunuz vardır. Bulup buluşturup halledersiniz.

Hasan: Şu yaştan sonra kimseden borç istemem. Kefillğe hiç gelemem.

N.Kemal: (Salim'e döner.) Siz bari yardım edin, Salim Ustam.

D.Salim: Evladım, bizim de kendimize göre derdimiz var. Kendi yağımızla kavrulmaya çalışıyoruz. Öyle fazla para nerede?...

Hasan: Zülfü, kuaför dükkanın harıl harıl işliyor. Sosyete bayanlardan bol bol para alıyorsun. Sen, yardım etsene...

N.Kemal: Benim halim, Kemal'den beter. Akşama kadar

kazanıyorum. Sabaha kadar harcıyorum. Sabahleyin yine sıfırdan başlıyorum.

D.Salim: Desene hala ıslah olmadın...

S. Zülfü: Genciz be Hacı Amca. Günümüzü yaşayalım.

Hasan: Zülfü, yaşın kaç?

S. Zülfü: Yaş otuz beş. Yolun ilk etabı.

Hasan: Evlenmeyi düşünmüyor musun?

S. Zülfü: Kırk yaşımıza gelince inşallah.

D.Salim: O zamana kadar iyice kartlaşırsın.

N.Kemal: Zülfü, daha çiçeği burnunda delikanlı.

S. Zülfü: (Memnun olur.) Bak, gördünüz mü?

Hasan: O, çoktan babayı çiçeği çıkartmış. Bu yaşa çiçek mi kalır?

S. Zülfü: Hacı Amca, ben daha gencim. Keyfimce yaşamak, gülmek, eğlenmek istiyorum.

Hasan: Eee sonra?

S. Zülfü: Sizin yaşınıza gelince önce hacca giderim. Ondan sonra da camiden eve, evden camiye...

D.Salim: Böyle bir anlayışın dinde yeri yok. İnsanın sorumluluğu, erginlik çağına gelişiyle başlar.

N.Kemal: Bizim Süslü, onları çok iyi bilir.

D.Salim: Bilir de öyle demek işine gelir.

N.Kemal: Neyse, onları sonra konuşuruz. Para konusunda ne yapıyoruz?

Hasan: Ben, bir şey yapamam.

D.Salim: Bende de durum aynı.

N.Kemal: (Zülfü'ye) Dedim ya, kimseden bulamayız, diye. Başka çare yok, bankadan kredi çekeceğiz.

S. Zülfü: Mecburen. (Kalkalım diye işaretlemeye başlarlar.)

Hasan: Evladım, ayağınızı yorganınıza göre uzatsanız...

N.Kemal: (Zülfü'nün koluna vurur.) Haydi, gidelim.

S.Zülfü: Hacı Amca, bize müsaade. (Ayağa kalkar.)

N.Kemal: (Kalkarken) Daha yapacak çok işimiz var.

Hasan: Gidiyor musunuz?

N.Kemal: (Eline sarılır.) Allah'a ısmarladık.

Hasan: (Ayağa kalkar.) Güle güle, Allah kolaylık versin.

N.Kemal: Hoşça kalın. (Ellerine sarılır.)

S. Zülfü: Hoşça kalın. (Tokalaşırlar.)

D.Salim: Güle güle. (Kemal ile Zülfü çıkarlar.)

- Hasan:** Görüyorsun vaziyeti. (Yerlerine otururlar.) Ne olacak bu hal böyle?
- D.Salim:** Borç bulacaklar, kredi alacaklar, gidecekler. Oralarda hava atacaklar. Onlara bakıp imrenenler de buralara gelmek için can atacaklar.
- Hasan:** Ne yalan söyleyeyim; memlekete gitmeye korkuyorum. Evde bekar kızlarım var. Dünürlerin biri gider, öbürü gelir. Hepsi de oğlunu över, kendini över.
- D.Salim:** Ülkemizde işsizlik hat safhada. Hepsinin gayesi aynı; oğlunu Avrupa'ya göndermek...
- Hasan:** Elbette birini getireceğiz de şöyle helal süt emmiş, temiz, dindar birini bulsak bari.
- D.Salim:** Aradığın gibisini bulunca tereddüt etme.
- Zeynep:** (Fincanları almak için girer.) Başka bir isteğiniz var mı?
- D.Salim:** Yok kızım. Eline sağlık. (Zeynep çıkarken) Kızım, evlilik konusunda ne düşünüyorsun?
- Zeynep:** (Öfkeli bir eda ile) Bize soran mı var, Salim Amca? Kendi kendilerine alıyorlar, veriyorlar. (Çıkar.)
- D.Salim:** Hacı Hasan, kızının rızasını almadan sakın ha bir şey yapma.
- Hasan:** Ona kalırsa burada bir Türkle evlenmek istiyor. Ama çok uzak yöreden. Kültürleri, yemekleri, gelenekleri bambaşka. Hiç bize benzemiyorlar.
- D.Salim:** Kız, yine iyi düşünüyor. Ya oğlun Sadık gibi, bir Katolik bulsa daha mı iyi?
- Gabriel:** (İçeri girer. Hacı Hasan'ın boynuna sarılır.) Dedeciğim, seni çok özledim. (Yanaklarını öper.)
- Hasan:** Ben de seni çok özledim. Çoktandır gelmiyorsun.
- Gabriel:** Annem Mariana, izin vermiyor.
- D. Salim:** Mariana da kim?
- Hasan:** Gabriel'in annesi, yani gelinim.
- D.Salim:** Sadık'ın eşi mi?
- Hasan:** Nikahlı değiller ki eşi olsun. Derdimi deşme Salim Usta. Yaram, çok derindedir.
- Gabriel:** (Konuşmalardan bir şeyler anlamaya çalışır.) Annem babam hakkında ne diyorsunuz? Anlamıyorum. (Dede-sine) Dedeciğim, paran var mı? (Ceplerini kurcalar.)
- Hasan:** Var, vereyim ama ne yapacaksın?

Gabriel: Anneme Noel armağanı alacağım.

Hasan: (Öfkelenir ama sezdirmemeye çalışır.) Noel için vermem. Kendin için istersen olur.

Gabriel: Öyleyse kendime oyuncak, çikolata alırım.

Hasan: şimdi oldu. (Para çıkartıp tek tek verir.)

Gabriel: Mersi, dedeciğim. Yanağından öpüp çıkmak üzereyken)

Hasan: Nereye?

Gabriel: Annem bekliyor. Kiliseye gideceğiz.

Hasan: Gitme, gel...

Gabriel: Gitmeliyim. Kilise korosunda solo söyleyeceğim. Beni izlemeye gel, tamam mı dedeciğim?

Hasan: Gelmem.

Gabriel: (Dedesinin elinden tutar.) Ama neden?

Hasan: Ben, müslümanım. Ne işim var kilisede?

Gabriel: Beni izlersin. Org dinlersin. Kilisede ibadet edersin.

Hasan: Yürü, git. Sen, onları annene söyle.

Gabriel: (Dedesinin elini bırakır.) Bay bay... (ıkar.)

Hasan: (Söylenir.) Anasının avuttuğu tazi, işte böyle olur.

D.Salim: Çocuğun suçu yok. ocuğu yetiştiren, annedir. Bu, onun ürünü...

Hasan: Salim usta, diyorum ki biz, buralara birkaç şey için, birkaç yıllığını gelmiştik. Mesela ben, bir traktör, bir de tarla almak için geldiğimi iyi hatırlıyorum.

D.Salim: Ben de bir hızar atölyesi kurmak için gelmiştim. Otuz yıldır buradayım.

Hasan: Naylon Kemal de şehirde bir esnafın yanında tezgahtardı. Naylon poşet satıyordu. O da bir dükkan alabilmek için gelmişti.

D.Salim: Süslü Zülfü de kuaför kalfasıydı. Ankara'da bir kuaför dükkanı açabilmek amacıyla geldi.

Hasan: Orada açamadıysa burada açtı.

D.Salim: Ama yıllardır bir arpa boyu yol alamadı.

Hasan: (Seyirciye) Her birimiz, buralara bir şeyler için geldik. Birkaç yıl içinde dönecektik. Dönemedik. Ömrümüzü tükettik. Sağlığımızı kaybettik. Daha da kötüsü neslimizi kaybettik.

D.Salim: Yangın, yavaş yavaş hepimizi saracak gibi...

Hasan: Anlamadım...

D.Salim: Biliyorsun; benim oğlanın baldızını bu yaz memleketten evlendirmiştik. Damat, aslan gibi delikanlı, çok dindar biri. Ama bizim kızın mazisi karışıkmiş. Bir gece pencereden atlayıp kaçmış.

Hasan: Bak şu işe... Sonra ne oldu?

D.Salim: Aradık, taradık, bulamadık. İşe polis el koydu. Onlar da bir süre bir ipucu bulamadılar. Sonra anlaşıldı ki bizim kız, bir Fıransızla kaçmış.

Hasan: Allah Allah... Olacak şey değil. Şeytan kulağına kurşun.

D.Salim: Gerçekten biz de inanamadık. Evli evicek yıkıldık.

Hasan: (Teselli eder.) O, yine evinizin dışında.

D.Salim: Ama yangının alevi, bizi de etkiliyor. (Telefon çalar.) İzninizle. (Telefonu açarken) Kim acaba? (Açar.) Alo... Yeni bir gelişme var mı?... Kız, boşanmak için dava mı açmış?... İyi iyi... Gelince görüşürüz. (Kapatır.)

Hasan: Hayırdır inşallah...

D.Salim: Biraz önceki konu... Kız, boşanma davası açmış.

Hasan: Anlaşıldı... Kız, zevkinin peşinde...

Zeynep: (Elinde telefonla girer.) Tamam... Telefonu babama veriyorum. (Telefonu eliyle kapatarak) Mualla Teyze, arıyor.

Hasan: Alo... Mualla... Ne oldu? Kim?... Lütfen sakın ol... Alo alo alo... Telefon kapandı. Konuşamıyor. Sürekli ağlıyor.

D.Salim: (Merakla) Ne oldu? Konu ne?

Hasan: Anlamadım. Bir kazadan söz ediyordu ama... (Telefonu sehpaye koyar. O sırada kapı zili aralıksız çalar.) Hayırdır inşallah... Zeynep bakıver. Kim? Ne istiyor?

Zeynep: Bakayım. (Acele çıkar.)

D.Salim: Komşulardandır belki.

Hülagu: (Kulağı küpeli, saçları arkadan bağlı vaziyette, dizleri yırtık pantolonu ve karışık resimli tişörtüyle içeri girer. Heyecanlı ve telaşlıdır.) Enişte, haydi...

Hasan: Hülagu, ne oldu oğlum? Nereye gideceğiz?

Hülagu: Ağabeyim Selçuk, kaza yaptı.

Hasan: Nerede? (Salim ve Hasan, heyecanla yerlerinden fırlarlar.)

Hülagu: Otobanda... Bariyerlere çarpmış.

Hasan: (Şaşkındır.) Olamaz. Orada kaza olmaz, olmaz. Yoksa sarhoş muymuş?

Hülagu: Hem de zilzurna.

Hasan: Şimdi nerede? Hastanede mi?

Hülagu: (Ağlayarak) Ölmüş. Helena da ölmüş.

Hasan: O kız ne arıyormuş arabada?

Hülagu: Üç aydır birlikte yaşıyorlardı.

D.Salim: Belki ölmemişlerdir.

Hülagu: Polis, haber verdi. Hem de param parça olmuşlar.

Hasan: (Düşünür.) Demek ki baldız, bunları söyleyecekmış.

Ana yüreği, dayanamadı, söyleyemedi.

Hülagu: Haydi enişte... Babam, çılgına döndü. Ne olur, acele et. Burada başka kimsemiz yok.

Hasan: Tamam evladım, hemen gidelim. Zeynep ceketimi ver.

D.Salim: Ben de geliyorum.

Hasan: (Ceketini giyerken sahnenin önüne doğru ilerler. Seyircilere) Evet, buralara gelince bizlere bir şeyler oldu. Her an bir tehlikeyle karşı karşıyayız.... En korkuncu; neslimiz tehlikede... Ne olur, genç nesle sahip çıkın. (Son cümle, kulisten koro halinde üç defa tekrar edilir. Bu esnada perde, yavaş yavaş kapanır.)

YİNE DE OĞLUM

Piyes

Yedi Tablo

Yazan:

Ethem ERKOÇ

Öğretmen

ŞAHISLAR:

1. **Rosa:** Sarı saçlı, mavi gözlü, liseli kız.
2. **Temur:** Esmer, siyah saçlı, uzun boylu genç.
3. **Sibel:** Buğday tenli, siyah saçlı genç kız.
4. **Mustafa:** Temur'un arkadaşı, düzgün giyimli bir genç.
5. **Martin:** Rosa'nın eski arkadaşı.
6. **Ali Bey:** Temir'un babası, top sakallı, entel görünümlü.
7. **Mine:** Temur'un annesi, esmer, sarı saçlı.
8. **Ahmet:** Temur'un komşusu ve arkadaşı, düzgün giyimli bir genç.

YİNE DE OĞLUM

Yer: *Göl kenarı.*

Dekor: *Sahnenin üç cephesi, göl kenarını andıracak tabiat manzaralarıyla dekore edilmiştir. Sahnenin tam karşısında bir birine çapraz duran iki bank vardır. Onların arsında bir ağaç kütüğü ve muhtelif yerlerde dikili ağaçlar yer almaktadır.*

TABLO I

(Perde açıldığında sahnenin dekoru görülür. Fonda metal müzik çalar.)

Rosa: (Ellerini kot pantolonun ceplerine sokmuş vaziyette sahneye girer. Efkarlı efkarlı bir tur atar. Oturacak yer seçmekte zorlanır. Müziğin ritmine göre ayaklarıyla, elleriyle tempo tutar. Gözleri ufka dalmış vaziyette oturmasını sürdürürken) Bugün burası, amma tenha. Gönül eğlendirecek bir kişi bile yok.

Temur: (Işık çalarak karşı taraftan girer. Sağı solu kolaçan eder. Önce yandaki banka oturmak ister. Sonra cesaretini toplar ve Rosa'ya yönelir.) Merhaba!

Rosa: Merhaba.

Temur: Oturabilir miyim?

Rosa: Neden olmasın?!..

Temur: Adım Temur.

Rosa: Ben de Rosa.

Temur: Çok sevindim. Rosa da güzel isim.

Rosa: Ya... Öyle mi?

Temur: Bir kızım olursa adını Rosa koyacağım.

Rosa: Evli misin?

Temur: Yok... Neden sordun?

Rosa: Bilmem.

Temur: (Biraz suskunluktan sonra) Rosa, senin erkek arkadaşın var mı?

Rosa: Bu gün yok.

Temur: Ben de öyle.

Rosa: Temur, sigaran var mı?

Temur: (Elini cebine atıp sigara çıkartır, takdim eder.)

Rosa: Bundan mı?

Temur: Yoksa beğenmedin mi?

Rosa: Bunlar, beni açmıyor.

Temur: Sen, hangisini kullanıyorsun?

Rosa: (Kot gömleğinin cebinden bir tane çıkartır.) Ben, bundan içerim. Sarmadır bu. İkimize de yeter.

Temur: Ben, sarma içmedim ki hiç.

Rosa: (Çakmağıyla esrarlı sigarasını yakar. Bir kez çeker.) Oh!... Ciğerlerim, bayram ediyor.

Temur: (Sigara paketi elinde öylece kalır.)

Rosa: (Sigarasını Temur'a uzatır.) Koy o paketi cebine. Şundan çek bir nefes. Açılırsın aslanım.

Temur: (Bir şaşkınlıktan sonra) Bilmem ki...

Rosa: Temurdu, değil mi?

Temur: (Şaşkınlık ve hayranlıkla onu izlerken) Evet, evet, Temur.

Rosa: Çek bir nefes, açılırsın, dedik ya...

Temur: (Sigarayı eline alır. Biraz tereddüitten sonra bir nefes çeker. Öksürmeye başlar.) Ölüyorum.

Rosa: Korkma, bir şey olmaz. Şimdi geçer.

Temur: Ne vardı bu meretin içinde?

Rosa: Hayat iksiri, aşk kıvılcımı, rüyalar aleminin perisi...

Temur: Rosa, bırak dalga geçmeyi de doğru söyle.

Rosa: Sen bir daha çek, söyleyeceğim.

Temur: (Bir daha çeker. Boğazının yandığını hisseder. Eliyle gırtlakını tutar.) Haydi, söyle.

Rosa: Tam çekmedin ki... (Elinden alır, iyice çeker.) İşte böyle çekeceksin. Dudakta kalmayacak. Ta ciğerlerin hissedecek.

Temur: Ben, içemiyorum onu. (Cebindeki sigaraya sarılır.)

Rosa: (Elini tutar.) Bırak onu. Benimle olmak istiyorsan, bundan içmelisin.

Temur: (İstemeyerek) Ver, senin elinden zehir de olsa içerim. (Temur sigarayı içmeye çalışırken ışıklar söner.)

TABLO II

(Rosa ile Temur, değişik kostümlerle aynı yerde oturmaktadır. İkisi de samimi pozlarla esrar çekerlerken ışıklar yanar.)

Rosa: Bayağı alıştın buna, Temur.

Temur: Bir aydır çekiyorum. Artık keyifli gelmeye başladı.

Rosa: Sen de sarıyor musun?

Temur: (Tabakasını çıkartır.) Epeyce öğrendim. Artık diğer sigaralardan bir şey anlamıyorum.

Rosa: Ben, iki yıldır içiyorum. Nerdeyse bağımlısı oldum. (Saçlarını toplar, dağıtır.) Nasıl? Saçlarım güzel mi?

Temur: (Saçlarına hayran hayran bakar.) Sarı saçlara, mavi gözlere bayılıyorum. Sen, tam aradığım tipsin.

Rosa: (Başını omzuna koyar.) Ciddi misin?

Temur: Hem de çok ciddiylim. Babam da sarışın hayranı. Annem, saçlarımı hep sarıya boyatır.

Martin: (Sol taraftan sahneye girer. Elinde ders kitaplarıyla yoluna devam ederken Rosa'yı görür.) Merhaba Rosa.

Rosa: Merhaba Martin.

Martin: Bakıyorum da yeni birini bulmuşsun.

Rosa: Eee, sen terk ettin diye ölecek değilim ya... (Ayağa kalkar, havalı pozla bir döner.) Hayat devam ediyor, şekerim.

Martin: (Alaylı ve acımalı bir eda ile) İyi eğlenceler dilerim.

Rosa: Çav... (Martin, sağ taraftan çıkar. Rosa, yerine oturur. Temur'un elinden tutar.) Martin, bizi kıskandı.

Temur: Martin kimdi?

Rosa: Geçen sene bizim sınıftaydı. Beraber çıkıyorduk bir ara. Sonra o, Melina ile çıkmaya başladı.

Temur: Ya sen?

Rosa: Ben de boş duracak değilim ya... King-boxçu bir oğlanla çıkmaya başladım.

Temur: Sonra ne oldu?

Rosa: Ne ne oldu?

Temur: King-boxçu oğlan?...

Rosa: O mu? Onu da terk ettim. Sanra başka birisi, ardından başka birisi...

Temur: Sıra bende mi? Rosa, beni ne zaman terk edeceksin?

Rosa: Sen, benim idealimdeki erkeksin. Ben de buğday tenli, siyah saçlı erkeklere bayılıyorum. Sen, tam benim tipimsin.

Temur: İnanayım mı?...

Rosa: İsa Mesih şahit, (İstavroz çıkartarak) Doğru söylüyorum. İnan bana.

Temur: Tamam, tamam.... İnanırım.

Rosa: (Saatine bakar.) Ooo.. Geç kalmışım. Kızlarla ders çalışacaktık. (Kalkar.)

Temur: Ne o, gidiyor musun?

Rosa: Gitmeliyim.

Temur: Bir daha ne zaman buluşuruz?

Rosa: Yarın benim eve gel.

Temur: Ya annenler kızarsa...

Rosa: Temurcuğum, ben özgür bir kıyım. Annemleri terk edeli bir yıl oldu. Kendi evimdeyim. Tek başıma kalıyorum.

Temur: Tek başına mı?

Rosa: Elbette. (Vedalaşmak için elini tutar.) Ebette tek başımayım. Yarın gel de keyfimize bakalım. Birlikte olalım.

Temur: (Sevinçle) Tamam o zaman. Yarın akşam oradayım.

Rosa: Çav.

Temur: Çav. (Rosa sağ taraftan çıkarken sol çıkışa yönelir.)

Mustafa: (Sol taraftan girer.) Selam Temur.

Temur: Selam Mustafa. (Kapıya doğru ilerler.)

Mustafa: Temur, çoktandır göremiyorum seni. Hep buralara mı takılıyorsun?

Temur: Burası göl kenarı, تنها, sakın bir yer. Buralarda kafa dinlendiriyorum.

Mustafa: O kız kim?

Temur: Rosa mı? Yeni tanıştık.

Mustafa: O kız, tekin değil. Kırdığı yumurta, kırkı geçti.

Temur: Olsun. Ne çıkar bundan? İlişkimiz, ciddi değil ki...

Mustafa: Çok geçmez. Seni de yüz üstü bırakır.

Temur: Aldırma geç. Ben, ondan erken davranırım. Kullanıp atarım.

Mustafa: Temur, aklını başına al. Bunda her ayak var. İçki, kumar, esrar, eroin...

Temur: Bana ne bunlardan? Beni, etkileyemez.

Mustafa: (Yerden sarma izmaritini alır.) Etkilemeye başlamış bili.

Temur: O, can sıkıntısından, yalnızlıktan...

Mustafa: Annen, baban var. Seni seven dostların var. Seni gözünden bile kıskanan arkadaşın Sibel var.

Temur: Onun sarı saçları, mavi gözleri var mı? Rosa'ya benzeyen hiçbir yanı var mı?

Mustafa: Sibel'in sarı saçları, mavi gözleri yok ama seni seven temiz bir kalbi var. Sakın onu, hakir görme. Sibel, Allah için, çok güzel kız.

Temur: Mustafa, (Gömleğini düzeltir.) yakan kırışmış.

Mustafa: Temur, seni anlayamıyorum. Sibel'e de mi ihanet edeceksin?
(Işıklar, söner.)

TABLO III

(Ali Bey, sol taraftaki bankta magazin dergisi okurken ışıklar yanar.)

Mustafa: (Bir müddet sonra sepetinde ders kitapları bulunan bisikletiyle sağ taraftan girer.) Selamün aleyküm Ali Bey Amca.

Ali Bey: Günaydın Mustafa. Nereye böyle?

Mustafa: Okula gidiyorum, Ali Bey Amca. (Bisikletinden iner. Ali Bey'e yaklaşır.) Temur nerede?

Ali Bey: Bilmem. Arkadaşlarıyla ders çalışıyordur herhalde.

Mustafa: Hangi arkadaşıyla?

Ali Bey: (Dergiyi karıştırmasını sürdürerek) Bilmem... Pek çok arkadaşı var.

Mustafa: Kızlarla mı, erkeklerle mi? Bizimkilerle mi, yoksa...

Ali Bey: (Sözünü keserek) Bana ne bunlardan? Ben, uygar bir insanım. Çocuğum da uygarca, özgürce yaşar. İsterse kızlarla arkadaş olur, isterse erkeklerle. İsterse bizimkilerle arkadaş olur, isterse uygar Avrupalılarla.

Mustafa: (Titrek sesle) İş, o kadar kolay değil. Arkadaşımı iyi seçmesi lazım. Yoksa hem o yanar, hem de siz.

Ali Bey: (Dergiyi kapatır. Sinirli ve kendinden emin bir eda ile) Benim oğlum, ne yaptığını, ne yapacağını iyi bilir.

Mustafa: Ali Bey Amca, durum, bildiğiniz gibi değil. Oğlum, bir kızla çıkıyor.

Ali Bey: Ne var bunda? Biz de annesiyle buralarda tanıştık.
Gizli gizli seviştik.

Mustafa: Ama o kız, bir aşüfte.

Ali Bey: Olabilir. Temur da onunla gönül eğlendirir.

Mustafa: Ali Bey Amca, o kız, sürekli çekiyor.

Ali Bey: Uygarca içiyorsa, bundan kime ne?

Mustafa: Sadece içki değil, esrar da çekiyor.

Ali Bey: (Öfkelenir.) Olamaz. Oğluma iftira ediyorsun.

Mustafa: İnsan iyi olur. Yoksa oğlunu kaybedersin.

Ali Bey: (Öfkeyle ayağa kalkar.) Olamaz. Oğlum, benim her şeyim. Onu kaybetmeye dayanmam.

Sibel: (Spor kıyafetiyle koşu yaparak sahneye girer.) Günaydın
Ali Bey Amca.

Ali Bey: Günaydın, kızım. Hele dur, bekle (Mustafa'ya) Bak,
Sibel bilir. Ona soralım.

Mustafa: Sor.

Ali Bey: Sibel, bizim Temur, birkaç gündür eve gelmiyor.
Nerelerde acaba?

Sibel: Ben de görmüyorum.

Ali Bey: Sana, hiç uğramadı mı?

Sibel: Rosa'yı bulunca beni unuttu.

Ali Bey: Rosa kim?

Sibel: Secundar School'un uzatmalı öğrencisi. Yıllardır bitiremedi.

Ali Bey: Çalışmıyor demek ki...

Sibel: Çalışmıyor. Seks, içki, esrar ve eroinden fırsat bulamıyor.

Mustafa: Bak, duydun mu? Ne diyor?

Ali Bey: (Soru ve cevaptan sıkıldığı bellidir.) Tamam kızım, sağ
ol.

Sibel: İnanmazsan araştıır. (Koşar adımlarla çıkar.)

Mustafa: Sibel, daha açık konuştu.

Ali Bey: Besbelli ki Rosa'yı kıskanmış.

Mustafa: Uygarlık, özgürlük kavramlarının arkasına saklanmak,
kimseye fayda vermez. Temur, senin evladın, benim de
arkadaşım. Başına bir hal gelirse benim yüreğim 'cız'
derse, seninki 'coz' der. Ben, üzülür geçerim. Ama siz,
ömür boyu kahrolursunuz.

Ali Bey: (Biraz yumuşar.) Yoksa çok mu başı boş bıraktık?
Yoksa çok mu serbest yetiştirdik?

Mustafa: Tamamen bomboş yetiştirdiniz. Ona iman aşısı yapmadınız. Camiyle, cemaatle tanıştırmadınız. Müslüman okullarına göndermediniz.

Ali Bey: (Seyirciye dönerek) Bilmiyorum, bilmiyorum. Hem de hiç bir şey bilmiyorum. Bende yoktu ki bir şey, ona vereyim. Ben, benden özgür olsun dedim. Yoksa yanlış mı yaptım?
(Işıklar söner.)

TABLO IV

(Işıklar yandığında Temur ile Rosa, ağaç kütüğünde oturmaktadırlar. Temur, Rosa'ya eroin enjekte etmektedir.)

Temur: Rosa, seninki tamam. Kolunu gevşetebilirsin.

Rosa: (Kolundaki bandajı gevşetmeye başlar.)Sıra, şimdi sende.

Temur: Ben, kendi kendime yapamam ki...

Rosa: Biraz bekle. Ben yardım ederim. (Kolundaki bandajı çözmüş vaziyettedir.) Temur, uzat kolunu. (Temur'un koluna bandajı bağlamaya başlar. Enjeksiyon yaparken) Şimdi sen de kafayı bulacaksın.

Temur: Artık bunsuz yapamıyorum.

Rosa: Ama çok iyi bir şey. Bütün gamı, kederi siliyor. Yaşama şevki veriyor. Yaşamdan tat alıyorsun. Hayat güzel, doğa güzel, gökyüzü güzel...

Temur: Gökyüzü, elbette güzel. Tam da gözlerin gibi masma-
vi... (Enjeksiyon biter. Tabiattaki sarı çiçekleri göstererek) Şunlar da saçlarını rengi... Baktığım her şey, dokunduğum her şey, bana seni hatırlatıyor. Sen yanımdayken, her şey güzel. Sensiz yaşamak, bana ölüm... (El ele tutuşurlar.)

Rosa: Ne güzel konuşuyorsun!.. Sözlerin, şiir gibi. Benim duygularıma da tercüman oluyorsun. Sen yanımdayken her şeyi unutuyorum. Hep seninle olmak istiyorum.

Temur: Korkuyorum, Rosa, korkuyorum. Bir gün beni terk etmenden korkuyorum. Seni kaybetmekten korkuyorum.

Rosa: Aramızda korkuya yer yok. Sarıl bana; aramıza korku bile giremesin.

(Temur ile Rosa bir birlerine sarılmak üzereyken ışıklar söner.)

TABLO V

(Işıklar yandığında Temur ile Mustafa, sahnenin sağ tarafında tartışırlar.)

Temur: Rosa'yı yakından tanısan böyle konuşmazsın.

Mustafa: Ben, bunları iyi tanırım. Eroin bağımlılarının arı, namusu pek olmaz. Arkadaşına sadakati de olmaz. Krize gireceğini hissettiği zaman, para bulup eroin alabilmek için her şeyini satar. Kendini bile....

Temur: Bu kadarı da fazla... Rosa, böyle bir şey yapmaz.

Mustafa: Var mısın denemeye?

Temur: Varım.

Mustafa: Sonra kızma, darılma yok. Tamam mı?

Temur: Tamam.

Mustafa: (Ayak seslerini duyarlar.) Rosa geliyor. Sen şöyle saklan. (Temur, kaybolur. Mustafa, banka oturup ıslık çalarak etrafı seyretmeye başlar.)

Rosa: (Sahneye girer. Sağa sola bakar. Gözleri Temur'u aramaktadır. Mustafa'ya rastlar.) Merhaba.

Mustafa: Merhaba.

Rosa: Af edersiniz, yakında buradan geçen biri oldu mu?

Mustafa: Çok... Sen, kimi arıyorsun?

Rosa: Esmer, siyah saçlı biri...

Mustafa: O, epey bekledi. Buralarda tur attı, gitti.

Rosa: Ne zaman?

Mustafa: Yarım saat oldu.

Rosa: Eyvah, onu bulamam şimdi. Ben, ne yapacağım?

Mustafa: Çok mu önemli sanki?!..

Rosa: Elbette çok önemli. Para getirecekti.

Mustafa: Senin gibi güzele, para sorun olmaz.

Rosa: Efendim?...(Yaklaşır.)

Mustafa: Yani parayı ne yapacaksın?

Rosa: Beyaz alacaktım.

Mustafa: İstersen, sana para verebilirim.

Rosa: Ciddi misin? Verir misin? (Yanına oturur.)

Mustafa: Tabi veririm.

Rosa: Kısa zamanda öderim, hem de faiziyle.

Mustafa: Ödemene gerek yok.

Rosa: Nasıl yani?...

Mustafa: Kolay.

Rosa: Ama nasıl?

Mustafa: Benimle beraber olmayı kabul edersen...

Rosa: (Yalvarır.) Ne olur, bana başka şey söyle....

Mustafa: Kendin bilirsin. Ben, teklifimi yaptım. Karar, senin.

Rosa: Ama ben, onunla çıkıyorum.

Mustafa: Öyleyse ondan al.

Rosa: (Etrafına bakınır.) Ama buralarda yok.

Mustafa: Kararın ne? Sen, onu söyle.

Rosa: (Ayağa kalkar. Etrafına bakınarak bir tur atar. Çaresizdir. Elini uzatır.) Tamam, sen kazandın. (Temur, sahneye girer. Rosa, onu görmez. Konuşmaları dinlemeye devam eder.)

Mustafa: Tamam mı? Gidiyor muyuz? (Elini tutar.)

Rosa: Haydi, acele et. Kriz gelmeden gidelim.

Temur: (Rosa'nın omzuna elini koyar.) Rosa nereye?

Rosa: (Korkup irkilir.) Hiç, hiç bir yere. Arkadaşla konuşuyorduk. (Mustafa'nın elini bırakır.)

Temur: Duydum, her şeyi duydum. Her şeyi biliyorum. (Rosa, titremeye başlar.) Yazıklar olsun sana. Beni de mi sattın? Bana da mı ihanet edecektin?

Rosa: Yok öyle bir şey.

Temur: Dedim ya; her şeyi biliyorum. Kulaklarımla duydum. Gözlerimle gördüm.

Rosa: (Temur'a sarılmak ister.) Ben, hep seni aradım.

Temur: (İter.) Benden uzak dur. Sen, basit bir fahişesin. Eroin uğruna her şeyi kabul eden basit birisin. (Sinirden titremeye başlar. Kriz gelmek üzeredir.)

Rosa: Bana bunu diyemezsin. Ben, özgür bir kızım. Dilediğimle çıkarım. Dilediğimi yaparım.

Temur: (Mustafa'ya dönerek titrek sesle konuşur.) Mustafa, sen haklıymışsın. Gözümü açtın. Görmek istemediğimi bana gösterdin. Sana minnettarım. (Titreme sürerken elini cebine atar. Rosa, bıçak çıkaracak endişesiyle Mustafa'nın

arkasına saklanır. Mustafa, Temur'a engel olmaya çalışır.) Mustafa, bana yardım et. Şu enjeksiyonu hallet. (Kütüğe oturur. Kolunu uzatıp eroin enjekte edileceği sırada ışıklar söner.)

TABLO VI

(Işıklar yandığında sahne boştur.)

Temur: (Kulisten sesi gelir. Sarhoş edasıyla) Yaktın beni, Rosa, yaktın. (Elinde şişeyle sağa sola yalpa yaparak içeri girer.) Bak, burada da yok. Rosa, kız, neredesin? Sattın, beni de sattın. Şimdi kimin koynundasın? (Şişeyi kaldırıp güçlükle bir yudum çeker. Yürürken banka ayağı takılıp yere düşer.) Bunu, buraya kim koymuş? (Zar zor toparlanıp banka oturur.) Ah Rosa, ah... Seninle şu gölde az mı yüzdük? Buralarda az mı gezdik? (Seyirciye) Gitti, sarı saçlı, mavi gözlü kız gitti. Beni terk etti, gitti. (Bir yudum daha çeker.) Aman... Giderse gitsin... Ama niye gitti? Kime gitti? Niçin gitti? (Elini başına vurarak) Sana ne? Giderse gitsin. (Ayağa kalkar. Yalpalayarak yandaki banka ulaşır. Eliyle destek alır.) Rosa gitti... Ama ne kızdı ya... Unut onu diyorlar. Kolay mı? Unutamadım. (Titremeye başlar. Banka uzanır. Dengesini sağlayamayıp düşer. Yerde daha şiddetli bir titreme alır. Elini cebine atar. Eroin aradığı bellidir. Ama bir şey bulamaz. Güçlükle kalkar. İki adım atar. Ayağı sürçüp düşer. Seyirciye doğru seslenir.) Beyaz bulun, beyaz. (Yalvarırcasına) Ne olur, kurtarın. (Birden sertleşir.) Beyaz bulun. Beyaz verin...

Sibel: Elinde tenis raketiyle gezintiye çıkmıştır. Sahneye girer. Yerde kıvranan gence yardım etmeye çalışır. Yüzünü görünce şaşırır.) Temur, ne oldu sana? (Kolundan tutup kaldırmaya çalışır.)

Temur: (Tanıyamaz.) Rosa, geldin mi?

Sibel: Temur, sen, perişan vaziyettesin. (Kolundan tutup banka oturtmaya çalışır.) Sen, söyle otur. (Düşmek üzereyken tekrar düzeltir. Elini bankın koluna koyar.) Şöyle tutun ben, şimdi gelirim. (Seyirciye dönerek) Görüyorsunuz halini. Düşenin elinden tutmak sevaptır. Bir ambulans

getireyim. Kurtarayım onu.
(Sibel çıkmak üzereyken ışıklar söner.)

TABLO VII

(Işıklar yandığında sahne boştur. Temur'un annesi, elinde köpeğiyle babasının kolunda sahneye girer.)

Ali Bey: Mineciğim, Temur, genelde böyle yerlerde dolaşır.

Mine: Aliciğim, bir yerlere saklanmış olmasın.

Ali Bey: Bizden mi kaçacak? Niye saklansın?

Mine: Günlerdir gelmiyor. Belki de kaçıyor.

Ali Bey: Uçurumdan falan düşmüş olmasın.

Mine: Sus, Allah korusun. Ağzını hayra aç.

Ali Bey: Hanım, insanoğlunun başına her şey gelebilir. Belki de kayak yaparken kayboldu.

Mine: Sus, dedim ya... Hayır söyle de hayır olsun.

Ali Bey: Öyleyse nerde? Sen söyle.

Mine: Ah bilsem, elini tutar, evimize getiririm.

Ali Bey: İşte o zor. Bundan sonra gücün yetmez.

Mine: O zaman sen getirirsin.

Ali Bey: Benim de gücüm yetmez. (Yoruldukları bellidir. Karşiki banka otururlar.) Mineciğim, şuradakilere sorsak. (Seyircileri göstererek) Şu göl kenarındaki insanlar...

Mine: Bilmem ki.

Ali Bey:(Sağ tarafa bakarak) Evladım, Temur'u tanıyor musun?

1.Ses: (Seyirci arasından) Tanımıyorum.

Mine: Kızım, sen tanıyor musun?

2. Ses: (Seyirci arasından) Ben, Reymon'u bekliyorum.

Ali Bey: (Sol tarafa seslenir.) Yavrucuğum, uzun boylu, esmer, siyah saçlı biri geldi mi buraya?

3. Ses: (Seyirci arasından) Zenci mi?

Ali Bey: Hayır, Türk...

3.Ses: Görmedim.

Mine: Oğlum, sen gördün mü?

4.Ses: (Seyirci arasından) Bir aydır gelmiyor. Rosa'yla çıkıyor.

Mine: Yine mi Rosa? (Ayağa kalkar.)

Ali Bey: Sakin ol, Mineciğim. Rosa'yla çıkıyorsa buluruz onu.

Ahmet: (Seyirci arasından ortaldan seslenir.) Bulamazsın Ali

Amca, bulamazsın.

Ali Bey: Nedenmiş.

Ahmet: Rosa da terk etti onu.

Mine: Yavrum, biliyorsan yerini, söyle, ne olur...

Ahmet: Bilsem de boş, desem de boş. Onun işi Allah'a kalmış.

Mine: Sen... Sesin yabacı gelmiyor ama... Sen kimsin?

Ahmet: Ben, Ahmet. Salih Hoca'nın oğlu Ahmet.

Ali Bey: Ahmet, ne olur, bize yardımcı ol. Oğlumuzu kaybettik.

(Ayağa kalkıp sahnenin önüne doğru ilerler.)

Ahmet: Ali Amca, siz onu, şu gurbette ta on yıl önce kaybettiniz. Oğlun bizimle Türk okullarında, Türk camilerinde okuyordu. Onu oralardan zorla götürdüğünüz gün kaybettiniz. Bizden uzaklaştırmak için Cristin ile onu arkadaş yaptığınız gün kaybettiniz. Çocuğunuza dinini belletmek istediğinde babam Salih Hoca'ya hakaret ettiğiniz gün kaybettiniz.

Ali Bey: Biliyorum, Ahmet, biliyorum. Hatamı biliyorum.

Mine: Özgür olsun, uygar olsun dedik. Çağdaş bir insan olsun istedik. (Ayağa kalkar.)

Ali Bey: Avrupalı olsun, buralara uysun, buralılar gibi yetişsin istedik.

Ahmet: Yetiştirdi mi bari? Şu köpeğinize ayırdığınız vakit kadar, çocuğunuza da zaman ayırdınız mı? Ona gösterdiğiniz ilgi kadar çocuğunuza da ilgi gösterdiniz mi?

Mine: Haklısınız.

Ahmet: Köpeği eve aldınız. Çocuğunuzu sokağa saldınız. Onu çok ihmal ettiniz, Mine Abla, çok ihmal ettiniz.

Mine: Haklısınız, evladım.

Ahmet: Öyle değil mi, Ali Amca?

Ali Bey: Biliyorsunuz. Ne diyeyim?

Ahmet: Hiç olmazsa, pişmanım de.

Mine: Temur, benim ciğerparem, biricik yavrum. Her şeye rağmen, yine de oğlum. Onu çok seviyorum. Yalvarıyorum size, ne olur, bize yardımcı olun.

Ahmet: Bekleyin, geliyorum. Temur'u, Temurları kurtarmak için geliyorum.

(Perde kapanır.)

DÖNÜŞ

Piyas

Dört Tablo

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

1. **Okan:** Ayşe ve Sami'nin oğlu, 18 yaşlarında, uzun saçlı, yırtık kot pantolonlu, küpeli.
2. **Sami Bey:** Okan ve Leyla'nın babası, orta yaşlarda, düzgün giyimli.
3. **Ayşe Hanım:** Okan ve Leyla'nın annesi, mütevazı bir Anadolu kadını.
4. **Leyla:** Okan'ın ablası, 20 yaşlarında, başörtülü, şık giyimli.
5. **Nuri Hoca:** 50 yaşlarında, ak saçlı, bıyıklı, şık giyimli, mütevazı.

DÖNÜŞ

Yer: İki kapılı bir oda.

Dekor: Bir kanepa, üç koltuk, birkaç sehpa... Duvarda futbolcu, şarkıcı ve sanatçıların posterleri. Kanepenin karşısında televizyon, telefon, müzik seti...

TABLO I

Okan: (Kanepeye oturmuş, ayakkabılı ayaklarını orta sehpa koymuş, yüksek sesle çalınan pop müziği dinlemektedir. El ve ayaklar, müziğin ritmine göre hareket halindedir. Kollarını geriye gererek genleştikten sonra yandaki sehpadan bir magazin dergisi alıp kanepeye uzanır. Arada küpesiyle oynar. Dergideki gördüğü pozlarla ilgili olarak oh, of gibi seslerle, ısıklarla düşüncelerini dışa vurur. Müzik, çalmaya devam eder.)

Sami Bey: (Bu esnada içeri girer. Gürültüden rahatsız olduğu bellidir. Oğluna seslenir.) Okan!... (Okan, müziğin sesinden başka bir şey duymaz. Dergiye bakarak ısıklık çalmaya devam eder. Sami Bey, bağırır.) Okan!... (Oğlu yine duymayınca müzik setini kapatır.) Sağır mısın?

Okan: (Gayet sakin) Sen mi geldin, babışko? (Dergisini karıştırmaya devam eder.)

Sami Bey: (Öfkeyle ve titrek sesle konuşmaya başlar.) Terbiyesiz herif, bu ne hal?

Okan: (Dergiyi kapatır.) Ne varmış halimde?

Sami Bey: Baban giriyor içeriye. Sen, sırt üstü yatmış, gürültü dinliyorsun. Açık saçık dergiler okuyorsun. Utanmıyor musun?

Okan: Utanılacak ne var ki Sami Bey? Bu dergiler, bizim ders kitabımız.

Sami Bey: Saçmalama, ders kitabına benziyor mu hiç?

Okan: Bu dergiler, Cinsel Eğitim dersinin yardımcı kitapları... Anladın mı Sami Bey? (Oturumuna gelir. Ayaklarını orta sehpanın üzerine koyar.)

Sami Bey: Okan, Okan, ayaklarını topla, adama benze.

Okan: Başka neye benziyorum? (Ayaklarını sehpadan indirir.)

Sami Bey: Arkadaşın Edward'a benziyorsun. Öyle ya, yanında dura dura iyice değiştin.

Okan: Edward, çok iyi çocuk, Sami Bey. Ah bir de eroin kullanması olmasa...

Sami Bey: İkide bir Sami Bey deyip durma. (Elini kaldırır.) Şimdi çarparım suratına.

Okan: İşte onu yapamazsın. Hemen bir alo, doğru polis gelir.

Sami Bey: Unutma ki ben, senin babanı.

Okan: Olabilir. Unutma ki burası Avrupa. Benim yaşındakiler, burada babalarına adıyla hitap ediyorlar.

Sami Bey: Onlar başka... Dinleri başka, dilleri başka, töreleri başka...

Okan: Ama onlar Avrupalı. Onlar patron, sizler işçisiniz.

Sami Bey: (Koltuğa oturur.) Bizi, buralara muhtaç edenlerin gözü kör olsun. Ben mi istedim işçi olmayı? Memleketimizde her şey var ama iş yok, iş yok, anladın mı?

Okan: Kızma be babalık. Biliyoruz bunu. Türkiye'nin kaynakları bol, geliri çok ama hırsız daha çokmuş.

Sami Bey: Aferim oğlum, nereden öğrendin bunu? (Ev telefonu çalar. Heyecanla kalkıp telefonu açar.) Alo.. Kimsiniz?... İsaabel mi?...

Okan: Beni arıyor, beni. (Telefonu babasından aceleyle alır.) İsaabel... Tamam, geliyorum. (Bu kısım Almanca olarak söylenebilir. Telefonu kapatır. Kot montunu omzuna atar.) Ben, çıkıyorum.

Sami Bey: Nereye?

Okan: İsaabel'e. Beni, Rashi Diskoda bekliyormuş. Senin anlayacağın, bu gece eğleneceğiz.

Sami Bey: Geç kalma, yarın okulun var.

Okan: Bu gece beni bekleme. Gece İsaabel'le beraber kalırım. Oradan okula gideriz. Tabi uyanabilirsek...

Sami Bey: (Başını sağa sola çevirir.) Terbiyesiz, sorumsuz...

Okan: Çav. (Kapıyı çarpıp çıkar.)

Sami Bey: (Koltuğa doru ağır ağır gider, oturur. Başını ellerinin arasına alıp düşünür. Sonra seyirciye döner.) Bu, onun suçu değil. Suç, bende. Ama bilemiyorum, nerede yanlış yaptım? (Işıklar söner.)

TABLO II

Sami Bey: (Işıklar yandığında koltuğuna oturmuş, dini bir dergi karıştırıyor. Eşi Ayşe Hanım da karşısındaki koltukta kazak örüyor.) Hatun, yine bir kazağa daha başlamışsın.

Ayşe Hanım: Kış geliyor. Okan'ım üşümesin.

Sami Bey: Okan, onu giyer mi Ayşe Hanım?

Ayşe Hanım: Niye giymesin ki Sami Bey?

Sami Bey: Modelini beğenmez belki.

Ayşe Hanım: Beğenir, beğenir benim oğlum.

Sami Bey: Önemli olan kız arkadaşının da beğenmesi.

Ayşe Hanım: Ne karıştırmış, elin kızları. Okan'ın akli yok mu? Hem de giyecek olan o.

Sami Bey: Pekala, şimdi oğlun nerede, Ayşe Hanım?

Ayşe Hanım: Ne bileyim ben? Ya spor salonundadır, ya yüzme havuzundadır, ya da arkadaşıyla ders çalışıyordur.

Sami Bey: Sen, öyle san.

Ayşe Hanım: Çocuğun günahını alma yine.

Sami Bey: Çocuğun, şimdi diskoda, İsaibel'in kollarında.

Ayşe Hanım: Günahını alma çocuğun. Nerdeyse şimdi gelir.

Sami Bey: Gelmez, Ayşe Hanım.

Ayşe Hanım: Nereden biliyorsun?

Sami Bey: Gece İsaibel'le beraber kalacaklarmış.

Ayşe Hanım: (Örgü, elinden düşer.) Olmaz... Olamaz. O kızda her mel'anet var. Kırdığı yumurta kırkı geçmiş. Hem o kız, tek başına yaşıyor. (Öfkeyle ayağa kalkar.) Bir kızla bir oğlan, bir evde tek başlarına gece boyu kalamazlar.

Sami Bey: Bu kaçınıcı gece, hatun? Neredeydi daha önce aklın?

Ayşe Hanım: (Eliyle işaret ederek) Haydi Sami Bey, kalk, gidelim. Getirelim oğlumuzu. (Mantosunu giymeye başlar.) Ben, oğlumunu ona yar etmem. Ona Türkiye'den telli duvaklı gelin getireceğim.

Sami Bey: (Alaylı bir eda ile) Tabi o da kabul ederse...

Ayşe Hanım: Hele bir kabul etmesin...

Sami Bey: Ne yaparsın?

Ayşe Hanım: Evlatlıktan reddederim.

Sami Bey: O da buna sevinir.

Ayşe Hanım: (Mantosunu giymeye başlar.) Komam bunu onun

yanına.

Sami Bey: Acele etme. Leyla, işten gelsin.

Ayşe Hanım: Leyla gelir. Onda anahtar var.

Sami Bey: Kız da merak eder sonra.

Ayşe Hanım: Merak etmez. Gerekirse telefonla bilgi veririz.

(Mantosunu giyip Sami Bey'in elinden tutar.) Haydi...

Geç kalmadan kurtaralım evladımızı.

Sami Bey: (Seyirciye) Geç kalmadık mı sanki?...

(Işıklar söner.)

TABLO III

(Işıklar yandığında Leyla, anahtarıyla kapıyı açıp girer.)

Leyla: Anne, mutfakta mısın? (Diğer kapıdan mutfığa bakar.) Allah, Allah... Burada da yok. Nerede acaba? (Mantosunu çıkartıp vestiyere asar. Başörtüsünü kontrol eder.) Bu saatlerde bir yere gitmezdi ama... (Televizyonu açar.) Burada da önemli bir şey yok ki... Neyse... Ben yemek hazırlayayım. Onlar da nerdeyse gelirler. (Mutfak kısmına geçer. Televizyondan hafif hafif müzik sesi gelir. Bu esnada anahtarla kapı açılmaya başlar. Önde Ayşe Hanım, ardından Sami Bey girerler. Öfkeli oldukları hallerinden bellidir. Palto ve mantolarını çıkartıp asarlar.)

Ayşe Hanım: (Koltuğa otururken dizlerini ovalar.) Dizlerim ağrıdı. Her yerim, kırılmış gibi. Yıkıldım Sami Bey, yıkıldım.

Sami Bey: Ayşe Hanım, ben de mahvoldum, harap oldum. Bütün vücudum dökülüyor. (Yorgun vaziyette koltuğa oturur, geriye yaslanır.)

Ayşe Hanım: Bırak sızlanmayı da çocuğu düşün. Ne olacak bu Okan'ın hali?

Leyla: (Mutfaktan çıkar. Üzerinde mutfak önlüğü vardır. Anne ve babasının halini görünce merakla sorar.) Ne oldu anne, kötü bir haber mi var dedemlerden?

Ayşe Hanım: Yok kızım, yok bir şey.

Leyla: (Annesinin yanına sokulur.) Ne olur, benden saklamayın.

Sami Bey: Okan meselesi kızım, Okan meselesi...

Leyla: Ne oldu ki?

Ayşe Hanım: Daha ne olacak? İsaibel'le kayıplara karıştı.

Leyla: (Konuyu öğrenmiş olmanın rahatlığıyla) Anne, bu ilk defa değil ki... Ben, size daha önce defalarca söyledim. Hem sadece Isabel'le de değil. Hayatından kim bilir kaç kız geçti. Hepsinde de sizi uyardım.

Ayşe Hanım: (Kızına sarılır.) Onu kıskandığımı sanmıştım. Bu nedenle yalan söylediğini düşünmüştüm. Meğer haklıymışsın.

Sami Bey: Erkek uşağıdır. Biraz serbest olmalı dedik. Ama yanılmışız.

Ayşe Hanım: Sami Bey, bırak geçmişi de bugüne gel. Çocuk, elden gidiyor. Bir şeyler yapmak lazım.

Sami Bey: Geç kaldık, hem de çok geç. Onu küçükken eğitecektik.

Ayşe Hanım: Ne bileyim bey, evde gördükleri ona yeter sandım.

Sami Bey: Evde ne görüyor ki? Akşama kadar sen istesin, ben isteyim. Kazandık, biriktirdik. Memlekette ev aldık, dükkan aldık, bağ aldık, tarla aldık. O da yetmedi, holdinglere para yatırdık. Sırf çocuklarımız rahat etsinler diye.

Ayşe Hanım: Rahat ederler ama...

Sami Bey: Hanım, hiç sordun mu çocuklara; tarlalarımızın yerini biliyorlar mı? Kaç evimiz olduğunu hatırlıyorlar mı? Evimizin kaç kat olduğuna dikkat etmişler mi?

Ayşe Hanım: Oğlanın malda melalde gözü yok ki nereden bilsin? (Telefon çalar. Bir an hangi telefon diye tereddüt ettikten sonra) Cep telefonu her halde.

Sami Bey: (Cebinden telefonu çıkarır.) Alo... Zeynep Abla, sen misin?... Evet, sesinden tanıdım... Nasıl olalım? İyilik diyelim de iyi olalım... Yok, yok... Okan meselesi... Yine gelmedi eve... Ne bileyim, bir protestanla gitti... Çok canım sıkılıyor... Neyse Ayşe'ye veriyorum. (Eşine seslenir.) Seni istiyor.

Leyla: Ben, size bir kahve yapayım. Sinirleriniz yatıştır. (Mutfağa geçer.)

Ayşe Hanım: (Telefonu eline alır.) Selamün aleyküm. Zeynep Abla nasılsın?... Sorma, sorma... Çok üzülüyorum... Haklısın. Zamanında onunla ilgilenemedik. Dilimizi, dinimizi, örf ve adetlerimizi öğretemedik... Sen, Kuran

okut dedin. Biz, kafası karışmasın dedik, okutmadık. Sen, camiye götür dedin... Biz gitmiyorduk ki onu nasıl götürelim?... Haklısın, haklısım. Suç bizde... Leyla mı?... O, başka... O kız çocuğu diye üstüne düştük... David'in, Victor'un ağına düşmesin diye özel hocalar tutuk, dinini bellettik... Allah'a şükür, o çok iyi... Birini kurtardık bari... Eh, ne yapalım, buna da şükür... Sağ ol... Görüşürüz. (Telefonu kapatıp eşine verir.)

Leyla: (Elinde tepsiyle içeri girer.) Buyurun, kahveniz. (Kahvelerini verir.)

Sami Bey: Kızım, hakkını helal et. Sana, belki çok eziyet ettik

Ayşe Hanım: Kızımız namusumuzdur, dedik. Belki çok sıktık.

Leyla: (Kanepeye oturur.) Olur mu hiç öyle? Hepsini de iyiliğim için yaptınız. Hacer Hocam olmasaydı, ben böyle olabilir miydim? Beni ona teslim etmekle, geleceğimi güvence altına aldınız. Müslümanca yaşamayı o öğretti. Kuran okumayı, namaz kılmayı o belletti.

Ayşe Hanım: Keşke Hacer Hoca'nın sözüne gitsek de kardeşini de Nuri Hoca'ya gönderseydik.

Leyla: Size o kadar ısrar etti ama...

Ayşe Hanım: (Eşini göstererek) Onu görüyor musun, onu?... O göndermedi. Sofu olur diye korktu. Şimdi iyi mi oldu?

Sami Bey: Hoppala... Şimdi suç, bende kaldı. Sen demedin mi; erkek çocuğu, biraz serbest olmalı diye?

Ayşe Hanım: Dediysen böyle olsun demedik ya...

Sami Bey: Sen, öyle dedin. Ben de serbest bıraktım.

Ayşe Hanım: İyi mi ettin? Oğlanı da kendine benzettin.

Sami Bey: Ne olmuş bana? (Ayağa kalkıp eşine doğru yürür.)

Leyla: (Babasının önüne gerilir.) Baba, ayıp oluyor. Otur şöyle. Kavgayla bir yere varılmaz her şey konuşa konuşa halledilir.

Ayşe Hanım: Ben, karışmıyorum. Ne halin varsa gör. (Gözünü ovalayarak mutfağa gider.)

Sami Bey: Hoppala... Ne yaptım şimdi ben? Elimi bile kaldırmadım. (Yerine oturur.)

Leyla: Babacığım, hep böyle yapıyorsun. Bize, kötü örnek oluyorsun.

Sami Bey: Sen de mi Leyla? Sen de mi böyle düşünüyorsun,

kızım?

Leyla: (Yan koltuğa oturur.) Bak, babacığım, akşamları annem, yolunu gözlerdi. Sen, dışarılarda gönül eğlendirirdin. Maaşını alır ya kumarhaneye ya da batakhaneye giderdin. Annemle beraber, seni bekleyerek çok geceler sabahladık.

Sami Bey: (Tekleyerek) Kızım, onlar, eskidendi.

Leyla: Evet ama bize zamanında iyi örnek olmadın. Ramazan gelirdi, annem oruç tutardı. Sen, alem yapardın. Cuma bilmedin, cami bilmedin. Geçmişlerimizin ruhu için bir kez bile fatiha okumadın.

Sami Bey: (Sıkıldığını ifade eder.) Tamam kızım, tamam... Biliyoruz bunları.

Leyla: Bilmek yetmez. Tövbe etmek, Allah'a dönmek gerek.

Sami Bey: Kızım, haklısın ama hangi yüzle döneyim? Geçmişim, öyle berbat ki...

Leyla: Yüce Allah, Kur'an-ı Kerim'de "Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyiniz." buyuruyor. (Ayet meali, kulisten yankılanır.)

Sami Bey: Doğru, onu bir vaazda duymuştum.

Leyla: Tövbe, müminin kurtuluşudur. Tüm günahlarından bir anda arınmasıdır. Peygamber Efendimiz, bak ne diyor: "İçtenlikle tövbe eden kimse, hiç günah işlemiş gibi olur." (Hadis meali, kulisten yankılanır.)

Sami Bey: Keşke öyle olsam... Günahlardan kurtulup yeni bir hayata başlasam...

Ayşe Hanım: (Duyduklarına sevinerek içeri girer.) Sami Bey, bilirim sen, iradene sahip bir kişisin. Dilersen yeni bir hayata başlarsın.

Sami Bey: (Seyirciye dönerek) Allah huzurunda söz veriyorum; geçmiş hayatıma bir sünger çekeceğim. Allah'a kul, Hz. Muhammed Mustafa'ya layık ümmet olacağım. (Işıklar söner.)

TABLO IV

(Işıklar yandığında Leyla, elektrik süpürgesiyle odayı süpürmektedir. Yalnızlığını ilahi söyleyerek gidermeye çalışır. O sırada annesiyle babası sahneye girerler. Leyla, süpürgeyi kapatır. Anne ve babasının çıkardığı giysileri almaya yönelir.)

Leyla: Hoş geldiniz. Nerede kaldınız?

Ayşe Hanım: Hoş bulduk, kızım. Maşallah erkencisin.

Leyla: (Giysileri asarken) Bu akşam mesaiye kalmadım.

Ayşe Hanım: (Yerine otururken) Leyla kızım, Okan'dan bir haber var mı?

Leyla: Biraz önce buradaydı.

Sami Bey: (Öfkeyle ve kısık sesle) Ne yüzle gelmiş?

Leyla: Öyle deme, babacığım. Okan'la uzun uzun konuştuk. O da anlamış bazı şeyleri.

Ayşe Hanım: Hele şükür... (Heyecanla dinlemeye başlar.)

Sami Bey: (Merakla) Neyi anlamış?

Leyla: Okan, o kızlarla sadece gönül eğlendiriyordu. Ama onların derdi başkaymış. Onlar, özgür yaşayan kızlar. Anne, baba, akraba diye bir dertleri yok. Samimi dostları da yok.

Sami Bey: Biliyoruz zaten.

Leyla: Okan, bunları yeni anlamış. Dahası onların evlilik, sadakat gibi düşünceleri de yok.

Ayşe Hanım: Analarında yok ki onlarda olsun.

Leyla: Kızlar, daha da aşırı gitmişler. Sekste tatmin bulamadıkları için uyuşturucuya başlamışlar.

Ayşe Hanım: (Kulağını çekip elini koltuğa vurarak 'tu, tu' der.) Allah, korusun.

Sami Bey: Dur da Leyla anlatsın.

Leyla: Okan, yaramazdır, hovardadır ama uyuşturucuya şiddetle karşıdır. (Sami, gururla toparlanır) Eroin partisine götürüldüğünü anlayınca o anda olan olur.

Ayşe Hanım: (Şaşkın bakışlarla) Ne olur? Ne olur?...

Leyla: O anda Okan, kızı itip yere fırlatır. Kapıyı çarpıp çıkar.

Sami Bey: Bunlar, doğru mu kızım?

Leyla: Elbette doğru. Bana gözyaşlarıyla anlattı.

Ayşe Hanım: (Gözleri parlar.) Ne mutlu, Sami Bey! Okan,

kurtuluyor.

Sami Bey: İnşallah hatun. İnşallah öyledir.

Leyla: Biraz sonra Okan gelecek. Ne olur, ona kızmayın. Onu şefkatle kucaklayın. Buna çok ihtiyacı var.

Sami Bey: Kızarmıyım hiç? O, benim evladım. Elbette bağırma basarım.

Ayşe Hanım: O, benim gözbebeğim. Hep iyi olmasını istedim.

Okan: (Mahcup bir eda ile içeri girer. Babasının, annesinin tavırlarını göz ucuyla süzer. Babasının sevgi dolu bakışlarından cesaret alarak elini öper, kucaklar.) Babacığım, beni affet. Bana kızma...

Sami Bey: Sen, benim oğlumsun. Her şeye rağmen benim oğlumsun, canımsın.

Okan: (Annesinin elini öper.) Anneciğim, biliyorum, sizleri çok üzdüm.

Ayşe Hanım: (Ağlayarak) Bize döndün ya... Her şey bitti. (Kucaklaşırlar.)

Leyla: (Bu manzarayı seyrettikten sonra) Artık geçmişe değil, geleceğe bakmak gerek. Oturun şöyle. Baba-oğul, ana-oğul dertleşin. Ben de size çay yapayım.

Sami Bey: Çok iyi olur, kızım. Ben de Nuri Hoca'yı çaya davet etmiştim. (Leyla, mutfığa geçer.)

Ayşe Hanım: İsbet olmuş. Okan'la sohbet ederler.

Okan: Anneciğim, babacığım, ne olur, beni bağışlayın. Bir cahillik yaptım. Ama şunu anladım ki (Seyirciye dönerek) ben, bu aileye, bu millete aidim. Onlar, beni hiçbir zaman kendilerinden saymadılar. Bana, hep yabancı gözüyle baktılar. Onlara ne kadar benzemeye çalıştıysam da inanmadılar.

Sami Bey: Seni çok iyi anlıyorum. Sen, benden erken uyandın. Kutluyorum evladım seni. Hem de yürekten kutluyorum. (Zil çalar.)

Okan: Ben açarım. (Açar.)

Nuri Hoca: (Girer. Şık giyimi, kibar ve vakur davranışıyla dikkati çeker.) Selamün aleyküm.

İçeridekiler: Aleyküm selam.

Sami Bey: Hoş geldiniz, hocam. Safalar getirdiniz. (Tokalaşırlar ve kucaklaşırlar.) Şöyle buyurun. (Yer gösterir.)

Nuri Hoca: Hoş bulduk Sami Bey. (Gösterilen yere oturur.)

Okan: (Elini öper.) Hoş geldin, hocam.

Nuri Hoca: Hoş bulduk, Okan.

Ayşe Hanım: Hoş geldiniz, hocam. Ne iyi ettiniz...

Nuri Hoca: Hoş bulduk, Ayşe Hanım. Nasılsınız? İyisinizdir inşallah.

Ayşe Hanım: Bu gün daha iyiyiz.

Nuri Hoca: Allah, daim etsin.

Leyla: (Mutfaktan gelir.) Hoş geldiniz, hocam.

Nuri Hoca: Hoş bulduk, Leyla kızım. Unutmadan söyleyeyim;
Hacer Hoca'nın da selamı var

Leyla: Aleyküm selam. Sağ olsun, hocam beni unutmamış.

Nuri Hoca: Unutmaz, unutmaz. Sen, bir başkasın onun gözünde.

Leyla: Allah razı olsun. Sayesinde dinimi, diyanetimi öğrendim.
Sapıtmaktan korundum.

Sami Bey: Hocam, diyecektim ki Hacer Hoca, Leyla'yı yetiştirdi. Siz de Okan'ın elinden tutsanız...

Nuri Hoca: Ne demek, efendim, o bizim görevimiz.

Ayşe Hanım: Gerçi yaşı biraz ileri ama...

Nuri Hoca: Öğrenmenin yaşı olmaz. Okumak, öğrenmek, beşikten mezara kadardır. Maşallah Okan, çok genç, delikanlı. Onun zekası keskin, zihni açıktır. Bir de gönülden isterse yapamayacağı bir şey yoktur. Öyle değil mi Okan?

Okan: (Ayaktadır.) Şimdiye kadar hiç böylesine istememiştim. (Titrek sesle) Hocam, açım ben, aç... Dinimi, imanımı, kitabımı öğrenmeye açım. Bu açılığımı, şimdiye kadar kimse fark etmedi. Allah'a şükür, kendim keşfettim. Açım ben, hocam. Hem açım, hem de susuzum. Beni iman pınarından kana kana içir. İslam nimetiyle doyur. Kitabımı bana rehber yap. Peygamberimi bana önder yap. Beni aydınlat hocam. Karanlığıma ışık ol. Kalbime nur ol. Yoluma fener ol hocam.

(Nuri Hoca'nın eline sarılıp ağlarken perde kapanır.)

BEKLENMEDİK KONUQLAR

Piyes

Bir Perde

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

1. **Halit:** Orta yaşlı, saçları ağarmaya başlamış.
2. **Hatice:** Orta yaşlı, başı yemenili Anadolu kadını.
3. **Danie:** Orta yaşlı, top sakallı. Pipo kullanır.
4. **Adriana:** Daniel'in eşi, sarı saçlı.
5. **Selçuk:** Lise öğrencisi, ailenin tek oğlu.
6. **Tuba:** Lise öğrencisi, Selçuk'un kardeşi, başörtülü.
7. **Lock:** 25 yaşlarında, sarışın, spor giyimli.
8. **Barbara:** 25 yaşlarında, sarışın, şık giyimli, kekeleyerek konuşan bir genç kız.
9. **Selim:** 10 yaşlarında.

BEKLENMEDİK KONUKLAR

Yer: *Oturma odası.*

Dekor: *İki kapılı, tek pencereci bir oda. Bir köşede kitaplık, bir köşede televizyon. Kitapların yanında bilgisayar. Odanın üç yanı koltuklar ve sehpaarla çevrili. Duvarıda antika bir kilim, Türkiye haritası ve birkaç Anadolu hatırası.*

(Hatice ile Adriana sohbet ederlerken perde açılır. Halit ile Daniel de onları izlemektedirler. Adriana'nın Fifi adlı köpeği de yanındadır.)

Hatice: (Elindeki örgüyü göstererek) Adriana, bak nasıl oluyor?

Adriana: (Bakar.) Çak güzel!... Nereden buldun bu modeli? (Köpeğinin zincirini çeker.) Uslu dur Fifi.

Hatice: Leyla'dan aldım.

Adriana: Leyla da çok becerikli kadın... Elinden her iş geliyor.

Daniel: (Piposunu tütürerek konuşur.) Hatice Hanım, onu Halit Bey için mi örüyorsun?

Halit: Ne gezer!... Oğluna örer.

Hatice: İnkâr etme bey, sırtındaki şahitlik yapar sonra.

Adriana: (Konuyu değiştirmek ister.) Halit Bey, bu kilimi nereden aldınız?

Halit: O, dedemden kaldı. Dedemin babaannesi dokumuş.

Daniel: O da mı el dokuması?

Halit: Evet, Daniel.

Adriana: (Şaşkınlıkla) İnanamıyorum.

Daniel: Bunlar, doğuştan yetenekli. On parmağında on hüner...

Adriana: Hatice Hanım da becerikli bir kadın. Çok şeyi evde üretiyor. (Köpeğine) Fifi, usandın mı kızım?

Hatice: Geçim dünyası. Yetmezse yetireceğiz, Adriana Hanım.

Daniel: (Bakır vazoya gözü takılır.) Bu da mı sizin yöreden?

Halit: Erzincanlı bir arkadaşın hediyesi. Oralarda bakır işleme-ciliği meşhurdur. Hepsî de el işidir.

Halit: Ah ah... Yine köyümü hatırladım. Evimizin yanında bir bahçemiz vardı. Orada türlü türlü sebze yetiştirirdik. Hem yerdik, hem de satardık.

Hatice: Ya o bağlardaki üzümler?!...

Halit: Yemekle bitmezdi. Küp küp pekmez yapardık.

Daniel: Pekmez ne?

Selçuk: (Halit soruyu cevaplandıracağı sırada içeri girer. Tek paçası sıvalı vaziyettedir.) Babacığım, sohbetinizi böldüğüm için özür dilerim. Ben, kitapçıya gidiyorum.

Halit: Tamam, Selçuk. Git ama namazını kıldın mı?

Selçuk: Öğleyi kıldım. İkindiye, daha epey vakit var.

Hatice: (Paçasını göstererek) Şunu indiriver oğlum. (Selçuk, paçasını düzelterek çıkar.)

Adriana: Namaz ne?

Hatice: Bir ibadet şekli.

Adriana: Siz, her gün mü ibadet ediyorsunuz?

Halit: Biz, günde beş vakit namaz kılarız.

Daniel: Biz, ancak Pazar ayinine gidiyoruz.

Adriana: Kaç aydır ona da gidemedik, değil mi Daniel?

Daniel: Bizim hıristiyanlığımız, işte bu kadar.

Halit: Siz, Katoliksınız. Hıristiyanların en dindarları Katoliklerdir, diye biliyoruz. Doğru mu?

Adriana: Doğru ama kiliseyi, Tanrıyı, İsa Mesih'i çok ihmal ediyoruz.(Bu anda odaya Tuba girer. Sehpaları servise hazırlar.) Tuba kızım, bizi mahcup ediyorsun.

Tuba: Konuklara hizmet etmekten zevk duyarız. (Çıkar.)

Adriana: Hatice Hanım, benim de böyle bir kızım olsun isterdim.

Hatice: Sizin Anna da iye kız.

Daniel: Kaç yıl geçti bilemiyorum. Sor bakalım, kızımız hiç annesini, babasını aramış mı?

Adriana: Ne gezer!... Yeni Zelandalı biriyle yaşıyormuş.

Hatice: Daha ne, evlenmiş ya...

Daniel: Ne evlenmesi? Onlarıki öylesine bir birliktelik.

Daniel: Oğlunuz Jhosef nerede?

Daniel: Evi terk ettiğinde Portekiz'e gitmiş. Şimdi de Tayland'da diyorlar.

Hatice: Evli mi?

Adriana: Ne gezer!... Her gün bir kız arkadaş buluyormuş.

Halit: Ne iş yapıyordu?

Daniel: Tekstil işi... İthalat, ihracat gibi şeyler.

Tuba: (Çerezleri getirip servis yapar.) Şimdi kahveleri de getireceğim. (Köpek de gelen yiyeceklere bakar.)

Adriana: Fifi de acıkmış herhalde.

- Hatice:** Tuh!... Evde köpek maması falan da yok.
- Halit:** Fifi, neler yer, Adriana Hanım?
- Adriana:** Et türü şeyler olabilir. Kemikli olursa daha çok sever.
- Hatice:** Tavuk kanadı var.
- Adriana:** Fifi, çok sever.
- Tuba:** Hemen getireyim. (Mutfağa gider.)
- Adriana:** (Köpeğini göstererek) Çocuk gibi bakım istiyor.
- Daniel:** Çocuklar da gidince bütün ilgimizi ona çevirdik.
- Tuba:** (Elinde kanat dolu tepsiyle içeri girer. Fifinin önüne koyar. Köpeği, eliyle çağırır.) Fifi... Fifi...
- Daniel:** Tuba, sana da zahmet veriyoruz. Kusura bakma.
- Adriana:** Teşekkür ederiz, kızım.
- Tuba:** Rica ederim, o da misafirimiz.
- Adriana:** (Yiyecekleri iyice inceler. Kekten bir parça alırken) Kızım, sen beni şişmanlatacaksın. Bunların hepsini yersen, bu gün on kilo alırım. (Gülüştürler.)
- Daniel:** Ben, hiç kilo almam. (Tuba, gülümseyerek çıkar.)
- Halit:** Kiloları hesap etmeyin, buyurun.
- Tuba:** (Elinde kahve tepsiyle içeri girer. Fincanları dağıtırken) Buyurun, şu da sizin...
- Adriana:** (Kekten alır.) Oooo.... Çok güzel. Sen mi yaptın?
- Tuba:** Ben yaptım. Afiyet olsun.
- Halit:** (Besmele çekerek elini uzatır.)
- Daniel:** Ne dedin? Anlayamadım.
- Adriana:** Dua okudu herhalde.
- Halit:** Besmele çektim. Bizler, bir şey yerken, su ve meşrubat içerken, bir işe başlarken 'Allah adıyla' deyip başlarız.
- Adriana:** Ne güzel!... Size, gerçekten imreniyorum.
- Tuba:** (Telefon çalar. Kapının yanında olduğu için ahizeyi alır.) Alo... Ben Tuba... Necla Teyze, siz misiniz?... Ne zaman? Salı akşamı mı?... (Annesine) Necla Teyze ile Orhan Amca, Salı akşamı bize geleceklermiş. Müsait misiniz diye soruyor.
- Hatice:** (Halit'le göz göze gelirler.) Buyursunlar. Ama taze fındık getirmeyi de unutmasınlar.
- Tuba:** (Telefon konuşmasına devam eder.) Buyursunlar, diyorlar... Necla Teyze, taze fındık geldi mi?... Öyleyse ondan da isteriz... Söz, tamam, bekliyoruz. (Kapatır.)

Onlar da fındıklı kurabiye istiyorlar.

Daniel: Sizin bu tutkunluğunuza hayranım. Birbirinizi hiç ihmal etmiyorsunuz.

Adriana: Bir de bize bak. Kapımızı çalan olmuyor.

Halit: (Kapı zili çalınır.) Tuba, bakıver.

Tuba: (Kapıyı açar.) Selim, sen misin?

Selim: Benim, Tuba Abla. (Tepsiyi verir.) Annem gönderdi.

Hatice: (Ayağa kalkar. Kapıya yaklaşır.) Selim, gelsene içeri. Gel, bir şeyler atıştır.

Selim: Gelemem, Hatice Abla. Antrenmana gideceğim.

Hatice: Pekala, annene selam söyle.

Selim: Allah'a ısmarladık.

Tuba: Güle güle. Selam söyle. (Kapıyı örter.)

Halit: Neymiş o, kızım?

Tuba: (Tepsinin örtüsünü açar.) Su böreği.

Hatice: (Yerine otururken) Kızım, ondan da koy sofraya.

Tuba: (Mutfağa giderken) Ben de öyle düşünüyordum.

Adriana: Ayol, siz hamur işini çok seviyorsunuz.

Tuba: (Servis yaparken) Adriana Abla, siz pizzayı seviyorsunuz, biz de böreği seviyoruz.

Adriana: (Börekten biraz alır.) Sevilmeyecek gibi değil ki...

Daniel: (Börekten alır.) Börek bulsam, ben de pizza yemem.

Hatice: (Kapı zili çalınır.) Tuba, bakıver. Bu da belki çörektir. (Gülüşürler.)

Tuba: (Kapıyı açar. Karşısında bir kızla bir erkek) Buyurun, kimi aramıştınız?

Lock: Benim adım, Lock. Bu da arkadaşım Barbara. Biz, Yahova Şahitleriyiz.

Halit: Kim onlar, kızım?

Tuba: Yahova Şahitleriymiş.

Halit: (Ayağa kalkıp kapıya yönelir.) Buyurun, ne istemiştiniz?

Daniel: Geldi yine zındıklar?

Adriana: Çalmadıkları kapı yok. Bunlar, beklenmedik konuklar...

Lock: (Kapı önünde) Biz, Yahova Şahitleriyiz. Yahovanın çağrısını size ulaştırmak için geldik.

Barbara: (Kekeleyerek konuşur.) Yahova'nın gökteki krallığını sizlere de duyurmak istedik.

Halit: Buyun, içeride konuşalım.

Lock: Teşekkür ederim. (Ellerindeki tomar tomar misyonerlik broşürleriyle girerler.) Merhaba, iyi günler. (Tanışırılar.)

Halit: (Yer göstererek) Şöyle buyurun. (Yerlerine otururken broşürler dökülür. Bir süre onu toplamaya çalışırlar.)

Hatice: Hoş geldiniz.

Adriana ve Daniel: Hoş geldiniz.

Barabara ve Lock: Hoş bulduk.

Lock: Sohbetinizi bozmuş olmayalım.

Hatice: Zıyanı yok.(Tuba'ya)Kızım, misafirlerimize servis yap.

Tuba: Peki, anne. (Mutfağa geçer.)

Halit: Yahova Şahidiyiz demiştiniz, değil mi?

Lock: Evet, biz Yahova Şahitleriyiz.

Halit: Yahova kim?

Lock: Tanrının Kutsal Kitap'taki adı.

Hatice: Adriana, sizden böyle şeyleri hiç duymamıştık.

Adriana: Bunlar, başka. Bunlar, bizden değil. (Köpeğini çeker.) Kızım, uslu dur.

Barbara: Siz, Katolik misiniz?

Daniel: Tanrı'ya şükür, Katoligiz.

Hatice: Ya siz, hangi mezheptensiniz?

Barbara: Hıristiyan mezheplerinin hiç birinden değiliz. Biz, Yahova Şahitleriyiz. Gözcü Kulesinin temsilcileriyiz.

Daniel: Yani Siyon Gözetleme Kulesinin adamlarısınız. Yani Siyonizmin uzantılarısınız.

Halit: Yahova, Yahudilerin özel tanrısı değil mi?

Daniel: Ta kendisi.

Lock: Onlar, öyle diyorlar ama değil. Eski Ahit'te tek tanrı adından bahsedilir. O da Yahova'dır.

Halit: Ama eldeki İncil'de farklı olsa gerek.

Daniel: İncil'de Baba, Oğul ve Kutsal Ruh vardır. Yani üç tanrı vardır. (İstavroz çıkartır.)

Adriana: (Broşürleri göstererek) Milyonlarca kitap, broşür dağıtıyorsunuz, hem de bedava. Bu değirmenin suyu nereden geliyor?

Barbara: Bağışlardan.

Daniel: Buna, kargalar bile güler. Hıristiyanlığı bozmak için birileri sizi destekliyor.

Lock: Öyle bir şey yok. (Halit ve Hatice'ye dönerek) Bunlar,

tek tanrı inancını terk ederek Yahova'ya ortak koşular.
Oysaki İsa Mesih, Tanrı'nın bir elçisidir, oğlu değildir.

Tuba: (Servis yapar.) Buyurun.

Lock ve Barbara: Teşekkür ederiz. (Kahvelerini karıştırırlar.)

Daniel: İsa Mesih'in tanrı olduğunu inkar mı ediyorsunuz?

Barbara: Bizce İsa, Tanrı değildir ama evrenin ve insanlığın yaratılışında önemli görevler yapmıştır.

Lock: Tanrı'nın yanında ustabaşı olarak çalışmıştır

Hatice: Hz. İsa, peygamber mi, ustabaşı mı?

Adriana: (Halit ve Hatice'ye) Bunlar, saçmıyorlar. Hıristiyanlığı inkar ediyorlar. (Köpeği kucağına alıp sever.) Böyle düşünceleri, hiçbir Hıristiyan, savunamaz.

Lock: Doğru. Biz, farklıyız. Biz, Yahova Şahitleriyiz. (Kitapları göstererek) Bakın, kitaplarımızda yazılı.

Daniel: (Göz ucuyla süzer.) Bunlar, kilise düşmanı, papaz düşmanı, din düşmanı.

Barbara: Doğru.

Lock: Evet, doğru... Biz, Yahova'nın dinini yozlaştırdığı için kiliseye karşıyız. Kutsal metinleri yozlaştırdıkları için papazlara karşıyız. Ama biz, din düşmanı değiliz. Yahova'nın dinini yeryüzünde hakim kılmak için canımızı ortaya koyduk. Gerçek dindar, biziz.

Adriana: (İstavroz çıkartır.) Tanrı, bizi korusun.

Lock: Hıristiyanlar, kiliseye gidiyorlar. Resimlere, heykellere tapıyorlar. Mum yakıyorlar. Bunlar, saçma şeyler.

Daniel: Ya siz, hiç kiliseye uğramıyorsunuz ya... Buna ne demeli? Siz, nasıl ibadet ediyorsunuz?

Lock: Biz, Tanrı'ya dua etmekle, yasaklarına uymakla ibadet etmiş oluyoruz. Krallık salonlarında toplanıp İsa Mesih'in mesajını insanlara duyuruyoruz.

Adriana: İsa Mesih, çarmıhta ne çile çekti biliyor musunuz? (Köpeğine) Ah, canım, ne tatlısın!... (Okşar.)

Barbara: Elbette biliyoruz. Ama biz, haçın kutsallığına inanmıyoruz, ona tapmıyoruz.

Tuba: İsa (as) çarmıha gerilmedi. Ona ihanet eden Yahuda, çarmıha gerildi. Biz, böyle inanıyoruz.

Halit: Doğrusu öyle ama onlar da böyle iddia ediyorlar.

Daniel: Alman vatandaşlığını da kabul etmiyorsunuz.

Lock: Biz, hiçbir devlet otoritesini kabul etmiyoruz. Hiçbir devletin vatandaşlığını da kabul etmiyoruz.

Halit: Biz, Türk vatandaşıyız. Bununla da gurur duyuyoruz.

Tuba: Biz, vatanımıza bağlıyız. Vatan haini olamayız.

Adriana: Tuba, kızım, bunlar, kendileri gibi düşünmeyenleri keçi sayarlar.

Barbara: Evet, bu da doğru.

Halit: Keçi, eti yenebilen, temiz bir hayvandır.

Daniel: (Lock'a) Siz, Noel'i kabul etmezsiniz, haçı kabul etmezsiniz. Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'tan oluşan teslisi kabul etmezsiniz. Kiliseyi kabul etmezsiniz. Ruhanilerimize küfredersiniz... Siz, neyi kabul edersiniz?

Lock: Ekmekle şarabın sunulduğu Commonion ayinini kabul ederiz. Domuz eti yeriz. Vaftizi kabul ederiz. Sünnet olmayız. Tevrat'a da, İncil'e de iman ederiz.

Daniel: Siz, Siyon'un Gözetleme Kulesi'nin temsilcilerisiniz. Siz, aslında aramıza sokulmuş Yahudi uşaklarısınız. Siyonizmin işbirlikçilerisiniz. Biraz ondan, biraz bizden alıp yeni bir din oluşturmaya çalışıyorsunuz.

Lock: Evet, biz, Yahudilik ve Hıristiyanlığın iyi ve güzel yönleri birleştirerek yeni bir inanç sistemi oluşturuyoruz.

Halit: (Ellerini açarak) Aranıza girmek istiyorum. Bakınız, Yahudilik ve Hıristiyanlık, ayrı ayrı dinlerdir. Ayrı inanç sistemleri, kutsal kitapları ve mabetleri vardır.

Daniel: Evet, doğru. (Tuba'ya) Tuba, bir kahve daha alayım.

Adriana: Ben de kahve alayım.

Tuba: (Fincanları alır.) Hay hay, hemen getireyim. (Çıkar.)

Halit: Eğer bu ikisini birleştirmek, iyi ve güzel yanlarını bir araya getirmek gerekirse...

Barbara: Elbette gerekir.

Halit: Bu birleştirmeyi, zaten Yüce Allah, yapmıştır.

Tuba: (Kahveleri getirir.) Buyurun, kahveniz.

Daniel ve Adriana: Teşekkür ederiz

Lock: (Halit'e) Nasıl?

Daniel: (Lock'a) Sabret, dinle.

Halit: (Seyirciye dönerek) Yüce Allah, Hıristiyanlık ve Yahudiliğin güzel yönlerini birleştirmiş, elinizdeki Tevrat'ın, İncil'in müjdelediği Hz. Muhammed (sav) aracılığıyla

son ve en mükemmel din olarak İslam Dinini insanlığa göndermiştir. İslam Dini, güzelliklerin bileşkesidir.

Lock: Hoppala!... Bu da nereden çıktı?

Halit: Bu, yeni değil ki... 1400 yıldır bilinen bir gerçek.

Adriana: Tevrat'ta, İncil'de Muhammed adı geçmez.

Halit: En az yirmi yerde geçiyor.

Adriana: İlk defa duyuyorum.

Barbara: Ben de...

Lock: Böyle iddialar var ama...

Halit: Aması ne?

Lock: O, sadece Barnaba İncili'nde geçiyor. Onu da hiçbir Hıristiyan kabul etmiyor.

Halit: Ben, onu tartışmıyorum. Gerçi Barnaba da, diğer İncil yazarları gibi bir keşiş. Ama ben, elinizdeki Kutsal Kitap'tan söz ediyorum. (Kitaplıktan Kutsal Kitabı alır.)

Tuba: (Telefon çalınca ahizeyi alır.) Ben, bakarım. Alo... Selçuk, sen misin?... Tamam... Güle güle...

Hatice: Selçuk mu? Ne diyor?

Tuba: Merak etmeyin, camideyim, diyor.

Adriana: Selçuk, iyi çocuk. O, yaramaz yerlere gitmez.

Hatice: Oğluma güveniyorum.

Daniel: Kutsal Kitabımızı okudunuz mu?

Halit: Noktasına, virgülüne kadar okudum. (Kitabı açar.) Bakınız, işte Yuhanna İncilinde Hz. İsa, Havarilerine ne diyor: *"Bununla beraber ben, size hakikati söylüyorum. Benim gitmem sizin için hayırlıdır. Çünkü gitmezsem Hakikat Ruhu PARAKLİT gelmez..."* Buradaki Paraklit kelimesine dikkatinizi çekmek isterim.

Adriana: Paraklit kim?

Halit: Hz. İsa, onu tanımlıyor. (Okumaya devam eder.) *"Fakat Paraklit gelince size hakikatte yol gösterecek; zira kendiliğinden söylemeyecektir. Fakat her ne işitirse söyleyecek ve gelecek şeyleri size bildirecektir. O, beni taziz edecektir. Çünkü benimkinden alacak ve size bildirecektir."*

Adriana: Halit Bey, burada adı geçen Paraklit kim?

Hatice: Bunu, aslında siz bilmelisiniz.

Halit: Bu soru, Ruhban Okullarında yıllarca sorulmuş ve tartışılmış. Kimisi manasını öğrenmiş ama gizlemiş. Kimi de gereğini yapmış. Mesela İspanyol asıllı Anselmo Turmedo isimli genç rahip, üstadı İtalyalı Başpiskopos Nikola Martel'e Paraklit'in kim olduğunu sormuş. O da genç rahibi odasına çağırıp gizlice; evladım, demiş, İncil'de geçen Paraklit, Muhammed demektir. Hz. İsa, Hz. Muhammed'in geleceğini defalarca haber vermiştir. Ben o peygambere iman ettim. Ama görüyorsun; çok yaşıyım. İman ettiğimi açıkça söyleyen, İtalyanlar beni linç ederler. Sen, gençsin. Ona iman et. Git, Müslümanların yanına. Bu sözleri duyan genç rahip Anselmo Turmedo, Tunus'a gitmiş, Müslüman olmuş ve Abdullah Tercüman adını almış.

Lock: O, bireysel bir olaydır. Onun önemi yok.

Halit: Başka örnekler de var. Asurlu bir başrahip iken Paraklit ismi sayesinde Müslüman olan biri daha var.

Barbara: Kim?

Halit: Tanınmış bir kişi, Abdulahat Davud...

Lock: Olabilir.

Halit: Daha yeni bir örnek söyleyeyim. Geçen yılın Ekim ayında Almanya'nın Eranbach şehrinde papaz Jurgen Staufferi de bu ayetler sayesinde Müslüman oldu.

Barbara: İncil'deki bir cümleyle sonuca varamazsınız.

Halit: Tevrat'ın Tensiye Kitabında, Habakuk'ta, İşıya kitabında "Paran" dağlarından bir peygamberin geleceği müjdelmektedir. Siz, bilirsiniz; Paran Dağları neresidir?

Lock: Mekke Dağları.

Halit: Öyleyse Tevrat'ta da benzer hükümler var.

Barbara: Olabilir.

Halit: Tevrat ve İncil'in incelenmesinden çıkan sonuç şudur: Mekke'den Muhammed adlı bir peygamber gelecektir. Cebrail'in getirdiği mesajı, tüm insanlığa duyuracaktır.

Daniel: (Sözlerden rahatsız olur.) Olmaz öyle şey. Saçma...

Hatice: Ama Halit Bey, kendi kutsal kitabınızdan delil getirdi.

Daniel: Biz, Tanrı'ya, biricik oğlu İsa Mesih'e inanırız. Başkasını tanımıyoruz. (Daniel ve Adriana, istavroz çıkartırlar.)

Lock: Siz, konuyu tamamen çarpıttınız.

Barbara: Biz, buraya bunları dinlemek için gelmedik.

Hatice: Biz, sizi çok dinledik. Biraz da siz dinleyin.

Halit: Bir şey daha söyleyeyim, kafi.

Lock: (İstemeyerek) Dinliyoruz.

Halit: Yüce Allah, Kuran-ı Kerim’de şöyle buyuruyor: (İhlas suresi, kulisten okunurken Halit, mealini söyler.):

“De ki: O Allah, tektir. Hiçbir şeye muhtaç değildir. O, doğmamıştır, doğurmamıştır. Hiçbir şey O’nun dengi değildir.”

Adriana: Yani siz, Tanrı’ya böyle mi inanıyorsunuz?

Hatice: Evet, inancımız bu.

Halit: Diyeceğim şu ki İslam son din, Kuran son kitap, Hz. Muhammed son peygamberdir.

Tuba: Ben de bir şeyler söylemek istiyorum, izin verirseniz.

Daniel: Söyle kızım, seni de dinleyelim.

Barbara: Konuş, bakalım.

Tuba: (Ayağa kalkar. Konuşmasının büyük bölümünü seyirciye dönerek sürdürür. Konuklar, hoşnutsuzluklarını tavırlarıyla belli ederler. Ama konuşmanın ilerleyen bölümlerinde başarıyla onayladıklarını ifade ederler.) Ben, bir genç kızım. Gençlerin halini iyi bilirim. Gençlik bunalımda. Gençlik; içki, fuhuş, uyuşturucu batağında... Gençlik, inançsızlık girdabında... Bir çıkış yolu arıyor fakat elinden tutan yok. Ona insanca yaklaşan yok. Ben derim ki; herkes inancını yaşasın. Kimse kimsenin dinine girmek zorunda değil. Birbirinizle uğraşacak yerde bu gençlere el atın. Yolunuz, yönteminiz farklı da olsa hedefiniz tek olmalı. Kurtarın onları inançsızlık girdabından. Kurtarın onları içki, fuhuş, uyuşturucu batağından. Kavgayı bırakın, gençleri kazanın, geleceği kazanın. (Bu son cümleyi tekrar ederken perde kapanır.)

İTHALAT MESELESİ

Bir Perdelik Oyun

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

1. **Sedat:** 50 yaşlarında, ocakçı, babacan tip.
2. **Kemal:** 14 yaşlarında, garson, sempatik tip.
3. **Cemal:** 25 yaşlarında, inşaat işçisi.
4. **Ali:** 25 yaşlarında inşaat işçisi.
5. **Hakan:** 25 yaşlarında, fayansçı kalfası.
6. **İlhan:** 25 yaşlarında, duvarcı kalfası.
7. **Daver:** 40 yaşlarında, pikap şoförü.
8. **Süleyman:** 25 yaşlarında, fırın işçisi.
9. **Selim:** 8 yaşlarında, Süleyman'ın kayını.

İTHALAT MESELESİ

Yer: Avrupa'da bir cami lokali.

Dekor: Çay ocağı bölümü. Masalar, sandalyeler... Duvarda Türk bayrağı, Türkiye haritası, cami tabloları, antik kilimler vs.

Hakan: (Koltuk değneğine dayanarak içeri girer. Bir kolu, alçıda olduğu için boynundan asılıdır.) Selamün aleyküm Sedat Usta. Hayırlı sabahlar.

Sedat: (Lokalin çay ocağı bölümündedir.) Aleyküm selam Hakan, hoş geldin.

Hakan: Hoş bulduk. Nasılsın?

Sedat: İyiyim. Bugün erkencisin.

Hakan: Sorma; bu gece sancıdan uyuyamadım.

Sedat: Daha kaynamadı mı?

Hakan: Kaynadı da yara, mikrop almış. İltihap var.

Sedat: Doktora giderler.

Hakan: Gittim de ilaçlar, hemen tesir etmiyor ki...

Kemal: (Elinde çay tepsisiyle içeri girer.) Sedat Abi, yukarıdaki işçiler, yine çay istiyorlar. (Hakan'a bakar.) Hayırdır abi, hiç böyle erken gelmezdin.

Hakan: Sancıdan uyuyamadım.

Kemal: Abi, dik bir şişe tepene. Ağrı, sancı duymazsın. Sızar kalırsın.

Hakan: Tövbe ettik onlara, Kemal. Zaten bütün bunlar, o içkinin belası değil mi?

Sedat: Sahi, nasıl vurdun o koskoca elektrik direğine? Hiç görmedin mi?

Hakan: Görmeyi gördüm de o direk beni görmedi. Suç benim mi?

Kemal: Direk, adamı görür mü?

Hakan: Görmezse öyle yamulur.(Gülüştürler.)

Sedat: Hakan, bakıyorum da hala espri yapabiliyorsun.

Hakan: Sedat Abi, hep bunlar, arsızlıktan... Hayatta böyle olmasaydım, intihar bile edebilirdim.

Sedat: Kemal, çaylar hazır. Al, götür.

Kemal: Tamam usta. (Çayları alıp çıkar.)

Hakan: Sedat Abi, hani benim çay?

Sedat: Demedin ki be evladım... (Çay doldurmaya başlar.)

Hakan: Demli olsun ha...

Sedat: Dokunmaz mı?

Hakan: Acı baldıranı kırağı çalmaz.

Sedat: O laf, boş, evladım. Öyle olsaydı, böyle çarpılmazdın.

Hakan: Yahu oldu bir kere... İnsan beşerdir, şaşar. Sen, hiç şaşmadın mı hayatta?

Sedat: Şaşmasam bu ocağa düşer miydim? (Hakan'a çayını verir. O da çayını yudumlarken) Nasıl olmuş?

Hakan: Tam istediğim gibi.

Sedat: (Hakan'ın yanına oturur.) Sahi sen, memleketeyken içki kullanır mıydın?

Hakan: Tövbe de. Bir yudum bile içmemiştim. Her şey, burada başladı.

Sedat: Nasıl yani?

Hakan: Bizim köylü Hacı Hamdi'yi tanırsın.

Sedat: İyi bilirim.

Hakan: İşte onun kızıyla evlenmiştim.

Sedat: Biliyorum.

Hakan: Evliliğin ilk üç ayı, mutluluk tablolarıyla doluydu.

Sedat: Hep öyle olur zaten. Onlar, bal aylarıdır.

Hakan: Ondan sonra önce eşim, ardından annesi, daha sonra da babası bana hükmetmeye başladı.

Kemal: (Girer, kulak misafiri olur.) Hep öyledir.

Hakan: Kaynanam, içeceği sudan çayına kadar her şeyi benden istedi. Hem de emrederek...

Sedat: (Taklit ederek) Damat, bana su ver.

Hakan: Aynen öyle abi. Mutfak işlerini bile bana yıkmaya başladılar.

Sedat: Eee... İkinci aşamadayız.

Hakan: Eşim, telefonda görüşürken çok neşeliydi.

Sedat: Tabi, dilini anlamıyorsun.

Hakan: Kiminle konuşuyor, ne konuşuyor anlamıyorum. Ama biraz kulak misafiri olunca neşesi kaçıyor ve telefonu kapatıyordu.

Sedat: Eee?...

Hakan: Eşim, kaynanam, kayınpederim; üçü bir aradayken çok neşelilerdi. Ben içeri girince herkes, suratını asıp

suskunlaşıyorlardı.

Kemal: İthal damatsın ya ondan...

Sedat: (Kemal'e) Sen, sus. (Hakan'a) Nedenini sormadın mı hiç?

Hakan: Eşime sordum, cevap alamadım. Boş yere alinganlaşıyorsun deyip sırtını dönüp yattı. Bir gün böyle, beş gün böyle derken yaklaşık bir yıl, o evde sığıntı gibi kaldım.

Sedat: Son aşamaya geliyoruz.

Hakan: Anlamadım?

Sedat: Sonra anlarsın.

Hakan: Dayanmaya, direnmeye çalıştım.

Sedat: İyi sabretmişsin.

Hakan: Sonunda ben de dayanamadım. Akşamları arkadaşlarla çıkmaya başladım. Cafe-barların, diskoların abonesi oldum.

Sedat: Bu gidiş, kötü. (Kemal, çaylarla çıkar.)

Hakan: Önce birayla başladım. Kızlarla tanıştım. Evde kaybettiğim mutluluğu, oralarda aradım.

Sedat: Oralarda mutluluk ne gezer be aslanım!...

Hakan: Dedim ya şaşkınlıktan...

Sedat: Bulabildin mi bari?

Hakan: Mutluluk yerine bir gecelik zevklerle yetindim. Eve ya geç gittim, ya da hiç gitmedim. Derken ipleri kopardık.

Sedat: Eşinle mi?

Hakan: Üçüyle de... Zira eşimin ipleri, kaynanamın elindeydi. Hatta kayınpederin ipleri de kaynanamın elindeydi.

Sedat: Ama erkek, hakem konumunda olmalı.

Hakan: Ne gezer, abiciğim... O, hepsinden fazla bağıırıyordu. Onlar bana baskı yaptıkça, kendimi dışarı attım. Gavur kızlarında ve şişelerde teselli aradım.

Sedat: Oralarda teselli ne gezer?!...

Hakan: Doğru, teselli değil, belamı buldum.

Sedat: Eee?..

Hakan: Bir gece çekim kafayı. Çıktım dışarı. Arabaya nasıl bindim, nereye gittim bilemiyorum. Gözümü açtım ki her tarafım bağlı. Serumlar, hemşireler... Burası neresi dedim. Hemşire hanım 'Hastane' demez mi?

Sedat:Ee?..

Hakan: Doğrulamak istedim, imkansız. O zaman anladım

kemiklerimin kırıldığını, vücudumun parçalandığını.

Kemal: (Boş bardaklarla girer.) Saydın mı abi, kaç parçaymış?

Sedat: Sen, lafa karışma. Bardakları yıka.

Kemal: Tamam usta. (Ocaklığa geçer.)

Sedat: Eşinin haberi olmuş mu?

Hakan: Olmaz mı? Polisler, derhal eve haber vermişler. Günlere yolunu bekledim. Geçmiş olsun diyen olmadı. (Çayını bir yudumda bitirir.) Abi, şunu tazele.

Sedat: Kemal, çayı tazele. (Kemal bardağı alırken) Hiç birisi gelmedi mi?

Hakan: Kendileri gelmedi ama haberleri geldi.

Sedat: Haber mi göndermişler?

Hakan: Evet, postayla.

Sedat: Geçmiş olsun, mesajı mı?

Hakan: Keşke öyle olsa... Postayla mahkemeden bir kağıt geldi. Eşim, boşanmak istiyormuş.

Sedat: Şaşılacak şey... (Düşünceye dalar.)

Hakan: İşte böyle usta.

Sedat: Oğlum, demek ki o, bunu çoktan kafaya koymuş.

Hakan: Öyle ama maksadı sadece boşanmak değil. Esas niyeti, beni sınır dışı ettirmekmiş.

Sedat: Belki de öyle değildir.

Hakan: Evet öyle... Bana haberler geliyor. Aslında ben, her şeyi biliyorum. Ama ne yapayım?!...(Elini başına vurur.)Ah şu kafam, ah...

Süleyman: (Girer.) Selamün aleyküm.

İçeridekiler: Aleyküm selam

Süleyman: Hakan, nasılsın bakalım (Tokalaşırlar.) dünden beri?

Hakan: Görüyorsun, kağnı dayağı gibi sürünüyoruz

Süleyman:Buna şükür, iyisin iyi. Kolun kırılmış, boynun zedelenmişti. Göğüs kemiklerin ezilmişti. Kalçadan topuğa kadar yirmi yerinde ya kırık, ya da çatlak vardı. (Omzuna elini koyar.) İyisin iyi... (Garsona) Bana bir nescafe versene... (Oturur.)

İçeridekiler: Merhaba.

Süleyman: Merhaba.

Sedat: Gençler, açlığınız varsa söyleyin. Pizza, tost yapayım.

Hakan: Ben tokum.

Süleyman: Biliyorsun, fırından geliyorum.

Sedat: Oğlum, fırıncının yemek yemeye vakti olmazmış, derler.

Süleyman: Gerçekten de olmadığı günler oluyor.

Kemal: (Servisi yapar.)Afiyet olsun.

Süleyman: Sağ ol, koçum.

Sedat: Süleyman, eve uğradın mı?

Süleyman: Daha gitmedim.

Sedat: Kaynatan seni sordu da...

Süleyman: Ne yapacaktım?

Sedat: Bilmem. Biraz suratı bozuktu.

Süleyman: Evden doldurmuşlardır. Kızıyla biraz tartıştık da...

Sedat: Bak Süleyman; buranın kızları nazlıdır. Eleştiriye, tartışmaya gelemezler. Hemen kavga çıkartırlar.

Süleyman: Biliyorum. Ama bana verdikleri sözlerin hiç birini tutmuyorlar.

Sedat: Oğlum, sen, ithal damatsın. Onlar, sana ne söz verecekler ki?...

Süleyman: Biliyorsunuz ben, Ziraat Fakültesi son sınıftan ayrıldım, geldim. Sözde bana destek olacaktı da burada fakültemi bitirecektim.

Hakan: Sözleri de bu muydu?

Süleyman: Buydu ya... Beğenemedin mi?

Hakan: Beğenmesine beğendim de...

Süleyman: Eee?...

Hakan: Demek bu söze kandın, öyle mi ithal damat?

Süleyman: O kadar çok tekrarladılar ki ben de inandım.

Hakan: Oğlum, ben de İktisat Fakültesi mezunuyum. İthalat ve ihracatı, bir ülkenin başka bir ülkeye mal satışı veya alışı diye öğrenmiştik. İnsanların ithal malı gibi değerlendirildiğini hiç duymamıştık.

Kemal: Hakan Abi, burada daha neler duyacaksın.

Süleyman: Gerçekten de burası, bir hayat mektebi. Ama okumakla değil, yaşamakla öğreniliyor.

Hakan: Dedim ya buraya geldik; ithal damat, ithal gelin sözlerini duymaya başladık.

Sedat: Neymiş, öğrendin mi?

Süleyman: Ben bir şey daha öğrendim; burada insanların dediklerine değil de yaptıklarına bakmak lazımmış.

Hakan: Sözü'n kısıası; ben iktisat ve işletmeyi unutacağım. Fayansçı kalfalığına devam edeceğim. Sen de ziraat mühendisliğini unutup fırında hamur karmaya devam edeceksin. Ne yapalım, kader böyleymiş.

Cemal: (Girer.) Selamün aleyküm.

İçeridekiler: Aleyküm selam. Hoş geldin Cemal. (Tokalaşırlar.)

Hakan: Hoş geldin, ithal damat.

Cemal: Hoş bulduk. (Telaşla) Daver gelmedi mi?

Hakan: Hangi Daver?

Cemal: Şu bizim firmanın şoförü.

Sedat: (Garsona sorar.) Pikabın şoförü geldi mi?

Kemal: Gelmedi, usta.

Sedat: Otur, gelir. (Cemal oturur.) Çay içersin...

Cemal: İçerim, içerim...

Sedat: Oğlum, Cemal ağabeyine bir çay ver.

Cemal: Nasılsın Hakan? Kemikler kaynıyor mu?

Hakan: Kaynıyor da arada bir sancı yapıyor.

Cemal: Olacak o kadar.

Sedat: Cemal, senin boşanma işi ne oldu?

Cemal: Mahkeme devam ediyor. İki ay sonrasına gün verdiler.

Hakan: Neden boşanıyorsunuz?

Cemal: Haberin yok mu? Sağır sultan bile duydu.

Hakan: Oğlum, kaç aydır dünyadan haberimiz yok.

Sedat: Kısacası, namus meselesi...

Hakan: (Hayretle) Deme yahu!...

Cemal: Hakancığım, Avrupa değirmeni, çoğumuzu un gibi öğüttü.

Hakan: Mesele nedir?

Cemal: Biliyorsunuz, asıl mesleğim kimyagerlikti. Bu Hıdır'ın kızı taktı bana aklını. Tatlı yalanlarıyla beni kandırıp getirdi buraya.

Hakan: Tabi ithal damat olarak...

Cemal: Aynen öyle. Hayal bu ya; Fransa'yı, Almanya'yı gezecektik. Londra'yı, Paris'i, Roma'yı görecektik. Sarı saçlı, mavi gözlü Aynur'la, son model mercedeslere binip dünyayı dolaşacaktık

Süleyman: Haklısın. Hepimiz, bir hayalle geldik zaten.

Hakan: Devam et.

Cemal: Geldik buralara. Havalara uçuyoruz. Ayağımız hiç yere basmıyor. Gerçi kimyagerlikten sonra inşaat işçiliği zor geldi ama olsun, iş iştir deyip çalıştım, kazandım. Eve her akşam elim dolu gittim. Aynur, hep kapıda karşılardı beni. Neşeyle eve girerdik. Sohbetle, muhabbetle vaktin nasıl geçtiğini bilmezdik.

Hakan: Eee.. İşin gel gelde...

Cemal: Öyle sanıyordum. (Derinden bir ah çeker.) Bazı akşamlar iş görüşmesi için kafeye giderdim.

Hakan: Normal.

Cemal: Bir akşam eve döndüğümde ne göreyim; bir de baktım ki komşu Joseph ile benim yataktalar. (Herkes, hayret ve şaşkınlık içindedirler.)

Hakan: Ne dedin?... Ben mi yanlış anladım?

Cemal: Evet, onları suçüstü yakaladım.

Süleyman: (Öfkeyle ayağa kalkar.) Öldürürler kahpeyi.

Hakan: (Bastonunu yere vurarak) Sadece birini değil, ikisini de delik deşik ederler.

Cemal: Çok düşündüm. Sonra vazgeçtim. Elimi kana bulamak yerine el kirini sıyırıp atmaya karar verdim.

Süleyman: Anlamadım?...

Hakan: Yani onları öyle mi bıraktın?

Sedat: Öfkeyle olmaz...

Cemal: Evet, çarptım kapıyı çıktım. Sabaha kadar sokaklarda dolaştım. Erkenden gittim mahkemeye. Doğru boşanma davası açtım.

Hakan: (Cemal'i teseli için sırtına dokunur.) Cemalcığım, senin derdin benden betermiş.

Süleyman: (Hayret ve dehşetle) İyi sabretmişsin, vallahi...

Sedat: Cemal, en doğrusunu yapmış. Şimdi o düşünsün.

Hakan: (Bir müddet sessizlikten sonra) Sedat Abi, bizi bu hale getirenlerin hiç mi vebali yok? Onlar, hayatta hiç mi ceza çekmeyecekler?

Sedat: Onların mutlu ve huzurlu olduklarını mı sanıyorsunuz? Sabredin, göreceksiniz.

Selim: (Girer. Süleyman'ın yanına gider.) Enişte, babam seni çağırıyor.

Süleyman: Otur Selim, bir çay iç de gidelim.

Selim: Babam, çabuk gelsin, dedi. (Süleyman'ın kolundan tutar.) Haydi enişte!

Süleyman: Tamam, gideriz.

Selim: Enişte, babam çok hırslı, acele et.

Süleyman: Niye Selim?

Selim: Bilmem, herhalde ablamı dövmüşsün.

Süleyman: O da nereden çıktı?

Selim: Bilmem, kolu sarılı geldi de...

Süleyman: (Ayağa kalkar.) Arkadaşlar, bana müsaade. Yeni bir tezgahla karşı karşıyayım. Dua edin.

İçeridekiler: Güle güle. Allah, yardımcın olsun. (Selim ile Süleyman, çıkmak için kapıya yönelirler.)

Sedat: Süleyman, sabırlı davran. Hırsa kapılma. (Hakan ile Cemali göstererek) Görüyorsun buradaki vaziyeti. (Süleyman, başıyla tamam diyerek Selim ile çıkarlar. Sedat, seyirciye dönerek) İşte buranın vaziyeti... Buradakiler, güvenip kimseye kız veremezler. Oğullarını buradan evlendirmek istemezler. Giderler memleketlerine. Anadolu'nun saf, temiz kızlarını, gençlerini alıp getirirler. Bu defa da gelin beğenmezler, damat beğenmezler.

İlhan: (Girer.) Selamün aleyküm.

İçeridekiler: Aleyküm selam.

Sedat: Hoş geldin İlhan.

İlhan: Hoş bulduk. (İçeridekilere tek tek tokalaşır.)

Sedat: Bu gülerde buralara seyrek uğruyorsun.

İlhan: Sorma Sedat Abi, gün doğmadan işe gidiyoruz.

Hakan: (Takılır.) Sana kim dedi, gel de buralara amelelik yap diye? Gelmeseydin...

İlhan: Ben gelmedim, getirdiler.

Hakan: Yani seni de ithal ettiler.

Sedat: Şu meşhur ithalat meselesi...

İlhan: Öyle de denebilir. Peki Hakan, sen niye geldin?

Hakan: Oldu bir yanlışlık.

Sedat: İlhan, aslında Hakan da ithalat yoluyla geldi.

İlhan: Biliyorum, Sedat Abi, biliyorum.

Kemal: İlhan Abi, çay doldurayım mı?

İlhan: Doldur, aslanım, koçum benim. Sen de olmasan bizi iyiden iyiye hırpalayacaklar.

Kemal: (Keyiflenir. Çayı getirir.) Buyur, Abi. Afiyet olsun.

İlhan: Sağ ol, koçum.

Cemal: İlhan, sen hangi fakülteden mezundun?

İlhan: İletişim Fakültesi son sınıfa geçmiştim. Evlilik işi çıkınca kayıt dondurdum. Belki bir gün döner de fakülteyi bitiririz diye.

Cemal: Unut onu. Şimdiye kadar buraya gelip de dönene rastlamadım. Hele de yarım kalan okulunu bitireni hiç duymadım.

Sedat: Dönmek isteyen çok ama...

Hakan: El arı var. Hani derler ya; binmesi bir ayıp, inmesi bin ayıp diye.

Cemal: Öyle diye diye buralarda sürünüyoruz. Gitsek de memlekete; soğuk suların başında ekmeği dürüm yapsak, ağaçların gölgesine uzansak...

İlhan: (Şapkasını masaya vurur.) Of aman of... Sedat Abi, yok mu dertli bir kasetin? Koy da dinleyelim.

Sedat: Var da teyp bozuk.

İlhan: Aslında her şey bozuk. (Gözleri dalar.) Fakülteye başlarken ne hayaller kurmuştum!...

Cemal: Fakültede hayal kurmayan var mıydı?

İlhan: Önce bir gazetede muhabirlikle işe başlayacaktım. Sonra yerel televizyonlarda sunuculuk yaparak ekrana alıyacaktım. Oradan büyük televizyonlara geçecektim. Program üstüne program yapacaktım. Bu yolla dünyayı dolaşacaktım.

Hakan: (Koltuk değneğini dürter.) Uyan oğlum, uyan. Rüya bitti.

İlhan: Anlamadım.

Hakan: El kızı, sana dünyayı dolandırıyor, hem de istediği biçimde.

Cemal: (Derinden bir ah çeker.) El mi yaman, bey mi yaman?.. El yaman, dostum, el yaman. El, adamı işte böyle dolandırır. Verir eline kamera yerine kazma kürek, dolanırın inşaat dünyasını.

İlhan: Bizimki de aynen öyle oldu. Takıldık Yanık Bilal'in kızının peşine. Dolan Allah, dolan...

Hakan: Yanık Bilal dedin de aklıma geldi. Nasıl? Eski huy-larını bıraktı mı?

İlhan: Memleketteyken iyi idi. Bağ, bahçe işleriyle uğraşıyor, camiye gidiyor, alışverişini yapıp eve dönüyordu. Biz de onu hep öyle sanıyorduk.

Cemal: Duymamış mıydın eski hallerini?

İlhan: Babam anlatırdı da inanmazdım. Gerçekten de buraya gelince başka bir Bilal oluverdi. Akşamları hiç evde durmuyor. Bir gün takip ettim; bowling salonlarına gidiyor. Sırf yarı çıplak kız seyretmeye.

Sedat: O, en iyi hali... Sen, öncesini bir bilsen...

Cemal: Onda her melanet vardı. Kaynanan çekti onun kahrını.

İlhan: Onu da mahvetmiş. Şeker var, tansiyon var. Zaten kalp hastası. Midesinde ülser, rahminde kanser var.

Hakan: Bu kadar dayandığına şükür...

Sedat: İlhan, kayınbiraderin nerede?

İlhan: Büyük mü?

Sedat: Evet, o...

İlhan: Duyduğuma göre bir Fransız kadınla birlikte yaşıyormuş.

Sedat: Nikahsız mı?

Cemal: Herhalde öyledir.

Cemal: Kadın ehli kitaptan olduğu için evlenebilirler.

Hakan: Bakalım öyle bir kaygıları var mı?..

İlhan: Bizimkilerin işi karışık. Büyük kayınbirader de öyle. Küçüğü, eroin bağımlısı, hastanede tedavi görüyor. Baldızdan hiç haber yok. Bir İtalyanla gitmiş diyorlar.

Cemal: İşte bu kötü. Müslüman bir kadın gayrimüslim bir erkekle asla evlenemez. Haramdır.

İlhan: Bizimkilerde anlayış farklı, kültür farklı, felsefe farklı... Bunları, hiç aklına bile getirmez.

Hakan: Doğru... Babasına bak, çocuklarını değerlendir.

Sedat: Ama son kızını verirken hep dindar damat aradı.

Hakan: Sonunda İlhan gibi saf, temiz bir damat buldu. Öyle değil mi İlhan?

İlhan: Öyle oldu.

Sedat: İlhan, geçmişe bir sünger çek. Unut artık gazeteyi, televizyonu. Al eline küreği, malayı. Hem kendini doyur, hem de Yanık Bilal'in kızını. (Garsona) Kemal, oğlum, doldur bize birer çay daha.

Kemal: Tamam usta.

İlhan: Zaten öyle yapıyoruz. Ama yüreğimizin derinliklerinde bir sızı var.

Hakan: Ezilmişlik duygusu, değil mi?

İlhan: İşte öyle bir şey.

Sedat: Üç aşağı, beş yukarı, hepimiz geçtik o çemberden.

Kemal: Çaylar... (Çayları servis yapar.)

İlhan: Cemal, sen bugün işe gitmiyor musun?

Cemal: (Saatine bakar.) Bizim şoför, gecikti.

Daver: (Hakan sözünü bitirirken girer.) Selamün aleyküm.

İçeridekiler: Aleyküm selam.

Sedat: İyi adam, sözünün üstüne gelirmiş. Daver Usta, otur, bir çayımızı iç.

Daver: (Cemal'e) Haydi, çabuk. (Telaşlıdır.)

Cemal: Çayımı bitireyim.

Daver: Zaten geç kaldık. (Saatine bakar. Sonra oturur.)

Sedat: (Garsona) Oğlum, Daver Ustaya çay ver.

Cemal: Abi, sen hiç geç kalmazdın.

Daver: Sorma. Bu gece hiç uyumadım.

İlhan: Ne oldu Daver Usta?

Daver: (Çay gelir. Bir yudum alır.) Hastane, cenaze, morg derken sabaha kadar koşturduk.

Sedat: (Hepsi meraklanırlar.) Hayırdır, kim öldü?

Daver: Bizim hemşeri Hacı Ahmet vardı ya...

Sedat: O mu?

Daver: Yok, yok... Onun oğlu Selçuk vardı ya...

Sedat: Pek çıkartamadım.

Cemal: İyi tanırım. İçki, kadın, her şey vardı onda. Hızlı yaşardı kerata.

Daver: Hızlı yaşamasının kurbanı oldu.

Hakan: Nasıl?

Daver: Gece aleminden dönüşte, sabahın dördünde otobanda bariyerlere çarpıyor. Araba paramparça olmuş. Cesedin parçalarını da yollardan, tarlalardan topladık.

Hakan: Yazık olmuş yahu. Daha çok gençti.

Daver: Trafik, savcı, tutanak derken epey uğraştık. Cesedi bir torbaya koyup morga eslim ettik.

İlhan: Sen, nereden duydun Daver Usta?

Daver: Babası, haber verdi. Adamcağız, perişan olmuş.

Hakan: Abi, derdi neymiş o kadar içecek?

Daver: Aslında o, yanlış bir kararın kurbanı...

Cemal: Evlendirirken, değil mi?

Daver: Aynen öyle... Selçuk'un burada istediği bir Türk kıızı varmış. Güzel ve terbiyeli bir kızmış. Ama babası, olmaz demiş.

Hakan: Neden?

Daver: Babası, onu zorla köydeki bacısının kıızıyla evlendirmiş.

Cemal: O da bunu kabullenememiş olmalı...

Hakan: Ama haklı...

Daver: Selçuk da kendini dışarı atmış.

İlhan: Son günlerde şu bar senin, bu disko benim derken iyice dağıtmıştı.

Daver: Olan Selçuk'a oldu. Zavallı, pisipisine gitti.

Sedat: Eşi, evde sığıntı gibiydi. Şimdi resmen dul oldu.

Daver: Zaten ithal gelindi.

Cemal: İthal gelinlerin de çilesi varmış demek ki.

İlhan: İthal damatlarınkinden de beter.

Sedat: İncancı sağlam olan kimse, gelinine böyle davranamaz. Ona sahip çıkar.

Sedat: Yine de Allah rahmet eylesin. (Diğerleri de 'Amin' derler.)

Daver: (Saatine bakar.) Ooo... Çok geç olmuş. Haydi Cemal, şu anahtarları al da sür pikabı. Bülent Usta'yı daha fazla kızdırmayalım.

Cemal: Tamam, Daver Abi. (Kalkarlar.)

Daver: Hoşça kalın. Size iyi muhabbetler.

İçeridekiler: Güle güle.

Sedat: Aman dikkatli gidin. Kazaya, belaya sebep olmayın.

Cemal: Olur, Sedat Abi. (Çıkarlar.)

Hakan: İlhan, sen işe gitmiyor musun?

İlhan: Cemal Abi, iki aydır işsizim. Bir yerden haber bekliyorum.

Hakan: İşsizlik parası alabiliyor musun?

İlhan: Alıyorum ama yetmiyor.

Hakan: Eşin çalışıyor mu?

İlhan: O da altı aydır işsiz.

Hakan: Moralini bozma.

İlhan: Benim moralim iyi de eşim sıkıntılı.

Sedat: Neden?

İlhan: Neden olacak? Annesinin sağlığı, babasının garip halleri, kardeşlerinden haber bile alamayışı... Bütün bunlar, eşimi bunalıma itiyor. Bazen çok iyi. Aniden hırçınlaşıyor. Sakinleşince de pişmanlık duyup başlıyor ağlamaya.

Sedat: İlhan, onun teselliye ihtiyacı var. Anlayışla karşıla.

Hakan: (Elinden tutarak) İlhan'ım, bunlar da geçer. Sabret.

İlhan: Ben de öyle inanıyorum.

Ali: (Girer.) Selamün aleyküm.

İçeridekiler: Aleyküm selam. (Tokalaşırlar.)

Ali: (Yerine otururken) Kemal, bana bir kahve yap. Bol köpüklü olsun.

Kemal: Ustam, ben Türk kahvesini pek iyi yapamıyorum.

Sedat: Beceriksiz. (Kalkar.) Sana kaç defa tarif ettim? Hala kavrayamadın. (Kahve yapmak için ocaklığa geçer. Kemal de masaları temizler.)

Ali: Bugün kimse gelmedi mi?

Hakan: Sabahın sekizinde, dokuzunda kim olur?

İlhan: Burası, cami lokali. Namaz vakitlerinde, bir de akşamları kalaba olur.

Hakan: Diğer zamanlarda beş on kişiyi geçmez.

Sedat: İki saat sonra ihtiyarlar damlarlar. Onların muhabbeti, bambaşkadır ha!..

Hakan: Çoğu bir traktör, bir tarla almak için gelmişlerdir ama bir daha köylerine dönememişlerdir.

Ali: Benim kayınpeder de bir traktör alabilmek için gelmiş ama hala burada.

İlhan: Kayınpederin kimdi?

Ali: Hani şu seyrek sakallı Hacı Davut var ya...

Hakan: Akşamları elinde bilardo değneğiyle masanın etrafında döneleyen ihtiyar...

Ali: Ne yapсын? O da kendini öyle oyalıyor. Oğlanları, kızları evlendirdi. Torunları kalaba. Kendini camiye atıyor. Burada ya haber izliyor ya da bilardo oynamaya çalışıyor.

Sedat: Kemal, şu kahveyi Ali ağabeyine ver.

Kemal: Tamam, ustam. (Kahveyi verirken) Buyurunuz, kahveniz. Afiyet olsun.

Ali: (Bir yudum çeker.) Eline sağlık, Sedat Usta. Tam istediğim gibi. (Hepsini birden süzer. Durgun olduklarını görür.) Sohbetinizi bölmüş olmayayım.

Sedat: Yok Aliciğim, dertleşiyorduk. (Tekrar masaya dönüp oturur.)

Hakan: Buradakilerin her birinin bir derdi var. (Ali, konuyu merak eder. Bakışlarıyla bunun ihsas ettirir.)

İlhan: Şu bizimkilerden bahsediyorduk.

Ali: Tamam, anlaşıldı.

Sedat: (Ali'ye) Kayınpederin Hacı Davut, iyi insan. Çocuklarını okuttu. Terbiyeli yetiştirdi. Eşin de terbiyeli bir kız. Hiç edepsiz bir halini görmedim. Herkese karşı saygılıdır, ağırbaşlıdır.

Ali: Haklısınız. Kayınpederim, beni evladı gibi sever. Kaynanam, benim için özel olarak börekler yapar, baklavalar hazırlar.

İlhan: Benim kaynanam da öyle yapsa, onu sırtımda hacca götürürüm.

Hakan: Kısım, oğlum, kısım... Şansına küs.

Sedat: Ali'nin kayınbiraderleri de iyidir. Beş vaktin en az üçünde camiye gelirler. Burada sohbet ederler. Ama hiç küfürlü söz söylemezler.

Ali: O ailede küfür, kötü söz yoktur.

Sedat: Hacı Davut, önce Freiburg'da çalışmış galiba.

Ali: Sonra Brizac'a geçmiş. Buraya geleli de yedi sene olmuş.

Sedat: İyi insandır, iyi komşudur. Ondan zarar gördüm diyecek bir kimse bulamazsın.

Hakan: Dedik ya şansın varmış.

Sedat: Asıl Hacı Davut'un şans varmış. (Sırtına dokunarak) Ali'm gibi bir damat bulmuş.

İlhan: Ali, sen mi onları buldun, onlar mı seni buldu?

Ali: Bir komşu, ısrarla tavsiye etti. Ben, Avrupa korkusuna hep karşı çıktım. İsrarlar devam edince bir araştırılım dedik. Sonunda ailem münasip gördü ve dünür oldu.

İlhan: Onlar da senden iyisini mi bulacaklardı? Hemen vermişlerdir.

Ali: Pek de öyle olmadı. Önce benim İlahiyat Fakültesi mezunu olduğumu öğrenmişler, sevinmişler. Yine de içkisi, kumarı var mı diye araştırmışlar.

İlhan: Bu kadarı da fazla.

Ali: Elbette araştırmak, onların da hakkı... Namaz kılıp kılma-
dığma varıncaya kadar her şeyi soruşturmuşlar. Sonra...

Hakan: (Sözünü keserek) Sonra da gelin, şu işi bitirelim,
 demişlerdir.

İlhan: Öyle ya, senin gibisini nereden bulacaklar?

Kemal: (Yanlarına gelerek) Çayları tazeleyeyim mi?

Sedat: Sorulur mu be oğlum? Getir tabi.

Ali: Sağ ol, ben almayayım.

Sedat: Kemal, Ali'ye de kahve yap.

Hakan: Yani Ali, demek senin dünürlük de böyle oldu.

Ali: Evet, öyle oldu.

Sedat: Seni de böyle ithal etmişler, koçum.

Ali: Öyle de denebilir.

İlhan: Sonunda sen de imamlığı, öğretmenliği bırakıp geldin.
 Burada bizim gibi amele oldun.

Ali: Mihraptan ayrılmak bana zor geldi. Aslında beni, buraya
 imam olarak getireceklerini söylemiştiler.

İlhan: Baktın ki burada imam var.

Sedat: O iş zor. Burada şartlar farklı. Ama maşallah, sen de boş
 durmuyorsun. Tatil günlerinde çocuklara Kur'an-ı
 Kerim öğretiyorsun, dini bilgiler veriyorsun.

Ali: Sadece ben değil, eşim de Kuran okutuyor.

Hakan: (Derin bir ah çekerek) Ne mutlu size! Keşke böyle
 huzurlu bir yuvam olsaydı a yavan ekmek yeseydim.

Sedat: Üzülme Hakan, inşallah olur.

Kemal: (Kahve ve çayları getirir.) Buyurun, afiyet olsun.

İlhan: Sağ ol Kemal. (Arkadaşına) Ali!

Ali: Efendim...

İlhan: Eşinle hiç kavga ettin mi?

Ali: Kavga değil de bazen tartışıyoruz.

İlhan: Kaynananın tutumu ne oluyor?

Ali: Onlar, böyle şeyleri duymaz ki...

İlhan: Diyelim ki duydular, o zaman kaynanan, kayınpederin ne
 der?

Ali: Böyle şeyler, evin dışına çıkmaz. Ama dediğiniz gibi eşim
 tartışmaları annesine aktarsa, şuna eminim ki bir ton
 fırça yer. Onlar, bana değil, kızlarına kızarlar. Onu

azarlarlar. Bana sahip çıkarlar.

Sedat: Bak, bu doğru. Hacı Davut, kızını şımartmaz. Aile huzurunu bozacak bir şeye göz yummaz.

Hakan: Keşke her anne baba, önce kızını sustursa... Elinden tutup getirdiği damadına sahip çıksa...

İlhan: Damadını ezmeye kalkışmasa... Onu da bir evladı gibi görse...

Sedat: İşte o aman ailede huzur olur, mutluluk olur. İşlerde düzen olur

Hakan: Ama burada yetişen gençlerle Türkiye'de yetişen gençler arasında büyük bir kültür farkı var. Dedim ya burada anlayış farklı, felsefe farklı, kültür farklı.

İlhan: Ben de anladım bunu. Ama çok geç anladım.

Hakan: Bunu anlamak, bize pahalıya mal oldu.

Sedat: (Derinden ah çekerek) Gençler, sizi anlıyorum. Her biriniz, bir hayalle geldiniz buralara. Çoğunuz, hayal kırıklığına uğradınız.

Hakan: Benim gibi.

İlhan: Al benden de o kadar...

Sedat: (Ayağa kalkar. Sahnenin ortasına gelir. Seyirciye) Görüyorsunuz; buraya gelen herkesin bir hikayesi var. Ama en meşhurları; ithal gelin, ithal damat hikayeleri... Uzun mu uzun hikayeler... Kimi hüznü, kimi acıklı, kimi traji-komik, kimi çileli... Merak ediyorum, sizin hikayeniz nasıl?.. (Perde kapanır.)

SENİ BEN GETİRDİM

Skeç

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

- 1. Esmâ:** Kaynana
- 2. Gülsüm:** Gelini
- 3. Haşim:** Oğlu
- 4. Aydan:** Kızı
- 5. Yücel:** Damadı

SENİ BEN GETİRDİM

TABLO I

Yer: Avrupa'da bir gurbetçi evi.

Dekor: Oturma odası dekoru.

Esmâ: (Kızının evindedir. Kalın gözlükleriyle televizyondaki pembe diziyi izlerken elindeki kazak örgüsüne devam eder. Bu esnada kızı, pijamalı vaziyette esneyerek içeri girer.) Kızım, niye kalktın?

Aydan: Niye olacak? Bunun yüzünden. (Televizyonu göstererek) Bunun sesini bu kadar açarsan tabi uyuyamam.

Esmâ: (Televizyonun sesini kısar. Gözlüklerin üstünden bakarak) Kızım, hiç fark etmedim. Biliyorsun; kulağım pek iyi duymuyor da...

Aydan: Babam, sana kaç defa dedi, bir kulaklık taktıralım diye. Razı olmadın.

Esmâ: Tamam, kızım. Bundan sonra söz, taktıracağım. Sen git, uyumana devam et.

Aydan: (Saatine bakar.) Of, anne, saat 11.00 olmuş bu saatten sonra uyunur mu?

Esmâ: (Hayretle) O kadar olmuş mu?

Aydan: Dünya kadar işim var. Çamaşırları makineye atacağım. Bulaşıkları yıkayacağım. Ocağa yemek koyacağım.

Esmâ: Yorma kendini, kızım. Sakin ol.

Aydan: Nasıl sakin olayım? Biraz sonra yücel işten gelir. Acıkmıştır zavallım. (Elbisesini giymek için gittiğini işaret ederek çıkar.)

Esmâ: (Televizyonun sesini açar. Diziyeye uygun bazı sözler söyler.) Vah yavrum ah... Sen de benim gibi yoksul büyüyeceksin. Bir de başında kaynanan var. (Derin bir ah çekerek) Ben, az mı çektim kaynanamdan? Ama kızım rahat edecek. Kaynanasının yüzünü iki üç senede bir görecek. O da sadece on beş gün.

Yücel: (Elinde poşetlerle girer.) Günaydın anne.

- Esma:** (Suratını asar.) Bana günaydın neyi deme.
- Yücel:** (Poşetleri kenara koyar. Kaynanasının elini öpmek ister.) Ver elini, öpeyim.
- Esma:** (Elini çeker.) Lazım değil... Öpme, kalsın.
- Yücel:** Ne oldu anne? Nen var?
- Esma:** Sen bilin ne olduğunu.
- Yücel:** (Poşetten lokum kutusunu aceleyle çıkartıp kaynanasına ikram eder.) Bunu, senin için aldım. Lokumu çok seviyorsun diye...
- Esma:** (Lokuma bakar. Açacak gibi olur. Elini geri çeker.) İştah mı kaldı? Bırak şuraya. Sonra icabına bakarız.
- Yücel:** Anne, niye bu kadar sinirlisin?
- Esma:** Damat, açtırma benim ağzımı. Seni adam sandık. Amele pazarından alıp Avrupalara getirdik. Bir elin yağda, bir elin balda... Bize böyle mi yapacaktın?
- Yücel:** Anneciğim, ne yaptım ki?
- Esma:** Sen bilirsin, bilirsin.
- Yücel:** İnan, bilmiyorum. Bugün yağmur yağdı. İnşaati paydos ettiler. Ben de doğruca evime geldim. Biliyorsun; evden işe, işten eve...
- Esma:** Ondan da mı şikayetçisin yoksa?
- Yücel:** Ne şikayeti anne? Ben, hiçbir şeyden şikayetçi değilim. (Seyirciye dönerek gizlice söylüyormuşçasına) Şikayetçi olmaya hakkım var mı ki?
- Esma:** Bir şey mi dedin?
- Yücel:** (Lafi çevirerek) Annem, niye üzüldü acaba, dedim. (Oturmak için koltuğa yaklaşır.)
- Esma:** Damat, şimdi oturma zamanı değil. Akşam yapmadığın işleri yap, ondan sonra otur.
- Yücel:** Ne işleri ki?
- Esma:** Damat, çamaşır duruyormuş, bulaşık duruyormuş. Yemeği de hazırlamamışsın. Şimdi ne yiyeceksin?
- Yücel:** Anneciğim, ben çamaşıruları yıkayım dedim. Aydan, izin vermedi.
- Esma:** Aptal kızım...
- Yücel:** Sabaha yemek hazırlayayım dedim. Aydan, onlar benim işim, ben hallederim, gel yatalım dedi.
- Esma:** (Yanıdaki bastonu göstererek) Önce onu, yola getirmeli.

- Yücel:** İnan, benim suçum yok. (Elini tekrar öpmeye çalışır.)
- Esmâ:** (Elini çeker.) Seni, o şımartıyor. Ama bana bak, damat, ben seni amele pazarından aldım getirdim. Kızımın kıymetini bil. Bundan böyle ev işlerini de sen yapacaksın. Tamam mı?
- Yücel:** Tamam, anneciğim, yaparım.
- Esmâ:** Kızımın elini, sıcak sudan soğuk suya değdirmeyeceksin. Tamam mı?
- Yücel:** Tamam anneciğim.
- Esmâ:** (Bastonunu göstererek) Tamam, tamam, tamam... Başka laf bilmez misin?
- Yücel:** Öğretirseniz, bilirim anneciğim.
- Esmâ:** Haydi, kızımı yorma. Önce yemeği ocağa koy. Sonra bulaşıkları yıka, çamaşırları makineye at. Haydi durma.
- Yücel:** Tamam, anneciğim. (İçeriye seslenir.) Aydan, sen yorulma şekerim. Ben geliyorum. (İçeri girer.)
- Esmâ:** (Televizyon izlemeye devam eder. Seyirciye) Bunlara, göz açtırmayacaksın. Benim kız, biraz uyuşuk. Damadın hakkından, ancak ben gelirim, ben.
- Aydan:** (Normal kıyafetle girer.) Anne, sen mi gönderdin Yücel'i?
- Esmâ:** (Çekingen bir eda ile) Ne oldu ki?
- Aydan:** Anne, sana kaç defa söyledim; aramıza girme, diye. Biz, mutluyuz, huzurluyuz. İşimize karışma, diye.
- Esmâ:** Ne yaptım ki? Ne dedim ki? Hoş geldin evladım, dedim. Elimi öptü, seni sordu. Ben de herhalde mutfaktadır dedim.
- Aydan:** Anne, beni atlatmaya kalkışma. Elbisemi değiştiriyordum ama her şeyi duydum.
- Esmâ:** Öyle mi?!.. (Şaşkınlığını örtmeye çalışır.)
- Aydan:** Anne, Yücel'e böyle davranmaya hakkın yok. Biz, birbirimizi seviyoruz.
- Esmâ:** Öyle diyerek eloğlunu şımartma ha...
- Aydan:** Sevgi, şımartmaz. Sevgi, eşleri birbirine bağlar.
- Esmâ:** Sen, öyle san. Erkeğe biraz çeki düzen vermek lazım. Hasan babana yaptığım gibi...
- Aydan:** (Sözünü keserek) Babam, kahrını iyi çekiyor.
- Esmâ:** Baban duymasın. Sana çok kızar.

Aydan: Babamı, sen dolduruyorsun.

Esmâ: Ben mi? Allah korusun...

Aydan: Yüce Allah, babamı da senden korusun.

Esmâ: Ben, neler çektim babandan!.. Bir bilsen...

Aydan: Babam, neler çekti senden? Onu niye demiyorsun?
(Esmâ, ters ters bakar.)Şimdiki gençler, bunları çekmez.

Esmâ: Çekmeyip de ne yapacak? Burada kimi, kimsesi yok ki.

Aydan: Kime, kimseye ne gerek var? Evde güler yüz bulamazsa dışarı çıkar. Dışarıda yüzüne gülecek çok kız var. Onlara takılır.

Esmâ: Yapar mı dersin?

Aydan: Evde huzur bulamayanlar, mutluluğu dışarıda ararlar. Görmüyor musun Hacı Salih'in damadını? Duymadın mı Gülseren'in kocasını? Bilmiyor musun Ali ile Aysel'in ayrılığını?

Esmâ: Biliyorum da...

Aydan: Bizim de sonumuz böyle mi olsun? Bunu mu istiyorsun?

Esmâ: Yok, kızım... Bunu da nereden çıkartıyorsun?

Aydan: (Yanına oturur.) Bak anne, beni nasıl seviyorsan eşimi de öyle sev. Onu da bir evladın gibi gör.

Esmâ: Tabi, o da evladım.

Aydan: Öyleyse ona da evladına davrandığın gibi davran. Bak, yengem, damadına ne güzel davranıyor. Kızından çok damadına ilgi gösteriyor.

Esmâ: O bir tane. Başka yok ki..

Aydan: Olmaz mı? Şöyle bir çevrene bak. Komşularımızdan, akrabalarımızdan çok iyi örnekler var. Ne olur, sen de onlar gibi davran damadına.

Esmâ: Bilmem ki...

Aydan: Anne, damadına kötü davranma. Sonra onu da yazılırsın.

Esmâ: Ben mi? Allah korusun.

Aydan: Öyleyse Yücel'i rahat bırak. Aramıza girme.

Esmâ: Ben niye aranıza gireyim ki?... Ben, sadece "Kocanı şımartma." dedim. O kadar...

Aydan: Anne, kocamın şımarttığı falan yok. Tamam mı?

Esmâ: Tamam, tamam... Nasıl isterseniz öyle yapın.

Aydan: (İçeriye seslenerek kalkar.) Yücelciğim, gel de istirahat et. Bırak mutfak işlerini.

- Yücel:** (Mutfak önlüğüyle içere girer.) Aydancığım, ocağa yemek koyuyordum.
- Aydan:** Sen otur, istirahat et. Yemeği ben hazırlarım.
- Yücel:** (Mutfak önlüğünü çıkartır. Mutfağa götürmek üzere hareket eder.) Şunu bırakayım da...
- Aydan:** Yücelciğim, ver onu bana. Ben götürürüm.
- Yücel:** Aydancığım, yemekten sonra bulaşıkları ben hallederim. Çamaşırları da...
- Aydan:** (Sözünü keserek) Yücelciğim, sen kendini yorma. Sana kaç defa söyledim, onlar benim işim, diye.
- Yücel:** (Otururken) Teşekkür ederim. (Aydan önlüğü de alıp mutfağa geçer.)
- Esmâ:** (Yücel'e ters ters bakar.) Aydan'ın sözlerini boşa dinle. Tamam mı?
- Yücel:** Tamam, anneciğim.
- Esmâ:** Seni ben getirdim. Unutma bunu damat.
- Yücel:** Tamam, anneciğim.
- Esmâ:** Bu evde benim dediğim olur. Anladın mı?
- Yücel:** Anladım, anneciğim.
- Esmâ:** Ya benim dediğim olur, ya da benim dediğim olur. (Işıklar söner.)

TABLO II

Yer: *Esmâ Hanımın evi.*

Dekor: *Oturma odası dekoru.*

Esmâ: (Telefonla konuşur. Bir taraftan da kuru üzüm, incir v.s. atıştırır.) Bu gün gel, tamam mı kızım... Ütülenecekleri de al gel... Gelin evde boş oturuyor... Bir bebek... Ona bakmayacaksa niye karı olmuş?... Aman kızım, bu dünyada kendini yormaya değmez... Gelemem mi diyorsun?.. Kızım, bu gün gözüm kesmiyor... Seni bir gün görmesem duramam, çıldırırım... Tamam mı? Sen gel, bekliyorum. (Telefonu kapatıp koltuğa oturur. Evlat işte, dayanılmıyor. Bir gün bile görmeden duramıyorum. Ancak ana olan anlar bunu..)

Gülsüm: (İçeriden seslenir.) Anne kiminle konuşuyordun?

Esmâ: Sana ne?

Gülsüm: Biliyorum. Aydan Abla ile, değil mi?

Esmâ: O, benim kızım. Elbette konuşurum.

Gülsüm: Sabahtan beri beş kere oldu da...

Esmâ: Sana ne? Seni hiç ilgilendirmez.

Gülsüm: Öyle ya... O kızın, ben ise gelininim. Ben, anneme telefon etmeyeli üç ay oldu.

Esmâ: Bana ne?

Gülsüm: Telefon etmeme izin vermeyen sensin.

Esmâ: Gülsüm, Gülsüm, haddini bil.

Gülsüm: Başka çarem mi var?

Esmâ: Onları bırak da buraya gel. Akşama ne pişirdin, bakalım?

Gülsüm: (Girer.) Anne, mantıyı ocağa koydum. Et yemeği de hazır. Helva da yaptım. Yanına pılav da yapayım mı?

Esmâ: (Kızarak) Daha ne pişireceğini bile bilemiyorsun. Bir de kocaya varmışsın.

Gülsüm: Anneciğim, canın ne istiyorsa söyle, onu pişireyim. Benim yapamayacağın yemek yok.

Esmâ: Haydi şuradan... Bir de karşıma geçmiş övünüyorsun. Pişirdiğin de yense bari...

Gülsüm: Sana bir şey beğendirmek imkansız. Ama oğlun, yemeklerime bayılıyor.

Esmâ: Salak oğlum benim... Bilmez ki iyiyi, kötüyü. Ona bakma. Önüne yal koysan onu da iştahla yer. Pişirdiğim ıspanakları, pırasaları da hapır şupur yiyordu.

Gülsüm: O da zaten ondan şikayetçi. Hep aynı yemekleri yapıyor-muşsun. Yemeklerin hep çorba gibi oluyormuş. Doğru dürüst salça koymuyormuşsun, kıyma koymuyormuşsun.

Esmâ: (Öfkeyle) Gülsüm!... Kız gelin!... Dilin bir karış olmuş. Haddini bil. Yoksa sana haddini bildiririm.

Gülsüm: Ne yaparsın?

Esmâ: Kayınpederine derim.

Gülsüm: Hasan Babam da anladı senin kumpaslarını.

Esmâ: Kocana derim. Seni, eşek sudan gelinceye kadar dövdürürüm.

Gülsüm: Çok dayak yedim senin yüzünden. Haşım'ı doldurup doldurup salıyordun üzerime. O da can havliyle saldırıyordu, annesinin intikamını almak için. Sen de

bir köşede kıs kıs gülüyordun.

Esma: (Yerinden kalkar.) İftira... Hepsi iftira... Dayak yemişsen, kendi beceriksizliğinden yemişsindir. Seni, Haşim'in elinden hep ben kurtarmadım mı?

Gülsüm: Haşim iyice yorulunca, gelip onu götürüyordun. Bu mu kurtarmak?

Esma: (Seyirciye) Gelinlere de iyilik yaramıyor ki... (Gülsüm'e) Kız, ben seni köyden kurtardım. Seni, ben getirdim Avrupa'lara, ben.

Gülsüm: Keşke getirmeseydin...

Esma: Burada her şey hazır. Oğlum, marketten alıp alıp getiriyor. Yediğin önünde, yemediğin arkada. Çamaşır makineyle, bulaşık makineyle, süpürge makineyle... Nankör kedi!...

Gülsüm: Ben, hiç nankörlük etmedim.

Esma: Seni buralara getirdim. Hanım, hatun ettim.

Gülsüm: Dedim ya keşke getirmeseydin...

Esma: Getirmeseydim, tarlalarda ot yolardın. Elin, hayvan pisliğinden çıkmazdı. Tezek yakar, yemek yapardın.

Gülsüm: O günler, senin yanında olmaktan çok iyiymiş.

Esma: Öyle ya o pislik, burnunda tütüyor.

Gülsüm: O günlerde öyle demiyordun. "Kızım, dünyada bir tane-sin. Çok gezdim, senin gibisini hiç görmedim." diyordun.

Esma: (Alaylı bir eda ile) O, adettendir. Dünürlük sırasında öyle denir. Sen de inandın mı?

Gülsüm: Ne bileyim? Yaşına başına baktım. Sözlerinin yalan olabileceğini, aklıma bile getirmedi.

Esma: (Haşim içeri girerken) Gülsüm, oğlumun paketlerini al. Ceketini al.

Haşim: Anne, ben halledirim.

Gülsüm: Zaten alacaktım. (Paketleri alıp bir köşeye bırakır.)

Esma: Ben deyince aklına geldi, değil mi?

Haşim: Anne, lütfen bırak şu iğnelemeleri. Gülsüm, ne yapacağını çok iyi bilir.

Esma: Böyle diye diye şımarttın.

Haşim: O, şımartmaz. (Gülsüm'e) Yemek hazır mı? (Bebek ağlaması duyulur.)

Gülsüm: Hazır ama babanı da bekleyelim. (İçeri girer.)

Haşim: Tamam, olur.

Esmâ: Oğlum, sana bir hal oldu.

Haşim: Ne oldu?

Esmâ: Gülsüm'ü fazla şımartıyorsun.

Haşim: Gülsüm, ağırbaşlı, akıllı ve saygılıdır. Şımartmaz.

Esmâ: Hiç de öyle değil. Biraz önce görseydin, beni bir dövmediği kaldı. Her şeyi söyledi.

Haşim: Damarına basmışsındır.

Esmâ: Ben, ona bir şey demedim ki...

Haşim: Anne, ben seni bilirim. Yine bir şeyler demişsindir. Her şeyi başına kakmışsındır. Onu çileden çıkartmışsındır.

Esmâ: Hiç de öyle değil. Ben, onun annesiyim. Ben, kaynanası gibi davranmıyorum ki...

Haşim: Biliyorum, biliyorum. Çok şeye şahit oldum. Ama artık akıllandım. Dolduruşa gelmem.

Esmâ: Sen, bilmezsin bunları. Kadın milleti, tez şımarır. Bunların karnından sıpayı, sırtından sopayı eksik etmeye gelmez.

Haşim: (Oturur.) Anne, burası Avrupa. Burada dayak yasakmış.

Esmâ: Bir de bunu bellemişsiniz.

Haşim: Geç de olsa belledik... Peki, Gülsüm'ün ne suçu var? Neden döveyim? Bana saygılı, bana bağlı... Çocuğunu seviyor. Evinden, yuvasından başka bir yer bilmez. Ne getirsem onu pişirir. Ne alırsam onu giyer. Nereye götürürsem oraya gider. Beni, hep güler yüze karşılar.

Esmâ: (Alaylı bir eda ile) Sen de hemen gevşeyiveriyorsun, be oğlum.

Haşim: Var mı bir kusuru?

Esmâ: O geleli ben, evde sığıntı gibi oldum. (Ağlamaya başlar.) Hep onunla ilgileniyorsun. Hep onun dediğine inanıyorsun. Nereye gideyim? Ne edeyim bu yaştan sonra?

Haşim: Anne, bırak şimdi ağlamayı. Hep böyle yaptın. Gözyaşlarınla beni tarik ettin. Haksız yere defalarca gelinini dövdürdün. Ama artık geçti. Maymun gözünü açtı. Ben, eski Haşim değilim. Bırak şu yalancıkta ağlamayı.

Esma: (Gözyaşlarıyla) Ne olacak? Karın seni kandırıyor. Aleyhime kışkırtıyor.

Haşim: Tam tersine; sakın annemi üzecek bir şey söyleme, diye hep senden yana oluyor.

Esma: Onun bana neler yaptığını bir bilsen, böyle söylemezdin.

Haşim: (Merak ve şüpheyle) Ne yaptı?

Esma: Demem. Gelinimi takmış olurum. (Gözyaşlarını silerek) İstersen bana değil de babana sor.

Haşim: Bu taktik de eskidi anne.

Esma: (Birden toparlanır.) O ne demek?

Haşim: Tabi, önce babamı dolduruyordun. Onu etkiliyordun.

Esma: Hiç de öyle değil.

Haşim: Biliyorum, hem de çok iyi biliyorum. Babamı iyice dolduruyordun. O da bana ağzına geleni sayıyordu.

Esma: Eee yalan mı?

Haşim: Ben de eve gelip gelinini dövüyordum. Gelinin hastalanınca sen de bana keyifle yemek hazırlıyordun.

Esma: Oğlumsun, tabi yemek hazırlarım.

Haşim: Ama artık her şeyi anladım. Annemsin, seni severim, sayarım. O da eşim. Benim yanımda çok değerli...

Esma: O geldi, pabucum dama atıldı.

Haşim: Anne, bu kıskançlıklardan vazgeç. Sen annemsin, o eşim. Onu, köyden alıp getiren sensin. Ben, hiç itiraz ettim mi?

Esma: Getirmez olaydım.

Haşim: Anneciğim, gelinini sen beğendin, aldın. Damadını da sen seçtin, getirdin. Ne olur, onları birer evladın olarak kabul etsen...

Esma: Zaten öyle yapıyorum. Yine de kıymetimi bilmiyorlar.

Haşim: Anneciğim bak; komşumuz Zeynep Hanım, gelinine nasıl iyi davranıyor!.. Amcamın hanımı Necla Yengem de damadı için ölüyor, yolunu gözlüyor. Çevremizde bunlar gibi pek çok iyi örnek var. Ne olur, sen de onlar gibi gelinine, damadına iyi, güzel davransan...

Esma: (Bastonuna dayanarak ayağa kalkar.) Bastonunu vura vura konuşur.) Ben, onlar gibi geline, damada boyun eğemem. Onları, ben getirdim. Onlar, bana saygı gösterebilirler. Karşımda el pençe divan dursunlar. Yoksa onlara, buraları

dar getiririm. (Öfkeyle oturur.) Anladın mı?

Haşim: (Seyirciye) Ben, annemin, babamın haline şaşıyorum. Buralarda kimseyi beğenmiyorlar. Buralardan kız alamıyorlar. Buradaki gençlere kız veremiyorlar. Memleketten, gelin, damat getiriyorlar. Sonra da onlara köle muamelesi yapmamızı istiyorlar.

Esmâ: Töve estağfirullah. Ben, hiç öyle biri miyim?

Haşim: (Seyirciye) Artık anladık gerçeği. Anne, babamıza saygımız saygı... O, Allah'ın emri. Ama eşlerimize de sahip çıkacağız. O da Allah'ın bizlere emaneti. Eşimizi kimseye ezdirmeyeceğiz.

(Perde kapanır.)

KISMETSE

Üç Tablo

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

1. **Şükriye:** Behçet'in eşi, Necdet'in annesi.
2. **Behçet:** Şükriye'nin eşi, Necdet'in babası.
3. **Necdet:** Damat adayı, Şükriye ve Behçet'in oğlu.
4. **Burhan:** Yedi yaşlarında, ailenin küçük oğlu.
5. **Refiye:** Orta yaşlarda, Şükriye'nin görümcesi.
6. **Gülşen:** Şükriye'nin komşusu, yaşlı bir kadın.
7. **Dudu:** Leyla'nın annesi.
8. **İsmail:** Leyla'nın babası.
9. **Leyla:** Gelin adayı, Dudu e İsmail'in kızı.
10. **Nermin:** Dudu'nun gelini.
11. **Hakan:** Dudu'nun oğlu.

KISMETSE

TABLO I

Yer: *Anadolu'da bir ev.*

Dekor: *Oturma odası dekoru.*

Gülşen: (Dünürler, kız evindedirler.) Dudu Hanım, eviniz de pek güzelmiş. Bizi, eski mahallede yalnız bıraktınız. Sizin gibi komşuyu bir daha nereden bulacağız?

Dudu: Gülşen Hanım, sağ olsunlar, komşularım, çok iyiydiler. Ama kaloriferli diye buraya taşınmak zorunda kaldık.

Şükriye: Dudu Hanım, yeni evinizin yeri de güzel, manzarası da güzel, içi de güzel. Güle güle durun.

Refiye: Dudu Hanım, artık bize komşu oldu. Kendilerinden çok memnunuz.

Dudu: Biz de memnunuz.

Burhan: (Cebinden bir avuç çikolata, şeker çıkarır. Soyup yerken kağıtlarını rasgele atar.) Bilgisayar yok mu?

Şükriye: Oğlum, ne yapacaksın?

Burhan: Hiç... Oynayacağım.

Dudu: Bilgisayarımız yok evladım. Başka oyuncak getireyim mi? İster misin?

Burhan: Bana ne? Ben, bilgisayar istiyorum. (Annesine vurmaya, tepmeye başlar.)

Şükriye: Bak, ayıp olur. Teyzeler, seni kınarlar.

Burhan: Bana ne? Kınasınlar. Ben, bilgisayar istiyorum. (Annesi sabretmeye çalışır.)

Refiye: Bize gelince oynarsın, Burhan.

Şükriye: Refiye halanların varmış. Orada oyna, tamam mı?

Leyla: (Elinde kahve tepsisiyle içeri girer. Kaynanadan başlamak üzere sırasıyla kahveleri dağıtır.) Buyurun, kahveniz.

Şükriye: (Gelin adayını, tepeden tırnağa süzer.) Maşallah, pek de güzelmiş.

Gülşen: Ben de güzel diye getirdim.

Refiye: Leyla'm gibisi var mı? Mahallemizde bir tanedir.

Güzel, terbiyeli, ahlaklı, işçimen... (Leyla, tepsiyi boş bir sehpanın üzerine koyar. Konuşmaları, büyük bir tevazu ile ayakta izler.)

Şükriye: Kızım, ayakta durma, sen de otur.

Leyla: (Otururken) Teşekkür ederim.

Burhan: (Önce bir çikolata daha yer. Sonra kahvesinden bir yudum alır, yere tükürür.) Bu, çok acı. Ben, bunu içmem.

Şükriye: Peki evladım, bırak öyleyse.

Burhan: (Fincanı hızla bırakarak kırar. Kahve dökülünce halı berbat olur. Oradan kalkar, başka bir yere oturur.) Bana ne...

Refiye: Bak, seni pataklayacağım. Sen, ne kadar yaramazsın!..

Şükriye: Refiye Hanım, oğluma dokunma.

Refiye: Şükriye Hanım, böyle yapa yapa şımartmışsın bu veletleri. Gavur memleketlerinde yetişenler, böyle oluyor zaten.

Gülşen: Refiye Hanım!..(Eliyle sus diye işaret eder.)

Refiye: (Hatasını anlar.) Ben, ne dedim ki?..Yapma evladım, dedim. Hepsi o kadar.

Dudu: Üstüne varmayın. Çocuktur, olabilir.

Burhan: Yapacağım işte. (Sehpadaki vazoya çarpıp kırar.)

Şükriye: (Ayağa kalkar.) Bak, çok ileri gidiyorsun. Sen, evde görürsün.

Burhan: (Kapıyı çarpıp çıkarken) Bulabilirsen...

Gülşen: Komşu, kusura bakma da çok şımartmışsın.

Şükriye: (Yerine oturur.) Son beşik olduğundan böyle oldu. (Kahvesini bitirir.) Teşekkür ederim.

Leyla: (Kahve fincanlarını toplarken) Afiyet olsun.(Der, tepsiyi alıp çıkar.)

Gülşen: Dudu Hanım, sebab-i ziyaretimizi merak etmişsinizdir.

Dudu: Komşu değil miyiz, Gülşen Hanım? Her zaman gelebilirsiniz. Bunun için bir sebep gerekmez.

Şükriye: Sebeb-i ziyaretimiz; kızımıza dünür geldik.

Gülşen: Şükriye Hanımın oğlu var. Malum ya Fransa'da çalışıyorlar. Babasının iki katlı evi var. Gelirleri neyi çok iyi.

Refiye: Oğlumuz Necdet de boylu boslu, yakışıklı, iyi bir çocuk.

Şükriye: Askerliğini de yaptı. Arabası da var. Daha yeni acenteden aldı.

Refiye: Leyla da maşallah, tam bizim Necdet'e layık.

Şükriye: Görür görmez içim kaynadı. Tam bize göre. Sessiz, sakin, terbiyeli...

Gülşen: Şükriye Hanım, lafı uzatma da de diyeceğini.

Şükriye: Uzun lafın kısası; Allah'ın emri, Peygamber Efendimizin kavliyle kızınız Leyla'yı oğlumuz Necdet'e istemeye geldik. Siz de münasip görürseniz, bu dünürlüğü tamamlayalım, istiyoruz.

Refiye: Necdet'e çok kız veren var da biz sizi münasip gördük. Leyla, ne de olsa, mahallemizde bir tane.

Şükriye: Bizim köyden de, eski komşulardan da bir çoğu haber yolluyorlar. Bizim kızı al da Fransa'ya götür diye. Kızımız, uçağa binip uçuverir, kötü mü Paris'i görür, diyorlar. Haber üstüne haber salıyorlar. (Dudu Hanım, konuşulanlardan rahatsız olduğunu hissettirmeye başlar.)

Gülşen: Şükriye Hanım, bırakın şimdi bunları da şu dünürlük işini konuşalım.

Dudu: Ne diyeyim? Her şey, kısmetle... Kısmetse bir şeyler sebep olur. Kısmet değilse bir bahaneyle olmayıverir. (Zil çalar. Kalkacak olur.) Neyse, Leyla bakar.

Şükriye: Yuvayı, dişi kuş yapar. Sen olur dersen, İsmail Amca da itiraz etmez herhalde.

Nermin: (İçeri girer.) Selamün aleyküm.

İçeridekiler: Aleyküm selam.

Dudu: (Tanıtır.) Gelinim Nermin.

Nermin: Hoş geldiniz. (Hepsinin elini öper. Kucaklaşırlar.)

Gülşen: Nermin'in maşallahı var. Gelinimiz, çok beceriklidir.

Şükriye: Güzelmiş de...

Dudu: (Gelinine) Ömer, ne zaman gelecek?

Nermin: Ögle yemeğine gelirim dedi.

Dudu: Herhalde namazı kılıp gelir.

Nermin: Bence de.

Dudu: Yemek hazır mı?

Nermin: Hazır, hazır... Gelince ısıtıveririm. (Bir sandalyeye oturur.)

- Şükriye:** Ne diyorduk? Diyordum ki bu işi uzatmayalım. Siz, bu akşam, en geç yarın sabaha kadar bize olumlu bir cevap verirseniz iyi olur.
- Refiye:** Dudu Hanım, Şükriye Hanımlar yarın değil, ertesi gün gidecekler de... Gitmeden bu işi halledelim istiyorlar.
- Dudu:** O kadar acele mi? İsmail Bey bu işe ne der, bilemem.
- Gülşen:** Ne diyecek? Böyle fırsat kaçırılmaz.
- Şükriye:** Olur dersenez, gidiş biletlerimizi de bir hafta erteleriz. O zamana kadar dua ve nişanı da yaparız.
- Dudu:** İsmail Beyle görüşmeden, evde istişare etmeden bir şey diyemem. Hem olsa bile bizim bu kısa sürede hazırlanmamız mümkün değil.
- Refiye:** Orasını bize bırakın. Her iki tarafı da biz hallederiz. Bunlarda para çok...
- Şükriye:** Leyla'ma her şey alırım. Üç beş takım set, yirmi otuz tane üç burmalı bilezik, taşıyamayacağı kadar altın, beğendiği yerden kat kat elbiseler...
- Gülşen:** Çeyiz masrafın da olmaz. Bu iş iyi, kız.
- Dudu:** Her şey altın, para, elbise, eşya demek değildir. Bizim de düşüneneğimiz şeyler var... Belli ki siz, kızımızı sorup soruşturup öyle gelmişsiniz. Biz de sizi ve oğlunuzu sorup soruşturmalıyız.
- Şükriye:** Neyini soracaksınız? Oğlumuz, aslan gibi. Boy pos yerinde. İş var, arabası var. Bol parası var. Kazanmayı da bilir, harcamayı da, yavrucuğum.
- Gülşen:** Dedim ya; sen, herifi ikna etmeye bak.
- Dudu:** İsmail Bey, sizin dediklerinizi dinleyecek ama başka şeyler arayacak. Mesela namaz kılıyor u? İçki içiyor mu? Adı Müslüman ama kendisi de müslümanca yaşıyor mu?
- Şükriye:** (Dünürler, birbirlerine bakarlar. Biraz tedirginleşirler. Ama sezdirmemeye çalışırlar. Hafif bir öksürükle) Sorsun, kime isterse sorun. Saklımız, gizlimiz yok ki...
- Gülşen:** Şükriye Hanım, biz teklifimizi ilettik. Bırakalım kendi hallerine. Dudu Hanım, haklı... Elbette sorup soruşturacaklar. Konuşacaklar, danışacaklar.
- Refiye:** Doğru... Bizde adet böyledir. Dudu Hanım, olmaz demiyor ki... Bir düşünelim diyor.

- Şükriye:** Düşünsünler tabi. İsterseniz oğlumu da getireyim. Leyla ile görüşsünler, konuşsunlar. Belki iş, daha kolay olur.
- Dudu:** Biz görüşürüz. Kararımız olumlu gibi olursa, kızla oğlan da yanımızda görüşüp tanışırlar. Peygamber Efendimiz (sav), buna izin vermiştir. Ama iş, daha o aşamaya gelmedi ki...
- Gülşen:** Komşum, öyleyse bize müsaade. Siz iyi düşünün, iyi araştırın. Öyle ya bu oyun değil ya evlilik... Ömür boyu sürecek bir evlilik... (Kalkarlar.)
- Şükriye:** İnşallah, cevap olumlu olur.
- Dudu:** Kısmetse olur.
- Şükriye:** (Dudu Hanımla vedalaşırken) Dünürüm, hayırlı haberini bekliyorum.
- Leyla:** (İçeri girer. Dünürler, ev halkıyla tek tek vedalaşır. Leyla da ellerini öperek yolcu eder.) Güle güle.
- Şükriye:** Dudu Hanım, Allah'a ısmarladık. Bundan sonra sık sık görüşürüz. Nermin kızım, Allah'a ısmarladık. Leyla, benim gelin kızım, seni çok seviyorum. Kendine iyi bak. (Kucaklaşırlar.)
- İçeridekiler:** Güle güle.
(Işıklar söner.)

TABLO II

Yer: Erkek evi.

Dekor: Oturma odası dekoru.

- Behçet:** (Oğlu ile tartışır. Cüzdanındaki paraları sayar.) Bak, oğlum, doğru dürüst para da kalmamış. Düğün işi çıkarsa borç bulmak lazım.
- Necdet:** Belki nişan olur.
- Behçet:** Necdet, sen diyorsun bu işe?
- Necdet:** Nişana mı?
- Behçet:** Evet.
- Necdet:** Bilmem. Niyetimi biliyorsun.
- Behçet:** Unut o gavurun kızını. Seni, onunla evlendirmem.
- Necdet:** Maria'yı mı diyorsun?

Behçet: Evet, onu.

Necdet: İspanyol Anna'ya da itiraz ettin.

Behçet: Gavur gavur olduktan sonra fark etmez. Ha o, ha öteki...

Necdet: Boşnak Şirin'e de razı olmadın. O da, ailesi de müslümandı.

Behçet: Onun neresi Müslüman? Kılığına, kıyafetine, yaşayışına bak. (Bu esnada Şükriye Hanım, sessizce içeriye girer. Bir süre onları dinler.)

Necdet: En az benim kadar Müslüman. Hem aramızda ne fark var? O da içki kullanır, ben de. O da dansı sever, ben de. O beni kıskanmaz, ben onu kıskanmam. Çok birlikte yaşadık ama hiçbir zaman birbirimizin sevgililerine karışmadık.

Şükriye: (Dayanamaz, söze girer.) Çok haltlar işledin, çok... Baban da zamanında öyle yapmıştı. Onun kahrını ben çektim. Ama şimdikiler katlanmazlar bu çileye. (Hırsla mantosunu bir koltuğa atıp oturur.)

Behçet: Ne oldu hatun? Dünürlük nasıl geçti? Verecekler mi dersin?

Şükriye: Daha belli değil. Refiye bir yerden, Gülşen Hanım öbür taraftan bastırdık ama bilmem...

Behçet: Övünmedin mi biraz? Nasıl olsa oradaki halimizi burada bilen yok. Evimiz var, arabamız var, işimiz var, gelirimiz çok iyi, falan deyiverirler.

Şükriye: Dedim demesine de kadıncağız bunları hiç önemsemedi. (Behçet, düşünceye dalar.)

Necdet: (İşin gırgırındadır.) Bizde para çok... Gelirken bankadan seyahat kredisi çektik de geldik deyiverirler.

Şükriye: Bir de onu desek yok mu, temelli perişan olurduk.

Behçet: (Merakla) Ne dediler?

Şükriye: Ne diyecekler? Kısmetse olur, değilse bir şey bahane olur dediler.

Behçet: Desene iş iyi gidiyor.

Şükriye: Hiç de öyle değil.

Necdet: Oh oh, dileğim kabul oluyor demek ki...(Kalkıp oynamaya başlar.)

Behçet: Otur, terbiyesiz. (Necdet, sevinçli olarak oturur. Behçet, eşine döner.) Yoksa başka bir şey mi dediler?

Şükriye: Bu iş, aceleye gelmez dediler.

Necdet: Doğru.

Behçet: Sen sus.

Şükriye: Eşine teklifimizi iletmişmiş. O da araştırcağımış.

Behçet: Araştırırsın. Kimseden bir şey öğrenemez.

Şükriye: Sen, öyle san. Gülşen Hanım'ın dediğine göre Fransa'da, hem de bizim bölgede samimi arkadaşları varmış.

Behçet: (Yerine yığılır.) O da her şeyi anlatır.

Necdet: (Oturduğu yerden oynar.) Oh oh... Bu iş de yatar.

Şükriye: Kadıncağız haklı... Malda, mülkte gözü yok. Oğlan namaz kılıyor mu? İçki kullanıyor mu? Karı kız ayağı var mı? Bu ve benzeri konuları sorup araştırcağımış.

Necdet: Niye başka yerlerde araştırıyorlar ki?... Bana sorsunlar, her şeyi anlatayım onlara.

Şükriye: Zaten senin şu halini görseler, bu iş anında yatar.

Behçet: (Hırsla ayağa kalkar. Oğluna bağırmağa başlar.) Sana kaç defa söyledim, şu keçi sakalını kes diye? Adam gibi tıraş ol. Şu küpelerini çıkart, erkeğe benze. Saçlarını avrat gibi arkadan bağlayarak gezme. Burada bunlar uymaz diye sana kaç defa söyledim?

Şükriye: Ben de söyledim ama eşek derisi gibi yüz var. Utanmıyor ki...

Necdet: (Umursamaz bir eda ile) Ben, buyum. İsteyen kızını verir, istemeyen kendi bilir.

Behçet: Evlenme diye bir derdi yok ki... Nasıl olsa listede epeyce sürtük var.

Şükriye: (Yalvarırcasına) Vazgeç oğlum, bunlardan. Tövbe et. Adam ol da sana helal süt emmiş, terbiyeli, ehl-i namus bir kız alalım.

Necdet: (Ayağa kalkar.) Bırakın bu sözleri. Bırakın dünür gezmeyi. Yakmayın o temiz, masum kızları. (Işıklar söner.)

TABLO III

Yer: Kız evi.

Dekor: *Birinci tablo dekoru.*

Dudu: (Eşi İsmail Bey, oğlu, kızı ve geliniyle birlikte çay içmektedirler.) Bey, bugün yorgun görünüyorsun.

İsmail: Hatun, yorgun değilim de kafam karışık.

Dudu: Çayını da soğutma.

İsmail: İçeriz. (Çayından bir yudum alır.)

Dudu: Ne yaptın? Sordun mu dünürlük işini?

İsmail: Sordum. Kafam, ondan karıştı.

Dudu: Kime sordun?

İsmail: Bizim Osman'a... Şu Sağır Kamil'in Osman'a.

Dudu: Biliyor muymuş?

İsmail: Önce çıkartamadı. Sonra Solak Behçet'in oğlu deyince küplere bindi.

Dudu: Niye? Araları mı yokmuş?

İsmail: Aksine... Çok iyi arkadaşlarmış. Ama oğlunu hiç iyi söylemiyor.

Dudu: Nasıl?

İsmail: Oğlанда her pislik varmış. İçki, gece hayatı, kadın kız ayağı, daha neler neler...

Dudu: Doğru mu bunlar?

İsmail: Osman, yemin ederek anlattı. Babasına gelince iyi adamdır diyor. Gerçi onun da gençliği berbatmış ama...

Hakan: Baba, belki oğlu da evlenince ıslah olur.

İsmail: İş, o kadar basit değil. Oğlunun, orada birkaç tane dostu varmış. Onlardan birisiyle evlenmek istiyormuş. Ailesi de bunu kabul etmiyormuş.

Nermin: Baba, bu durumda istemediği biriyle evlense de eşine bağlanmaz ki...

İsmail: Sağır Kamil'in Osman da aynen böyle dedi.

Dudu: (Derin düşüncesinden sıyrılır ve bir üzüntüsünü dile getirir.) Gülşen Hanım, çok ayıp etti. Bunları bile bile bize getirdiyse çok, hem de pek çok ayıp etti.

Nermin: Anne, belki de oğlanı iyi bilmez.

Hakan: Bilmez mi? İki haftadır buradalar.

Dudu: Osman, yanlış anlamış olmasın? Yoktan yere elin oğluna kara çalmış olmayalım.

İsmail: Babasını, oğlunu, ailesini öyle tarif etti ki şüpheye yer kalmadı. Osman, o aileyi iyi biliyor. Ne de olsa aynı sokakta oturuyorlarmış.

Hakan: Bilir, anne, bilir. Orada yabancılar, birbirlerini çok iyi tanırlar.

İsmail: (Çayını bitirip bardağı uzatır.) Kızım, biraz daha demli olsun.

Leyla: (Bardağı alıp çıkarken) Peki, baba.

İsmail: Oralardaki Türkler, genellikle iyiymiş. Namazlarını ihmal etseler bile ahlaksızlıkları, içkileri, karı kız ayakları yokmuş. Ama bazıları da tamamen dağıtmışlar kendilerini.

Hakan: Buradakiler gibi demek ki...

İsmail: Avrupa'larda haramdan korunmak çok zor diyorlar. Camiyle, cemaatle ilgisini sürdürenler, kimliklerini ve benliklerini koruyabiliyorlarmış.

Leyla: (Çayı getirir.) Buyur baba.

İsmail: (Bardağı alırken) Otur, kızım. Birlikte istişare edelim.

Leyla: (Oturur.) Buyur baba, sizi dinliyorum.

İsmail: Kızım, durum meydanda. Her şeyi açık açık konuştum. Sen de duydun. Eee bu konuda sen diyorsun?

Leyla: Baba, siz daha iyi bilirsiniz.

Dudu: Kızım, kısacası aile iyiymiş ama oğlunda hayır yokmuş.

Nermin: (Çayından bir yudum alır.) Bence, damat, çok önemli. Onunla bir ömür geçecek. Bunu düşünerek karar vermek lazım.

Dudu: Nermin gelinim, doğru söylüyor. Leyla, sen de düşünceni açık açık söyle.

Leyla: Doğrusunu söyleyeyim mi?... Yurt dışından dünür, ilk defa geldi. Ben de heyecanlanmıştım. İlk defa uçağa binecektim. Dünyaya kuş bakışı bakacaktım. Paris'i görecektim. Avrupa'yı gezecektim. Hayalimde birden şimşekler çakmıştı.

Nermin: Kısmetse yine görürsün.

Leyla: Şu anlatılanlara bakılırsa bu dünürlükte, hayır görmüyorum. Beni buradan beyaz gelinliğimle götürüp

zından hayatı yaşatacaklarsa, gitmesem daha iyi olur. Önce altına, inciye, ziynete boğulup kandırılacaksam, sonra da damat tarafından istenmeyen, annesi babası tarafından hor görülen, komşularınca acınılan bir gelin olacaksam...(Her birinin gözlerinin içine bakarak) Burada oturup bahtımı beklemeyi tercih ederim. Şahsen ben, böyle düşünüyorum.

Dudu: (Kızının tavrından memnundur.) Kızım, bizler de senin mutluluk ve huzurunu istiyoruz. İşte bu nedenle gurbeti bile göze almaya hazırдық.

İsmail: Öyleyse Dudu Hanım, haber ver de kısmetlerini başka kapıda arasınlar.

Dudu: Ben mi? (Şaşkınlık ve panik içindedir.)

Nermin: Anne, dünürleri arama. Onları getiren Gülşen Hanım'ı ara da söyle.

Dudu: Hay aklınla bin yaşa, gelinim. Ben de ne yapacağımı şaşırılmışım.

İsmail: Sen, bilirsin usulünü. Kızı da verme, dünürü de küstürme. Bir bahane buluver.

Dudu: Kusura bakmayın, kısmet değilmiş derim.

İsmail: İsrar ederlerse?...

Dudu: Buldum bahaneyi. Babası olmaz, diyor derim.

Hakan: Yine ısrar ederlerse?...

Dudu: Benim herif, olmaz deyince olmaz, derim. Kestirir, atarım.

(Perde kapanır.)

KİM KILIBİK?

Skeç

Yedi Tablo

Yazan:

Ethem ERKOÇ

Öğretmen

ŞAHISLAR:

- 1. Ali:** Kameraman
- 2. Ayşe Şenku:** Sunucu
- 3. Zülfiye**
- 4. Şükrü**
- 5. Rüstem**
- 6. Zeki**
- 7. Hami**
- 8. Hikmet**
- 9. Zeliha**
- 10. Bebek:** Zeliha'nın çocuğu
- 11. Çocuk:** 3 yaşında, Zeliha'nın çocuğu
- 12. Çocuk:** 7 yaşında, Zeliha'nın çocuğu

KİM KILIBİK?

TABLO I

(Kameraman Ali ile Ayşe Şenkul, halkın nabzını tutmak için kent sokaklarında röportaj yapmaya çıkarlar. Ayşe, önce bir sunuş yapar.)

Ayşe: Hanımefendiler, beyefendiler, hepinize iyi eğlenceler diliyoruz. Bugün Halkın Nabzı programı olarak İYİ TV ekranlarında önemli bir konuyu ele almak istiyoruz: Kılıbık konusu. Türk toplumu, bu konuda ne düşünüyor, merak ediyoruz. Kılıbık deyince ne anlıyorlar? Kim kılıbık? Kim kazak erkek? Yorumlar, anlayışlar ne denli tutarlı? Ya da bu düşünce, Türk aile yapısında ne gibi sorunlara neden oluyor? Bu ve benzeri bir çok konuyu birlikte düşünmek lazım. Son zamanlarda light erkek, taş fırın erkeği gibi sözlerle bu konu, yeniden gündeme oturdu. Bu nedenle biz de bu konuda halkın nabzını tutmak için kameramız ve mikrofonumuzla yollara düştük. Kent sokaklarında kameraman arkadaşım Ali ile şu anda canlı yayındayız. (Sahnedeki sürekli gelip geçenler olmaktadır. Bu esnada 40 yaşlarında burma bıyıklı, şık giyimli bir adam piposunu tütürerek geçmektedir. Ayşe, elinde mikrofonuyla ona yönelir.) Beyefendi, sizi tanıyabilir miyiz?

Rüstem: Bana, Rüstem Baba derler.

Ayşe: Rüstem Bey, evli misiniz?

Rüstem: Hem de iki evliyim. Biri burada, biri de memlekette.

Ayşe: Memlekettekinin buradakinden haberi var mı?

Rüstem: Var tabi.

Ayşe: O ne diyor buna?

Rüstem: Ne desin, zavallı? Yıllardır yolunu bekliyor.

Ayşe: Sen de pek sık gitmiyorsun galiba...

Rüstem: İki üç yılda bir giderim yanına.

Ayşe: Eşinize ev işlerinde yardım ediyor musunuz?

Rüstem: Ben mi?... Allah göstermesin. Bana iyi bak. Ben, kazak erkeğim. Kariya yardım, bize uymaz.

Ayşe: Peki, çocuk var mı?

Rüstem: Elinden öper, buradakinden dört tane. Biri, daha iki aylık.

Ayşe: Pekala, o yavrucağ ağılayınca ona bakmıyor musunuz?

Rüstem: Anasına bir bağıyorum. Basıyorum fırçayı. Gelip susturuyor anında.

Ayşe: Mesela eşinizin mutfakta size börek yaparken çocuk ağlasa da ilgilenmez misiniz?

Rüstem: Dedik ya, bacım... O, benim vazifem değil. Baksın çocuğuna.

Ayşe: Eşiniz, böyle yapmaktan memnun mu?

Rüstem: O, beni hiç ırgalamaz.

Ayşe: Hiç eşinizin sözüne gittiğiniz olmaz mı?

Rüstem: Her şeye ben, bizzat ben karar veririm. Avrat, elinin hamuruyla erkek işine karışmaz.

Ayşe: Alışverişe giderken ne istediğini, nelerin ihtiyaç olduğunu hiç sormaz mısınız?

Rüstem: Sormam. Veririm parayı eline. Git, istediğini al derim.

Ayşe: Yani keseyi siz, eşinize teslim etmişsiniz.

Rüstem: Bacım, sen de her şeyi döküyorsun ortaya. Senin anlayacağın ben, ithal damadım. Şu gurbet illerde doğru dürüst dil, diş bilmem. Mecburum avrada keseyi teslim etmeye.

Ayşe: Yani siz, sadece bu konuda kılıbıksınız, öyle mi?

Rüstem: Hop hop... Lütfen... O kelimeye bozuluyorum. Kılıbıklık, bana göre değil. Ben, kazak erkeğim. Yani taş fırın erkeğiyim.

Ayşe: Peki, sizce kılıbık kimdir?

Rüstem: Kılıbık, (Düşünür.) avradın emrinden çıkmayan erkeklerdir. Avrat bir şey diyecek diye neredeyse altını ederler. Bir de bana bak. Ben, (Bıyıklarını burarak) onlara benziyor muyum?

Ayşe: Teşekkür ederiz, Rüstem Baba.

Rüstem: Sağ olun bacım. Haydi kolay gelsin.(Çıkarken)

Ayşe: Görüyorsunuz; anlayış bu, kafa bu. Ama acaba kılıbık kim?

TABLO II

(70 yaşlarında bir kadın, bastonuna dayanarak gelir.)

Ayşe: Teyze, sizi tanıyabilir miyiz?

Zülfiye: Beni mi? (Ege şivesiyle konuşur.)

Ayşe: Evet, sizi.

Zülfiye: Nedceen beni tanıyıp da, kızım?

Ayşe: Size, bir iki şey soracağım.

Zülfiye: Adım Zülfiye. Sor bakam.

Ayşe: Eşiniz, hayatta mı?

Zülfiye: Hayatta, hayatta... O, benden diri...

Ayşe: Eşiniz, ev işlerinizde size yardım ediyor mu?

Zülfiye: Onun yardımı, lazım değil.. Her şeyime karışıyor.

Ayşe: Nasıl yani?

Zülfiye: Nasıl olacak? Yok, soğan öyle doğranmaz. Yok, yemeğe salçayı çok koymuşsun. Yok, bu yemek etinen pişirdi, niye kıyma koydun? Yok, çok pişirdin. Yok, az pişirdin. Yok tuzu az olmuş. Yok yağı az olmuş...

Ayşe: Siz, ne diyorsunuz?

Zülfiye: Ne deyim? O kadar biliyorsan, gel sen yapıver, deyom.

Ayşe: Yapıyor mu?

Zülfiye: İyi ki yapmıyo. Bir de yapsa yok mu, o yemekler hiç yenmez.

Ayşe: Anlaşıldığına göre, iyi kaynanalık yapıyor size.

Zülfiye: Hay ağzını seveyim. Kız, ne kadar doğru dedin. Otuz yıldır kaynanam yok emme bu herif, otuz kaynanaya bedel...

Ayşe: Eşiniz, kılıbık mı?

Zülfiye: Kılıbık olur mu? Çok ters, aksi mi aksi...

Ayşe: Alışverişi kim yapıyor?

Zülfiye: Herif yapar. Beni, hiç karıştırmaz.

Ayşe: Eşiniz, sözünüzü hiç tutmuyor mu?

Zülfiye: Eh, bazen...

Ayşe: Nasıl? Ne zaman?

Zülfiye: İşine geldiğinde... Kafasına yatarsa... Dedim ya, çok aksi... Hep benim dediğim der, diretir.

Ayşe: Sizin böyle gezmenize ne diyor?

Zülfiye: Ne diyecek, kızım? Hiçbir şey diyemez. Kızımın evine

gidiyom. (Bastonuyla göstererek) Aha şuracıktá. Ona da mı karışacak?

Ayşe: Kaç yıllık evlisiniz?

Zülfiye: Kırk sekiz yıllık.

Ayşe: Kaç çocuğun var?

Zülfiye: Altı çocuk, on altı torun.

Ayşe: Oh oh, maşallah...

Zülfiye: Allah, sana da versin yavrum. (Spikerin yüzlerini okşar, sarılır.)

Ayşe: (Zülfiye'nin elini öper.) Teşekkür ederiz, teyze. Size hayırlı günler.

Zülfiye: Sana da, yavrum. (Bastonuna dayanarak çıkar.)

Ayşe: Zülfiye teyze, çile ve sabır taşı... Ah bir de eşinin kahır olmasa...

TABLO III

(Otuz yaşlarında bir adam, elinde poşetlerle geçmektedir.)

Ayşe: Ali, gel şuna soralım. (Adama yaklaşır.) Beyefendi, bir dakikanızı rica edebilir miyim?

Şükrü: Buyurun, bir şey mi diyecektiniz?

Ayşe: Önce sizi tanıyalım.

Şükrü: Adım Şükrü. Boru fabrikasında çalışıyorum.

Ayşe: Aliveriştten mi geliyorsunuz?

Şükrü: Evet.

Ayşe: Alışverişi hep siz mi yapasınız?

Şükrü: Genellikle.

Ayşe: Eşiniz, ne işle meşgul?

Şükrü: Ev kadını.

Ayşe: Ev işlerinde eşinize yardım eder misiniz?

Şükrü: Pek fırsat bulamıyorum. İşten yorgun geliyorum. Çocuklarla bile yeterince ilgilenemiyorum.

Ayşe: Çocukları seviyor musunuz?

Şükrü: Sevmez miyim? Hem de çok seviyorum. Ama dedim ya, yorgunluktan onlarla doğru dürüst ilgilenemiyorum.

Ayşe: Eşiniz, buna ne diyor?

Şükrü: Ne desin? Beni, anlayışla karşılıyor.

Ayşe: Pekala... Çalışmadığınız günlerde, ev işlerinde eşinize

yardım ettiğiniz oluyor mu?

Şükrü: Arkadaşlar duymasın da, bazı işlerde yardım ediyorum. Yemek, çocuklar, falan gibi...

Ayşe: Bunlar ayıp mı ki arkadaşlar duymasın diyorsunuz?

Şükrü: Aslında ayıp değil de... Arkadaşların diline düşersem, bana "Kılıbık" derler.

Ayşe: Desinler, ne çıkar?

Şükrü: Ne çıkar olur mu, bacım? Bir erkeğe kılıbık damgası vurulunca burularda o adama iyi gözle bakmazlar. Senin anlayacağın, alay konusu oluruz.

Ayşe: Kim? Arkadaşlarınız mı alay ederler?

Şükrü: Evet... "Kılıbık Diploması" bile verirler adama.

Ayşe: Ama bu dediklerini, şimdi herkes dinliyor. Şu anda canlı yayındayız.

Şükrü: (Şaşkınlıktan hemen uzaklaşmak ister.) Yaktın beni bacım. Rezil ettin ele, aleme. (Çıkar.)

Ayşe: Görüyorsunuz; Kılıbık sözü, bazı erkekleri, ne kadar çok rahatsız ediyor...

TABLO IV

(Otuz yaşlarında bir bayan geçmektedir. Kucağında bir bebek vardır. Yanında da iki çocuğu bulunmaktadır. Küçük olanın elinden tutmaktadır.)

Ayşe: İyi günler, hanım efendi. Sizi tanıyabilir miyiz?

Zeliha: İyi günler. Adım Zeliha. Ev kadınıyım.

Ayşe: Üçü de sizin mi? (Çocukları sever.)

Zeliha: Evet. (Konuşma süresince çocuklar sabırsızlanırlar. Zeliha da onları sakinleştirmeye çalışır.)

Ayşe: Zeliha Hanım, gideceğiniz yer uzaksa, bunlar sizi yorar.

Zeliha: Pek yakın sayılmaz. Ama yorsa da katlanacağız.

Ayşe: Eşiniz nerede?

Zeliha: İşte.

Ayşe: İşte olmasaydı herhalde sizi arabasıyla götürürdü.

Zeliha: Hiç sanmıyorum. Onda öyle merhamet ne gezer?!..

Ayşe: Siz ev işlerini görürken çocuklarıyla ilgilenmez mi hiç?

Zeliha: Daha çocukları bir defa bile kucağına alıp sevmiş değil.

Ayşe: Oysaki Peygamberimiz (sav), çocuklarını ve torunlarını

severdi. Hatta onlarla oyun oynar, onlarla eğlenirdi.
Bunları bilmiyor mu?

Zeliha: Biliyor bilmesine de...

Ayşe: Siz çocuklarla ilgilenirken, mesela şu küçüğün bezini değiştirirken ev işlerinde size yardım etmez mi? Mesela yemek pişti mi diye tencereye bakmaz mı?

Zeliha: Hiç öyle bir iyiliğini görmedim.

Ayşe: O nasıl babaymış öyle?

Zeliha: Öyle bir şey yaparsa arkadaşları duyacak da kılıbık diyecekler diye korkuyor.

Ayşe: Eşine dar zamanında yardım etmek, kılıbıklık olur mu? Sünnettir derler.

Zeliha: Gel de ona anlat.

Ayşe: Annen, baban burada mı?

Zeliha: Buradalar ama üç ayda bir ancak gidebiliyorum.

Ayşe: Niçin?

Zeliha: Kazak erkek, kaynana dırıltısı çekemezmiş. Oysaki annemin ağzı var, dili yok. Çok sessiz bir kadın. Damadını da çok seviyor. Ama...

Ayşe: Torunlarını da özler haliyle.

Zeliha: Hem de çok. Telefonla hasret gideriyoruz.

Ayşe: Onu da yasaklarsa...

Zeliha: Allah'tan ki ona bir şey demiyor.

Ayşe: Sizce kılıbık kimdir?

Zeliha: Onu bilmem ama mutlu bir aile yuvasında eşiyile geçinen; hayatı, sevinç ve kederi paylaşan erkek bence kılıbık değildir.

Ayşe: Teşekkür ederiz. Size, hayırlı yolculuk. (Çocukları, tekrar okşar, sever.)

Zeliha: Size de iyi yayınlar. (Çocuklarıyla beraber çıkar.)

Ayşe: Durum ortada. Zeliha Hanım'ın son sözlerine katılmamak mümkün değil...

TABLO V

(Otuz beş yaşlarında, hayatından bezmiş ama şık giyimli bir genç geçer.)

Ayşe: Beyefendi, İYİ TV'den geliyoruz. Sizi tanıyabilir miyiz?

Hikmet: Beni mi? Ben, Hikmet.

Ayşe: Mesleğiniz?

Hikmet: Serbest meslek diyelim.. Özel bürom var.

Ayşe: Evli misiniz?

Hikmet: On iki yıllık evliyim.

Ayşe: Elinizdeki çiçeğe bakılırsa mutlusunuz...

Hikmet: Mutlu olmaya çalışıyorum. Eşime her akşam çiçek götürüyorum ama hiç yüzü gülmüyor.

Ayşe: Görücü usulüyle mi evlendiniz?

Hikmet: Hayır... İkimiz de aynı büroda çalışıyorduk. Birbirimizi sevdik. İki yıl birlikte gezdik. Güya birbirimizi yakından tanıdık. O zamanlar deliler gibi aşkıttık. Ya da öyle sanıyordum.

Ayşe: Sonra evlendiniz.

Hikmet: Evet... Leyla'mı çok seviyordum. Bir dediğini iki etmedim. Her isteğini yerine getirmeye çalıştım.

Ayşe: Ev işlerinde de yardım eder misiniz?

Hikmet: Ev işlerinin çoğunu ben yaparım. Yemek, bulaşık, süpürge genellikle bana aittir. Evde olduğum sürece çocuk bakımı da bana ait.

Ayşe: Peki, eşiniz ne yapar?

Hikmet: O da makyajını tazeler. Alışverişe çıkar. Dilediğini alır. Hiç karışmam.

Ayşe: Parayı kim öder?

Hikmet: Tabi ki paralar benden...

Ayşe: Leyla Hanım, daha niye surat asıyor?

Hikmet: Bilemiyorum. Bir yerde yanlış yaptım Ama nerede yanlış yaptığımı bilemiyorum.

Ayşe: Eşinize böyle davranmakla kılıbık denilmesinden korkmuyor musunuz?

Hikmet: Arkadaşlar, benden söz ederlerken hep Kılıbık Hikmet derler. Çeşitli diplomalar verdiler. Hepsi de büromda.

Ayşe: Bu, sizi rahatsız etmiyor mu?

Hikmet: Eşimden biraz güler yüz görsem, bunlar bana vız gelir ama...

Ayşe: Kazak erkek olmayı hiç düşündünüz mü?

Hikmet: Biraz kazak erkek gibi davranmak lazımmiş. Eşiime yardım ve ilgide ipin ucunu kaçırmışım herhalde.

Ayşe: Şu anda canlı yayındayız. Bir mesajınız var mı?

Hikmet: Evlilik hayatımda şunu anladım ki kadınlar, benim gibi yumuşak yüzlü erkekleri pek takmıyorlar. Biraz da otoriter olmak lazımmiş.

Ayşe: Açıklamalarınız için teşekkür ederiz. İyi günler.

Hikmet: Ben, teşekkür ederim. İyi günler, iyi yayınlar... (Yoluna devam eder.)

Ayşe: Hikmet Bey, eşinin bir sözünü iki etmemiş ama yine de yaranamamış. Demek ki bunun da bir dozu varmış. Hikmet Bey'in aşırı ilgisi, eşini doyumsuzluğa itmiş.

TABLO VI

(Elli yaşlarında sarhoş bir adam, elinde şarap şişesiyle yolda yalpa yaparak geçmektedir.)

Ayşe: Beyefendi, sizi tanıyabilir miyiz?

Zeki: (Sarhoş ağzıyla konuşur.) Bana, Şişeci Zeki derler.

Ayşe: Neden Şişeci derler?

Zeki: Bir dikişte bir şişe. (Şişeyi bitirip elini çıkarır.) Bitti. (Şişeyi atar. Montunun içinden bir şişe daha çıkarır.)

Ayşe: Evle misiniz?

Zeki: Ne gezer, bacım!...

Ayşe: Eşiniz yok mu?

Zeki: Vardı bir zamanlar. Gitti.

Ayşe: Nereye?

Zeki: Babasının evine.

Ayşe: Neden?

Zeki: (Bir yudum çeker. Şişeyi göstererek) Bundan.

Zeki: Eşinize ev işlerinde yardım eder miydiniz?

Zeki: Ne yalan söyleyeyim bacım, etmezdim.

Ayşe: Neden?

Zeki: Aha bundan... Eve hep dumanlı giderdim. Kapıyı zor bulurdum. İçeri girince karıya bir çarpardım, (Eliyle de

göstererek) şöyle uzanırdı boylu boyuna. Ben de doğruca gidip yatarım.

Ayşe: Yatağı bulabiliyor muydunuz?

Zeki: Bazen yatakta, bazen koltukta, bazen kanepede, bazen kapı eşiğinde uyuyormuşum. Onu da ayıkınca anlardım.

Ayşe: Eşiniz geri dönse ona ev işlerinde yardım eder misiniz?

Zeki: Dönmez. Dönmez ki...

Ayşe: Biz bulup getirsek...

Zeki: (Kendine gelir gibi olur.) Sahi, yapar mısınız bu iyiliği?

Ayşe: Belki bulabiliriz.

Zeki: Bulun, getirin... Ne isterse yaparım.

Ayşe: Ama önce içkiyi bırakmalısın.

Zeki: Söz... (Şişeyi atar. Kırılıp içindekiler dökülür.) Bak, tamam... Tövbe...

Ayşe: Getirsek ona ev işlerinde yardım eder misin demiştim.

Zeki: Etmem mi bacım?... Ederim tabi. Yemek pişiremem ama bulaşıkları yıkarım. Çamaşırı da yıkarım. Evi de süpürürüm. Çarşıdan, pazardan ne isterse alırım. Yeter ki Neslihan'ım eve dönsün.

Ayşe: O zaman arkadaşların sana kılıbık demezler mi?

Zeki: Desinler, bacım. Her erkek, az çok kılıbıktır. Bakma dışarıda kazak numarası yaptığına...

Ayşe: Sence kim kılıbıktır?

Zeki: Bence mi?... Bak, bu zor soru... Bence, karının emrinden çıkmayan... Karının akrabalarından başka akraba tanımayan... Bir de avrat hatırına ana babasını bile terk eden... (Kendine gelerek) Yahu insanlığa sığar mı?

Ayşe: Teşekkür ederiz açıklamalarınız için.

Zeki: Ne oldu? Bizim avradı getirecek misiniz?

Ayşe: Bulursak getiririz.

Zeki: Söz mü?

Ayşe: Dedim ya, bulursak getiririz.

Zeki: Bulursunuz... Bulursunuz... Yeter ki cahd edin. (Giderken) Size hayırlı işler...

Ayşe: Size de iyi günler. (Seyirciye) Görüyorsunuz, sarhoş ama mantıklı şeyler de söyleyebiliyor. Keşke önce de böyle düşünebilseydi!...

TABLO VII

(Otuz yaşlarında, şık giyimli, mütevazı bir beyefendi, elinde bir gül ile geçmektedir.)

Ayşe: İyi günler, beyefendi. Sizi tanıyabilir miyiz?

Hami: İyi günler. Adım Hami, soyadım Doğan.

Ayşe: Hami Bey, elinizdeki gülü sevgilerinize mi götürüyorsunuz?

Hami: Eşime götürüyorum. Adetimdir; hafta sonları mutlaka bir gül götürürüm.

Ayşe: Kaç yıllık evlisiniz?

Hami: On yıllık. Ama daha dün evlenmiş gibiyiz. Sabahtan akşama kadar ayrılık, bize bir yıl gibi gelir.

Ayşe: Eşinizi bu kadar sevdiğinizi söylüyorsunuz. Peki, ev işlerinde yardım ediyor musunuz?

Hami: Hem de seve seve. Mesela eşim yemek pişirir, ben salata yaparım. O bulaşık yıkar, ben durularım. O ütü yapar, ben elektrik süpürgesiyle odaları temizlerim. Ben, oğlum Ahmet'in ev ödevlerine yardım ederim, eşim küçük kızım Fatma'ya masal okur.

Ayşe: Eşiniz, ne diyor bu işe?

Hami: Çok seviniyor. Bu, aramızda kendiliğinden oluşan bir iş bölümü... Sevgi temeline dayalı ortak hayat...

Ayşe: Bunları, arkadaşlarınız duyarlarsa...

Hami: Duysunlar. Zaten çoğu biliyor hayat tarzımızı. Bir kısmının işine gelmese de çoğu imreniyor.

Ayşe: Arkadaşlarınız arasında kılıbık denilmesinden korkmuyor musunuz?

Hami: Ben, bunda kılıbıklık görmüyorum. Aslında bu, Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'in sünnetidir.

Ayşe: Biraz açar mısınız?

Hami: Peygamber Efendimiz, elbisesini kendi yarmış, keçisini kendi sağarmış, çamaşırını kendi yıkarmış, kuyudan suyu kendi getirirmiş. Evde kaldığı zamanlar eşlerine ev işlerinde yardım eder, ezanı işitince de namaza gidermiş.

Ayşe: Bunlar, çok ilginç şeyler. Dedikleriniz, kesin bilgilere dayanıyor mu?

Hami: Kesin tabi... Hz. Aişe validemiz, böyle anlatıyor.

Ayşe: Öyleyse sizce kılıbıklık nedir?

Hami: Bence kılıbıklık, erkeğin kişiliğini kaybetmesidir. Yani eşinin emir ve görüşleri doğrultusunda hareket etmesidir. Belki de kılıbıklık, eşinin akrabalarını baş tacı yapıp kendi akrabalarını dışlamasıdır.

Ayşe: Böyle insanlar var mı?

Hami: Hem de çok. Bizim oralarda böylelerine “Karı Ağızlı” derler. Her konuda, ne diyecek diye onun ağzına bakar.

Ayşe: Size, şakacıktan da olsa kılıbık denildiği oldu mu?

Hami: Diplomasını bile verdiler. Ama bunlar, inancımı ve hayat tarzımı değiştiremez.

Ayşe: Sizce kazak erkek kimdir?

Hami: Kadını köle gibi gören merhametsiz insanlardır.

Ayşe: Son günlerde gündemde olan Taş Fırın Erkeği konusunda ne dersiniz?

Hami: Onlar, hayali senaryolar. Onu oynayanlar bile inanmıyorlar bu senaryoya.

Ayşe: Hami Bey, açık yüreklilikle her şeyi anlattınız. Size, teşekkür ediyoruz.

Hami: Ben, teşekkür ederim. İyi yayınlar dilerim.

Ayşe: Hami Bey, şu anda canlı yayındayız. Eşinize bir mesajınız varsa alalım.

Hami: Benim mesajım, tüm evlilere: Bir birinizi sevin. Hayatı, tüm zorluklarıyla ve sevinçleriyle paylaşın. Göreceksiniz, daha mutlu olacaksınız. (Yoluna devam eder.)

Ayşe: Hami Beye, tekrar teşekkür ediyoruz. (Seyirciye döner.) Görüyorsunuz, kimileri, eşine ev işlerinde yardımcı olmaktan çekiniyor, kendisine kılıbık denilecek diye. Oysaki Hami Bey, bilerek ve inanarak eşine yardım ediyor. Görüyorsunuz, “Kim kılıbık?” sorusunun cevabı da çok farklı çıktı. Bugün kameraman arkadaşım Ali ile birlikte “Kim kılıbık?” sorusuna cevap aradık. Başka bir programda buluşmak üzere hepinize iyi eğlenceler. Ayşe Şenkul, İYİ TV Halkın Nabızı Programı-ELKENT. (Perde kapanır.)

EVLİLİK Mİ?...

Skeç

Sekiz Tablo

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

- 1. Ali:** Kameraman
- 2. Ayşe:** Sunucu
- 3. Fadime**
- 4. Jacklin**
- 5. Salih**
- 6. Mine**
- 7. Timuçin**
- 8. Zeynep**
- 9. Aysel**
- 10. Şakir**
- 11. Sema**

EVLİLİK Mİ?...

TABLO I

(Kameraman Ali ile Ayşe Şenkul, halkın nabzını tutmak için sokak röportajları yapmaya çıkarlar.)

Ayşe: (Önce bir sunuş yapar.) Muhterem hanımefendiler, beyefendiler, hepinize iyi eğlenceler diliyoruz. Bugün İYİ TV ekranlarında ilginç bir konuyla karşınızdayız. Konumuz; evlilik ve çocuk... Bugünlerde Fransa'da yaklaşık yarım milyon vatandaşımız yaşıyor. Bu ülkede aile yapısı, karma karışık. İnsanlar, evlenmekten korkuyorlar. Bu nedenle evlilik oranlarında düşüş devam ediyor. Evlilik dışı birlikte yaşamak, daha çok tercih edilir duruma geldi. Bu şekilde birlikte yaşayanların sayısı, iki buçuk milyonu aştı. Evlilik dışı birlikteliklerden yüz yirmi bin çocuk dünyaya geldi. Bu çocukların çoğu, babasını tanımıyor. Bir kısmı, annesini de bilmiyor. Resmi evliliklerin çok düşük olduğunu söylemiştik. Bu tür evlilerin yüzde kırkı da boşanmak için mahkemeye başvuruyor. İşte bu nedenlerle ülkede nüfus artmıyor, aksine azalıyor. Doğan çocukların çoğu da ya Arap ya Türk veya başka yabancı bir milletten... Böyle bir ortamda biz de evlilik konusunda halkın nabzını tutmak için yollara düştük. Şu anda gezici mikrofonumuz ve kameramızla Elkent sokaklarında canlı yayındayız. (Yaşlı bir kadın, bastonuna dayanarak geçmektedir.) İyi günler, teyze. Biz İYİ TV'den geliyoruz. Şu anda canlı yayındayız.

Ayşe: İyi günler, teyze.

Fadime: İyi günler, evladım. (Şaşkınlığı ve heyecanı, bakışlarına yansır.)

Ayşe: Teyze, adınız?

Fadime: Fadime.

Ayşe: Fadime teyze, evlilik konusunda ne düşünüyorsunuz?

Fadime: Ne diyeyim, be evladım? Ben, 42 yıllık evliyim.

Ayşe: Eşinizden memnun musunuz?

Fadime: Şimdi memnunum. Evden camiye, camiden eve...
Evin her ihtiyacını görüyor.

Ayşe: Önce nasıldı?

Fadime: Nasıl olacak, be evladım, azgındı. Ele avuca sığmazdı.
Bir sürü karıyla tanışmıştı. Onları alıp eve getiriyordu.

Ayşe: Sen, ne yapıyordun?

Fadime: Ben de onlara hizmet ediyordum. Yemeklerini hazırlıyordum. Yataklarını yapıyordum. Sabahleyin de kahvatı masasını donatıyordum. Onlar da uyandıklarında zıkkımlanıp gidiyorlardı.

Ayşe: İyi sabırlıymışsın be teyze...

Fadime: Eee, sabretmeyip de netceksin? Yoksa herif, tamamen yazılayacak.

Ayşe: Bırak gitsin öyle adamı.

Fadime: Hiç olur mu, be kızım? Biz, ölünceye kadar diye nikahlandık.

Ayşe: Sonra?

Fadime: Sonrası malum... Yabancı karılar, fahişeler, elini avucunu yedi. Perişan oldu. Çaresiz kalınca döndü yuvasına. Eh artık, tövbe etti, ıslah oldu. Şeytan kulağına kurşun, yirmi yıldır iyiyiz.

Ayşe: Sabırlı ve çilekeş bir kadınmışsın, be teyze.

Fadime: Eee, netceksin? Hayat böyle.

Ayşe: Çocuk var mı?

Fadime: Var, var. Hem de yedi tane.

Ayşe: Oh oh, maşallah.

Fadime: Zaten onlar olmasaydı, herif çoktan elden gitmişti.
Kızım, evladım, çocuk, evliliğin bekçileridir. Evliliği, onlar korur. Çocuk olmazsa olmaz.

Ayşe: Teşekkür ederiz teyze.

Fadime: Haydi size kolay gelsin. (Kameraya el sallayıp bastonuna dayanarak gider.)

TABLO II

Ayşe: (Köpeğini gezdiren bir bayana yaklaşır.) Madam, sizi tanıyabilir miyiz?

Jacklin: Adım Jacklin. Üniversite öğrencisiyim.

Ayşe: Evlilik konusunda ne düşünüyorsunuz?

Jacklin: Evlilik mi?... Tanrı, korusun. Ben, evliliğe karşıyım. Canımın istediğiyle birlikte yaşamayı tercih ederim. Tabi sevdiğim sürece...

Ayşe: Sonra?

Jacklin: Sonra onu bırakır, bir başkasını bulurum. Tatlım, ben, bir kocanın emrine giremem.

Ayşe: Hamilelik konusunda ne dersiniz?

Jacklin: Hamile kalmak istemem. Ayol, hamile olunca (Eliyle karnını göstererek) böyle olurum. Vücudum bozulur, ayol.

Ayşe: Çocuk konusunda ne dersin?

Jacklin: Çocukları çok severim. Bir yeğenim var, dünyalar tatlısı. Her gün gidip seviyorum.

Ayşe: Kendi çocuğunu da öyle sevecek misin?

Jacklin: Ayol, ben çocuk istemem. Ona bakmak, büyütme zor iş. Hem de şu zamane çocuklarına söz dinletmek imkansız... (Köpeği sabırsızlanır.)

Ayşe: Şu köpeğe gösterdiğiniz ilgiyi, çocuğunuza gösterseniz daha iyi olmaz mı?

Jacklin: Bak, şekerim, bunu istediğim yere götürüyorum. İstedğim yere bağlıyorum. Bu, benim her şeyim... Bu varken çocuğa ne gerek var? Değil mi cicim?... Bay bay... (Köpeğin zincirini çekerek çıkar.)

Ayşe: Allah akıl versin demekten başka bir şey geçmiyor içimden. Bilmem, siz ne dersiniz?

TABLO III

(Yirmi yaşlarında bir genç geçmektedir. İş dönüşü olduğu için yorgundur.)

Ayşe: İyi günler. Biz, İYİ TV'den geliyoruz. Vaktiniz varsa, bir iki soru sormak istiyoruz

Salih: Biraz yorgunum ama buyurun, sorun.

Ayşe: Önce sizi tanıyalım.

Salih: Adım, Salih. İnşaat işçisiyim.

Ayşe: Evli misiniz?

Salih: Henüz değilim.

Ayşe: Evlilik konusunda ne düşünüyorsunuz?

Salih: Evliliği, mutlu aile yuvasını hep arzu etmişimdir. Ama henüz olmadı.

Ayşe: Evlenmek istiyor musunuz?

Salih: Elbette.

Ayşe: Var mı belli birisi?

Salih: Vallahi, ortam karışık... Burada evlenmeyip de namuslu kalmak, zor, hem de çok zor...

Ayşe: Komşulardan falan yok mu?

Salih: Var, var da hepsi bize yabancı. Dini dinime uymuyor, dili dilime benzemiyor. Yaşayışları, gelenekleri falan bize göre değil. Öylesiyle evlenip boynuz taktırmak-tansa biraz daha beklemek daha iyi değil mi?

Ayşe: Nasıl biriyle evlenmek istiyorsun?

Salih: Ahlaklı, namuslu, Müslüman bir kız olsun isterim. Biraz da güzel olsa fena olmaz yani.

Ayşe: Çocuk konusunda ne düşünüyorsun?

Salih: Allah ne kadar verirse başımızın üstünde yeri var. Öyle ya evlenip çoğalacağız. Bu da sünnettir, bacım.?

Ayşe: Eşinizin kıyafeti konusunda ne düşünüyorsun?

Salih: Müslüman olarak elbette örtülü olmalı diyorum. Kuran'ın emrine göre örtünmeli. Bir kadın, her yerini herkese göstermemeli. Dinimizin, örfümüzün gereği de budur. Aksi, bize yakışmaz.

Ayşe: Teşekkür ederiz. Size iyi istirahatlar...

Salih: Ben de teşekkür ederim. İyi yayınlar.

TABLO IV

*(Dar giyimli, sosyete görünümlü bir bayan geçer.
Halinden yabancı olduğu sanılır.)*

Ayşe: Madam, bir dakikanızı rica edeceğim.

Mine: (Ağzındaki çikleti balon yapıp patlatarak) Evet, sizi dinliyorum.

Ayşe: Ben, İYİ TV muhabiri Ayşe.

Mine: Kameraya mı alıyorsunuz? (Saçlarını, kıyafetini düzeltir.) Ne zaman yayınlacaksınız?

Ayşe: Şimdi canlı yayındayız.

Mine: (Heyecanla) Öyle mi?...

Ayşe: Önce sizi tanıyalım.

Mine: Adım Emine ama bana Mine derler.

Ayşe: Öyle mi? Yani Siz de Türk'sünüz.

Mine: Evet...

Ayşe: Mine hanım, evli misiniz?

Mine: Hayır, bekarım.

Ayşe: Evlenmeyi düşünüyor musunuz?

Mine: Şimdilik hayır. Bir erkekle birlikte yaşamak, daha çok hoşuma gidiyor.

Ayşe: Bugünlerde birlikte olduğunuz biri var mı?

Mine: Olmaz mı, şekerim? Şu anda Antony ile birlikteyim.

Ayşe: Daha önce?

Mine: Daha önce Cezayirli Halit ile.... Ondan önce Portekizli Hicsam ile, ondan da önce Musevi Abraham ile... Daha sayayım mı?...

Ayşe: Çok eş değiştirmişe benziyorsun.

Mine: Evet, aşk defterim, oldukça kabarıktır.

Ayşe: Neden?

Mine: Şekerim, ben, bir erkekle on beş günden fazla birlikte yaşayamam ki... Sürekli yenisini bulmam lazım. Sahi sen, evli misin?

Ayşe: Evet, üç yıldır evliyim.

Mine: Hem de üç yıl!... Ayol, ben çatlarım. O adama nasıl katlanıyorsun?

Ayşe: Ben, müslümanım.

Mine: Ben de müslümanım ama özgür bir kıyım. Bak, şekerim,

hayattan zevk almak lazım. Özgürce, keyfince yaşa.
Bay bay...

Ayşe: (Mine giderken) Ne diyelim? Allah, ıslah etsin.

TABLO V

(Yirmi yaşlarında bir delikanlı, koltuğunun altında kitaplarla geçmektedir.)

Ayşe: Beyefendi, sizinle röportaj yapabilir miyiz?

Timuçin: Niçin?

Ayşe: Biz, İYİ TV'den geliyoruz. Bilmem izliyor musunuz?

Timuçin: Ben, pek izlemiyorum. Sadece spor ve müzik programlarını izliyorum.

Ayşe: Anlıyorum. Önce sizi tanıyalım.

Timuçin: Adım, Timuçin. Üniversitede okuyorum. Siz ne soracaktınız?

Ayşe: Evlilik konusunda ne düşünüyorsunuz?

Timuçin: Evlilik, zor iş. Sorumluluk, gerektiriyor. Zaten burada evli olmadan da evli gibi yaşanabiliyor.

Ayşe: Nasıl yani?

Timuçin: Benim bir sınıf arkadaşım var, Stephonie... Cici bir kız. Anlaştık, birlikte bir ev tuttuk. Beraber yaşıyoruz. Aynen evli çiftler gibi. Fakülte'deki öğrencilerin hemen hepsi böyle...

Ayşe: Benim bildiğim pek çok genç, kendi ailesiyle birlikte kalıyor.

Timuçin: Belki, olabilir.

Ayşe: Evlenmeyi düşünüyor musunuz?

Timuçin: Hiç düşünmedim. Sanıyorum Stephonie de istemez. Zaten evli gibiyiz. Ne gerek var törene?

Ayşe: Çocuk konusunda ne düşünüyorsunuz?

Timuçin: Biz, keyfimize ve zevkimize bakarız. Çocuk, bize göre değil. Stephonie'nin bir finosu var. O, bize yeter.

Ayşe: Siz, Türk müsünüz?

Timuçin: Evet, adım da Ahmet Timuçin...

Ayşe: Teşekkür ederim. İyi günler.

Timuçin: İyi günler. (Yoluna devam eder.)

Ayşe: (Timuçin sahneden çıkarken) Sayın seyirciler, görüyorsunuz; adından başka neyi kalmış ki?!...

TABLO VI

(Tesettürlü bir bayan, kızıyla geçmektedir.)

Ayşe: İyi günler, hanımefendi. Biz, İYİ TV'den geliyoruz.

Aysel: Hoş geldiniz, evladım.

Aysel: Ben, Konyalıyım. Adım, Zeynep.

Ayşe: Evlilik konusundaki düşüncelerinizi alabilir miyiz?

Aysel: Evlilik, Allah'ın emri. Kadın, erkek herkes, belli bir yaşa gelince evlenmeli. Evini, yuvasını, eşini bilmeli. Gözü, dışarıda olmamalı. Öyle değil mi evladım?

Ayşe: Çocuk konusunda ne dersiniz?

Aysel: Çocuk, Allah'ın verdiği en kutsal nimet.

Ayşe: Çocuklarınızı sever misiniz?

Aysel: Çocuk sevilmez mi, evladım? O, her yaşta başka güzeldir. İlk yıllarda pamuk gibi teni vardır. Süt kokar yavrucak. Sonra dillenmeye başlar. Her sözü, bir çizgi film gibidir. Sonra koşar, oynar, eğlenir. Hem eğlenir, hem de bizi eğlendirir. Çocuk, evin altın topudur.

Ayşe: Yanınızdaki genç kız, kızınız mı?

Aysel: Evet, adı da Aysel.

Ayşe: Aysel, sen evlenmeyi düşünüyor musun?

Aysel: (Annesinin yanında çekinerek konuşur.) Kısmet...

Ayşe: Ne zaman?

Aysel: Kısmet ne zamansa...

Ayşe: Düşündüğün biri var mı?

Aysel: (Önce annesinin gözüne bakar.) Yok ama Müslüman biriyle evlenmek isterim.

Ayşe: Neden?

Aysel: Müslümanım da ondan... Ben, başka dinden biriyle asla uyuşamam. Zaten bir Müslüman kadının, Müslüman olmayan bir erkekle evlenmesi haramdır.

Ayşe: Bunu, nereden öğrendin?

Aysel: Kitapta okudum.

Ayşe: Peki, tesettür konusunda ne düşünüyorsun?

- Aysel:** Annem, babam çok istiyor. Aslında ben de istiyorum ama lisedeki arkadaşlarımdan çekiniyorum.
- Aysel:** Kızım, aklı başında bir kız. İnşallah o da bir gün Allah'ın emrinde örtünür.
- Ayşe:** Görüşlerinizi bizimle paylaştığınız için teşekkür ederim.
- Aysel:** Allah, kolaylık versin, evladım. (Tokalaşırlar.)
- Ayşe:** Aysel, sana da teşekkür ederim.
- Aysel:** (Tokalaşırlar.) Ben, teşekkür ederim. İyi çalışmalar...
- Ayşe:** Güle güle Aysel. (Annesiyle birlikte çıkarlar.)

TABLO VII

(Palabıyıklı, külhanbey tipli bir adam, elinde iri taneli tespihiyle geçmektedir. Sırtındaki kumaş yeleşin üzerine köstekli saati çapraz takmış, yüksek ökçeli ayakkabının tabanına basarak yürümektedir.)

- Ayşe:** Beyefendi, bir dakikanızı alabilir miyiz?
- Şakir:** Ne demek, hanımefendi, buyurun.
- Ayşe:** Sizi tanıyabilir miyiz?
- Şakir:** Bana Haydut Şakir derler. Buralarda beni tanıyan, tanır. Namım, yedi düvele yayılmıştır. Anadın mı?
- Ayşe:** Şakir Bey, biz İYİ TV'den geliyoruz. Vaktiniz varsa birkaç sorumuz olacak.
- Şakir:** Sor bacım, sor da söyleyeyim.
- Ayşe:** Evlilik konusunda ne dersiniz?
- Şakir:** Evlilik, çok iyi şey. İnsanın evi gibisi, yuvası gibisi var mı, bacım?... Ah, ulan ah...
- Ayşe:** Beyefendi, niye böyle derinden ah çektiniz?
- Şakir:** Bacım, sen, kızım yaşındasın.
- Ayşe:** Kızınız da var mı?
- Şakir:** Var ama yok...
- Ayşe:** Anlamadım?...
- Şakir:** Kızım vardı, eşim ardı, işim vardı. Şimdi hiç biri yok.
- Ayşe:** Neden?
- Şakir:** Bir Portekizli avrat yüzünden. Avrat da ne avrattı ya... Aklımı başımdan aldı. Adı Lindy idi. Lindy ile diskoda

taniştık. Otellerde buluştuk derken biz, eve uğramaz olduk. Eşim, çok sabretti. İki sene gece gündüz yolunu bekledi. Eve dönmek istiyordum, Lindy bırakmıyordu. Derken başladık birlikte yaşamaya. Sonunda bir boşanma davası açmayayım mı?

Ayşe: Boşandınız mı?

Şakir: Hem de bir duruşmada.

Ayşe: Eşiniz ne oldu?

Şakir: Eşim, kızımı da aldı gitti. Başka bir şehre yerleşti.

Ayşe: Sen ne yaptın?

Şakir: Ben de Lindy ile yaşamaya devam ettim.

Ayşe: Şimdi onunla mı evlisiniz?

Şakir: Ne gezer, kızım. Bir gece eve geç gitmişim. Baktım ki Lindy, bir İtalyanla birlikte. Hem de benim yatağımda. Anlarsın ya... Elimle yakaladım onu. Meğer tam fahişeymiş o....u.

Ayşe: Sonra?

Şakir: Sonrası, orada o iş bitti. İkisini de doğradım, delik deşik ettim, öldürdüm. Yattım mapiste yıllarca. Senin anayacağın, mapisten yeni çıktım. İş yok, eş yok, evlat yok, avrat yok. Kılığıma bakıp da aldanma. İçim yanıyor içim... Perişanım, bacım. Her şeye, hemen her şeye pişmanım.

Ayşe: Yeniden evlenmeyi düşünüyor musunuz?

Şakir: Eski eşim gibi Müslüman, dindar birini bulursam hemen evlenirim.

Ayşe: Teşekkür ederiz, Şakir Amca.

Şakir: Teşekkür bizden, kızım. Bunu yayınlayın. İbret-i alem için yayınlayın. Kimse yuvasını dağıtmasın yabancı bir kadın uğruna. Kimse düşmesin benim durumuma. Düşenin dostu olmuyor, kızım.

Ayşe: Şu anda zaten canlı yayındayız.

Şakir: Öyleyse benden ibret alsınlar. Benim durumuma düşmesinler.

Ayşe: Açıklamalarınız için teşekkürler.

Şakir: Hörmet bizden, bacım. Hadi, kolay gelsin. (Sahneden çıkar.)

TABLO VIII

(Tesettürlü bir genç kız geçmektedir.)

Ayşe: Afedersiniz, biz, İYİ TV'den geliyoruz. Konuşabilir miyiz?

Sema: Elbette, buyurun.

Ayşe: Adınız?

Sema: Adım, Sema.

Ayşe: Sema, evli misiniz?

Sema: Nişanlıyım.

Ayşe: Nişanınız buralı mı?

Sema: Hayır, Türkiye'den.

Ayşe: Deseniz ya, yine bir ithal damat daha geliyor.

Sema: Pek öyle değil.

Ayşe: Nasıl yani?

Sema: Ben, Sivaslıyım. Nişanım, Bolulu. Hem de Fakülte mezunu. Fransızcası da çok iyi.

Ayşe: Nasıl tanıştınız?

Sema: Babası, babamın asker arkadaşıymış. Tatillerde ziyarete giderdik. Beni beğenmişler, istediler.

Ayşe: Baban da verdim gitti, dedi. Öyle mi?

Sema: Hayır, önce bana sordu. Ben de damat adayıyla görüşmek istedim. Görüştük, prensiplerde anlaştık. Sonra söz, nişan, yüzük derken işler peş peşe sıralandı.

Ayşe: Damat, yakışıklı mı?

Sema: Yakışıklı olmaya yakışıklı da benim için önemli olan, dindar ve ahlaklı olması... (Çocuklarıyla birkaç aile, onları izleyerek sahneden geçerler. Bu, diğer tablolar da sürekli olmaktadır.)

Ayşe: Damat, istediğiniz gibi mi?

Sema: Evet, namazını kılıyor. Dinî etkinliklere elinden geldiği kadar katılıyor. Sohbetlere gidiyor. Aradığım da böyle birisiydi.

Ayşe: Düğün ne zaman?

Sema: İnşallah, yaz tatilinde.

Ayşe: Çocuk konusunda ne düşünüyorsun?

Sema: Çocuk, evliliğin meyvesidir, Allah'ın en büyük nimetidir, diye düşünüyorum. İnşallah, çocuklarımız

olur da onları İslam terbiyesiyle yetiştiririz.

Ayşe: Yani çocuk, sorumluluk gerektiriyor.

Sema: Elbette... Ona, seve seve katlanmak lazım.

Ayşe: Nişanlınız, bu konuda ne düşünüyor?

Sema: Ölçümüz belli. Her şeyi ayet, hadis ışığında çözebiliriz.

Ayşe: Kutlarım sizi.

Sema: Başka sorunuz var mı?

Ayşe: Tesettürle ilgili soracaktım ama vazgeçtim.

Sema: O konuda şunu söyleyebilirim: Kuran-ı Kerim’de kadınların örtünmesiyle ilgili kesin emir var. Müslüman olan, Allah’ın emrine uymalı, öyle değil mi?

Ayşe: Bu sözlere ekleyecek bir şey bulamıyorum. Sema Hanım’a teşekkür ediyorum.

Sema: Ben, teşekkür ederim. Size kolay gelsin. (Tokalaşırlar.) İyi günler. (Sahneden ayrılır.)

Ayşe: İyi günler. (Seyirciye döner.) Sayın seyirciler, hepinizin malumudur ki evlilik, ancak nikahla olur. Nikahsız birliktelikler, evlilik değil, fuhuş ve zinadır.

Bu gün kameraman arkadaşım Ali ile birlikte evlilik ve çocuk konusunu ele aldık. Başka bir programda buluşmak üzere hepinize iyi eğlenceler.

Ayşe Şenkul, İYİ TV, Halkın Nabzı Programı, ELKENT.

KİMSE GÖRMESİN

Skeç

İki Tablo

Yazan:

Ethem ERKOÇ

Öğretmen

ŞAHISLAR:

1. **Fadıl Bey:** Öğretmen
2. **Behçet:** Öğrenci
3. **Selim:** “
4. **Ali:** “
5. **Abdullah:** “
6. **Ferhat:** “
7. **Ömer:** “
8. **Fatih:** “
9. **Bilal:** “
10. **Burak:** “
11. **Davut:** Burak’ın arkadaşı

KİMSE GÖRMESİN

Yer: Sınıf

Dekor: Bir yazı tahtası, beş sıra, bir öğretmen masası, ders araç ve gereçleri vs.

TABLO I

(Sınıfta öğrenciler birbirini kovalarken öğretmen, çantasıyla içeri girmektedir.)

Fadıl Bey: Günaydın çocuklar.

Öğrenciler: Günaydın hocam. (Yerlerine otururlar.)

Behçet: Günaydın, hocam.

Selim: Nasılsınız, hocam?

Ali: Hoş geldiniz hocam.

Fadıl Bey: (Gülümseyerek) Çocuklar, sınıf tamam mı? Gelmeyen var mı?

Fatih: Sınıf tamam. Fazlası bile var.

Fadıl Bey: Anlamadım?...

Burak: Hocam, açıklayabilirim.

Fadıl Bey: Söyle bakalım, Burak.

Burak: Davit, benim arkadaşım. O da benimle geldi. Ders dinlemek istiyor.

Fadıl Bey: (Davit'e) Hoş geldin, Davit.

Davit: (Heceleyerek) Hoş bulduk.

Fadıl Bey: Türkçe biliyor musun?

Davit: (El işaretleriyle) Şöyle, böyle... Azıcık...

Burak: Hocam, Davit, iyi konuşmıyor ama konuşulanları anlıyor.

Fadıl Bey: Güzel... Anlattıklarımızı da anlar herhalde.

Bilal: Anlar, anlar...

Fadıl Bey: Çocuklar, geçen derste Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) 'in hayatını anlatmıştım.

Ferhat: Evet, hocam. Veda Haccına gelmiştik.

Fadıl Bey: Peygamber Efendimiz, orada bir konuşma yapmıştı. Ne demişti? Kim söyleyecek?

Selim: Ben, söyleyebilirim.

Fadıl Bey: Söyle bakalım.

Selim: Ey insanlar, Allah birdir. Atanız da birdir. Hepinizin atası Adem'dir. Adem de topraktan yaratılmıştır.

Fadıl Bey: Başka?

Ömer: Ben söyleyebilir miyim?

Fadıl Bey: Evet.

Ömer: Sizin en değerliniz, Allah'ı sevip yalnız O'ndan korkandır, O'na saygı duyandır.

Fatih: Öğretmenim, ben de hatırladım.

Fadıl Bey: Neyi evladım?

Fatih: Arabın Arap olmayana, Arap olmayanın da Araba üstünlüğü yoktur. Üstünlük, ancak takva iledir.

Fadıl Bey: Aferim çocuklar, çok güzel.

Bilal: Hocam, öğrettiklerinizi hep biliyorum.

Fadıl Bey: Öyleyse kelime-i şahadeti söyle.

Bilal: Eşhedü en la ilahe illallah. Ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resulühu.

Fadıl Bey: Burak, sen anlamını biliyor musun?

Burak: Biliyorum.

Fadıl Bey: Söyle bakalım.

Burak: "Ben şahitlik ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Yine ben şahitlik ederim ki Hz. Muhammed (sav), onun kulu ve elçisidir."

Fadıl Bey: Çocuklar, kelime-i şahadet, dinimizde çok önemlidir. Bunu inanarak söyleyen kimse, Müslüman olur. Yani Müslüman olmak için bunu, gönülden söyleyebilmek gerekir.

Abdullah: Hocam, bugün bunu mu işleyeceğiz.

Fadıl Bey: Hayır, geçmiş konuları tekrar edeceğiz. Behçet, sen söyle, dinimizin adı ne?

Behçet: İslam. (Elini göğsüne vurarak) Ben de müslümanım.

Fadıl Bey: Selim, peygamberimiz kim?

Selim: Hz. Muhammed (sav)... Bizim peygamberimiz, en son peygamber. Bundan sonra hiç peygamber gelmeyecek.

Fadıl Bey: Ömer, kitabımızın adı ne?

Ömer: Kur'an-ı Kerim... Hz. Muhammed (sav)'e geldi. Bu güne kadar bir harfi bile değişmedi.

Fadıl Bey: Aferim çocuklar. Ne güzel anlatıyorsunuz!...

Ömer: Biz, biliriz, hocam. (Gülüştürler.)

Fadıl Bey: Abdullah, sen söyle, Peygamberimizin babasının adı ne?

Abdullah: Abdullah. Onun için babam, bana da Abdullah adını koymuş.

Fadıl Bey: Evet, çok güzel... Fatih, Peygamberimizin annesinin adı ne?

Fatih: Amine... Peygamberimiz altı yaşındayken öldü.

Fadıl Bey: Ferhat, ondan sonra ne oldu?

Ferhat: Ondan sonra dedesi Abdulmuttalip'in yanında büyüdü.

Fadıl Bey: Peygamberimize ilk vahiy ne zaman geldi?

Burak: (El kaldırıp söyler.) Kırk yaşında.

Fadıl Bey: Nerede geldi?

Burak: Mekke'de, Hira Dağı'nda.

Fadıl Bey: Ömer, söyle bakalım; Hz. Muhammed (sav)'e vahiy kim getirdi?

Ömer: Cebrail (as). Vahiy meleğidir. Allah'tan alıp peygamberlere vahiy getirir.

Fadıl Bey: Selim!

Selim: Efendim!

Fadıl Bey: Hz. Muhammed (sav)'in peygamber olduğuna ilk olarak kim inandı?

Selim: Eşi Hz. Hatice.

Fadıl Bey: Ali, sen söyle bakalım; Hz. Muhammed (sav)'in peygamber olduğuna çocuklardan inanan oldu mu?

Ali: Evet... Amcası Ebu Talib'in oğlu Ali inandı. Hem de beş yaşındayken.

Fadıl Bey: Sen de Hz. Ali gibi ol. Tamam mı evladım?

Ali: İnşallah, hocam.

Fadıl Bey: Çocuklar, Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'in mezarı nerede? Biliyor musunuz?

Selim: Biliyorum, hocam. Medine'de. Babam, orayı ziyaret etmiş. Medine'de büyük bir cami varmış. Onun içinde, Yeşil Kubbe'nin altında yatıyormuş. Bizde o caminin resmi var.

Burak: Bizde de var. Dedem getirdi.

Abdullah: Bizde de var. Salih Amca, hediye etti.

Fadıl Bey: Evet, anlaşıldı... Çocuklar, bugün çok iyisiniz. Bir

iki sorum daha var.

Ali: Sor hocam, çok sor.

Fadıl Bey: Fatih, sen söyle. İslamın şartları nelerdir?

Fatih: Hocam, islamın ilk şartı, kelime-i şehadettir. Müslüman olmak için bunu inanarak söylemek gerekir.

Fadıl Bey: Müslüman olmak için Allah'ın varlığına ve birliğine inanmak gerekir. Bu da yetmez; Hz. Muhammed'in en son peygamber olduğuna inanmak şarttır.

Fatih: Yani bunlara kesin olarak inanan her Müslüman, namaz kılmalı ve oruç tutmalıdır.

Fadıl Bey: Bu kadar mı?

Fatih: Hocam, var da param yok. Eğer para kazanıp zengin olursam, zekat vermek de hacca gitmek de bana farz olur.

Fadıl Bey: Aferim Fatih, çok güzel. Böylece islamın şartları beş olmuş oluyor. Evet, şimdi İslamda iman esaslarını kim söyleyecek?

Öğrenciler: (El kaldırırlar.) Hocam, ben, ben...

Fadıl Bey: Burak, sen söyle.

Burak: Allah'a iman, meleklere iman, peygamberlere iman, kitaplara iman, ahiret gününe iman, kadere iman.

Fadıl Bey: Aferim çocuklar. Her şeyi bildiniz. Ben de size bir ödül vereceğim. (Çantasından tükenme kalemler çıkartır. Öğrencilere dağıtır.)

Selim: Bu kalemler, şimdi bizim mi?

Fadıl Bey: Elbette sizin... Çocuklar, bu kalemler sizin ama bir şartım var. Bu kalemleri, evinizde hiç kimsenin görmediği bir yere saklayın. Sakın ha, kimse görmesin.

Ali: O kolay. Onu, öyle bir yere saklarım ki kimse bulamaz.

Bilal: Ben de...

Burak: Ben de saklarım. Ne var ki...

Fadıl Bey: Tamam çocuklar. Yarın bana, nereye sakladığınızı anlatacaksınız. Tamam mı?

Öğrenciler: Tamam, öğretmenim.
(Işıklar söner.)

TABLO II

*(Işıklar yandığında sınıfta öğrenciler oturmaktadırlar.
Fadıl Bey, derse başlar.)*

Fadıl Bey: Çocuklar, kalemleri sakladınız mı?

Öğrenciler: Evet hocam, sakladık. (Herkes böyle derken Abdullah, bir şey söylemez.)

Fadıl Bey: Ama kimsenin görmeyeceği bir yere...

Öğrenciler: Evet, hocam, kimse göremez. (Abdullah, yine bir şey söylemez.)

Behçet: Hocam, yatağımın altına deldim, onu içine yerleştirdim. Kimse göremez.

Bilal: Ben de çatıdaki kuş yuvasının altına koydum. Kimsenin aklına bile gelmez.

Burak: Davitlerin ahırdaki samanlarının içine gömdüm.

Fatih: Annemin çeyiz sandığına sakladım.

Selim: Naylona sardım, bahçemizdeki elma ağacının dibine gömdüm.

Ali: Mutfakta gizli bir yerim var. Oraya koydum. Benden başka kimse bulamaz.

Ferhat: Duvarda asılı halı heybemiz var. Onun dibine attım. Kimsenin aklına bile gelmez.

Fadıl Bey: Ömer, sen ne yaptın?

Ömer: Ben de duvar saatinin arkasına yapıştırdım.

Fadıl Bey: Abdullah, sen nereye sakladın?

Abdullah: Saklayamadım, hocam.

Fadıl Bey: Arkadaşların bir yerlere saklamışlar. Sen, niye saklayamadın?

Behçet: Beceriksiz de ondan, hocam.

Fadıl Bey: Çocuklar, bırakın kendi söylesin.

Abdullah: (Kalemi cebinden çıkartıp Fadıl Beye uzatır.) Saklayamadım, hocam.

Ferhat: Hiç mi gizli bir yer bulamadın?

Abdullah: Bulamadım.

Fadıl Bey: Neden, evladım?

Abdullah: Siz, dediniz ki, hiç kimsenin görmediği bir yere saklayın. Öyle bir yer bulamadım.

Fadıl Bey: Neden, evladım?

Abdullah: Nereye gittiysem beni gören, gözetleyen biri var, dedim. Onun için saklayamadım.

Ömer: Anlayamadık, öğretmenim.

Fadıl Bey: Abdullah!. Bunu biraz daha açar mısın?

Abdullah: Fadıl Hocam, önce ben de arkadaşlarım gibi gizli yerler aradım. Kimsenin bulamayacağı yerlere ben de saklayabilirim, dedim. Ama düşündüm ki her yerde beni gören, her hareketimi bilen biri var. Yani Allah, beni görüyor, ne yaptığımı biliyor. İnsanlardan saklasam bile Allah'tan gizleyemem. Zira Allah'ın görmediği bir yer, bilmediği bir şey yok. İşte onun için saklayamadım.

Fadıl Bey: Abdullah, seni tebrik ediyorum. (Gözlerinden öper.) Seni yetiştiren anneni, babanı da kutluyorum.

Bilal: Bize tebrik yok mu? Biz, ne güzel saklamıştık.

Fadıl Bey: Çocuklar, siz, hep insanların görmediği yerlere saklamışsınız. Ama ben, size “Hiç kimsenin göremeyeceği bir yere saklayın.” demiştim. Sizin sakladığınız yerleri insanlar görmemişlerdir. Ama Allah, mutlaka görmüştür, öyle değil mi?

Selim: Öyle ya hocam, Allah, her şeyi görür, her şeyi bilir.

Ömer: Allah, birdir. Hepimizi o, yaratmıştır.

Ali: Allah, yaratıkların hiç birine benzemez. Hiçbir canlı, hiçbir insan Allah olamaz.

Fadıl Bey: Evet, çocuklar, Abdullah da bunları biliyordu. Onun için kalemi bir yere saklayamadı. Abdullah, koy kalemi cebine. (Cebinden bir dolma kalem çıkartır.) Bu kesik uçlu kalemimi de sana hediye ediyorum. Onunla Allah yaz, tamam mı?

Abdullah: Teşekkür ederim hocam. (Hocasının elini öper. Hocası onun yanaklarından öper.)

Öğrenciler: Hocam, şimdi biz, kalemleri getirecek miyiz?

Fadıl Bey: Hayır, çocuklar... Hediye, geri alınmaz.
(Perde kapanır.)

FATİH YARGI ÖNÜNDE

Skeç

Yazan:
Ethem ERKOÇ
Öğretmen

ŞAHISLAR:

- 1. Fatih Sultan Mehmet**
- 2. Kadı Hızır Bey Çelebi**
- 3. Mimarbaşı İpsalanti**
- 4. Agop Usta**
- 5. Bilal Usta**
- 6. Katip**
- 7. Mübaşir**

FATİH YARGI ÖNÜNDE

Mekan: *Mahkeme salonu*

Dekor: *Kadı'nın oturduğu tek kişilik bir divan, yerde bir kilim, katip için rahle, hokka, divit vs.*

Kadı Hızır Bey Çelebi: *(Kadı, katip ve mübaşire birlikte sahnededirler. Duruşmanın başlaması için hazırlıklarını tamamlıyorlar.) Katip! Evladım, hazır mısın?*

Katip: Hazırım, efendim.

Kadı: (Mübaşire) Davcıyı, davalıyı, şahitleri çağır.

Mübaşire: Baş üstüne, (Kapıyı açıp elindeki kağıda bakarak seslenir.) Davacı mimar İpsilanti, davalı Murat oğlu Mehmet, şahitler Agop ve Bilal usta... (İpsilanti, Sultan Mehmet Fatih ve şahitler içeri girerler. Fatih, Kadı Hızır Bey Çelebi'ye yakın durur. Şahitler biraz geride beklerler.)

Kadı: Murat oğlu Mehmet, şu anda mahkemede sanık durumundasın. Sakın oturmaya kalkışma. Davacıyla birlikte karşımda duracaksın. (Fatih, sessizce tarif edilen yere geçer.) Davacı mimar İpsilanti sen misin?

İpsilanti: Evet efendim.

Kadı: Söyle bakalım, şikayetin nedir?

İpsilanti: İstidanamemde de belirttiğim üzere Sultan Mehmet Han'dan davacıyım.

Kadı: Biliyorum şikayetini. Bir de mahkemede açıklamanı istiyorum.

İpsilanti: Sultan Mehmet Han, haksız yere elimi kestirdi.

Kadı: Mevzuu iyice aç. Elini niçin kestirdi?

İpsilanti: Sultan Mehmet Han, büyük bir cami yaptırmaya karar vermiş. Beni oraya mimarbaşı olarak görevlendirdi. Ben de olan gücümle çalıştım. Ancak sıra sütunların dikilmesine gelince baktım ki boyları çok uzun. Biraz kısalttım.

Kadı: Niçin kısalttın?

İpsilanti: Malumunuz olduğu üzere İstanbul, zelzele mıntıkasıdır. Kısa sütunlarla cami, her türlü afet ve felakete daha dayanıklı olur diye kestirdim.

Kadı: Kısaltmadan önce Mehmet Han'a haber verdin mi?
Ondan müsaade aldın mı?

İpsilanti: Hayır, haber vermedim.

Kadı: Talimat dışına çıkmaya yetkin var mıydı?

İpsilanti: Hayır... Böyle bir yetki verilmemişti.

Kadı: Yani yetkin olmayan bir işi, izinsiz olarak yaptın...

İpsilanti: Evet, böyle müsaade yoktu.

Kadı: Bu durumda sana verilen yetkiyi aştığını itiraf etmiş oluyorsun. Bunun farkında mısın?

İpsalanti: Doğru ama bunun cezası el kesmek midir sizin adaletinizde?

Kadı: Durumu bir de şahitlere soralım. (Şahitlere bakarak)
Agop Usta!

Agop Usta: Benim efendim.

Kadı: Sen, mimarbaşının dediklerini duydun. Bu sözler doğru mudur?

Agop Usta: Doğrudur efendim.

Kadı: Sütunları niçin kısalttınız?

Agop Usta: Mimarbaşı emretti, biz de kısalttık.

Kadı: Niye kısalttığımı size açıkladı mı?

Agop Usta: Bize böyle bir şey açıklamadı.

Kadı: Bilal Usta, sen ne dersin? Kısaltın diye size kim emretti?

Bilal Usta: Mimarbaşı emretti. Biz de kısalttık.

Kadı: Pekala, bu durumdan Sultan'ın haberi var mıydı?

Bilal Usta: Onu bilemeyiz.

Kadı: Hiç sormadınız mı?

Bilal Usta: Bizim amirimiz, mimarbaşısıdır. Ne emrederse onu yaparız.

Kadı: Sen de mi sormadın Agop usta?

Agop Usta: Efendim, üstümüze düşmeyen şeylere karışmayız.

Kadı: Anlaşıldı. (Fatih'e dönerek) Bir de davalıya soralım. Murat oğlu Mehmet, mimarbaşının dedikleri duydun. Onun elinin kesilmesini sen emretmişsin. İddia doğru mudur?

Fatih: Doğrudur efendim, mimarbaşının elinin kesilmesi emrini ben verdim.

Kadı: Mimarbaşının elini niçin kestirdin?

Fatih: Kadı Hızır Bey Çelebi hazretleri, ben, mimarbaşına görkemli bir cami yapmasını emrettim. İnşaat için

gerekli her türlü malzemeyi temin edip emrine verdim. Cami yüksek ve aydınlık olsun diye Mısır'dan özel olarak uzun uzun mermer sütunlar getirttim. Onları da mimarbaşına teslim ettim. Ancak o da bana hiç danışmadan ve dahi iznimi almadan, mimari projenin dışına çıkarak, mermer sütunların boylarını epeyce kısaltmış.

Kadı: Mimarbaşı da aynı şeyleri söyledi.

Fatih: Ben de Hıristiyanlık damarları kabarıp cami fazla heybetli görünmesin diye sütunları kestirdi şeklinde düşündüm. İşte bu sebeple mimarbaşını cezalandırmak istedim.

Kadı: Yani elini kestirdin...

Fatih: Evet efendim. Çok kıymetli sütunlarımı keserek değerini azaltan ve caminin projesine uymayan mimarbaşının elini kestirdim.

Kadı: Ceza, ancak mahkeme kararıyla verilebilir. Buna rağmen sen, hangi yetkiyle mimarbaşının elini kestirdin?

Fatih: Hükümdar olarak böyle bir karar verdim.

Kadı: Padişahın böyle bir karar vermeye yetkisi yoktur.

Fatih:

Kadı: Niçin el kesme cezası verdin?

Fatih: Sütunların değerini düşürdüğü için hırsızlara uygulanan el kesme cezasının uygun olacağını düşündüm.

Kadı: Bu konuda niye mahkemeye müracaat etmedin?

Fatih: Öfkeye kapıldım, kadı efendi. O anda aklıma gelmedi. Gazabım, galebe çaldı.

Kadı: Devlet idaresinde öfke ve gazap değil, adalet ve merhamet hakim olmalıdır. Herkesin malumu olduğu üzere caminin biraz alçak olması, ibadete mani değildir. Senin taşın, cevahir olsa yine taştır. Öfkeyle hareket edip şer'-i şerife uymayan bir karar vererek mimarbaşının elini bilekten kestirmişsin. Doğru mu?

Fatih: Doğrudur efendim.

Kadı: Yani suçunu itiraf ediyorsun?...

Fatih: Evet, elinin kesilmesini ben emrettim.

Kadı: Öyleyse suç sabit olup iş kara kalmıştır.

Fatih: Mahkemenizin vereceğe karara razıyım, efendim.

Kadı: (Katibe yönelerek) Yazıyorsun değil mi, evladım?

Katip: Yazıyorum efendim.

Kadı: Öyleyse kararı açıklıyorum: (Herkes merakla bekler.) Murat oğlu Mehmet'in, Mimarbaşı İpsalanti Efendi'nin elini bileğinden haksız yere kestirdiği anlaşılmalı olup Murat oğlu Mehmet'e de kısas uygulanmasına karar verilmiştir. (Fatih'e dönerek) Var mı bir itirazın?

Fatih: Yoktur efendim.

İpsalanti: (Yüksek sesle itiraz eder.) Anlamadım... Yani cezasız mı kalacak?

Kadı: Hayır, kısas yapılacak.

İpsalanti: Kısas ne demek?

Kadı: Yani ceza olarak Murat oğlu Mehmet'in de sağ eli bileğinden kesilecek. (Mahkemede derin bir sessizlik hakim olur.)

İpsalanti: (Yüksek sesle itiraz eder.) Hayır, olamaz. Olmaz öyle şey. İstanbul'u fetheden büyük Sultan'ın eli kesilmez, kesilmemeli. Bütün cihanı fethedebilecek bir cihangirin eli kesilmemeli. Hayır, hayır... Olmaz, olamaz...

Kadı: Sakin ol, mimarbaşı. Burası mahkemedir. Yargı önünde herkes eşittir. Şahsa ve makama göre bir ayırım yapılmaz. Hüküm böyledir. Sultana da böyledir, ameleye de böyledir.

İpsalanti: Tamam, anladım, tamam... Ben, davadan vazgeçtim. Hünkarım, ailemin geçimini temin etsin, kafi...

Kadı: Sen diyeti yani tazminat ödenmesini kabul edersen kısasen el kesme kararı düşer. Anlaşıldı mı?

İpsalanti: Ben, sultanımın elinin kesilmesini asla istemem...

Kadı: Öyleyse teklifini sanığa soralım. (Fatih'e dönerek) Murat oğlu Mehmet, diyet ödemeyi kabul ediyor musun?

Fatih: Mimarbaşı razı olursa diyet bedelini hemen ve toptan ödenmesi için hazinedarıma talimat veririm..

Kadı: Zinhar, olmaz öyle şey.

Fatih: Kadı Efendi, yanlış bir şey mi söyledim? (Kadı, başıyla tasdik eder.) Olmayışının esbab-ı mucibesini nedir acep?

Kadı: Murat oğlu Mehmet, unutmayasın ki bu suç, devletin suçu değil, senin şahsi suçun. Cezasını da sen çekeceksin. Diyet bedelini hazineden değil, kendi kesenden

ödeyeceksin. Bu şartla diyete hükmedebilirim.

Fatih: Hükme razıyım. Kararınız kabulümdür.

Kadı: Öyleyse günlük bir altın olmak üzere ömür boyu nafaka ödemene hükmediyorum.

Fatih: Kadı Hızır Bey Çelebi hazretleri, ben de günlük iki altın olmak üzere otuz yıllık nafaka bedelini, nakden ve peşin olarak ödemeyi tekeffül ediyorum.

İpsilanti: Tanrı seni korusun, Hünkarım. (İstavroz çıkartır.)
Tanrı seni korusun Kadı Efendi. (İstavroz çıkartır.)

Kadı: Karar verilmiş ve taraflara alenen tebliğ edilmiştir. Böylece duruşma bitmiştir. Çıkabilirsiniz.

Fatih: Efendim, tazminatı ödemekle her şey bitmiş olmadığının farkındayım. Bu nedenle mimarbaşından helallik diliyorum. Kul hakkıyla ahrete intikal etmek istemem.

İpsalanti: Hünkarım, (Yaklaşık eteğine yapışmak ister. Ancak Fatih, izin vermez.) Ben, bütün hakkımı helal ediyorum Tanrı, sizi başımızdan eksik etmesin. Biz kullarını, sizin gibi adil hükümdarlardan mahrum bırakmasın.

Fatih: (Eliyle omzuna dokunarak) Sağ ol mimarbaşı. (Mimarbaşı geri çekilir. Katip, tutanakları kontrol eder. Evrakı toparlar. İpsilanti, çıkmayıp bir köşede olacakları izlemeye koyulur. Fatih, Kadı Hızır Bey Çelebi'ye yaklaşır hançerini göstererek) Şayet bu padişahtır deyu bana saygı göstermek için iltimas yolunu tutsaydın ve dahi davacı Rum'dur deyu onu haksız çıkartsaydın, seni şu hançerle cezalandıracaktım.

Kadı: (Oturduğu halının altından bir topuz çıkartarak) Hünkarım, ben de hazırlıklı geldim. Eğer padişahım deyu şer'i şerifin hükmüne rıza göstermeyip mahkemenin huzurunu bozmaya kalkışsaydın, ben dahi seni bununla cezalandıracaktım. Allah'tan ki hükmü kabul etin de beni buna mecbur etmedin.

Fatih: Sen de isabetli kararınla adalet önünde padişahla halkın eşit olduğunu gösterdin.

İpsilanti: (Kadıya yaklaşarak) Kadı Efendi, dayanamadım, bir şey sormak, daha doğrusu bir şey öğrenmek istiyorum. Merakımı mucip bir hal... Siz, böyle karar vermeyi,

böyle adil davranmayı nereden öğendiniz?

Kadı: (Yanıdaki rahlede hazır bulunan kitabı göstererek) Adaletimizin kaynağı, şu kutsal kitabımız Kuran-ı Kerim'dir. O'na göre Allah'ın adaleti önünde sultan ile köle eşit konumdadır.

İpsilanti: Kadı hazretleri, bir maruzatım var. Böylesine bir adaleti emreden dininize ben de girmek isterim. Müslüman olmama müsaade eder misiniz?

Kadı: Müslüman olmak, kimsenin iznine bağlı değildir. Hür iradenle kelime-i şهادet getirmen kafidir.

İpsilanti: Müslümanlardan duymuştum. (Dizlerini yere koyarak ve sözleri heceleyerek) Eşhedü enlailahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resulüh. (Kulisten anlamı verilir. Sonunda İpsalanti ayağa kalkar.) Oh be... Ben de Müslüman oldum. Artık ben de sizden biriyim.

(Hızır Bey ve Fatih, onu kucaklayarak tebrik ederken perde kapanır bu esnada fonda şu cümleler yankılanır:

“Gerçek fetih, demir parçası olan kılıcın elde ettiği değil, gönüllerin kazanıldığı fetihtir. Kılıç bir gün kınına döner ama gönül, gittiği ve girdiği mekanda baki kalır.”)

SON